DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD

VAN HET

KONINKLIJK NEDERLANDSCH GENOOTSCHAP VOOR GESLACHT- EN WAPENKUNDE

1969

86STE JAARGANG

INHOUD

1969

Bestuursberichten . . . . . 1-3; 29, 61, 62; 93, 94; 125; 229, 230; 277; 309—311; 349

Notulen van de Algemene Ledenvergadering, gehouden op zaterdag 23 november 1968 in de Rolzaal te 's-Gravenhage 3, 4

Een te Haarlem vervaardigde gedachtenislepel voor het echtpaar Botman-van Heeck te Enkhuizen (geïll.), door Dr. A. J. van de Ven 4-12

De Hart, door Ir. C. M. R. Davidson 12-16

Aanwinstenlijst der bibliotheek . . . . . 29-32: 94-98; 230—232; 278-282

Nog meer afstammelingen van Karel de Grote (Wtenweerde, Vonck van Lienden, Van Westrheene, Van Charante, Van Oordt), door Mr. G. J. J. van Wimersma Greidanus 32-37

Het geslacht Van Vlodrop in Brabant en Limburg, door B. W. van Schijndel 37-42

Inhoud van buitenlandse boeken en tijdschriften, door Tha. J. van Alff . . . . 45—50; 116—120; 215-219

Adriaen Ijsbrantsz. en zijn nakomelingen. Een Rotterdamse regeringsfamilie omtrent 1500, door Mr. O. A. van der Meer 62-84

Meuleman, door Mr. 0. Schutte 98-110

De kwartieren Craan-Breekpot, door Mr. G. J. J. van Wimersma Greidanus 126-141

Erkenning van eer voor Joseph van Cantfort?, door Mr. J. Belonje 141-147

De afstamming van Aline Ovingh († 1632) (II), door Drs. 0. D. J. Roemelingh 157-174

De geschiedenis van het Overijsselsche adellijke geslacht Stelling, door Ds. J. W. Schaap 175-196

Notulen van de Algemene Ledenvergadering, gehouden op 21 juni '69 in de Schouwburg te Deventer 197, 198

Jaarverslag 1968 199-202

Berail, door Mr. W. de Vries 202-208

Enige aanvullingen en verbeteringen op de genealogie Van der Loeff, door W. A. van Rijn 209-212

De oudste heren van Rhoon, Een bijdrage totde geschiedenis van enkele geslachten, gegoed in de verdronken Riederwaard (geïll.), door C. Hoek . . . . . 23'2-273

In memoriam Dr. R. F. P. de Beaufort 278

De Middelburgse Van de Putte's (11) (geïll.), door Mr. Dr. J. C. Maris van Sandelingenambacht . 282—299

De genealogie der graven van Hoensbroeck-Geul, -Oost en -Overbach, door J. M. van de Venne . . 300-306

In memoriam W. F. del Campo Hartman, door H. L. Kruimel 311

Het Haarlemse geslacht Van der Laen (geïll.), door M. Thierry de Bye Dólleman en Mr. 0. Schutte 311-345; 350-376

Lexicografisch naamregister, door Dra. W. E. Smelt 389-396

K o r t e m e d e d e l i n g e n: Het nieuwe wapen der gemeente Coevorden (geïll.) 17, 18; Het wapen van het waterschap „De Zandleij" (geïll.) 18; Kinderrijkdom 42, 43; Ontvoering 43; Gehangen personen 43; Henrici = Stephani 43, 44: Een ongewoon huwelijk (Le Fransier-Gosens) 44; Het wapen van het waterschap „De Alm" (geïll.) 44; Het wapen van het waterschap „De Boven-Mark" (geïll.) 45; Van Hogendorp 110-1 12; Murray-de Saint Amant 112; Nog meer afstammelingen van Karel de Grote 112, 113: Het wapenschild van Hr.Ms. „Soemba" (geïll.) 113-115; De moeder van Willem haar van Horne † 1343 148, 149, 212, 213; Marijnen 149, 150; De nakomelingen van. Johan van Oldenbarnevelt 150; Rotsaert of Botschart van Vlodrop? 150, 151: Ubbena 151; Het wapen van het waterschap „De Donge" (geïll.) 151, 152; Een onbekende oorkonde van de Heren van Cruijningen 213, 214; Het wapen der gemeente Bellingwolde (geïll.) 214, 215; De geschiedenis van het Overijsselse adellijke geslacht Stelling 273, 274; Het wapen van het waterschap „Electra" (geïll.) 274; Berail 376, 377; Muys van Holy 377, 378: De afstamming van Aline Ovingh († 1632) (11) 378; De Middelburgse Van de Putte's (II) 378, 379: Het wapen van het waterschap „Midden-Limburg" (geïll.) 379, 380.

V r a g e n e n a n t w o o r d e n: Aerssen, van 123, 306, 307; Ameyden, van 153, 154, 219, 220; Baerdwijck, van 152; Ballot 50, 51; Berck, van 227, 228, 388; Berck „van Schijneveld", van 120, 121, 152; Bergen van de Grijp, van 152, 153, 220—222; Beukenkamp 121; Beijger (, de) 273, 275; Bird 88; Blommestein, van 91; Bloot 121; Bos 121; Both Hendriksen 84, 85; Boullenger, Le 85; Box 19-27: Bucquoi, de 27, 28; Burch, van der 91, 122; 123; Carlier 88; Cloon, van Soestdij(c)k van 58-60, 225, 226; Cloppenburgh 222; Cloudt, van Pelden genaamd 123, 306; Cores Eype (of Heype) 223; Couper 156; Craght, van der 88; Croese 223; Crol(lius) 88; Cúnninghame 89; Dennewitz (Dennewisz) 153; Dei(j)s 121: Duym, van 153, '154,219, 220; Elen (Oelen, Olen), van 225; Entsinger 154; Eype (of Heype), Cores 223; Fauconnier 154, 155; Goossens 155, 156; Groothuys 91, 92; Grijp 85-88, 275, 276; Grijp, van Bergen van de 152, 153, 220—222; Habbaert 121, Hage(n)doorn 28; Hattum, van 156; Heeren 225: Hendriksen, Both 84, 85; Heype (of Eype), Cores 223; Hill, van den (Veahil) 345-347; Jorissen 88; Lamberts 228; Lastdrager 51—58, 380-384; Leent, van 227, Leeuw, van der 89, 122; Leeuwen, van 28; Liens 223; Loup, Macalester 88, 91; Lugtmaker 91, 122, 123; Lulofs 89-91, 224; Macalester 85, 89, 91, 122, 123, 306; Macalester Loup 88, 91; Mackenzie 91: Menage 224; Middach 345-347; Muijsenhol, van 224; Neervoort 91, 92: Noot, van der 225, 384-386; Oelen (Elen, Olen), van 225; Ommeren, van 123, 306, 307; Oost, van 276; Ouwens 123, 225, 306; Pelden genaamd Cloudt, van '123, 306; Piek 121; Pieterson 225; Riehm 89, 122; Rieth (Rie(d)t(h)', van 92: Rothem, van 306; Ruyt, le 227: Saksen, van, 347; Santheuvel, van den 123; Schaap 386: Schilden, van der 225; Schoormans 225: Schijneveld", van Berck, van 120, 121, 152; Silvolde, van 123, 306, 307; Soestdij (c)k van Cloon, van 58, 60, 225, 226: Soetens 307, 308; Stelt 123, 225; Taaks 89—91, 224; Taat 226, 227, 387, 388; Varkevisser 226, 227,387, 388; Verhil (van den Hill) 345-347; Verschoor 152; Vulson 123, 124; Warnier 227; Werkhoven, van 227; Wilkens 28; Winter 84, 85; Wolfswinkel (, van) 227, 228, 388; Wijs, de 58-60, 225, 226; Zegerius 228; Collectie van de heer van Hoencoop 124; Predikanten classis Nijmegen 124; Salzburger emigranten 308, 388; Schepenbrieven Heukelum (Z.-H.) 308, 348; Wapen van Philips Willem 308.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,

BESCHERMHEER Z.K.H. DE PRINS DER NEDERLANDEN

Dit blad verschijnt maandelijks en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.

Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maandblad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur Mr. W. W. van Valkenburg, *„Nijenstede", Backershaegenlaan 70,* Wassenaar.

De jaarlijkse contributie (abonnement) ad *f* 25,— gelieve men steeds vóór 1 februari te voldoen door storting op postrekening no. 20910 ten name van de penningmeester van het Genootschap te 's-Gravenhage.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur, gelieve men te richten tot de Secretaris Dipl. Ing. A. Corts, ***Louise de Colignylaan 18, Oegstgeest.***

Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan het Bureau van het Genootschap, *Bleyenburg* ***5,*** *'s-Gravenhage.*

Betalingen aan de Bibliotheek dienen te geschieden op postrekening no. 487073, ten name van de Bibliotheek van het Genootschap te 's-Gravenhage.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

No. 1 **LXXXVIe Jaargang** **januari 1969**

BESTUURSBERICHTEN.

Tot lid zijn benoemd:	Voorgesteld door:
Dr. F. A. BREKELMANS, ***Laan van Mecklenburg 1, Breda.***	Mr. F. A. HOLLEMAN, ***Breda.***
E. W. CANNEMAN, ***Grote Leliestraat 71B,*** Groningen.	Mr. G. W. VAN HERWAARDEN, 's-Gravenhage.
Mejuffrouw C. A. M. DONDERS, ***Corn. de Wittéaan 53, 's-Gravenhage.***	Mevrouw L. P. VAN DEN CLOOSTER, Baronesse SLOET TOT EVERLO geb. VAN LINDEN TOL, ***'s-Gravenhage.***
Drs. J. H. W. DEN DRIJVER, ***M. Poortvlietlaan 1, Bolsward.***	Ds. G. VAN HALSEMA Th. zn., ***Schettens.***
P. G. DUKER, ***Sluisdijkstraat 139, Den Helder.***	Jhr. J. J. VAN RAAB VAN CANSTEIN, ***Voorburg.***
Mevrouw J. L. E. M. W. DUYSER geb. OUBORG, ***Kon. Sophialaan 3, Amersfoort.***	Dr. C. M. GEERARS, ***Amersfoort.***
A. A. GOOSSENS, ***Rijklof van Goensplein 27, Haarlem.***	0. L. VAN DER AA, ***Amsterdam.***
J. N. HESSLING, ***p/a Badhuisweg 44,*** 's-Gravenhage.	Dr. Ir. J. MACLEAN, ***'s-Gravenhage.***
J. P. HUYG, ***41 Elm Street, Apt 2T, Morristown, New Jersey 07960, U.S.A.***	DE SECRETARIS VAN HET GENOOTSCHAP.
H. W. F. VAN ZIJLL DE JONG, ***Acaciastraat. 61, 's-Gravenhage.***	H. W. SMIT SIBINGA, ***'s-Gravenhage.***
Jhr. J. H. A. M. DE KUYPER, ***Gagelplein 35, 's-Gravenhage.***	Jhr. R. J. R. DE KUYPER, 's-Gravenhage.
Mevrouw M. S. DE KUYPER geb. SNEL, ***Stationsplein 72, Leiden.***	Jhr. R. J. R. DE KUYPER, 's-Gravenhage.
Jhr. Drs. R. R. P. A. DE KUYPER, ***Stationsplein 72, Leiden.***	Jhr. R. J. R. DE KUYPER, ***'s-Gravenhage.***
Ds. J. W. SCHAAP, ***Bredeplaats 1 A, Franeker.***	Drs. 0. D. J. ROEMELING, ***Huren.***
J. G. SMIT, ***Nauningalaan 24, Jutphaas.***	R. J. MULDER VAN STELLENDAM, ***'s-Gravenhage.***
C. P. H. SOETENS, ***Grotebrugse*** Grintweg 36, ***Tiel.***	J. DEN HOED, Tiel.
Mevrouw H. G. VERWEY geb. KOPPIES, ***Segbroeklaan 362, 's-Gravenhage.***	J. A. RIEL, ***Voorburg.***
Mejuffrouw T. A. VOûTE, ***Prinsengracht 849, Amsterdam-C.***	Jhr. F. J. E. VAN LENNEP, ***Amsterdam.***

Adreswijzigingen.

Jhr. Mr. J. A. BEELAERTS VAN BLOKLAND,	Wijnbergen (gem. Bergh) bij Doetinchem, ***„de Kemnade".***
Mejuffrouw F. A. VAN BEEMEN,	Streefkerk, Nieuwe ***Veer*** 13.
1. VAN BEEMEN,	Streefkerk, Nieuwe ***Veer 13.***
W. ARN. DES BOUVRIE,	Amsterdam-17, ***Hoofdweg 34.***
H. J. J. BRUNING,	Delft-3, ***Raamstraat 15.***
Mr. F. DE TOURTON BRUYNS,	's-Gravenhage-2013, ***Sonoystraat 78.***
Mr. F. baron VAN DER FELTZ,	Amsterdam - Buitenveldert-1011, ***Backershagen 35.***
A. J. KALIS,	Utrecht-2501, ***J. W.*** Prisostraat ***5bis.***
J. A. L. K. E. KEMPERS,	Wassenaar, Nachtegaallaan 5.

Mr. W. F. LICHTENAUER,	Rotterdam-13. *Adriaen van. der Doeslaan 199.*
H. J. METHORST,	Arnhem-2, *Breitnerstraat* 70.
J. R. H. ROESSINGH,	Amsterdam-1008, *Quellijnstraat 9 le.*
Jhr. Mr. G. F. SANDBERG,	Middelburg, *Churchill-laan 2.*

Het Genootschap is in ruil 1 #getreden met: Stadtarchiv te 404 Neuss (W.-Dtsld.).

Notulen van de Algemene Ledenvergadering, gehouden op zaterdag 23 november 1968 in de Rolzaal te 's-Gravenhage+

Aanwezig zijn, blijkens de presentielijst, de bestuursleden: Jhr. Mr. C. C. van Valkenburg, onder-voorzitter, Mr. E. Idema Greidanus, penningmeester, Dipl. Ing. A. Corts, secretaris, Mr. J. H. de Vey Mestdagh, B. van der Feen de Lille; de ere-leden J. K. H. de Roo van Alderwerelt, Mr. A. P. van Schilfgaarde, Jhr. H. Trip en Mr. W. W. van Valkenburg, en de leden L. Q. Bakker, Mejuffrouw F. A. van Beemen, 1. van Beemen, Mr. F. J. J. Besier, Mevrouw J. C. A. Besier geb. Thomassen à Thuessink van der Hoop, Mr. H. W. B. Wefers Bettink, H. A. Boeke, C. P. Briët, M. R. H. Calmeyer, Jhr. J. J. van Raab van Canstein, Mejuffrouw E. Crans, Mr. F. Daniëls, J. barones van Dedem geb. Weyschedé, M. Thierry de Bye Dólleman, Mr. D. Dunlop, Mevrouw M. W. J. Dunlop geb. van Geuns, Mr. E. A. Engelbrecht, Mr. P. Ch. L. Eschauzier, F. J. C. M. van Ettro, Drs. J. Fox, E. W. A. Henssen, Mr. G. H. van Herwaarden, Jhr. Mr. D. J. P. Hoeufft, Mr. P. du Ry van Beest Holle, R. A. van Holthoorn, A. M. Hulkenberg, S. W. J. Kasse Zegel van Strzedulla, Mejuffrouw Mr. Ch. Kik, M. J. C. Klaassen, Mevrouw E. 1. Kok geb. Dijkhuis, Mr. J. J. Korndörffer, Mevrouw L. C. Korndörffer geb. Dull, H. L. Kruimel, Mevrouw E. M. B. de Kuyper geb. Hoek, Jhr. R. J. R. de Kuyper, Mevrouw M. H. de Lange geb. Kronenberg, Mr. N. H. de Lange, Mevrouw Mr. E. C. M. Leamans geb. Prins, Dr. W. F. Leemans, Ir. W. J. de Kock van Leeuwen, W. Storm van Leeuwen, Jhr. H. S. van Lennep, Mr. 0. A. van der Meer, A. Merens, Mr. Y. H. M. Nijgh, Mr. W. van den Ouwelant, H. F. D. Oxenaar, Ds. J. Pannekoek, Mevrouw C. M. R. Pardede geb. barones van Boetzelaer, Mevrouw Drs. E. P. Polak geb. de Booy, J. W. Ravestein, G. H. M. Reymer, J. A. Wiel, Mr. J. van der Scheer, Mr. 0. Schutte, H. W. Smit Sibinga, Mevrouw C. H. H. van der Sleesen geb. Swart, Ir. J. van der Sleesen, Mevrouw L. P. van den Cloostar barones Sloet tot Everlo geb. van Linden Tol, H. F. Heerkens Thijssen, Ir. Ch. C. van der Vlis, Ir, J. A. Walland en J. W. F. baron van Wassenaer.

De voorzitter is door ziekte verhinderd, evenals het bestuurslid Drs. L. A. C. A. M. van Rijckevorsel. Voorts is het bestuurslid Jhr. Mr. W. L. M. van de Poll afwezig.

De onder-voorzitter Jhr. Mr. C. C. van Valkenburg opent de vergadering en heet de aanwezigen welkom.

De onder-voorzitter wenst Mr. J. H. de Vey Mestdagh geluk met zijn benoeming tot rijksarchivaris te Groningen en de heer H. F. Heerkens Thijssen met zijn benoeming tot officier in de Orde van Oranje-Nassau.

De notulen van de Algemene Vergadering, op 25 mei 1968 te Tholen gehouden, worden goedgekeurd onder aantekening, dat de heer A. Delahaye geen secretaris doch archivaris van de Ambachtsheerlijkheid Oud- en Nieuw-Vossemeer en Vrijbeaghe is.

De begroting 1969 wordt besproken. De penningmeester deelt mede, dat de achterstallige contributies ca. *f* 1000,— bedragen. Het lid J. W. F. baron van Wassenaer dringt er bij de leden op aan meer aandacht aan tijdige betaling van hun contributie te schenken. De penningmeester verzoekt oproepen tot betaling van de contributies verscheidene malen in de Bestuursmededelingen van het maandblad „De Nederlandsche Leeuw" op te nemen. De begroting wordt goedgekeurd.

Bij de rondvraag vraagt Drs. J. Fox of de onkosten-bijdrage à *f* 2,— niet geschrapt kan worden, De leden behoeven het recht tot bijwoning van de vergadering toch niet voor *f* 2,— te kapen. De onder-voorzitter deelt mede, dat één en ander in dezelfde zin reeds in de bestuursvergadering is besproken.

Mr. A. P. van Schilfgaarde deelt mede, dat in een Gelders familiearchief archivalia over het Luiks-Haarlemse geslacht Prévinaire te voorschijn zijn gekomen.

De onder-voorzitter sluit onder dankzegging aan de leden voor hun aanwezigheid de vergadering,

Na de 'thee houdt Mevrouw E. C. M. Leemans-Prins een lezing, getiteld „Breuken in Nederlandse wapens". De lezing wordt toegelicht met lichtbeelden van zegel- en wapenafbeeldingen. De belangstelling van de leden, van wie enkelen nog enige vragen aan Mevrouw Leemans stellen, is zeer groot.

Na afloop van de lezing dankt de onder-voorzitter Mevrouw Leemans zeer hartelijk voor haar zeer belangwekkende en van grote kennis getuigende lezing,

Tenslotte verenigen zich ongeveer veertig leden aan een gemeenschappelijke maaltijd in Hotel des Indes.

Een te Haarlem vervaardigde gedachtenislepel voor het echtpaar Botman-van Heeck te Enkhuizen+

door DR. A. J. VAN DE VEN.

I.

De gedachtenislepel, die hier is afgebeeld en in het bezit is van schrijver dezes, werd te Haarlem vervaardigd, maar is uit Enkhuizen afkomstig. Hij is ongetwijfeld echt, want door vererving van generatie op generatie moet hij in familiebezit gebleven zijn. De zilvermerken vertonen het bekende beeld. Van onder naar boven staat eerst het meesterteken *J.* G. W., afkomstig van de Haarlemse zilversmid Jacob *Groeneweg*, die in het gilde der goud- en zilversmeden dier stad gedurende lange tijd een belangrijke plaats heeft ingenomen. In 1735 tot raad benoemd, werd hij in 1770 op zijn verzoek door bet stadsbestuur als zodanig ontslagen. In verschillende jaren tussen 1741 en 1768 fungeerde hij als deken van het gilde, tussen 1742 en 1769 als oud-deken. In 1747 werd hij aan de commissarissen voor de Liberale Gift toegevoegd voor het wegen en opnemen van het gemaakte zilverwerk. Hij moet dus bij zijn gildebroeders en ook bij de stedelijke overheid een zeker aanzien genoten 'hebben en wij zullen dan ook wel mogen aannemen, dat hij als een goed vakman bekend stond, niet slechts te Haarlem, maar gelijk in dit geval blijkt, ook elders in de provincie. Daarnaast genoot hij het vertrouwen van de burgerij, voor wie hij in de jaren 1748-1750 als capiteyn d'armes van het Orangie Vaandel der Sint Joris

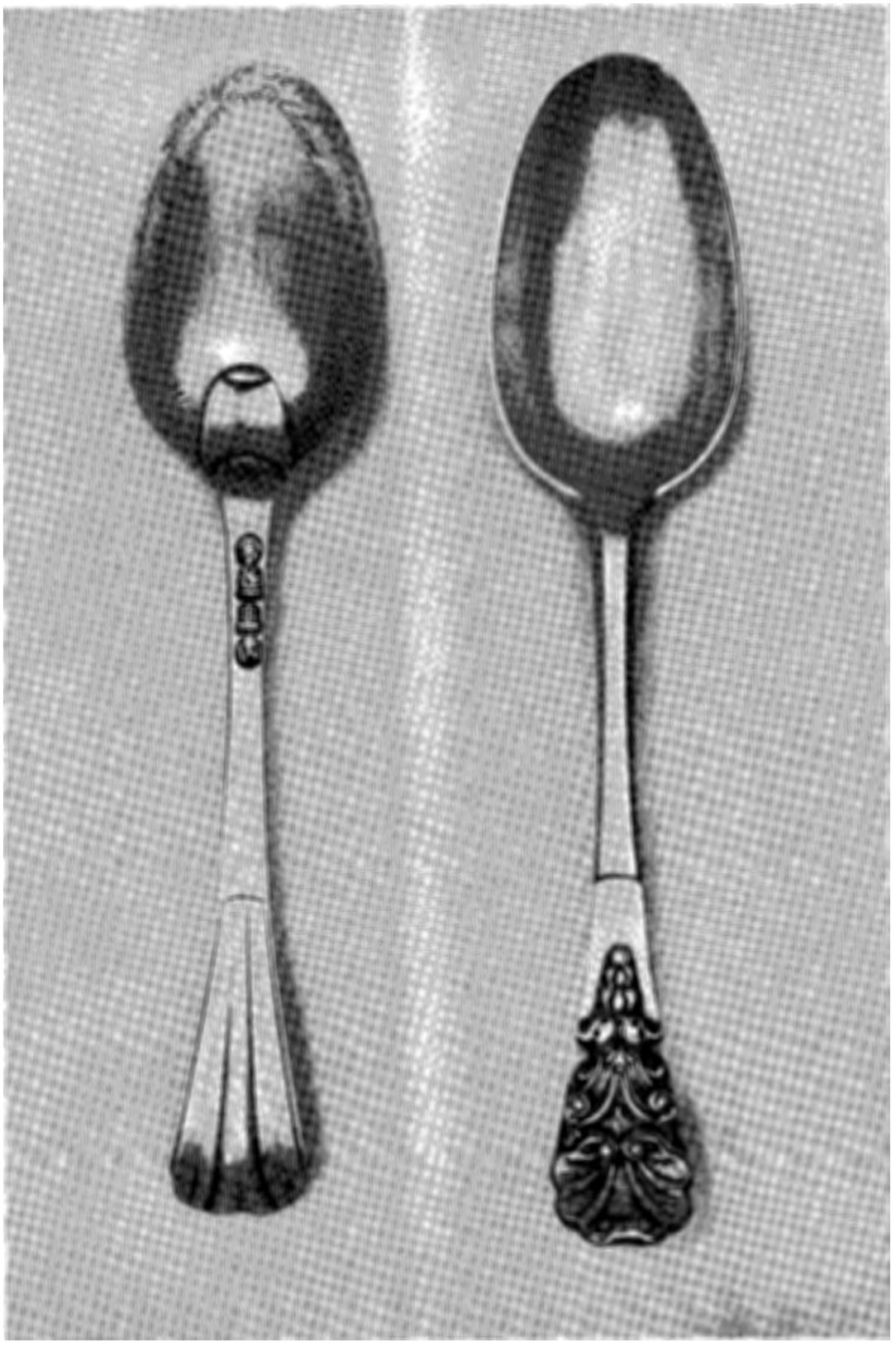

Foto Hulskamp Utrecht.

Gedachtenislepel voor *Jan Botman en Maria van Heeck* te Enkhuizen, vervaardigd in 1746 door Jacob Groeneweg te Haarlem.

Eigendom van Dr. A. J. van de Ven te Utrecht.

Doelen fungeerde[1]). Hij is de vervaardiger van de bewuste lepel geweest [2]).

De volgende twee merken betreffen de keur van het stuk, nl. de gekroonde leeuw der provincie Holland en de bekende figuren uit het stedelijk wapen van Haarlem: een zwaard, overtopt door een kruisje en aan weerszijden vergezeld door twee sterren, alles door een kroon overdekt. Ten slotte is er de jaarletter, de hoofdletter M, waardoor is aangegeven, dat het voorwerp in 1746 werd gekeurd [3]).

Op de rug van de lepelbak is een opschrift gegraveerd, dat de namen vermeldt van bet echtpaar, aan wie men de herinnering levendig wilde houden. Dit opschrift luidt als volgt:

***Jan** Botman,* gebooren De 13 Sept(ember)1676, gestorven De 7 October 1745.

Maria van Heek, gebooren d(e) 7 Maart 1683, gestorven d(e) 25 Maij 1729.

Is kunsthistorisch gezien de maker van het stuk belangrijk, de reden zijner 'opdracht, nl. de nagedachtenis van het bovengenoemde echtpaar, verdient evenzeer onze belangstelling. Wie waren zij en wat is over hen bekend ? De motieven, die hun kinderen bewogen hebben om hun ouders te eren, blijven ons weliswaar verborgen, al geven zij zo onmiskenbaar blijk van hun waardering, maar er valt althans het een en ander te vertellen over de sociale omstandigheden, waarin die ouders hebben geleefd.

II.

Jan** Botman,* die op 13 September 1676 werd geboren, was volgens familie-aantekeningen een zoon van ***Pieter** Nanninghz. Botman* en *Antje **Frands** Rijkman **te Enkhuizen. Dit zal wel juist zijn, want hun voornamen komen later bij zijn kinderen terug. Hoewel zijn doopinschrijving niet gevonden is, valt aan te nemen, dat deze doop in een Rooms-Katholieke kerk is geschied. Op 4 december 1702 trouwde hij voor burgemeesteren van Enkhuizen, die daartoe naar het woonhuis van de bruidegom aan de Breedstraat waren gekomen, met ***Maria van Heeck,*** die op 7 maart 1683 te Amsterdam was geboren en dezelfde dag gedoopt in de Rooms-Katholieke (na 1723 Oud-Rooms-Katholieke) St. Nicolaaskerk aldaar als dochter van ***Jan van Heeck*** en *Magteld Grootenhuis.* Dit echtpaar was er op 18 augustus 1675 ten stadhuize getrouwd. De bruidegom, wijnkoper van beroep, was afkomstig uit Grieth bij Zevenaar, de bruid uit Oldenzaal. Het lijkt lang niet onmogelijk, dat de straks te noemen ***Mafthaeus van Heeck,*** die op 26 februari 1680 als peet optrad bij de doop van een dochter ***Anna Maria*** van dit echtpaar, een broer is geweest van ***Jan van Heeck*** en dus een oom van ***Maria van Heeck,*** die in ***1702*** met ***Jan** Botman* trouwde [4]).

De kinderen uit dit huwelijk, zestien in getal, werden allen in de jaren 1703—1725 in de Rooms-Katholieke, na 1723 Oud-Rooms-Kathulieke kerk van St. Pancratius aan het

1) E. Voet Jr., Haarlemsche goud- en zilversmeden en hunne merken (Haarlem 1928), blz. 35. Over de stedelijke schutterijen en de St. Jorisdoelen te Haarlem: Tegenwoordige Staat, IV, le stuk (1741), blzz. 409410 en 397.

2) De bekroning en de steel werden gegoten. de bak gegoten of door middel van-een slagstempel vervaardigd: Drs. E. M. Ch. F. Klijn, Oude zilveren lepels (1967), blz. 45, met verwijzing naar oudere litteratuur. Over het dubbele lofje, dat in het tweede kwartaal der 18de eeuw verschijnt bij de aanhechting van steel en bak: J. Hammes, Goud, zilver en edelstenen (1944), blzz. 391-392.

3) Voet, a.w., blzz. 135-136 (no. 106 en a - i).

4) Inlichtingen van het Gemeente-archief te Amsterdam.

Venedie gedoopt[5]). Sinds 1694 tot aan zijn overlijden in 1727 was ***Mafthaeus van Heeck*** pastoor van deze statie. Tevoren had hij in Amsterdam gewoond en waarschijnlijk was hij 'daar toen kapelaan in de kerk Het Boerinnetje aan het Singel"). Verder bezat hij in die stad een broer, bij wie hij in het begin van 1690 wegens ziekte zijn intrek nam [7]). Als deze inderdaad de bovengenoemde ***Jan van Heeck*** is geweest, kunnen wij met wat fantasie veronderstellen, dat ***Maria van Heeck*** haar latere man in de pastorie van haar Heeroom heeft leren kennen. Reeds in 1717 heeft ***Mafthaeus van Heeck*** als pastoor te Enkhuizen het gezag erkend van de 'door het Utrechtse Metnopolitaankapittel jure devoluto aangestelde vicaris-generaal voor het 'bisdom Haarlem sede vacante [8]). Zo zijn statie en kerk aan het Venedie na de verkiezing van Cornelius Steenoven tot Aartsbisschop van Utrecht (1723) aan de zijde der Oud-Bischoppelijke Clerezij gekomen.

Ziekte en dood moeten in het gezin van ***Jan** Botman* en ***Maria van Heeck*** geregelde gasten zijn geweest, want slechts vier van hun zestien kinderen hebben de volwassen leeftijd bereikt. Het heeft geen zin om hen hier volledig op te sommen. Volgens Qet toenmalige gebruik ziet men eenzelfde voornaam enkele malen terugkeren en in het grafboek van Westerkerk en Zuiderkerk (werden die jong gestorven kinderen telkenmale ingeschreven. Bij het overlijden van ***Jan** Botman* in 1745 als weduwnaar zijner echtgenote, die hem reeds in 1729 in de dood was voorgegaan, waren nog drie zoons en één dochter in leven. Zij waren het, die in 1746 de nog te noemen scheiding zijner nalatenschap tot stand brachten, met uitzondering evenwel van de jongste zoon ***Jacobus,*** die op ***3*** december 1725 was gedoopt en op 13 augustus 1746 ruim twee weken vóór het passeren van de acte werd 'begraven, Voor deze boedelscheiding van 30 augustus 1746 had *Jan Botman* de grondslag gelegd in een testament van 23 oktober 1741, waarin hij over zijn na te laten goederen 'beschikte [9]).

Ook in 1736 reeds had ***Jan** Botman* zich genoodzaakt gevoeld om zijn testament te maken en daartoe op 8 oktober de notaris Martinus Pluym bij zich aan huis laten komen. Dit was niet meer het huis aan de Breedstraat, maar een huis aan de Wierdijk, dat ook in de latere acten wordt genoemd en gelegen was naast een huis, dat van zijn oom ***Egbert Koster,*** op ***25*** augustus 1680 getrouwd met een zuster van *Jan*'s vader, *Cornelisje Nanningz. Botman,* afkomstig was. De acte vermeldt slechts, dat de testateur was „siekelijk nae den lichaam, dogh wel bij sijn verstandt en sinnen", maar uit de bepaling, dat zijn drie kinderen *Maghteltje,* ***Nanningh*** en ***Jacob*** op kosten van de onverdeelde boedel zodanig moesten worden opgevoed, met inbegrip van school- of studisgeld en wat daarbij zou kunnen komen: „evenena1softehij comparant selver op stoel sittendesoude

5) Deze gemeente is in 1788 verenigd met die van St. Gummarus aan de Breedstraat, waarna de kerk aan het Venedie in 1789 aan de Doopsgezinden is verkocht. A. J. van der Aa, Aardrijkskundig Woordenboek, IV (1843), blzz. 215-216.

6) Haarlemsche Bijdragen, 64 (1957), blzz. 260-261.

7) Brief van de Apostolische Vicaris Petrus Codde aan ***Matthaeus van Heeck, 1*** januari 1690. Archief Oud-Bisschoppelijke Clerezij, Inv. no. 671. Rijksarchief Utrecht.

8) Ingekomen brieven J. C. van Erckel, 26 oktober 1717. Ibidem Inv. no. 788. Het Metropolitaankapittel van Utrecht maakte oo het benoemingsrecht aanspraak, omdat het Haarlemse kapittel zich van alle daden van jurisdictie onthield.

9) De protocollen der Enkhuizer notarissen, waaraan de voor dit opstel gebruikte acten zijn ontleend, berusten in het Rijksarchief in Noord-Holland te Haarlem.

doen", valt misschien af te leiden, dat hij bij het passeren van de acte ziek te bed lag. De vader is echter van zijn ziekte hersteld en op 23 oktober 1741 achtte hij de tijd gekomen om opnieuw en thans uitvoeriger over zijn nalatenschap te beschikken. Dit tweede testament, verleden voor de notaris Jurriaan Cornel, vormde, gelijk gezegd, de grondslag voor de boedelscheiding, die op 30 augustus 1746 voor de notaris Mr. Pieter Visser plaats vond. Aan de hand van beide testamenten (het eerste was uiteraard bij het tweede herroepen) en van de boedelscheiding valt over de persoon van *Jan Botman* de oude, gelijk de acte van 1746 hem noemt, nog wel het een en ander te vertellen. Uit de acten blijkt, dat men deze testateur en erflater, zo al niet als vermogend, dan toch stellig als niet-onvermogend mag beschouwen. Wel constateert het opschrift boven de scheidingsacte, dat er geen *f* 50.000 in werd verdeeld, maar bij de huidige geldswaarde vergeleken kan dat toch wel een flink bedrag worden genoemd.

Uit de notariële acten blijkt tevens, waarmede ***Jan*** *Botman* zijn 'dagelijks brood, en naar alle waarschijnlijkheid ook meer dan dat alleen, verdiende. Het testament van 1741 vermeldt duidelijk, dat hij haringkoper was en vier haringbuizen bezat. In 1736 heette het, dat hij de directie had van een niet vermeld aantal dezer schepen en wellicht was hij dus mede-eigenaar tezamen met anderen, Bovendien blijkt uit dit eerste testament, dat hij toen een uitgebreide handel dreef: de boedel zou nl. onverdeeld moeten blijven, totdat „sijne uyt- en openstaende buyten- en binnenlandtse saeken" zouden zijn geliquideerd en de 'penningen door zijn zoon *Jan* zouden zijn afgerekend. Deze was het ook, aan wie hij opdroeg om de haringbuizen jaarlijks ter vangst uit te rusten.

De Grote Visserij of Haringvangst [10]) is van ouds voor de Nederlandse gewesten een voorname bron van inkomsten geweest, zo zelfs, dat zij de goudmijn dezer landen werd genoemd [11]). Wel was deze visserij achteruitgegaan, maar voor Enkhuizen wondt zij omstreeks het midden van de 18de eeuw toch nog als de hoofdnering beschouwd [12]) en in 1736 vertrokken nog 60 haringbuizen uit deze stad [13]). Behalve voor binnenlandse consumptie was de aangebrachte haring ook voor uitvoer bestemd: zij ging naar de West, naar Polen en naar Duitsland, in dit laatste land zelfs in grote hoeveelheden naar Hamburg en Bremen, maar lucratief schijnt het bedrijf omstreeks het midden der 18de eeuw toch niet meer te zijn geweest [14]). De Spaanse Successie-Oorlog heeft voor Enkhuizen het slechte gevolg gehad, dat in het laatst van januari 1703 vele uit deze stad afkomstige haringbuizen door Franse oorlogsschepen zijn genomen en verbrand, waardoor het getal binnenkomende schepen aanmerkelijk terugliep [15]). ***Jan*** *Botman* was toen jong en nog geen jaar getrouwd. Als hij bij die gelegenheid ook schade heeft geleden, moet hij nadien zijn bedrijf toch weer hebben kunnen opbouwen.

De door hem gedreven binnen- en buitenlandse handel zal in ieder geval op de door zijn schepen aangebrachte haring betrekking hebben gehad, maar er was meer. Uit de bewoordingen ener acte uit 1735, die in verband met zijn zoon ***Pieter*** *Botman* nog nader ter sprake zal komen, valt misschien af te leiden, dat deze toen zijns vaders „negotie en affaires in kruydeniers- en andere waren" heeft voortgezet. Deze kruidenierswaren bestonden voornamelijk uit de door de schepen der Oost-Indische Compagnie aangebrachte specerijen, die door haar verschillende Kamers en dus ook 'door die te Enkhuizen werden verkocht [16]). Het lijkt daarom mogelijk, dat *Jan Botman* zich voordien ook op deze lucratieve handel heeft toegelegd. Tot de „andere waren" hebben waarschijnlijk granen behoord, gelijk valt af te leiden uit een notariële acte, waarop de Rijksarchivaris te Haarlem zo vriendelijk was mijn aandacht te vestigen. Op 22 'december 1718 compareerden op verzoek van Sinjeur *Jan Botman* (deze titel wijst op een zeker aanzien) voor de Enkhuizer notaris Frans Meun twee beëdigde korenmeters en twee beëdigde korendragers om er voor rekening van Elick Jans, weduwe van Johannes van Dashorst, een verklaring af te leggen. Het ging om een partij gedroogde rogge van 11 lasten en 20 ½ zak, die door de eersten was gemeten op de zolder van het pakhuis, genaamd de Voorspijcker, op de Nieuwe Haven en vervolgens door de tweeden ter inscheping gedragen was naar het kofschip, genaamd de Liefde, waarvan schipper was Remmert Remmertsz. van Westerackenersijl (d.i. Westeraccumersiel aan de kust der Oostfriese Waddenzee bewesten Esens). Alle vier comparanten hadden de rogge „droog en seer wel geconditioneert" bevonden, waarvan zij getuigenis aflegden. De rogge zal dus wel voor export, b.v. naar Bremen, bestemd zijn geweest.

Op 23 oktober 1741 dan heeft *Jan Botman* de Enkhuizer notaris Jurriaan Cornel des avonds te zeven uur in zijn huis aan de Wierdijk bij zich laten komen voor het verlijden van zijn 'testament. De testateur, die nog geen vier jaren later het tijdelijke met het eeuwige zou verwisselen, was nu nog „gezond nae den lichame, zijn verstand, memorie en uytspraake wel hebbende en gebruykende". Dat hij nog helder van geest was, valt mede af te leiden uit de breedvoerige regeling, die getroffen is voor het aandeel van zijn zoon ***Pieter,*** al zal die regeling wel niet zonder het advies van de notaris tot stand zijn gekomen.

Pieter *Botman,* die op 14 april 1709 in de toen nog R.K., na 1723 Oud-R.K. kerk aan het Venedie was gedoopt, nadat er tevoren reeds twee jong overleden naamgenoten waren geweest, vestigde zich in 1734 met toestemming van zijn vader te Amsterdam, waar hij op 31 maart 1735 als poorter werd ingeschreven. Op 26 september 1734 huwde hij er ten stadhuize met ***Catharina de*** *Fremantjou,* dochter van de geelgieter ***Anthony de*** *Fremantjou.* Bij de ondertrouw op 2 september wenden beiden door hun vader geassisteerd. De bruid was op 19 juli 1714 in de R.K. kerk „de Pool" gedoopt als dochter van ***Anthony Fermenteau*** en *Gertrudis* ***Mol,*** Bij de ondertrouw van deze laatsten ten stadhuize is vermeld, dat de 27-jarige bruidegom uit 's-Gravenhage afkomstig was en door zijn moeder *Catarina Coupijn* werd geassisteerd. Uit het huwelijk van ***Pieter*** *Botman* werden twee kinderen geboren, ***Jan*** en ***Maria,*** die dus beiden naar hun grootouders van vaderszijde zijn vernoemd. De eerste werd op 20 december 1735 gedoopt in de R.K. kerk „het Boompje", van de tweede is in de klappers op de Amsterdamse kerkelijke registers geen inschrijving gevonden [17]). Ook in de Enkhuizer doopboeken komt haar doop niet voor.

10) Tegenwoordige Staat, 1 (1739), blzz. 575-587.

11) T.a.p., blz. 582.

12) Alsvoren, V (1744), blz. 469.

13) Alsvoren, 1, blz. 585. Het door Van der Aa, IV (1843), blzz. 205-206 genoemde getal van 16 voor het jaar 1736 moet op een vergissing berusten.

14) Alsvoren, 1, blzz. 586-587.

15) Alsvoren, V, blz. 456. D. Brouwer, Tweede vervolg van de Historie van Enkhuizen (1938), blz. 63-64. Idem, Enkhuizen. Aantekeningen uit het verleden (1948), blz. 132 vlgg.

16) Alsvoren, 1, blz. 448. Van het archief der Kamer Enkhuizen is zeer weinig bewaard.

17) Inlichtingen van het Gemeente-archief te Amsterdam.

Pieter Botman was naar Amsterdam vertrokken om daar zijns vaders handel in kruideniers- en andere zaken voort te zetten, waartoe hij in totaal een som van ƒ 10.000 als bedrijfskapitaal had ontvangen. Van 'deze som werd een bedrag van ƒ 6000 gerekend bestemd te zijn voor huwelijksgift benevens moederlijk erfdeel, welk laatste hierbij grotelijks werd overschreden. Deze ƒ 6000, waarvoor hij kwitantie gaf, zouden te zijner tijd na het overlijden van zijn vader moeten worden verrekend en de overige ƒ 4000 erkende hij schuldig te zijn. Deze regeling kwam tot stand bij een acte, gepasseerd op 7 juli 1735 voor notaris Jan Barels te Amsterdam [18]). Vermoedelijk werd *Pieter Botman* ook door crediteuren belaagd, want het testament van zijn vader bepaalt, dat de over *Pieter's* kinderen aan te stellen voogden een som van ƒ 800 à ƒ 900 zouden geven aan hem of aan zijn huisvrouw, „en dat wel in stilte buyten weeten van de schuldeysschers, nadat gemelde voogden sulks geraden sullen vinden, omme bij gemelde sijnen soon *Pieter Botman* ofte sijne huysvrouw als vrij en eygen geld buyten eenig arrest ofte bekommering genoten, gebruykt en beseten te worden".

Pieter Botman nu, die in 1741 nog in leven, maar ten tijde der boedelscheiding van 1746 reeds overleden was, moet wel een zeer slecht financier zijn geweest, terwijl ook aan zijn huisvrouw het schulden maken waarschijnlijk geen afkeer had veroorzaakt. In 1741 stond hij bij zijn vader voor ruim ƒ 14000 in het krijt, waarvan hij echter nooit rente had betaald. Dit bedrag zou afgetrokken worden van zijn erfdeel van ƒ 25000, dat hem in plaats van de legitieme portie werd toegekend. De testateur vertrouwde, dat *Pieter* deze regeling accepteren zou, „want sulks tot synen beste geschiet". De zoon moet voor zijn vader dus wel een zorgenkind zijn geweest. Van het restant der laatst genoemde som moest ƒ 10000 in rentedragende effecten 'belegd worden, ten behoeve van *Pieter's* twee kinderen en onder beheer van de Weeskamer te Enkhuizen, doch met vruchtgebruik voor de ouders. Bijzonder hartelijk zal de verhouding tussen *Jan Botman* en zijn zoon *Pieter* wel niet zijn geweest, want blijkbaar had hij niet het koopmanstalent van zijn vader geërfd.

Nog drie zoons en een dochter worden, behalve de reeds vermelde *Pieter*, in het testament van *Jan Botman* genoemd. Daar was allereerst de oudste zoon, ook *Jan* geheten en zich ter onderscheiding van zijn vader *Jan Botman* de jonge noemend, over wie straks nader. Verder was er de jongste zoon, *Jacob* genaamd en op 3 december 1725 gedoopt, die nog minderjarig zijnde binnen een jaar na zijn vader zou komen te overlijden, slechts menige weken vóór de boedelscheiding van 30 augustus 1746. Op 22 juli 1715 was een zoon *Nanning* geboren, die in de geestelijke stand is getreden. Hij ging op 1 augustus 1729 naar het Seminarie te Amersfoort, welks leerlingen eerst in het z.g. College werden gehuisvest, vanwaar zij de stedelijke Latijnse School bezochten om nadien in het eigenlijk gezegde Seminarie theologie te studeren. Hij ontving op 6 januari 1742 de tonsuur en de kleine wijdingen en op 10 maart d.a.v. het subdiaconaat uit handen van de aartsbisschop van Utrecht Petrus Johannes Meindaerts [19]), maar van de wijdingen tot diaken en priester zijn de data niet bekend, al moet hij die wel verkregen hebben. Na zijn priesterwijding is hij waarschijnlijk enkele jaren kapelaan in Den Helder geweest, want daar was hij blijkens een nog te noemen notariële acte van 1 augustus 1747 toen woonachtig. Op 12 april 1753 is hij pastoor te Haarlem geworden en daar op 20 februari 1780 overleden. Zijn voornaam *Nanning*, die niet met zijn geestelijk ambt schijnt te hebben gestrookt, had hij inmiddels verlatijnst tot *Ferdinand(us)*.

De dochter, naar haar grootmoeder van moederszijde *Maghteld* genaamd, werd op 8 augustus 1713 geboren en in 1741 was zij nog ongehuwd, maar op 2 september 1742 trouwde zij ten stadhuize met de weduwnaar *Cornelis Kuyper*, die lakenkoper van Beroep was. Haar kende het testament een praelegaat 'toe, bestaande uit alle linnen, wollen, zijden en andere klederen, die behoord hadden aan haar moeder en haar overleden zuster *Marijtje* (als *Maria* op 6 juni 1722 gedoopt en op 12 december 1733 begraven), benevens het gemaakte goud, zilver en juwelen, die aan deze beiden hadden toebehoord. Al deze 'goederen werden bewaard „in de swarte verlakte cabinetkas, staande in de blauwe kamer" van het woonhuis aan de Wierdijk. Bovendien zou zij ontvangen „des testateurs beste silveren schenkketel en convoor", omdat zij na het overlijden van haar moeder het huishouden had, 'bestuurd, zonder daarvoor meer te verkrijgen dan kost en klederen. Met een aan de jongste zoon *Jacob* toegekend praelegaat van ƒ 1500, dat met zijn meerderjarig worden zou komen te vervallen, behoefde bij de 'definitieve scheiding van 30 augustus 1746 geen rekening meer te worden gehouden, omdat hij, gelijk gezegd, kort tevoren gestorven was.

III.

Op 30 augustus 1746 compareerden lenige nagelaten betrekkingen van *Jan Botman* de oude, die inmiddels, gelijk de gedachtenislepel vermeldt, op 7 oktober 1745 was overleden (op de 12de werd hij begraven), voor de Enkhuizer notaris Mr. Pieter Visser om er tot scheiding en verdeling zijner nalatenschap over te gaan op grond van des erflaters bovenvermeld testament uit 1741. In de sindsdien verstreken jaren waren de familieomstandigheden enigermate gewijzigd: de dochter *Machteld nl.* was in 1742 getrouwd met de lakenkoper *Cornelis Kuyper* en de zoon *Pieter Botman* was overleden. De voorschriften in het testament over diens erfdeel kwamen te vervallen, want in zijn plaats traden zijn minderjarige kinderen *Jan Botman Pieterszoon* en *Maria*, voor wie *Jan Botman* de jonge en *Cornelis Kuyper* door *Jan* de oude in zijn testament tot voogd waren benoemd. Bovendien moesten zij allen gezamenlijk fungeren als erfgenamen ab intestato van hun kort tevoren overleden jongste broeder *Jacob*, die nog minderjarig en ongehuwd was geweest, De beide bovengenoemde voogden vervulden tevens ieder de functie van executeur-testamentair.

De vier comparanten, te weten *Jan Botman, Cornelis Kuyper, Magtildis Botman* en *Ferdinandus Botman*, begonnen met te constateren, dat zij in de boedel verscheiden effecten hadden aangetroffen, „waarover den overledene in eenige qualiteit d'administratie competeerde". Deze effecten waren op een afzonderlijke lijst gebracht en, al behoorden zij niet tot de eigenlijke nalatenschap, zo wensten zij toch hiervan mentie te maken. Het valt te vermoeden, dat bedoelde waardepapieren aan de statie van het Venedie behoorden en *Jan Botman* de oude ze Rn kwaliteit van kerkmeester onder zich had. De nalatenschap werd verder onder het voorrecht van boedelbeschrijving aanvaard, hetgeen wel verband zal hebben gehouden met het feit, dat er twee minderjarigen tot de erfgenamen behoorden.

De in de boedel aanwezige obligatiën tot een totaal bedrag van ƒ 33100 werden over de vier staken verdeeld, waarbij

18) Gemeente-archief Amsterdam.

19) Archief Oud-Bisschoppelijke Clerezij, Inv. no. 875 (Lijst van seminaristen) en 1398 (Catalogus ordinatorum et confirmatorum, 1735-1743). Rijksarchief Utrecht.

Nanning (Ferdinandus) en de beide kinderen van *Pieter* het hun toekomende aandeel uitsluitend in obligatiën uitgekeerd kregen. Van de twee huizen aan de Wierdijk ging er één naar *Jan Botman* d e j o n g e, terwijl hij met *Magteld* e n *Jacob* zich ieder 1/3 aandeel in het andere huis zag toebedeeld. Enige grafsteden in de Wester- en in de Zuiderkerk kwamen eveneens aan *Jan* en *Magteld*. Onverdeeld bleven 'overeenkomstig de wens van de testateur het hem toebehoord hebbende grasland in de ban van Enkhuizen ter grootte van 3750 roeden (= ruim 5½ ha), zijn 1/16 aandeel in de Lijnbaan aan de Noorder Boerevaart, bevens een lijfrente groot ƒ 1100 ad 12 %'s jaars. Onverdeeld bleef voorlopig ook het aandeel van de jongste zoon *Jacob*, die kort vóór deze boedelscheiding overleden en op 13 augustus 1746 begraven was. Bijna een jaar later op 1 augustus 1747 werd de nalatenschap van *Jacob Bottnan* gescheiden, wederom ten overstaan van de notaris Mr. Pieter Visser te Enkhuizen. De acte was reeds tevoren 'opgemaakt en als één der comparanten was er de naam van *Jan Botman* d e j o n g e vermeld, maar toen het eenmaal zo ver was, moest zijn naam door die zijner weduwe *Anna de Wit* worden vervangen, want deze *Jan* heeft zijn vader slechts kort overleefd; hij overleed op 21 juni 1747 en werd 26 juni in de Wester- of in de Zuiderkerk <begraven (in beide had hij een grafstede verkregen). Met haar compareerde haar zwager *Cornelis Kuyper* als lasthebber van zijn vrouw *Magteld Botman* en van zijn zwager *Ferdinand*, toen in Den Helder woonachtig en daar dus vermoedelijk kapelaan, en verder nog als voogd over de minderjarige kinderen van wijlen *Pieter Botman*. Ook (ditmaal ontvingen *Ferdinand* e n de kinderen van *Pieter* uitsluitend obligatiën, *Anna de Wit* en *Magteld* behalve obligatiën ieder 1/6 deel in het gemeenschappelijke huis aan de Wierdijk. Gemeen bleef verder 1/5 deel in de haringnegotie, die door wijlen *Jan Botman* d e j o n g e en *Cornelis Kuyper* was gedreven en nog zou worden voortgezet. Onverdeeld bleef ook het in 1746 aan *Jacob Botman* toegescheiden zomerhuis met tuin, gelegen op de Modderpomp te Enkhuizen.

IV.

Jan Botman Janszoon, die op 30 april 1706 in de kerk aan het Venedie werd gedoopt, trouwde op 10 november 1732 voor burgemeesteren van Enkhuizen met *Anna de Wit*, gedoopt 8 juli 1708 in de R.K. (na 1723 Oud-R.K.) kerk aan de Breedstraat, dochter v a n *Pancras d e Wit* e n *Dievertje Tjallis*. Het huwelijk vond plaats ten huize van de bruid, eveneens aan de Breedstraat. Op 16 januari 1746 maakten zij ten overstaan van notaris Jurriaan Cornel en te diens „comptoire" hun testament, waarin zij „uyt egte en conjugale liefde en genegentheyd" elkander tot erfgenaam benoemden. Voor het geval zij kinderen zouden nalaten, zou de langstlevende als belast met de voogdij die moeten opvoeden en bij meerderjarigheid of huwelijk de legitieme portie uitkeren.

Haringkoper gelijk zijn vader was ook *Jan Botman* d e j o n g e, maar lang heeft hij dit bedrijf niet meer kunnen uitoefenen, doordat hij reeds op 21 juni 1747 overleed. Zijn zuster *Machteld* trouwde gelijk gezegd, op 2 september 1742 ten stadhuize met de weduwnaar *Cornelis Kuyper*, maar haar huwelijk is evenmin van lange duur geweest bij de inschrijving van een kind in het grafboek op 12 'november 1750 wordt zij al vermeld als Juffrouw *Machtilda Botman*, wed. C. *Kuyper*. Zelf overleed zij op 6 oktober 1776 om op de 9de te worden begraven. Bij haar overlijden woonde zij in de Oude Westerstraat. Uit het huwelijk van *Cornelis Kuyper* en *Machteld*

Botman sproot een (dochter *Maria*, die in 1767 trouwde met *Dirk van der Stam*. Afstammelingen van dit echtpaar hebben de naam *Kuiper van der Stam* gedragen.

Tot zo ver lover het gezin *van Jan Botman* en *Maria van Heeck*, voor wier nagedachtenis hun kinderen de gedachtenislepel moeten hebben laten vervaardigen. Het was deze lepel, die de aanleiding heeft gegeven voor dit onderzoek en het schrijven van dit artikel. Hier volgt dan nog de volgorde, waarin de lepel naar alle waarschijnlijkheid is vererfd,

L i j s t v a n e i g e n a r e n :

1. *Jan Botman Janszoon* (1706—1747), h a r i n g k o p e r te Enkhuizen, tr. 1732 *Anna de Wit* (geb. 1708).

11. *Jan Botman* (1733—1812), koopman te Enkhuizen, tr. 1761 *Maria Frix* (geb. 1736).

111. *Jan Botman* (1769—1850), koornmolenaar te Enkhuizen, tr. 1797 *Christina Maria Poort* (1776-1808).

IV. *Richardus Johannes Botman* (1804-1864), koornmolenaar te Enkhuizen, tr. 1829 Eva *Karsten* (1802-1885).

V. *Anna Catharina Botman (1839-1918)* tr. 1863 *Simon Wilhelmus Jacobus Schade van Westrum* (1835—1872), distillateur te Schiedam.

VI. *Adriana Maria Schade van Westrum* (1867—1948), tr. 1896 *Johannes Adrianus van de Ven* (1867—1916), distillateur te Schiedam.

VII, Dr. *Adrianus Johannes van de Ven*, geb. 1897, oud-' rijksarchivaris in Utrecht, tr, 1926 *Hendrika Petronella Gluysteen* (1902—1962). [Utrecht].

De Hart,

door **Ir. C. M.** R. DAVIDSON.

In Westfriese Geslachten VII publiceerde ik een genealogie van het geslacht *De Hart*. Als oudste voorvader wordt daarin genoemd *Pieter Samuels de Hart*, die *19* september 1744 te Venhuizen trouwde met *Soutje Klok*, dochter van *Pieter Sijbrants Klok* en *Reijnouw Leenders*. Hij noemt een zoon *Pieter* en een dochter *Reijnouwtje* naar de ouders van zijn vrouw, een zoon *Samuel* naar zijn vader, terwijl hij tot tweemaal toe een dochter *Guurtje* noemt, zodat de veronderstelling niet te gewaagd is, dat zijn ouders *Samuel de Hart* en *Guurtje N.N.* zijn.

In het Gemeentearchief van Alkmaar vond ik nu een *Samuel de Hart*, die (voor de derde maal) huwde met *Guurtje van 't Hoff*. Op 26 augustus 1714 werd te Alkmaar uit dit huwelijk gedoopt *Pieter*. Het lijkt mij wel zeker dat hiermede de ouders van *Pieter Samuels de Hart* zijn gevonden.

Deze *Samuel de Hart* was bakker in een huis genaamd de Spaarpot aan de Westzijde van de Schoutenstraat te Alkmaar, dat hij op 4 februari 1696 voor vierhonderdvijftig gulden kocht van Nanning Harksz. Klopper (Gemeentearchief Alkmaar 165, folio 134 v). Bij zijn eerste huwelijk op 8 mei 1695 wordt gezegd, dat hij een jongeman is uit „de Beverwijk" en op 3 april 1695 geven zijn voogden *Pieter Willems*, timmerman te Beverwijk, en Dr. *Frederik Molerus*, predikant aldaar, toestemming tot dit huwelijk.

Het doopboek te Beverwijk (Rijksarchief Haarlem 97 A) leerde zijn doop op 12 juni 1672 als zoon van *Jacob de Hart* en *Dorethe Colstein*, Deze lieten te Beverwijk tussen 1662 en 1672 zes kinderen dopen, doch hun huwelijk werd aldaar niet gevonden. Bij het huwelijk van *Jan Janse Braack* en *Rachel*

Jacobs de Hart op 18 april 1676 te Beverwijk (Rijksarchief Haarlem, trouwboek 103 A)' staat vermeld, dat *Rachel Jacobs de Hart* een jongedochter is van Haarlem.

Bij onderzoek in het Gemeentearchief te Haarlem bleek, dat *Jacob de* ***Hart*** en *Dorethe Colstein* 'daar tussen 1654 en 1659 een viertal kinderen lieten dopen. Daarbij is steeds vermeld *Jacob de Hart* „van Bergen in Henegouwen". Het huwelijk van *Jacob de Hart* en *Dorethe Colstein* werd niet te Haarlem gevonden. Het Gemeentearchief te Bergen (Mons) deelde desgevraagd mede, dat *Jacob de Hart* en *Dorethe Colstein* aldaar niet zijn 'gehuwd noch zijn geboren.

Op 22 december 1663 compareren voor notaris Jan Cornelis Poorter te Beverwijk (R.A. Haarlem Not. Arch. No. 251) „*Huijbert Koppijn* ende *Jacob d'Hart,* dienaars van den Ede. Here Jonckh. Jacob van Nijerop off balliuw van Bloijs ende Offic. dezer steede", welke getuigenis afleggen in verband met een vechtpartij. Hieruit blijkt dus, dat *Jacob de Hart* dienaar was van Jacob van Nijerop, baljuw van Blois etc.

Hieronder volgt de genealogie van de oudere generaties van dit geslacht De *Hart:*

1. *Jacob de Hart,* uit Bergen (Henegouwen), 'dienaar van Jonker Jacob van Nierop, de baljuw van Blois. † vóór *8* mei 1686, tr. *Dorethe Jacobsdr. Colsteijn,* † vóór *8* mei 1686.

   Op 8 mei **1686** compareren voor notaris Jan Cornelis Poorter te Beverwijk (R.A. Haarlem Not. Arch. 253) „*Jan* Jans *Braack, als* in huwelijk hebbende *Rachel de Hart,* en *Isaac de Hart,* beijde voor haarselven als erfgenamen van Jacob de *Hart en Dorethe Jacobs,* mitsgaders *Pieter Wilhelmsz* huistimmerman, als testamentaire vooght over de onmondige kinderen van gemelde *Jacob de Hart* en *Dorethe Jacobs* ende verklaarden geconstitueert ende volmachtigh gemaakt te hebben gelijck als sij constitueren en volmachtigh maeken bij desen de E. Ds. Fredricus Molerus, predicant tot Beverwijck om uit haeren name vooor Schout en Schepenen van Uitgeest te transporteren en in vrijen eijgendom op te draghen aan ... seker stukje landt gelegen in de banne van Uitgeest groot omtrent twee maat min een quart, dog mede voet te stoots, voor de somme van drie hondert seven en t sestigh gulden" enz.

   Uit dit huwelijk:

   1. *Rachel de Hart,* ged. Haarlem 25 januari 1654, doet belijdenis te Beverwijk 2 december 1674, † Beverwijk vóór 1687, tr. (ondertr. Beverwijk 18 april) 1676 *Jan Jansz. Braack,* geb. in het Stift Minden, † Beverwijk 8 april 1707; hij hertr. 1° Beverwijk 16 november 1687 *Sophia Jongbloets* j.d. van Wesel, en (daarna 2° Beverwijk 8 mei 1694 *Engeltje Jans,* bejaarde dochter van Arnhem, wonende te Amsterdam.

      Uit het eerste huwelijk:

      a. *Grietje Braack,* ged. Beverwijk *28* februari 1677.

      b. *Trijntje Braack,* ged. Beverwijk 4 december 1678,

      c. *Dorethe Braack,* ged. Beverwijk 22 september 1682.

      d. *Trijntje Braack,* ged. Beverwijk 12 december 1683.

   2. *Thomas de Hart, ged.* Haarlem 15 december 1655, doelt belijdenis Beverwijk 4 september 1678.

   3. *Jacob de Hart,* ged. Haarlem 9 mei 1658, doet belijdenis Beverwijk 4 september 1678.

      Vermoedelijk zijn bovengenoemde *Thomas* en *Jacob de Hart,* die beiden in 1686 meerderjarig waren, overleden vóór 8 mei 1686, omdat zij 'in de notariële acte van die datum niet als erfgenamen voorkomen.

   4. *Isaac de Hart,* ged. Haarlem 16 december 1659, † Beverwijk 2 september 1697, tr. Beverwijk 28 april 1686 *Engeltje Bruningse,* geb. te Deventer (een kind van *Isaac* overlijdt te Beverwijk op 21 juli 1696).

   5. *Lidia de Hart,* ged. Beverwijk 28 mei 1662.

   6. *Sara de Hart,* ged. Beverwijk 21 oktober 1663, † Beverwijk 27 oktober 1721, tr. Beverwijk 31 augustus 1687 (ondertr. 14 aug.) *Teunis Cornelisz. Steenis,* j.m. van Beverwijk.

      Uit dit huwelijk:

      a. *Jacob Steenis,* ged. Velsen 14 april 1697.

      b. *Rachel Steenis,* ged. Beverwijk 23 januari 1699.

      c. *Cornelis Steenis,* ged. Beverwijk 27 september 1702, † aldaar 23 april 1727.

   7. *Dorethea de Hart,* ged. Beverwijk 20 september 1665, doet belijdenis aldaar 1 december 1686, vertrekt naar Alkmaar 25 november 1688, † Beverwijk 26 april 1723, tr. Beverwijk 31 december (ondertr. 15 dec.) 1690 *Willem Arentsz. van 't Sittert,* j.m. van Campen, doet belijdenis Beverwijk 3 juni 1691.
      Uit dit huwelijk:

      Arent van 't Sittert, ged. Beverwijk 15 oktober 1691.

   8. *Abraham de Hart,* ged. Beverwijk 21 oktober 1668, broodbakker in de Huigbrouwerstraat te Alkmaar, † Alkmaar 23 november 1749, tr. 1° (ondertr. Alkmaar 18 april) aldaar 2 mei 1694 *Annetje Hendriksdr. Hensberg,* geb. te Medemblik, † Alkmaar 1 februari 1732; tr. 2° (ondertr. Alkmaar 14 maant) aldaar 28 maart 1734 *Heiltje Pietersz. Pot,* † Alkmaar 23 oktober 1739, weduwe ven .....,

      Abraham de Hart en *Annetje Hensberg* testeren op 25 mei 1706 (Not. Arch. Alkmaar 376, acte No. 17). Hij herroept dit testament 23 juni 1740 (Not. Arch. Alkmaar 526, acte. No. 108). *Abraham Jacobs de Hart* en *Heiltje Pieters Pot* maken huwelijksvoorwaarden op 12 maart 1734 (Not. Arch. Alkmaar 515, acte No. 1183) en testeren op 5 april 1734 (Not. Arch. Alkmaar 515, acte No. 1189). Tenslotte testeert *Abraham de Hart* op 11 november 1746 (Not. Arch. Alkmaar 541, acte No. 90), waarbij hij legateert aan de kinderen *Antje Kerkman* en *Sijmon Kort* van zijn overleden dochter *Sijtje de Hart.*

      Uit het eerste huwelijk:

      1. *Annetje de Hart,* ged. Alkmaar 10 april 1695, † aldaar 10 juni 1695.

      2. *Jacob de Hart,* ged. Alkmaar 12 augustus 1696, † aldaar 15 oktober 1696.

      3. *Antje de Hart,* ged. Alkmaar 25 februari 1698, tr. 1° (ondertr. Beverwijk 12 oktober 1732) *Jan Stavast,* † Beverwijk 5 september 1739, weduwnaar van .....; tr. 2° (ondentr. Beverwijk 16 oktober 1740) *Jan Evertsz. Smit.*

      4. *Sijtje de Hart,* ged. Alkmaar 9 juni 1700, † aldaar 27 juli 1700.

      5. *Sijtje de Hart,* ged. Alkmaar 14 september 1702, † aldaar 11 augustus 1746, tr. 1° Alkmaar 3 april 1729 *Jan Cornelisz. Kerkman,* † Alkmaar 27 december 1736; tr. 2° Alkmaar 2 maart 1738 *Jan Kort,* geb. te Alkmaar, † Alkmaar 30 april 1763; hij hertr. Alkmaar 20 november 1746 *Aagje Nierop.*

Uit haar eerste huwelijk:

a. *Marijtje Kerkman,* ged. Alkmaar 12 augustus 1731, † aldaar 11 september 1731.

b. *Koenraat Kerkman,* ged. Alkmaar 20 januari 1733, † aldaar 3 oktober 1733.

c. ***Klaas** Kerkman,* ged. Alkmaar 24 januari 1734.

d. *Antje Kerkman,* ged. Alkmaar 6 oktober 1734, † aldaar 8 februari 1757, tr. ***Gerrit** Romijn.*

e. *Marijtje Kerkman,* ged. Alkmaar 15 maart 1736.

Uit haar tweede (huwelijk:

f. ***Sijmon Kort,*** ged. Alkmaar 19 oktober 1738.

6. Jacob de Hart, ged. Alkmaar 25 januari 1705, † Alkmaar 6 februari 1750 (zie Gem: Arch. Alkmaar, Weesregister 16, blz. 355 verso).

9. *Samuel* ***de Hart,*** volgt 11.

11. *Samuel* ***de Hart,*** ged. Beverwijk 12 juni 1672, bakker in het 'huis genaamd De Spaarpot aan de Westzijde van de Schoutenstraat te Alkmaar, † Alkmaar 22 oktober 1719, tr. 1° (ondertr. Alkmaar 24 april) aldaar 8 mei 1695 *Guurtje* ***Dirksdr. van** Holk,* j.d. van Alkmaar, † vóór november 1696; tr. 2° (ondertr. Egmond aan Zee 18 november) aldaar 3 'december 1696 *IJsbrantje IJsbrantsdr.* ***van Sanen,*** † vóór 3 augustus 1704; tr. 3° (ondertr. Alkmaar 31 augustus) aldaar 14 september 1704 *Guurtje* ***Jansdr. van** 't Hoff,* † vóór 25 april 1730.

Samuel trouwt in 1695 met toestemming van zijn voogden ***Pieter** Willems,* timmerman te Beverwijk en Dr. Frederik *Molerus,* predikant aldaar; zij maken een mutueel testament op 11 december 1695 (Not. Arch. Alkmaar 386, acte 82).

Guurtje ***Jans van. 't Hoff,*** huisvrouw van *Samuel* ***Jacobs de Hart,*** bakker, testeert te Alkmaar op 1 november 1705 (Not. Arch. Alkmaar 375, acte 215) en op 18 december 1729 zijnde laatste weduwe van *Samuel* de ***Hart*** (Not. Arch. Alkmaar 522, blz. 130). Haar erfgenamen zijn haar drie kinderen: *Guurtje,* Jan en ***Pieter** Samuels* en haar laatste mans twee kinderen ***Jacob*** en *Cornelia* de ***Hart.***

Op ***25*** april 1730 verkopen ***Abraham de Hart*** en ***Dirk Brederoe,*** testamentaire voogden over de onmondige erfgenamen van wijlen *Guurtje* ***Jans van 't Hoff, we**duwe van Samuel de **Hart,*** het huis en erve de Spaarpot (R.A. Alkmaar 170, folio 3).

Het is mogelijk, dat *Guurtje* ***Jans wan 't Hoff*** eerder weduwe was van ***Pieter Boot,*** met wie zij dan trouwde te Alkmaar op 8 augustus 1700. ***Pieter** Boot* overleed te Alkmaar 1 november 1703. Uit dit huweliik sproten drie kinderen: *Trijntje,* ged. Alkmaar 7 november 1700, ***Trijntje,*** ged. Alkmaar 5 maart 1702, en ***Pieter,*** ged. Alkmaar 18 november 1703.

Uit het eerste huwelijk:

1. *Guurtje* ***de Hart,*** ged. Alkmaar 21 juni 1696, † jong.

Uit het tweede huwelijk:

2. Jacob de Hart, volgt 111.

3. *Klaas* ***de Hart,*** ged. Alkmaar 13 juni 1699, † vóór 1731.

4. *Cornelia* ***de Hart,*** ged. Alkmaar 18 november 1700, tr. Alkmaar 9 mei 1734 ***Willem Boom,*** schoenmaker, wedr. van .....

Willem Boom en *Cornelia* ***de*** Hart testeren op 12 mei 1'734 (Not. Arch. Alkmaar 497).

5. ***IJsbrant de Hart,*** ged. Alkmaar 23 augustus 1702, † vóór 1 september 1704.

Op 1 september 1704 compareert voor Weesmeesteren te Alkmaar (Weesboek 15, fol. 165 v.) *Samuel* ***Jacobs de Hart,*** ter presentie van ***Jan Centen de Jonge*** eigen oom en ***Jacob Jans Stolk*** aangehuwde oom voor de kinderen geprocreëert bij ***IJsbrantje IJsbrants van Sanen,*** met name ***Jacob*** (7), ***Klaas*** 5½ (obiit) en *Cornelia* (4) over moeders erve en op 19 oktober 1731 compareren voor Weesmeesteren ***Jacob*** en *Cornelia* ***de Hart*** (zijnde deselve meerderjarig) ter presentie van ***Abraham de Hart*** als voogd en oom paternel, bekennende ten volle te zijn voldaan.

Uit het derde huwelijk:

6. *Guurtje* ***de Hart,*** ged. Alkmaar 8 oktober 1705, † jong.

7. ***Guurtje de Hart,*** ged. Alkmaar 26 juni 1707, † jong.

8. *Guurtje* ***de Hart,*** ged. Alkmaar 1 augustus 1709, † vermoedelijk op 24 september 1738 als weduwe te Alkmaar, tr. Alkmaar 17 november 1731 ***Jan** Woutersz. Kruigen* ***(Kroege),*** j.m. van Vollenhoven.

Jan Wouters Kroeger en *Guurtje* ***de Hart*** testeren op 25 oktober 1733 (Not. Arch. Alkmaar 524, blz. 157 v.).

Uit dit huwelijk:

Jannetje Kruigen, ged. Alkmaar 26 januari 1734, † aldaar 15 september 1734.

9. ***Jan de Hart,*** ged. Alkmaar 18 december 1710.

10. ***Pieter de Hart,*** ged. Alkmaar 26 augustus 1714, † Venhuizen 4 juli 1773, tr. Venhuizen 19 september 1744 *Soutje* ***Klok,*** dr. van ***Pieter** Sijbrants* en *Reijnouw* ***Leenderts.***

Uit hem stamt het geslacht De ***Hart,*** behandeld in Westfriese Geslachten VII.

111. ***Jacob de Hart,*** ged. Alk maar 22 september 1697, vleeshouwer te Alkmaar, † aldaar 26 oktober 1738, tr. Alkmaar 14 mei (ondertr. 30 april) 1730 *Annetje* ***van der** Jagt,* † Alkmaar 30 maant 1739.

Uit dit huwelijk:

1. ***Samuel de Hart,*** volgt IV.

2. ***Aaltje de Hart,*** ged. Alkmaar 25 januari 1733, † aldaar 19 oktober 1734.

3. ***Aaltje de Hart,*** ged. Alkmaar 23 januari 1735.

4. *IJsbrantje* ***de Hart,*** ged. Alkmaar 22 januari 1737, † aldaar 29 juni 1763.

5. ***Jacob de Hart,*** ged. Alkmaar 22 maart 1739, † aldaar 10 februari 1750.

IV. *Samuel* ***de Hart,*** ged. Alkmaar 12 april 1731, † aldaar 5 oktober 1780, tr. Alkmaar 9 mei (ondertr. aldaar 25 april) 1756 ***Anna van** Zurk,* geb. te Alkmaar, † aldaar 31 maart 1784.

Uit dit huwelijk:

1. *Antje* ***de Hart,*** ged. Alkmaar 5 december 1757, † aldaar 17 oktober 1758.

2. *Antje* ***de Hart,*** ged. Alkmaar 20 januari 1760, † aldaar 4 juli 1761.

KORTE MEDEDELINGEN,

Het nieuwe wapen der gemeente Coevorden+

De in onze vaderlandse geschiedenis tal van malen in verband met belegering, verovering en herovering genoemde vestingstad Coevord en werd op 10 november 1819 bevestigd in het gebruik van een wapen, dat klaarblijkelijk ook al vóór de Fnanse tijd in het stadszegel gevoerd was.

Het schild vertoonde een voorportaal van een kerk, waarin aan de ene kant een bissahop in vol ornaaat staat, terwijl aan de andere kant Sint Joris bezig is de draak een dodelijke stoot toe te (brengen. De kleuren waren goud op een blauw veld, een kleurencombinatie die bij de registratie van wapens, die al vóór 1795 werd (gevoerd, door de toenmalige Hoge Raad van Adel met grote voorliefde wend toegepast, omdat het de kleuren waren van het nieuwe koninkrijk.

Deze wapentekening was weinig fraai en bevatte niets wat specifiek op Coevorden betrekking had. Immers: Sint Joris treedt overal in Europa op analoge manier op en het zou weinig moeite kosten enige tientallen gemeenten in Midden- en West-'Europa op te noemen, die ook deze heilige als wapenfiguur voeren.

Het gemeentebestuur heeft laten onderzoeken of er in 1819 of daarvoor enige bijzondere reden is 'geweest, die ertoe leidde dat men Sint Joris in het wapen plaatste. Toen dit onderzoek geen enkel resultaat *opleverde leek het duidelijk dat hier een verlegenheidsoplossing is 'gekozen: een symbool, waarmee de overwinning op het kwade wordt uitgebeeld! Weliswaar cliché, maar beter dan niets ...

Het gemeentebestuur oordeelde daarop, dat er dus aanleiding was een beter wapen aan te vragen met een samenstelling die wèl speciaal aan Coevorden's geografische ligging en aan de historie der stad herinnerde. Het gevolg was dat bij Koninklijk Besluit van 24 april 19618, No. 32 het oude wapen werd ingetrokken en een nieuw werd verleend, waarvan de officiële beschrijving als volgt luidt:

„Van goud met gebo-
„gen flanken van tegen-
„hermelijn en beladen
„met een burcht van keel
„met drie kantelen, ge-
„voegd van sabel, de
„poort geopend van het
„veld, met kozijn en op-
„getrokken valdeur we-
„derom van sabel, boven
„vergezeld van een ade-
„laar van keel. Het
„schild gedekt met een
„gouden kroon van vijf
„bladeren. Wapenspreuk:
„„Multis periculis super-
„sum", in letters van
„sabel op een wit lint."

De verklaring van dit wapen is eenvoudig. Coevorden verdedigde de eeuwen door de belangrijkste toegang tot de noordelijke provinciën vanuit de graafschap Bentheim. De stad lag op een zandrugje dat aan weerskanten begrensd werd door uitgestrekte hoogveenmoerassen. Dit hoogveenmoeras is gesymboliseerd met tegenhermelijn: de witte hermelijnstaartjes op zwart doen iets denken aan het wobgras op het donkere veen. De zandrug is weergegeven met goud. Dat het veen Coevorden dicht nadert is door de buiging der flanken verbeeld. Het kasteel is in het midden geplaatst. De daarboven aangebrachte rode adelaar is ontleend aan het wapen der vnoegere heerlijkheid Coevorden.

De kroon van het oude wapen had vijf bladeren, misschien omdat men destijds van oordeel was dat de vesting een zekere status had, die andere 'gemeenten ontbeerden. Daarom stelde het gemeentebestuur er prijs op die kroon zo te houden. Dit werd goed gevonden.

De geschiedenis van Coevorden is, gelijk hierboven reeds werd opgemerkt, speciaal rijk aan gebeurtenissen van militaire aard. Belegeringen en veroveringen heeft de vesting heel wat keren moeten ondergaan en het spreekt welhaast vanzelf, dat het gemeentebestuur dit duidelijk tot uitdrukking wilde zien gebracht. De roemruchte herovering bij overrompeling door Rabenhaupt's troepen, eind december 1672, betekende een keerpunt in de tot dat tijdstip zo rampzalig verlopen oorlog waarin het volk, naar onze geschiedenisboekjes trouw vermelden, redeloos, reddeloos en radeloos was. Het gemeentebestuur verlangde daarom een wapenspreuk. Dit ontmoette aanvankelijk bij de Hoge Raad van Adel groot 'bezwaar, maar 'tenslotte is het hoge college gezwicht toen de burgemeester een klemmend pleidooi kwam houden,

„Ondanks vele gevaren die mij bedreigd hebben, besta ik nog". Korter kan het moeilijk vertaald worden, maar de bondige spreuk van slechts drie Latijnse woorden past o.i. voortreffelijk bij het wapen van de zo talloze malen omstreden toegangspoort naar het Noorden.

MR. G. A. BONTEKOE.

Het wapen van het waterschap „De Zandleij",

Bij Koninklijk Besluit van 3 juli 1968, no. 9, is aan het watersahap „De Zandleij" een wapen verleend, waarvan de officiële beschrijving luidt als volgt:

Gedeeld: 1. van azuur, (beladen met twee gegolfde schuinbalken van zilver: 11. doorsneden: boven in sabel een uitgerukte eik van goud, dragende vijf bladeren van goud en vier eikels van keel; onder gedeeld en venvolgens gegeerd van tien stukken van keel en goud. Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee paarlen."

De beide golvende schuinbalken symboliseren de beide riviertjes die de hoofdafvoerleidingen van het overtollige water zijn: „de Broekleij" en „de Zandleij", aan het laatste waarvan het waterschap zijn naam heeft ontleend.

De eikenboom boven in de andere schildhelft herinnert aan de loofbossen onder Udenhout en Helvoirt, reeds genoemd in de beschikking van Hertog Jan 11 van Brabant van 24 mei 1309 waarin bij de vermelding der grenzen van de nieuw gevormde gemeente Haaren sprake is van „sylve nostre de Udenhout" en „sylve nostre de Leendonck".

Het onderste deel van deze schildhelft is verticaal gedeeld en vervolgens in 10 „geren" verdeeld. Dit herinnert aan het feit dat het waterschap ligt op territoir van tien gemeenten, te weten Udenhout, Helvoiat, Haaren, Tilburg, Vught, Berkel Enschot, Loon op Zand, Esch, Drunen en Oisterwijk.

De kroon is alleen versieringselement.

MR. G. A. BONTEKOE.

VRAGEN EN ANTWOORDEN,

Box (LXXXIV 391). Toen er geen reactie kwam op mijn in het jaar 11967 in dit maandblad gestelde vraag over het geslacht *Box*, ben ik weer in de archieven gedoken met het hierbij gevoegde resultaat, waarbij ik aansluiting vond met de Delftse familie *Box* (Kwartierstaten van Delftse Vroedschappen van Mr. W. van der Lelij, blz. 187 = Dr. *Willem Box* (V, 4)) en de familie De *la Rive Box*. Het ligt niet in mijn bedoeling een complete genealogie samen te stellen, doch het materiaal is zo interessant, dat ik het de lezers niet wil onthouden. Helaas blijven de ouders van *Catharina Box* (IVb, 4) nog onbekend; wel staat vast dat zij een dochter of kleindochter is van *Willem Box* (IVb), de neef van de in mijn vraag aangehaalde *Willem Box* (IVc). Ik blijf echter wel geintenesseend in gegevens over de familie *Box* uit Lierop, waar *Willem Box* schoolmeester was.

De Heer A. F. N. van Asten uit Asten (N.Br.) is zo vriendelijk geweest mij zijn gegevens lover de generatie 1 en ter aanvulling op generatie 11 af te staan voor het onderstaande artikel.

1. *Jan Anthonis Box*, geb. 1544. woont ca. 1600 op de Ven te Heeze, † 1607—'11, tr. 1° *'Marijken Gerart Bussendr.;* tr. 2° *Jenneke* .....

   Uit het teerste huwelijk:

   1. *Heijlken Jans Box*, † 1624/'25, tr. *Goijaert Henrick van Velthoven.*

   Uit het tweede huwelijk:

   2. *Anthonis*, volgt II.
   3. dochter, tr. *Jan Loeffen.*
   4. *Libbeken Jans Box*, † vóór 1611, tr. *Willem Goijaerts.*

      Recht. Arch. Helmond n 0. 242 blz. 171, d.d. 11 mei 15 9 6 : ***Jaa Anths. Box,*** wonende te Heeze, wordt 648 gld. overgegeven door Arriaen Porters en Frans Claes.

      Gem. Arch. Heeze ongeordende stukken : Geschil tussen „Oisterik en Boshoven"; getuige op 4 okt. 1607 o.a. Jan Box, oud 63 jaar.

      Recht. Arch. Heeze no. 92 blz. 59v—60, d. d. 14 mei 16 11 : ***Goijaert Hanrick*** van ***Velthoven,*** gehuwd met ***Heijlken Jan Boxdr.,*** daar moeder af was *Marijken* Gerart *Bussendr.,*

      contra:

      Anthonis Jan ***Box,*** Jan ***Loeffen,*** als gehuwd met dochter van Jan ***Box en*** ook voor het onmondig kind, dat ***Willem*** *Goijaertss* heeft bij ***Libbeken Jan Boxdr.,*** kinderen van Jan. ***Box*** in zijn tweede huwelijk verwekt bii ***Jenneke.*** zijn vrouw.

      "Eerste comparant mag de woning, waarin hij woont, en de St. Jobsakker houden, die ***Jan Box*** hem voortijdig heeft gegeven.

11. *Anthonis Jansen Box*, geb. in de Meijerij van 's-Hertogenbosch, landmeter te Heeze, schepen aldaar 1650/'51, † tussen 28 juni 1651 en 18 mei 1653, tr. *Elsken Hendricx d'Jintis,* † na 1657, dr. van *Hendrick d'Jintis* en *Christina* .....

    Uit dit huwelijk:

    1. *Jan Anthonis Box*, volgt 111.
    2. *Claes Tonis Box*, volgt IIIa.
    3. *Maria Tonis Box*, † na 1668, tr. *Joost Aert Coppen,* † vóór 1653.
    4. *Lijsken Tonis Box*, woont in 1649 te Strijp, tr. *Cornelis Woutersen.*

    5. *Christina Tonis Box*, geb. 1623/'24, tr. *Willem Antonis Martens (Verhoeven).*
    6. *Hanricxken Tonis Box*, tr. *Arien Jan Driessen.*
    7. *Jenneken Tonis Box*, tr. *Tonis Willems (Daems).*

       „De Heerlijkheid van Heeze, Leende en Zes-Gehuchten" door Dr. W. Meindersma, 1911, blz. 60 : 2 brieven anno 1627 uit Heeze geschreven aan de bisschop van 's-Hertogenbosch: 1" brief: schrijven van *Antonis* ***Janssen Box,*** landmeter te Heeze, waarin hij verklaart afstand te doen van alle ketterij en berouwvol tot de kerk wedergekeerd te zijn.

       Uit de kerkeraadsacte der Ge r. Gem. te 's-Hertogenbosch d.d. 21 dec. 1633: *„Antonius Jansz* ***Box,*** wonende in de Meijerije, heeft per missieve versocht, dat de dorpe Hees en Leende met een predicant mochten worden versien, alsoo een merkelijc ghetal (welcke hij ooc met haer naemen uitdruct) van de toehoorden alreede haer hebben geopenbaert, dewelcke tot het gehoor soude comen".

       id. verzoek 15 febr. 1634 en 28 maart 1635.

       Recht. Arch. Heeze no. 78 in map 16 3 7 : Op 24 maart 1637 heeft *Elsken* tegenwoordige vrouw van ***Anthonis Jan Box,*** die gevangen is binnen Stevensweerd (als ketter) met ***Claes*** haar zoon doen vergaderen en bij elkaar geroepen de Heer Drossaart en Schepenen etc. van Heeze-Leende om te getuigen; o.a. Gielen Aert Coppen, 36 jaar, verklaart dat ***Anthonis Box,*** nu gevangen, nooit openbaar of heimelijk heeft gepreekt of kinderen gedoopt, getrouwd of sacramenten bediend.

       Recht. Arch. Helmond no. 271, blz. 78v., 79, d.d. 7 mei 1653:

       Jan Anthonis Box, koster en schoolmeester te Leende, met procuratie van ***Elsken,*** dochter van ***Hendrick d'Jintis*** en weduwe van ***Anthonis Box,*** zijn moeder; ***Nicolaes Anths. Box; Merij Anths. Box,*** weduwe van ***Joost Aert Coppen;*** Cornelis ***Wouterssen,*** gehuwd met ***Lijsken Anths. Box; Willem Anths. Martens,*** gehuwd met Christina ***Anths. Box; Adriaen Jan Driessen, ge***huwd met ***Henrisken Anths. Box,*** mede voor ***Anthonis Willem Daems*** (absent), gehuwd met ***Jenneke Anths. Box,*** allen kinderen en erfgenamen van ***Anthonis Box*** en ***Elsken Henrick d'Jintis dr.; Hendrick Thoenis Jintis; Willem Thoenis Jintis;*** allen erfgenamen van ***Hendrick Jintis*** en ***Christina.***

111. *Jan Anthonis Box, geb.* Heeze (?) 13 maart 1608, landmeter, koster en schoolmeester te Leende, provisor van de tafel van de H. Geest te Leende (1654), † Leende in maart 1674, tr. 1° *Elisabetha* ..... tr. 2° Gestel (?) 28 nov. 1649 *Hendriena Vreijs Bastiaensdr. (van Esbeek),* geb. Gestel (?) in oktober 1623, † Leende (?) 15 september 1698, vermoedelijk dr. van *Laurens Bastiaens* en *Jacomijn te Gestel.*

    Uit het eerste huwelijk:

    1. *Joannes*, volgt IV.

    Uit het tweede huwelijk:

    2. *Anthonij,* volgt IVa.
    3. *Jenneken Box*, woont in 1734 als weduwe in Valkenswaard, tr. *Laureys Fabrie.*
    4. *Agneta Box*, tr. *Zacharias Kampers.*
    5. *Willem*, volgt IVb.
    6. *Elsken Box*, tr. *Cornelis van Duijm.*
    7. *Margriet Box.*
    8. *Geertruij Box.*
    9. *Laurens Jansen Box*, witwerker-schilder te 's-Graveahage en Delft, † vóór 1710, tr. (ondertr. Delft 9 jan. 1694 en 's-Gravenhage 10 jan. 1694) *Ariaentje*

Jacobs van der Wagt, begr. Delft (N.K.) 16 mei 1737, dr. van *Jacob Tonis van der Wagt* en *Dignum Gerrits Vest* en weduwe van *Johannes Soutendijk.*

10. *Elisabeth Box,* † vóór 1698, tr. *Jan Vissers.*
11. *Hendrik Jans Box.*
12. *Maria Jans Box,* tr. *Peter Danckaerts,* schoolmeester te Valkenswaard, zn. van *Hendrik Peters Danckaerts;* hij hertr. Valkenswaard 27 mei 1674 *Elisabeth Verhoeven,* geb. te Heeze, dr. van *Willem* en *Christina Tonis Box* (11, 5).
13. *Gerardus Box,* in 1698 verblijvende in Oost-Indië, beeft één kind,

Commissieboek Raad van State, deel 1649-1664. blz. lllv.: Acte van commissie voor ***Jan Soone Anthonis Box*** als landmeter over de Meijerije van 's-Hertogenbosch, d.d. 14 september 1657.

Recht. Arch. Heeze no. 103, blz. 46 e. v., d. d. 4 dec. 1698: Mr. ***Anthonis Box:*** *Laureijs Fabrie* gehuwd met ***Jenneken Bocx;*** *Zacharias* ***Kampers*** gehuwd met ***Agneta Bocx;*** Mr. ***Willem Bocx,*** die een machtiging heeft van *Cornelis van Duijm* gehuwd met *Elsken Bocx* (procuratie voor Schepenen van Middelrooij d.d. 26 nov. 1698) en van *Margriet* en *Geertruij Bocx,* zusters, meerderjarig (procuratie voor Nots. Theodorus Aelberts te Helmond d.d. 21 nov. 1698) ; *Laureijs Bocx,* die een machtiging heeft van ***Elske, Jannetgen, Marretjen*** en *Jacomijn* ***Jan Bocx,*** zusters, alle meerderjarig. wonende in Holland (proc. voor Nots. de Bries te Delft d.d. 27 nov. 1698) ; ***Jan*** Vissers, weduwnaar van ***Elisabeth*** *Bocx,* voor zijn minderj. kind; en last hebbende van zijn zwager ***Hendrik*** *Bocx* en van Mr. *Peeter Danckers,* weduwnaar van Marie ***Bocx,*** voor zijn kinderen; *Aeltje* ***en Elisabeth,*** gehuwd met *Dirck Aerts,* gezamenlijk optredend voor Geerardus *Bocx,* die absent is naar Oost Indië en zijn kind, verkopen aan Mr. ***Anthonis*** *Bocx* en *Laureijs Fabrie* een zeker perceel, genaamd den lange beemt.

IV. *Jan Jans Box,* geb. te Leende, ged. Heeze 24 nov. 1641, linnenwever te 'Delft, begr. Delft (O.K.) 31 juli 1678, tr. Delft 29 aug. 1666 *Geertje Everts van Pijp; zij* hertr. Schipluiden 11 juni 1679 *Jan Willem Kneuter,* linnenwever.

Uit dit huwelijk:

1. *Elske Jans Box,* begr. Delft 12 maart 1738, tr. te Hodenpijl (ondertr. Delft 22 okt. 1707) *Johannes van Noorden.*
2. *Jannetjen Jans Box,* tr. Nieuwkerk 1 juni 1705 *Dirk de Jong.*
3. *Marretje Jans Box.*
4. *Jacomijn Jans Box.*

IVa. *Anthonij Box,* geb. Leende *23* okt. 1651, schoolmeester en koster te Leende 1674-1722, † Leende 18 sept. 1732, tr. 21 nov. 1677 *Margaretha Joordens,* geb. in 1651, † Leende 6 juni 1734, dr. van *Baltus Joordens Maertens* en *Anna Hoeben.*

Uit dit huwelijk:

1. *Anneke Box,* geb. te Leende, † (ongehuwd) Leende 27 sept. 1747.
2. *Ida Box,* tr. *Daniel Sauvee,* schoolmeester te Hoogloon (1721), chirurgijn (1712).
3. *Jan,* volgt V.
4. *Balthasar,* volgt Va.

5. *Hendrik,* volgt Vb.

Commissieboek Raad van State, deel 1673-1675, blz. 125v.: „Den XXiiii febrij 1674 acte van Commissie gedepecheert voor ***Anthonis Box*** als Schoolmr: en Coster van de dorpe van Leende etc. in plaetse van sijn vader Jan *Tonis* ***Box*** etc.".

Recht. Arch. Heeze no. 157, blz. 79 v., d. d. 1 mei 1721: Testament van *Antoni* ***Box,*** schoolmeester te Leende, en ***Margriet Joordens;*** *Anna* ***Box*** is hun oudste dochter; hun dochter ***Ida Box*** is gehuwd met *Daniel* ***Sauvee,*** schoolmeester te Hoogloon.

Recht. Arch. Heeze no. 162, blz. 214, d.d. 2 sept. 1730: Testament van *Antoni* ***Box,*** oud-schoolmeester te Leende, en ***Margriet Joordens;*** als hun kinderen worden genoemd: ***Anna, Jan, Balthasar*** en *Hendrik.*

Recht. Arch. Heeze no. 164. blz. 86 v. en volgende, d.d. 12 aug. 1734: Boedelscheiding *Antonij* ***Box,*** in leven schoolmeester te Leende, en *Margrieta* ***Joordens;*** genoemd worden de kinderen: Jan *Box,* koopman te Delft, *Balthasar* ***Box,*** schoolmr. te Dommelen, ***Hendrik Box,*** schoolmr. te Leende, en ***Anna Box,*** meerderjarig en ongehuwd. Zij verdelen ongeveer *f* 13500 (obligaties en hypotheken).

V. *Jan Box,* geb. Leende 17 mei 1681, koopman te Delft, begr. Delft 10 nov. 1761, tr. Delft 6 sept. 1716 *Elisabeth van Gogh,* geb. 14 mei 1693, begr. Delft 3 dec. 1770, dr. van *Roelof van Gogh* en *Anna Bos gezegd Slootingh.*

Uit dit huwelijk:

1. *Antonij Box,* ged. Delft 27 juni 1717, tr. (vermoedelijk) *Gesina Warendorp,* waaruit een zoon *Jan Antoni,* ged. Delft 27 nov, 1751.
2. *Anna Box,* ged. Delft 16 okt. 1718, begr. Delft 25 nov. 1783, tr. (ondertr. Delft 21 april 1742) *Bernardus Nordingh Doitsma,* begr. Delft 1 maart 1803, zn. van *Joannes Doitsma* en *Doetje Nordingh.*
3. *Margrieta Box,* ged. Delft 31 okt. 1720.
4. Dr. *Willem Box,* geb. Delft 15 januari 1723, veertigraad te Delft 1759, havenmr. aldaar 1759, † Delft 24 nov. 1763, tr. Delft 24 sept. 1747 *Hendrina van der Kamp,* geb. Delft 8 aug. 1721, begr. Delft 31 dec. 1776, dr. van *Jacob Jacobsz. van der Kamp* en *Catharina Abrahamsdr. van Hekkenbroek; zij* hertr. Mr. *Gerrit Hermanus Oosterdijk,* veertigraad te Delft.

Not. Arch. 's-Gravenhage, no. 4178, blz. 397 e.v., d.d. 30 sept. 1784, Notaris Antonij Box (Gen. VI): Testament van *Bernardus* ***Nordingh Doitsma,*** wonende te Delft, zoon van ***Joannes Doitsma*** (rector der Latijnse scholen te Hoorn) en ***Doetje Nordingh,*** en weduwnaar van ***Anna Box,*** die een dochter was van ***Jan Box*** en ***Elisabeth van Gogh te*** Delft. Erfgenamen o.a. ***Anna Barbara*** *Bock.* oudste dochter van ***Hendrik*** *Bock* en ***Johanna Box;*** zij erft, indien zij bij zijn overlijden nog bij hem woont, *f* 20.000,—.

Kinderen van zijn vrouws oudste oom ***Balthasar Box*** zijn:

1. ***Catharina Box,*** ongehuwd; 2. ***Antonetta Box, gehuwd*** met ***Bartholomeus van Dorp; 3. Anna*** Maria ***Box,*** gehuwd met ***Jacob van Velden; 4. Petronella Box, gehuwd*** met ***Joachim Geene; 5. Elisabeth Box,*** ongehuwd.

Kinderen van zijn vrouws jongste oom ***Hendrik Box*** zijn :

1. *Laurens Box,* secretaris te Geldrop: 2. ***Johanna Box,*** gehuwd met 1° ***Hendrik Bok,*** commies te Budel, en 2" ***Pieter van den Maesdijk.***

In de boedel komt o.a. voor: 2 zilveren schenkborden met de namen van zijn schoonouders ***Jan Box*** en ***Elisabeth van Gogh,*** „schilderijen op de voorsz bovenkamer,

zijnde familiestukken van zijn Testateurs overledene vrouws ouders, voorouders en van hem Testateur en zijne overleedene huijsvrouw zelve, met wapen daar bij, ook de Grootste Bijbel met koper beslag en pulpitum etc."

Va. *Balthasar Box*, geb. te Leende, schoolmeester te Dommelen, † vóór 1766, tr. (ondertr. Hoogloon en Vessem 29 sept. 1729) *Hendrina* Zijnen, ged. Mierlo 11 aug. 1698, † na 1766, dr. van *Petrus Zijnen* en *Catharina Petersdr. Trompetter.*

Uit dit huwelijk:

1. *Margaretha Box*, gad. Valkenswaard 16 sept. 1731.
2. *Catharina Box*, ged. Valkenswaard 4 juli 1734, woont in 1794 te Delft.
3. *Antonetta Box*, gsd. Valkenswaard 11 dec. 1735, tr. (ondertr. Delft 16 aug. 1760) *Bartholomeus* van *Dorp*, geb. te Maassluis.
4. *Pieternella Box*, ged. Valkenswaard 25 maart 1738, woont in 1780 te Veldhoven, tr. *Joachim Geene.*
5. *Anna Maria Box*, gad. Valkenswaard 13 aug. 1741, tr. 1° Delft 9 okt. 1768 Jacob *van Velden*, geb. te Delft, wijnkoper; tr. 2" Delft 30 aug. 1802 *George van Diest*, geb. te 's-Gravenhage, † 's-Gravenhage 4 april 1810, weduwnaar van .....
6. *Johanna Elisabeth Box*, ged. Valkenswaard 6 okt. 1743.

Vb. *Hendrik Box*, geb. te Leende, schoolmeester te Leende, subst.-secretaris aldaar (1719), † in 1758, tr. *Elisabeth Fabri*, dr. van *Laurens Fabri* en *Jenneke Box* (111, 3).

Uit dit huwelijk:

1. *Laurens Box*, secretaris van Geldrop,
2. *Johanna Box*, tr. 1° *Hendrik Bock*, commies te Budel; tr. 2° 15 juli 1766 *Pieter van (den) Maesdijk.*

IVb. *Willem Box*, geb. Leende 17 juni 1655, schoolmeester en koster te Lierop.

Van hem zijn descendenten:

1. *Jan, volgt* Vc.
2. *Cornelis Box*, schoolmeester te Maarheze.
3. *Margaretha Box.*
4. *Catharina Box*, begr. Tilburg 1 juli 1747, tr. *Jacobus Zijnen*, ged. Vessem 8 mei 1711, schoolmeester te Wintelre en Tilburg, † Tilburg 28 mei 1783, zn. van *Petrus Zijnen* en *Catharina Petersdr. Trompetter.*
5. *Geertruij Box*, geb. te Lierop, tr. (ondertr. Delft 25 okt. 1704 en 's-Gravenhage 26 okt. 1704) *Baltus Pluijm.*

Commissieboek Raad van State, deel 1681-1691, blz. 46v.: „den 4 September 1682 acte van Commissie gedepecheert voor *Willem Bocx* als schoolmeester Coster Voorlezer ende Voorsanger in den dorpe van Lierop....".

Recht. Arch. Heeze, no. 164, blz. 154, d.d. 16 juni 1735: Verklaring door Schepenen, dat *Willem Box*, schoolmeester tot Lierop, binnen Leende is geboren uit gereform. ouders;

dat de spits van de toren te Leende, pastorie en 7 huizen op 7 april 1699 zijn verbrand door blikseminslag, waarbij het doop-, trouw- en lidmatenboek van Leende is verbrand;

dat *Hendrik Box*, schoolmeester te Leende, een bijbel heeft vertoond, waar de geboorten in stonden van de kinderen van Jan *Antonis Box* en *Hendriena Vreijs Bastiaens*, zijn tweede vrouw, en dat daaruit bleek dat *Willem Box* op 17 juni 1655 te Leende is geboren.

N.B. Deze bijbel bevond zich in 1784 in de boedel van *Bernardus Nordingh* Doitsma, weduwnaar van *Anna Box* (V, 2) (zie zijn testament bij V).

Vc. *Johannes Box*, geb. te Lierop, schoolmeester te Heeze (1733), later te Budel, † Budel (?) in 1747, tr. Rotterdam 2 nov. 1734 *Bartha van Dreteling*, geb. te Zutphen, † na 1781.

Uit dit huwelijk:

1. *Willem Box*, ged. Heeze 2 okt. 1735, begr. Heeze 9 dec. 1735.
2. *Anthoni*, volgt VI.
3. *Willem Box*, gsd. Heeze 26 okt. 1738, † 'Hoorn 24 juni 1800, tr. *Wijntje Schuurman.*
4. *Geertruij Box*, tr. Ds. *Cazijn van Zelm*, geb. te Doesburg, predikant te Lommel, te Someren en Lierop (1764), te Abbekerk (1807), weduwnaar van *Geertruida Johanna Molengraaf.*

VI. *Antonie Box*, ged. Heeze 2 dec. 1736. notaris te 's-Gravenhage 1761-1796, ord. deurwaarder aldaar, begr. 's-Gravenhage 8 dec. 1796, tr. 1 °'s-Gravenhage 5 mei 1776 *Maria Hoogstraten*, geb. te Hekendorp; tr. 2° 's-Gravenhage 29 nov. 1789 *Johanna Hermina van Zelm*, geb. te Doesburg, zij woont in 1800 te Doesburg.

Uit het eerste huwelijk:

1. *Bartha Box*, ged. 's-Gravenhage 9 april 1777.
2. *Neeltje Box*, ged. 's-Gravenhage 22 sept. 1779.
3. *Johanna Neella Box*, ged. 's-Gravenhage 1 mei 1782.

Uit het tweede huwelijk:

4. *Anthonia Hermina Box*, geb. 's-Gravenhage 12 januari 1791, † Doesburg 28 aug. 1800,
5. *Geertruida Box*, geb. 's-Gravenhage 6 juni 1792, † (aang. 's-Gravenhage 28 maart) 1810,
6. *Willemina Casina Box*, geb. 's-Gravenhage 5 mei 1795, † Hoorn 14 mei 1859, tr. Hoorn 29 juni 1821 *Willem Jan Plancius*, koek- en banketbakker te Hoorn.

IIIa *Claes Tonis Box*, geb. Heeze in 1614, landmeter en schoolmeester te Heaze, † na 1696, ts. te Gestel (?) *Heijlken Lauceijns Bastiaens (van Esbeek)*, geb. te Gestel (?), † vóór 1692, vermoedelijk dr. van *Laureijs Bastiaens* en *Jacomijn te Gestel.*

Uit dit huwelijk:

1. *Willem*, volgt IVc.
2. *Angneesken*, ged. Heeze 25 dec. 1650, ongehuwd in 1692.
3. *Christina*, ged. Heeze 18 febr. 1652, tr. Heeze 16 mei 1688 *Gloudij Anthonissen Souwen*, geb. te Werkendam, schoolmeester te Werkendam (1695), zij wonen in 1697 te Delft.
4. *Tonis*, ged. Heeze 18 mei 1653.
5. *Margrieta*, ged. Heeze 25 april 1655.
6. *Henderick*, volgt IVd.
7. *Elisabeth*, ged. Heeze 7 sept. 1659, tr. ca. 1684 *Elias Roesingh*, geb. Schijndel ca. 1660, schoolmeester, koster, collecteur der accijnzen en loco-secretaris te Schijndel, begr. Schijndel 12 nov. 1704, zn. van

Willem Roesingh en *Metgen Jansdr. Bollaert*, weduwnaar van *Adriana van Esbeeck;* hij hertr. in 1691 *Barbara Davidson.*

8. *Jacomijn*, geb. *22* aug., ged. Heeze *28 aug. 1661.*

9. *Laureijns*, volgt IVe.

10. *Lucas, ged.* Heeze *31* januari *1666.*

Commissieboek Raad van State, deel 1649—1664, blz. 124: Acte van Commissie *Niclaes sone Anthonis Bocx* als landmeter te Heeze d.d. 1 mei 1658.

Recht. Arch. Heeze no. 150, blz. 48v., d. d. 18 juni 1692: Testament van *Niclaes Bocx*, gewezen schoolmeester te Heeze. weduwnaar van *Heijlken Lourensen. Angneesken*, zijn oudste dochter, krijgt 400 gld.; *Elias Roesingh*, weduwnaar van zijn dochter *Elisabeth*, heeft twee kinderen; *Willem Box*, schoolmeester te Heeze, krijgt het huis en 100 gld. wegens het verkrijgen van het schoolambt. Getekend: *„Claes Box"*.

Recht. Arch. Heeze no. 102, blz. 193v., d.d. 7 dec. 1695: *Claes Bocx*, inwoner te Heeze, doet afstand van zijn huis en erf t.b.v. zijn kinderen.

Recht. Arch. Heeze no. 102, blz. 194v., d.d. 12 dec. 1695: Claes *Bocx*, last en procuratie hebbende van *Willem* ziin zoon (procuratie voor Nots. Cornelis Maes te Rotterdam d.d. 6 dec. 1695); *Hendrick Box; Loureijs Box; Geloudi Souwen*, schoolmeester te Werkendam, gehuwd met *Christina Box, en Elias Roosinge*, schoolmeester te Schijndel, weduwnaar van *Elisabeth Box, voor* zijn twee kinderen. Zij verkopen huis, erf en land aan Peeter Arien Driessen voor 700 gld.

Recht. Arch. Heeze, *no.* 149, blz. 22, d. d. 3 juli 1683: Verklaring door Schepenen dat Mr. Nicolaes *Box is* geboren binnen den dorpe van Heeze uit geref. ouders; zijn vader was *Anthonis Box.* Hij is korte tijd om de religie uitgeweken naar 's-Hertogenbosch en heeft dertig jaren lang het ambt van schoolmeester en koster bediend te Heeze, hij heeft een zoon *Willem* en nog vijf zonen en dochters.

IVc. *Willem Box*, geb. te Heeze, schoolmeester te Heeze 1685—'95, tr. Delft *4 sept. 1691 Lijsbet Everaet*, ged. Delft 15 januari 1669, dr. van *Jan Joosten Everaet* en *Judith Eseau(s).*

Uit dit huwelijk:

1. *Johannes*, ged. Heeze 9 maart 1692,
2. *Helena*, ged. Heeze 5 april 1693.
3. *Antonij*, ged. Delft 9 okt. 1695.
4. *Anna*, ged. Rotterdam 24 dec. 1697.
5. *Niklaas*, ged. Delft 26 juli 1699.
6. *Maddalena*, ged. Delft 26 nov. 1702.
7. *Laurens*, ged. Delft 8 juni 1706.

Commissieboek Raad van State, deel 1681-1691, blz. 103v.: „den 19e julij 168.5 acte van Commissie gedepecheert voor *Willem Box* als schoolmr tot hees bij leent in de meijerije van den bosch in plaetse van sijn vader *Nicolaes* Box ...".

IVd. *Hendrik Box*, ged. Heeze 5 mei 1658, twijnder, tr. (ondertr. Delft 18 maart 1684) *Maria Everaet*, dr. van *Jan Joosten Everaet* en *Judith Eseau(s).*

Uit dit huwelijk:

Nicolaas, volgt Vd.

Vd. *Nicolaas Box*, ged. Delft *4* maart 1688, tr. *Jannetie Heese.*

Uit dit huwelijk:

1. *Hendrik*, ged. Rotterdam 26 juli 1711.
2. *Joris*, ged. Rotterdam 17 aug. 1712.
3. *Heijndrick*, ged. Rotterdam *28* dec. 1713.
4. *Maria*, ged. Rotterdam *23* mei 1715.
5. *Cloudi*, volgt VIa.
6. *Cornelis*, ged. Rotterdam 29 mei 1718.

Not. Arch. Delft no. 2271, blz. 16, d.d. 7 februari 1688: Testament van *Hendrik Claas Box, wever*, en *Marija Jans Everaet.* Zij stellen tot voogden over hun kind aan *Jan Joost Everaet*, testatrices vader, en *Laurens Box*, testateurs broer.

VIa Ds. *Cloudi (Claudius) Box*, ged. Rotterdam 7 maart 1717, tr. te IJsselmonde (ondertr. Rotterdam 11 sept. 1740) *Magdalena Sweerts*, gad. Amsterdam 7 mei 1719, † aldaar 19 febr. 1797, dr. van *Willem Sweerts* en *Petronella Sermes; zij* hertr. *Willem Muijs.*

Uit dit huwelijk:

1. *Nicolaas Wilhelmus Box*, ged. Ammerstol 23 juli 1741, † Amsterdam 5 juni 1812, tr. Amsterdam 19 nov. 1769 *Anna Aurelia Wilhelmina de la Rive*, geb. Oostermeer 16 nov. 1743, † Amsterdam 25 febr. 1823, dr. van Ds. *Hanso Wilhelmus de la Rive* en *Aukje Raasvelt.*
   Uit dit huwelijk elf kinderen: uit hen stamt het geslacht *De la Rive Box* (zie De Wapenheraut 1908, blz. 43 e.v.).
2. *Petronella Wilhelmina Box*, ged. Bodegraven 3 nov. 1743, † Amsterdam 21 nov. 1817, tr. *Jacobus de Leeuw Johnston*, geb. in 1737, † Rotterdam 21 okt. 1795.
3. *Willem*, volgt VII.
4. *Johanna Box*, ged. Bodegraven 18 sept. 1746.

VII. *Willem Box*, ged, Bodegraven 17 okt. 1745, tr. te Sloterdijk (ondertr. Amsterdam 4 mei 1770) *Geertruijd van Assendelft*, geb. te Gouda in 1749, begr. Amsterdam 22 okt. 1788, dr. van *Leendert van Assendelft.*

Uit dit huwelijk:

1. *Claudius Willem*, ged. Amsterdam 24 febr. 1771.
2. *Maria*, ged. Amsterdam 20 aug. 1772.
3. *Nicolaas Pieter*, geb. Amsterdam 16 febr. 1774, tr. (ondertr. Amsterdam 24 maart 1797) *Ernestdiena Catharina Emmerlinck*, geb. 7 april 1772, † 26 febr. 1832, dr. van *Hendrik Emmerlinck* en vermoedelijk *Susanna Charlotta Becke* (gehuwd te Amsterdam in 1766).
   Uit dit huwelijk vijf 'dochters.

IVe. *Laurens Box*, ged. Heeze 4 nov. 1663, † vóór 31 dec. 1709, tr. (ondertr. 's-Gravenhage 21 aug. 1689) *Susanna Cafharina Grimbergen*, ged. 's-Gravenhage 6 mei 1663, dr. van *Laurens Grimbergen* en *Anna Sprankhuijsen.*

Uit dit huwelijk:

1. *Laurens*, ged. 's-Gravenhage 11 juni 1690, begr. aldaar 21 juli 1700 (?).
2. *Anna Laurentia*, ged. 's-Gravenhage 30 juli 1691.

3. *Helena*, ged. 's-Gravenhage 18 juli 1692.
4. *Anna*, ged. 's-Gravenhage 23 aug. 1693, begr. aldaar 2 okt. 1693.
5. *Nikolaas*, ged. 's-Gravenhage 13 febr. 1695, begr. aldaar 7 juli 1696.
6. *Anna*, ged. 's-Gravenhage 30 dec. 1696, begr. aldaar 5 januari 1697.
7. *Nicolaas*, ged. 's-Gravenhage 3 aug. 1698, † ongehuwd, begr. Voorburg 24 okt. 1750.
8. *Anna Laurentia*, ged. 's-Gravenhage 30 juli 1700, begr. Voorburg 12 aug. 1700.

Amsterdam. S. A. C. DUDOK VAN HEEL.

de Bucquoi (LXXXIV 392; LXXXV 27, 80, 114, 232). Op 10 augustus 1728 huwden te Warmond (met betoog van Haarlem) de baljuw van deze heerlijkheid, Mr. *Johan Bernard van der Marck*, J.M. van Den Ham, met mejuffrouw *Agatha Petronella du Bucquoi*, weduwe van *Levinus Vincent* te Haarlem. Een gedrukte bruiloftszang, van de hand van L. Steversloot, bevindt zich in de bibliotheek van het gemeentearchief te Leiden: nr. 89285 pf.

Johan Bernard van der Marck overleed te Warmond op 24 nov. 1744 (Rechterlijk Archief Warmond (R.A.W.) 52 d.d. 24 nov. 1748; volgens lidmatenlijst N.H. Kerk was de overlijdensdatum 22 nov. 1744, vgl. Rijnland, tijdschrift voor sociale genealogie en streekgeschiedenis voor Leiden en omstreken, 7-8 (1965) blz. 213).

Agatha Petronella du Bucquoi overleed te Warmond op 18 mei 1748 (R.A.W. 52 d.d. 24 nov. 1748 en Rijnland 7-8 (1965) blz. 178).

De (executeurs van de (boedel van de weduwe *van der Marck, Pieter Seys* en, *Jan Mol Anthonisz.*, hadden veel moeilijkheden met de afwikkeling. Onder meer wegens aanspraken van *Hendrik van der Lief* op de boedel van *Jasper Swan*, die door *Van der Marck* als curator was beheerd, Deze zaak liep tot voor het Hof van Holland. (R.A.W. 52 d.d. 24 juli 1748, 12 aug. 1748, 29 okt. 1748, 24 nov. 1748 en 5 april 1749: R.A.W. 28 d.d. 15 aug. 1748; Hof van Holland, Sent. Civiel 1754 nr. 37; Huisarchief Warmond 153).

Op 24 aov. 1748 werd een inventaris van de boedel opgemaakt (R.A.W. 52). Hieruit blijkt, behalve genoemde overlijdensdata, dat het echtpaar *Van der Marck-du Bucquoi* op 13 januari 1731 te Haarlem voor notaris W. Baart had getesteerd. Langstlevende werd erfgenaam, legaten o.m. aan neven en nichten van haar echtgenoot. Zij testeerde ten tweede male als weduwe te Warmond 17 mei 1748. Legaten aan *A. P. Olbers; C. J. Soomer*, 'gehuwd met de executeur *Mol;* de vijf kinderen van haar zuster de weduwe *Broekman:* haar zuster C. *M. du Bucquoi*, en haar neef *Jan Soomer*. Zij wenste in Amsterdam begraven te worden. Universele erfgenamen waren haar zuster *J. du Bucquoi* weduwe *Soomer*, haar zuster C. *M.* du *Bucquoi* weduwe *Btoekman* en haar nicht *A. P. Olbers*, gehuwd met *Cornelis Oudendorp*. De onroerende goederen bestonden uit een ,,capitaal hegt, sterk en modern heren huys met stallinge, koetshuys en rojaale thuyn met pedestal en trekkas", gelegen te Warmond tussen Dorpsstraat en Herenweg, met vier partijtjes warmoesland, samen 159 roeden, verkocht voor *f* 1460.— (R.A.W. 47 d.d. 26 sept. 1748). Onder de roerende 'goederen valt o.m. op: een staand horloge gemaakt door Brussel; een clavecimbaal sijnde een staartstuk met 2 registers van G. Britzen; 2 violen: 1 citer; 3 fluiten; 2 viools da gamba; en een zitbank in de kerk.

Enkele kwitanties van de erven zijn de laatste vermeldingen in de Warmondse archieven (R.A.W. 52 d.d. 26 nov. 1748, nr. 276 en 277).

Haarlem. A. G. VAN DER STEUR.

Hage(n)doorn. Gevraagd worden geboorteplaats en -datum, overlijdensplaats en -'datum, huwelijksdatum, ouders, en het beroep van de vader van *Melchior Hage(n)doorn,* die in 1708 te Twello huwde met *Hermina Slichtenbree.*

Bij de 'ondertrouw te Deventer in 1708 staat vermeld ,,attestatie op Twello 29 September 1708". De bruidegom is dan ,,j.m. wonende op 't Loo". *Hagedoorn* overlijdt tussen 1715 en 1720. Hij was ontvanger van het ambt Brummen en waarschijnlijk deaelfde als de *Melchior Hagendoorn*, die zich in september 1700 als ,,Steinfurtensis" aan de Illustre School te Deventer laat inschrijven, en ook als de *Melchert Hagedoorn*, die zich op 18 mei 1702 als ,,Steinfurto-Westphalus" aan de Hogeschool te Harderwijk laat inschrijven.

Hermina Slichtenbree was een dochter van *Gerrit Slichtenbree en Geertruit Roemers.* Zij werd 29 maart 1683 te Deventer 'gedoopt en overleed 25 augustus 1757 te Leeuwarden, waar zij 30 augustus 1757 begraven werd. Zij hertrouwde in 1720 (ondertr. Brummen 27 juli 1720) met *Johan Frederik van Leeuwen.*

Scheveningen. C. P. BRIËT.

van Leeuwen, Gevraagd worden geboortedatum en -plaats, ouders, en het beroep van de vader van *J(oh)an Frederi(c)k van Leeuwen*, die 27 april 1746 te Leeuwarden begraven werd. Hij huwde in 1720 (ondertr. Brummen 27 juli 1720) *Hermina Slichfenbree.*

Van Leeuwen was van 2 okt. 1720 tot 10 maart 1730 secretaris van het Krijgsgerecht der Fries-Nassause regimenten en later ,,rentemeester van de Princesse van Orange en Nassau".

Hermina Slichtenbree (dr. van *Gerrit Slichfenbree* en van *Geertruit Roemers)*, ged. Deventer 29 maart 1683, † Leeuwarden 25 aug. 1757, begr. ald. 30 aug. 1757, huwde 1° Twello in 1708 *Melchior Hage(n) doorn.*

Scheveningen. C. P. BRIËT.

Wilkens. Gevraagd het voorgeslacht van *Jan Hendriks Wilkens*, geb. te Heda (Westfalen), † Oude Pekela 11 dec. 1795 in de ouderdom van bijna 84 jaren; zoon van *Hendrik Wilkes* en *Gijssel Jans Deuling,* tr. Oude Pekela 13 okt. 1741 *Geessien Geerts (Wortelboer)*, dochter van *Geert Geerts (Wortelboer)* en *Trijntje Freriks.*

Jan Hendriks Wilkens nam later de naam van zijn vrouw aan en noemde zich *Jan Hendriks Wortelboer.*

Leiden. J. P. A. WORTELBOER.

INHOUD VAN DIT NUMMER.

Bestuursberichten. — Notulen van de Algemene Ledenvergadering, gehouden op zaterdag 23 november 1968 in de Rolzaal te 's-Gravenhage. — Een te Haarlem vervaardige gedachtenislepel voor het echtpaar Botman-van Heeck te Enkhuizen, door Dr. A. J. van de Ven. — De Hart, door Ir. C. M. R. Davidson. — Korte mededelingen: Het nieuwe wapen der gemeente Coevorden; Het wapen van het waterschap „De Zandleij". — Vragen en antwoorden.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde.

BESCHERMHEER Z.K.H. DE PRINS DER NEDERLANDEN

Dit blad verschijnt maandelijks en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.

Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maandblad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur Mr. W. W. van Valkenburg, *„Nijenstede", Backershaegen*laan 70, ***Wassenaar.***

De jaarlijkse contributie (abonnement) ad *f* 25,— gelieve men steeds vóór 1 februari te voldoen door storting op postrekening no. 20910 ten name van de penningmeester van het Genootschap te 's-Gravenhage.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur, gelieve men te richten tot de Secretaris Dipl. Ing. A. Corts, ***Louise de*** Colignylaar *18,* ***Oegstgeest.***

Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te "richten aan het Bureau van het Genootschap, *Bleyenburg* 5, ***'s-Gravenhage.***

Betalingen aan de Bibliotheek dienen te geschieden op postrekening no. 4370'73, ten name van de Bibliotheek van het Genootschap te 's-Gravenhage.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

No. 2 **LXXXVIe Jaargang** **februari 1969**

BESTUURSBERICHTEN.

Het bestuur geeft met leedwezen kennis van het overlijden van. Dr. S. J. Fockema Andreae, Ds. H. J.L. A. Couvée, Jhr. W. A. Gevers Deynoot, en D. bar on Mackay, resp. sedert 1953, 1967, 1931 en 1929 gewoon lid van het Genootschap.

AANWINSTENLIJST DER BIBLIOTHEEK.

Aker mi, F. Inventaire des papiers de. Henri Velge. Bruxelles, 1967. ***(Ruil.)***

Alderwerelt, G. F. de Roo 'van. Kwartieren van Hendrik 111 en Willem de Rijke van Nassau, Tien generaties in lijstvorm. [Geldrop.] 1965. Offsetdr. ***(Recensie-exemplaar.)***

Almanak, Kamper, 30 okt. 1968-30 okt. 1969. Kampen [,1968] ***(Geschenk. van Dr. C. N. Fehrmann.)***

Archief St. Catharinagilde Eindhoven. Onder red. van J. A. M. de Haan. [Eindhoven, 1966—1968.] dl. 1. 1437-1750: dl. 11, 1750-1860. Offsetdr. ***(Aankoop.)***

Aten, J. Wormerveer, langs weg en Zaan. Wormerveer, 1967. ***(Geschenk van de Schrijver.)***

Beels, C. H. .en J. Th. A. Peskens. Heraldiek in het exlibris. Amsterdam enz., 1967. ***(Geschenk van de Schrijvers.)***

Berg h, J. G. van den. Notice biographique de Jean-Servais-Guillaume Nypels, prof. en droit de l'Université de Liège. Maestricht, 1892. ***(Geschenk van de Heer A. A. M. Stols.)***

Beterams, G. Inventaris man de gemeentearchieven van Brecht. Brussel, 1968. ***(Ruil.)***

Béthune-Sully, E. de. Tastaments tournaisiens et comptes d'exécutions testamentaires, XIIe siècle—XVIIe siècle. [Alost, 1967.1 ***(Aankoop.)***

Beuleke, W. Studien zum Refuge in Deutschland und zur Ursprungsheimat seiner Mitglieder. [Obersickte/Brschw., 1966.] Offsetdr. ***(Aankoop.)***

Beurden, A. F. van. Het 'geslacht van de Mortel. Roermond, 1896. ***(Geschenk van de Heer A. A. M. Stols.)***

Bibliografie van de geschiedenis van de provincie Utrecht tot 1963. [Utrecht.] 1967. 3 dln. gestenc. ***(Geschenk van het Prov. Bestuur van Utrecht.)***

Boerderijen en hun bewoners Uitgeg. door de afd. Beerta van de Groninger Maatschappij van Landbouw ter gelegenheid van het 125-jarig bestaan (1842-1967). Winschoten [,1968]. ***(Aankoop.)***

Bois de Ryckholt, Ph. du, X. de Ghellinck Vaernewyck, Recueil de tableaux de quantiers de noblesse des familles nobles de Belgique 1948—1966. [Brussel, 1966.1 ***(Aankoop,)***

Boo, J. A. de. Heraldiek. Bussum, 1967, ***(Aankoop.)***

Boon, J. Regesten op de Jaarregisters -van de Keure. Schepenjaren 1339—'40; 1345—'46; 1349—'50. [Gent,] 1968. Gestenc. ***(Aankoop.)***

Boon, J. G. M. De archieven van de Hervormde Gemeente van Lopiker- en Jaarsvelderkapel. [Lopik,] 1964.
(Geschenk van de Samensteller.)

Brabantica. Bundel werken over familiegeschiedenis, geslacht- en wapenkunde voor de prov. Brabant. Brussel, 1968. dl. IX,1 en 2. *(Ruil.)*

Brandts, R. Das Archiv im Hause zum Falkenstein in Neuss. Neuss, 1964. (Ruil.)

Brandts. R. Haus Selikum. Urkunden und Akten zur Gescbiahte des Hauses und seiner Besitzer. Neuss, 1962.
(Ruil.)

Bree, G. W. G. van en W. L. A. Roessingh. Het archief van de Nederlandse Consumentenbond 1952—1965. ['s-Gravenhage,] 1967. gestenc.
(Geschenk van de Alg. Rijksarchivaris.)

Brenner, S. 0. Personhistoriska källor för Skåne, Halland och Blekinge. Malmö, 1967. offsetdr.
(Geschenk van de Samensteller.)

Brinckeu, A. D. v. d en. Das Stift St. Georg zu Köln. (Urhunden und Akten 1059—1802.) Köln, 1966. *(Aankoop.)*

Buntinx, J. Inventaris van het archief van de Raad van Vlaanderen. Brussel, 1966-1968 dl. 111 en IV. *(Ruil.)*

Butsele, P. van. Poorterboeken van Oudenaarde. [Handzame,] 1966. dl. 1, Struuckboek (begonnen in 1550). offsetdr. *(Aankoop.)*

Butsele, P. van. Het poontersboek van Pamele anno 1469. Oudenaarde, 1967. *(Recensie-exemplaar.)*

Bijl Mz., A. Geschiedenis van de Oude Haven te Vlaardingen. Vlaardingen, 1967.
(Geschenk van Hist. Ver. voor Zuid-Holland. .. „Vigilate Deo Confidentes".)

Cabliau, F. Genealogie van de familie Cabeliau. [Gent, 1965.] gestenc *(Recensie-exemplaar.)*

Canneman, E. A. en L. J. van der Klooster. De gescbiedenis van het kasteel Duivenvoorde en zijn bewoners. 's-Gravenhage, 1967. *(Recensie-exemplaar.)*

Catalogus van de bibliotheek van het Nederlandsch Belastingmuseum en de Rijksbelastingacademie. [Rotterdam, 1942.1 *(Geschenk van het Rijksinstituut Belastingen.)*

Conring, W. Die Stadt- und Gerichtsverfassung der ostfriesischen Residenz Aurich bis zum Übergang Ostfrieslands an Preussen im Jahre 1744. Mit einem Bildanhang: Die ältesten Abbildungen von Aurich. Bearb. von H. Ramm. Aurich, 1966. *(Aankoop.)*

Coppieters de. ter Zaele, E., Ch. van Renynghe de Voxvrie. Histoire professionnelle et sociale de la famille Coppieters 1550-1965. Bruges, 1966. dl. 1. Sous l'Ancien Régime précédé de: La carrière d'un conseiller des finances de S.M., Jean-Baptiste Coppieters, chevalier, 1661-1732. Door E. Coppieters de ter Zaele. Préf. de Ch. Terlinden.
(Recensie-exemplaar.)

Davidson, C. M. R. Overzicht van de familie De Hart. [Z. pl.,] 1967. *(Geschenk van de Schrijver.)*

Dek, A. W. E. De afstammelingen van Juliana van Stolberg tot aan het jaar van de Vrede van Munster. Zaltbommel [,1968]. In: „Spiegel der Historie", 111 (1968), 7/8.
(Recensie-exemplaar.)

Dekker, C., Inventaris van de archieven der Hervormde Gemeente te Soest. Utrecht, 1966.
(Geschenk van de Rijksarchivaris in de prov. Utrecht.1

Dekker, C. Inventaris van het archief van de classis (Rhenen-) Wijk der Nederlandse Hervormde Kerk 1619—1951. [Z. pl.,] 1966. offsetdr. *(Geschenk a.b.)*

Delahaye, A. Archief van de Ambachtsheerlijkheid „Oud en Nieuw Vossemeer en Vrijberghe" 1410-1962. [Oud Vossemeer,] 1965. gestenc.
(Geschenk van de Raad van Beheer der N.V. Ambachtsheerlijkheid „Oud en Nieuw Vossemeer en Vrijberghe".)

Dickstein-Bernard, C. Les registres de baptêmes, „mariages" et „décès" antérieurs à 1796, conservés aux archives de la ville de Bruxelles. [Z. pl., 1961.1
(Geschenk van Mr. Dr. J. L. J. van de Kamp.)

Don, J. De archieven der gemeente Kampen. Kampen, 1966. dl. 11. Gedeponeerde archieven. Kerken en kloosters, memoriën, vergaderingen enz.
(Geschenk van Burgemeester en Wethouders van Kampen.)

Donckt, R. van der. Inventaris van het archief van de Sint-Elooiskapilttelkerk te Eine (Oudenaarde). Brussel, 1967. *(Ruil.)*

[Douma, H.] Inventaris van de wereldlijke en kerkelijke archieven van Wanroij en Rijkevoort. [Wanroij/Cuijk, 1965.1 gestenc.
(Geschenk van hef Gemeentebestuur van Wanroij.)

Douxchamps-Lefèvre, C. Inventaire analytique des enquêtes judiciaires du Conseil de Namur, (Bruxelles, 1967. dl. 11. 1601-1633.: *(Ruil.)*

Durme, M. van. Les archives générales de Simancas et l'histoire de la Belgique (IXe—XIXe siècles). Bruxelles, 1966. dl, II. Secretaría de Estado Flandes, Holanda, Bruselas, Comercio, Inconexos ... années 1508-1795. *(Ruil.)*

Dijck, O. S. A., L. G. van. Genealogie Van Dijck. [Culemborg, 1966.1 offsetdr. *(Aankoop.)*

Nog meer afstammelingen van Karel de Grote (Wtenweerde, Vonck van Lienden, Van Westrheene, Van Charante, Van Oordt),

door MR. G. J. J. VAN WIMERSMA GREIDANUS.

Het was in 1968 „in" om van *Karel de Grote* af te stammen: in 768, precies twaalf eeuwen tevoren, wend hij koning. De Nederlandse Genealogische Vereniging heeft ter gelegenheid hiervan een speciaal nummer van haar maandblad Gens Nostra gewijd aan de wijze waarop een aantal harer leden van deze illustere voorvader afstamt [1]). Op een der hierin voorkomende stamreeksen mocht. ik onlangs reeds uitvoerig ingaan [2]).

Een en ander geeft mij aanleiding te wijzen op een niet door Gens Nostra #genoemde reeks, die onlangs. dankzij de bij

1) Gens Nostra sept./okt./nov. 1968 (vergelijk hierin reeks 34a met het thans medegedeelde).

2) De afstamming der Nederlandse De Monchy's van Karel de Grote, Ned. Leeuw 1968, k. 42, 81, 168.

het Centraal Bureau voor Genealogie berustende collectie J. P. de Man kon worden achterhaald. Stellig is deze afstamming toepasselijk voor een groot aantal Nederlanders waaronder b.v. alle niet-aangetrouwde leden van de familievereniging Van Oordt.

In aansluiting bij deze laatste opmerking volgt hieronder de bedoelde stamreeks. eindigend met *Willemina van Charante*, stammoeder van de leden der zojuist genoemde familievereniging, en beginnend in het Hollandse gravenhuis. Van de taak thans in te gaan op de verdere ascendentie tot *Karel de Grote* mag ik mij wel ontslagen achten.

1. *Aleida van Holland*, dochter van graaf *Floris IV* en *Machteld van Brabant* (beiden meermelen van *Karel de Grote* afstammend), regentes van Floris V, stichteres van Schiedam, † in 1284, tr. in 1246 *Jan van Avesnes*, graaf van *Henegouwen*, 'geb., in 1218, † in 1257, zn. van *Bouchard* en *Margaretha van Vlaanderen* (ook zij stamden meermalen van *Karel de Grote* af) [3]);

11. Guy *van Avesnes*, geb. ca. 1253, bisschop van Utrecht 1301—13 17, verleende stadsrecht aan Amsterdam ca. 1300, † 28 mei 1317, begr. te Utrecht (Domkerk)[3]);

Zijn bastaarddochter was:

IIÍ. *Maria van Avesnes* (bastaard), † na 1 sept. 1344, tr. vóór 25 juli 1310 *Arnoud van Amstel*, heer van IJsselstein 1344, † in 1363, zn. van *Gijsbrecht* en *Berta van Heukelom* [3]);

IV. *Guyote van Amstel*, erfdochter van IJsselstein, † na 1370, tr. (tocht 31 maant 1331) Jan *I van* Egmond, geb. ca. 13 10, stadhouder van Holland benoorden de Maas 1356, raadsheer van Albrecht van Beieren, † 28 dec. 1369, begr. te IJsselstein, zn. van *Wouter II*, heer van Egmond, en *Beatrijs van de Doortoge* [4]);

V. *Berta van Egmond*, † na 5 juni 1403, tr. 1° (huw. voorw. 13 dec. 1360) *Walram van Brederode*, † in juli 1369, zn. van *Dirk* en *Beatrix van Valkenburg;* tr. 2° (huw. voorw. 6 juli 1371) *Gerrit van Culemborg*, knaap 1340, heer van Culemborg 1347-1394, ridder 1371, † in 1394, zn. van *Hubert*, heer van Culemborg, en *Jutte van der Leck* [4]);

3) Dr. A. W. E. Dek, Genealogie der graven van Holland.

4) Dr. A. W. E. Dek, Genealogie der heren en graven van Egmond.

5) Bij Mr. A. P. van Schilfgaarde, Het archief der heeren en graven van Culemborg, ontbreekt hij op het schema tegenover blz. VI tussen ***Gerrit,*** tr. ***Berta van Egmond,*** en ***Gerrit,*** tr. ***1. Elsabe van Zuylen van Nyevelt;*** tr. 2. *Margriet Taets* van *Amerongen,* hetgeen wellicht samenhangt met de omstandigheid dat in de index van dit werk twee naamgenoten Gerrit van. ***Culemborg*** vereenzelvigd worden, die niet identiek kunnen zijn: van de een was *Gijsberta* ***van Zuylen van Nyevelt*** weduwe op 16 maart 1466 (R 1815), van de ander ***Margriet Taets*** in juli 1461 (R 1672). Er kan echter aeen twijfel bestaan aan de juistheid van de filiatie V-VI hierboven, omdat de met *Gijsberta* van *Zuylen* gehuwde ***Gerrit*** in 1458 oom van de heer ***van Culemborg wordt*** genoemd (R 1564a), terwijl vaststaat dat diens vader, heer Jan († in 1452), een broeder ***Gerrit*** heeft gehad (R 1196). die nog leeft op 10 febr. 1460 (R 1602).
Wanneer men de gegevens uit het zojuist genoemde werk van Mr. van Schilfgaarde naast die van Mejuffrouw Dr. A. J. Maris, Repertorium op de Stichtse leenprotocollen uit het landsheerlijke tijdvak (nrs. 316, 317 en 317a), legt, dan kan men m.i. tot geen andere conclusie komen dan dat de opstelling gegeven door E. B. F. F. Wittert ***van*** Hoogland in Bijdragen tot de geschiedenis der Utrechtse Ridderhofsteden en Heerlijkheden 1, 461 (Renswoude) juist moet zijn, zij het dat hij ***Margriet Taets van Amerongen*** ten onrechte de voornaam ***Belia*** geeft en dat hij ***Elsabe van Zuylen*** van. ***Nyevelt,*** de eerste vrouw van ***Gerrit van Culemborg,*** een generatie te laat plaatst. Deze ***Gerrit*** werd heer van Renswoude in 1423 na het overlijden van ziin moeder ***Arnolda van Zevender;*** hij was dus een zoon uit het eerste huwelijk van ***Gerrit van Culemborg,*** generatie VI hierboven; hij overleed vóór 2'7 febr. 1459, dus minstens een jaar vóór zijn vader.

Uit het tweede huwelijk:

VI. *Gerrit van Culemborg* [5]), „hield zijn maelstad op het huis Maurik" [6]), vermeld 1400-1460, † vóór 16 maart 1466, tr. 1° *Arnolda van Zevender,* beleend met Renswoude op 29 april 1417, † vóór 26 febr. 1423, dr. van *Claes* en *Machteld van Isendoorn;* tr. 2° *Gijsberta van Zuylen van Nyevelt,* beleend met o.a. zes morgen land in de Huysmaten onder Maurik, St. Simon 1454 [8]), † na 16 maart 1466, dr. van *Jacob,* heer van Nyeveld en Hoevelaken, en *Elsabe van Nyenrode.*

Uit het tweede huwelijk:

VII. *Hubert van Culemborg,* beleend o.a. met huis, hofstede en 18 morgen land waar hij op woont te Maurik en met 6 morgen land in de Huysmaten na opdracht van zijn moeder onder voorbehoud van lijftocht in 1459 [8]), erkent de van zijn vader geërfde hofstede te Maurik te hebben opgedragen aan heer Gerrit van Culemborg 24 juni 1468 [9]), † vóór 6 juni, 1481 (belening van zijn zoon Gerrit [8])), (tr. in 1460 *N. van Rossem,* dr. van *Johan* en *Margriet van Groesbeek* [7]));

Zijn bastaardzoon was:

VIII. *Sweder van Culemborg* (bastaard), beleend na opdracht van zijn broeder Gerrit Hubertsz. van Culemborg met 6 morgen land in de Huysmaten onder Maurik op vrijdag post Martini 1486 [8]), richter van Eck en Maurik 1494, '96, 1502, † tussen 4 juli 1502 en 6 april 1503, tr. *Beatrijs N.,* heeft lijftocht op het zojuist genoemde leengoed 3 mei 1504 [8]);

IX. *Hadewich van Culembora,* beleend met 6 morgen land in de Huysmaten na dode van haar vader 6 april 1503, draagt dit leengoed op 14 dec. 1517 over, o.a. ten behoeve van haar dochter Geryken Arntsdr. Wtenweerde [8]), † in 1566 of '67 [10]), tr. 1° vóór 1503 *Adriaen van Maurick;* tr. 2° vóór 1515 *Arnt Wtenweerde,* onmondig 15 nov. 1488, verheft leen van hofstad met anderhalve morgen land in de Wyckermaten onder Maurik in 1518, richter van Eck en Maurik 1540, '43, '52, schout 1538, peinder 1555/'56, † in 1557 of begin '58 [10]), zn. van *Olivier* en *Yde N.;*

6) Bibliotheek van ons Genootschap, MS. Coll. Wagner, doss. Culemborg. Wittert van Hoogland (aangehaald werk, 1 461) noemt hem en zijn zoon ***Hubert*** (gen. VII) heer van Maurik, waarvan ik echter geen bevestiging heb gevonden.
Blijkens de in noot 12 bedoelde bron (nr. 144. blz. 351) bleef het huis Maurik in de Culemborgse hoofdstam. 'Heer *Gerrit* ***van Culemborg gaf*** het op ***2*** juni 1453 aan zijn broer *Sweder* (Van Schilfgaarde a.w. R 1383) die ca. 1455 overleed; later werd heer Gerrits zoon *Jasper* ermede beleend.

7) De Nederl. Leeuw, jrg. 1953, kol. 134.

8) Arch. heren en graven van Culemborg inv.nr. 4774 fs. 110r. en vso. en 4775 f. 135r.

9) Mr. A. P. van Schilfgaarde, aangehaald werk, R 1884.

10) Van 1538 t/m. 1557 wordt een weert en rijsweert gepacht door ***Arnt*** *Wtenweerde,* van 1548 af samen ***met*** zijn zoon ***Olivier Wtenweerde;*** laatstgenoemde is van 1558 t/m 1566 pachter samen met ***Hadewich Arntsweduwe*** en in 1567 en 1568 alleen (Rek. Culemborgse goederen in Neder-Betuwe).

Uit het tweede huwelijk:

X. *Olivier Wfenweerde* [11]), richter te Eck en Maurik 1544, '50, schout 1557—1566, peinder 1567, † in 1568 of '69 [10]), tr. N.N. (*Agneta? Sfeven Everfsdr.?*), pachtster van een hofstad in de Overwyckermaten onder Maurik 1568-1580, † vóór 1583;

x1. *Sweder Wfenweerde,* schout van Eck en Maurik 1580—1626, rentmeester van de Nederbetuwe 1585—1597, beleend met „De Sandacker" onder Maurik 3 mei 1578 [12]), met land onder Amerongen'5 okt. 1592, pachter van een hofstad in de Ovecwyckermaten in plaats van zijn moeder in 1582, testeert 21 juli 1612, † kort vóór 17 aug. 1626, tr. 1° vóór 1578 *Margriet Vonck,* † na 1594 en vóór 6 nov. 1600, dr. van *Adriaen* en *Johanna van Leeuwen (Hermansdr. ex Margrief Oliviersdr. Wtenweerde);* tr. 2° *Margrief van Endeling;*

Uit het eerste huwelijk:

x11. *Agnefa Wfenweerde,* transporteert haar aandeel in De Sandacker aan haar broer Jasper 30 maart 163 1 [12]), † na 13 okt. 1642, tr. ca. 1620 *Hillebrant Vonck van Lienden,* geb. 1563/'64 (58 jaar in 1622), woont te Meerten, gegoed onder Zoelen, † na 24 maart 1643, zn. van *Dirck (Hillebranfsz. ex Margrief van Hatfum)* en N.N. (en weduwnaar van N. *van Weerdenburg?);*

x111. *Anna Vonck van Lienden,* geb. te Meerten, verkoopt De Sandacker met de andere erfgenamen van haar oom Jasper Wtenweerde 11 jan. 16611 [12]), † na 31 okt. 1677, tr. Lienden 21 mei 1644 *Anthony Jansz. van Westrheene,* geb. te Meerten, beleend met „den Nedersten Lodderkamp" onder Ommeren 2 mei 1646, † Ommeren tussen 1692 en 1703, zn. van *Jan Goossensz.* en *Maria Thonisdr. Udents* [13]);

XIV. *Jan Thonisz. van Wesfrheene,* ged. Lienden 25 april 1647, schepen in de Mars bij Lienden, ouderling aldaar, † Lienden 21 maart, begr. aldaar 1 april 1727, tr. Ommeren 20 juni 1680 *Willemina Krekel,* geb. Elsterveer 1655/'56, † te Erichem, begr. Lienden 25 juli 1730 [14]), dr. van *Adriaan Sebasfiaansz.* en *Adriana Thobiasdr. van Kerpen,* en weduwe van *Adriaan van Wijck;*

---

11) Dat ***Hadewich van Culemborg de*** moeder was van Olivier ***Wtenweerde*** blijkt uit enige der in 'de vorige noot bedoelde rekeningen; hierin komen namelijk voor: ***Hadewich*** weduwe van ***Aernt Wtenweerdt*** en „*Oliffier* ***Wtenweerdt*** hueren zoen". Ten overvloede noemt Adriaen van. ***Maurick,*** rentmeester van de Culemborgse goederen in Nederbetuwe van 1557 tot 1576 — die een zoon uit ***Hadewich's*** eerste huwelijk moet zijn — Olivier ***Wtenweerde*** z ij n b r o e de r (Arch. heren en graven van Culemborg 5618 f. 1, 5619 fs. 1 en 19vso., 5620 fs. 1 en 20, 5621 f. 19vso., 5622 f. 20vso.; Arch. Gelderse Rekenkamer 7140, instructie voor ***Adriaen van Maurick,*** artikel 1: hij zal z ij n broeder Olivier ***Wtenweerde*** tot zijn assistent nemen. N.B. de oudere rekeningen van *Adriaen* van *Maurick* bevinden zich in het Archief van de heren en graven van Culemborg, de latere in dat van de Gelderse Rekenkamer).

12) Mr. J. J. S. Baron Sloet e.a., Register op de leenaktenboeken van Gelre en Zutphen, Kwartier Nijmegen, nr. 141, blz. 343 e.v.

13) Zie voor haar voorouders Jaarb. Centr. Bur. v. -Genealogie 1950, blz. 78, noot 160.

14) „Dyngsdag den 25 julij in de kerck begraven *Willemijntje* Sebastiaanse, wede. van schepen Jan. van ***Westreenen:*** sij was gestorven te Erichem bij haer dogter *Anneken,* maer t lyc wierd van daer op de weerd gebragt bij haere soon schepen Tobias van ***Westreenen,*** sij was in haere tijt een brave tractabele vrou. out 74 jaeren, en is oock een deftige roumaeltijt twee dagen 'voer haer gedaen."

15) Van dit echtpaar is een familiebijbel met -aantekeningen bewaard gebleven (thans in mijn bezit); een penning geslagen ter gelegenheid van hun zilveren bruiloft is beschreven in De Navorscher 1883, blz. 317.

16) Zijn, doop is, daar niet te vinden.

17) Ten onrechte vermeldt Ned. Patriciaat, dl. VII (1916), dat dit echtpaar in 1681 in het huwelijk zou zijn getreden: zij trouwden te Rotterdam op 10 mei 1684 na aldaar op 23 april te zijn ondertrouwd. Margaretha van *Campen* was op 3 apr. 1653 te Rotterdam gedoopt als dochter van Gabriël en ***Lijntje Thomas*** en zij werd daar in de Nieuwe Kerk op 30 juli 1706 begraven. Na haar dood wordt *Adrian* ***Jacob van*** Charante (niet ***Adriaen Jacobsxoon zoals*** hij enkele malen, ook in authentieke stukken, onjuist vermeld staat) door ***Elisabeth Hollaert*** gemaand met haar in het huwelijk te treden, omdat hij haar trouwbeloften zou hebben gedaan en de vader zou zijn van haar op 1 aug. 1703 geboren zoon ***Adriaen*** (N.A. Rotterdam 1647, nr. 113, en 1845, nr. 172).

18) Met het oog op het verlies der Middelburgse doop-, trouw- en begraafboeken in mei 1940 zij hier nog het een en ander vermeld over haar voorouders, ontleend aan vóór 1940 gemaakte aantekeningen in de collectie Van Oordt van Bunschoten (Centr. Bur. v. Genealogie) en het familiearchief Van Oordt:

Maria Evertsen werd te Middelburg gedoopt op 22 jhni 1674, dr. van ***Johan*** en *Susanna* van. ***Thoor.*** Haar vader ***Johan Evertsen*** werd te Middelburg gedoopt op 22 okt. 1645, zoon van ***Jacob*** en ***Maria Rembrechts,*** hij stierf waarsch. op 13 juli 1706, tr. le ca. 1669 ***Dina van den Heuvel.*** dr. van Ds. ***Abraham*** en ***Johanna Manteau;*** tr. 2e Middelburg 13 sept. 1673 *Susanna* van ***Thoor,*** ged. Middelburg 7 febr. 1651, † aldaar 17 okt. 1703, dr. van Ds. ***Petrus*** en ***Anna Moens.***

Jacob Evertsen was geboren in het graafschap Meurs 1610/'11, † 1661/'70; hij tr. le-Middelburg 3 sept. 1634 ***Maeyken Storm,*** dr. van ***Hendrik?*** en *Cornelia van* ***Valkenburg;*** tr. 2e Middelburg 26 febr. 1642 ***Maria Rembrechts,*** ged. Middelburg 18 dec. 1622, † na 22 juni 1674, dr. van ***Hans,*** beleder van het metselaars- en schaliedekkersgilde in 1640, en (tr. Middelburg 11 dec. 1613) *Magdalena Daniëls,* uit Antwerpen. Van het echtpaar *Evertsen-Rembrechts* bestaan portretten, vervaardigd in 1661 (zie Catal. tentoonst. Fam. Ver. Van Oordt 1966, met afb.).
Ds. ***Petrus*** van *Thoor,* ged. Middelburg 14 jan. 1601 (zn. van *Arnout* en — tr. ca. 1590 — *Tanneke* ***Adriaensdr. Vermeulen),*** pred. te Oosthuizen, 1626, te Cadzand 1631, te Middelburg 1634, wijdde op 6 juli 1667 de Oostkerk aldaar in, † 31 aug., begr. Middelburg 5 sept. 1667, tr. le Middelburg 28 aug. 1627 *Francina de Backer;* tr. 2e Middelburg 3 aug. 1636 ***Maria van Essen,*** dr. van burgemeester ***Pieter van Essen*** en Maria ***Becker;*** tr. 3e Middelburg 17 nov. 1638 ***Anna*** Moens, geb. te Gent, † na 28 nov. 1675, dr. van *François Cornelisz.* en ***Johanna Schauvlieghe (Joosdr. ex Anna Dilvael***; zie verder Bibl. van ons Genootsch., fam.arch. Macaré, MS, door Mr. P. J. Macaré „Genealogie van het Geslagt Duval enz." (1768) en verg. De Nederl. Leeuw 1955, kol. 69).

Het dossier ***Van Thoor*** in de coll. Van Oordt van Bunschoten noemt als de vier kwartieren van *François Moens* de namen Moens, ***Lambrechts, Noirot*** en *Spillaert,* hetgeen in overeenstemming is met een handschrift Moens on het Centraal Bureau voor Genealogie, getiteld „Abstracts from the genealogies of the family De Monte, Van Mons, Moons, Moens etc. of Brabant, Flanders, Holland and England, showing the changes of armories A.D. 1150—1886". Volgens dit handschrift stamt François ***Moens*** af van ***Pieter Simonsz. Moens,*** die — afkomstig uit Olmen (prov. Antwerpen) — in 1450 poorter van Brugge wordt. Uit zijn huwelijk met ***Catharina van Leeuwe*** sproot een zoon ***Jan Moens,*** die tr. ***Barbara Lambrechts.*** Hieruit *Cornelis Moens,* geb. ca. 1510, † ca. 1585, tr. le ***Anna de Hoyere (Doyere);*** tr. 2e *Clara* ***Noirot,*** dr. van François en ***Margaretha Spillaert.*** Uit het tweede huwelijk François ***Moens,*** die tr. Gent 7 aug. 1604 ***Johanna Schauvlieghe.***

Een ander MS. ***Moens*** (eveneens op Centr. Bur. v. Geneal.) laat *François* ***Moens*** stammen uit het Brusselse schepengeslacht ***De Monte*** of ***De Mons,*** later *Moens,* zeer waarschijnlijk ten onrechte.

XV. *Adriana van Westrheene*, geb. in de Mars bij Lienden 20 juni 1687, † Rotterdam 29 maart, begr. aldaar (Grote kerk) 3 april 1770, tr. Rotterdam 27 okt. 1717 [15]) *Gabriël van Charante*, geb. Rotterdam 26 nov. 1684 (? [16])), makelaar (sedert 30 nov. 1708) en „Delfsjaagschipper" aldaar, commies ten comptoire van de ontvanger der Gemenelandsmiddelen (1714) en commies van de krijgsraad, schepen van Schieland, lid van de Waalse, later ouderling van de Schotse gemeente te Rotterdam, † Rotterdam 24 april, begr. aldaar (Grote kerk) 29 april 1765, zn. van *Adrian Jacob (Isaacsz.)* en *Margaretha Gabriëlsdr. van Campen*[17]);

XVI. *Willemina van Charante*, geb. Rotterdam 27 april, ged. aldaar 29 april 1723, † Rotterdam 2 okt., begr. aldaar (Waalse kerk) 7 okt. 1802, tr. Rotterdam 22 mei 1754 *Hendrik van Oordt*, 'geb. Middelburg 4 juni, ged. aldaar 8 juni 1710, suikerraffinadeur, zeehandelaar en reder te Rotterdam, poorter aldaar 30 mei 1745, brandmeester 1747—1765, commissaris van het zeegerecht 1748/'49, † Rotterdam 24 juni, begr. aldaar (Waalse kerk) 29 juni 1805, zn. van *Hendrik Pietersz.* en *Maria Johansdr. Evertsen* [18]), en weduwnaar van *Sara van de Lande.*

Het geslacht Van **Vlodrop** in Brabant en Limburg,

door B. W. 'VAN SCHIJNDEL.

In verband met de publicaties in „De Brabantse Leeuw" betreffende dit geslacht door de Heren J. A. W. Swane en Pater L. G. van Dijck, wil ik ook een steentje bijdragen voor de opbouw van die merkwaardige genealogie [1]).

Uit de duizenden aantekeningen, die ik een veertigtal jaren terug uit de Bossche schepenregisters maakte, kan ik o.a. het volgende samenstellen.

1. *Jan van Vlodrop*, geb. ± 1440. Wijlen *Jan van Vlodrop* wordt in 1516 de vader genoemd van *Willem*, die te Cuijk gegoed is [2]). Hij is vermoedelijk de zoon van *Willem Rotsaertss. van Vlodrop*, in de aanvang der XVde eeuw te Cuijk vermeld en schepen aldaar in 14403).

   Zoon:

   Willem, volgt II.

11 *Willem Jansen. van Vlodrop*, geb. ± 1470, vermeld 1516-1522"). Zijn moeder was misschien *Heylwich*, weduwe van *Henric die Groet*, vermeld in 1482 als gehuwd zijnde met een *Jan van Vlodrop* [5]).

Willem tr. 1° *Mechteld*, dochter van wijlen *Wouter, zoon* van wijlen *Wouter van Zonderwyck* [6]); tr. 2° *Leonarda* dochter van wijlen *Jan Janss. van der Aa* [7]).

Uit het eerste huwelijk:

1. *Johanna van Vlodrop*, minderjarig in 1516 [8]).

1) De Brabantse Leeuw XVII, blz. 23-27, 40-52, 65-86.
2) 1287-1516, folio 21'7.
3) De Brabantse Leeuw XVII, blz. 65. J. Bruggeman, Het archief van het Klooster Sint-Agatha bij Kuik; 153, regest no. 239.
4) 1287-1516, folio 217: 1298—1522, folio 169 verso.
5) De Brabantse Leeuw XVII, blz. 65.
6) 1278-1516, folio 217.
7) 1313, folio 5, 5 okt. 1530.
8) 1278—1516, folio 217.

Uit het tweede huwelijk:

2. *Jan van Vlodrop*, vermeld 1530 [9]), tr. N.N., waaruit: *Lenaert van Vlodrop*, vermeld 1569 [10]).
3. *Gerard van Vlodrop*, vermeld 1530 [11]).
4. *Romuald (Rombaut) van Vlodrop*, minderjarig in 1530, † vóór 1591 [12]).

   Kinderen:

   1. *Willem van Vlodrop*, vermeld 1591 [13]).
   2. *Lenaert van Vlodrop*, vermeld 1591 [14]).
5. *Andries van Vlodrop*, volgt 111.
6. *Yda van Vlodrop*, minderjarig in 1530 [15]).
7. *Marie van Vlodrop*, minderjarig in 1530 [15]).
8. *Aleyt van Vlodrop*, minderjarig in 1530 [15]).

111. *Andries van Vlodrop*, geb. omstreeks 1515, minderjarig in 1530 [16]). Hij kan de grootvader zijn van *Andries Willemss. van Vlodrop*, die in St. Michielsgestel voorkomt (1581-1597) en over wie hieronder nadere gegevens volgen.

De volgende *Van Vlodrop's* werden nog door mij aangetekend:

a. *Andries Willemss. van Vlodrop*, vermeld te St. Michielsgestel (1581-1597) [17]), tr. *Mayke Merincx*, dr. van *Jan Heymericx Merincx* en *Elisabeth van Gerwen* [18]) (dr. van *Willem Willemss. van Gerwen* en *Elisabeth Henric Jan Oems* [19])).

b. *Otto Willemss. van Vlodrop*, leenman van de hertog van Brabant voor goederen te Herpen en omgeving (1561) [20]). Goethals vermeldt ten onrechte, dat hij de zoon zou zijn geweest van een *Gerard van Vlodrop* en *Aleyt*, dochter van *Sander van Waalwijk;* hij maakt daarbij melding van een testament van het jaar 1525 van *Henrick van Waalwijk*, kanunnik te Grave [21]). Hij vermeldt als zijn vrouw, *Hillegondis*, dochter van *Peter Adriaenss* en *Heylwich van Goirl* (dr, van *Walter van Goirl et Catharina van Nieuwenhuysen* „uit (het Brussels) geslacht Sweerts") [22]). Zijn zoon *Frans van Vlodrop*, schepen van Eindhoven, had „een huys ende hoffstadt" in de Rechterstraat aldaar (1594) en was gehuwd met *Beatrix Bontwerckers genaamd van Eyck* [23]). Zijn zoon, *Willem van Vlodrop*, die testeert ten overstaan van notaris van Gerwen op 10 april 1632 [24]), tr. *Anna Leyten*, dr. van *Jan Leyten* en *Clara van Steenvoirt* [25]) (volgens Goethals „uit (de Brusselse geslachten) Sleeuws en Tserhuyghs" [26])).

9) L313, folio 5, 5 okt. 1530.
10) 1394—1569. folio 91.
11) 1313, folio 5, 5 okt. 1530.
12) Ibidem. Idem. 1431—1591, folio 573.
13) 1431—1591, folio 573.
14) Ibidem. Idem.
15) 1313, folio 5, 5 okt. 1530.
16) Ibidem. Idem.
17) Ned. Leeuw 1953, kol. 183. 1431-1591, folio 596.
18) Ibidem. Idem. 1416-1587, folio 402 verso: 1435-1596, folio 480.
19) 1355—1541, folio 555 verso.
20) 1282—1561, folio 635; 1395-1570, folio 394 versoo.
21) K.B. Brussel. Fonds Goethals. Ms. no. 945, folio 54.
22) Ibidem. Idem.
23) Idem. Folio 44. 1466-1594, folio 197 *verso.*
24) 1539-1628, folio 213; 1574-1650, folio 42 verso.
25) 1561-1614, folio 127.
26) K.B. Brussel. Fonds Goethals. Ms. no. 945, folio 43.

Hun zoon, *Theodoor van Vlodrop* (dit moet inderdaad *Theodoor* zijn)[27]), had een „glas met wapen in de herberg „Den Gouden Leeuw" te Eindhoven A° 1674", volgens Goethals[28]). Hij was op 10 okt. 1647 in de St. Niclaeskerk te Brussel gehuwd met *Henriette van Heymbeeck* [29]). Zijn zuster, *Clara van Vlodrop,* tr. Eindhoven 19 febr. 1644 *Joost Adriaensz. van Bockhoven,* weduwnaar van *Lysbeth Goossens van Boxtel*[30]).

c. *Goyaert Willemss. van Vlodrop,* leenman van de hertog van Brabant, † vóór 1563 [31]). Een *Goyaert, zoon* van wijlen *Willem van Vlodrop,* wordt in 1530 vermeld [32]). Hij was gehuwd met *Gertrudis van der Cluyten* [32]).

d. *Vitus Willem van Vlodrop,* secretaris van Blaerthem, Zeelst en Velthoven, was de schoonbroer van: a. *Jeronimus Theodorus van Raveschot,* abt van Postel, † in 1727; b. *Karel Arnold van Raveschot,* pastoor van Berlicum; c. *Joanna Francisca van Raveschot,* abdis van St. Gerlacht; d. *Louis Frans van Raveschot,* gehuwd met *Catharina Adriana van Ralw?* (hun dochter *Sophia Magdalena van Raveschot* tr. *Cornelis Hanewinckel,* † in 1738, en had als kinderen: *Jacob* en *Louis Frans Hanewinckel,* beiden wonende te Bladel); e. *Frans Domien van Raveschot,* in dienst der Staten; f. *Josepha Adriana van Raveschot; g. Ferdinand van Raveschot,* in dienst der Staten; h. *Isabella Francisca van Raveschot* [33]).

e. Pater van Dijck weet geen raad met het woord,, *„Botschart".* Dit moet *Rotsaert* (een voornaam) zijn [34]). *„Rotsaert van Vlodrop,* receveur, scelle acte de Henri van Heetenen, juge à Groesbeek 1445; trois feuilles de tilleul, nenversées, sans tiges" [35]).

f. *Mathys Wouters,* secretaris van Eindhoven, Woensel, Gestel, Strijp en Stratum, was gehuwd met *Marie van Vlodrop. Zij* bezaten een hoeve te Noorderwijk (prov. Antwerpen). *Jacob Smulders* uit Tongerlo was de „cosyn" van hunne kinderen *Jan, Cecilia, Gysbert, Anna* en *Clara* [36]).

g. Het zegel van *Willem Willemss. van Vlodrop (1454)* vertoont 3 pompblaren, *Evert van Vlodrop,* uit het land van Cuyk, zegelt op 17 maart 1526 met dezelfde blaren [37]).

27) B. W. van Schijndel. Le Blason; V, no. 10-11, Généalogie de la. Famille van Heymbeeck. Hij was intendant van Florent baron van Brandenburg.
28) K.B. Brussel. Fonds Goethals. Ms. no. 945, folio 55.
29) Stadsarchief Brussel, Trouwboek Ste Catharina.
30) K.B. Brussel. Fonds Goethals. Ms. no. 945, folio 55.
31) A.R.A. Brussel. Leenhof van Brabant.
32) 1311, folio 268, 12 jan. 1530.
33) E. A. Hellin, Supplément St. Bavon à Gand, 1777; p. 257.
34) De Brabantse Leeuw XVII, blz. 65.
35) J.-Th. de Raadt. Sceaux Armoriés; IV, 150.
36) Staatsarchief Antwerpen. Fonds Noorderwijk. Register no. 6, 19 aug. 1665. *Wouters* was geboortig van Noorderwijk. Tot zijn 'naaste familie behoorden: *Balthazar Wouters,* secretaris van Wickevoirt (1673) : *Adriaen Wouters,* meyer van Beerze, † v. 1665, gehuwd met' *Elisabeth Bellens,* die hertr. ***Jam van*** *Goubergen,* meyer van Noorderwijk; *Adriaen* ***Wouters,*** meyer van Noorderwijk, gehuwd met *Anna Peeters,* die in 1665 als zijn weduwe voorkomt, met haar zoon, ***Wouter*** *Wouters,* notaris te Brussel (1665) ; *Claes Wouters,* oud-drost van Morchoven (1661); *Jan Wouters,* geb. Noorderwijk, baljuw van Herchelen (?) in Vlaanderen (1666). Hij zal de Vlaamse naturalisatie hebben moeten bekomen, daar hij Brabander was.
37) Collectie Steenkamp.

h. Goethals geeft nog gegevens betreffende de Hervormde *Van Vlodrop's.* Hij begint met *Tan Dirks van Flodrop,* schepen van Eindhoven [38]), en noemt zijn zoon Ds. *Lambert van Flodrop,* predikant te Aerle, Beek en Lieshout, geb. 2 juni 1645, † 10 mei 1714, tr. *Marie Hendriks van Gemert,* geb. 28 april 1648. Zijn zoon, Ds. *Willem Hendrick van Flodrop,* was eveneens predikant te Aerle, Beek en Lieshout, geb. 25 juli 1682, † 30 aug. 1769, Hij was gehuwd met *Suzanna Catharina Hermans van der Clee,* geb. 2 sept. 1697, † 23 dec. 1757. Zijn zoon was Ds. *Lambert van Flodrop,* predikant te Meerssen en Schimmert (Limburg), geb. 15 mei 1721, tr. *Joanna Maria Guitton,* geb. 21 mei 1716 [39]).

Dit geslacht *Van Vlodrop (De Flodorp),* waarvan Goethals zegt dat het voert: van azuur 2 zilveren pompblaren, geplaatst 2 en 1. Gekroonde helm, Helmteken: een uitkomende zilveren hondenkop met dito hals [40]) draagt hoogstwaarschijnlijk zijn naam naar Vlodrop in Limburg. Het heeft, naar het zich laat aanzien, niets te maken met de *Van Vlodrop's,* die de heerlijkheid van Vlodrop bezaten en sedert het begin der 15de eeuw gedurende twee eeuwen de voogdij van Roermond in handen hadden [41]). Deze voerden een geheel ander wapen, nl.: van zilver drie dwarsbalken van azuur, waarover een zilveren vrijkwartier met een schildzoom van keel en een Franse lelie van hetzelfde (soms gevierendeeld met de lelie)[42]). Wel was *Willem Franszn. van Vlodrop* uit Eindhoven in de 17de eeuw rentmeester van de bisschop van Roermond, volgens Goethals [43]).

Tot welke familie de *Van Vlodrop's* uit St. Truyden (België) behoorden, waarover ik in mijn werk over de familie *Otten* spreek [44]), is niet bekend, G. *Snievaers,* pastoor van Melvere, schrijft op 7 juli 1773 aan zijn „Myn Heer en Cosyn" *Otto,* lid van de souvereine Raad van Brabant te Brussel [45]): Men zegt dat hun stamvader *Arnoldus van Vlodrop* „op een kasteel ontrent Maestricht (woonde) en zijn vader „is gewest de zone van den borghemeester van Maestricht ten „tyde van de Hertogh van Parma die (die) Stadt int jaer „1579 op den avond van St. Pietrus en Paulus apostelen „stormerhand heft ingenomen" Dat zijn vader „heft groote „processen tot Brussel gehadt voor zyne goederen". Hij werd terwyl hij te paard van Maastricht naar Brussel reed „ontrent „een quartier urs van st. Truijden" vermoord. Zijn zoon, *Arnoldus* „noch ionck zynde, heft dan (laten) oprechten een „root steenenkruijs opdie plaetse, hetgene den generael *Flo-„drop,* ten dienste van die hooghmogende Staten van Hol-„landt, inden oorloge van Ludovicus den 14. koninck van „Vranckrijck (heeft) doen briseren, 'omdat de wapenen van „*Flodrop* daer op uijtgekapt waren, ick hebbe noch in mijn „jonckhijde eenige stucken steen op die plaetse daer hij ver-

38) K.B. Brussel. Fonds Goethals. Ms. no. 945, folio 55. 1599-1644, folio 157 verso.
39) K.B. Brussel. Fonds Goethals. Ms. no. 945, folio 55; Ned. Leeuw 1964. kol. 250/251, en Ned. Adelsboek 1941, blz. 198/199.
40) Ibidem. Idem.'
41) J. Wolters, Recherches sur l'ancienne avouerie de la Ville de Ruremonde et sur les Familles de Vlodrop et de Cortenbach, Gand 1855. Een analoog geval deed zich voor met het riddermatig geslacht ***Van*** *Ghemert,* dat de drie haantjes voerde en de Van *Ghemert's* met de drie meerblaren, waarvan er sommigen gequalificeerd zijn als „joncker". Ook deze verschijnen in Brabant en Limburg tijdens het oud regiem.
42) Ibidem. Idem.
43) K.B. Brussel. Fonds Goethals. Ms. ***no. 945,*** folio 55.
44) B. W. van Schijndel, Généalogie Otten dit Otto de Mentock; 11, 293.
45) Idem. 1, 152.

„moort was gesien" [46]). Misschien dat deze personen behoorden tot de *Van Vlodrop's,* die in De Brabantse Leeuw behandeld zijn. Zij voerden dan de meerblaren, alhoewel het uit St. Truiden afkomstige geslacht, volgens de gewezen archivaris van die stad, de Heer François Straven, voerde: gevierendeeld: 1 en 4 van zilver drie dwarsbalken van azuur; 2 en 3 van zilver een Franse lelie van keel. Dezelfde opmerking kan gemaakt 'worden voor de *Van Vlodrop's,* die thans te Chaudfontaine nabij Luik woonachtig zijn [47]); zij stammen af van een *Engelbert van Flodorp,* die in het begin der 18de eeuw te Maas-Lin (Limburg, canton van Montfoort) wordt vermeld. Hetzelfde geldt ook voor de *Van Flodrop*'s die in het Noorden van Frankrijk wonen, uit de omgeving van Maasstricht afkomstig zijn en die blijkens de resultaten van hun genealogische nasporingen geen aansluiting hebben kunnen constateren met de voornoemde tak uit Maas-Lin.

46) Ibidem. Idem.

47) Robert van Vlodorp, Généalogie van Vlodorp dite van Flodrop, Liège 1966. Zij voeren het wapen met de dwarsbalken waarover een vrijkwartier met de Franse lelie. Alhoewel 'deze amateursarbeid van een goed gehalte is, is het toch onbegrijpelijk hoe lichtzinnig men dit wapen van een zo groot geslacht zonder vorm van proces aanneemt. Er bestaat geen aanwijzing, dat zijn familie, 'waarvan de auteur eerst gegevens bezit uit het begin der XVIIIe eeuw, iets met het geslacht der heren van Vlodrop te maken heeft. Hij is echter niet de enige, die zich aan dergelijke usurpatie heeft schuldig gemaakt. Ontelbaar zijn de wapens, die 'door Nederlanders en Belgen wederrechtelijk van homonieme families worden gevoerd, ook in jaarboeken en wetenschappelijke periodieken. In Frankrijk, Duitsland en andere Westeuropese landen is dat dikwijls nog erger. Wat de valse titels en naamstoevoegingen betreft spant Frankrijk de kroon. Maar wat het onrechtmatig voeren van wapens aangaat heeft Noord-Amerika de overhand. Een genealogisch bureau in New York leverde destijds die wapens in één dag. Het volstond, dat de familienaam in Rietstap voorkwam om ogenblikkelijk een wapen te laten vervaardigen.
Ondanks het feit, dat men b.v. van verschillende genealogieën van adelliike families in het Nederlands Adelsboek de kop af heeft gehakt, gaan sommigen nog steeds prat op stamvaders, die zii nooit bezeten hebben. Zo beweert de familie *Hesselt van Dinter* af te stammen uit het huwelijk van *Costin* **Hessels,** die omstreeks 1536 huwde met Elisabeth van *Dinter* ***Ambrosiusdr.*** Zii voeren hetzelfde wanen als het oude geslacht Van *Dinter* uit de Bossche meierij. De laatste *Ambroes* ***van*** *Dinter* werd echter als geestelijke in 1501 in de kathedraal van Antwerpen begraven. Zijn vier broeders waren allen geestelijken. In de akten van scheiding en deling van hun ouders, Mr. *Ambroes* van ***Dinther*** en *Cathelijn* ***Cole*** *(Cools),* die voor de schepenbanken van Antwerpen en Leuven worden verleden, komt geen dochter ***Elisabeth*** voor (Antwerpen. Register no. 140. folio 116, 21 okt. 1511. Leuven. Register no. 7708. 15 maart 1524). In de „Annuaire de la Noblesse Belge" staan eveneens verschillende genealogieën van die aard. Ik had de gelegenheid sommige daarvan aan authentieke akten te toetsen. ***Ötto*** *de Mentock* stamt niet uit Rummen, maar uit Hilvarenbeek. Pangaert *d'Opdorp* ***(Van*** den ***Pantgate)*** komt niet uit Oostenrijk maar uit Leuven (Rotselaer-Wezemael), waar het geslacht reeds in de 14de eeuw regelmatig voorkomt. Het kopstuk moet geheel worden herzien. ***Van der*** Renne heeft verschillende rechtstreekse stamvaders, die uit de lucht zijn gegrepen en die alle gequalificeerd zijn als „joncker" (Gilles de Pélichy, Album de Famille). De familie stamt af van een Eindhovense lakenkoper uit de 17de eeuw, die echter — zooals gezegd — geheel andere voorouders heeft. Soms is de werkelijkheid mooier dan het gepubliceerde. Dumont geeft de genealogie ***De Villers-Perwin*** ***(de Beauvechain),*** daarbij andere vaders vermeldende dan in de Leuvense schepenakten voorkomen. Hun gevierendeeld wapen, dat hun bij patentbrief van 1626 is toegekend, wordt reeds gevoerd door hun rechtstreekse stamvader, Goswin van der *Varent,* in 1390, wiens vader was *Jacques van* ***der*** *Varent,* „armiger", in 1363 en tot welk geslacht behoorde *Rodulphus* ***(Ruelen) van der Varent,*** ridder (1252), „homme allodia1 du duc de Brabant" (1252). Eén der nakomelingen 'van deze laatste voerde dan ook het eerste kwartier van bovengenoemd wapen (13'71) (B. W. van Schijndel. Généalogie van der Vaeren (1199-1968)).
Indien men nu nagaat hoe die genalogieën zijn ontstaan in het begin van de regering van Koning Willem 1. is men niet verbaasd over die toestand. In de instructie voor de Hoge Raad van Adel (K.B. van 24 iuni 1814, no. 16) komt onder artikel 17 in de Franse tekst voor (nagelaten papieren van de procureur Hody; in mijn bezit): „Ce Collège requerera, en notre „nom, une généalogie exacte de toutes les familles nobles, „reconnues jusqu'ici comme telles dans nos paijs, pour autant „qu'elles ont été inscrites *depuis ou* avant *l'an* 1579, *comme che-„valiers ou Nobles aux* ***assemblées des Etats,*** *ou bien qu'elles „ont* comparues *en cette qualité* ***à*** *quelque* ***diète*** provinciale, et „elles seront tenues d'envoyer à ce college, dans l'espace d'un „an une semblable généalogie, continuée jusqu'aux membres „vivans inclusivement, et signée par tous les membres majeurs „et masculins présents, qui devront déclarer de ne point con„naitre, comme appartenant à leur famille d'autres personnes, „établies dans ces provinces, que celles qui y sont portées. En „tête de ces généalogies, qui seront déposées dans les archives „générales du Collège, devront se trouver les dessins blasonnés „en couleurs des armes des familles, avec leurs Timbres, cou„ronnes, tenans et lambreouins." Na die instructie volgt een schrijven uit Den Haag van de volgende inhoud. „La Haye le „...septembre 1818. Le conseil suprême de noblesse. Ayant „jugé nécessaire de vous communiquer cijoint, en forme de „copie, les art: 16-20 de son instruction, arrêté par décret „du 24 juin 1814 N° 16, je suis chargé de vous solliciter au „nom du susdit Conseil, de m'envoyer franc de port, dans „l'espace d'un an, à compter de la date présente, une généalo„gie ainsi signée de votre famille, requise pas Sa Majesté. Et „pour autant que cette invitation puisse être adressée à diffé„rentes personnes appartenantes à la même famille, elles sont „priées de vouloir bien se concerter afin qu'en ce cas, selon „les art. 17 et 18, *une seule généalogie* soit envoyée par tous „les membres de la famille, *qui* ***ont comparu dans quelqu'ordre*** „*Equestre.* Le conseil peut laisser à votre choix la forme de ces „arbres généalogiques, cependant il lui serait agréable qu'elles „fussent dressées en colonnes pervendiculaires (dans le genre „de l'ouvrage de Ferwerda ou des tableaux généalogiques de „Butkens) ; et *il* est *nécessaire* ***de*** prévenir *que* dans- le *cas „présent,* les preuves *à l'appui d'une semblable généalogie* ***n e „s 0 n t*** point exigées. Outre l'importance d'obédier à „cet égard à la volonté de Sa Majesté, le Conseil suprême de „Noblesse ne peut manquer de faire observer l'utilité qui ré„sulte de cette mesure pour les intéressés eux mêmes par la „certitude de trouver, en tout tems (sic!), dans les archives „du Conseil, et par conséquant sous la protection immédiate de „l'Etat; un garant de la considération de leurs familles, en cas „de perte des papiers originaux, soit par négligence, par in„cendie, pas des guerres, ou bien pas d'autres désastres." Men kan dus wel begrijpen welk materiaal destijds binnen is gekomen. Baron van Spaen zal dat in zijn tijd wel verstaan hebben. En het is daarom, dat hii met bewiismateriaal zijn genealogieën heeft samengesteld: Als men "het handschriftelijk werk van Snouckaert van Schauburg raadpleegt komt men tot de conclusie, dat veel uit de bovengenoemde gedeponeerde ongecontroleerde genealogieën afkomstig moet zijn.

KORTE MEDEDELINGEN,

Kinderrijkdom,

1701 febr. 25, Uithuizermeeden (R.A. Groningen, DTB): Kerkvooght *Jacob Clasen (Strijp)* en *Engel* sijn 32ste kindt gedoopt, genaemt *Arent.*

Op 6 nov. *1692* waren te Uithuizermeeden #getrouwd: *Jacob Clasen,* kerckvooght, en *Engeltien à Noyen;* de *32* kinderen van *Jacob Clasen Strijp* stamden dus kennelijk uit meer huwelijken.

1799 febr. 15, Woerden (A.R.A., 's-Gravenhage DTB): Getrouwd (R.K.) *Dirk Verhoef* (geb. te Bodegraven, ged. Zwammerdam (R.K.) 24 sept. *1745,* landbouwer te Zegveld,

later te Barwoutswaarder, overl. Waarder 4 april 1817) en *Petronella Raateland*, (ged. Woerden (R.K.) 21 april 1759, averl. Barwoutswaarder 26 juli 1835, dr. van *Reinier* en *Geertruid Cromwijk*.

Uit dit éne huwelijk werden tussen 1779 en 1800 te Woerden (R.K.) 18 kinderen gedoopt, waaronder één tweeling en één drieling!

W. WIJNAENDTS VAN RESANDT.

Ontvoering+

1609, Grave (R.A. 's-Hertogenbosch, DTB Grave nr. 11):

Den 9n dito (februari) geannoteert ende geproclameert. Joncker *Werner Adolph van Hungen gen. Wassenbergh* heefft vuijt het clooster te Binderen gevoert ende beslapen binnen Helmondt Joffr. *Margaretha Sara van Kessel* ende seijn beijde hier binnen gecomen, versouckende dat sij mochten in den houwelijcken staet bevestigt worden. Men heefft aen den vader van Joffr. *van Kessel* versocht consent offte reden van weijgering ende hem daertoe tijts genouch verleent, dan also den vader niet (twelck suffisant genouch was) bij brachte, sijn beijde voorgenoemde persoonen met kennisse van mijn heere den gouverneur solemnelijek (bevestigt den 25en februarii 1609.

W. WIJNAENDTS VAN RESANDT.

Gehangen personen+

1583 juli 16, Oudewater (A.R.A. 's-Gravenhage, rechterl. archief Oudewater nr. 1901 XV, 48):

Anna Jans, weduwe van de predikant *Jan Jansz.*, die op 9 aug. 1575 door de Spanjaarden is gehangen en 16 volle maanden aan de galg heeft gehangen, krijgt pensioen van de Staten van Holland.

1714 febr. 7, Hilvarenbeek (R.A. 's-Hertogenbosch, DTB Hilvarenbeek nr. 7) :

Anno 1714 den 7 febr. is door ordre van den heer officier Coenraadt ende den heer president van der Linden door den Christelijcken doop de Kercke ingelijft het kint en dochterke van een vagabund genaamt *Jan Hoolen*, in het laatste van den maant septemb. des voorleden jaars opgehangen aan de galge alhier tot Hilvarenbeek, en van een vagabundesse genaamt *Francyntje Abrahams*, alhier gedetineerde op het gevangenhuys en gecondemneert om op een radt geworght te worden. Het selvige kint is de naam gegeven van *Johanna Klaasse Leenders*. Nota Bene de gevelde sententie over de hiernevens gemelde vrouw om te sterven is naderhant door de rechters om redenen gemitigeert en verandert geworden in een geesselinge door de scherprechter en bannissement in het spinhuys tot Breda om aldaar voor den tijt van ses jaren geconfineert te blijven twelck oock geschiet is op den 3 Meij.

W. WIJNAENDTS VAN RESANDT.

Henrici = Stephani.

1742 nov. 7, Nijmegen (G.A. Nijmegen, oud-archief nr. 160, raadsresoluties) :

Rekwest van *Christina Agnis van Triest*, die op 13 jan. **1740** getrouwd is met de „med. dr." *Johannes Henricus Henrici*, die op 5 dec. 1740 is overleden. Na zijn dood is haar uit

nagelaten papieren 'gebleken, dat zijn werkelijke naam was *Johannes Henricus Stephani* en dat hij op 26 nov. 1715 te Wolfsangel bij Cassel was getrouwd met *Maria Catharina Bothen*, thans wonende te Waardenburg, dochter van *Johan Melchior Bothen*, rentmeester van Werne, bij wie hij twee kinderen had. Verzocht wordt het huwelijk nietig te verklaren.

W. WIJNAENDTS VAN RESANDT.

Een ongewoon huwelijk (Le Fransier-Gosens).

1698, Sprang (R.A. 's-Hertogenbosch, DTB Sprang nr. 2):

Jean Le Fransier, jongman van Rouen in Vrankrijk, laatst woonachtig tot Rotterdam ende nu alhier, ende *Maria Gosens*, weduwe *Dirck van der Linden*, geb. en woonende tot Sprangh, zijn bij ons 'ondertrouwt den 27 Octob., getrouwt op maandage den 24 Novemb. N.B. De bruijdegom out omtrent **22** jaren en de bruijd omtrent 72 jaren.

W. WIJNAENDTS VAN RESANDT.

Het wapen van het waterschap „De Alm".

Aan het in het Land van Heusden en Altena gelegen waterschap „De Alm" is bij Koninklijk Besluit van 4 november 1968, no. 12 een wapen verleend, waarvan de beschrijving luidt als volgt:

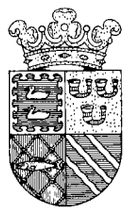

„Gevierendeeld:

1. In azuur twee boven elkaar geplaatste zwemmende eenden van zilver, gebekt van keel, het geheel omgeven door een breed gewolkte zoom van zilver; 11. In goud drie posthoorns van keel, beslagen, geopend en, gemond van zilver; 111. In keel een net van zilver, waaroverheen een zalm van goud; IV. In azuur drie versmalde golvende schuinbalken van zilver, Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee paarlen".

De eendjes in het eerste kwartier herinneren aan de St. Elisabethsvloed van 142 1, waarbij de Biesboschzee ontstond toen de Groote Zuidhollandse Waard met tal van dorpen en vele eendenkooien overspoeld werd en voor eeuwen verloren ging. Het waterwild is ook na de overstroming en tot de dag van vandaag talrijk gebleven in deze streek.

De gewolkte zoom symboliseert de strijd tegen het water dat altijd aan het land knaagt. Het gebied van het waterschap „De Alm" is in 1421 overstroomd geweest maar op het water heroverd.

De posthoorns vormen het wapen van de graven *van Horne*. Dit geslacht heeft het land van Altena sinds het einde der 12de eeuw in leen gehad van de graven van Kleef. In 1590 werd de heerlijkheid verkocht aan de Staten van Holland.

Het net met de zalm herinnert aan de visserij die in de Biesboschzee een enorme 'omvang heeft 'gehad tot het **steeds** giftiger wordende afvalwater van de industrie de vis verjoeg.

De drie golvende schuinbalkjes tenslotte herinneren aan de drie boezemwaterschappen die in „De Alm" zijn opgegaan, te weten „De drie sluizen", „De Vierbannen" en „het Noorderafwateringskanaal".

De 'kroon is uitsluitend versiering.

MR. G. A. BONTEKOE.

Het wapen van het waterschap „De Boven-Mark".

Bij Koninklijk Besluit van 17 deoember 1968, No. 38 is aan het waterschap „De Boven-Mark" een wapen verleend, waarvan de officiële beschrijving luidt als volgt:

„Doorsneden: 1. 'gedeeld: 1. in keel drie schuinkruisjes van zilver: 2. in zilver een uitgeschulpt kruis van azuur; 11. in tegenhermelijn een versmalde geënte dwarsbalk van zilver. Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee paarlen."

De drie zilveren kruisjes op rood in het eerste kwartier vormden het wapen van de heren *van Breda en Schoten,* de oudst bekende 'dynastie, die in de 12de en 13de eeuw de heerschappij over het land van Breda bezaten.

Het uitgeschulpte kruis is het hoofdbestanddeel van het familiewapen" *Van den Biesen.* De Ginnekense advocaat Mr. *J. W. van den Biesen* (1839-1919) heeft rond 1878 als lid van de Staten van Noord-Brabant met klem gepleit voor een goede afwatering van de rivier de „Boven-Mark". Toen de Staten zich hadden uitgesproken voor de oprichting van een afzonderlijk waterschap werke hij in 1879 krachtig mede aan de oprichting daarvan en werd voorzitter van het tijdelijk bestuur dat de grondslag voor het huidige waterschap heeft gelegd.

Het „tegenhermelijn" in de onderste schildhelft symboliseert het met wollegras begroeide hoogveen waardoorheen de Boven-Mark nog tot heden meaedert. De geënte dwarsbalk is gekozen als symbool voor het riviertje omdat het een sterk slingerende loop heeft.

De kroon is uitsluitend versieringselement en heeft verder geen bijzondere betekenis.

MR. G. A. BONTEKOE.

Inhoud van buitenlandse boeken en tijdschriften,

J. Boon, Regesten op de Jaarregisters van de Keure [van Gent]. Schepenjaren 1339—'40; 1343—'44; 1345—'46; 1349—'50. [Gent,] 1968.

De Jaarregisters — in totaal 167 delen — zijn voor wat de 14de eeuw aangaat fragmentarisch bewaard; verder loopt de serie ononderbroken van 1397 tot 1679 door. Uit de veelheid van namen, die in de dit deel bewerkte jaren voorkomen willen wij op de volgende de aandacht vestigen: *Beelaerds* (1350), *Crommelin (Segher,* schepen van Kortrijk, 1350), *Groeninx, Pasternaec(naex), Scemmelpenninck (Jacop,* poorter van Duisburg, 1346), *Scimmelpenninc (Jacop,* van Duisburg, 1345), *Sonderdanc(ke), Stuvesand* en *Wiftewronghel.* Schrijfwijze van de familienamen, is overeenkomstig met die in de Jaarregisters. Aan het slot van het werk een alfabetisch register op de persoons- en op de plaatsnamen.

Deutsches Geschlechterbuch. Limburg a.d. Lahn, **1968.** bd. 147 = 40. Allgem. Bd.

Hierin is o.a. opgenomen de #genealogie van het uit Marienrachdorf über Selters (Westerwald) afkomstige r.k. geslacht *Weber.* Tot de nakomelingen behoort *Cecilia Elisabeth Weber* (1848—1927), getr. met Prof. Dr. *Carl Johann Peter Sirker* (overl. 1875). Uit dit huwelijk 5 kinderen w.o. *Amalie Sirker* (1868—. . . . .), tr. G. *H. Paul Dütting* (overl. Hilversum 1926). Laatstgenoemd echtpaar heeft 3 in Amsterdam geboren kinderen, waarvan de middelste *Maria Dütting, geb. 1895,* tr. Schoonhoven 1936 *Gijsbertes de Bruyn,* geb. Valkenburg 30 mei 1903, kapt. Rott. Lloyd. Hun in 's-Gravenhage 1938 geboren dochter *Else Eleonora Cecilie de Bruyn* tr. *Constantijn Willem Frederik Stijn van der Noordaa* ('geb. 1931) ; zij hebben een zoon en een doohter. Het jongste kind van het echtpaar *Sirker x Weber* t.w. *Maria* (1874-1937) tr. 1900 *J. David Fritz* (geb. 1871, overl. Utrecht 1938). Uit het huwelijk *Fritz x Sirker* o.a. *Heinz Joseph* (1902-1956) tr. Hilversum 1934 *Martha Sträther,* geb. 1908. Zij hertr. 1960 met *Jan de Poorter* en woont te Princenhage.

Quellen zur Genealogie. Göttingen, 1968. dl. 11.

Bevat de volgende artikels: 1. Das zweite Bürgerbuch der Stadt Osterode (Harz) von 1772-1843 door M. Granzin; 2. Die Lateinschüler zu Osterode von 1729-1755 door 1. Neuhaus en U. Schulz met medew. van M. Granzin; 3. Das Huldigungsregister des Fürstentums Dannenberg von 1671 (1666) door F. Biermann; 4. Ortsfremde im Oldenburger Traubuch (1683—1740) door W. Schaub; 5. Die Hinwohner der Fischbecker- und Weser-Vogtei naoh dem 30 jährigen Kriege (aus der Amtsrechnung des Amtes Schaumburg 1655/56) door F. Kölling; 6. Heiratskonsense in und urn Magdeburg stationierter Soldaten 1693-1717 door H.-J. Radestock. Met lexicografisch register op de persoonsnamen aan het slot van het boek.

Mededelingen van de Ver. voor Naamkunde te Leuven en de Commissie voor Naamkunde te Amsterdam., jrg XLIV (1968), afl. 1-2.

M. Ch. H. J. van de Ven, Voornamen in Axel en Hulst. Ten einde omtrent de ontwikkeling van de polyonomie in de Vier Ambachten en voor wat Axel en Hulst aangaat over de naamgeving aan mannen en vrouwen nader te worden ingelicht heeft Schrijver de geboortenaangiften in de jaren 1821, 1854, 1887, 1920 en 1953 bewerkt. — A. P. de Bont, Noordbrabantse etymologieën. Behandelt: het toponiem Scherpenharing, het toponiem Tootefout, een onjuiste verklaring van een Noordbrabants toponiem (Mosselaar).

Le Parchemin, afl. sept.-okt. 1968.

B. d'Ursel, Notice généalogique sur la famille *van Stackenbroeck.* Betreft *Roelof van Dicklergen, dit van Stackenbroeck,* die ± 1558 tr. met *Marie Cretic* en zijn zoon *Thomas van Stackenbroeck,* die identiek zou zijn met *Thomas van Stackenbroeck* tr. Bergen op Zoom 14 febr. 1597 *Walburge van den Broeck.* Uit dit huwelijk een dochter *Lucrèce* tr. 1° *Lamoraal van der Noot* en 2° *Canut Kurk* Baron *de Lempeda en een* zoon *Rudolf,* heer van Geffen en Nuland. In dezelfde tijd komen voor *Juliana van Stackenbroeck* tr. *Frédéric de Horion* en *Cornelia van Stackenbroeck,* overl. 19 april 1615, getr. met *Willem van der Duyn,* overl. 16 juli 1617 oud 80 j., zn. van *Adam* en *Hadewy Pinssen van der Aa.* — In de rubriek „Réponses" een antwoord aangaande *Catherine van Gennip,* geb. Gestel 6 mei 1734 als dr. van *Adrien* en *Joanna van Rijsingen* en haar broeder *Marcellis.*

Le Parchemin, afl. jan.—febr. 1969.

Opent met een In Memoriam: Comte *Thierry de Limburg Stirum, † 13* dec. 1968 te Huldenberg. — De vragenrubriek bevat een verzoek om aanvulling van de kwartierstaat van *Valérie-Constante-Mathilde Lysen (1866-1959).* De niet-

volledige kwartierstaat is uitgewerkt tot kwartier 819. Kwartier 9: *Antoinette Oomen,* geb. Princenhage 10 febr. 1755, overl. Antwerpen 27 maart 1830, dr. van *Martin Oomen,* geb. Princenhage 7 dec. 1722 en *Marie Coninx,* geb. aldaar 29 nov. 1720. Genoemde *Martin* is zn. van *Pierre Oomen, geb.* Prinoenhage 28 okt. 1678 en *Marie Gorisse* en kleinzn. van *Jan Petri Oomen* en *Cornelia Goris Hoeymans. Marie Coninx* is dr. van *Arnold Coninckx,* geb. Rijsbergen en *Catherine van Miert,* geb. Ginneken 19 april 1695.

Tax an dria, n.r. dl. XXXIX (1967), afl. 1-4.

E. van Autenboer, Aantekeningen over orgels te Turnhout en omgeving. Vermeldt als orgelmakers van het orgel in de Sint-Pieterskerk te Turnhout *Willem van den Breempden* uit Breda (1572), *Hendrik Metzker* uit Breda (1682), *Jan van Overbeeck* (1772), geb. te Boxtel en getr. met *Cornelia Timmermans* uit Oirschot. Zij waren de ouders van *Paul van Overbeeck,* geb. Aarschot 1766 en overl. Mechelen 8 aug. 1822. Deze laatste had een zoon *Hendrik,* geb. Lier 20 mei 1795, orgelmaker, overl. Waanrode 10 dec. 1839. *Jacobus Schot* uit Breda voerde in 1779 herstelwerkzaamheden aan het orgel in de kerk te Oud-Turnhout uit. *J. Beerens,* orgelmaker uit Weert, ontving voor het schoonmaken en stemmen van evengenoemd orgel 18 gld. Maker van het orgel in de kapel van O.L. Vrouw van Bijstand te Zevendonk was N. *van Hirtum* of *van Heerentum,* orgelmaker in Hilvarenbeek. Meer bekendheid genoot diens zoon *Bern. P. van Hirtum,* geb. Hilvarenbeek 21 maart 1792, wiens zoon *Jan* (geb. 1819) eveneens orgelmaker was. — T. J. Gerits O. Praem., Bouwstoffen voor de kerkelijke kunstgeschiedenis van Balen-Neet. In 1555 werd een nieuw orgel voor de laat-middeleeuwse kerk van Balen-Neet besteld bij *Nicolaas van den Bossche,* orgelmaker te 's-Hertogenbosch. Niet uitgesloten is, dat met *Nicolaas van den Bossche* is bedoeld: *Nicolaas Niehoff,* die te 's-Hertogenbosch als orgelmaker was gevestigd.

Genealogie, jrg. XVII (1968), afl. 11.

Hierin o.a. het artikel „Zur Herkunft führender Persönlichkeiten der Revolution von 1918. Beiträge zu Ahnenlisten von *Friedrich Ebert, Philipp Scheidemann, Wilhelm Dittmann* und *Gustav Noske,* De vader van laatstgenoemde *Karl Heinrich Noske* is geb. 17 juli 1838 te Ciechanowiec bij Bialystok (Rusland) als zn. van *Heinrich Noske,* „Tuchmachermeister" in „Rohücz in Russland (Rozyszcze bei Luck, Wolhynien?) ."

Schrifttumsberichte zur Genealogie und zu ihren Nachbargebieten, bd. 11, afl. okt. 1968.

Het gehele nummer is 'gewijd aan: Bibliographie der gedruckten badischen bürgerlichen Familiengeschichten. (Aussahuss f. Familienforschung im Landesverein Bädische Heimat) door 0. Beuttenmiiller. Dit lste stuk geeft een opsomming van de geslachten, wier namen aanvangen met de letters A-L.

Schrifttumsberichte zur Genealogie und zu ihren Nachbargebieten, bd. 11, afl. dec. 1968.

Bevat uitsluitend het 2de gedeelte (letters M—Z) van het artikel „Bibliographie der gedruckten badischen bürgerlichen Familiengeschichten" door 0. Beuttenmüller. Vermelding van de namen *Manger, Meder, Mozart, Obrecht, Paravicini, Reuchlin, Thorbecke, Vulpius, Weibnom, Weitzel.*

Hessische Familienkunde, bd. IX (1968), afl. 4.

Wondt geopend met een uittreksel uit het werk van W. Schoof: Familiennamen aus Flurnamen. Een bespreking van dit boek is 'eveneens in deze aflevering opgenomen. — K. Herrmann, Heiraten Auswärtiger in Bensheim (1578-1599). Met o.m. de namen *Ameling, Delff, Helfrich, Kro* („ein Niederländ (er) ") en *Walch.* — W. Pauls, Zivilstandsregister des ehemaligen Grossherzogtums Berg im Hauptstaatsarchiv Wiesbaden.

Jahrbuch 1968 Mülheim an der Ruhr.

G. Binding, Lage und Geschichte des Schlosses Broich. Met afbn. van de opgravingen, die onder leiding staan van de schrijver van het artikel. — R. op ten Höfel, Die Wappen im Schloss Broich. Met afbn. der wapens *Hessen-Darmstadt, Leiningen-Dagsburg, Solms-Rödelheim, Von Daun zu Falkenstein.* Met genealogische tabel: Die Grafen *von Broich.*

Nassauische Annalen, bd. LXXIX (1968).

A. Eckhandt, Die staatliche Zunftpolitik in Nassau-Oranien. — H. Cellarius, Die Propagandatätigkeit *Wilhelms von Oranien* in Dillenburg 1568 im Dienste des niederländischen Aufstandes. — W. Bauer, Neue Freilegungen auf dem Dillenburger Schlossberg. — H. Grün, Die Nassauische Union von 1817. Der Weg der getrennten lutherischen und reformierten Konfessionen zu einer einheitlichen Landeskirche. — A. Adam, Die Nassauische Union und die Evangelische Kirche in Hessen und Nassau, — H. Gensicke, Zur Geschichte des nassauischen Adels. Die *von Hadamar.*

Nürnberger Mitteilungen, bd. LIV (1966).

E. E. Unger, Nürnbergs Handel mit Hamburg im 16. und beginnenden 17. Jahnhundert. Na voorwoord en inleiding worden behandeld: 1. Anfänge der Handelsbeziehungen Oberdeutschlands — insbesondere Nürnbergs — mit Nord- und Westdeutschland; 11. Die Perioden des aktiven Hamburghandels und seine Kaufleute. In dit hoofdstuk wordt o.m. sub 2, b, „Das Eingreifen der Italiener in den Hamburghandel" bezien. Noot 26 (blz. 18) bevat de namen van Italiaanse kooplieden, die zich verm. reeds vóór 1575 in Neurenberg hebben gevestigd: sub 3, c, wordt behandeld „Die Niederländer in Hamburg-Nürnberghandel *(de Wouter-de Greve-de Hertoghe-de Lhommel-von Dortmund-Berenberg))";* 111. Der Warenverkehr; IV. Das Verkehrswesen; V. Organisationen und Hilfseinrichtungen. In het laatste hoofdstuk „Schluss" wordt aandacht gevraagd voor „Hamburg und Nürnberg, Begegnung Oberdeutschlands mit der Hanse". — H. W. Mangold, *Albrecht Dürer* und die niederländische Malerei. — G. Hirschmann, *Johann Gottfried Biedermann* und das Nürnberger Patriziat. — Tih. Woonhaas, Nürnberger Klavierbauer in der ersten Hälfte des 19. Jahrhunderts. Geeft korte biografieën van in genoemde periode in Neurenberg gevestigde pianofabrikanten. — De rubriek „Buchbesprechungen" geeft een recensie van „Die Handschriften der Stadtbibliothek Nürnberg. Bd. 1. Die deutschen mittelalterlichen Handschriften", verschenen in 1965 van de hand van Karin Schneider.

Mitteilungen der Westdeutschen Gesellschaft f. Familienkunde, bd. XXIII (1967), afl. 3.

W. Föhl, Das niederrheinische Adelsgeschlecht *von der*

Porten (Portzen). 11. Hierin gegevens, over o.a. de Wezel-Kleefse tak, waarvan leden in Didam voorkomen. Met allianties *Amya, Van Dulmen, De Man* (Nijmegen) en *Van Oven*. — Th. Wingens vervolgt: Die ersten Mitglieder der Ritterschaft des Herzogtums Limburg bei deren Neukonstituierung durch Kgl. Dekret vom 8. Mai 1842, Nr. 1. 111. Met o.m. de namen *Borluuf d'Hoogstraete, De Meer, Petit, Van Riemsdijk, De Warzée d'Hermalle* e.a. — H. Schünemann, Die Matrikel der kurfürstlichen Universität Bonn. IX. Hierin de namen *Van Beethoven, 'Van Berckel, Ebbinghuysen, Hecking, Mengelberg, De Weichs*. — Alphabetisohes Namenverzeichnis zur Ahnenliste *Aldefeld*. Met kwartieren *Bicker* (Bremen, Lübeck), *Le Cerf* (Caen), *Hesself van Dinter* (Meersen), *Leydendecker* (sic! Aken), *Von Lövenich* (Pier), *Van Slijpe* (Maastricht).

Mitteilungen der Westdeutschen Gesellschaft f. Familienkunde, bd. XXIII (1968), afl. 7/8.

Wordt met een In Memoriam: *Hugo Schiinemann*, voorz. der WGF, geopend. — H. Kiessling, Die Ahnen des Rissbachsr Schiffsmannes *Hans Pefer Schetfer* zugleich ein Beitrag zur Ergänzung der Ahnenliste *Ludwig van Beethovens. Hans Peter Schetter* (1623—1687) is kw. 60 in de kwartierstaat van de componist. — W. Kirsch, Kirchenbucheintragungen aus der Grafsdhaft Veldenz. Onder „Begräbnisse" wordt genoemd: 4 febr. 1668 *Johann Westermann* „aus Holland, Burgen (58 Jahre alt)." — H. Kiessling, *Johannes Bender* zu Enkirch und seine Nachkomman. Onder de nakomelingen van de in 1668 overleden *J. Bender* de namen *Giilcher* en *Liernur*. — Th. Wingens, Sieben waitere Angehörige der Ritterschaft des Herzogtums Limburg nach 1842. Noemt *Forstner van Dambenoy, Sandberg* enz.

Proceedings of the Huguenot Society of London, vol. XXI (1967), no. 3.

M. V. B. Ridere, The Huguenot family *Riviere* in England. Beschrijft verwantschap, leven en werk van verscheidene (artistiek) begaafde leden dezer familie. De eerste, die zich in Engeland vestigde was *Anthony Riviere* uit Nérac, pred. Waalse gem. te Faversham 1697, te Greenwich 1701-1706. Tot dit geslacht behoren: *Jacob Riviere*, „Freeman of the Clockmakers' Company London" 1756 en zijn zoon *Thomas* id. in 1784; *Samuel Riviere*, horlogemaker en goudsmid, overleden 1812; *Isaac Riviere*, overleden 1851, geweermaker met vestigingen in Oxford Street en Piccadilly; *Robert Riviere*, overleden 1882, 'bekwaam boekbinder, heeft o.a. Domesday Book gerestaureerd en gebonden. Deze laatste was een zoon van de schilder *Daniel Valentine Riviere*. Twee andere zoons t.w. *William* en *Henry* waren eveneens schilder, de dochter *Anne* was getrouwd met de componist Sir *Henry Bishop* en *Fanny* was gehuwd met de beeldhouwer *Charles Harriot Smifh*. Eerdergenoemde *William Riviere* was de vader van de schilder *Briton Riviere* (1840—1920), wiens oudste zoon *Hugh Goldwin Riviere* (1869-1956) ook bekendheid als schilder genoot (hij portretteerde in 1905 de aartsbisschop van Canterbury). Aan het slot van het artikel een overzicht van het werk van 8 leden der familie met vermelding van de huidige eigenaren der portretten enz.

Familia, jrg. V (1968), nr. 2.

Bevat o.a. C. Pama, Bio-genealogy. — H. C. Hopkins, Langlevendheid in bepaalde families. — C. Pama, Nogmaals

die afstamming van Dr. *Hendrik Verwoerd*. Met gegevens over de familie van Ds. *Frens Sfrik*, geb. Meppel 28 juli 1811. — J. A. Heesse, Die afstamming van Prof. Dr. *Christiaan N. Barnard*. Geeft de 16 kwartieren van de bekende hoogleraar en hartchirurg. — J. H. Louw en M. Torrington, Familial polyposis of the colon. A condition illustrating the importance of genealogy in medicine. Schrijver en Schrijfster zijn resp. „Head of the Division of Surgery, University of Cape Town" en „M. Suc. Sc., Department of Medicine, University of Cape Town." — R. R. Langham-Carter, Some family graveyards of the Cape Peninsula.

Familia, jrg. V (1968), nr. 3.

Hierin o.a.: A. P. Smit, Kerklike registers as bron vir genealogiese navorsing. — J. A. Heesse, Kwartierstaat van oudstaatspresident *Charles Robberts Swart*. Met kwartieren *De Beer, Botha, Kritzinger, Viljoen* en *Uys*. — *G. C. de* Wet, *De Villiers se* Geslagsregister. Aanvullings en verbeteringe.

Basler Zeitschrift f. Geschichte und Altertumskunde, bd. LXVII (1967).

W. Meyer-Hofmann, Psitticher und Sterner. Ein Beitrag zur Gesohichte des unstaatlichen Kciegertums. — Chr. M. Vortisch, Alte Basler Berufs- und Spitznamen vom 14. bis zum 16. Jahrhundert. Behandeld wordt: über die Familiennamenbildung. Die Gruppen der Berufsnamen und der 'Spitznamen en tot slot: Die Namenverzeichnisse. — H. R. Heyer, Die Übersiedlung des Basler Domkapitels von seinem Exil in Freiburg i. Br. nach Arlesheim dm Jahre 1678 und das Schicksal seines Archivs während der Französischen Revolution.

THA. J. VAN ALFF.

VRAGEN EN ANTWOORDEN,

Ballot (XXXVI 286, 325). Mijn in 1918 gestelde vraag, toen ten dele beantwoord door Mr. C. S. Buys Ballot, kan ik thans zelf beantwoorden:

11. (zie Nederl. Patriciaat, jrg. 1913, p. 10) Ds. *Jacob Ballot*, tr. *Anna Elisabeth Quitmann*.

111. *Heinrich Gisbert Ballot*, tr. *Margarethe Kruse*.

IV. *Johann Theophilus Ballot*, geb. in mei 1698, begr. Hattingen an der Ruhr (Westf.) 12 sept. 1780, koopman, tr. 1° *Sybilla Johanna König*, geb. in okt. 1697, begr. Hattingen 17 febr. 1733: tr. 2° Dusseldorp 8 okt. 1733 *Eva Johanna Prick*, geb. in april 1711, begr. Hattinngen 13 mei 1757, dr. van *Aegidius* (beeldhouwer van de Keurvorst 'van de Palts en juwelier) en *Maria Stock*.

Uit het eerste huwelijk:

1. *Johann Heinrich Gabriel Ballot*.
2. een dochter, geb. te Hattingen, aldaar jong overleden.

Uit het tweede huwelijk zeven zoons en vijf dochters, geboren te Hattingen, onder wie:

3. *Conrad Friedrich Simeon*, volgt V.
4. *Sara Magdalena Ballot*, ged. (Luth.) Hattingen 22 dec. 1746, begr. Amsterdam (Karthuizerkerkhof) 1 nov. 1796, tr. Amsterdam (Nieuwe K.) 24 aug. 1779

Hendrik Frans Quitmann, geb. Iserlohn in 1751, begr. Amsterdam (Karthuizerkerkhof) 26 sept. 1782.

V. *Conrad Friedrich Simeon Ballot,* ged. (Luth.) Hattingen 21 sept. 1734, commissionair en koopman, † in 1799, tr. 1° *Anna Elisabeth Schmitz,* geb. in 1743, † Amsterdam 26 maart 1777; tr. 2° Amsterdam (Eng. Presbyt. Kerk) 18 januari 1778 *Anna Maria Melhuys,* geb. Osnabriick in 1732, begr. Amsterdam (Luth. Oude K.) 6 okt. 1796, weduwe van *Dirk Haanebeek.*

Uit het eerste huwelijk werden te Amsterdam, behalve drie jong gestorven zoons, twee zoons en twee dochters geboren, onder wie:

1. *Alida Ballot,* ged, (Luth.) Amsterdam 16 mei 1769, † Almelo 29 dec. 1837, tr. Amsterdam (Stadhuis) 28 aug. 1796 *Willem Eskens,* geb. Amsterdam 12 dec. 1771, chirurgijn, † Almelo 13 nov. 1822, zn. van *Johannes* en *Jacoba Kranendonk,* en weduwnaar van *Helena Eva van Dijk.*

2. *Wilhelmus Stephanus,* volgt VI.

Uit het tweede 'huwelijk een te Amsterdam geboren en jong gestorven zoon.

VI. *Wilhelmus Stephanus Ballot,* ged. (Luth.) Amsterdam 21 juni 1771, koopman, tr. 's-Gravenhage (Stadhuis) 9 aug. 1801 *Johanna Brinkman,* ged. (Luth.) 's-Gravenhage 5 febr. 1769, dr. van *Johannes* en *Maria Adriana Tissel.*

Uit dit huwelijk wenden te 's-Gravenhage één zoon en vier dochters geboren, die jong stierven, en *Maria Johanna,* geb. 3 januari 1804.

Hilversum. MR. Jos. M. F. ESKENS.

Lastdrager (LXXXV 116, 174). De echtelieden *Nicolaus Lastdrager* en *Clasina van de Graeff* 'kunnen m.i. niet de ouders zijn van Mr. *Johan Lastdrager,* die in 1701 huwt [1]). Genoemd echtpaar trouwt te Zeist 18 april 1691 na ondertr. Utrecht (geref.) op 22 maart; getuigen zijn bruidegoms moeder (niet met name 'genoemd) en een zuster van de bruid. Dit echtpaar woonde in het huis Trans 8 waarin thans het Universiteitsmuseum is gevestigd (Jaarboek Oud-Utrecht 1936, blz. 226).

Mr. *Nicolaes Lastdrager,* advocaat voor het Hof van Utrecht, treedt in een transportakte van 4 mei 1688 op als zoon en mede-erfgenaam van Ds. *Johan Lastdrager* (wiens weduwe is *Jacomina Huygh)* en als voogd over zijn onmondige broeders en 'zusters en als gemachtigde van Ds. *Petrus Lastdrager* te Hellevoetsluis ('proc. 2 febr. 1688 voor schepenen van Hellevoetsluis). Bij nots. J. v. d. Doorslag compareert Mr. *Nicolaes Lastdrager* voornoemd, raad van justitie van Kuylenburg en Vianen, als mede-executeur van het testament van Ds, *Petrus Lastdrager* voornoemd (akte d.d. 4 sept. 1721).

Zeer wel mogelijk is Mr, *Nicolaes Lastdrager* een broeder van Mr. *Joan Lastdrager,* die in 1701 huwt, en, zijn hun ouders Ds. *Johan Lastdrager,* overloden Utrecht in april 1685, en *Jacomina Huygh,* #overleden aldaar 20 okt. 1706.

Ds. *Johan Lastdrager* voornoemd werd blijkens „Lijktraanen", gedicht door Godart, op 21 april 1685 te Utrecht begraven, nalatende een weduwe met zoons en dochters (Bibl. gem. Archief Utrecht, nr. 2714). Volgens een onderschrift bij een portret zou hij geboren zijn in 1634 en van 1678 tot 1685 predikant te Utrecht zijn geweest (Catal. Histor. Atlas, Gem. Archief Utrecht, portret nr. 1249). Huwelijk noch dopen zijn te Utrecht te vinden,

Volgens De Ned. Leeuw 1894, blz. 115 werd Ds. *Johannes Lastdrager 26* februari 1663 te Punmerend beroepen als predikant van Twisch en vertrok hij van daar naar Leeuwarden 7 maart 1667.

Doopgetuige *Catharina Lastdrager* overleed te Utrecht 29 april 1712. Blijkens overlijdensreg. Utrecht overleed te Amsterdam op 7 juni 1704 een kind van' *Johan Lastdrager.* Te Utrecht huwden geref. 26 april 1694 *Pieter Huygh* en *Ida Lastdrager;* getuige was *Jacomina Huygh,* weduwe *Lastdrager.*

Utrecht. W. A. WIJBURG JR.

Lastdrager (LXXXV 116, 174). De naam *Lastdrager* komt in de eerste helft der 17de eeuw zowel voor te Hoorn en Enkhuizen als in de dopen rond deze steden. Bij een proces voor schepenen te Hoorn [1]) wordt in 1627 genoemd *Claes Claes Lastdrager* en voorts een *Cornelis Claes Lastdrager* „wonende te Avenhorn", terwijl in 1628 sprake is van een *Teunis Cornelis Lastdrager.* De 'voornaam *Claas* doet verwantschap vermoeden met de hieronder volgende stamvader *Claas Jansz. Lastdrager,* volgens de „Naamlijst Regt" [2]) in 1631 beroepen te Zwaag en later predikant te Bovenkarspel, gehuwd met een predikantsdochter uit Avenhorn,

De [boekdrukker en handelaar *Cornelis Jansz. Lastdrager* te Enkhuizen [3]) — die aldaar januari 1646 een zoon *Claas* laat dopen — zou een broeder van Ds. *Nicolaas* kunnen zijn.

Ook de *Cornelis Claesz. Lastdrager,* die omstreeks 1640 als „Capiteyn" van een der schepen der „Noordse Compagnie" tegen de Duinkerker kapers [4]) uitzeilde, zal wel uit Westfriesland afkomstig zijn geweest.

1. Ds. *Nicolaas Lastdrager* (of *Oneriger*). Indien hij leeftijd en plaats van herkomst bij de inschrijving mei 1627 te Leiden [5]) als student in de filosofie juist heeft opgegeven — de naam daarbij gelatiniseerd — tot *„Oneriger"* — dan was hij omstreeks 1607 te Hoorn geboren.
Volgens de hiervoorgenoemde Naamlijst is *„Nicolaas Lastdrager Johanszn.* als kandidaat bevestigd te Zwaag in 1631, te Bovenkarspel beroepen in 1639 en overleden 1642. Zijn zoon *Johan te* Purmerend en Utrecht. *Nicolaas* zelf tr. 1° ..... *Sixty,* dr. van Ds. *Thodorus Christiaan Sixty* te Groshuizen".

---

1) Is hij identiek met **Mr.** *Joan Lastdrager,* die - geboortig van Purmerend - op 3 mei 1714 poorter van Rotterdam werd (gratis vlg. contract van 16 apr. 1714; zie Gens Nostra 1949, blz. 164) ?

1) R.A. Haarlem, Hoorn „poorterrol" Rechterl. Archief No. 4220, 17 sept. 1627: erfgenamen van ***Pieter Willems Houtcoper*** contra *Cornelis Claes Lastdrager,* wonende tot Avenhorn over een obligatie d.d. 15 aug. 1624; borger is *Claes Claes Lastdrager.* Idem 14 januari 1628 Teunis *Cornelis* ***Lastdrager*** als gedaagde. Idem Rechterl. Arch. No. 4221, 27 maart 1629: sequestor boedel van *Claes Claes* ***Lastdrager*** contra Jan Pieters.

2) Centraal Bureau Genealogie 's-Gravenhage, W. M. C. Regt, Naamlijst der Predikanten provincie Noord-Holland.

3) D. Brouwer, gem. archivaris te Enkhuizen, brief d.d. 26 januari 1944.

4) Ons Amsterdam, 1966, blz. 260.

5) Alb. Stud. Leiden: 4 mei 1627, ***Nicolaus*** *Oneriger,* Hornanus, 20 jaar, P (hilosophie).

Een ondertrouwinschrijving van *Nicolaas Lastdrager* met een dochter van *Theodorus Sixty* [6]) werd niet gevonden.

> De predikant *Theodorus Sixty* (in de Naamlijst onder Grosthuizen en Avenhorn verder als *Dirk Christiaansz.* of *Theodorus à Besten.* vermeld [7]) „vermoedelijk als kandidaat bevestigd tot eerste predikant in 1602") bleek bij een enquete [8]) in 1609 als „*Theodorus Christiana Bestem,* hebbende een vrouw en 2 kinderen, jaerl. uut de kerckegoederen der voors. dorpen Grosthuyzen en Avenhorn" *f* 400,— te ontvangen. In november 1615 als Contra Remonstrant afgezet bleef hij, volhoudende de onwettigheid van dat besluit, te Avenhorn preken [9]), terwijl zijn aanhangers de dienst van zijn opvolger in Grosthuizen trachten te verhinderen, er zelfs in slagen hem ook daar voor korte tijd „tegen wil en dank der rijkdommen, vredemakers en kerkemeesters" op de stoel te helpen. Ondanks vele moeilijkheden en processen kreeg hij na de Synode van Dordrecht ook weer toegang tot de kansel van Grosthuizen „en stierf aldaar 1652 en alles keerde er allengs tot rust"!

„*Claas Jansz Lastdrager,* predicant in Boovencarspel" komt in een handschrift over Enkhuizer geslachten [10]) voor als echtgenoot van *Cornelia Willems,* dochter van *Willem Dirksz* en *Luytemoer Jacobs, uit* welke verbintenis drie gelijknamige dochters *Luytemoer* zouden zijn gesproten. Zij hertrouwde volgens dezelfde bron met *Jacob Cornelis Dogger.*

Dit tweede huwelijk van *Nicolaas Lastdrager* werd voltrokken te Enkhuizen, aldaar huwden *21* febr. 1638 *Nicolaus Johannis Oneyger,* dienaar des Goddelicken Woorts in Swaech ende *Cornelisje Willems,* wonende op de oude Ossemarckt.

Nicolaas Lastdrager (volgens Regt) in *1642 te* Bovenkarspel 'overleden, vond te Enkhuizen zijn laatste rustplaats. Aldaar werd begraven (inschr. 16 juni 1642) „*Claes Jans,* Dienaar des Godtl.", Westerkerk Zuidkap, in het Graf No. 251, oorspronkelijk eigendom van *Cornelisje Willems'* grootvader maternel, de bewindhebber der O.I.C. *Jacob Dirksz.* Brouwer. Dit graf werd 20 okt. 1642 en 14 aug. 1662 geopend voor een „kindt van *Claes Jansz*" (dochters uit zijn tweede huwelijk?)

6) De bewaard gebleven trouwboeken van Avenhorn *en* Grosthuizen beginnen te laat om dit huwelijk te kunnen verifiëren; in desbetreffende registers van Hoorn en Enkhuizen over 1626 t/m 1637 geen inschrijving van *Claas Jansz (Lastdrager) x* een *Dirksdochter,* evenmin in het eerst 1633 aanvangende trouwboek van Zwaag.

7) Met toevoeging in Naamlijst Regt: volgens van Rhenen „Predikanten van Utrecht" blz. 53, was hij een zoon van *Rippertus Sixty,* predikant te Leeuwarden (A.G.B.: zeer onwaarschijnlijk!, waren ongeveer van de zelfde leeftijd), terwijl *Dirk's* zoon *Christiaan à Besten 1637* in Ursum werd bevestigd).

8) Predikanten in Noord-Holland te plattelande anno 1609, Ned. Leeuw XIV, blz. 75.

9) Aardrijkskundig Woordenboek van Van der Aa, in voce Grosthuizen: „Eenige woelgeesten, meer op geweld dan op rede steunende, begaven zich bii nacht met hooivorken gewapend naar het kerkhof en ondernamen, in weerwil van de regeering en tegen de bedreiging der wachten, de kerk te openen". Het op 4 december opnieuw aan de kerkdeur gehangen slot werd later wederom afgeslagen en *Dirk Christiaan* bleef te Avenhorn voorgaan.

10) Centraal Bureau Genealogie 's-Gravenhage, dossier Duyvensz „Parenteel Jan Albertsz Groot, burgemeester te Enkhuizen anno 1537", een handschrift dat, bij nader onderzoek, uit oudere gegevens omstreeks 1769 samengesteld bleek te zijn door Mr. Jan Krol, notaris te Alkmaar.

Cornelisje Willems was in 1659 te Twisk aanwezig bij de doop van *Nicolaas,* het eerste kind van haar stiefzoon Ds. *Johannes Lastdrager..*

Met haar tweede man *Jacob Cornelis Dogger,* „sieckelijk" maakte zij oktober 1669 een mutueel testament [11]); hij stierf kort daarna en werd bijgezet in het familiegraf (insohr. 25 nov. 1669), terwijl zijzelf twee maanden later (inschr. *27* januari 1670) ook te Enkhuizen in de Westerkerk Z. 251 werd begraven.

Als kind uit het eerste huwelijk van *Nicolaas Lastdrager is* mij alleen bekend:

II. Ds. *Johannes Lastdrager,* geb. te Zwaag 6 januari 1,634 [12]), ingeschreven als student te Leiden 1 febr. 1650 als „*Joannes Oneriger* collegii Ordinum alumnus, idem te Utrecht in maart 1653 als „*Johannes Lastdrager,* Hornanus", als kandidaat bevestigd te Twisk 1657, beroepen te Purmerend 1663, predikant te Leeuwarden april 1667 en te Utrecht juli 1678. Hij transporteerde te Utrecht in 1684 een obligatie [13]) aan „*Bartholdt van Nyesten,* Gnietman over Rauwerda" (met wiens dochter 15 jaar later zijn zoon *Johannes zou* trouwen), testeerde de laatste maal 26 april 1685 [14]), stierf de volgende dag en werd te Utrecht begraven [15]), tr. Enkhuizen 9 april 1658 *Jacomina Huygh,* ged. Enkhuizen 17 febr. 1636, blijkens het begraafregister van Utrecht „overleden buyten Alckmaer op den 20e September 1706" en in de Cabharinekerk te Utrecht begraven, dr. van Mr. *Pieter Huygh* en *Ida van Tongeren.*

Uit dit 'huwelijk:

1. Mr. *Nicolaus Lastdrager,* ged, Twisk 26 januari 1659 (get. Cornelisje Willems), promoveerde 1680 te Utrecht [16]), advocaat aldaar, rentmeester van de

11) R.A. Haarlem, Enkhuizen Not. Arch. No. 1048 d.d. 28 okt. 1669. Geen kinderen vermeld: van haar zijde erft Dr. *Theodorus Brouwerus,* predikant te Enkhuizen, een bedrag van *f* 4.000,— en de helft van de inboedel.

12) In Naamlijst predikanten sedert de Hervorming in Friesland noemt Ds. T. A. Romein als geboortedatum en plaats 6 januari 1634 te Bovencarspel; Regt geeft op „*Johannes Lastdrager Nic. zoon,* geb. Zwaag (Bovencarspel is doorgehaald) 27 dec. 1633 Oude Stijl, 6 jan. 1634 N.S. zoon van *Nicolaus* te Bovencarspel overleden". Beide handschriften stellen zijn overlijden te Utrecht op 27 april O.S., 4 mei 1687 N.S., terwijl het kerk. Alphabet 1566-1711 man Melchior Veeris alleen zijn overlijden te Utrecht „Anno 1687, in April, oud ruym 50 jaren" noemt.
Aangezien zijn vader eerst in 1639 van uit Zwaag naar Bovencarspel werd beroepen zal Zwaag inderdaad de geboorteplaats zijn geweest. De overlijdensdatum is volgens de begraafinschr. te Utrecht 27 april 1685, dus twee jaar eerder; dit komt ook beter overeen met Veeris: „oud ruym 50 jaren". Holland (en Zeeland evenals de Staten-Generaal) volgde sedert 1583 de Nieuwe Stijl, terwijl Utrecht (en de andere provincies) deze eerst in 1700 toepasten; in deze genealogie is de plaatselijke datering gevolgd.

13) G.A. Utrecht, nots. Garten 5 febr. 1684 „als curator ende momber over *Jan Willem Sohn*" een obligatie van *f* 1.000,—.

14) G.A. Utrecht, Nots. Garten 23 en 26 april 1685; het originele „Octrooi" om te testeren, opgemaakt voor het Hof van Utrecht 21 april 1685, „'s avonts te agt ure" berust in de Stadsbibliotheek ald. No. 2713 Nieuw.

15) Aanbrengregister begraven 11 mei 1685:
„d'hr. *Johan Lastdrager,* bedienaar des goddelycken woorts alhier; laedt nae syn vrouw met mondige. en onmondige kinderen; 16 dragers, twee knechts - een swarte baer, naer twaelff uren in de kerck".

16) Album Promotorum Utrecht 4 maart 1680 „*Nicolaus Lastdrager* J. F. Twiska - West Fris. Jur. Disputatio publica".

Abdij van Oostbroek, met Mr. *Pieter Huygh* executeur der nalatenschap van Ds. *Petrus Lastdrager* [17]); † Utrecht 9 maart 1739 en begr. Catharijnekerk als: „Hr. en Mr. *Nicolaas Lastdrager*, Raad Ordinaris van den Ed. Hove Paovintiael van Utrecht, in de Heerenstraat, laet na syn vrouw en geen kinderen; geslonken *f* 200,— en *f* 100,— anderhalff uur overluyd en 16 ellen laken gescheurd", tr. 1° Zeist 9 april 1691 (ingezegend door „Ds. *Lastdrager*, predikant tot Hellevoetsluys") *Clasina van de Graaf*, † Utrecht 23 dec. 1707, begr. aldaar Catharijnekerk als „Juffr. *Clasina van de Graaf*, huysvr. van de Advt. *Nicolaas Lastdrager*, laat na mundige susters, in de heerenstraat, 1½ uur beluyd, gesonken *f* 200,—"; tr. 2° Utrecht 29 maart 1712 *Eleonora Susanna Beck*, waarschijnlijk [18]) ged. Nijmegen 19 aug. 1681, dr. van *Mafthias Beck* en *Josina Goris*.

2. Ds. *Petrus Lastdrager*, ged. Twisk 15 aug. 1660 (get. Catharina Huygh), promoveerde te Utrecht drie jaar na zijn inschrijving als student aldaar in de filosofie 1682 [19]), beroepen tot predikant te Well en Ammerzoden in 1683, te Hellevoetsluis aug. 1684 (29 oktober aldaar door zijn vader (bevestigd), organiseerde de financiering voor het kerkgebouw [20]) (sinds 1661 in aanbouw en door hem 1 mei 1686 ingewijd), in 1694 legerpredikant [21]), † 9 maart 1720, na ruim 35 dienstjaren te Hellevoetsluis, alwaar zijn woning [22]) thans nog in gebruik is als pastorie.
3. *Sytjen Lastdrager*, ged. Twisk 2 juni 1662 (get. Freeckje Olferts Huygh), † jong.
4. Mr. *Johannes*, volgt 111.
5. *Sytje Lastdrager*, ged. Purmerend 14 april 1667, † jong.
6. *Sytje Lastdrager*, ged. Leeuwarden 4 okt. 1668, in het testament van haar ouders met een lijfrentebrief bedacht „uyt consideratie van haere ongesontheyt ende swackheyt" april 1685, † Utrecht 8 okt. 1687 als: „*Lucia Lastdrager*, laedt na haer moeder".
7. *Ydtje Lastdrager*, geb. Leeuwarden 20 april, ged. aldaar 22 april 1670, † Enkhuizen 29 januari, begr. aldaar (Zuiderkerk Z. 301) 7 febr. 1702, tr. Utrecht (Jacobsk.) 6 mei 1,694 (inzegening door Ds. *Petrus Lastdrager)* haar neef Mr. *Pieter Huygh* (1656-1732) uit Enkhuizen.
8. *Christina Lastdrager*, ged. Leeuwarden 10 januari 1672, † jong.
9. *Georgius Lastdrager*, ged. Leeuwarden 9 febr. 1673 (get. Ds. Goethals „tot Delft"), ingeschreven als theol. stud. te Leiden januari 1696, aldaar als lakenkoopman vermeld in 1712 [23]).
10. *Catharina Lastdrager*, gad. Leeuwarden 19 sept. 1675, † ongehuwd Utrecht 29 april 1712 „in de Heerestraat, laet na mundige broers, een uer beluyden".
11. *Sara Lastdrager*, ged. Leeuwarden 28 sept. 1677, † jong.

III. Mr. *Johannes Lastdrager*, ged. Purmerend 16 dec. 1664, promoveerde [24]) te Utrecht — het zelfde jaar dat hij aldaar als student werd ingeschreven — in 1698 op 34-jarige leeftijd advocaat voor den Hove van Utrecht, vestigde zich te Amsterdam (in 1701 op het Oude Kerkplein, terwijl in de stad tot 1713 vijf (kinderen van hem werden gedoopt), woonde daarna — in financiële moeilijkheden [25]) — te Rotterdam „buyten de Schiedamse poort" en cedeerde [26]) (daarom?) o.a. ter compensatie

17) R.A. Haarlem, Enkhuizen nots. Agricola 3 juni 1720: Mr. Nicolaas Lastdrager en Mr. ***Pieter Huygh,*** oud president schepen, executeurs in de boedel en testamente van de Hr. ***Petrus Last***drager, in leven predicant tot Hellevoetsluys, hun broeder en schoonbroeder zaliger.

18) Handschriften verz. van ons Genootschap; dossier Goris.

19) Album Promotorum 28 febr. 1682 *Petrus* ***Lastdrager,*** Twiska - Westfris. Phil. et L.A.M. publ., de Animae Rationalis immortalitate, de phantasia, de ira.

20) Schrijven van G. de Leeuw, predikant te Hellevoetsluis, d.d. 21 dec. 1965.

21) R.A. 's-Gravenhage, doopregister Hellevoetsluis. Ds. ***P.*** Lastdrager doopte juli-oktober 1694 kinderen van militairen „te Heddange, in den lande van Aalst, in het velt omtrent Oudenaarden en te Brussel in 't guarnisoen aan 't quartier van de Heer Graaf van Athlone".

22) Zie noot 20: ***P.*** ***Lastdrager*** bouwde zijn pastorie voor eigen rekening op grond daartoe door Gecomm. Raden van Holland en West Friesland afgestaan en in 1779 door de Diaconie te Hellevoetsluis voor *f* 2.100,— van de erfgenamen aangekocht.

23) Gem. Arch. Rotterdam, nots. J. ten Bergh 21 maart 1712: volmacht aan F. van der Korff, procureur te Leiden wegens vordering op „Monsr. George ***Joan Lastdrager,*** coopman off winkelier wonende tot Leyden wegens geleverde lakenen".

24) Album Promotorum Utrecht 12 dec. 1698 ***Johannes Lastdrager,*** Purmerende Westfris. Jur. B., de Rebus Nullius.

25) G.A. Rotterdam, not. 2229, fol. 1164 en 1797 „Een inlandse wisselbrief van *f* 400,— bij Gerard Beekman in 1717 getrocken ten lasten van en door *Johan* Lastdrager geaccepteert" werd nom. 1728 Pro Memorie opgenomen „alsoo daer van niets staet te komen", id. not. 1527, fol. 256 „een assignatie getrokken door ***Joh.*** *Lastdrager* en Beekman in 1716 werd eind aug. 1723 P.M. opgenomen „alsdat de trekkers insolvent zijn gestorven". ***(Joh. Lastdrager*** stierf overigens eerst in sept. 1723 te Batavia; zijn aldaar vooroverleden gelijknamige zoon was in 1716 pas 5 jaar oud).

26) Id. not. 1826 A 75 d.d. 23 febr. 1718 (waarin verwezen naar overdracht d.d. 14 mei 1717 aan de kinderen ***Barthold, Jan, Johanna*** en ***Margaretha Lastdrager);*** bevat inventaris van de goederen der kinderen o.a. legaten van ***Debora Catharina van Nijsten;*** 16 gouden Louisen aan de kinderen vereert van de heer de ***Veer tot*** Utregt bedongen bij de koop van de domheersplaats van ***Petrus Jacobus Costerus; f*** 350,— ***vereert*** door Joden ***Dias Mendes Brandon*** wegens het slijten van diverse partijen ruwe diamant; f 170,— pot penningen aan ***Barthold*** op zijn eerste verjaardagh gegeven uyt de spaarpot van zijn broeder ***Jan. Nicolaas;*** twee silvere kandelaars, snuyter en snuyterbak (waarde f 170,—) aan soon *Jan* Nicolaas, de tweede van die naam, gegeven op syn eerste verjaardagh; een ringh met seven diamanten en twee silveren soutvaten, als legaat van ***Catharina Lastdrager*** salr.; door de heer *Gosewijn Cochoorn* vereert aan de dogters een partij silver poppegoet; door de kinderen uyt de Alkmaarse loterij getrokken f 100,—; van haar oomen en moeye in vrieslant goud en zilveren penningen; door Nicolaas ***Lastdrager vereert*** aan ***Barthold*** en ***Johanna*** twee gouden pistolen en nogh twee ducaten.
Ten aanzien van de overgedragen goederen is bepaald dat „sy comparanten de directie en bestieringe der selve fabryk mitsgaders het gebruyk van 't huysraat sullen houden ... en altyt de magt behouden om de revenuen der fabryck na hun welgevalle te **partageeren** ... vermogen alleen deze fabryck niet verkoopen.
Wyders dat de oudste soon *Barthold* ofte de soon daer aan volgende verplicht is (tot hun meerderjarigheid toe) te appliceeren en over te geeven in de trouwe behandelingh van het werk der fabryck".

der ter waarde van *f* 2.800,— verkochte sieraden en erfstukken, zijn kinderen toebehorende, aan deze kinderen de meubelen en effecten, instrumenten, koperen en houten platen, passers en verdere gereetschappen tot (zijn) niew uybgevondene fabrick behoorende mitsgaders de fabryck selfs en diens octroy van de stad Rotterdam", welk bedrijf voor rekening van „Barthold en Jan Lastdrager de Jonge en Compy" (dan resp. 12 en 6 jaar oud) wordt voortgezet. Compareerde in de Maasstad in 1718 nog enige malen in verband met een erfenis van zijn schoonzuster in Friesland [27]), om na het overlijden van zijn vrouw (zij stierf te Rotterdam in augustus 1718) eerst naar 's-Gravenhage en daarna naar Enkhuizen te verhuizen [28]). De 56-jarige „Mr. *Joan Lastdrager*, geboren te Purmereynde, Raad van Justitie", zeilde met zijn zoon *Bartold* (en vermoedelijk ook de andere drie kinderen) aan boord van het fluitschip „Den Dam" in 1721 uit Texel naar Batavia, alwaar 18 september de boekhouder der O.I.C. hem te 'goed schrijft voor *f* 1.050,— „over 7 maanden gagie à *f* 150,— per maant van 19 februari dato syn uytsesyld, tot heden dat op batavia's Rhede de boeken sluyten en aen Land gaet, nemende Logies (in het) Casteel", zodat na aftrek van schulden en voorschotten het saldo ca. *f* 100,— bedroeg [29]). Twee jaar na aankomst sterft hij, na „na bevoorens testament gemaakt hebbende", op 18 sept. 1723 te Batavia [30]), een insolvente boedel nalatend. Hij tr. Leeuwarden in sept./okt. 1701 [31]) *Cornelia Elisabeth van Nijsten,* geb. Rauwerd 13 juli 1680, † Rotterdam 16 aug. 1718, begr. aldaar (Nieuwe kerk), zij was de jongste van 19 kinderen uit het huwelijk van *Bartel van Nijsten*, grietman te Rauwerderhem, en *Margaretha Huygh* [32]).

Uit dit huwelijk:

1. Jan *Nicolaes Lastdrager*, ged. Amsterdam (Amstelkerk) 23 aug. 1702 (get. Jacomina Lastdrager en Lucas Luce van Tongeren), † Amsterdam 7 januari 1704, begr. Utrecht (Catharinakerk) als „'t kint van *Johan Lastdrager*, is op den 7e Jany. 1704 tot Amsterdam overleden en heeft aldaer een publycke uytvaert gehat, alhier ges (onken)".
2. *Barthold Boetius Lastdrager*, ged. Amsterdam (Zuiderkerk) 18 maart 1705 (get. Nicolaas Lastdrager en Claasiaa van der Graag); trok, 16 jaar oud, als „assistent" in dienst der O.I.C. — 'gage *f* 24,— per maand — met zijn vader naar Indië, werd aldaar 'geplaatst op het schip „De Arentsduyn", verbleef oktober 1723 tot november 1725 in Bengalen, daarna op de schepen „Raadhuis van Vlissingen"; „Cats" en „Loendersloot" en verliet 22 april 1727 de Compagniesdienst: „is stilstand van gagie vergund" [29]). Als „borger coopman op batavia" verkreeg hij procuratie van de naar patria teruggkeerde oud-notaris van Batavia François Robbé [33]), terwijl „op ordre van Bewindhebbers" in april 1,737 de O.I.C. namens hem betalingen verrichtte o.a. aan Cornelis de Wijs. Hij overleed volgens dezelfde bron [29]) „may 1767".
3. *Johanna Jacoba Lastdrager*, ged. Amsterdam (Zuiderkerk) 25 mei 1707 (get. Nicolaas en Catharina Lastdrager), tr. Batavia 19 maart 1726 *Cornelis de Wijs*, ged. Utrecht 31 okt. 1695, onderkoopman der O.I.C., secunde te Ahmedhabad 1720—'23, dispencier te Houghly 1730—'34, -kanunnik ten Dom, † 15 nov. 1772, zn. van *Johan de Wijs* en *Mechteld van Loon* (zie Ned. Leeuw 1963, kol. 232).
4. *Jan Nicolaas Lastdrager*, ged. Amsterdam (Nieuwe kerk) 25 mei 1711 (get. als 1707), in 1718 nog in gezinsverband te Rotterdam vermeld [26]), † te Batavia tussen september 1721 en september 1723 [34]).
5. *Margareta Catharina Lastdrager*, ged. Amsterdam (Nieuwe Kerk) 8 aug. 1713 (get. Mr. Nicolaus Lastdrager en Leonora Susanna Beck), tr. (ondertr. inschr. Amsterdam 10 okt. 1738 op verzoek predikant van Naarden als „*Margreta Catharina Lastdrager* woont tot Naarden, wed. van *Jacobus Thierens") Paulus Rauwenhoff,* in de Nes, wedr. van *Anna Wilhelmina Cranendonck.*
   Volgens Ned. Patriciaat 1956, blz. 315 is zij geboren Naarden 5 aug. 1713 en aldaar overleden, tr. 1° Naarden 5 dec. 1730 *Jacobus Thierens*, geb. aldaar 27 febr. 1699, opperkoopman der O.I.C., resident te Tegal, † Naarden 6 okt. 1735, tr. 2° aldaar 27 okt. 1738 *Paulus Rauwenhoff*, weduwnaar van *Anna Wilhelmina Cranendonck.*

Rijswijk (Z.-H.). A. G. VOSDINGH BESSEM.

27) Id. not. 18261169 d.d. 29 maart 1718, not. 2827/30 en 2827/57, juli en aug. 1718, betr. boedelscheiding wijlen ***Margareta Cornelia van Nijsten*** en machtiging aan mede erfgenamen ***Sophia Lucretia en Johanna*** Maria, schoonzusters van ***Joh. Lastdrager.***

28) R.A. Haarlem, Enkhuizen, nots. Agricola 29 dec. 1720: Schuldbekentenis door ***Joh. Lastdrager*** „laest woonagtigth in den Hage, thans alhier present".

29) R.A. 's-Gravenhage: Arch. O.I.C., Grootboek van 't Schip. den Dam, fol. 1. en 3.

30) R.A. Haarlem, Enkhuizen, Weeskamer ORA 5056/5103, dossier 431.

31) G.A. Amsterdam: ondertr. inschr. 9 sept. 1701 (kerk) „syn op de acte van Meinard van Dotingh, der rechten Mr. en Secretaris tot Leeuwarden ingetekendt: Mr. *Joan* ***Lastdrager,*** advocaat voor den Hove van Utrecht, jm. woont op 't Oude Kerkplyn en *Cornelia Elisabetha van Nijsten,* j.d. woont tot Leeuwarden". Acte getekend door „Lucas Luce van Tongeren als procuratie hebbende van Mr. *Joan* ***Lastdrager*** en Cornelia ***Elisabeta van Nijsten*** om in haer beyden namen te teeckenen"; in margine: „acte verleent den 27 sept.".

32) Stamboek Friesche Adel 1, 232; G.A. Rotterdam: begr. 24 aug. 1718 *Cornelia Elisabet* ***van Nysden*** op 't Vastelant N.K., huurgraff 261; impost begr.: 't lijk van *Cornelia Elisabeth* ***van Nyssen,*** huysvrouw van *Joan* ***Lastdrager,*** buyten opt Vastelant *f* 6,—; boek der dooden: id., oud 37 jaar huurgraff 218.

33) R.A. Haarlem, Enkhuizen, Not. 1301, d.d. 31 dec. 1735.

34) Stamboek Friesche Adel: „de jongste zoon Johannes, (is) vóór zijnen vader op Batavia gestorven".

van Soestdijk van Cloon-de Wijs (XXI 10; XXIII 76, 240; LXXXV 29-32, 339). Mr. *Johan van Soestdijck* (zie jrg. 1968, kol. 339), advocaat voor het Hof van Utrecht, tr. Utrecht (geref.) 30 jan. 1677 *Beatrix Junius* (zie dit echtpaar ook in Ned. Leeuw, jrg. 1913, kol. 27): getuigen zijn zijn oom *Henrick- van Soestdijck* 'en haar vader *Cornelis*. Voornoemde. oom *Hendrick* zal wel identiek zijn met degene, die tr. Utrecht '11 april 1653 *Rijckje van Coesveld*, j.d. van Utrecht.

Mr. *Johan's* zuster *Hester van Soestdijck* (kol. 30), ged. Utrecht 10 dec.. 1650, tr. Utreoht 8 juli 1674 *Hendrik van Pijlsweert*, zoon van *Cornelis van Pijlsweert*, med. doctor. Zij

testeert als j.d., oud over 18 jaar, 17 mei 1669 voor nots. F. van Ewijck te Utrecht op haar enige broer Johannes.

Mr. *Johan van Soestdijck* en zijn zuster *Hester* worden genoemd in het 'testament van hun oom Ds. *Henricus Flaman,* predikant te Zuilen 24 nov. 1672 voor nots. F. van Ewijck. *Johan* krijgt de bijbel van *Henricus'* vader Ds. *Johannes Flaman.* Deze laatste (grootvader van moederszijde van *Johan* en *Hester*) gehuwd met *Anna van Strijp,* 'testeert 16 mei 1666 (zie ook 3 sept. 1669) en legateert o.a. aan de onmondige kinderen van hun dochter *Maria Flaman* bij *Steven van Soestdijck* (nots. F. van Ewijck) .

De moeder van laatstgenoemde, *Hestertje Henricks van Kircharten* weduwe van *Jan Stevens van Soestdijck,* toont 5 en 7 maart 1638 een acte van seclusie d.d. 10 juli of aug. 1624 waarin tot voogden over haar kinderen worden benoemd de grootvader *Steven Jans van Soestdijck* en de oom *Ysaeck Henrick van Kircharten,* die de benoeming aanvaarden (reg. van besognes van de Momberkamer van Utrecht).

Noot 2 onder kol. 32 van jaarg. 1968 behoort bij de stamvader, *Steven Jansz. van Soes(t)dijck* (Gen. 1, Ned. Leeuw 1968, kol. 29). Zijn kleindochter, *Geertruidt van Soestdijck* (zie Ned. Leeuw 1968, kol. 30 onder II, 1) tr. Utrecht 29 okt. 1650 *Johannes van Bockhoven.*

Niet geplaatst kon worden *Johannes van Soestdijck,* tr. 1° Utreoht 14 okt. 1655 *Jacomina Jacobs Balfours;* tr. 2° Utrecht 31 mei 1670 *Elsje van Weerdt.*

Utrecht. W. A. WIJBURG JR.

van Soestdijck van Cloon-de Wijs (XXI 10; XXIII 76, 240; LXXXV 29-32, 339). In aansluiting aan de bijdragen van de Heren Wijburg en Storm van Leeuwen een paar vragen en een reeks aanvullingen, gebaseerd op door hen niet geraadpleegde bronnen,

1. In Diemen is een straat genoemd naar *Johan -van Soestdijk;* de secretarie deelde mij mee, dat hij ± 1627 hoogheemraad was van de Zeeburger- en Diemerdijk. Is hij wellicht de op kol. 30 vermelde *Jan Stevens van Soestdijck?*

2. Is het geheel zeker, dat Mr. *Joannes van Soesdijk* een zoon was van *Steven Jansz.* en *Maria Flaman?* Niet alleen in 1652, maar ook in 1654 is een *Joannes van Soesdijk* gedoopt te Utrecht, vader *Henric.* Op 30 sept. 1673 werd een *Johannes* lidmaat van de kerk in Utrecht. Hij woonde op de Steenwegh (wellicht een aanwijzing?).

3. Mr. *Joannes van Soesdijck* ondertrouwde *Henriette van Royen* (1686) ; deze werd (als Henrica!) 10 juni 1664 te Groningen gedoopt, dochter van *Cornelis van Royen,* ontvanger-generaal der stad Groningen, lid van de Provinciale Rekenkamer en van het Admiraliteitscollege te Harlingen, en (ondertrouw Groningen 15 febr. 1662) *Gartia Fidden.*
Het echtpaar *van Soesdijck-van Royen* werd oud; hij overleed te Naderhorst den Berg (ontvangst wegens begraven, 16 juni 1736), zij eveneens (grafboek Graven in de kerk, 26 april 1749) . Mr, *Johan van Soesdijk* was aldaar schout van. 1678 tot 1732.

4. Uit de juist genoemde bronnen 'en uit het Rechtsboek van Nederhorst den Berg concludeerde ik, dat het echtpaar nog meer kinderen heeft gehad dan het zevental, door de Heer Storm van Leeuwen genoemd.

In 1686, 1687, 1696 en 1708 is een kind begraven van Mr. *Johan van Soesdijk;* namen worden niet genoemd, behalve bij het eerste in 1686 *(Maria Aletta). Geertruy* (kol, 339, onder 1, 1) die gehuwd was, zal er niet toe behoren; *Agatha* (1, 2) zou het in 1708 begraven kind kunnen zijn; wellicht is zij dezelfde, die in 1700 lidmaat in Utreoht werd.

Of *Lucas van Soesdijk,* die substituut-schout en secretaris van Nederhorst en Berg was en aldaar in 1732 is begraven, een zoon van Mr. *Joannes* was, lijkt niet onwaarschijnlijk.

Op 18 aug. 1714 versaheen voor schout en schepenen van Nederhorst den Berg *Steven van Soesdijck,* soldaat op de netourvloat van de O.I.Cie. en machtigt zijn te Amsterdam wonende broer *Hendrik,* penningen, die hij te goede mocht hebben van de bewindvoerders van de O.I.C. in te vorderen en verder hem in ruime zin te vertegenwoordigen.

Tenslotte verschijnt te Nederhorst den Berg voor de waarnemend schout, schepen *Gijsbert Dircksen* en de schepen Cornelis Florissen, molenaar, de schout, Mr. *Johan van Soesdijck,* zelf, 24 jan. 1722. Zijn zoon *Cornelis* was' uit „Surinaamen" teruggekomen als weduwnaar van *Margaretha van Heusden* en de dag te voren ten huize van zijn vader overleden. Deze zou hem doen begraven, wist niet of zijn zoon over zijn nagelaten goederen had beschikt, vermoedde dat hij wel legitiem erfgenaam zou zijn en maakte, daar hem geen boedel bekend was, gebruik van het recht van deliberatie (t.a.v. het aanvaarden van de erfenis).

Het aantal kinderen van Mr. *Johan van Soesdijk* is dus wel groot geweest, misschien veertien.

5. In het Grafboek van de kerkgraven vindt men (2 mei 1747) juffer *Johanna Helena van Soesdijk,* weduwe van de heer *Van der Haak* en (9 nov. 1759) juffer *Henriëtte Jahanna van Soesdijk,* huisvrouw van *Gerrit van der Voort.* Deze notites zijn doorgestreept; dit zal er wel niet op wijzen, dat ze onjuist waren; wellicht betekenen ze dat het bedrag was betaald. Op 6 september 1768 is bijgezet *Margaretha Cornelia van Aalst,* huisvrouw van Heer *Hendrik van Soesdijck.*

Amstelveen. MR. J. VAN DER SCHEER.

INHOUD VAN DIT NUMMER.

Bestuursberichten. — Aanwinstenlijst der bibliotheek. — Nog meer afstammelingen van Karel de Grote (Wtenweerde, Vonck van Lienden, Van Westrheene, Pan Charante, Van Oordt), door Mr. G. J. J. van Wimersma Greidanus. — Helt geslacht Van Vlodrop in Brabant en Limburg, door B. W. van Schijndel. — Korte mededelingen: Kinderrijkdom; Ontvoering; Gehangen personen; Henrici = Stephani; Een ongewoon huwelijk (Le Fransier-Gosens) ; Het wapen van het waterschap „De Alm", Het wapen van het waterschap „De Boven-Mark". — Inhoud van buitenlandse boeken en tijdschriften. — Vragen en antwoorden.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,

BESCHERMHEER Z.K.H. DE PRINS DER NEDERLANDEN

Dit blad verschijnt maandelijks en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.

Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maandblad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur Mr. W. W. van Valkenburg, *„Nijenstede", Backershaegenlaan 70,* ***Wassenaur.***

De jaarlijkse contributie (abonnement) ad *f* 25,— gelieve men steeds vóór 1 februari te voldoen door storting op postrekening no. 20910 ten name van de penningmeester van het Genootschap te 's-Gravenhage.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur, gelieve men te richten tot de Secretaris Dipl. Ing. A. Corts, ***Louise de Coligny laan 18, Oegstgeest.***

Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan het Bureau van het Genootschap, ***Eleyenburg 5,*** *'s-Gravenhage.*

Betalingen aan de Bibliotheek dienen te geschieden op postrekening no. 43'7073, ten name van de Bibliotheek van het Genootschap te 's-Gravenhage.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

No. 3 | LXXXVIe Jaargang | maart 1969

BESTUURSEERICHTEN.

Het bestuur geeft met leedwezen kennis van het overlijden van Mr. F. de Tourton Bruyns, sedert 1963 gewoon lid van het Genootschap.

Tot lid zijn benoemd:	**Voorgesteld door:**
A. C. BONTEKOE, *Prins* ***Bernhardlaan 2, Weesp.***	Mr. G. A. BONTEKOE, ***Oosterwolde.***
E. F. G. M. GELDERMAN, ***Willem van Oranjelaan 9,*** ***'s-Herhogenbosch-2.***	Drs. L. A. C. A. M. VAN RIJCKEVORSEL, ***'s-Gravenhage.***
C. E. 'TEN HOUTE DE LANGE, ***Utrechtse Jaagpad 19,*** *Huize* ***Buitenxorgh, Leiden-3.***	W. STORM VAN LEEUWEN, ***Leiden.***
Ir. D. VAN DER PEIJL, *Nachtegalenlaan 12,* ***Voorhout.***	DE SECRETARIS VAN HET GENNTSCHAP.
D. PRONK, ***P.O. Box 797, Salisbury (Rhodesia).***	Drs. S. E. PRONK Czn., *Rijswijk* ***(Z.-H.)***
Ir. G. H. H. SCHOOLKATE, *Adv. Willaertstraat* ***59,*** ***'s-Hertogenbosch-2.***	DE SECRETARIS VAN HET GENOOTSCHAP.
Mevrouw M. SOETENS-MENAGE, ***Grote Brugse Grintweg 36, Tiel.***	C. P. H. SOETENS, ***Tiel.***
4. STSGHOUWER, ***Klikspaanweg 10,*** *Leiden-4.*	J. T. ANEMA, ***Leiden.***
N. VELDHUIS, ***Gemeentearchief Vlissingen,*** ***Stadhuis, kamer 232,*** Vlissingen.	DE SECRETARIS VAN HET GENOOTSCHAP.
JAC. VOS Dzn., ***Aardbeistraat 22,*** ***'s-Gravenhage-2025.***	DE SECRETARIS VAN HET GENOOTSCHAP.

Adreswijzigingen:

J. J. DE BOIS,	Amsterdam-1009, ***Henriette Bosmansstraat 5.***
A. BOS,	Rotterdam-3004, *Bentincklaan 67a.*
C. J. DE KRUYTER,	Veenendaal, ***Pr.*** *Willem-Alexanderpark* ***200.***
Ds. N. VAN DE WALL,	's-Gravenhage-2020, *Ursulaland* ***61, Mariahoeve.***

Adriaen 1 Jsbrantsz. en zijn nakomelingen+ Een Rotterdamse regeringsfamilie omtrent 1500,

door **Mr.** *0.* A. VAN DER **Meer.**

In De Nederlandsche Leeuw, jaargang 1963, kolom 2 en volgende, verscheen mijn „Fragment-genealogie *Elsenwael-Coning-van Stolck*". In kolom 8 onder tot kolom 13 aldaar besprak ik *Maritge* ***Cornelisdr.,*** **de** vrouw van *Gijsbrecht Pietersz. Elsenwael,* van welke *Maritge* ik hoop te hebben aangetoond, dat zij de dochter is van *Cornelis Hugenzoon (Besemer)* en *Sophia Danielsdr.* Omtrent laatstgenoemde citeerde ik, rechtstreeks (kol. 13 boven) en via Jhr. Mr. Wittert van Hoogland (kol. 11 boven), Mr. R. Bijlsma, die haar op verschillende plaatsen een dochter noemt van *Daniel Danielsz. de Coning.*

Ondanks het gezag van Mr. Bijlsma voelde ik mij op deze verwantschap niet zo gerust. Weliswaar is het heel goed mogelijk, dat een vader zijn dochter, die met achterlating van jonge kinderen sterft, geruime tijd overleeft. Maar, als Mr.

Bijlsma gelijk had, zou *Daniel Danielsz.* de grootvader zijn van *Maritge* en *Bruyn*, de kinderen van *Cornelis Hugenzoon* en *Sophia Danielsdr.*, en dan zouden die kleinkinderen of wel de (mede-)erfgenamen zijn van hun grootvader, of wel van diens nalatenschap worden uitgesloten krachtens het aasdomsrecht door *Daniel*'s kinderen als naaste erfgenamen. In beide gevallen leek het mij dan — niet geheel terecht, zoals later zal blijken — onmogelijk, dat de weduwe van *Daniel Danielsz.*, de door mij in vorenbedoeld artikel genoemde *Cornelia Cornelisdr.*, alleen — dus zonder medewerking van haar kleinkinderen en/of haar kinderen — onroerende goederen kon verkopen, welke uit de nalatenschap van haas man afkomstig waren, Niettemin zien wij *Cornelia Cornelisdr.* alleen (dus zonder medewerking als vorenbedoeld) het huis „De Maen" op de Middeldam Z.Z. te Rotterdam (prot. no. 345 [1])) verkopen (Gifteb. 1, blz. 388), evenals ander onroerend goed (de helft van een haringplaats In oest nijeuwlant, zie Gifteboek 2, blz. 5; een thuyn met een huisje daarin, benedensdijks bij de Schiedamse poort, zie Gifteboek 4, blz. 6). Ook hypotheken, die de kopers op de gekochte goederen geven, komen op naam van *Neeltgen Cornelisdr.* alleen (zie Schuldboek 6, fol. 102 vso) .

Dit alles deed mij verlangen naar andere gegevens omtrent de afstamming van *Sophia Danielsdr.* en die andere gegevens meende ik gevonden te hebben, toen ik in „De Nederlandsche Leeuw", jaargang 1928, kolom 14 en volgende, het artikel las van de heer M.G. Wildeman, waarin deze ons een en ander mededeelt over een handschrift, destijds in het bezit van de familie *Van Vollenhoven* en naar zijn inhoud samengesteld door *Lubbert Wolphartsz. van Vollenhoven.* Uit dit handschrift leren we kennen:

Danne Aryaensz., geboren in 1451, en *Aryaen Arentsdr.*, geboren in hetzelfde jaar, die in 1470 met elkander heten te trouwen

Als hun kinderen worden door het handschrift genoemd:

1. *Aryanen Dannelsdochter*, geboren St. Jacobsdach 1472, die achtereenvolgens trouwt 1° in 1487 *Cornelis Jansz.*, 2° in 1492 *Willem Aryaensz.* en 3° in 1509 *Dirck Jansz.;*
2. *Dieuwertgen Danelsdochter*, geb. in 1474, de eerste zaterdag in de vasten (is zij het werkelijk, die in 1532 trouwt?) ;
3. *Arent Daneels*, geb. 28 januari 1476:
4. *Jacob Danelsz.*, geb. St. Pietersdach ad vincula 1477; hij wordt 1497 „meester" in iets, dat de heer Wildeman niet goed kon ontcijferen, en trouwt in 1506 *Ariaenge Jansdr.;*
5. *Maria Danelsdochter*, geboren in 1480:
6. *Danel Dannels*, geb. 8 aug. 1482, hij trouwt in 1501 *Neeltge Cornelisdr.*: 24 jaar na hun huwelijk krijgt dit echtpaar een tweeling: *Bruyn* en *Marretge;*
7. *Pieter Dannels*, geboren in 1484; hij wordt in 1508 priester;
8. *Anna Danelsdochter*,, geboren in 1486, die in 1495 in een klooster gaat, blijkbaar als novice, en in 1501 „in de orde werd gecleet".

[1]) Deze protocol-nummers zijn ontleend aan het z.g. Grootprotocol van Rotterdam, berustende in het Rotterdamse Gemeente-Archief. Aldaar bevinden zich ook de overige in dit artikel aangehaalde bronnen als het Weedkamerarchief (wel door mij aangehaald als W.), Archief van Kerkmeesters, Schepenarchief (meestal door mij vermeld als S.), Gifteboek, Schuldboek, etc.

9. *Arijnge Danels*, geboren 8 mei 1488;
10. *Alijt Danelsdochter*, geboren St. Jansdag midzomer 1489; zij tr. 1° op St. Agathen avondt 1511 *Bruijn Geritsz., en* tr. 2° op St. Michielsavondt 1525 *Clas Vijgh.* Uit het eerste huwelijk worden geboren in 1511, de dag na onser lieve vrouwe acepcio *Diwertge Bruynen*, en 4 september 1513 *Tringe Bruynen;*
11. *Neeltge Dannelsdochter*, geboren 1 februari 1492, die in 1513 te Delft „tot die Clarissen int closter" ging;
12. *Fije Dannelsdochter*, geboren Ste Maria Magdalenendach 1493.
    Volgens het handschrift trouwde zij St. Appoloniendach 1512 met *Cornelis Huge*, uit welk huwelijk nog hetzelfde jaar op 8 oktober werd geboren *Dannel Cornelis(zoon).* De bewerker vermoedt, dat het jaar „1512" een misschrijving is voor „1522", zulks waarschijnlijk, omdat voorts als 'geboren uit dit huwelijk worden opgegeven:
    op St. Jacobsdag 1524 *Hillegont Cornelisdr.;*
    op St. Agathen dag 1526 *Marritge Cornelisdr.;*
    op 15 juni 1528 *Bruin Cornelis*, en
    op 5 april 1530 *Anna Cornelis.*
13. *Affge Daneelsdochter*, geboren 3 en overleden 20 sept. 1496.

Vergelijken wij nu met het hierboven sub 12 opgegeven gezin de door mij in gemeld artikel geciteerde weeskamerakte inv. nr. 580, fol 137 vso. Daarin zien we een *Cornelis Hugenzoon*, met een overleden echtgenote *Sophia Danielsdr.* en twee uit hen geboren kinderen, *Bruyn* en *Marrige*, op dat moment (datum akte: 20 dec. 1532) resp. 4½ en 7 jaar oud of daaromtrent. Dus geboren resp. midden 1528 en omtrent eind 1525. Helemaal kloppen doet het niet, maar het verschil is gering, vooral als men in aanmerking neemt, dat het in die tijd bijna nooit „helemaal klopt" met leeftijden.

Ik meende dan ook deze kleine oneffenheid te mogen verwaarlozen en bewezen te mogen achten, dat n i *et Daniel Danielsz.* de vader is van *Sophia Danielsdr.*, die met *Cornelis Hugenzoon* trouwde, doch dat haar ouders zijn *Daniel Adriaensz.* en *Ariaen (a) Arentsdochter*, terwijl *Daniel Danielsz.* haar broer blijkt te zijn.

Hierbij moeten we dan aannemen, dat drie van de vijf kinderen van *Cornelis Hugenzoon* en *Sophia* vóór hun moeder zijn overleden, terwijl *Cornelis Hugenzoon* de dochter uit zijn tweede huwelijk, dat hij omtrent de tijd van de vertichting gesloten zal hebben, weer *Hillegont* noemde.

Intussen dringt zich de vraag op, of het door de heer Wildeman bewerkte handschrift wel voldoende betrouwbaar geacht mag worden om mijn hierboven 'gestelde conclusie te dragen. Velen — en daartoe reken ik ook mijzelf — bekijken dergelijke familiestukken met enig, zo niet met groot wantrouwen. Nu moeten we in de eerste plaats aannemen, dat de heer Wildeman wel reeds zijn best zal hebben 'gedaan om het handschrift naar zijn uiterlijk op zijn echtheid te toetsen en dat hij het voor echt heeft gehouden; anders immers zou hij zijn artikel niet hebben geschreven. Doch een vergelijking met andere [bronnen zal hij niet hebben gemaakt, aangezien hij 'daarover niet rept. Toch belooft de vermelding, dat *Alijt Danielsdochter* tweemaal huwde, terwijl er nageslacht uit haar eerste huwelijk in leven bleef, een goede kans, dat een of andere weeskamer zich met dat nageslacht heeft bezig gehouden.

De relaties met de Rotterdamse burgemeester *Cornelis*

De verwanten van Sophie (Fije) Danielsdr,

Overzicht 1.

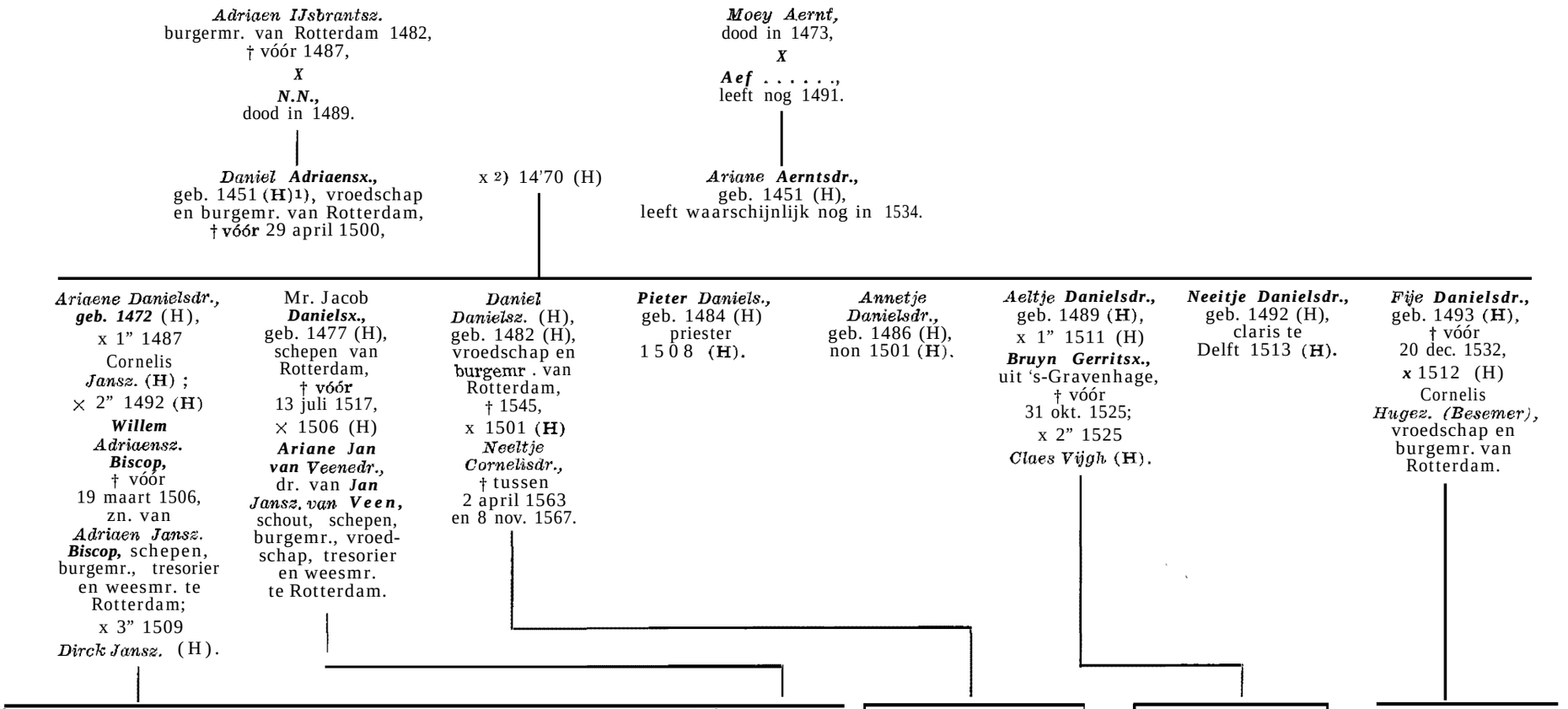

1) H = volgens het handschrift, samengesteld door ***Lubbert Wolphartsx. van Vollenhoven.***

2) Het bovengemelde handschrift noemt, behalve de in dit overzicht vermelde kinderen uit het huwelijk van *Daniel* ***Adriaensx.*** en ***Ariane Aerntsdr.,*** nog als kinderen: *Dieuwertgen, Arent,* Maria, *Arijnge* ***en Affge,*** die vermoedelijk allen jong overleden zijn.

3) Zie nader De Nederl. Leeuw, jrg. 1963, kol. 2 e.v.

Hugens (Bezemer), door mij uit het handschrift afgeleid, en met de *Van Vollenhoven's,* door het handschrift gesteld, alsmede het feit, dat *Daniel Danielsz. te* Rotterdam een belangrijke figuur is geweest (vroedschap van 1504 tot 1545, boonheer 1506, '07, '38, '44, schepen 1510, '11, '31, '34, '42, tresorier 1523, '24, '27, '33, '38, '41, weesmr. 1525, '35, '36, burgemeester 1526, '28, '29, '32, '36, '37, '39 en 1540) wekten de indruk, dat we in de eerste plaats maar eens in Rotterdam moesten zoeken, En dat had terstond succes. In het Archief van de Rotterdamse Weeskamer (inv. nr. 580, fol, 103 vso.) vinden we de vertichting d.d. 31 oktober 1525 door *Aeltje Danielsdochter* van haar twee kinderen, *Dieuwer* en *Katrijn,* geboren uit haar huwelijk met *Bruyn Gerritsz.,* die volgens het opschrift van de vertichtingsakte uit 's-Gravenhage afkomstig was.

Maar ook *Aryane Danielsdochter* trouwde meermalen; had zij nageslacht? Het handschrift vermeldt dat niet. De Rotterdamse Weeskamer vult die leemte aan. Hetzelfde register als hierboven geciteerd (inv. nr. 580, fol. 26 vso.) geeft de vertichting, door *Ariaen Daniel Ariaenss.dochter,* op 19 maart 1505 gedaan van haar acht kinderen uit haar huwelijk met wijlen *Willem Ariaensz. Biscop.* Deze kinderen zijn: *Ariaen, Arent, Cornelie, Margriet, Daniel, Trintgen* (of *Truitgen*?), *Ariaentgen en Willemtgen,* over wie voogd is *Floris Biscop,* de oom van die kinderen. Dit zal dus zijn *Floris Adriaensz. Biscop,* die volgens Unger in „De Regeering van Rotterdam" aldaar vroedschap was van 1495 tot 1529, schepen in 1495, 1511, '19 en '21, boonheer in 1506, tresorier van 1505 tot 1509 en meesmeester in 1513, 1517 en 1520 (dat *Floris Adriaensz. Biscop* vroedschap was tot 1529 en in dat jaar stierf, is volgens Unger niet aan originele bescheiden ontleend, doch aan de lijsten van C. van Alkemade en P. van der Schelling. Volgens het hierna vaker aangehaalde werk van Mr. S. Muller Hzn. over het Heiligegeesthuis (blz. 101) was *Floris Adriaensz. Biscop* blijkens een in het archief van het Heiligegeesthuis berustende kwitantie van 28 nov. 1522 toen reeds „saliger gedachten"). Weeskamer Rotterdam, inv. nr. 578 behandelt tussen fol. 67 en 68 (op later tussengebonden bladen?) drie 'boedels, waaronder die van de weeskinderen van *Adriaan Biscop.* Dit zijn *Willem, Cornelis* en *Jan,* terwijl hun broer *Floris* hun voogd is met *Willem Pieters Biscop* (akte 15 april 1485 en latere aantekeningen).

Ariaen Danielsdr. bewijst elk harer kinderen 20 pond gr. vlaems als vaderlijk versterf, tot zekerheid waarvan zij verbindt haar huis, brouwerij en erf in het „Westvierendeel" (Hoogstraat) binnensdijks, Jan Huge z̄ die cokebacker an de oostzijde en Meesī Reyer die berbier ande westzijde (het prot. no. 617, zoals uit de belendingen blijkt; zie S. 760, fol. 55). In 1520 kwiteert haar zoon *Arent* voor dat bewijs en 18 maart 1522 kwiteert *Cornelie* voor de helft (alles te aangehaalder plaatse).

Mr. *Jacob Danielsz.* uit het handsohrift zal wel dezelfde zijn die door Unger wordt genemd als schepen in 1506 en 1515. Dat lijkt op een afgebroken carrière. En weer levert de Weeskamer van Rotterdam stof ter [bevestiging van die onderstelling (inv. nr. 580, fol. 71 vso.) door de akte, waarbij *Ariaen Jan van Veenedochter* op 13 juli 1517 verteech van *Querin* en *Aefge,* haer weeskinderen, daer vader off was Mr. *Jacob Danielsz. Zij* bewijst daarbij elk van die kinderen xx lb. gr. vl. en verbindt hiervoor haar huis Int westvierendeel, Yde Jan Zytmans (?) wed. oost en Joest aertsz. west. (m.i. prot. no. 474, doch Arch. Rotterdam zegt 475; zie hierna). *(Jan van Veen Jansz.* is volgens Unger te Rotterdam weesmeester van 1472 tot '74, en in '83, '87—'89, '92, '95, 1502, '04, schepen in 1478 en 1490, tresorier in 1480 en 1500, kerkmeester in 1488, '91 en '93, burgemeester in 1491, '96—'99 en 1505, schout in 1493 en vroedschap van 1495 tot 1505).

Tot slot vond ik ook de vertichting, welke *Ariaen(e) Arentsdr.* op 7 februari 1502 deed van haar kinderen uit haar huwelijk met *Daniel Ariaensz,* (Weesk. inv. nr. 580, fol. 3 vso.), waaruit ik citeer:

„dat *Ariaen Arentsdochfer* verteech en vertiet van meester *Jacob Danielsz.,* van *Pieter, Ariaen, Aeltgen, Añetgen, Cornelie* en *Fytgen,* haer weeskinderen, daer vader off was *Daniel Ariaensz.* saliger gedachten".

Bijna alles, wat het handschrift over dit gezin bevat, vinden we in deze vertichting terug. Natuurlijk niet de jong gestorven kinderen; dus niet *Affge,* die volgens het handschrift slechts 17 dagen leefde. Mede zullen we als jong gestorven moeten aanmerken *Arent, Maria* en *Arynge,* evenals *Dieuwertgen;* laatstgenoemde zal dus niet dezelfde zijn, die door het handschrift als in 1532 getrouwd wordt vermeld; wie die getrouwde *Dieuwertgen* dan echter wel is, valt uit het handschrift niet af te leiden of zelfs maar te raden.

Merkwaardig is, dat *Daniel Danielsz.* niet in de vertichting wordt genoemd. Volgens het handschrift is deze echter in 1501 getrouwd. Mogelijk kreeg hij zoveel ten huwelijk, dat hij was „uitgeboedeld" (intussen, naar mijn mening, trouwde hij kort voor de vertichting, doch na het overlijden van zijn vader). Te meer springt de niet-vermelding van *Daniel Danielsz.* in het oog, doordat zijn zuster *Ariane,* die voor de eerste maal in 1487 en voor de tweede maal in 1492 heet te zijn getrouwd *(en* de vertichting in 1506 van haar acht kinderen laat welhaast geen andere mogelijkheid dan dat zij eerder trouwde dan *Daniel)* wel in de vertichting is opgenomen.

Ariaen Arentsdr. bewijst elk harer in de vertichting genoemde kinderen 67 lb. gr. vl., hetgeen wel wijst op de welstand van dit gezin, die verder ook blijkt uit de vermelding van „zilveren koppen, schalen en lepels" die gemeen blijven tussen weduwe en kinderen, Voormeld bewijs verzekert *Ariane* op „haar huys en erue, daer zij nv ter tijt in woent, staende Int westvirendeel bute dijcx en heeft belegen Joest aerts z scuemaker ande oistzijde en Reijer Janss. mit zijn medeplegers (?) ande westzijde".

Waarschijnlijk neemt onze *Ariane* enige tijd na 1509 op dat huis geld op van de Heilige Geest te Rotterdam, waarvoor zij aan die instelling een rente van 30 scellingen schuldig wordt (vgl. Mr. S. Muller Hzn. in „Het Heiligegeesthuis te Rotterdam", uitgegeven bij de wed. P. van Waesberge & Zoon te Rotterdam in 1896, en wel blz. 54 en blz. 78 onder nummer 255 b). T.a.p. is ahgedrukt het „Register der renten en landen van den Heiligengeest" (te Rotterdam), vervaardigd in 1509, waarin alle bij de vervaardiging in het bezit van die instelling zijnde renten en huizen, straatsgewijs, worden vermeld, terwijl duidelijk van de oorspronkelijke tekst te onderscheiden bijvoegingen en wijzigingen zijn aangebracht (zie blz. 54 v.h. aangehaalde werk). Bekijken wij deze lijst nader, voor zover de renten op panden binnen Rotterdam betreft, dan blijken over het algemeen de rentegevende panden te zijn vermeld zigzagsgewijs, zoals men ze gaande in een bepaalde richting zowel te linker als te rechter zijde aan zich ziet voorbijgaan. De panden in het Westvierendeel worden behandeld in twee gedeelten, die elkander misschien wel gedeeltelijk overlappen, speciaal wat de later bijgeboekte nummers 210 g

tot 210 1 betreft, met een onderbreking voor een ommegang door het Westnieuwland c.a. en wel van oost naar west (blz. 73 en blz. 78 van het aangehaalde werk). In het tweede gedeelte (t.a.p. 'blz. 78) vinden we genoemd:

onder nummer 254: vp *Joest Aerts soons* huys die scuemaker buten dijcx iij lb. xiiij sc. verschint Voorschoten marct etc.;

onder nummer 255: vp *Dirc Aris soons* huys die brouwer binnen dijcx anden Olijfant. Een jngelsche nobel siaers etc.;

en daarop volgend, onder nummer 255b: Vp *Ariaen Danels* huys ende eerft xx sc. hollants verschijnt Valkenburch. etc. Dit laatste is een na 1509 bijgevoegde rentepost;

onder nummer 256 volgt dan weer een reeds in 1509 bestaande rente, n.l.: Vp *Pieter Maessen* huys die backer buten dijcx upten oosthoeck vander spoye etc., welk onderhavige huis het latere prot. no. 481 blijkt te zijn.

Vermoedelijk zijn er wel enige panden, althans één binnensdijks, omdat er geen rente van de Heilige geest op rustte, overgeslagen.

De opeenvolgende vermelding — buitensdijks — van *„Joest Aerts soons* huys die scuemaker" en *„Ariaen Danels huys* ende eerft" bewijst praktisch, dat het laatste huis hetzelfde is als datgene dat door *Ariaen Daniels (weduwe)* in 1502 werd belast tot zekerheid van het vaderlijk erfdeel, dat *Ariaen* aan haar kinderen bewees, Immers, in de weeskamerakte 580/3 vso. wordt als oostelijke belending van het daar genoemde huis ook vermeld *Joest Aertsz.* die scuemaker.

Ariane schijnt echter het pand, niet zo heel lang nadat zij er de vermelde rente van de Heilige Geest op vestigde, te hebben overgedaan aan. *Cornelis Hugezoon.* Want: vij dage in m (aart) xxiiij (1524) quam *Cornelis Huge z.* (voor schepenen en erkende) d(ebe)t *Aaen andries wede* off (de houder des briefs) 1 lb. gr, vls. losrente. siaers en jaerlicx spreken up sijn twee hsen en erue, staen(de) Int Westvir(endeel) en heeft belegen Joest *Aerts z* ande oostzijde en *Jan Jacobss* ande westzijde, streckende voor vande halue straet tot after Inde haue, te (betalen alle ja(r) e dese voirs. rente up sinte gregorius dach, off pande (van zijn gereetste goederen), te lossen na Inhout de kuer en te lossen, te weten (etc.) (Schuldboek 2, arch. v. schepenen, inv nr. 760, fol. 109).

Kort daarna verkoopt blijkbaar *Joest Aertsz.* met zijn kinderen zijn pand dat ten oosten van *Adriane Daniels weduwe* en later ten oosten van *Cornelis Huge zoon* lag, aan *Lenaert Fransz. Fonck,* die kuiper was, want:

viijste Meye 1525 qua(m) *Leenaert Fransz.* die cup(er) (voor schepenen en erkende) dt *Joest Aertsz.* de scuemaker off (de houder des briefs) xvj lb. gr. vls off payment (datter goet voor is) te betalen etc. off pande (etc.) verwilcoirt op t h(ui) s en erue daer t gelt voirs. off ruert, staeñ Int westvir(endeel) en heeft belegen Willem hoeste z̄ (ten archieve van Rotterdam las men *„Haesters zoon")* ande oostzijde en *Cornelis Huge z.* ande westzijde en voort up all sijn guet etc.

en onmiddellijk hierop volgende:

quam *Leenaert Fransz.* voirs. dt Heer *Ariaen Joesten z.*, priest (er) *Willem Joesten z.* en *Sent Matheeus z.* tsamen off den houder des briefs xvj lb. gr. vls off payment etc. te betalen en verwilcoirt ut supra (S. 760, folio 155).

Ook in het boek over het Heilige Geesthuis, pag. 78, post 254, vinden we *Leenaert Franssen Fonck* genoemd als de opvolgende rentebetaler van het huis, dat eerder aan *Joest Aertsz.* de schoenmaker toebehoorde. Ook vinden we dezelfde *Lenaert Fransz. Fonk* als oostelijke belending van de panden, welke *Cornelis Hugenzoon* in 1532 verbond voor het moederlijk erfdeel van zijn kinderen (Weesk. 580 fol. 137 vso., waaruit ik „Sonck" in plaats van „Fonck" las, en Katrijn Adriaen Mossen dr. in plaats van Katrijn Adriaen Meesen dr.).

De bewuste panden blijven nog geruime tijd in het bezit van de familie; het zijn prot. no. 476, dat *Cornelis Huygensz.* 11 aug. 1554 transporteert aan *Adriaen Piefersz.* (ik kon nog niet ontdekken of dit dezelfde is, met wie zijn dochter *Hillegont* trouwt) en prot. no. 477, dat *Cornelis Huygensz. 24* april 1563 transporteert aan zijn zoon *Bruyn Cornelisz.,* die het nalaat aan zijn zoon *Huich Bruynsz.,* uit wiens nalatenschap het op 24 april 1615 wordt verkocht door zijn erfgenamen (Gifteboek 17, fol. 427; zie Jhr. Mr. E. B. F. F. Wittert van Hoogland, Geschiedenis van het geslacht Wittert ('s-Gravenhage 1914, blz. 178).

Nog één punt is niet duidelijk: *Ariaene Daniels wed.* bezat één pand, ten westen van *Joest Aertsz.; Cornelis Hugezoon* had er twee: kocht hij er één van *Ariane* en één van een onbekende, of splitste hij het pand, dat hij van *Ariane* kocht? Ik houd het op het laatste: bewijs zou slechts te leveren zijn door de identiteit aan te tonen tussen de panden, die in 1502 van *Reyer Janss* en zijn medeplegers en in 1524 van *Jan Jacobsz.* zijn. Toch meen ik mijn onderstelling vrijwel te kunnen bewijzen door het volgende:

vast staat, dat prot. no. 480 van 1472 tot 1496 was van *Willem Jansz.* de cuper, in 1497 van diens zoon, *Jacob Willemsz.* de cuper, en in 1506 van diens weduwe (Weesk. 580 folio 30).

prot. no. 479, de oostelijke belending daarvan, was in 1491 (Schepenarchief inv. nr. 759, fol. 127 en 161) eigendom van *Jan Gerytsz.* en in 1506 van *Dammas Aertsz.* de sniër (Weesk. 580/30) die het *in* 1523 verkoopt aan *Evert Mathijsz. (S.* 760/79 vso.)

prot. no. 478, weder ten oosten van 479, was in 1506 (Weesk. 580, fol. 29 vso. en 30) van *Claes Jansz.* de timmerman, en laatstgenoemde had tot oostelijke buurvrouw *Ariaen Daniels weduwe (w.* 580/29 vso.) die dus 477 moet hebben bezeten, maar zelf tot oostelijke belending had het pand, dat *Joest Aerts en* later *Leenaert Fransz. Fonck* bezat. Dit waren ook opvolgende oostelijke buurmannen van *Cornelis Hugezoon.* die 477 en 476 had. Maar dan moet ook *Ariane Daniels* weduwe die alle twee bezeten hebben, zij het in ongesplitste vorm.

In sommige uitwerkingen van dit huizenbezit komt het Rotterdamse archief niet geheel uit de puzzle: *Leenaert Fransz.* en *Joest Aertsz.* worden wel eigenaars van 476 genoemd, met als westelijke belending *Cornelis Hugezoon,* die echter ook als westelijke belending van 475 genoemd wordt. M.i. is niet in het oog gehouden, dat de prot. nummers uit de 17de eeuw dateren en dus tot basis hebben de toestand zoals die toen was en geen rekening kunnen houden met splitsingen of samenvoegingen van voor haar invoering.

Zojuist heb ik bij de eerste vermelding van *Cornelis Hugezoon* als eigenaar van de panden, welke ik wel prot. nrs. 476 en 477 durf te noemen, nog een gegeven achtergehouden uit de akte S. 760, fol. 109. Want niet alleen verbond *Cornelis Hugezoon* zijn twee panden, doch deze akte vervolgt:

„en waert zake, dat dese voirs. ij huysen en eruen niet guet genoech en waren voor dese voirs. rente, soe heeft *Ariaen Daniel Ariaens sns weduwe* met eene gecoren voget dat versekert up haer huys en erue, staende Int westvirendeel en heeft belegen Geerte strwcx weduwe ande oostzijde en ma-

ritge Geryts weduwe ande westzijde, streckende voer van de halue straet tot after Inde hauen".

Behalve hetgeen zij dus aan *Cornelis Hugezoon* overdeed, had zij nog een pand. En juist door het bezit van dit pand zijn we in staat nog meer omtrent de familie te weten te komen. Er is n.l. nog een bijzonder belangrijke bron over het Rotterdamse huizenbezit, welke tot ver vóór het begin van de transportregisters teruggrijpt, n.l. de Blafferts op de inning van huisrenten door de Memorieheren (Kerkmeesters, inv. nrs. 491 en 492) welke van 1472 (met een lacune betreffende 1474/75 en een betreffende 1490) jaarlijks zijn bijgehouden tot 1559 toe. Ook in deze jaarlijkse lijsten komt het „Westende" voor met in het algemeen weer de rentegevende panden genoemd van oost naar west.

In deze blaffents vinden we nog in 1533 en 1534 *Ariane Daniels weduwe* genoemd als de bezitster van het pand, dat later blijkt te zijn prot. no. 526, een pand op het westeinde buitendijks, even ten westen van de Valkensteeg (die ten oosten v. prat. no. 524 lag). Dit pand wordt „*Ariaen Daendels* soutkas" genoemd (492, fol. 262 en 271). Zij zal daar dus een zoutpakhuis gehad hebben.

In 1534 (waar het voor de tweede maal voorkomt) en 1535 wordt zij weer vermeld als eigenares van dit pand, doch beide malen met de correctie „nu *Jo(a)chim Pouwels (492,* fol. 278 vso. en 287) en in 1536 is het definitief geworden „*Jochim Pouwels*" (fol, 294 vso.).

Ariana kwam als eigenares voor sinds 1507, en van 1520 tot 1533 heet het pand alleen „soutkas(t)" (492, fol. 141, 151 vso., 159 vso., 169, 176 vso., 185, 195 vso., 208 vso., 220 vso., 229, 236 vso., 245, 254 en 262), en van 1507 tot 1519 heet het „huis en soutkas" of „soutkas en huis" (492, fol. 34, 41 vso., 49 vso., 57, 65, 80 vso., 90, 97, 104 vso., 113 vso., 121, 127 vso. en 134 vso.); in 1505 en 1506 heet het pand „*Daniel Ariens* soutkas" (alsv. fol. 18 en 26); in 1500 tot 1504 vinden we *Daniel Ariensz.* H(uis) soutkas (inv. nr. 491, fol. 160 vso., 166, 173, 492, fol. 6 en 13); van 1492 tot 1499 heet het *Dan(i)el Ari(a)ensz.* huis (inv. nr. 491, fol. 112 vso., 118, 124 vso., 131, 137 vso., 143 vso., 149 en 154 vso.); in 1489 en 1491 (1490 ontbreekt) vinden we: „*Adriaen IJsbrantsz.* huys, nu *Danel Ariaensz.*, sijn zoen (491, fol. 98 en 105 vso.); 1487 en 1488 geven: „up *Ariaen IJsbrans wedewen* huys (fol. 86 en 92 vso.), en 1472, 1473 en 1476 tot 1486 vermelden *A(d)riaen IJsbrantsz.* huys (fol. 5vso., 11, 16 vso., 21 vso., 26, 31 vso., 37 vso., 43 vso., 5 1, 56, 63 vso., 71 vso. en 78).

De weeskamerakte 580, fol. 3 vso., heeft ons geleerd, dat *Daniel Adriaensz.* reeds voor 7 februari 1502 overleed. Wanneer we hem niettemin als rentebetaler vermeld zien tot 1505, kunnen we daaruit de waarschuwing ter harte nemen, dat de memoriaalheren mutaties bij de eigenaren niet al te snel overnamen. Ook het een paar jaar vermelden van oude eigenaar en nieuwe naast elkander wijst in die richting. Ver.-anderde men misschien pas de lijst, als de renteplichtige zelf op verandering wees? Hoe dit ook zij, uit de weergegeven aantekeningen valt te concluderen:

A(d) riaen IJsbrantsz. bezit prot. nummer 526 reeds in 1472: hij is gestorven voor 1487 en wondt door zijn weduwe overleefd; deze weduwe leeft vermoedelijk in 1488 nog, maar zal in 14189 dood zijn. Daarna is zijn zoon, *Daniel Adriaensz.*, eigenaar van het pand. Diens overlijden, vóór febr. 1502, ontgaat blijkbaar de memorieheren enige tijd, eerst in 1507 vermelden zij zijn weduwe *Ariane* als eigenares en deze blijft

dat tot 1533 of 1534, dan wordt *Jochem Pouwels* als eigenaar genoemd.

Wellicht zal bij de aandachtige lezer de vraag opkomen, of wij in deze blafferts het andere huis van *Adriane Daniels weduwe*, de protocolnummers 476 en 477 dus, ook kunnen terugvinden. M.i. is dat inderdaad het geval, doch daarvoor moeten we terug naar 1488, wanneer dus *Adriaen IJsbrantsz. nog* maar kortelings is overleden. We vinden in dat jaar n.l. vermeld een rentepost van 5 scellingen „up *Daniel Ariaensz.* huys" als post 11 van het westeinde (kerkmrs. 491, fol. 92 vso.) terwijl post 10 luidt: „up scipper doen. huys x sc., nu *Jan Loycx*" en post 12: „up *Willem Jans* die cupers hs. v. sc.". In volgende jaren komt de post van *Daniel Ariaensz.* niet meer voor, wat begrijpelijk wordt, wanneer we het jaar 1487 omtrent het westeinde opslaan, want daar vinden we de post wel (fol. 85 vso.), doch met de toevoeging „gelost". De ervoor en erna voorkomende posten kunnen we door de jaren heen echter wel volgen:

in 1497 vinden we (als post 9, fol. 143): „up *Jā* Loycx h. was, nu *Gherit Meeuwsz.* die smit vā de buysse h., x sc."

en als post 10: „up *Willē Jāsz* die cup̄, nu *Jacob* zij̄ z̄ *v sc.*"

in 1498 (als post 10, fol. 148 vso.) *Jā Loecx* h. was, nu *Gheriet Meusz.* messemak. 10 sc." en

als post 11: „up *Willē Jāsz.* die cup̄, nu *Jacob* zij̄ z̄ *v sc.*"

in 1499 (als post 10, fol. 154 vso.) :„up *Gheriet Meusz.* messemak x sc." en als post 12: „up *Jacob Willē* z die cup̄ v sc."

in 1500, 1501 en 1502 vinden we nagenoeg hetzelfde, doch in 1500 en 1501 als posten 12 en 13 en in 1502 als posten 11 en 12.

De jaren 1503 tot en met 1506 gevens slechts kleine variaties, met verschuiving in 1503 naar de nrs. 12 en 13, behoudens dat in 1505 de gehele volgorde van het westeinde door elkaar is gehaspeld.

Daarna blijft „*Gheryt die messemaker*" als post 12 gehandhaafd tot en met 1514; in 1515 wordt het „*Gheryt de messemaker*, nu *Dirc i de pot*"; in 1516: „up *Dirc i.d. pot*, nu „*Jan de glaesscriuer* van delft"; in 1517 is het weer: „*Gheriet die messemakers* h., nu *Dirc in de pot x sc.*"; in 1518: „up *Jan vā Delf*, glaesmak., nu d'erfgename" en in 1519: meester *Claes* d. surgijn x sc."

Deze meester *Claes* de surgijn blijft als rentebetaler genoemd tot 1540; in het eerste transportboek van schepenen (inv. nr. 481) vinden we op blz. 190 een akte van 3 oktober 1541, waarbij *Clais Claisz. van Hafften,* als gemachtigde van Jouffrou *Aechte Thymans*, zijn moeder, mede als procuratie hebbende van zijn twee susters en broeder, die ons (dat zijn dus de schepenen), gebleken is onder tzegel der stede van denremonde, gaff *Frans Pieters z.* een gift van een huis en erue, staende Int westvierendeel buyten dijcx, belegen van piet henricx z ande oistzijde en clais florisz. ande westzijde (etc.); *Claes* de surgijn zal dus „van Haften" geweest zijn en vermoedelijk in 1540 zijn overleden.

In de blaffert van de Memorieheren vinden we dan ook verder, in 1541 en volgende jaren als eigenaar van het onderhavige pand genoemd „*Frans Pietersz.* de nayer" (ook wel „sniër"). Hiermee komt vast te liggen, dat dit pand het latere protocolnummer 473 is (Ik wil er nog even op wijzen, dat we in de lijst van de Heilige Geest-renten onder no. 253 vinden: „up *Geerijt* die messemakers huys buten dijcx, v scelling verschint Voerscoten marct. Pot. Vacat. m. Hu. a° XVe XV.)

Van het andere huis, dat we hiervoor hebben gevolgd als

eigendom eerst van *Willem Jansz.* de kuiper en daarna van zijn zoon, *Jacob Willemsz.* de kuiper, zien we in 1.507 als eigenaar (of huurder van de weduwe *Jacob Willemsz.*? vgl. Weesk. 580, fol. 30, hiervóór vermeld) genoemd *Willem Jansz.* die scilder, in 1508 *Jan Jansz.* die borduerwercker en van 1509 tot 1518 *Barnaert Barnaertsz.*, al of niet met de toevoeging „de backer" (steeds als 13de post van het Westeinde). Daarna wordt de 13de post: *Pieter Ockers z.* h(uis) de stierman" en deze *Pieter Ockersz.* vinden we totdat de gifteboeken reeds begonnen zijn (tot 1551?), zodat in dit pand het latere protocolnummer 480 is te herkennen (oostelijk van no. 481, dat op de oosthoek van het „spoye" ligt).

„De weg terug" is echter interessanter. Ik vermeldde reeds het jaar 1487. In 1486 is post 11 ook: „up *Daniel Ariaensz.* huys v sc(elling), doch in de jaren 1482 tot en met 1485 vinden we: „*Aef Mo(e)y aerntsz.* h., nu *Daniel Ariaensz.* en in 1473 en 1476 tot en met 1481 alleen „*Aef Mo(e)y aerntsz.* h^s v sc.."..

Deze gegevens zijn te combineren met een akte van 17 februari 1491 (S. inv. nr. 759, fol. 95, vierde akte), waar we lezen:

„Ic *Aef Moey Arentsz. wede* mit mijn voochts hant kenne en lyede voer mij en mynen ervē, dat mij *Daniel Ariaens,* mijn doch^{ts} man, wel voldaen en betaelt heeft van alsulckē scepē brief, die ic up hem sprekende hadde, Roēnde vā een coop van een huys en erue, d. hij nu t tijt In woont, gelegē Int westvirendeel bute dijcx, en heeft belegen *Meeus Reijersz.* ande oostzijde eñ *Daniel Huge z* ..... (?) ande westzijde, noch roēnde van een coop vā een twn en erue, gelegen Int westzijde (sic!) bij de sciedamse poort die mij *Aef* voirs. plaoh toe te behorē, Inhoudeñ xl gr. vl. (bedoeld zal zijn xl ponden gr. vl) daer den seluen principale scepene brief off verlorē Is In bre (beroeringe?) van Frans van Brederoe etc. (Frans van Brederode hield Rotterdam bezet in 1488/89).

Gemelde akte leert ons„ dat *Daniel's* schoonvader „*Moey Aernt*" genoemd werd, en dat hij reeds dood was in 1473 blijkt uit de blaffert der Memorieheren. Zijn schoonmoeder, die *Aef* heet, leeft blijkens de akte nog in 1491 en stelt dan orde op zaken ‚door te verklaren, dat *Daniel* de kooppenningen van zijn huis, dat hij blijkens' de blaffert van haar kocht 1481/82, ten volle betaald heeft (Waarschijnlijk stierf zij na de 'geboorte van *Fije Daniels* en vóór 20 sept. 1496, zodat zij in *Affge Daniels* vernoemd werd).

Het Rotterdams Archief vermeldt deze akte en ook *Aef Moey Aernts weduwe* en *Daniel Adriaensz.* als eigenaren op het fiche betreffende het pand Westvierendeel, protocol nummer 632, zij het met vraagteken, omdat de akte spreekt van buitendijks en 632 binnendijks ligt en onder mede-vermelding van een andere serie eigenaren uit de blafferts der Memorieheren, n.l. 1476 *Aef Martijns, 1477 Heynrick Gerritsz., 1479 Henrick Henricksz* de snijder, 1484 *Block Jansz., 1486 Jan Pieters,* de Platijnmaker, 1509 *Willem . . . . .*, 1510 *Pieter Jansz.* de Timmerman, 1514 *Katrijn Keysers* en *Jan van der Veste,* 1517 *Katrijn Keysers* en *Arien Claes,* 1526 *Claes Vincke,* 1534 *Gerrit Stevens* en 1542 *Jacob Jacobsz. Duyn,* welke laatste twee kloppen met verkoper en koper in de transportakte 481, fol. 271.

Uitgangspunt voor de combinatie van vermelde akte van 1491 met prot. nummer ‚632 is m.i. de vermelding in die akte van de westelijke buurman *Daniel Hugezoon.* terwijl van prot. no. 633 een *Daniel Hugezoon* als eigenaar bekend is. Maar deze *Daniel Hugezoon* verkoopt 633 tezamen met *Cornelis* en *Pieter Danielsz.* op 10 december 1563 en de belending van het pand, dat *Daniel Adriaensz.* van zijn sohoonmoeder kocht, is die van 1491 of misschien zelfs wel van 1481/'82. Ik kan dit argument dan ook niet sterk genoeg vinden voor deze conclusie die:

ten eerste de vermelding in de akte van 1491, dat het betrokken pand buitendijks ligt, als foutief moet verwerpen, en

ten tweede geen rekening houdt met de plaatsing van het pand in de blaffert Kerkmeesters 491; we hebben immers zojuist kunnen vaststellen, dat het steeds genoemd wordt tussen de prot. nos. 473 en 480, wat in overeenstemming is met mijn opvatting, dat het de latere nos. 476/477 uitmaakt, terwijl niet valt te begrijpen, waarom dit pand tussen die nummers genoemd zou worden, indien het moet worden geïdentificeerd met prot. no. 632, dat noch tussen 473 en 480 ligt, noch er tegenover. We hebben immers al gezien dat 480 nog ten oosten van het Spui lag (tussen Spui en Nauwe Marktsteeg), terwijl 632 binnendijks ligt ten westen van het Spui (tussen Spui en Westewagenstraat).

Hoe dit ook zij, in ieder geval leveren akte en vermeldingen in de blaffert inv. nr. 491 ons een kleinigheid over de ouders van *Ariane Arentsdochter* op.

We zagen reeds in het voorgaande, dat *Daniel Adriaensz.* met de handel in zout te maken heeft gehad. Vandaar dat ik hem identificeer met de *Daniel Adriaensz.*, die in deel 111 van de „Bronnen der Geschiedenis van Rotterdam" wordt vermeld als:

degeen, die in 1492/'93 de soutmaet heeft bewaert, met *Pieter Gijsbrechtsz.* (blz. 430) en de coornassijnse (blz. 430) en meelassijnse (blz. 431) heeft gepacht;

degeen, die in 1495/'96 huurder was van de zoudtmaet en het toneijken (blz. 151, 436) en pachter van de turfaccijns (blz. 439) en van de visserij in de Westvest en het Waeltgen. (blz. 440);

degeen, die in 1496/'97 borg bleef voor de pachter van het toneijken, n.l. *Cornelis Claess.* de cuper, en de zoudtmaet huurde, met als borg *Willem Aryaensz.* (blz. 444).

Maar ook identificeer ik hem met de *Daniel Adriaensz.*, die in „De Regeering van Rotterdam" voorkomt als vroedschap in 1495 tot 1499, als schepen in 1485 en 1490, als burgemeester in 1487, 1493 tot 1495 en 1497 en als tresorier in 1488, 1496, 1498 en 1499. Is dit juist, dan sterft hij vóór 29 april 1500, want dan wordt zijn opengevallen plaats in de vroedschap vervuld.

Voorts zal *Adriaen IJsbrantsz.* wel zijn de burgemeester van 1482, de tresorier van 1483 en de schepen van 1484, alsook de pachter in 1459/'60 van het „Stallegelt beneden op de Vismarkt" (Bronnen 111, blz. 131).

Dat deze onderstellingen niet te gewaagd zijn meen ik te mogen beweren op de volgende gronden:

We hebben gezien, dat *Daniel's* kinderen van hun moeder een fikse uitkering kregen voor hun vaderlijk erfdeel, zodat we *Daniel* als zeer welgesteld mogen beschouwen.

Zijn zoon Mr. *Jacob,* heeft een studie volbracht en wordt schepen: hij trouwt met een dochter van *Jan van Veen.*

Daniel's zoon Daniel brengt het tot de hoogste functies in de stad: zo ook zijn schoonzoon *Cornelis Hugezoon.*

Een andere schoonzoon was uit de familie *Biscop,* welke een grote rol speelde in het Rotterdam van die tijd.

Dat er nu in het toenmalige Rotterdam, een betrekkelijk kleine stad, welke door Mr. Bijlsma in zijn „Rotterdams Welvaren 1550—1650" (blz. 3) werd geschat op ongeveer 7000 zielen omtrent het midden van de zestiende eeuw, doch welke in 1518 geen veertig notabelen kon opbrengen (De Regeering

Overzicht II.

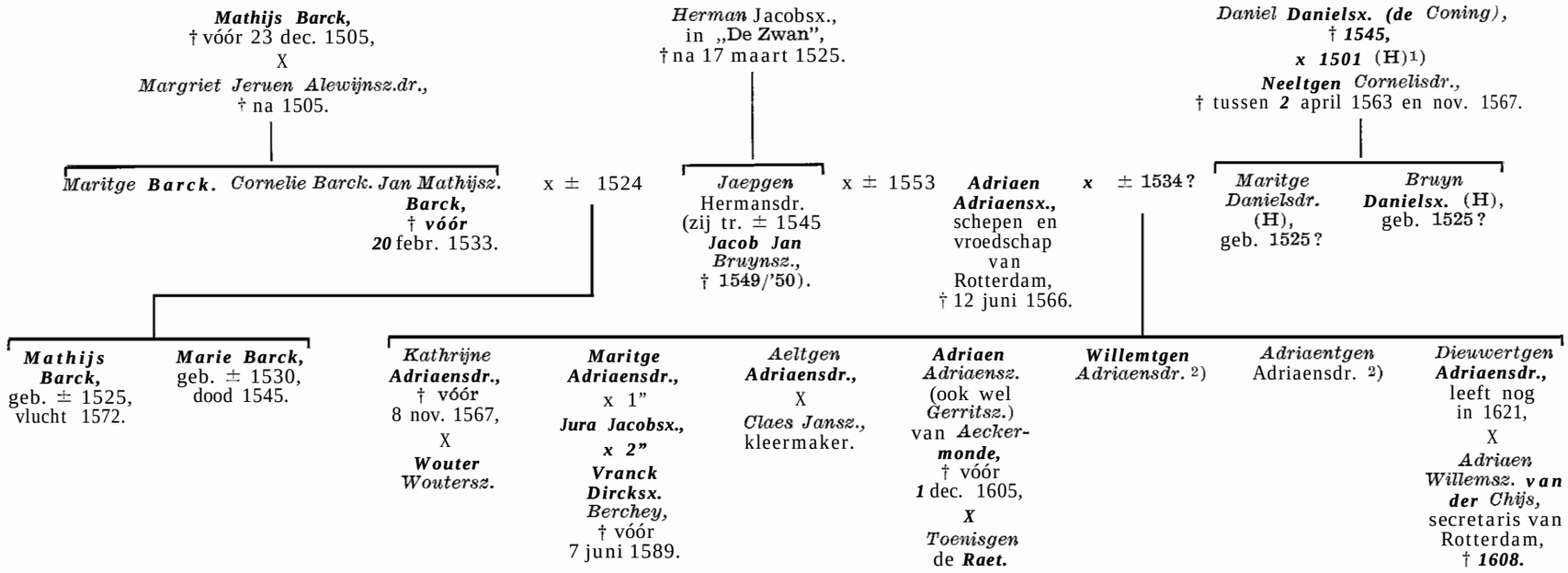

1) H --volgens het handschrift, samengesteld door **Lubbert** *Wolphartsz.* **van Vollenhoven.**

2) **Adriaen** *Jansz. Panser* was gehuwd met een dochter van **Adriaen Adriaensx.;** dit kan geweest zijn *Willemtgen* of *Adriaentgen,* van wie er één gestorven moet zijn vóór 1581.

van Rotterdam, blz. VIII van de inleiding), tegelijkertijd twee personen geweest zouden zijn met de naam *„Daniel Adriaensz."* en wel de ene met het vermogen en de relaties, zoals hiervoor geschetst, en de andere met de functies, zoals in „De Regeering van Rotterdam" worden vermeld, lijkt me volmaakt onaannemelijk. Waren er twee zulke lieden geweest, dan zou men die wel door een of twee bijnamen duidelijk van elkander hebben onderscheiden. Een dergelijke redenering geldt mutatis mutandis voor *Adriaen IJsbrantsz.*

Zelfs wanneer echter mijn onderstellingen onjuist zouden zijn, dan kunnen we door hetgeen onweerlegbaar is gebleken in ieder geval concluderen, dat het handschrift in de aanhef van dit artikel geciteerd als zeer betrouwbaar en vrij volledig mag worden aangemerkt, en dat de schrijver er allerminst op uit was de aandacht te vestigen op de klinkende namen of op de belangrijke functies van de familie.

Ook de samenhang met de families Juyst, *Van der Muyl, Hollaer* en *Van Vollenhoven* leken mij volkomen correct te zijn weergegeven; immers *Jan Heijndricxz. Juyst,* die wij herhaaldelijk in de oudste giftaboeken van Rotterdam aantreffen als eigenaar van woonhuizen (prot. nos. 629, 632, 643 b.v.) was te zamen met *Daniel Danielsz.* en een zekere *Herry* (?) ook eigenaar van een taanhuis op het Westvierendeel van de Hoogstraat binnendijks, prot. no. 640. Dit taanhuis werd 6 juli 1556 verkocht (S. 483/49) door:

Cornelie Cornelisdr., weduwe van *Daniel Danielsz.* voor een derde part, *Dyeuwer Bruynen,* weduwe van *Jan Heijndricksz. Juyst,* voor een derde part en *Pieter Pieter Herry (?)'s zoon* als gemachtigde van zijn vader voor een derde part,

en wel aan *Mathijs Barck, Cornelis Jansz. Venetsiaen* en *Cornelis Elantsz.; Dyeuwer* verbond hierbij als waarborg voor haar vrijwaringsplicht haar huis „de Sterre" in het Westnieuwland (n.l. aan het marktveld, vgl. S. 483/196), dat *Jan Heijndricksz. Juyst* had gekocht op 5 mei 1550 (S. 482/139), en *Dieuwer* verkocht aan *Jacob Cornelisz. Roerom* op 24 maart 1565 (S. 484/74). Gemelde akte van 1550 is de laatste, waarin ik *Jan Heijndricksz. Juyst* als levend vermeld vond: *Dieuwer* vond ik het eerst als weduwe vermeld op 23 mei 1554 (S. 482/309).

Op 16 maart 1581 (S. 486/215) verwierf *Dieuwer Bruynen* weer een huis in het Westvierendeel (prot. no. 612) van de erfgenamen van *Rogier Claesz.* Dit pand werd, zonder dat daarvan transportakten bekend zijn tussen 1581 en 1617, op 6 jan. 1617 getransporteerd door *Louis Adriaensz. Holaer,* laeckencooper, aan *Dirck Paets,* wijnkoper (S. 497/31). In het stadstrouwboek vinden we op 14 oktober 1601 aangetekend als getrouwd *Loeuis* (of *Loenis?) Adriaensz.,* jonckgeselle van Goederede, met *Soetgen Koenraets,* jongedochter van Rotterdam. Zoals bekend, staan in hetzelfde register (fol. 50 verso) als op 15 juni 1608 getrouwd *Lubbert Wolphertsz.* van Schiedam en *Marritgen Coenen* van Rotterdam (de trouwfiches zeggen „Cranen" in plaats van *Coenen,* tengevolge van een afwijkend handschrift).

Onze *Dieuwertgen Bruynen* zal wel dezelfde zijn als degene, die wordt begraven in de week van 24 tot 31 juli 1595 (fol. 26 vo. doodboek 268 v. d. Weeskamer) als *„Dieuwer Bruynen dr.* op de Hoochstraet naest Aerien Pietersz.". Laatstgenoemde was ook in 1581 reeds belending van het door onze *Dieuwer* gekochte pand. Zij secludeerde de Weeskamer bij testament (verloren gegaan).

Intussen, toen ik dit artikel reeds had ingezonden ter plaatsing, werd ik opgeschrikt bij het herlezen van de passage in „Rotterdams Welvaren 1550—1650" (blz. 15, 2de helft),

waarop ik in de aanvang van dit artikel heb gedoeld. Immers, daar staat, dat *Adriaen Adriaensz. van Aeckermonde,* haringreder en herbergier in „De Zwaen", eerst getrouwd was geweest met een dochter van *Daniel Danielsz. de Coning* en daarna met de weduwe van *Jan Mathijs Barck,* terwijl een tweede dochter van *Daniel Danielsz. de Coning* de huisvrouw werd van *Cornelis Hugezoon Besetner.*

Nu was juist uit het feit, dat ik nergens nageslacht van *Daniel Danielsz.* gevonden had, mijn 'twijfel aan de door Mr. Bijlsma beweerde afstamming van *Sophie Danielsdr.* ontstaan. Ik heb daarom alsnog een poging gedaan om te achterhalen, waarop Mr. Bijlsma zijn conclusies heeft gebouwd. Hij heeft daarop blijkbaar gerekend, want hij is zo vriendelijk geweest zijn noties, welke hij voor de samenstelling van zijn boek heeft gebruikt, op het Rotterdamse Gemeentearchief achter te laten.

Omtrent de afstamming van *Sophie Danielsdr.* vond ik daarin niets concreets, zodat ik moet aannemen, dat Mr. Bijlsma haar patnoniem en het voorkomen van *Daniel Danielsz.* als voogd van haar kinderen voldoende aanwijzing heeft geacht om tot de relatie vader-dochter te besluiten. Naar ik hoop heeft het voorgaande aangetoond, dat *Daniel Danielsz.* niet de vader, doch de broeder van *Sophie Danielsdr.* was.

Voor het (bewijs van de afstamming van een eerste vrouw van *Adriaen Adriaensz. van Aeckertnonde* verwijst Mr. Bijlsma, voor zover ik kon nagaaa, slechts naar (1) Schepenarchief inv. nr. 481, blz. 388, (2) Schepenarchief inv. nr. 487, fol. 18 recto en verso en (3) Schepenarchief inv. nr. 765, fol. 142 recto en verso.

Bij de sub (1) geciteerde akte transporteert *Cornelie* (of *Neeltge*) *Cornelisdr.,* de weduwe van *Daniel Danielsz.,* haar huis „De Maen", (prot. no. 345) op 14 mei 1546 aan *Mathijs Barck.* Dit huis was in 1509 reeds van *Daniel Danielsz.* (Weeskamer 580, fol. 45). In margine van deze akte staat aangetekend: „den xv^e^ septēbr. lj (= 1551) is dese gift gegeue als gem. van *Mathijs Barck* bij *Piet de Vries Adr. adr. z.* als gemachtigt van (deze twee laatste woorden staan doorgehaald in de tekst) *Cornelie Cornelis dr.",* waaruit ik afleid, dat *Mathijs Barck* in 1551 het pand weer terugverkocht.

Bij de sub (2) geciteerde akte transporteren op 1 juni 1581 *Adriaen Adriaensz. van Aeckermonde Claes Jansz.* cleermaecker, *Vranck Dircxz Bertheij, Adriaen Willemsz. van der Chijs* en *Adriaen Jansz. Panser,* zwager van de voorgaande, aan capiteijn *Willem Bandt (?)* 5/14^e^ parten van een huys en erff op de Middeldam, genaamd „de 'oude Zwaen" (prot. no. 409) „in sulcker vougen als wijlen *Adriaen Adriaensz.,* der voirs. comparanten vader, en *Jacobmijne Hermans dr.,* zijne huysvrouwe, 't voors. huys en erff gepossideert en beseten hebben en heml. 't zelue bij heurl. ouerlijden es aengecnmen en bestoruen";

Bij de sub (3) geciteerde akten (van 8 nov. 1567) verbindt *Mathijs Barck* zijn pand „de Halue Maen" (eveneens gem. prot. no. 345) dat hij 2 april 1563 opnieuw had gekocht van *Cornelie Cornelisdr.* (S. 484/fol. 6), waarvoor hij haar nog 1550 k.gl. schuldig bleef onder verband van hypotheek (S. 764, fol. 102 vso.) voor verschillende bedragen „In voldoeninge van zijn (blijkbaar Adriaens, Claes', etc.) portie en aandeel van de custinckpenningen vant huys vande „halff maen", staende Indie middeldam, dair de vs. mathijs nu ter tijt Inne woent Ende voirts zijn portie van de vijfhondert car. gl., die hij met zijn susters (met de andere kinderen van *Adriaen Adriaensz.)* voir vuyten boel van *Neeltgen Cornelis dr. s.* gedachten, heure grote moeder, mosten ontvanghen

(etc.) aan *Adryaen Adryaensz., zijn* neeff, *Claes Jansz.* als man en voicht van *Aeltgen Adryaens dr., Jan Jacobsz.*, als man en voicht van *Maritge Adryaens dr., Adryaen Willemsz.* als man en voicht van *Dyeuwertgen Adryaens dr., Adryana Adryaens dochter* en *Willemtgen Adryaens dr.*

Met zovele woorden blijkt hieruit slechts, dat *Neeltge Cornelis dr.* de grootmoeder is van de kinderen *van Aeckermonde*, en dat sluit nog geenszins in, dat *Daniel Danielsz.* ook de grootvader is. Aan dit laatste heb ik dan ook ernstig getwijfeld, speciaal omdat ik 'doorredeneerde op een voorstelding van zaken, welke ik uit de aangehaalde passage van Mr. Bijlsma's boek meende te mogen afleiden. Daarmee raakte ik echter geheel op een dwaalspoor, want het volgende bleek:

Jaepgen Hermansdr, verticht op 20 febr. 1533 (Weesk. 581, fol. 5 en, iets minder volledig, ook op fol. 41 vso.) van haar kinderen *Mathijs*, oud 8 jaar, en *Maritge*, oud 2½ jaar, gewonnen bij *Jan Mathijsz. Barck*. Laatstgenoemde is dus voordien overleden. Het huwelijk tussen *Jan Barck* en *Jaepgen* zal ± 1524 gesloten zijn. Op 15 juli 1545 kwiteert *Mathijs Barck* zijn moeder voor zijn vaderlijk erfdeel en 13 november 1545 kwiteert hij zijn moeder eveneens voor het vaderlijk erfdeel van *Maritge*, die inmiddels is overleden. *Mathijs* is n.l., zoals er staat, haar enige erfgenaam.

Bij de vertichting verbond *Jaepgen tot* zekerheid voor de erfdelen van haar kinderen, haar huis „De Zwaen" op de Middeldam. Dat huis was dus oorspronkelijk niet van *Van Aeckermonde*, maar van *Jaepgen*. We kunnen de geschiedenis van dat huis zelfs nog verder terug volgen: Het was waarschijnlijk afkomstig van *Jaepgen*'s vader, want we vinden een *Herman Jansz.* als eigenaar vermeld op 28 juni 1512 en 18 maart 1521 (Weesk. 578, fol. 169 boven en midden), op 7 juli 1522 (W. 580, fol. 94), op 13 juli 1523 (S, 760, fol. 87 recto), op 4 nov. 1524 (aldaar fol. 132 vso.), op 10 maart *1525* (ald. fol. 150 vso.) en op 17 maart 1525 (ald. fol. 151 recto). Deze *Herman Jansz.* was niet dezelfde als *Harmen Jansz. van Kels(t),* want toevallig komt hij met laatstgenoemde samen voor in S. 760/132 vso.

Uitgaande van de vermoedelijke tijd van haar huwelijk met *Barck* zal *Jaepgen* kort na 1500 zijn geboren.

Ik vond *Adriaen Adriaensz.*, als hij in privé optreedt, nooit met de naam *Van Aeckermonde* aangeduid, doch in Gifteboek 3 (S. nr. 483) staat in 1556 herhaaldelijk *Van Akermonde* in diverse spellingen onder akten, welke voor hem als schepen werden verleden (zie blz. 39-41, 43, 44, 46, 47, 52 en 53). Hij zegelt volgens Unger, Schepenzegels, blad VIII, tweede rij, in 1530 met een wapen mat eikels. Zijn zoon wordt vrijwel steeds *„Van Aeckermonde"* 'genoemd, zoals we zojuist gezien hebben. Vader *Adriaen Adriaensz.* is volgens Unger in „De Regeering van Rotterdam" schepen in 1530, '34, '35, *'51*, '53, '56—'58, en 1561, vroedschap van 1545 tot 1566, boonheer in 1552, '62 en '64, meester van het Elisabeths Gasthuis 1555, getijdemeester 1564 en '65 en overlijdt 12 juni 1566. Hij moet dus even oud of iets ouder zijn dan *Jaepgen*.

Als de laatste in 1533 van haar kinderen *Barck* verticht, zou men op grond van de mededelingen van Mr. Bijlsma verwachtten, dat nu haar huwelijk met *Adriaen Adriaensz.* voor de deur staat. Doch niets daarvan; het is nog de vraag of *Adriaen's* eerste huwelijk dan al is gesloten.

Zojuist heb ik opgemerkt, dat *Mathijs Barck* in 1563 voor de tweede maal „De Halue Maen" verkrijgt van *Neeltgen Cornelis dr.* In de betreffende akte, van 2 april 1563 (S. 484/6), lezen we: *„Pieter de Vries* als gemachtigt en speciael procuratie daertoe hebben als voren (= van *Neeltgen Cornelis dr.*, weduwe van wijlen *Daniel Danielsz.*, opten eersten aprilis voor schepenen gepasseert en hemluyden gebleecken } gheeft *Mathijs Barck* ghift van huysinghe genaempt „De halff Maen", daer hij nv ter tijt In woent, staende Inde middeldam, beleghen Connelis Elantsz. voir en achter ande westzijde en Maritgen quirijnen weduwe van Andries marchelisz. voor en Maerten aergens z achter ande oostzijde, streckende voor vander haluer straet tot achter Inde hauen, met alsulcke vrijdom (etc.) als doude gifte vermelden en dezelue Neeltgen totten jaere lviij (= 1558) toe, als zij de voors. huysinghe De selue *Mathijs* ter pñtie en bij consent van Meester *Symon vander Speck Steuensz.* en *Bastiaen Robbrechtsz.*, voochden van *Aergen Aergensz.* weeskinderen, verkocht, beseetten heeft gehadt".

Wij weten reeds, dat *Neeltgen* de grootmoeder van *Adriaen*'s kinderen is. Uit deze akte zien we bovendien:

1. dat die kinderen niet, althans niet alle, in 1558 meerderjarig waren (dus waarsahijnlijk nog geen 20 jaar);
2. dat de moeder van die kinderen in 1558 dood was;
3. dat men het consent van de voogden van die kinderen nodig achtte voor de verkoop.

Uit dit punt 3 valt een sterk vermoeden af te leiden voor de stelling, dat *Daniel Danielsz.* de grootvader van die minderjarigen is, Want ware hun moeder een kind van *Neeltge*, doch niet van *Daniel,* dan zouden die minderjarigen waarschijnlijk geen deel in „De halve maen" gehad hebben als rechtverkrijgenden van *Daniel Danielsz.* (reeds in 1509 als eigenaar daarvan vermeld) en zouden wij het consent moeten verwachten van hen, die wel de erven van *Daniel* waren.

Wanneer we nu trachten te bepalen, wanneer ongeveer *Adriaen* en de 'onbekende dochter van *Neeltge* getrouwd zijn, zullen we wel niet later dan 1536 uitkomen. Dat lijkt wel heel vroeg voor een huwelijk van de *Maritge*, waarmee volgens het handschrift in 1525 de daa 24 jarige echt van *Daniel* en *Neeltge* 'gezegend werd (en tevens met haar tweelingbroertje *Bruyn*). Of zouden we mogen concluderen, dat het handschrift er b.v. tien jaar naast geweest is? Ik vind die tweeling na 24 jaar niet zo geloofwaardig. Aan de andere kant bepaald zal bedoeld huwelijk (van *Adriaen) wel niet* of niet veel jaren vroeger dan 1533 gesloten zijn. In 1564 waren er, zoals ik straks zal aantonen uit dit (huwelijk aanwezig een zoon, 3 getrouwde en 3 ongetrouwde dochters, waarschijnlijk toen en ook reeds op 23 okt. 1563 (zie hierna) en april 1563 (zie S. 484/6) allen meerderjarig.

Hoe ging het nu met *Jaepgen Hermansdr.* na 1533? Meestal volgde er kort op een vertichting een nieuw huwelijk. Of dat bij *Jaepgen* het geval is 'geweest blijkt nergens uit. We vinden haar als eigenares van „de Zwaen" genoemd (dus waarschijnlijk ongetrouwd) op 7 juni 1543 (W. 579, fol. 183) wanneer voogden bij de weeskamer te boek brengen een rente van 1 pond groot vlaems „op *Jaepgen Harmens* in de Zwan". Ook vinden we haar op 24 november 1543 genoemd als eigenares van een haringplaats, die grenst aan een op die datum getransporteerd huis in de Hooftsteech (S. 481, fol. 298 akte IV). Maar op 29 januari 1545 erkent *Jacob Jansz.* een schuld aan de erven *Ocker Huygens z.* en verbindt daarvoor zijn huys en erve „de Zwan" op de Middeldam (onbetwistbaar dezelfde „Zwan" als in de vertichting van 1533 genoemd, gelijk uit de belendingen blijkt). En deze *Jacob Jansz.*, ook aangeduid als *„Jacob Jan Bruynsz."* komt nu vaker voor in de schepenregisters als 'eigenaar van „de Zwan" (op 6 juni 1545, S. 481/357 IV, op 17 juni 1545, S. 481/360 111, op 9 nov. 1547, S. 817/18 vso., op 17 dec. 1547, S. 761/38 vso.).

En ook vinden we hem als debiteur van *Vranck Jacobsz.* in Weeskamer 581, fol. 76 recto en verso, vervolgd op een ongenummerd blad van dat register, volgens fol. 76 vso. slot „folio ultimo", doch thans gebonden tussen fol. 7 en 8 van hetzelfde register. Hij consigneert als waarborg voor zijn schuld een schuldbekentenis aan hemzelf van *Arent Willemsz., Dirck Willemsz.* en *Maritge Bartouts dr.*, welke schuldbekentenis we waarschijnlijk terugvinden in S. 761, fol. 79 d.d. 17 juni 1545. *Jacob* lost op de schuld aan *Vranck Jacobsz.* nog af op 23 okt. 1549 (t.a.p.). Kort daarna moet hij zijn overleden, want juni 1550 wordt *Jaepgen Hermansdr.* weer genoemd als belending van *Adriaen Adriaensz. Snoe,* die naast „De Zwaen" woont in „De baertse", prot. no. 410 (S. 482/152, akte 1) en 6 aug. 1550 doet „*Jaepgen Hermansdr., weduwe wijlen Jacob Jan Bruynsz.*" een volgende aflossing aan *Vranck Jacobsz.* en licht op 18 juli 1551 de 'verpande brief (W. 581 tussen fol. 7 en 8). Op 16 juli 1552 verbindt zij, met haar gecoren voocht, haar huis op de Middeldam (S. 8 17, fol. 95) voor een rente, Zij is dus op dat moment ongehuwd.

En dan vinden we, in juli 1553, *Adriaen Adriaensz.* genoemd als eigenaar van het huis Middeldam, dat niet anders dan „De Zwan" kan zijn (S. 482, blz. 276 akte 11). Dus dan moeten *Jaepgen* en *Adriaen* getrouwd zijn. Maar toen was *Jaepgen* eigenlijk geen „weduwe *Barck*" maar „weduwe *Jacob Jan Bruynsz.*" en had ze een zoon van ± 30 jaar. En *Adriaen* zal over de 50 jaar geweest zijn en had nog maar 13 jaar te laven.

In die tijd vinden we hem nogal eens genoemd als eigenaar van „De Zwaen" (13 maart 1556, S. 483/32, 27 mei 1559, S. 483/154-5, 5 dec. 1560, S. 483/219, 9 okt. 1561, S. 483/264, 23 okt. 1563, S. 484/ 36 II).

Zo straks hebben we al gezien, dat zijn kinderen „De Zwaen" voor 5/14 verkochten aan kapitein *Willem Bandt* in het jaar 1581.

En de overige [delen? Die waren al vermoedelijk van die kapitein, want aan kapiteijn *Willem Ban* werden ze 5 april 1576 verkocht door *Willem de Jonge* als commissaris van wege Zijne Princelijke Excellentie en de Staten van Holland gecommitteert tot de verkoopinge van geannoteerde huysen ende erffuen der fugitieve 'personen vuyt saecke der jegenwoirdige troublen aen Sijne Ex^tie^ ende de Staten voorn. tot vordernisse vañ gemeen saicke ende oorloge vervallen ende aengeslaegen, Inder vouge de selue negen xiiij^e^ parten *Mathijs Barck* eertijts hebben toebehoort (S. 485 fol, 263). *Mathijs Barck* was n.l. 22 juli 1572 met vele andere koningsgezinde Rotterdammers gevlucht.

Voor de breuken 5/14 en 9/14 heb ik geen verklaring, hetgeen niet_ mag verwonderen, als men leest, wat Prof. Fockema Andreæ in „Het Oud-Nederlandsch Burgerlijk Recht", deel 11, blz. 186 zegt over verdeling van gemeenschappen in tweede (of later) (huwelijk.

De Rotterdamse Gifteboeken verraden misschien wel, hoe *Adriaen* en *Jaepgen* aan elkaar kwamen. Immers zij woonden slechts een paar huizen van elkaar af, *Jaepgen* in „De Zwaen", prot. no. 409, en *Adriaen* in „De Croen", prot. no. 406. Ik vond *Adriaen* reeds op 19 sept. 1547 als oostelijke belending van prot. no. 407 vermeld (S. 482/38) doch prot. no. 406 wordt hem tweemaal #getransporteerd door *Aeltgen Cornelisdr.*, weduwe van Mr. *Cornelis Hu(y)mansz.*, n.l. op 10 juni 1548 (S. 482,165) en op 22 augustus 1549 (S. 482/116); de laatste maal wordt *Aeltgen* bijgestaan door *Jacob Jan Bruynsz.* als haar gecoren voocht. Inmiddels had *Adriaen Adriaensz.* op 13 juli 1548 zijn pand in de Nupoirt aen *Reijer Jansz. Sprong* verkocht (S. 482/67), waarbij hij „De Croen" verbond voor de vrijwaringsplicht.

„De Croen" wordt door *Adriaen Adriaensz.* voor de helft en door zijn kinderen ('zonder voogden) voor de wederhelft getransporteerd aan *Huybrecht Heijnricx z.*, kammaker, op 23 oktober 1563 (S. 484/36). *Adriaen Adriaensz,* verbindt dan „De Zwaen" voor de vrijwaringsplicht. *Huybrecht* kan blijkbaar niet alles betalen en verbindt het gekochte huis voor de helft van het tekortkomende aan *Adriaen Adriaensz.* en voor de wederhelft aan *Adriaen's* dan levende zeven kinderen, n.l. *Wouter Woutersz.* als man van *Katherine* of *Trijn Adriaensdr., Jan Jacobsz.* als man van *Maritge Adriaens, Claes Jansz.* als man van *Aeltgen Adriaens, Adriaen Gerritsz., Willemtgen, Adriaentgen* en *Dieuwertgen Adriaens dochteren.* We zien zijn zoon dus hier genoemd „*Adriaen Gerritsz.*" Dat gebeurt ook in twee transportakten van 14 mei 1578. In een dier akten kopen „*Adriaen Willemsz. van der Chijs* en *Adriaen Gerritsz. van Aeckermonde*" van burgemeesteren van Rotterdam een erf op het hooft. In de eraan voorafgaande akte worden *Adriaen Willemsz.* en *Adriaen Gerritsz.* als belendingen genoemd van het ten zuiden 'gelegen erf en in de erop volgende akte komen *Adriaen Willemsz. van der Chijs* en *Adriaen Adriaensz. van Aeckermonde* voor als de noordelijke belendingen van het aldaar <getransporteerde (S. 486/27 vso., akten 11, 1 en 111).

Zoals we gezien hebben, komt *Kathrijn* in 1567 niet meer voor onder *Adriaen's* kinderen (S. 765, fol. 142 recto en verso). Zij zal dus 'tussen 1564 en 1567 zijn overleden; in 1581 (S. 487/18) komt *Jan Jacobsz.* niet meer voor. Ook hij zal dan zijn 'overleden; *Maritge* is dan immers hertrouwd met *Vranck Dircksz. Berckhey;* in S. 489 fol. 140 11 van 7 juni 1589 en in S. 490, fol. 277 11 van 4 sept. 1593 komt zij reeds weer voor als weduwe *Vranck Dircksz.* en in de laatste akte heet zij „*Van Aeckermonde*". *Adriaen Willemsz. van der Chijs* is de secretaris van Rotterdam, die *Mathijs Barck* opvolgt. Deze *Adriaen* sterft in september 1608 en wordt 20 sept. begraven. Zijn vrouw *Dieuwertgen* testeert nog 10 maart 1621 voor notaris Symonsz. (N. 22 fol. 345). Haar dochter *Neeltge* en haar zoon *Daniel* zijn al overleden met achterlating van nageslacht; haar dochter *Elisabeth* leeft nog, Zie ook de testamenten N.. 6/321 en N. 16/220.

Op 1 dec. 1605 testeert voor dezelfde notaris (N. 12/58-9) *Toenisgen Henricx de Raets dochter,* weduwe van *Adriaen Adriaensz. van Aeckermonde.* Zij noemt twee dochters, *Luitgen* en *Dieuwertgen.*

De benoeming van *Adriaen Adriaensz. van Aeckermonde* met „*Adriaen Gerritsz.*" hiervoor vermeld, wijst op de mogelijkheid, dat zijn grootvader *Adriaen Gerritsz.* heette.

Weinig bevredigend blijft, dat *Adriaen Adriaensz.* (vader) ± 1553 hertrouwt met *Jaepgen Hermansdr.*, zonder dat blijkt van een vertichting van zijn minderjarige kinderen uit eerste huwelijk. Hierbij moet echter bedacht worden, dat we slechts die vertichtingen kennen, die bij weesmeesters zijn ingeleverd en overgenomen in de weeskamer-registers, terwijl de werkelijke „Vertichtboeken" ± 1800 zijn opgeruimd.

Tenslotte nog een paar losse aantekeningen naar aanleiding van het voorgaande:

In „Ons Voorgeslacht" van maart 1963 beschrijft ons lid, de Heer C. Hoek, onder de lenen van Capelle aan de IJssel er een, dat door *Claes Cornelisz.* op 18 oktober 1497 werd opgedragen aan een „*Daniel Andrieszoon*" en kort daarna, in ieder geval vóór 7 juni 1512, nadat het leen in handen was gekomen van Mr. *Jacob Danielsz.*, door laatstgenoemde wordt

opgedragen aan *Pieter Eliasz.*, poorter van Rotterdam. Ik vraag mij af, of genoemde *Daniel Andriesz.* misschien „*Adriaenszoon*" zou moeten heten.

Of „*Adriaen IJsbrants coster wijf*", die in 1481/'82 borg bleef voor *Willem Ariesz.* (Bronnen 111, blz. 420) de vrouw is van onze *Adriaen IJsbrantsz.*, weet ik niet.

Doch dat de *Adriaen Zfsbrantsz.*, die in 1503 tot 1518 (of korter?) vroedschap en in 1507 schepen is, dezelfde zou zijn als *Adriaen Zfsbrantsz.*, de burgemeester van 1482, de tresorier van 1483 en de schepen van 1484, zoals Unger schijnt aan te nemen, die hen als één persoon in zijn register op „De Regeering van Rotterdam" vermeldt, waag ik te betwijfelen. En dit niet alleen, omdat anders mijn beweringen onjuist zouden blijken. Immers, de vader van *Daniel Adriaensz. is* dood in 1487. Maar het lijkt mij weinig aannemelijk, dat men na drie jaren van hoge functies in de regering circa twintig jaar daarvan wordt uitgeschakeld en dan weer zeven tot vijftien jaar mag mee-regeren. Men werd bovendien toch geen burgemeester of tresorier als jongeling?

De vroedschap van 1503 zal wel dezelfde zijn als degene, die voorkomt in Weeskamer 579, fol. 27, waar *Jan IJsbrantsz.* en *Willem Jansz. van Teelinge* als voechden van *Ariaen IJsbrantsz* weeskinderen op 11 augustus 1516 aan die kinderen, met namen *Ewout, Jan Ariaen, Katrijn, Geertge* en *Jacobgen,* hun gueden te boek brengen, in presentie o.a. van *Katrijn,* weduwe van *Arien IJsbrantz.* en moeder van die weeskinderen; bij die goederen is een huys en erve met een tuyn daerafter an, alsoe *Ariaen IJsbrantsz.* dat bewoent en beseten heeft (geen plaatsaanduiding). Een zoon *Daniel* is hier niet bij.

De *Adriane Danielsdr.*, die 24 oktober 1517 verticht van haar weeskind *Cornelis*, gewonnen bij *Arenf Jansz.* de cup(er), waarvoor zij dat kind 4 pond gr. vlaems bewijst, verzekerd op haar pand aan het Westnieuwland (tussen *Ewout Pieter Hopers z.* noord en *Daem Dircx z.* de cup zuid) durfde ik niet bij de familie in te lijven. Zou dit toch behoren te gebeuren, dan zou het handschrift een leemte of fout (*Dirck Jansz.* in plaats van *Arent Jansz.*?) bevatten (terwijl de vertichting op nog een huwelijk van *Ariane* na dat met *Arenf Jansz.* wijst).

In Weesk. 580, fol. 48 vso. wordt als noordelijke belending van *Lijsbeth Adriaensdr.*, wed. van *Wolbrant Jansz.* de glaesmaker, in de Lombertstraat genoemd Mr. *Jacob Danielsz.* in 1509. Is dat onze Mr. *Jacob?*

Een wapen ken ik niet van de broeders of voorvaderen van *Sophia Danielsdr.* Haar broer, Mr. *Jacob Danielsz.* zegelde als schepen met een merk (zie Unger, De Regeering van Rotterdam, Suhepenzegels, pag. VII).

Nog enkele aanvullingen en verbeteringen van mijn artikel van 1963, kolom 2 en volg. (boven de reeds gesignaleerde fouten in kolom 8 aldaar) moge ik hieraan toevoegen:

ko 1. 8, regel 3 van onderen: alstweedevoogd in de weeskamerakte 570/137 vso. wordt 'genoemd „*K(e)rs van Ruyuen*"; dat ik vroeger „van Duynen" las, werd veroorzaakt door een overdreven grote afkortingsstreep boven de „a" van „va(n)", welke ik tezamen met de daarop volgende „r" voor een „d" aanzag:

kolom 12 onder en 13 boven: dat *Adriana Ewoufsdr.* reeds in 1534 getrouwd was met *Cornelis Hugen zoon (Besetner)* blijkt uit een ten arohieve te Rotterdam (Charterkamer) bewaarde grosse van een schepenakte van 11 juli 1534, welke grosse tevens bewijst, dat *Adriana* de kleindochter is van *Reijer Jansz. van der Horsf,* door een dochter van laatstgenoemde, die een *Ewouf* trouwde. Deze vondst dank ik aan de fiches Bijlsma;

ko 1. 13, regel 10 :„en" tussen „*Besemer*" en „dat" moet een komma (,) zijn;

kol. 16, regel 12 : na „weeskind" in te voegen: „de vrouw overleed voor 11 sept. 1615 (N 55/314)";

ko 1. 17, sub 7, regel 12 : na „*Heemsing*" in te voegen: „Zij maakte 10 mei 1617 huw. voorwaarden (N 21/57), o.a. met assistentie van *Herman Gillisz. Heemsing,* de vader van de bruidegom";

ko 1. 17, sub 8, regel 13 : na „*Stael*" in te voegen: „Zij maakte 17 jan. 1619 huw. voorwaarden (N 57/16), waarbij *Govert Egbertsz. van der Stael* als vader van de bruidegom compareert":

kol. 19, regel 2 van sub 2: in te voegen na „nagegaan": „*Matheus Gijsbertsz. Elsenwael,* makelaar in greinen, wordt met zijn zuster *Maria* ontslagen uit de voogdij van hun voogden (W. 604/266). Zij zijn van goeden beleiden.":

kol. 25/26 in Overzicht 4, regel 8: *van der Mey* moet zijn „*van der Mij*";

ko1. 26, regel 10: „*van der Mey*" moet zijn „*van der Mij*";

kol. 26, 1 aatste regel van 3: „160" moet zijn „16";

ko 1. 28, na regel 14 in te voegen: „„Het oudste stadstrouwboek, fol. 17 vso., vermeldt: compareerden op huyden (de laeste martij 1576) *Franck Claes z* eñ *Fyfgen Joris dr.* verclaereñ dat zijl. te goeder trouwe In echte staet zijn getreden onder zodanige belofte etc."

VRAGEN EN ANTWOORDEN.

Both Hendriksen-Winter (LXVII 391; LXVIII 25). *Anna Clara Achenbach,* † Siegen 8 nov. 1757, tr. aldaar 23 oktober 1742 *Johann Ludwig Winter* (weduwnaar van *Maria Elisabefh Achenbach Johannesdr.),* was een 'dochter van *Johann Friedrich Achenbach* (zoon van *Friedrich Achenbach* en *Elisabeth Kirchmeisfer),* ged. Marienborn 12 juni 1698, schepen aldaar, † Marienborn 18 juni 1757, en van (huwelijk Siegen 20 juli 1723) *Sophie Margarefhe Freudenberg* (dochter van *Philipp Ludwig Freudenberg* en *Anna Clara Stahl*), geb. Hachenburg 17 febr. 1706 c.q. 2 januari 1707, † Marienborn 2 maart 1785.

Wassenaar. **MR. H. W.** B. **WEFERS BETTINK.**

Nadere gegevens over het echtpaar *Achenbach-Freudenberg* en voorouders treft men aan in Deutsches Geschlechterbuch, Band 139 (1965), blz. 290 en 296, en Band 70 (1930), blz. 5: Nederl. Patriciaat 4e jrg. (1913), blz. 132, en W. J. Hoffmann J. Jzn., Geschiedenis van de familie Hoffmann uit Hachenburg, deel 1, blz. 136 e.v.

In „Siegerland, Blätter des Siegerländer Heimatvereins", Band 29 (1952), blz. 63, wondt de „Bergschöffen" *Johann*

Friedrich Achenbach te Marienborn vermeld als pachter van de „Löhnberger Hütte" in Siegen enige jaren vóór 1738.

'REDACTIE.

Le Boullenger-Macalester. Joost *Le Boullenger,* geb. ....., ritmeester in het regiment Cavalerie Oranje-Friesland 1769, majoor 1779, (zn. van *Joost Le Boullenger,* kolonel-commandant bij hetzelfde regiment), † ..... tr. ..... *Margaref Mary Macalesfer,* geb. Doornik 5 januari 1755, † ..... (na 1790), dr. van *Robert Macalesfer* en *Levina van der Burch.*

Gevraagd aanvullende gegevens.

's-Gravenhage. P. R. TH. ZANDER TER MAAT.

Grijp. Bevestiging en aanvulling gevraagd van de volgende gegevens betreffende een geslacht *Grijp,* die ik wegens de schaarse archivalia met veel voorbehoud geef. Door mij zijn bewerkt het archief van de Reformierte Kirche en het Stadtarchiv te Nordhorn en de Overijsselse archivalia.

A.

1. *Rolof Grip,* † vóór 20 dec. 1,674, tr. vóór 22 febr. 1634 *Fenne Küpers,* van Vieren (Holland, onbekend waar), burgeres van Nordhorn 22 febr. 1634.

Uit dit huwelijk:

11. *Rudolff Gryp,* burgemeester 1701, '02 en schepen 1710, '14 van Nordhorn, tr. aldaar (ondertr. Ootmarsum 20 dec. 1674) *Engele (Engelfje) Sfavermans,* van Ootmarsum, lidmaat aldaar 3 april 1670, burgeres van Nordhorn 28 febr. 1675, dr. van *Jan Sfaverman* en *Margarefha Grim.*

Uit dit (huwelijk:

1. *Rudolph,* volgt 111.
2. *Jan Grijp,* keurnoot 1702, rotmeester 1707, gemeensman 1708, '09 en loonheer 1726, '27 te Nordhorn, † na 1 juni 1758, tr. N.N., † (aangegeven Nordhorn 1 juni)' 1758.

III *Rudolph Grijp,* loonheer 1712, '13, burgemeester 1718, '19, '22, '23, '26, '27, '32 en schepen 1720, '21, '24, '28, '29, '31, '37—'39 van Nordhorn, tr. Ootmarsum 5 sept. 1708 *Aleida Kramer,* ged. aldaar 26 dec. 1679, burgeres van Nordhorn 12 febr. 1709, dr. van *Willem Cremer,* burgemeester (1708) van Ootmarsum, en *Aelfje Kuiper.*

Uit dit huwelijk:

1. *Engel Margarefha Grijp,* ged. Nordhorn 9 juni 1709.
2. *Aleid Grijp,* ged. Nordhorn 4 januari 1711.
3. *Willem,* volgt IV.

IV. *Willem Grijp,* ged. Nordhorn 17 sept. 1713, theol. stud. te Leiden 3 apnil 1729, koopman, loonheer 1739, burgemeester 1740—'43, '47, '48, '51, '53, '54, '60—'62, '65—'67, '73—'78 en schepen 1744, '56, '57, '59, '68, '71, '72 van Nordhorn, † (aangegeven aldaar 25 april) 1780, tr. vóór 12 febr. 1739 *Geerfruid Elshof,* geb. Enschede in 1711, burgeres van Nordhorn 12 febr. 1739, † Nordhorn 6 april, begr. aldaar 8 april 1801, dr. van *Gerrif Elshof.*

Uit dit huwelijk:

1. *Alide Grijp,* ged, Nordhorn 14 januari 1748,

Indien zij de oudste in leven gebleven dochter van *Geertruid Elshof* is, is zij † 22 februari 1795. Indien dit overlijden te Nordhorn heeft plaatsgehad, zou zij alleen identiek kunnen zijn met Juffr. Wed. *Strik,* wier overlijden op 21 febr. 1795 wordt aangegeven; ik acht het echter waarschijnlijker, dat deze inschrijving slaat op *Helena Averes,* de weduwe van *Jan Herman Strick.*

2. *Gezina Grijp,* ged. Nordhorn 1 juli 1750, † Enschede 19 april 1784, tr. Losser 4 sept. 1770 *Johannes Sfroink,* geb. Enschede 11 nov., ged. aldaar 15 nov. 1744, fabrikeur en firmant der Katoenweverij J. Stroink & Zonen te Enschede, † aldaar 18 okt. 1807, zn. van *Jurriaan Sfroink,* burgemeester van Enschede, en *Herberdina Keller.*
3. *Herberdina Margarefha Grijp,* ged. Nordhorn 24 sept. 1752, † aldaar 10 maart 1795, tr. Nordhorn 26 aug. 1789 *Pefrus Dannenbargh,* geb. Amsterdam 15 sept. 1765, [burger van Nordhorn 15 febr. 1790, koopman, burgemeester 1804, '05, '07, '08 en lid Raad (1822—'31) aldaar, † Nordhorn 7 mei 1847, zn. van *Pieter Hendrik Dannenbargh* en *Hendrika Veering;* hij hertr. Eibergen 2 sept. 1798 *Gerharda Cafharina ten Cate,* en tr. 3° Gildehaus? 14 febr. 1804 (ondertr. Nordhorn 26 nov. 1803) *Gezina Margaretha Meiling.*

B.

1. *Reiner Griep,* voogd van Nordhorn 1655, tr. vóór 1641 *Fenne Offinck,* van Lohne, burgeres van Nordhorn in 1641.

Uit dit huwelijk:

11. *Johan Reinersz. Gryp,* tr. vóór 23 febr. 1677 *Maria Tölners,* van Hopsten, burgeres van Nordhorn 23 febr. 1677.

Uit dit 'huwelijk:

1. *Willem,* volgt 111.
2. *Anfhonie Grijp,* pachter van het mout en het klein gemaal 1710, '16, van het buitenweggeld 1719 en van de waag- en wijnaccijns 1724 (?) te Nordhorn.

111. *Willem Grijp,* † vóór 14 januari 1714, tr. *Aleida Striks,* bakkerin te Nordhorn (1715), waarsch. dr. van *Herman Strick.*

Blijkens de hieronder aangehaalde akte van 19 maart 1774 is het waarschijnlijk, dat *Aleida Strick* hertrouwd is.

Uit dit huwelijk:

1. *Jan Herman Grijp,* ged. Nordhorn 15 april 1708.
2. *Herman,* volgt IV.
3. *Jan Grijp,* ged. Nordhorn 1 nov. 1711.
4. *Willem Grijp,* ged. Nordhorn 7 januari 1714.

IV. *Herman Grijp,* ged. Nordhorn 1 dec. 1709, loonheer 1740, '41, pachter van het mout en het klein gemaal 1741, schepen 1747, '58, '72, '74, '76, '77, '79, '80 en burgemeester 1755—'57 van Nordhorn, † 1781/23 nov. 1782, tr. 1 ° *Margarefha van Dorsfen;* tr. 2° Nordhorn in januari 1755 *Johanna Hambecke,* burgeres van Nordhorn 15 febr. 1745, begr. aldaar 14 sept. 1759, dr. van *Everf Hambek,* burgemeester van Bentheim, en weduwe van *Herman Cramerus,* burgemeester van Nordhorn (1745).

Blijkens het testament van *Herman Grijp* van 19

maart 1774 mocht zijn 'dochter ***Margaretha,*** weduwe van ***Pieter*** Teussing, alleen het vruchtgebruik van zijn nalatenschap ontvangen; gaf zij de voorkeur aan de legitieme portie, dan waren de volle en de halve broers en zusters van de erflater erfgenaam. Uit een kasboek, dat van weae het bewind over zijn nalatenschap bewaard gebleven is, blijkt, dat hij een zwager *Buer* had, neven Jan ***Boer, Hendrik Avres, Derk Avres*** en *Christiaen Stulen* en nichten *Stuels, Engelberts* en *Woltrings* (alles Stadtarchiv Nordhorn inv.nr. C 1 g 1).

Uit dit huwelijk:

Margaretha ***Grijp,*** woont te Schüttorp 11 sept. 1804, tr, Nordhorn 29 okt. 1763 ***Pieter Theusink,*** ged. Zwolle 19 febr. 1733, burger van Nordhorn 16 febr. 1765, † vóór 19 maart 1774, zn. van ***Nicolaas*** *Theusink* en *Aleida Klonkers.*

C.

I. *Henrich Grijp,* burgemeester 1703—'05, '20, '21, '24, '25, schepen 1713, '23, '30, '32 en pachter van het mout en het klein gemaal 1713 van Nordhorn, tr. N.N..

Uit dit huwelijk:

1. *Hendrina Johanna Grijp,* geb. Nordhorn in januari 1699, bsgr. Zwolle 24 dec. 1778, tr. *Hendrick Strick,* geb. Nordhorn in febr./maart 1,694; 'burger van Zwolle 15 mei 1725, mr. koperslager en burgerluitenant aldaar, begr. Zwolle 10 januari 1783, waarsch. zn. van *Hertnan Strick.*
2. *Rudolf,* volgt 11.
3. Ds. *Henricus Grijp,* geb. Nordhorn in 1706, theol. stud. te Groningen 13 sept. 1726, stud. te Lingen 1729?, predikant te Metslawier 1730, te Drogenham 1735, te Veenendaal 1739, † aldaar ? 22 okt. 1747, tr. Groningen 8 maart 1733 *Anna Geertruida Martinus,* geb. aldaar 24 mei 1700, † Utrecht 28 mei 1776, dr. van *Egbert Marinus* en *Johanna Daendels.*

   Uit dit huwelijk 8 kinderen, van wie de zoon *Henricus Grijp* het geslacht in Nederland voortzette.

11. *Rudolf Grijp,* 1 oonheer 1731, '32, burgemeester 1733—'35 en schepen 1736 van Nordhorn, † vóór Pasen 1750, tr. vóór 18 febr. 1730 *Aleida Bode,* van Uelsen, burgeres van Nordhorn 18 febr. 1730, † vóór 9 april 1764, mogelijk dr. van *Bernhard Bode,* burgemeester van Uelsen 1727,

Uit dit huwelijk (de plaats van nr. 4 onzeker):

1. *Barend Grijp,* woont te Amsterdam in 1764.
2. *Margaretha Grijp,* doet belijdenis te Nordhorn Pasen 1750, woont te Amsterdam 1764.
3. *Johanna Grijp,* doet belijdenis te Zwolle 21 maart 1758, attestatie vandaar naar Amsterdam 8 april 1758, woont aldaar in 1764.
4. *Hendrik Grijp,* woont te Uelsen in 1764.

   In 1764 wordt als oom van deze kinderen genoemd ***Johannes*** *Muylvoort* en als neef Lucas ten ***Winkel (Jansxn.);*** blijkens procuratie d.d. Amsterdam 9 april 1764 (niet door mij nagezien) wordt het ouderlijk huis en gaarde te Nordhorn door de drie eerste kinderen voor *f* 2450,— verkocht aan hun broer ***Hendrik*** *Grijp* te Uelsen (Stadtarchiv Nordhorn, inv.nr. C 1 s 2).

D.

Losse 'gegevens:

Hendryck Gryep, oud-schepen 1648, '49 van Nordhorn, tr. vóór 18 febr. 1650 *Greet Haeseforths,* burgeres van Nordhorn 18 febr. 1650.

Anna Gryp, van Nordhorn, burgeres van Lingen 15 sept. 1685, tr. *Jan Brumlewen.*

Catharina Gryps, van Nordhorn, burgeres van Lingen 3 juli 1688.

Reinhard Wilhelm Grijp, loonheer 1711 van Nordhorn.

Jan Hendrik Grijp, pachter van de waag- en wijnaccijns 1712 en van het mout en het klein gemaal 1718 van Nordhorn.

's-Gravenhage. **MR. 0. SCHUTTE.**

Jorissen-Bird. Ds. *Matthias Jorissen,* geb. Wesel 26 okt. 1739, laatste Hoogduits Gereformeerd predikant te 's-Gravenhage, † 's-Gravenhage 13 januari 1823, tr. ..... *Johanna Sophia Helena Bird,* geb. ....., † .....

Gevraagd aanvullende gegevens.

's-Gravenhage. **P. R. TH.** ZANDER **TER MAAT.**

Carlier-Macalester Loup. Ds. *J.....A.....* *Carlier,* geb. ....., † ....., predikant te Zuilichem, zn. van ....., tr. .. *Maria Malacester Loup,* geb. Zalk 1 okt. 1807, † Hoogeloon 27 okt. 1867, dr. van Ds. *Robert* en *Frederica Wilhelmina Jorissen.*

Gevraagd aanvullende gegevens.

's-Gravenhage. P. **R.** TH. **ZANDER TER MAAT.**

van der **Craght.** In de collectie „Oldenbarneveltiana" van het museum Flehite te Amersfoort bevindt zich een geschreven memorie van een heer *van der Craght,* die zijn voornaam niet vermeldt, doch alleen dat hij Amsterdammer is. Hij behoorde ongetwijfeld tot de familie waarvan in De Wapenheraut jrg. 19 10 een stuk genealogie voorkomt. Hij polemiseert tegen een passage in het in 1768 verschenen boek „Endeldijk" van zijn familielid *W. van der Pot: in* beide gevallen gaat het over de afstamming van Oldenbarnevelts vrouw *Maria van Utrecht.* Kan een lezer een gegrond vermoeden uiten welke *Van der Craght* in die tijd genealogische belangstelling had, c.q. met menige summiere genealogische gegevens?

Leusden (U.), Buurtweg 10. MR. **J. DEN** TEX.

Crol(lius). Blijkens „De Nederlandsche Heraut", jrg. 1886, bladz. 146, had het echtpaar Ds. *Lambertus Crol(lius)-Johanna Kuchlinus* ('gehuwd te Leiden 1645) 4 zoons en 2 dochters. Van hen zijn mij bekend:

a. *Anna,* ged. Leiden (Hoogl. K.) 29 nov. 1646; verder niets bekend;

b. *Quirinus,* geb. te Zaltbommel in ?, zijn levensloop is mij verder in grote trekken bekend, doch met wie, waar en wanneer is hij gehuwd? Had hij nog meer kinderen dan een dochter *Anna,* die met *Bartholomeus Pijl1* huwde?

c. *Lambertina Maria,* ged. 's-Hertogenbosch (Grote K.) 28 febr. 1662; verder niets bekend,

Aanvullingen zowel t.a.v. de bovengenoemde als van de niet genoemde kinderen zijn van harte welkom.

Wassenaar. B. **J. BUMA.**

Cunninghame-Macalester, George *Cunninghame,* geb....., luitenant-kolonel in het regiment Houston van de Schotse Brigade, lid van de Hoge Krijgsraad der Verenigde Nederlanden van 1780—'83, †....., (zn. van *James,* kolonel en bevelhebber van het eerste regiment van de Schotse Brigade (1730—'33) en van *Johanna Maria Le Plat*), tr. 's-Gravenhage (Scheveningse K.) 27 juni 1781 *Charlotta Elizabeth Macalester,* ged. Breda 22 nov. 1758, †....., dr. van *Robert* en *Levina van der Burch.* Uit dit huwelijk: 1. *Charlotta Elizabeth Cunninghame,* ged. 's-Gravenhage (Grote Kerk) 1 mei 1782; 2. *George Cunninghame,* ged. 's-Gravenhage (Engelse Kerk) 22 juni 1783.

Gevraagd aanvullende gegevens.

's-Gravenhage. P. R. **TH. ZANDER TER** MAAT.

van der Leeuw-Riehm. Ds. *Jacobus Willem van der Leeuw,* geb. Alkmaar 16 mei 1824, predikant te Eemnes-Buiten en te Alkmaar, †'s-Gravenhage 10 dec. 1905, tr. ..... *Justine Henriette Riehm,* geb. Deil....., † Hilversum ..... (na 1905).

Gevraagd nadere gegevens.

's-'Gravenhage. P. R. **TH. ZANDER TER MAAT.**

Lulofs-Taaks (LXXXV 415). *Claes Lulofs,* burger, makelaar en tuinman in Leer (Oost-Friesland), † aldaar 1 okt. 1811, tr. *Janneke Pieters Zytsema.*

Zoon:

Jan Doekes Lulofs, 'geb. Leer (ged. in de Mennonieten Gemeente) 5 juli 1777, commissionair op de Herengracht bij de Oude Spiegelstraat, † Amsterdam 22 juli 1828, tr. Amsterdam 15 mei 1813 *Anna Eleonora Raabe,* ged. Amsterdam 4 febr. 1790, † Amsterdam 8 juni 1818, dr. van *Carl Nicolas Raab* en *Maria Elisabeth Heuneman.*

Een zoon van dit echtpaar zal wel zijn de in de vraag genoemde *Jan Doekes Lulofs,* gehuwd met *Dorothea Catharina Helena Christina Taaks.* De voorouders van *Anna Eleonora Raabe,* uit het adellijke Zweedse geslacht *Raab,* geïntroduceerd bij het Zweedse Ridderhuis onder no. 1586, zijn:

1. *Reinhold Raab,* † in 1632, generaal-majoor in Zweedse dienst en kommandant in Wittenberg.

11. *Hans Raab,* ritmeester in Zweedse dienst in het regiment van generaal-majoor Stålhandske, † in de slag bij Lützen 6 nov. 1632, tr. *Beata Drake af Intorp* (uit een onder no. 82 bij het Zweedse Ridderhuis geïntroduceerd adellijk gesladht), † in Duitsland in 1632, dr. van *Axel,* stadhouder, en *Elisabeth Larsdotter.*

111. *Axel Raab,* geb. 20 januari 1620, luitenant in Zweedse dienst in het regiment van de kolonel Ulfsparre tot 1650, luitenant bij de Zwitserse garde in Frankrijk, kwartiermeester bij een Schots kavalerie-regiment, luitenant in een Zweeds kavalecie-regiment 1654, begr. Stockholm 9 juni 1692, tr. *François Le Moin,* uit Frankrijk.

IV. *Carl Raab,* geb. Stockholm 14 juni 1659, ingelijfd bij de Zweedse adel (zonder predikaat, als „*Raab*") door naturalisatie d.d. 13 nov. 1719, waarbij zijn wapen met een gouden anker werd verbeterd, geïntroduceerd bij het Zweedse Ridderhuis 1719 onder no. 158'6, ging 1680 in Nederlandse 'dienst, buitengewoon luitenant der artillerie bij de Zweedse admiraliteit 1683, onderluitenant aldaar 20 aug. 1686, eerste luitenant 1689, kapitein bij de admiraliteit 17 sept. 1697, „holm-majoor" 9 dec. 1712, ontslagen als kommandeur 3 aug. 1717, kommandeerde in 1700 het oorlogsschip „Wenden" en in 1712 het schip „Göta Lejon" in" de zee-oorlog tegen Denemanken, vocht op 11 juli 1713 voor de Finse kust als kommandant van de schepen „Ösel", „Estland" en „Wenden" tegen een Russische vloot van vijftien oorslogsbodams, waarvan hij twee tot zinken bracht en de rest op de vlucht joeg, † Karlskrona 1 maart 1724, tr. 13 juli 1680 *Ursila Witzell,* geb. 3 maart 1663, † 10 maant 1715, dr. van *Ake,* hoofdinspecteur.

Uit dit huwelijk 15 kinderen, o.a.:

V. *Verner Raab,* geb. 31 maart 1688, ging in dienst van de koopvaardij 1704, compagnieschrijver 1706, konstapelmaat bij de admiraliteit 30 dec. 1707, konstapel juni 1711, [buitengewoon onderluitenant 3 okt. 1711, buitengewoon eerste luitenant 1714, gewoon onderluitenant 11 januari 1716, eerste luitenant 3 juli 1717, kapitein-luitenant 1720, scheepskapitein 13 nov. 1740, kommandeur-kapitein 9 aug. 1749, ridder in de Zwaard-orde, † 3 juli 1751, tr. 3 juli 1712 *Christina Elisabet Gjerdslovia,* geb. 15 nov. 1695, † Karlskrona in 1759, begr. in Nättraby (Blekinge) 1 sept. 1759, dr. van Ds. *Nils,* luthers predikant, en *Dorotea Knap.*

Uit dit huwelijk 10 kinderen, o.a.:

VI Ds. *Axel Raab,* geb. op het landgoed Brömsebro, kerspel Kristianopel (Blekinge) 20 sept. 1713, onderofficier 1728, student a.d. Universiteit Lund 1733 en in Uppsala 7 okt. 1736, gepromoveerd tot phil. magister a.d. Univ. Uppsala 29 juni 1741, priesterwijding 20 juli 1741; predikant op het vlaggeschip „Ulrika Eleonora" 29 april 1742, predikant bij de admiraliteit van Karlskrona en assessor in het admiraliteitscollege 9 maart 1743, † Karlskrona 18 febr. 1761, tr. Karlskrona 5 sept. 1743 *Ulrika Eleonora Richter,* geb. 7 aug. 1718, † Karlskrona 12 nov. 1786, begr. Nättraby 30 dec. 1786, dr. van *Laurentz Niklas* en *Anna Catharina Ram.*

Uit dit huwelijk 10 kinderen, o.a.:

VII *Carl Nicolas Raab,* geb. Karlskrona 4 maart 1748, koopman te Amsterdam sedert 1776, op de Oudezijds Voorburgwal tegenover de Oude Kerk, † Amsterdam 25 april 1814, tr. Amsterdam 14 aug. 1778 *Maria Elisabeth Heuneman,* ged. Amsterdam 15 febr. 1752, † Amsterdam 12 april 1814, dr. van *Johannes* en *Anna Lucia Elisabeth Sanders,* en weduwe van *Casper Johann Georg Wenckebach.*

Uit dit huwelijk:

1. *Anna Eleonora Raab,* ged. Amsterdam 8 aug. 1779, † Amsterdam 19 juli 1784.
2. *Wilhelmina Christina Maria Raabe,* ged. Amsterdam 24 aug. 1783, † Amsterdam 16 januari 1842, tr. 1° Amsterdam 5 mei 1811 *Samuel Georg Ferdinand Caldemeyer,* geb. Tecklenburg 4 febr. 1781, commissionair op de Heregracht, † Amsterdam 11 aug. 1819, zn. van *Ernst August* en *Christina Drees;* tr. 2° Amsterdam 15 januari 1823 *Johann Georg Meese,* geb. Tecklenburg 15 febr. 1797, commissionair en makelaar op de Singel, † Amsterdam 12 juni 1849, zn. van *Georg Wilhelm,* „Kaufmann", en *Hermanna Dorothea Caldemeyer.*
3. *Carl Fredrich Raabe,* ged. Amsterdam 3 sept. 1787, leeft 1813 als kantoorbediende in Amsterdam.

4. *Anna Eleonora Raabe,* ged. Amsterdam 4 febr. 1790, † Amsterdam 8 juni 1818, tr. Amsterdam 15 mei 1813 *Jan Doekes Lulofs* (zie boven).
5. *Christianus Johannes Raabe,* ged. Amsterdam 7 juli 1791, † Amsterdam 11 juni, begr. aldaar 14 juni 1798.
6. *Hendrik Fredrik Raabe,* geb. 26 maart, ged. Amsterdam 1 april 1793, † Suriname 20 aug. 1812.
7. *Johanna Elizabeth Raabe,* ged, 26 januari, ged. Amsterdam 1 febr. 1795, † Parijs 21 juni 1842, tr. *Jean Baptist Albert Ulric Severin de Buniau.*

Gaarne aanvullingen op deze stamreeks 'gevraagd, speciaal inzake *Carl Fredrich Raabe* (geb. in 1787) en diens eventuele descendenten.

's-Gravenhage. P. R. TH. ZANDER TER MAAT.

Macalester-Lug'tmaker-van der Burch. *John Macalester,* ged. Doornik 12 juli 1725, zn. van *Duncan* en *Johanna Lugtmaker,* vaandrig 1742, luitenant 1745, kapitein-commandant 1749, kapitein van een eigen compagnie 1768, luitenant-kolonel in het Ie regiment van de Schotse Brigade 1779, † ..... tr. .....

Gevraagd nadere gegevens, ook omtrent eventuele descendenten.

Duncan Macalester, geb. in Schotland, zn. van *Alexander Macalester* of Loup en *Jane Campbell* of Auchenbreck, vaandrig 1714, luitenant 1721, kapitein-luitenant in het Ie Regiment van de Schotse Brigade in Statendienst 1741, tr. ca. 1717 *Johanna Lugtmaker,* geb. ..... † na 1744, dr. van *Arnold Lugtmaker,* burggraaf van Meurs (?).

Hun zoon was:

Robert Macalester, geb. Ieper 29 nov. 1718, generaal-majoor, † 's-Gravenhage 9 maart 1800, tr. ..... (ondertr. Gorinchem 24 april) 1749 *Leuina van der Burch,* geb, ..., begr. Nijmegen 15 okt. 1761, dr. van *Johan,* heer van Naaltwijk, en *Maria Taay* en weduwe van *Johan van Norden.*

Gevraagd aanvullende gegevens omtrent bovenstaande echtparen en over de voorouders *Lugtmaker* en *Van der Burch.*

's-Gravenhage. P. R. TH. ZANDER TER MAAT.

Mackenzie-Macalester, *Thomas Mackenzie* (zn. van ....), geb. ....., vaandrig 1733, luitenant 1742, kapitein in het regiment Marjoribanks van de Schotse Brigade 1745, † (te 's-Hertogenbosch of Gorinchem) ..... 1749, tr. Bergen op Zoom 27 januari 1746 *Agnes Macalester,* gsd. Namen 21 aug. 1723, † .....dec. 1782, dr. van *Duncan* en *Johanna Lugtmaker.*

Gevraagd aanvullende gegevens.

's-Gravenhage. P. R. TH. ZANDER TER MAAT.

Macalester Loup-van Blommestein, *Cornelia J... van Blommestein,* geb. ..... † Soerabaja 30 mei 1873, dr. van ....., tr. Soerakarta 22 mei 1860 *Duncan Macalester Loup,* geb. Zaltbommel 20 dec. 1814, beroep ?, † Batavia 25 sept. 1885, zn. van Ds. *Robert* en *Frederica Wilhelmina Jorissen.*

Gevraagd aanvullende 'gegevens,

's-Gravenhage. P. R. TH. ZANDER TER MAAT.

Nadere (en bij enkele data van het bovenstaande afwijkende) gegevens in Nederl. Patriciaat 1969, blz. 53. REDACTIE.

Neervoort-Groothuys, Nadere gegevens gezocht over het echtpaar *Gerrit Neervoort* en *Willemina Groothuys.* Zij hertrouwt *Gerrit Reynders,*

Uit het eerste huwelijk een dochter *Geertruid,* tr. *Hendrick Kronenberg. Hendrik* werd ged. Dalfsen 16 april 1688.

Uit het tweede huwelijk een zoon *Gerrit,* bijgenaamd *Neervoort.*

Het echtpaar *Neervoort-Groothuys* komt voor in een acte van notaris van Pamburg te Oudewater.

Quito (Ecuador). E. A. N. 'VAN DER KUIP-ZILVOLD.

van Riet (Rie(d)t(h)). Gevraagd worden geboorteplaats en -datum, huwelijksdatum en -plaats en de ouders (ook beroep van deze laatsten) van:

Gerrit van Riet, vorster van Someren en Asten 1718—'81; commis van den Tolle en gerichtsbode. Uit zijn huwelijk met *Anna Willemse Vervooren* werden tien kinderen geboren, waarvan het eerste, *Wilhem,* te Someren werd gedoopt (Ned. Herv.) op 2 april 1719. Nog twee kinderen werden aldaar gedoopt, de volgende zeven te Asten (allen Ned. Herv.). *Anna Vervooren* deed belijdenis te Asten op 3 okt. 1732 terwijl haar man reeds sedert 1721 als lidmaat het avondmaal had gebruikt (Lidmatenlijst Ned. Herv. Gemeente van Asten).

Vermoedelijk is voornoemde *Gerrit van Riet* de zelfde als zijn naamgenoot in Son en Breugel, genoemd in Son en Breugel, R 22, f. 3 en 4, als halfbroeder van *Martin van Riet.* Hun vader was *Aelbert van Riet,* vorster van Son en Breugel (1662—'92).

Zelfde gegevens als boven gevraagd over:

Johannes' van Riet, gehuwd met *Catharina Marsein.* Zij lieten zeven kinderen dopen te Asten (R.K.). Hun oudste zoon *Albertus* werd te Asten gedoopt 19 maart 1692. Een vierde zoon van dit echtpaar was *Gerardus,* ged. Asten (R.K.) 2 nov. 1697. Twee zonen van dit echtpaar droegen de naam *Martinus.*

Meer bijzonderheden gevraagd over:

Antonis van Riet, borgemeester van Asten over het jaar 1705 (Asten, Inv. nr. 14, blz. 55 en 56) en

Marten van Riet, op 2 dec. **1727** oud-burgemeester genoemd' (Asten Inv. nr. 15, blz. 139).

Wie kan mij nader inlichtten over de personen die de volgende wapens voerden?

Van Riet (Armorial Général, herdruk Londen 1967):

1. d'argent à une touffe de roseaux au nat. entremelée de fleures d'or sur une terasse de sinople.
2. d'argent à cinque barres brét. et c.: brét. de gu.
3. coupé: au 1. de gu. à une étoile de sable, accosté de deux coquilles d'argent; au 2. d'argent à deux étoiles de gu. en chef et une coquille du même en gu.

Polvliet's collectie bevalt voonts nog de volgende wapens:

1. twee rietschoven op een kolom;
2. twee schuin geplaatste (gekruiste) rietschoven,

Doetinchem. B. RUITENRUST HETTEMA.

INHOUD VAN DIT NUMMER.

Bestuursberichten. — Adriaen IJsbrantsz. en zijn nakomelingen. Een Rotterdamse regeringsfamilie omtrent 1500, door Mr. 0. A. van der Meer. — Vragen en antwoorden.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,

BESCHERMHEER Z.K.H. DE PRINS DER NEDERLANDEN

Dit blad verschijnt maandelijks en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.

Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maandblad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur Mr. W. W. van Valkenburg, *„Nijenstede", Backershaegenlaan 70, Wassenaar.*

De jaarlijkse contributie (abonnement) ad *f* 25,— gelieve men steeds vóór 1 februari te voldoen door storting op postrekening no. 20910 ten name van de penningmeester van het Genootschap te 's-Gravenhage.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur, gelieve men te richten tot de Secretaris Dipl. Ing. A. Corts, ***Louise de Colignylaan*** 18, ***Oegstgeest.***

Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan het Bureau van het Genootschap, *Bleyenburg* 5, 's-Gravenhage.

Betalingen aan de Bibliotheek dienen te geschieden op postrekening no. 487073, ten name van de Bibliotheek van het Genootschap te 's-Gravenhage.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

No. 4 **LXXXVIe Jaargang** **april 1969**

BESTUURSBERICHTEN.

Het bestuur geeft met leedwezen kennis van het overlijden van de Heren W. Barends en Kl. den Hartog, respectievelijk sedert 1946 en **1957** gewoon lid van het Genootschap.

Tot lid zijn benoemd: — **Voorgesteld door:**

W. N. DE BLAEY, ***Sportlaan 235,*** 's-Gravenhage-2023. — DE SECRETARIS VAN HET GENOOTSCHAP.

Mevrouw H. C. M. BURCHARTZ-DE ROOY, ***Joh. Vermeerplantsoen 44, Voorschoten.*** — Mejuffrouw Mr. Chr. KIK, 's-Gravenhage.

J. P. VAN BUSSCHBACH, ***Van Lodensteinstraat 22, Zoetermeer.*** — Jhr. W. P. DE KOCK, 's-Gravenhage.

Adreswijzigingen:

L. J. ABELMANN, — Goes, *Mecklenburglaan* ***36.***

W. R. AVENARIUS, — Rijswijk (Z.-H.), Regentesselaan 21.

S. A. C. DUDOK VAN HEEL, — Amsterdam-1010, ***Rooseveltlaan 268.***

J. C. E. VAN DEN HOEVEN, — Rotterdam-3004, Spoorsingel 47.

Mr. L. P. A. M. HOFSTEE, — Linne (L.), ***Kasteel Heysterum.***

Mevrouw E. A. G. HONIG geb. HOUBOLT, — Bergen (N.-H.), *Eeuwigelaan* ***34.***

J. D. MARKESTEIN, — Leidschendam, ***Prinses Annalaan 296.***

R. J. MULDER VAN STELLENDAM, — 's-Gravenhage-2018, Van ***Zaeckstraat 77.***

Ir. A. J. J. VAN DER REST, — Gerona (Spanje), *Bell* Lloch Y *Font Picant.*

H. J. J. VERMEULEN, — Bloemendaal, *p/a.* ***Hotel Iepenhove,*** *Hartenlustlaan* **4.**

E. J. VINKHUYZEN, — Amsterdam-1013, *2de* ***Const. Huygensstraat 71.***

Op last van de Officier van Justitie te Zutphen is de naam van het lid Ir. J. T. M. Broekhuizen verbeterd in „Van Broekhuizen".

AANWINSTENLIJST DER BIBLIOTHEEK.

Bij 1, J. van der. Van der Bijl **1667-1967.** Geslagsregister. Cape Town, 1968. ***(Aankoop.)***

Essink, H. en F. van Wagenberg. Tongelaar. Van domeingoed der heren van Cuijk 'naar particulier bezit van belgische edellieden. [Grave enz., 1968.1 offsetdr.
(Geschenk van „Streekarchivariaat Land van Cuijk.")

Essink, H. B. M. Een onderzoek 'naar absolute rechten van de heren van Cuijk; een bijdrage tot de rechtsgeschiedenis van het land van Cuijk en de stad Grave. [Grave, 1967.1
(Geschenk van de Schrijver.)

*É*tat préseat de la noblesse du royaume de Belgique. Publ. par G. de Hemptinne et 0. Coomans de Brachène avec coll. de L. Robin. Bruxelles, 1966-1968. dl. XIV t/m XVIII.
(Aankoop.)

Familieboek Idema. Beschrijving van een familie Idema. [Groningen,] 1968. *(Aankoop.)*

Fehrmann, C. N. De Kamper klokgieters, hun naaste verwanten en leerlingen. Kampen, 1967. *(Recensie-exemplaar.)*

Formsma, W. J. en B. van 't Hoff. Repertorium van inventarissen van Nederlandse archieven. Groningen, 1965. 2de dr. herz. en bijgew. door J. Meinema. *(Aankoop.)*

Frank, K. F. von. Standeserhebungen und Gnadenakte für das Deutsahe Reich und die österreichischen Erblande bis 1806 sowie kaiserl. österreichische bis 1823 mit einigen Nachträgen zum „Alt-Österreichischen Adels-Lexikon" 1823-1918. Senftenegg, 1967. dl. 1. A-E. *(Aankoop.)*

Geschichte, Die, der Grafen und Herren von Limburg und Limburg-Styrum und ihrer Besitzungen. Assen enz., 1968. dl. 11, 4. *(Recensie-exemplaar.)*

Geus, J. P. Overzicht van de familie Wonder. [Z. pl.,] 1966. offsetdr. *(Aankoop.)*

Gorissen, F., F. Matenaar, H. Gräf. 150 Jahre Landkreis Kleve, Beiträge zu der geschichtlichen Entwicklung. Kleve [,1966]. *(Geschenk van de Oberkreisdirektor van de Landkreis Kleve.)*

Grauwels, J. Regestenlijst der oorkonden van de landkommanderij Oudenbiezen en onderhavige kommanderijen. Brussel, 1967. dl. 11. offsetdr. *(Ruil.)*

Handbuch, Wappenfibel, des Heraldik. Neustadt a.d. Aisch, 1967, 15de nieuwe en verm. dr. *(Recensie-exemplaar.)*

Hart, G. 't. Inventaris van het archief van het departement 's-Gravenhage van de Maatschappij *tot Nut* van het Algemeen 1796-1940 en Catalogus van de Bibliotheek van dat departement. 's-Gravenhage, 1967. gestenc. *(Geschenk van de Archivaris der gem. 's-Gravenhage.)*

Hooft van Huysduynen, J. J. Geschiedenis van het geslacht van Dam van Isselt. [Bilthoven, 1965.1 *(Geschenk van Ir, J. van Dam van Isselt.)*

Hooft van Huysduynen, J. J. Bijdrage tot een genealogie van het geslacht Van Voorst tot Voorst. [Eefde (Gld.), 1968.] *(Recensie-exemplaar.)*

Ide, W. Borken. Die Geschichte der alten Stadt. Borken (Bez. Kassel) , 1967. *(Geschenk van hef Gemeentebestuur van Borken.)*

Inventarissen, gebundelde. [Gaoningen,] 1968. offsetdr.
1. Inventaris van het familiearchief Clant van Hanckema. Door W. J. Formsma. 2. Inventaris van het huisarchief Coendersborg. Door J. Meinema. 3. Inventaris van de verz. familiepapieren Polman Gruys. Door 0. A. M. W. Hartong. *(Geschenk van de Rijksarchivaris in de prov. Groningen.)*

Jaar, 100, in Hoorn 1868—1968. Samengesteld ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan van het Westfriese Lyceum / H.B.S. Hoorn. [Hoorn, 1968.1 *(Aankoop.)*

Jaarboekje, 23ste—25ste [van de] familie-gemeensohap „Ter Laeck". [Vlaardingen.] 1967-1969. gestenc. *(Geschenk van de familie-gemeenschap „Ter Laeck".)*

Jaeger, J. A. Inventaris van het familiearchief van der Goes van Dirxland 1419-1928. ['s-Gravenhage,] 1965. offsetdr. *(Geschenk van de Alg. Rijksarchivaris.)*

Janssen, L. Die Familien der Kirchengemeinde Aurich-Oldendorf (1700—1900). Aurich, 1968. gestenc. *(Aankoop.)*

Jongh, G. J. W. de. Beschrijving van een verzameling stukken afkomstig van het geslacht Mackay van Ophemert en van leden van aanverwante geslachten. ['s-Gravenhage,] 1967. offsetdr. *(Geschenk van de Alg. Rijksarchivaris.)*

Jongh, G. J. W. de. Beschrijving van een verzameling stukken afkomstig van Johannes van den Bosch en enige van zijn nakomelingen. ['s-Gravenhage,]1968. offsetdr. *(Geschenk a.b.)*

Kollis Tz., H. Uit de historie van Berkhout. [Berkhout,] 1968. *(Aankoop.)*

Kollis, H. Overzicht van de familie Kollis. [Z. pl.,] 1966. offsetdr. *(Aankoop.)*

Kuile, G. J. ter. Inventaris van het archief van de voormalige havezate Wegdam bij Goor. [Zwolle,] 1966. offsetdr. *(Geschenk van de Rijksarchivaris in Overijssel.)*

Laan, P. H. J. van der. Inventaris van het archief van de memorie-meesters van de Oude- of St. Nicolaaskerk te Amsterdam, Amsterdam, 1968. *(Geschenk van de Gemeentearchivaris van Amsterdam.)*

Ladrier, F. Inventaire des archives de l'abbye de Saint-Hubert. Bruxelles, 19168. offsetdr. *(Ruil.)*

Lawless Lee, G. The story of the Bosanquets. Canterbury [,1966]. *(Recensie-exemplaar.)*

Lemmens, B. M. P. Genealogie van een familie Lemmens, Beek (Limburg). Nijmegen [,1968]. *(Aankoop.)*

[Marel, A. van der.] Bijdrage tot de geschiedenis van huizen met namen in Rijswijk (Z.-H.). [Z. pl., z. j.] In: Jaarverslag Stichting Museum Rijswijk (Z.-H.)", 1964—1965. *(Geschenk van de Schrijver.)*

Methorst, H. J. Bijdrage tot de genealogie van het geslacht Methorst. [Arnhem, 1966.] offsetdr. *(Geschenk van de Samensteller.)*

Meijer, G. Aan het water. De Sliedrechtse familie Bos. Rotterdam, 1967. *(Recensie-exemplaar.)*

Mol, J. M. S. Genealogie Van Eupen. Varsenare, 1968. *(Geschenk van de Heer A. van Eupen.)*

Monatsblatt, Senftenegger, für Genealogie und Heraldik. Ferschnitz. 1966. Bd. VI, afl. 1-2. *(Geschenk van de Heer K. F. von Frank.)*

Nispen tot Pannerden, A. J. M. De koop en verkoop van Pannerden in 1801-1803. ['s-Gravenhage,] 1968. offsetdr. *(Geschenk van de Schrijver.)*

Nobe 1, V. J. Verdwenen water, gewonnen melk. Met bijdr. van K. P. Stapel en D. P. van Wigcberen. [Hoorn, 1968.1 Bevat biogr. van leden van het geslacht Groneman. *(Aangekocht.)*

Oranje, P. B. Oranje als burgerlijke familienaam onder het nederlandse volk. [Z. pl.,] 1968. *(Aankoop.)*

Pange, J. de. L'auguste maison de Lorraine. [Lyon,] 1966. *(Aankoop.)*

Quellen zur Genealogie. Göttingen, 1968. dl. 11. Niedersachsen. offsetdr. *(Aankoop.)*

Recum, F. v [o n]. Genealogie der Familie van Recum und der Freiherrn von Recum 1450—1966. [Hampton Bays, N.Y., 1966.1 offsetdr. *(Geschenk van de Samensteller.)*

Regesten op de Jaarregisters van de Keure. Schepenjaar 1400-1401. [Gent,] 1967. dl. 1. 15 aug. 1400-15 febr. 1401. gestenc. *(Aankoop.)*

Roebroecb, E, Het Land van Montfort. Een agrarische samenleving in een grensgebied 1647—1820. Assen, 1967. *(Aankoop.)*

[Roest, C. B.] Geschiedenis van het geslacht Vos. [Z. pl., z. j.]. gestenc. *(Geschenk van de Samensteller.)*

Rooij, W. van. Sint-Oedenrode. Het dorp van Mgr. Bekkers. Sint-Oedenrode, 1968. *(Aankoop.)*

Rouhart-Chabot, J. Inventaire des archives du château d'Hollogne-aux-Pierres. Bruxelles, 1964. offsetdr. *(Ruil.)*

Roy, J. v [o n]. Die Familie von Roy in Danzig und Preussen. Lüneburg enz., 1968. offsetdr. *(Geschenk van de Samensteller.)*

Saffroy, G. Bibliographie généalogique, héraldique et nobiliaire de la France des origines à nos jours imprimés et manuscrits. Préf. de M. Fleury. Paris, 1968. dl. 1. Généralités: nrs. 1—16008. *(Aankoop.)*

Sagher, H. E. de. Recueil de documents relatifs à l'histoire de l'industrie drapière en Flandre. Bruxelles, 1966. dl. 111, Locre-Wormhoudt. — Suppl. gepubl. door J. H. de Sagher, H. van Werveke, C. Wyffels. *(Ruil.)*

Schaep man, Ch. J. A. M. Inventaris van de papieren van Mr. H. P. Marchant 1968-1956. ['s-Gravenhage,] 1968. offsetdr. *(Geschenk van de Alg. Rijksarchivaris.)*

Schilfgaarde, A. P. van. Het archief van de Doornenburg. Arnhem, 1966. offsetdr. *(Geschenk van de Rijksarchivaris in Gelderland.)*

Sinninghe, J. R. W. De Nieuwe Uitleg. 's-Gravenhage, 1967. *(Geschenk van de Schrijver.)*

[Sinninghe, J. R. W.] Van gasthuys to bank. De geschiedenis van de percelen aan de Lange Vijverberg te 's-Gravenhage, waar thans de Bank voor Nederlandsche Gemeenten is gevestigd. [Z. pl.,] 1966. *(Geschenk van de Directeur' van de Bank voor Ned. Gemeenten.)*

Smidt, J. V., E. Smidt-Oberdieck, Diddens fünf Jahrhunderte in Ostfriesland 1422-1965. Leer [, 1966.1 dl. 1. *(Recensie-exemplaar.)*

Spoor, C. Kroniek van Nootdorp. Nootdorp [, 1966.1 *(Recensie-exemplaart.)*

Stakenburg, A. J. Teychiné. Bredase families. De familie Frackers. Rotterdam, 1965. gestenc, *(Geschenk van de Samensteller.)*

Stakenburg, A. J. Teychiné. Bredase families. De familie Jamez. Rotterdam, 1965. gestenc. *(Geschenk van de Samensteller.)*

Stakenburg, A. J. Teychiné. Bredase families. De familie Roelants en Collemans. Rotterdam, 1967. gestenc. *(Geschenk van de Samensteller.)*

Struick, J. E. A. L. Utrecht door de eeuwen heen. Utrecht ene., 1968. *(Aankoop.)*

Tits-Dieuaide, M. J. Inventaire des archives de la famille de Hemricourt. Bruxelles, 1967. offsetdr. *(Ruil.)*

Veer, J. F. van Westde. De rechtbank te 's-Gravenhage van 1811-196~6. [Z. pl., z. j.] *(Aankoop.)*

Vervaeck, S. Inventaire des archives du Ministère de la Justice, administration de la Sûreté Publique, (Police des Etrangers) , dossiers généraux (Régime français 1914). Bruxelles, 1968. *(Ruil.)*

Vries, R. de. Inventaris van het archief Nederburgh. Van een index voorzien . . . door W. 0. van Zoeren. 's-Gravenhage, 1964, offsetdr. *(Geschenk van de Alg. Rijksarchivaris.)*

Wamper, H. Das Leben der Brüder Adrian und Peter van Walenburch aus Rotterdam und ihr Wirken in der Erzdiözese Köln bis zum Jahre 1649. Ein Beitrag zur Gesch. der Gegenreformation. Köln, 1968. *(Recensie-exemplaar.)*

Warlop, E. De Vlaamse adel voor 1300. Handzame, 1968. 2e dln. 3 bdn. dl. 1. Hist. studie; dl. 11, 1 en 2. Bijl. Alf. repertorium van edele geslachten (midden 9de—einde 13de eeuw). *(Aankoop.)*

Wartena, R. Het archief van de familie Brantsen. Arnhem, 1966. offsetdr. *(Geschenk van de Rijksachivaris in Gelderland.)*

Weltens, R. Inventaire des papiers Michel Levie (1851 -1939). Bruxelles, 1968. offsetdr. *(Ruil.)*

Weltens, R. Inventaire des archives de la paroisse de Saint-Nicolas-en-Havré à Mons (XIIIe—XXe siècle). Bruxelles, 1968. offsetdr. *(Ruil.)*

Weijtens, F. H. C. Inventaris van de archieven der Rijksveeartsenijschool en Veeartsenijkundige Hogeschool. Utrecht, 1966. *(Geschena van de Rijksarchivaris in de prov. Utrecht.)*

Woelderink, B. Inventaris van het archief van het Huis ten Donck. Rotterdam, 1968. *(Ruil.)*

Woordeboek, Suid-Afrikaanse biografiese. Hoofdred. W. J. de Kock. [Kaapstad, 1968.] dl. 1. *(Recensie-exemplaar.)*

IJsseling, J. M. F. Inventaris van het archief van het Begijnhof te Breda. Breda, 1966, offsetdr. *(Geschenk van de Archivaris der gemeente Breda.)*

[Zeeuw, H. de]. Genealogie [van het] geslacht De Zeeuw, Hoek. [Z. pl., 1968]. 2de uitg. xerox. *(Geschenk van de Samenstellers.)*

Meuleman,

door Mr. 0. **Schutte.**

Aan de Nederlandse geslachten mat de naam *Meuleman is* tot nu toe in de genealogische litteratuur nauwelijks aandacht besteed. Dit is ook niet zeer verwonderlijk, aangezien geen van deze op nationaal niveau een rol gespeeld hebben; in plaatselijk verband zal men van geslachten *Meuleman* te Arnhem en Nijmegen (18de eeuw), Woerden (ca. 1800) en Gorinchem (lste helft 19de eeuw) nog het meeste melding gemaakt vinden.

Het hier behandelde geslacht heeft door zijn rol in de plaatselijke geschiedenis van Nordhorn en Zwolle nog wel enig recht op uitwerking, temeer daar het weer een van de

vele voorbeelden is, hoe de gegoede 18de-eeuwse burgerij het in steden als Zwolle in de vorige 'eeuw economisch moeilijker kreeg en daarom in sociaal opzicht achteruitging, een proces dat in de 20ste eeuw weer radicaal is omgebogen.

Omtrent de herkomst van hwt hier behandelde geslacht *Meuleman is* in Stad-Hardenberg zo goed als niets gevonden. Hoewel de afstamming van *Egbert Meuleman* (gen. 11) strikt genomen niet eens bewezen is, komt Otto *Meuleman* als enige van de dan in Hardenberg levende personen van de naam *Meuleman* in aanmerking als diens vader. Familieverband met de overige dan in Hardenberg levende naamdragers *Meuleman is* niet te 'leggen, aangezien zowel de kerkelijke registers als het rechterlijk archief van die plaats te laat beginnen. Ook met andere in de 18de eeuw in Overijssel vrij talrijk voorkomende dragers van die naam is geien familierelatie te bewijzen. De enige uitzondering hierop is *Willem Meuleman,* die 23 sept. 1777 te Zwolle met *Jan Wolfering tot* momber en *Hendrik Strick* tot toeziend voogd benoemd wordt over *Hendt-ik Meuleman* (gen. IVc); hij is mogelijk dezelfde als *Willem Meulman,* die, wonende in de Korte Voorstraat, 15 dec. 1766 belijdenis te Zwolle deed. Hij zou dan een broer van *Jan Meuleman* kunnen zijn, maar aangezien de doorlopende reeks doop-, trouw- en begraafboeken te Nordhorn pas in 1750 (1748) begint, is hiervoor geen zekerheid verkregen: hij zou dan bovendien vóór 27 maart 1790 zonder nakomelingen overleden moeten zijn, aangezien hij niet optreedt in een volmacht, afgegeven door de erfgenamen van *Lucas ten Winkel* Jr., broeder van *Johanna ten Winkel* (11) (Stadtarchiv Nordhorn, inv. nr. C 1 s 4 1 a) .

De familie voert thans als wapen: In goud een molenrad van sabel, wrong en dekkleden goud en sabel; helmteken: een vlucht van goud, beladen met een molenrad van sabel.

1. *Otto Meuleman.* † vóór 1748. tr. N.N., die in 1748 te Hardenberg vermeld wordt.

   Uit dit huwelijk:

   1. *Egbert,* volgt II.
   2. *Jan Meuleman,* ged. Hardenberg 21 juni 1710.

11 *Egbert Meuleman,* geb, te Hardenberg, burger van Nordhorn 19 febr. 1738, loonheer 1746, '47 aldaar, † (aang. Nordhorn 9 maart) 1750, tr. (ondertr. Handenberg 5 okt., att, naar Nordhorn 19 nov.) 1737 *Johanna ten Winkel,* geb. te Nordhorn, † (aang. aldaar 23 febr.) 1757, dr. van *Jan ten Winkel,* rotmeester 171 l-'13, loonheer 1717, burgemeester 1726, '27, '32 en schepen (1731) van Nordhorn; zij hertr. Nmordhorn 19 juni 1756 *Johan Coenraad Meerheim,* chirurgijn.

   Uit dit huwelijk:

   1. *Otto,* volgt IIIa.
   2. *Berendina Meuleman,* tr. 1° Nondhorn 18 sept. 1766 *Hendrik Nijhof,* ged, Gildehaus 14 juni 1737, zn. van *Detert Nijhof (Niehoff) Hinricksz.,* metselaar, en *Christine Fenne Beckmann; tr.* 2° Gildehaus 14 april 1774 *Johan Bernard Fredrik Schultz,* ged. Bentheim in juli 1746, burgemeester van Gildehaus, † aldaar in mei/juni 1842, zn. van *Philip Theodor Schultz,* koopman, burgemeester van Bentheim, en *Helena Elsabe Grimmelius.*
   3. *Jan,* volgt IIIc.
   4. *Hendrica Dorothea Meuleman,* ged. Nordhorn 19 april 174.8, † (aang. aldaar 11 juni) 1809, tr. Nordhorn 11 febr. 1775 *Jan Hendrik Vinke,* geb. aldaar,

voogd van Nmordhorn 1778-1800, † (aang. aldaar 30 jan.) 1804, zn. van *Lucas Vinke,* burger van Nordhorn 12 febr. 1745, voogd van Nordhorn 1746, pachter van het buitenweggeld 1750, '52, '56, van de mout en het klein garnaal 1750—'52, '55,

IIIa. *Otto Meuleman,* geb. Nordhorn in jan. 1740, lid der firma 0. Meulemann, expediteur en facteur, loonhaer 1767, '68 en burgemeester (1795—'97) van Nordhorn, † aldaar 22 nov. 1825, tr. Nordhorn 9 okt. 1767 *Berendina Eilers,* geb. aldaar, † (aaag. Nordhorn 23 jan.) 1804, dr. van *Berend Eilers,* pachter van het weggeld 1735—'37, van het buitenweggeld 1738, van de mout en het klein gemaal 1742, '43 en voogd (1736—'38) van Nordhorn.

Uit dit 'huwelijk:

1. *Johanna Catharina Meuleman,* ged. Nordhorn 5 dec. 1769, † Nordhorn 4 febr., begr. aldaar 8 febr. 1832, tr. 1° Nordhorn 18 mei 1792 *Jan Bosman,* geb. te Hestrup, burger van Nmordhorn 18 febr. 1788, burgemeester aldaar (1800, '03—'05), † (aang. Nordhorn 21 mei) 1807, zn, van *Hendrik Bosman (Busman)* en Gese *Moddeman:* tr. 2° Nordhorn 8 sept. 1809 *Wilhelmus Stroink,* ged. Oldenzaal! 13 okt, 1765, expediteur te Nordhorn, † Altendorf (Nordhorn) 31 jan. 1853, za. van *Rutgerus Stroink,* landeigenaar en burgemeester van Oldenzaal, en *Johanna Magdalena Bentink.*
2. *Egbert Meuleman,* ged. Nordhorn 10 april 1772, † (aang. aldaar 27 april) 1773.
3. *Berendina Meuleman,* ged. Nordhorn 24 maart 1774, † na 3 maart 1842, tr. Nmordhorn 3 okt. 1799 *Nicolaus Dijkman,* geb. Nordhorn 27 maart, ged. aldaar 28 maart 1768, koopman, burgemeester (1808—'09) en lid Raad (1822—'31) van Nordhorn, † aldaar 3 maart 1842, zn, van *Johannes Dijkman,* loonheer 1763, '64 en rotmeester 1768—'70, '74-'78 te Nordhorn, en *Dorothea Elisabeth Grimmelius.*
4. *Egbert Meuleman,* ged. Nordhorn 29 juni 1776.
5. *Margaretha Meuleman,* ged. Nordhorn 26 april 1778, † aldaar 16 nov. 1829, tr. Nordhorn 17 mei 1797 Ds. *Johann Fredrik Schultz,* geb. Bentheim 8 aug., ged. aldaar 10 aug. 1755, gereformeerd predikant te Nordhorn 1777, overkerkeraad, † Nordhorn 9 maart 1830, zn. van *Philip Theodor Schultz,* koopman en burgemeester te Bentheim en *Gesina Cafharina Martens, en* weduwnaar van *Henrica Strick.*
6. *Johan Coenraad,* volgt IVa.
7. *Egberdina Meuleman,* ged. Nordhorn 31 juli 1782, tr. Nordhorn 2 jan. 1812 *Derk Muller,* van Veldhuizen.
8. *Elsabeen Gefruit Meuleman,* ged. Nordhorn 5 sept. 1784, † Groesbeek 10 okt. 1832, tr. Nordhorn 24 okt. 1812 *Mattijs Perinus Ente,* ged. Baarle-Nassau 14 jan. 1787, rijksontvanger te Venebrugge, † Ambt-Hardenberg 16 okt. 1853, zn, van *Adrianus Ente,* substituut-secretaris en schout a.i. van Alfen, Baarle en Chaam, en *Sophia Petronella van Gils;* hij hertr. Ambt-Hardenberg 23 juni 1838 *Gesina Catharina Bosman* (dochter van IIIa, 1).
9. *Egbert,* volgt IVb.

IVa. *Johan Coenraad Meuleman,* ged. Nordhorn 4 juni 1780, kastelein en logementhouder, burgemeester van Nordhorn

(1809), † Nordborn 18 sept., begr. aldaar 21 sept. 1817, tr. Lage 25 nov. 1802 *Hendrica Odink*, ged. Heemse (Ambt-Hardenberg)2 nov. 1777, burgeres van Nordhorn 15 febr. 1803, † aldaar 28 maant 1851, dr. van *Derk Odink* en *Berendina Rustenberg.*

Uit dit huwelijk:

1. *Otto Meuleman,* geb. Nordhorn 28 maart, ged. aldaar 30 maart 1804, † (aang. Nondhorn 5 sept.) 1805.
2. *Berendina Carolina Meuleman,* geb. Nordhorn 30 nov., ged. ald. 4 dec. 1805, †(aang. Nordhorn 10 maart) 1807.
3. *Berendina Carolina Meuleman,* geb. Nordhorn 21 dec., ged. aldaar 27 dec. 1807, † Hasselt 8 nov. 1872, tr. aldaar 3 mei 1834 *Gerrit Bode Mans, geb.* Hasselt 16 juli, ged. aldaar 20 sept. 1801, kastelein en logementhouder te Hasselt, † aldaar 28 april 1888, zn, van *Gerrit Jan Mans* en *Elisabeth Winterberg.*
4. *Bernardina Meuleman,* geb. Nordhorn 2 juli, ged. aldaar 9 juli 1809, † Nordhorn 2 dec. 1811.
5. *Derkjen Meuleman,* geb. Nordhorn 4 nov., ged. aldaar 10 nov. 1811, † Nordhorn 19 nov. 1811.
6. *Bernardina Meuleman,* geb. Nordhorn 15 okt., ged. aldaar 18 okt. 1812.

   Zij of nr. 9 was 18 sept. **1817** in leven.
7. *Otto Meuleman, geb.* Nordhorn 3 april, ged. aldaar 8 april 1314, † Nordhorn 28 aug., begr. aldaar 31 aug. 1837.
8. *Dorothea Bernhardina Meuleman,* geb. Nordhorn 24 april, ged. aldaar 30 april 1815, † Nordhorn 3 nov., begr. aldaar 6 nov. 1815.
9. *Derk Bernhard Meuletnan,* geb. Nordborn 14 aug., geld. aldaar 18 aug. 1816.

   Hij of nr. 6 was 18 sept. 1817 in leven.

IVb. *Egbert Meuleman,* geb. Nordhorn 1 dec., ged. aldaar 3 dec. 1786, lid der firma 0. Meulemann, expediteur en factureur, koopman, burgemeester (1815) en burgergedeputeerde (1832—'40) van Nordhorn, † Neuenhaus 8 jan. 1868, tr. 1° Ootmarsum 17 april 1813 *Catharina Pennink,* ged. Ootmarsum 13 nov. 1791, † aldaar 27 aug. 1813, dr. van *Hieronimus Pennink Hzn.,* procureur, gemeensman en burgemeester (1786) van Enschede, lid Interm. Adm. Bestuur van Overijssel 1798, notaris 1811—'12, griffier van het vredegerecht en secretaris van Qotmarsum, en *Aleida Mechteld van Assen;* tr. 2° Nordhorn 13 aug. 1814 *Willemina Keller,* geb. Neuenhaus 1 nov. 1792, † Nordhorn 17 mei 1883 dr. van *Jan Keller,* koopman te Neuenhaus, en *Aaltje Reefman.*

Uit het tweede huwelijk:

1. *Bernardina Johanna Meulemann,* geb. Nordhorn 7 juni, ged. aldaar 11 juni 1815.
2. *Catharina Bernhardina Meulemann,* geb. Nordhorn 28 juli, ged. aldaar 4 aug. 1816, † Nordhorn 21 juni 1901.
3. *Johanna Alida Meuleman,* geb. Nordhorn 9 april, ged. aldaar 18 april 1819, † Stad-Almelo 2 nov. 1910.
4. *Otto Meuleman,* geb. Nordhorn 9 maart, ged. aldaar 28 maart 1823, koopman, expediteur te Almelo, † Stad-Almelo 31 maart 1900, tr. Groningen 18 dec. 1861 *Johanna Heeres,* geb. aldaar 14 maart 1824, † Stad-Almelo 10 april 1912, dr. van *Roelof Heeres,* koopman, en *Sieke Claassens van der West.*

5. *Johan Augusf Meuleman,* geb. Nordhorn 2 dec. ged. aldaar 24 dec. 1826, expediteur, † Enschede 22 dec. 1893.

111 c. *Jan Meuleman,* geb. Nordhorn in 1744/'45, burger van Zwolle 2 aug. 1771, mr. koperslager aldaar, † Zwolle 4 mei 1820, tr. 1° aldaar 22 juni 1772 *Elsabe Strick,* ged. Zwolle 20 dec. 1737, begr. aldaar 27 april 1775, dr. van *Hendrik Strick,* burger van Zwolle 15 mei 1725, mr. koperslager en burgerluitenant ald., en *Hendrina Johanna Grijp;* tr. 2° Hasselt 12 okt. 1777 *Johanna Jansen Mooiendans,* ged. ald. 24 jan. 1734, † Zwolle 16 juni 1817, dr. van *Jan Gerrits Mooiendans* en *Fennigje Peters.*

Uit het eerste huwelijk:

1. *Hendrik,* volgt IVc.
2. *Janna Katrina Meuleman,* geb. Zwolle 29 maart, ged. aldaar 2 april 1775, † vóór 23 sept. 1777.

IV c. *Hendrik Meuleman,* ged. Zwolle 2 mei 1773, mr. koperslager ald., † Zwolle 12 sept. 1832, tr. aldaar 16 aug. 1795 *Josina Elizabeth van Ferneij,* geb. Haarlem 7 febr., ged. aldaar 13 febr. 1774, † Zwolle 18 jan. 1843, dr. van *Evert van Fernij,* mr. timmerman te Haarlem, gildebroeder van het St. Josephs- of Timmerliedengilde aldaar 7 dec. 1771, en *Christina van der Lichte.*

Uit dit huwelijk:

1. *Jan,* volgt Vc.
2. ongedoopte zoon, geb. Zwolle 29 'okt. 1797, begr. aldaar 2 nov. 1797.
3. *Evert,* volgt Vd.
4. *Egbert,* volgt Vl.
5. *Johanna Chrisfina Meuleman,* geb. Zwolle 28 sept., ged. aldaar 2 okt. 1803, tr. Zwolle 29 mei 1823 *Hendrikus van Assen,* geb. Ootmarsum 29 nov., ged. aldaar 1 dec. 1793, katoendrukker, zn. van *Gerrit van Assen,* burgemeester van Qotmarsum, en *Maria Viëtor.*
6. *Elsabe Meuleman,* geb. Zwolle 8 okt., ged. aldaar 14 okt. 1804, begr. Zwolle 20 okt. 1804.
7. *Berendina Meuleman,* tweeling met voorg., † Zwolle 21 dec., begr. aldaar 23 dec. 1805.
8. *Hendrik Meuleman,* geb. Zwolle 23 dec., ged. aldaar 28 dec. 1806, (begr. Bergklooster, Zwollerkerspel 6 mei 1808?).
9. *Berendina Meuleman,* geb. Zwolle 5 april, ged. aldaar 14 april 1811.
10. *Otto Meuleman,* geb. Zwolle 17 'maart 1815, † aldaar 6 dec. 1815.

Vc. *Jan Meuleman,* geb. Zwolle 26 juni, ged. aldaar 27 juni 1796, koperslager te Zwolle, † aldaar 25 jan. 1866, tr. Zwolle 3 nov. 1825 *Asselina van den Bent,* geb. Raalte 27 maart, ged. aldaar 30 maart 1798, † Zwolle 19 april 1882, dr. van *Albert van den Bent,* tuinman, en *Janna Asjes Brunenberg.*

Uit dit huwelijk:

1. *Josina Elisabeth Meuleman,* geb. Zwolle 23 jan. 1828, † aldaar 9 maart 1828.
2. *Albert Meuleman,* geb. Zwolle 12 febr. 1832, † aldaar 12 juni 1832.

3. *Johanna Josina Meuleman,* geb. Zwolle 19 aug. 1835, † aldaar 4 mei 1836.
4. *Jan Meuleman,* geb. Zwolle 7 aug. 1837, oppasser, † Zwolle 24 nov. 1893.
5. *Johanna Meuleman,* geb. Zwolle 12 jan. 1841, † Maastricht 19 april 1823, br. Zwolle 16 mei 1872 *Wichert Marsman,* 'geb. aldaar 5 febr. 1843, letterzetter, † Zwolle 17 jan. 1917, zn. van *Hendrik Jan Marsman,* timmerman, en *Zwaantje Kleibrink.*

Vd. *Evert Meuleman,* geb. Zwolle 28 dec., ged. aldaar 30 dec. 1798, mr. koperslager te Zwolle, † aldaar 13 febr. 1878, tr. Hasselt 26 aug. 1821 *Roelofje Lindeboom,* ged. aldaar 13 juni 1796, † Zwolle 26 juli 1872, dr. van *Gerrit Lindeboom,* grutter en molenaar te Hasselt, en *Adamina van Dingstee.*

Uit dit huwelijk:

1. *Josina Elisabeth Meuleman,* geb. Zwolle 2 juni 1823, † aldaar 2 dec. 1921, tr. Zwolle 4 juni 1846 *Gerrit van 't Eind,* geb. Apeldoorn 18 maart 1817, bakker te Zwolle, † aldaar 10 febr. 1867, zn. van *Jan van 't Eind (Ende)* en *Berendina Eimbers.*
2. *Adamina Gerredina Meuleman,* geb. Zwolle 31 aug. 1823, † aldaar 1 aug. 1903, tr. Zwolle 26 aug. 1847 *Otto de Vries,* geb. aldaar 11 nov, 1823, houtkoper te Zwolle, † aldaar 7 okt. 1895, zn. van *Jan de Vries,* touwslager te Zwolle, en *Geesjen van Ommen.*
3. *Hendrieka Johanna Meuleman,* geb. Zwolle 19 mei 1825, † aldaar 21 jan. 1897, tr. Zwolle 27 maart 1847 *Harm de Vries,* ged. aldaar 29 juni 1821, touwslager te Zwolle, † aldaar 5 maart 1902, zn. van *Jan de Vries,* touwslager te Zwolle, en *Geesjen van Ommen.*
4. *Gerritdiena Roeloffina Meuleman,* geb. Zwolle 27 maart 1827, † Deventer 21 dec. 1862, tr. Zwolle 16 jan. 1851 *Frederik Jan Lammers,* geb. Deventer 25 mei 1818, smid, † Deventer 22 juli 1897, zn. van *Gerrit Jacob Lammers,* bouwman, en *Anna Willemina te Borgel.*
5. *Everarda Elsabé Meuleman,* gab. Zwolle 4 febr. 1829, † aldaar 30 juni 1905, tr. Zwolle 31 juli 1856 *Willem Fredrik Breman,* geb. Hasselt 1 maart 1828, timmermam te Zwolle, † aldaar 12 febr. 1875, zn. van *Ahazuerus Breman,* timmerman, en *Elisabeth Bode.*
6. *Gerrit, volgt* VId.
7. *Roelofje Meuleman,* geb. Zwolle 9 okt. 1832, † Kampen 28 jan. 1900, tr. Zwolle 4 juni 1857 *Barend van der Meulen,* geb. Kampen 8 jan. 1831, smid aldaar, † Kampen 28 mei 1904, zn. van *Johannes van der Meulen,* schoenmaker, en *Janna Krayeveld.*
8. *Zwaantje Meuleman,* geb. Zwolle 1 jan. 1835, † aldaar 27 maant 1840,
9. *Johanna Berendina Meuleman,* geb. Zwolle 30 okt. 1836, † aldaar 16 jan. 1869, tr. Zwolle 12 juni 1862 *Evert Eijkelboom,* geb. aldaar 31 juli 1838, sub-agent Zwolsche Stoombootmij., † Amsterdam 19 nov. 1903, zn. van *Engbert Eijkelboom,* touwslager, en *Jantje Koerhuis;* hij hertr. Zwolle 16 juni 1870 *Geziena Linthorst.*
10. *Evert,* volgt VIk.

VId. *Gerrit Meuleman,* geb. Zwolle 26 sept. 1830, koperslager, † Zwolle 20 dec. 1892, tr. aldaar 17 dec. 1857 *Margrieta Johanna de Vries,* geb. Zwolle 4 dec. 1828, † aldaar 7 juli 1883, dr. van *Jan de Vries,* touwslager. en *Geesjen van Ommen.*

Uit dit huwelijk:

1. *Roelofje Meuleman,* geb. Zwolle 5 mei 1858, † Arnhem 11 maart 1940, tr. Zwolle 20 maart 1879 *Jan Hendrik Botterweg,* geb. aldaar' 18 maart 1853, kruidenier te Zwolle, † Arnhem 4 juni 1937, zn. van *Hendrik Botterweg,* schilder, en *Johanna Hoenders.*
2. *Jan,* volgt VIId.
3. *Evert Meuleman,* geb. Zwolle 22 aug. 1862, verpleger op Ceylon, tijdens de Boerenoorlog in Zuid-Afrika, hoofdverpleger Krankzinnigengesticht te Woensel, † aldaar 24 april 1923,
4. *Gezinus,* volgt VIIe.

VIId. *Jan Meuleman,* geb. Zwolle 5 mei 1860, koperslager, † Zwolle 3 dec. 1945, tr. aldaar 10 dec. 1885 *Johanna Botterweg,* geb. Zwolle 31 mei 1860; † aldaar 13 juli 1933, dr. van *Hendrik Botterweg,* schilder, en *Johanna Hoenders.*

Uit dit huwslijk:

1. *Gerrit Meuleman,* geb. Zwolle 2 febr. 1887, medewerker en boekhouder op een notariskantoor, lid Ons Oud Verbond, † Zwolle 29 maart 1953, tr. Breskens 26 aug, 1915 *Dina Aaltje van Melle,* geb. aldaar 1 juni 1885, † Barendrecht 17 jan. 1962, dr. van *Abraham Izaak van Melle* en *Margaretha Maria de Hondt.*
2. *Hendrik,* volgt VIIId.
3. *Marinus Johannes Meuleman,* geb. Zwolle 13 mei 1892, oud-adm. rijksambtenaar, tr. Amsterdam 14 aug, 1946 *Margaretha Hendrika Akkerman,* geb. aldaar 8 okt. 1898, oud-verpleegster, dr. van *Gerrit Akkerman,* chef-typograaf, en *Hendrika Maria Meins [Haarlem].*

VIIId. *Hendrik Meuleman,* geb. Zwolle 3 mei 1889, administrateur bij een 'octrooibureau, † Voorburg 2 febr. 1960, tr. Strijen 9 sept. 1914 *Helena Catharina Tetenburg,* geb. Ruhrort (Dld.) 31 juli 1892, dr. van *Cornelis Tetenburg,* rijnschipper, later commissionnair in landbouwproducten. en *Agnes Maria Johanna Delsman* [Apeldoorn],

Uit dit huwelijk:

1. *Jan Meuleman,* geb. Utrecht 8 juni 1916 oud-hôtelier, directeur Jaarbeurs van het Oosten te Zutphen, tr. Amsterdam 4 nox. 1952 *Neeltje Beek,* geb. Hoorn 31 jan. 1913, dr. van *Hendrikus Gerardus Beek,* fruitteller, later timmerman en aannemer, en *Helena IJdsma [Zutphen].*
2. *Cornelis Jurriaan,* volgt IXd.

IXd. *Cornelis Jurriaan Meuleman,* geb. Utrecht 13 dec. 1917. restaurateur Kennemer Golf- en Country-Club, tr. Spaarndam 26 april 1948 *Louwrensa Cornelia de Könnigh,* geb. Ede 7 juni 1923, dr. van *Hendrik de Könnigh,* officier, en *Marretje Brand.* [Zandvoort] .

Uit dit huwelijk:

1. *Marretje Helena Lourensa Wilhelmina Meuleman,* geb. Zeist 4 juli 1951.
2. *Kathleen Anne Meuleman,* geb. Zeist 22 juni 1955.

VIIe. *Gezinus Meuleman,* geb. Zwolle 16 febr. 1865, koperslager, † Zwolle 5 mei 1935, tr. aldaar 25 febr. 1892 *Johanna Hermina Aleida Botterweg,* geb. Zwolle 28 april 1864, † 'aldaar 22 sept. 1942, dr. van *Hendrik Botterweg,* schilder, en *Johanna Hoenders.*

Uit dit huwelijk:

1. *Gerrit, volgt* VIIIe.
2. *Hendrik Meuleman,* geb. Zwolle 11 febr. 1894, † aldaar 1 jan. 1895.
3. *Hendrik Meuleman,* geb. Zwolle 1 aug. 1896, † aldaar 24 april 1897.
4. *Margarefhus Johannes,* volgt VIIIf.
5. *Johan Hendrik,* volgt VIIIg.

VIIIe. *Gerrit Meuleman Gzn.,* geb. Zwolle 11 jan. 1893, koper- en blikslager, loodgieter, electr. installateur, brandw., tr. Zwolle 21 april 1925 *Pefernella Hoenders,* geb. Zwolle 1 okt. 1897, † aldaar 3 april 1967, dr. van Peter *Hoenders,* amanuensis Rijks-H.B.S., en *Christina Roelofs* [Zwolle].

Uit dit huwelijk:

Johanna Hermina Aleida Meuleman, geb. Zwolle 29 mei 1927, jeugdleidster Herman Franckehuis te Rotterdam [Capelle aan den 1 Jssel].

VIIIf. *Margarefhus Johannes Meuleman,* geb. Zwolle 28 jan. 1898, boekhouder Keuringsdienst van Waren, † Nijmegen 28 febr. 1962, tr. aldaar 27 sept. 1927 *Jansje Johanna Pefronella Koch,* geb. Nijmegen 27 jan. 1903, † aldaar 13 jan. 1961, dr. van *Johann Peter Koch* en *Jantje van Woerkom.*

Uit dit huwelijk:

Gezina Hermina Aleida Meuleman, geb. Nijmegen 28 okt. 1931, tr. aldaar 17 dec. 1960 *Geert Kijlstra,* geb. Ridderkerk 26 nov. 1933, gemeenteambtenaar, zn. van *Sietze Hendrik Kijlstra,* opzichter Heide Mij., technisch gemeenteambtenaar, en *Rensje Sijfsema [Nijmegen].*

VIIIg. Ds. *Johan Hendrik Meuleman,* geb. Zwolle 3 jan. 1900, geref. predikant te Hoogersmilde 1924, te Den Ham 1927, te Steenwijk 1947, te Wolvega 1958 en te Voorst 1964, tr. Zwolle 15 juli 1924 *Anna Aleida Kampherbeek,* geb. aïdaar 25 jan. 1902, dr. van *Jan Kampherbeek,* woninginrichter, behanger en stoffeerder, en *Petronella Runhaar [Voorst].*

Uit dit huwelijk:

1. *Gèzinus Everf,* volgt IXg.
2. *Pefronella Meuleman,* geb. Hoogersmilde 13 april 1927, stafdocente Academie voor Soc. en Cult. Arbeid, tr. Groningen 21 juni 1968 Dr. *Walter Goudsmif,* geb. Berlijn 19 febr. 1922, med. doct., zenuwarts, zn. van Dr. *Leon Georg Kart Goudsmif,* tandarts, en *Annemarie Höabrö* en geswh. echtg. van Da. *Fenna van Voorst Vader* [Groningen].
3. *Johanna Hermina Aleida Meuleman,* geb. Den Ham 6 dec. 1928, tr. Steenwijk 23 mei 1957 *Jacob Hendrik Albert Andries Dragf,* geb. Noord-Scharwoude 1 mei 1930, musicus, zn. van Ds. *Andries Dragf,* geref. predikant te Noord-Scharwoude 1928 en te Nieuwer-Amstel-Noord 1935, en *Alida Berger* [Zwolle].
4. *Jan,* volgt IXh.

5. *Gerrit,* volgt IXj.
6. Dra. *Elisabeth Arina Meuleman,* geb. Den Ham 23 sept. 1937, biol. dra., hoofdass. biologie Vrije Univ. [Amsterdam].

IXg. Prof. Dr. *Gezinus Everf Meuleman,* geb. Hoogersmilde 8 juli 1925, theol. doct., geref. predikant te Vijfhuizen 1951, hoogleraar faculté libre de théologie van de Eglise Réformée Evangélique Indépendante de France te Aix-en-Provence 1956, hoogleraar encyclopaedie der Godgeleerdheid, symboliek, apologiek en godsdienstfilosofie aan de Vrije Universiteit 1959, br. Leeuwarden 23 okt. 1951 *Anna Cafharina Mak,* geb. Brielle 25 maart 1925, dr. van Ds. *Cafhrinus Mak,* geref. predikant te Brielle en Tinte 1924, te Medan 1928 en te Leeuwarden 1947—'53, en *Geertje Johanna van der Molen* [Amsterdam].

Uit dit huwelijk:

1. *Johan Hendrik Meuleman,* geb. Haarlem 4 mei 1954.
2. *Cafharina Meuleman,* geb. Haarlem 26 jan. 1956.
3. *Geert Johan Meuleman,* geb. Aix-en-Provence 26 mei 1958.
4. *Evert Anne Meuleman,* geb. Amsterdam 20 juni 1962.

IXh. *Jan Meuleman,* geb. Den Ham 15 maart 1932, hoofdcommies secr. en plv. gemeentesecr. van Waddinxveen, res. 1e luit. art., tr. Stadskanaal 13 aug. 1957 *Margje Johanna van Engen,* geb. Steenwijk 18 juli 1932, dr. van *Rijkman van Engen,* winkelier te Steenwijk en Stadskanaal, en *Sfijnfje Bolt* [Waddinxveen].

Uit dit huwelijk:

1. *Celestijne Marijke Meuleman,* geb. Balk 3 okt. 1958.
2. *Johan Hendrik* Meuleman, geb. Balk 1 maart 1960.
3. *Rijk Meuleman,* geb. Balk 22 okt. 1961.
4. Guus *Jan Meuleman,* geb. Balk 31 jan. 1962,
5. *Anna Elisabeth Meuleman,* geb. Waddinxveen 27 febr. 1967.

IXj. *Gerrit Meuleman,* geb. Den Ham 6 okt. 1933, verkoper en chef werkplaats Woninginr. Molenaar te Groningen, tr. Steenwijk 17 dec. 1959 *Lucie van Engen,* geb. aldaar 19 juni 1935, dr. van *Hilbrand van Engen,* grossier in suikerwerken, en *Ebelina Bos* [Groningen].

Uit dit huwelijk:

1. *Ebelien Meuleman,* geb. Groningen 24 jan. 1962.
2. *Johan Hendrik Meuleman,* geb. Groningen 8 mei 1964.
3. *Peter Hilbrand Meuleman,* geb. Groningen 15 mei 1967.

VIIk. *Everf Meuleman,* geb. Zwolle 17 juli 1838, smid, machinist, † 's-Gravenhage 5 maart 1913, tr. aldaar 13 april 1864 *Pefronella Cafharina van Ginkel,* geb. Rijswijk 21 mei 1841, bekend theosofe, † Amsterdam 23 okt. 1902, dr. van *Cornelis Ysak van Ginkel,* commies ter Alg. Rekenkamer, en *Pefronella Cafharina Hensen.*

Uit dit huwelijk:

1. *Evert,* volgt VIIk.
2. *Petronella Cafharina Meuleman, geb.* Zwolle 13 jan. 1868, † aldaar 21 sept. 1868.
3. *Pefronella Catharina Meuleman,* geb. Amsterdam 7 okt. 1869, † Oostburg 13 dec. 1941, tr. Amsterdam

13 maant 1890 *Tjepco Frederik van der Werff,* geb. Dokkum 26 maart 1864, dir. Rijksnormaallessen te Oostburg, † Hulst 18 juli 1946, zn. van *Sjoerd van der Werff* en *IJmena Johanna Jacoba Schepers.*

VIIIk. *Evert Meuieman,* geb. Zwolle 28 juli 1865, chef nautische dienst K.P.M., ridder Oranje-Nassau, † Adyar (India) 30 jan. 1926, tr. Batavia 4 maart 1891 *Lucia Leidelmeijer,* geb. Semarang 11 aug. 1869, † Batavia 6 sept. 1904, dr. van *Philip Martinus Leidelmeijer,* lid Wees- en Boedelkamer te Batavia 1878, ontv. In- en Uitg. rechten te Semarang 1898 en Batavia 1899-1902, en de Chin. vrouw *Engelina Thung.*

Uit dit huwelijk:

1. *Petronella Catharina Lucia Everardina Meuleman,* geb. Batavia 29 mei 1896, † aldaar 4 aug. 1896.
2. *Petronella Catharina Meuleman,* geb. Batavia 11 sept. 1897, ['s-Gravenhage], tr. Batavia 9 sept. 1920 (echtsch. ingeschr. 's-Gravenhage 15 nov. 1960) *Karel Lodewijk de Lussanet de la Sablonière,* geb. Padang 7 juli 1894, oud-luit.-ter-zee 2e kl., oud-employé K.P.M., zn. van *Willem Hendrik de Lussanet de la Sablonière,* kol. tit. inf. O.-I.L., en *Elisabeth Jeannette Adrienne Pfeiffer;* hij hertr. Baarn 18 nov. 1960 *Carolina Kleist,* wede. van *Johannes van Baarda [Baarn],*
3. *Evert Meuleman, geb.* Batavia 29 sept. 1898, oud-employé K.P.M., tr. Batavia 29 febr. 1928 *Johanna Amalia Louise de Wit,* geb. aldaar 5 april 1900, dr. van *Abraham Johannes de Wit,* chef fa. De Wit & Co. te Batavia, en de inl. vrouw *Ajah* zich vroeger noemende *Sipa,* en gescheiden echtgenote van 1e *Leo Marie Sharles Hoogenstraaten* en 2e *Alexander Johannes van Aalst* ['s-Gravenhage].
4. *Philip Martinus,* volgt VIIIk.
5. Dr. *Lucie Esther Meuleman,* geb. Batavia 30 mei 1903, med. doct., schoolarts te Almelo 1948, jeugdarts in de Noord-Oost-Polder 1954, geneeskundig inspecteur van het Centraal Genootschap voor Kinderherstellingsoorden en Vacantiekolonies 1964, tijd. wnd. inspecteur voor Moederschapszorg en Kinderhygiëne van de geneeskundige inspectie van de Volksgezondheid 1968 [Lemele], tr. Batavia in april 1938 (door echtsch. ontb. bij vonnis Raad van Justitie aldaar 30 mei 1940) *Jacobus Christiaan Bree,* geb. Zoeterwoude 4 sept. 1895, off.-machinist 3e kl. K.M. 1919-'20, off. Marinestoomvaartdienst 3e kl. K.M.R. 1927, inspecteur van financiën te Batavia, belastingadviseur, zn. van *Jacobus Bree* en *Christina Johanna Kaaij* en gesch. echtg. van *Clementina Sophie Barkeij;* hij hertr. Bandoeng 21 febr. 1946 *Gerda Wilhelmina Bruin* [Ermelo],
6. *Everharda Elzabee Meuleman,* geb. Batavia 15 aug. 1904, tr. Laren (N.-H.) 19 sept. 1928 Drs. *Gerhard Jan Diederich Groenhoff,* geb. Utrecht 1 jan. 1901 pharm. drs., oud-apotheker, zn. van *Johannes Groenhoff en Maria van Harreveld* [Delft].

VIIIk. *Philip Martinus Meuleman,* geb. Batavia 2 aug. 1901, employé K.P.M., hoofdcommies Dep. van Defensie 1952-'66, tr. 1° Makassar 25 juli 1926 (door echtsch. ontb. Soerabaja in 1932) *Carolina Johanna Catharina Clasina Huissen,* geb. Ampenan (Lombok) 19 juli 1898, dr. van *Johannes Gijsbertus Huissen,* koopman, en *Clasina de Jong:* zij hertr. Malang 21 januari 1936 *Jan Blokdijk* [Amsterdam]; tr. 2° Singapore 15 juli 1935 *Poppie Rosa Beljaars,* geb. Sawah-Loento (S.W.K.) 18 oktober 1900, dr. van *Gerrit Coenraad Beljaars,* typograaf bij de Ombilinmijnen, en *Alphine Schmidgall* en gesch. echtg. van *Richard Maurits Lentze* ['s-Gravenhage].

Uit het eerste huwelijk:

Philip Evert, volgt IXk.

IXk. *Philip Evert Meuleman,* geb. Samarinda 21 juni 1927, werktuigkundige, werkz. Dupont de Nemours Nederland N.V., tr. Amsterdam 17 jan. 1943 *Anna Helena Laurentia van de Sande,* geb. Tilburg 25 aug. 1931, dr. van *Adrianus Gerardus Nicolaas van de Sande* en *Helena Laurina Maria Jonkers [Zwijndrecht].*

Uit dit huwelijk:

1. *Evert Gerard Meuleman,* geb. Djatiroto (Indon.) 18 sept. 1954.
2. *Ronald Philip Meuleman,* geb. Tulungredjo (Indon.) 1 dec. 1957.
3. *André Emiel Meuleman,* geb. Rotterdam 4 okt. 1960.

VI 1. *Egbert Meuleman,* geb. Zwolle 22 maart, ged. aldaar 25 maart 180 1, bakker, † Zwolle 23 juni 1861, tr. aldaar 20 juni 1822 *Andrea van Slooten,* geb. Zwolle 7 sept., ged. aldaar 9 sept. 1802, † Zwolle 6 sept. 1849, dr. van *Hermannus van Slooten,* touwslager, en *Grietje Idema.*

Uit dit huwelijk:

1. *Hendrika Magrieta Meuleman,* geb. Zwolle 7 okt. 1823, † ald. 15 juli 1876, tr. le Zwolle 17 febr. 1842 *Hendrik van Beek,* 'geb. aldaar 4 okt. 1822, timmerman, † Zwolle 3 mei 1861, zn. van *Nicolaas van Beek,* timmerman, en *Arendiena Johanna Vos;* tr. 2e Zwolle 23 dec. 1869 *Henricus Spijkerman,* geb. Heino 20 juli, ged. aldaar 15 aug. 1813, arbeider, † Zwolle 22 mei 1880, zn. van *Gerrit Jan Spijkerman,* bouwman, en *Gerridina Gerrits.*
2. *Josina Elisabeth Meuleman,* geb. Zwolle 8 april 1826, † aldaar 21 maart 1827.
3. *Hermannus Meuleman, geb.* Zwolle 2 nov. 1827, † aldaar 25 okt. 1829.
4. *Hermannus,* volgt VI 1.
5. *Josina Elisabeth Meuleman,* geb. Zwolle 2 juni 1836.
   Zij werd op 24 juli 1865 afgevoerd van het Bevolkingsregister ter Zwolle naar Rozendaal (Gld.), maar komt daar niet voor.
6. *Willem Sijbrand,* volgt VI m.
7. *Johanna Berendina Meuleman,* geb. Zwolle 25 aug. 1846, tr. Zwolle 15 februari 1874 *Antonie Wilhelmus van den Berg,* geb. alaar 8 mei 1853, ijzergieter, zn. van *Antonie van den Berg,* sjouwer, en *Johanna Tolhuis.*
   Dit echtpaar werd op 16 maart 1908 afgevoerd van het Bevolkingsregister te Enschede naar Bergsteinfurt (Dlnd.).

VI 1. *Hermannus Meuleman,* geb. Zwolle 18 febr. 1831, likeurstokersknecht, † Zwolle 19 mei 1894, tr. aldaar 4 juni 1863 *Hillegonda Veltkamp,* geb. Zwolle 3 sept. 1.835, † aldaar 2 dec. 1918, dr. van *Willem Sibrand Veltkamp* en *Sophia Arendina Vermeer.*

Uit dit huwelijk:

1. *Sophia Arendina Meuleman*, geb. Zwolle *23* nov. *1863*, † aldaar 17 okt. 1937, tr. Zwolle 4 juli 1895 *Antonie Eggenhuizen*, geb. aldaar 1 aug. 1866, bankwerker bij de Ned. Spoorwegen, † Zwolle 29 april 1958, zn. van *Evert Eggenhuizen*, timmerman, en *Roeloffiena van Dorsten.*
2. *Andrea Meuleman*, geb. Zwolle 31 juli 1865, † Nijmegen 10 aug. 1936, tr. Zwolle 2 nov. 1893 *Hendrikus Ekkelkamp*, 'geb. Ambt-Ommen 13 febr. 1861, koetsier, † Nijmegen 11 juli 1942, zn. van *Harmen Ekkelkamp*, landbouwer, en *Gerridina Hendrika Schippers.*
3. *Egbert Meuleman*, geb. Zwolle 22 april 1870, onderwijzer, dir. Weeshuis te Scheveningen, leider Jeugdkerk Thabor, † 's-Gravenhage 21 maart 1938, tr. Zwolle 29 lokt. 1901 *Geertrui Elisabeth Stap*, geb. Assen 21 nov. 1869, dir. Gecomb. Oud-Mannen-, Vrouwen- en Weeshuis te Scheveningen, † Zeist 29 juni 1955, dr. van *Jan Thomas Stap*, kapper, en *Christina Elffers.*
4. *Willem Sibrand*, volgt VII 1.

VII 1. *Willem Sibrand Meuleman*, geb. Zwolle 10 okt. 1873, opzichter openbare verlichting, † Zwolle 12 febr. 1948, tr. Leiden 7 dec. 1898 *Catharina Alida Pennenburg*, geb. aldaar 5 nov. 1869, † Ermelo 24 jan. 1949, dr. van *Pieter Pennenburg*, slager, en *Catharina Doesburg Lanooij*, en weduwe van C. *Zwetsloot.*

Uit dit huwelijk:

1. *Hillegonda Andrea Meuleman*, geb. Zwolle 1 sept. 1899, tr. Nijmegen 16 sept. 1926 *Gijsbertus Goedhardt*, geb. Overasselt 8 aug. 1899, gep. ambtenaar ter secretarie van 'Ubbergen, zn. van *Jan Hendrik Rudolf Goedhardt*, kantoorhouder P.T.T. te Nederasselt, en *Adolfina Vermeer* [Beek bij Nijmegea] .
2. *Catharina Meuleman*, geb. Zwolle 20 jan. 1902, tr. aldaar 14 febr. 1928 *Theodorus Antonius Poppe, geb.* Zwolle 10 sept. 1896, hoefsmid, zn. van *Gerhardus Bernardus Poppe*, hoefsmid, en *Johanna Maria Beltman [Zwolle].*

VI m. *Willem Sijbrand Meuleman*, geb. Zwolle 12 febr. 1840, pakhuisknecht, † Zwolle 7 juni 1906, tr. Ambt Almelo 4 mei 1878 *Beerendina van den Toren*, geb. Beilen 10 febr. 1847, † Goor 29 mei 1930, dr. van *Enoch van den Toren*, wever, en *Jenneke Schuitemaker.*

Uit dit huwelijk:

1. *Johan Meuleman*, geb. Zwolle 18 okt. 1881, † aldaar 18 nov. 1884.
2. *Egbert Meuleman*, geb. Zwolle 16 mei 1884, † aldaar 2 april 1887.
3. *Johan*, volgt VII m.

VII m. *Johan Meuleman*, geb. Zwolle 25 april 1887, commies-assistent bij 's-Rijks belastingen te Vriezenveen, te Lonneker en te Goor, † Almelo 25 mei 1942, tr. aldaar 18 okt. 1918 *Aaltje Oost*, geb. Marum 11 mei 1885, dr. van *Albert Oost*, landbouwer te Wilp, betonwerker te Almelo, en *Anke Ausma* [Oldenzaal].

Uit dit huwelijk:

1. *Diete Anke Meuleman*, geb. Goor 13 juli 1919, tr. aldaar 24 sept. 1942 *Christiaan Arendzen*, geb. Goor 16 dec. 1911. bedrijfsleider textielfabriek K.T.S.B., † Goor 21 april 1959, zn. van *Herman Arendzen*, afdelingsbaas textielfabriek K.T.S.B., en *Hermina Johanna Ruessink [Goor].*
2. *Alida Wilhelmina Meuleman*, geb. Goor 17 jan, 1921, werkz. Pro Juventute [Arnhem].
3. *Anke Albertine Meuleman*, geb. Goor 11 nov. 1924, tr. aldaar 14 sept. 1950 *Gerrit ten Thije*, geb. Goor 8 aug. 1923, verkoper binnenland bij Gelderman Textielfabr., zn. van *Jan Hendrik Christiaan ten Thije*, bedrijfsleider Jannink N.V. te Goor, en *Aaltje Wesselina Nijhoff* [Oldenzaal].

KORTE MEDEDELINGEN,

Van Hogendorp.

(LXXIII, kol. 226 e.v.)

Een zwakke schakel in mijn artikel over de overste *Gijsbert van Hogendorp (1589-1639)* waren diens ouders *Cornelis van Hogendorp* en *Margaretha van Hees.*

Ik trachtte aannemelijk te maken dat laatstgenoemde *Cornelis van Hogendorp* een broeder *Jaspar* had, die bewijsbaar afstamde van Mr. *Gijsbert van Hogendorp*, advocaat voor het Hof van Holland, en *Josyna van Wijngaarden.*

Hetgeen ik stelde werd inmiddels bewezen 'door vondsten van de heer L. J. van der Klooster. De publicaties van Ir. G. L. Meesters (Ned. Leeuw 1958, kol. 335 e.v.) en de Beer M. Thierry de Bye Dólleman (Ned. Leeuw 1959, kol. 161 e.v.) toonden aan dat de door mij behandelde groep van *Hogendorp'en* niet aan te sluiten was bij de door hen behandelde familie.

De heer van der Klooster bewees in Ned. Leeuw 1958, kol. 405 oorkondelijk het bestaan van *Margaretha van Hees, weduwe van Cornelis van Hogendorp*, d.d. 31 juli 1615 en de heer Thierry de Bye Dólbeman bevestigde op grond van heraldische gegevens, dat *Cornelis* en *Jaspar van Hogendorp* tot één familie behoord moesten hebben (Ned. Leeuw 1959, kol. 178 e.v.), voorts bevestigde hij dat Mr. *Gijsbert van Hogendorp* inderdaad als *Jeliszoon* vermeld werd (Ned. Leeuw 1959, kol. 181, noot 58) [1].

Het sluitstuk werd geleverd in 1961 door de heer van der Klooster in een nog niet gepubliceerde, akte van 22 juni 1588, door hem 'gevonden in het Gem. Archief 's-Gravenhage, recht. arch. nr. 514, fol. 131 r. en v., Residentieboek 1585-1598) :

> „Compareerde *Jaspar van Hogendorp* als universele erfgenaem van Mr. *Gijsbrecht van Hogendorp, in* zijn leven raedt in de Hoge Raede van Hollandt, sijn sa. vader, ende als vooght van joffrouw *Josyne van Wijngaerden* sijn moeder, ende heeft in hande van *Cornelis Jan Lopszn* gestelt ende stelt in handen van de selven mits desen, de twee laetste custingen, die noch te ontfangen staen, hem in der selver qualite competerende van seecker vercofte huusinge ende erve staende en gelegen opte plaets, gecoft bij *Jan van Noordingen* uuyt welcke custingen hij *Cornelis Jan Lopszn.* ontfangen zal elck jaer de gerechte

1) Zie ook Ned. Leeuw 1960, kol. 100, waar de heer C. Hoek het door Mr. *Gijsbert van Hogendorp* zelf gebezigde zegel aan het licht bracht.

helft van seeckere acht en dertich ponden groten vlaems, achtervolgende de obligaetie bij hem *Lopszn.* gdevert in handen van de voirsz. comparant, van date den XXen April1 1587, speeckende op *Cornelis van Hogendorp* sijn comparants broeder.
Actum desen XXIIen Junii 1588".

Zie over het huis op de Plaets te 's-Gravenhage, waar Mr. *Gijsbert van Hogendorp* woonde, Ned. Leeuw 1915, kol. 131. Hij had ook een dochter *Maria*, eerste echtgenote van *Jacob van der E(y)nde*. Op 28 sept. 1584 bewijst Joncker *Jacob van den Ende* zijn twee onmundige kinderen bij jouffr. *Maria van Hogendorp* sijn eerste huysvrouw n.l. *Jacob* out 8 en *Elysabet* out 5; legt over inventaris ende jonfrouwe *Jozijna van Wingarden* wed. wijlen Mr. *Gijsbert van Hogendorp* als groote moeder van de voorss. kinderen ende joufr. *Alijdt van Wijburgch* huysvr. van *Cornelis van Wingarden* als oudtoom van de voors. kinderen mede comparende verzochten copie. (Deel 128, Weeskamer 's-Gravenhage, fol. 65, mededeling Ir. Meesters ter aanvulling van Ned. Leeuw 1915, kol. 131).

Interessant is een vondst van Ir. Meesters in D.T.B. 762 A fol. 82 Amsterdam: 'op 5 okt. 1596 wordt aldaar het huwelijk ingetekend van:

Sebert Montens, weduwnaar van *Heylken Jansdr.*, won. in de Warmoesstraat (in het huis genaamd het Poortgen, not. arch. A'dam nr. 171 fol. 5 d.d. 7 juni 1594) met *Margriete Haeys* weduwe van *Cornelis van Hogendorp*, wonenden In den Haghe d..... Opteekeninge sijner geboden in den Hage gedaen den 2 Octob.

Het lijkt er veel op dat voorn. *Margriete Haeys*, identiek is met *Margaretha van Hees*, de vrouw van *Cornelis Gijsberts van Hogendorp* (zie de genealogie Montens in Jaarboek Centr. Bur. v. Genealogie 1968, blz. 249). Men zou dan echter verwaoht hebben, dat zij in voornoemde akte van 31 juli 1615 niet alleen als weduwe van *Cornelis van Hogendorp* vermeld zou zijn.

Sebert Montens zou identiek kunnen zijn met *Sijbrecht Montens*, van Breda, vettewarier, wordt poorter van Amsterdam 23 mei 1585 (Alg. Ned. Fam. Blad 1883, nr. 64, blz. 2).

De beweren stamreeks *Van Hogendorp* zal in de toekomst in Ned. Adelsboek moeten luiden:

1. Mr. *Gijsbert Jeliszoon van Hogendorp*, tr. vóór 1558 *Josina Cornelisdr. van Wijngaarden, nog* in leven 29 jan. 1587.

11. *Cornelis van Hogendorp*, kapitein, tr. vóór 1589 *Margaretha van Hees*, nog in leven 31 juli 1615.

111. *Gijsbert van Hogendorp*, ged. 'Dordrecht in januari 1589, † 31 jan. 1639, enz., tr, 1° 1621 *Syburch Clomp;* tr. 2° 1625 *Anna Duyst van Santen* enz.

Ondanks het bovenstaande en de uitvoerige onderzoekingen van de heren Thierry de Bye Dólleman, Meesters en van der Klooster blijft de afkomst van Mr. *Gijsbert Jeliszn. van Hogendorp* volkomen in het duister gehuld. In een overigens onbelangrijk proces in de Sententien van het Hof van Holland, Inv. no. 1055 akte No. 177, vond de heer Thiarry de Bye Dolleman anno 1562 een *Elisabeth Gillisdr. van Hogendorp* vermeld; zij zou een zuster van Mr. *Gijsbert* kunnen zijn.

Daar Mr. *Gijsbert van Hogendorp* advocaat van Rotterdam was in het Hof van Holland, zouden in het Rotterdams archief nog wel eens gegevens over hem aanwezig kunnen zijn. Hij zou ook nog vermeld zijn in de Thesauriersrekening

van Leiden van 1568/1569 (afgedrukt in Dodt van Flensburg's Archief v. d. Geschied. van Utrecht iaara, 1838. bl. 338).

W. A. WIJBURG JR.

Murray-de Saint Amant.

(LXX, kol. 74/75; LXXXIV, kol. 250).

Naar aanleiding van de opmerking van Jhr. Mr. C, C. van Valkenburg in De Nederlandsche Leeuw, jaargang 1967, kol. 250, sub IIIb, 1, kan ik berichten, dat in dit geval bij *Jeni Murray* niet de achternaam van haar echtgenoot vermeld is, maar dat zij zelf ook een lid van het geslacht *Murray* was.

Uit het in mijn bezit zijnde waardevolle boek „Heraldy of the Murrays" blijkt het volgende:

„ (377) Sir *William Murray*, second baronet of Newton, „married 3.2.1644 *Jean Murray*, daughter of *Patrick Murray*, „first Lord *Elibank*. They had two sons:

„a) Sir *William (No. 378)*

„b) *Hew Murray*.

„(378) Sir *William Murray*, third baronet of Newton. He „married *Marion Crichton*."

Laatstgenoemde *William Murray* trouwde dan blijkens voormelde gegevens later in 1693 met *Albertina Maurice Theroude de Saint Amant*.

Op een los papier in het archief van de Hoge Raad van Adel ondier *„Murray"* staan overigens ook enkele aantekeningen over *William Murray* of Newton, waarbij zijm vrouw genoemd wordt *Janny Murray* of Blackbarony, fille de *Patrick* Earl *of* St. *Abank* (moet zijn Lord *Elibank*).

De naam *Murray* of Blackbarony is juist, want de Lords *Elibank* stammen af van Sir *Andrew Murray* of Blackbarony, van wie ik overigens ook afstam.

R. MURRAY BAKKER ALBACH.

Nog meer afstammelingen van Karel de Grote.

(LXXXVI, kol. 32 e.v.)

Uit het eerste huwelijk van *Hadewich (Haze) Swedersdr. van Culemborg* (IX) met *Adriaan van Maurick* moet m.i., behalve een zoon *Adriaen*, ook een dochter *Jooste van Maurik* geboren zijn, die als *Adriaen van Maurijcksdr.* en als huisvrouw van *Jan van Hattem Jansz* beleend wordt met de tienden van Wolfsland door opdracht van *Aerdt Vuyttenweerdt*, als momber vam *Adriaen van Mauric* en bij opdracht van *Hendrick van Hattem Dircss* op grond van een magescheid van 16 maart 1519 (Leenreg. Culemborg nr. 4776 fol. 64).

Op 6 juni 1525 consenteert *Adriaen van Mauryc*, oud 18 jaar, in de overdracht van dit leen aan *Johan van Hattem* ten behoeve van diens vrouw. 24 mei 1566 doet jouffr. *Joost van Mauric*, huisvrouw van *Johan van Hattem*, afstand ben behoeve van haar zoon *Dirck van Hattem*.

Adriaan van Maurik voornoemd, geb. ca. 1507, moet wel identiek zijn met jonge *Adriaen van Maurick Aryaenss*, die — 'onmondig zijnde — 12 jam. 1517 na overlijden van zijn vader *Adriaen* en diens vader *Hendrick van Mouderick* (bastaard van *Henrick van Malderick*, ridder) beleend wordt met een hofstede groot 7 morgen in kerspel Maurik. Hulder is *Aernt Wttenweerde* (kennelijk zijn stiefvader). *Adriaen van Maurick* voerde evenals de genoemde *Van Hattem*'s een droogscheerdersschaar in zijn wapen (streekwapen) (zie Booth

HS 345 R.A. Utrecht). Hij had nakomelingen o.a. een zoon *Hendrick*, gehuwd met *Gerarda van Amerongen*. Terzake moet ik verwijzen naar het repertorium op het Culemborgse leenregister van Mr. van Schilfgaarde (m.s. in R.A. Arnhem).

De nakomelingen van zijn zuster *Jooste van Maurick*, gehuwd met *Johan van Haffem*, moeten dus eveneens tot de nakomelingen van *Karel de Grofe* gerekend wonden. Gezien dit interessante perspectief, meen ik — in afwachting van een gedocumenteerde publicatie over de *Van Hattem's* (met de schaar) — goed te doen te vermelden, dat het echtpaar *van Hattem-van Maurik* als kinderen had:

a. *Hendrick van Haffem* tr. 1° *Elisabeth van Duern;* tr. 2° *Anna van Caffenburg;*

b. *Adriaan;*

c. *Cornelis;*

d. *Dirk* tr. *Cornelia de Wael van Moersbergen*, waaruit o.a.: *Abraham* van Hattem, † 1629; begraven in St. Servaeskloster te Utrecht met als vaderlijke kwartileren *Haffum, Maurick, Groofvelf* en *Kuylenburg* (H.S. Dr. Engelen, Gem. Arch. Utrecht deel II blz. 213) en een zoon *Daniel* tr. 1612 (waar?) *Jacomina Roorda;*

e. *Elisabefh* tr. *Zeger van Achfevelf;*

f. *Heilwich* tr. *Hendrik van Eck;*

g. *Willem van Haffem* tr. *Hesfer van Esseveld*, waaruit o.a. *Johan* tr. 1598 *Agnes Rengers;* hun dochter *Wilhelmina* tr. *Borchard van Haffem* (zie voor hun nakomelingen Kwartierstatenboek bl. 56 en Ned. Leeuw 1912, 296; 1913 k. 28; 1928 k. 114; 1939 k. 116; 1940 k. 337; 1956 k. 108; 1960 k. 91).

Over het echtpaar *van Hattem-van Esseveld* ben ik vrij goed geïnformeerd.

Tolt de nakomelingen van *Karel de Grofe* moeten ook gerekend worden de vele nakomelingen van *Sweder Wttenweerde* (X1). Ik noem slechts uit zijn tweede huwelijk de dochter *Margarefha*, die tr. Wijk bij Duurstede in april 1627 *Ponfiaen van Hattem Dircksz.*, chirurgijn en burgemeester aldaar, die bij haar twee zoons had n.l. *Johan* en *Willem van Haffem* (r.a. Wijk bij Duurstede nr. 580, 30 juli en 23 aug. 1658).

Ook de nakomelingen van *Sweder Wttenweerde's* dochter *Hadewich*, die tr. in 1638 *Albert Verwey Hugo'szn.* (zie Jaarboek Centraal Bureau voor Genealogie 1966, bl. 250) en zijn vele andere kinderen (zie leenreg. Gelre kw. Nijmegen bl. 343) kunnen hun kwartierstaat gaan aanvullen.

W. A. WIJBURG JR.

Het wapenschild van Hr. Ms. „Soemba".

In het verzamelwerk „Vlootpraet", uitgave van de Koninklijke Nederlandse Militaire Bond „Pro Rege", waarin alle emblemen van de Nederlandse oorlogsschepen, walinrichtingen en eskaders vliegtuigen van de marineluchtvaartdienst in kleurendruk zijn weergegeven, komt op bladzijde 80 een wapenschild voor van Hr. Ms. „Soemba". Het stamt uit de tijd, dat het schip dienst deed als radaropleidingsschip, en vertoont als wapenfiguur het onderscheidingsteken voor het brevet „radioafstandspeiler-plot": op een blauw veld een zilveren vuist die een pijl en twee elkaar kruisende bliksemstralen, alles van goud, vastklemt. Boven de vuist een vijfpuntige ster, eveneens van goud.

De bestemming van het schip is inmiddels gewijzigd. De

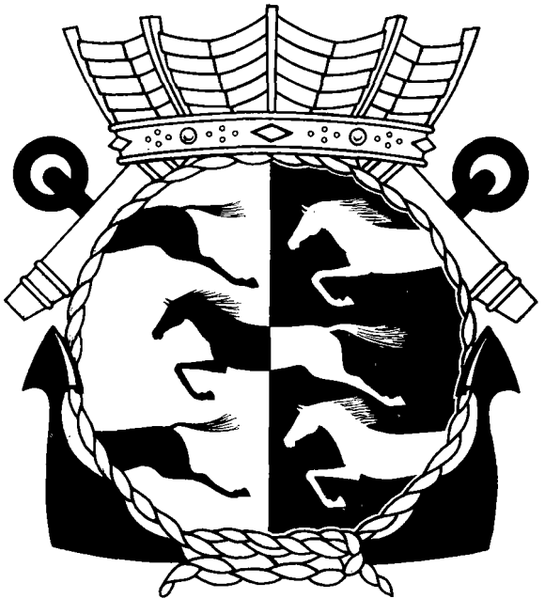

„Soemba" herbergt momenteel de duikeropleiding en in verband hiermede moest er een ander wapen komen, dat liefst alleen zou mogen zijn afgeleid van de naam van het schip en geen verband zou mogen houden met zijn oorlogsgeschiedenis en evenmin met de opleiding, die er gehuisvest is.

Informatie bij het Koninklijk Instituut voor de Tropen leerde ons, dat er niet veel litteratuur over Soemba bestaat. Er is — uiteraard — in de Encyclopaedie van Nederlandsch-Indië aandacht aan het eiland besteed, maar verder is er alleen een gedrukt reisverslag van K. W. Dammerman: „Een tocht naar Soemba", dat met een aantal foto's is geïllustreerd. Kennisneming van de inhoud leerde ons, dat het eiland speciaal bekendheid heeft genoten door het feit dat er een fraai en zeer bruikbaar paardenras werd gefokt de „Sandelwoods". Er komt ook een boom van dezelfde naam voor maar deze heeft bladeren en vruchten 'van een weinig sprekende vorm en om deze reden is het gebruik ervan als wapenfiguur niet aantrekkelijk. De inboorlingen plaohten voorts in oorlogstijd een bijzondere hoofdtooi te dragen, maar een dergelijke versiering is in Nederland vanzelfsprekend niet algemeen bekend en 'derhalve als wapenfiguur al evenmin bruikbaar.

Er restte dus het Sandelwoodpaard. Paarden zijn als wapanfiguur zeer goed bruikbaar, maar staand, stappend of liggend afgebeeld is het resultaat veelal een wapen dat weinig allure heeft. Blijkens Dammerman's reisverhaal zwerven de dieren in troepen rond en komen er naast 'donker gekleurde dieren ook schimmels voor. Daarom is de kleuring van het schild wit en zwart genomen en „van het een in hett ander" d.w.z. wat op de zilveren (witte) schildhelft is 'getekend is sabel (zwart)) van kleur en wat op de zwarte helft staat is wit.

Om het geheel wat allure en heraldische sfeer te geven is het schild gedeeld en een troepje van vijf paarden is zó geplaatst, dat er één in het midden rent terwijl zowel boven als onder telkens twee andere lopen die echter maar voor de helft zichtbaar zijn.

Onder intrekking van het oude, van 10 augustus 1951 stammende embleem is bij beschikking van de Minister van Defensie dd. 13 december 1968, afd. Marinestaf, No. 770427/

228575 aan het opleidingsschip voor het duikbedrijf Hr Ms „Soemba" een. nieuw embleem toegekend.

De officiële beschrijving luidt als volgt:

„Een rond[1]) schild, gedeeld van zilver en sabel en beladen „met vijf rennende paarden van het een in het ander, ge„plaatst 2:1:2, de beide bovenste en de twee onderste slechts „te halver lijve zichtbaar".

Bij deze beschikking zouden wij enkele kanttekeningen willen plaatsen:

In een circulaire voor de zeemacht van 1912 is gedetailleerd aangegeven: a. Het schild moet gevat zijn in een omlijsting bestaande uit een verguld[2]) tros van rechtgeslagen garenwantslag ter dikte van ongeveer 1/16 van de middellijn van het schild, aan de onderzijde van het schild in een platte knoop gelegd. b. Het schild moet gedekt zijn door een verguld[2]) oudhollandse maritieme kroon, bestaande uit vijf boegen van overnaadse boten, waarvan de stevens uitsteken boven de dolboorden. Die boegen moeten staan op een hoofdband, waarvan de lengte 7/10 gedeelte van de middellijn van het schild en de breedte 1/8 gedeelte van zijn lengte bedraagt. In de hoofdband moeten vijf edelstenen zijn gezet, te weten in het midden en aan de einden een ruiltvormige robijn, waetussen een ronde blauwe saffier: tussen de robijnen en saffieren moeten telkens vier witte parels in ruitvorm zijn aangebracht. De hoogte van de kroon moet ongeveer de helft zijn van de lengte van de hoofdband. c. Het geheel van schild met omlijsting en kroon moet rusten in de armen van twee zwarte admiraliteitsankers in schuinkruis, waarvan de stokken bruin[3]) zijn met aan de uiteinden twee smalle verguld[2]) banden.

Van deze, wel zeer wijdlopige omschrijving is gelen woord in de oficiële beschikking te lezen. Ofschoon wij dat ook niet zouden willen propageren, wil het ons toch voorkomen dat een toevoeging, waaruit zou blijken welke kroon het schild dekt en welke attributen rond en achter het schild zijn aangebracht, noodzakelijk was geweest. Als dit bij scheepsemblemen steeds hetzelfde is — en dit is voor zover ons bekend tot dusver het geval — dan zou o.i. kunnen worden volstaan met een verwijzing naar de traditionele versieringen mits er een officieel besluit wordt genomen na advies van de Hoge Raad van Adel waarin deze voldoende nauwkeurig worden vastgesteld. En dan géén circulaire! Uit onze langdurige diensttijd als burgemeester is ons een zekere tegenzin bijgebleven tegen het regeren per circulaire en deze materie is er een die verdient op officiële wijze te worden behandeld. O.i. op méér officiële wijze dan tot (dusver geschiedt. Want is het niet heel erg wonderlijk dat de emblemen van Haer Majesteits schepen van oorlog worden vastgesteld bij ministreriële beschikking, terwijl de wapen van provinciën, gemeenten en waterschappen bij Koninklijk Besluit worden verleend?

MR. G. A. BONTEKOE.

1) Het is in de heraldiek in het algemeen niet gebruikelijk de vorm van het schild aan te geven. Daar scheepsemblemen waarschijnlijk slechts op één manier worden gebruikt is het in dit geval begrijpelijk en o.i. aanvaardbaar dat men de vorm heeft willen vermelden!

2) De heraldiek kent geen verguldsel! Dit had „goud" moeten zijn!

3) De heraldiek kent evenmin bruin! Als men geen benaderende kleur (i.c. zwart of rood) wil, dan had (gesproken moeten worden van „natuurlijke kleur"!

Inhoud van buitenlandse boeken en tijdschriften,

F. Braun und F. Rink, Bürgerbuch der Stadt Kaiserslautern 1597—1800. Unter Verwendung von Vorarbeiten von R. Louis und H. Bolle. Otterbach-Kaiserslautern, 1965.

Deze uitvoerige uitgave is als bd. 1 in de serie „Veröffentlichungen des Stadtsarchivs Kaiserslautern" uitgekomen en houdt (behalve „Einführung," „Namenregister," „Ortsregister" de volgende #hoofdstukken in: Bürgeraufnahmen 1597 bis 1799, Schatzungslisten für die Jahren 1611, 1656, 1683, 1721, Einwohnerverzeichnis für das Jahr 1800, Bürgeraufnahme und Bürgerrecht in Kaiserslautern door H. Bolle, Deutung der Familiennamen für die Zeit von 1557 bis 1734 door E. Christmann, Einwanderung und Auswanderung. In dit burgerboek vele namen van emigranten uit Nederland en België, die einde 17de eeuw naar de Palts zijn getrokken. Het hoofdstuk „Bürgeraufnahmen 1597 bis 1799" bevat o.m. de namen *Arzt* „von Falckenberg bey Mastrich" (n.b. deze inschrijving is in het burgerboek doorgehaald), *Beel, Bichon* en varianten, *Bouber, Fick, Fuchs* geb. van Helmond, *Helferich* en varianten, *Raquo (Johanna Margaretha,* vrouw van *Johann Wilhelm Raquo,* geb. van Maastricht en *Vernier* uit Waalwijk; in de „Schatzungslisten .... 1611, 1656, 1683, 1721" o.m. de namen *Abresch, Lautenbach, Riel;* in „Einwanderung und Auswanderung": *Johannes Bram,* geb. Kaiserslautern 1628, hoogleraar in de godgeleerdheid te Groningen 1680-1708, overl. aldaar 9 dec. 1708, tr. Nijmegen *Louise Verbolt,* dr. van *Nicolaus Verbolt* alsmede *Klara Elisabeth Rettig,* geb. Kaiserslautern omstr. 1697, tr. in Nederland ... *Van der Wahl.*

Appeltjes van het Meetjesland, dl. XIX (1968).

G. A. C. van Vooren, Eede van protestant naar katholiek, Schetst factoren en oorzaken, die er toe hebben geleid, dat de bevolking van Eede (thans tot de gemeente Aardenburg beborend), die aanvankelijk voor het merendeel protestant was, in de loop van de 17de en 18de eeuw vrijwel 'geheel katholiek is geworden. Aan het slot een overzicht van geraadpleegde werken, en archieven. — P. Rogghé, De Gentse bouwmeesters en metselaars tijdens de Calvinistische republiek. De familie van *Lieven de Key,* gereformeerd bouwmeester. Met lijst van geraadpleegde werken en arohieven.

De Middelaar tussen de genealogische navorsers, maart 1969.

Baron van der Rest publiceert het 2de 'gedeelte van zijn „Notes sur les familles *Le Rond, Wolff et Le Ratz de Lanthenée.* (Wordt vervolgd.) Dit gedeelte behandelt het geslacht *Wolff* tot het einde der XVIIIde eeuw. De genealogie vangt aan met *Antoine Wolff,* die van Roermond afkomstig zou zijn en zich te Thuin vestigde, alwaar hij met *Anne Caulier* trouwde. Hij wordt vermeld 23 juli 1590.

Mededelingen van de Ver. voor Naamkunde te Leuven en de Commissie voor Naamkunde te Amsterdam, jrg. XLIV (1968), afl. 3/4.

Wordt door de Redactie geopend met „In memoriam *H. J. van de Wijer* 1883—1968". Prof. Dr. Dr. h.c. *H. J.* Ridder *van de Wijer* was oprichter van het Instituut voor Naamkunde en oprichter van het onderhavige tijdschrift. — D. P. Blok,

In memoriam S. *J. Fockema Andreae* 1904—1968. Met naamkunde-bibliografie van ons lid Dr. S. *J. Fockema Andreae*. -- A. P. de Bond vervolgt de publicatie „Noordbrabantse etymologieën" en behandelt hierin: Het toponiem -beers in Oostel-, Westel- en Middelbeers alsmede: De plaatsnamen Reuzel.

Annalen [van de] Geschied- en Oudheidkundige Kring van Ronse en het tenement van Inde, dl. XVII (1968).

L. Wasseuil, Renaisiens reformés des classes 1805-18 10. Geeft een overzicht van buiten dienst gestelde, uit Ronse afkomstige recruten 'onder vermelding van de redenen waarom zij geen deel vaa de „Grande Armée" konden uitmaken. Bij de 170 personen, die tussen 1805 en 1810 zijn ontslagen, was voor 89 van hen — derhalve voor meer dan de helft — „défaut de taille' oorzaak van het ontslag. Alfabetisch worden per lichting de namen van bedoelde jongelui gegeven onder opgave van geboorteplaats en -datum, beroep, namen der ouders en reden van afdanking. Bij de lichting van 1807 de namen *Baert, Boelaert, Moerman,* bij die van 1808 *De Bouvrie, Koudyser,* bij die van 1809 *Bouchez, Daulmerie* en bij die van 18 10 *Boelaert* en *Snoeck*.

Vlaamse Stam, jrg. IV (1968), afl. 6.

Het laatste nummer van deze jaargang wordt door M. Mispelon met een enthousiast „Ht is zo ver! ..." (geopend, woorden die op de officiële opening van het „Centrum voor Familiegeschiedenis" op 15 dec. 1968 betrekking hebben. — A. Thijs, Ten huize van Sint-Joos. Het Centrum voor Familiegeschiedenis. Het gebouw van de Vlaamse Ver. voor Familiekunde bevindt zich op de plaats van de 'vroegere Sint-Jooskapel (Wolstraat 39, Antwerpen). De kapel is opgericht in 1422—'25, geseculariseerd 13 nov. 1771 en afgebroken in 1852. — F. Goole, W. van Mille, A. Wouters, Onze kwartierstaat: Piet Meuwissen 1909—1968. Ir. *P. M. A. V. Meuwissen* hoort tot het uit Echt (L.) stammende geslacht van deze naam, waarvan een tak bij de scheiding voor België opteerde. Aan vaderszijde kwartieren *Bemelmans* (Maastricht), *Van Laar* (Echt), *Rutten* (Maastricht), *Welters* (Echt), *Gielen* (Ohé en Laak), *Nijst* (Maastriaht), *Coenegracht* (Maastricht), overgrootmoeder van moederszijde (kw. 15) *Malherbe* (Luik). — J. de Smet, Het Brugse Vrije en zijn archief. Van belang voor hen, die genealogisch onderzoek in het Brugse Vrije willen instellen. — J. Mertens, Het poortersboek van de stad Lo (1750-1787). Dit register berust onder no. 139 in het gemeente-archief van Lo, welk archief op het Rijksarchief te Brugge wordt bewaard. Niet alleen de namen van diegenen die hetpoorterschap aanvroegen — en vrijwel immer verkregen —, maar ook de tot die aanvragen behorende bijlagen werden in het poorterboek geregistreerd. In de naamlijst van nieuwe poorters (141 personen), komt slechts één persoon voor, die uit Nederland afkomstig is: *Joannes Roedolf* 11 aug. 1771. Verder de namen *Baert, Persijn, Philippo, Six, Tanghe* en *Vuijlsteke*. — K. C. Peeters, Familiekunde en volkskunde. (Vervolg en slot.) — P. Severijns, De staten van goed van de heerlijkheid „Het Knesselaersche" te Oedelem. (Vervolg.) Noemt *Bocksfaele, Hasaert, Persyn* en *Stoppelaere*.

De Schakel, jrg. XXIII (1968), afl. 1.

R. van Passen, Testamenten gepasseerd voor Kontichse notarissen. Notaris *C. J. J. de Rest* 1765-1791. Met de namen *Asselberghs, Van der Auwera, Bal, Bessems, De Bie, Van Coninxloo, Duys, Guiné, Leemans, De Raet, Sels, Smits* („geb. van de Made onder Geertruidenberg, Holl.").

Der Grafschafter, febr. 1968.

G. Bramer, Die Dorfschmiede auf dem Mersch in Gildehaus. Ein Beitrag über zwei alte Schmiedegeschlechter. Behandeld worden de geslachten *Böve* en *Breitenstein* (met alliantie *Van Beveren).* — H. Voort, Die Bentheimer Mühlenfehde im Jahre 1777. (Wordt vervolgd.)

Der Grafschafter, maart 1968.

Mit Wilsum eng verbunden: Pastor *Visch* und Professor *Blink*. Zwei Persönlichkeiten, die über sich selbst hinauswuchsen. Geeft in beknopte vorm de levensgeschiedenis van Ds. *Wessel Friederich Visch*, geb. *25* aug. 1773, overl. na 66 jaren als pred. in Wilsum te hebben gestaan 25 febr. 1860. Ds. *Visch*, die in Groningen theologie heeft gestudeerd, heeft ook door zijn grote belangstelling voor de geschiedenis van het graafschap Bentheim bekendheid genoten. Hij heeft behalve een heemkundig schoolboek, gedichten en kerkliederen (in de Ned. taal) een boek over de „Geschiedenis" [van het graafschap Bentheim] gepubliceerd. Zijn vader en grootvader waren predikant te Ohne, zijn overgrootvader — afkomstig uit Kleef — was prof. te Bungsteinfurt. Verder vertelt het artikel ons het een en ander over Dr. *Hendrik Blink*, wiens voorgeslacht uit Wilsum stamt. Hij is de achter-achterkleinzoon van *Hendrik Blenke*, geb. Wilsum 9 febr. 1726 en van *Geesje Klassink* en de aohterkleinzoon van de 1 mei 1763 geboren *Jan Blenke*. *Jan Blenke* heeft zich op ambachtsreis zijnde als smid te De Wijk (Dr.) gevestigd. Dr. *Hendrik Blink* — de geslachtsnaam is in Nederland van *Blenke* veranderd in *Blink;* in Wilsum leeft thans nog een familie *Blenke* — werd 12 febr. 1852 in De Wijk (Dr.) geboren, was korte tijd onderwijzer te Arnhem, daarna leraar te Harlingen. Hij is vervolgens gaan studeren, waarna hij te Straatsburg promoveerde, woonde nadien te Amsterdam en 's-Gravenhage. Van 1900—1914 was hij privaatdocent aardrijkskunde aan de Univ. te Leiden, Bovendien is rhem de eer te beurt gevallen, Kroonprinses *Wilhelmina* onderricht te mogen geven. Kort voor zijn 80ste verjaardag, n.l. op Tweede Kerstdag 1931 is hij overleden en te IJhorst begraven. Uit zijn huwelijk met *Aaltje Lubberink* uit De Wijk (Dr.) zijn 4 kinderen geboren. — Ons lid Dr. H. Voort publiceert het slot van zijn artikel over: Die Bentheimer Mühlenfehde im Jahre 1777.

Der Grafschafter, april 1968.

W. Niehoff, Der Beitrag des altwestfälischen Raumes zu den Hussitenkriegen. Westfälische Standesherren und Bischöfe mussten „Gleven" stellen. — W. F., Zwei berühmte Männer: Pastor *Visch* und Professor *Blink*. Bevat een afb. van het wapen van Ds. *Visch* en een portret van Dr. *Blink*. — K. Sauvegard, Aus der Geschichte eines Niedergrafschafter Bauernholes. De gegevens voor dit artikel zijn ontleend aan een boekje door *Friedrich Konjer* uit Binnenborg (19 aug. 1897) . *Friedrich Konjer* studeerde theol. in Emden, 'overleed echter vóór beëindiging van zijn studie. Het geschriftje behandelt o.m. de geschiedenis van de „Konjersche Kötterei zu Binnenborg" en bevat 'gegevens (19de eeuw) over *Derk Konjer* (ovenl. 9 dec. 1881, bagr. Uelsen) en *Lammechien Mager* en hun 4 zoons en 2 dochters. Een der zoons n.l. *H. J. Konjer* was getrouwd met een meisje uit Denekamp.

Der Grafschafter, juni 1968.

A. Knoop, Reformierte Kirche Neuenhaus 280 Jabre alt. Met enige biografische notities over Ds. *J. B. Th. Hugenholtz,* pred. te Ammerstol, kleinzn. van Ds. *Johannes Bernardus Theodorus Hugenholfz,* van 1836 tot 1864 pred. te Neuenheus.

Der Grafschafter, dec. 1968.

E. Kühle, Esche und Binnenborg. Geeft in korte trekken de geschiedenis van Esche weer. In 1364 ontving *Simon van Dedem* (NAB., 1941, 175, sub 11) het huis Esche in leen van Graaf Otto *van Benfheim.*

Niedersächsisches Jahrbuch für Landesgeschichte, bd. 39 (1967).

Bij dit deel (417 blz.) is tevens gebonden nr. 36 (1967) van de „Nachrichten aus Niedersachsens Urgeschichte" (220 blz.). Behalve de uitvoerige rubriek „Bücherschau" bevat dit jaarboek de artikels: 1. Übersicht über die wichtigsten Veröffentlichungen mittelalterlichen Urkunden zur niedersächsischen Geschichte door M. Hamann. Dit litteratuuroverzicht, waarin elk vermeld werk van annotaties is voorzien, is als volgt ingedeeld: A. Bibliographien; B, Überregionale Urkundensammlungen und solche der Nachbarlandschaften; 1. Königs- und Kaiserurkunden; II. Papsturkunden; 111. Urkundenbücher der Nachbarlandschaften; C. Urkundenveröffentlichungen aus Niedersachsen: 1. Regionale oder auf Fürsten bezogene Urkundensammlungen; 11. Auf Städte bezogene Urkundenbücher; 111. Auf Stifte und Klöster bezogene Urkundenbiicher; IV. Urkundenbücher und Urkundensammlungen adliger Geschlechter; V. Ältere Sammlungen mit niedersächsischen Urkunden und Extravagantes; D. Traditionen, Urbare und Register; 2, Die Auswirkung der byzantinischen staatlichen Siedlungsmethoden auf die Sachsenpolitik *Karls des Grossen* door W. Ohnsorge; 3. Das Reich, die Niederlandse und die Stände Ostfrieslands 1595-1603 door H. Wiemann.

Oldenburgische Familienkunde, jrg. X (1968), afd. 2/3.

A. Petersen, Pastor *Chrisfian Moritz Grimm* aus Hohegeiss im Harz (1722-1789) und seine türkische Ehefrau *Abbas Cachiane Kaefe Rhebisch.* Lebensschioksal und Naohbommen. Met ill. Ttot de nakomelingen van (genoemd echtpaar behoren: a. *Ludwig Heinrich Offo Krafff,* geb. Varel 22 maart 1815 als zn. van *Chrisfoph Hermann* en *Anne Charlotte Louise Grimm,* van 1 mei 1834 tot 24 nov. d.a.v. luit. Oldenburg. inf. regt. no. 91, nadien in Ned. dienst, overl. Djakarta (1844?) en b. de kinderen van het echtpaar *Ludwig Theodor Rhebisch Grimm* (geb. 1870, overl. Naarden 29 dec. 1954) en *Margarethe Jeanne de Bie* (geb. 1874, overl. Huizen 10 mei 1960) t.w. 1. *Franz Heinrich Wilhelm Rhebisch Grimm,* geb. Antwerpen 28 maart 1897, wolhandelaar te Rotterdam en Bussum, verkreeg 1925 de Ned. nationaliteit, woont thans te Doorn, tr. 1. Antwerpen 8 mei 1929 *Marieffe Loofens,* geb. aldaar 1902, overl. Bussum 1947, tr. 2. Naarden 19 nov. 1948 *Elisabeth Luysferaar,* geb. Amsterdam 1901; beide huwelijken zijn kinderloos en 2. *Ludwig Hans Max Rhebisch Grimm,* geb. Antwerpen 1898, koopman, overl. Bussum 3 aug. 1965, tr. Rotterdam 25 mei 1939 *Jacoba Cornelia van Nes,* geb. aldaar 25 febr. 1912. Dit huwelijk is kinderloos.

Quellen und Forschungen zurostfriesischen Familien- und Wappenkunde, jrg. XVII (1968), afl. 11-12.

L. Janssen, Zwei Stammbücher ostfriesischer Studenten 1817-1821. Betreft album amicorum van Ds. *Eggo Eggen Hafermann* (1794-1871) en van Ds. *Peter Chrisfian Daniel Keffwich* (1801—1865). Ds. L. Janssen geeft de namen van „die Freunde" samengevat in één lexicografisch register. Aan het slot nadere gegevens over „die Freunde" zoals doop (geb.), functie, huwelijk en overlijden. Met o.a. de namen: *Andreae* (o.a. *Franz Anton Andreae,* geb. Wiesens 19 jan. 1751), *Knoffnerus, Mansholt* (Ds. *Egge Janssen Mansholf,* 1800-1829). — De rubriek „Zufallsfunde" bevat aantekeningen uit het „Reformierte Kirchenbuch Leer" en uit de registers van de „Ev.-luth. Luther-Kirchengemeinde Leer". Hierin de namen *Bloemhof* (Amsterdam), *Deelman* (Gron.) , *Groen* (Amsterdam), *Gubijn* (Gron.), *Kaarmann* (Amsterdam), *Martin* (Amsterdam) en *Zeeborg* (Amsterdam) .

Quellenund Forschungen zurostfriesischen Familien- und Wappenkunde, jrg. XVIII (1969), afl. 1-2.

J. Stracke, Die Deputierten (1567-1589) und Vierziger (1589-1'81 1) der Stadt Emden. Op deze lijst verschijnen de namen *Alting, Amelingh, (Van) Borssunz, Budde, Celos, Van Coeverden, Van Coningsloo, Duif(f), Van Gelder, Hop* van Amsterdam ook voorkomend als *Hop* van Benthum, *Kloppenborg, Maurenbrecher, Meder, Menkema, Metting, Ostenryk, Polman* (nobilis) , *Pot tgieter, Prikker, Van Rossum, Salé(e), Van Senden, Van Swolle, Thoden, Vissering, De Weerflz* en *Van Wingene.*

Bulletin du Cercle généalogiqued'Alsace, jrg. 1969, no. 5.

C. W [olff], Les membres du tribunal de Wissembourg de 1468 à 1598. Onder de „prévots" de naam *Herlin.* — Extraits de registres paroissiaux et d'actec notariés. Hierin gegevens *Lufher* te Barr en *Murphy* te Andlau. — Listes éclair d'ancêtres. Liste *Winckler-Vonderweidf.* Kwartier 384 is *Jacob von der Weyd (van der Weyden?),* uit Nederland? naar Oberhoffen s. Moder, 1670. — De rubriek „Questions et Réponses" bevat een vraag over doop, ouders enz. van evengenoemde *Jacob von der Weyd (van der Weyden),* afkomstig uit de Nederlanden, burger van Oberhoffen s. Moder.

The New England historical and genealogical register, afl. okt. 19168.

Bevat o.a. het artikel: Royal bye-blows 111: Illegitimate descendants of the Scottish kings to James VI door W. L. Sheppard.

THA. J. VAN ALFF.

VRAGEN EN ANTWOORDEN.

van Berck „van Schijneveld". In vele kwartierstaten (o.a. De *Ranitz*) komt voor *Johanna Catharina Margarefha van Berck,* tr, Arnhem in maart 1672 *Steven van Vinceler,* richter en dijkgraaf van Huissen. Zij is een dochter van *Casper van Berck van Schijneveld,* luitenant-kolonel Staatse leger, en *Catharina van Vercken fof Vercken,* die voorkomen in een kwartierstaat, gepubliceerd, in De Navorscher jrg. 1905, blz. 112. met aanvullingen op blz. 172.

Schijneveld blijkt te zijn Schinveld bij Sittard, leen van Valkenburg, een terrein met het kasteel Heyenhoven, ook wel Schinvelderhuis genoemd. Over dit leen is het een en ander gepubliceerd door Habets, Geschiedenis van het leenhof en de leenen van Valkenburg, en De Crassier in de Publ. de Limbourg, jrg. 1934, blz. 183. *Casper's* vrouw was medeeigenares. Hij verheft het leen 1664 als *Caspar van Berks.*

Hierdoor en met gebruikmaking van een manuscript-genealogie *Van Vercken* door Baron van Spaen (Hoge Raad van Adel) is de overgang van Schinveld op *Casper van Berck* duidelijk:

1. *Dirk van Heyenhoven* beleend met Schinveld 1537.
2. Zijn dochter *Eva van Heyenhoven is* zijn erfgename en trouwt met *Werner IV van Merode,* ridder, burgemeester van Düren 1589, erft het huis Buir.
3. Hun dochter *Catharina van Merode* trouwt *Reiner von Vercken* zu Vercken.
4. Hun zoon *Werner von Vercken* zu Vercken, Buir en Schinveld (1644 gemachtigde van leenhouder *Wilhelm von Merode,* zu Buir, kinderloos) trouwt *Anna von Olmissen genannt von Mülstro,* dochter van *Gerhard* en *Catharina von Drimborn.*
5. Hun dochter *Catharina von Vercken* zu Vercken trouwt *Casper van Berck van Schinveld* [1]).
6. 6 mei 1669 wordt het leen verheven door *Anna Elisabeth van Berx,* blijkbaar een zuster van de vrouw van *Steven van Vinceler.*

Volgens de manuscript-genealogie *Van Sevenaer* doos Baron van Spaen (Hoge Raad van Adel) is *Casper van Berck* een zoon van *Wouter Berck,* trouwt in Koerland *Elisabeth van Sevenaer,* dochter van *Jan van Sevenaer* tot Aalst en Hagen, Inspector van het Sticht Essen, huwelijksvriend van zijn zuster 1540, en *Margriet van Calckum genannt Sobbe,* dochter van *Hendrik* tot Heide en *Geertruida* van *Ingenhaeff.*

Bovengenoemde *Wouter Berck* wordt in een kwartierstaat, voorkomende in een door Von Oidtman samengestelde manuscript-genealogie *Von Olmissen gent. Mülstro* (Stadtbibliothek, Keulen), vermeld als *Walter von Bercken* zu Steenerusen in Kurland.

Tot welke familie behoort voornoemde *Wouter Berck* en kan men over hem nadere gegevens verschaffen?

1) Zie voor hem ook Maasgouw jrg. 1940, blz. 62, waar hij Casper *van Bercken* heet, kapitein te voet in Statendienst (1661—'68).

's-Gravenhage. IR. J. C. DEKNATEL.

Beukenkamp-Bos. *Cornelis Beukenkamp* en *Annetje Bos* heten 25 maant 1753 te Klundeat hun dochter *Neeltje* dopen.

Gegevens over huwelijk en voorouders van dit echtpaar gevraagd.

Alphen aan den Rijn. L. VAN 'ROOSENDAAL.

Bloot-Piek, *Arnoldus Bloot,* zoon van *Daniël Bloot* en *Christina Piek,* kwam 9 april 1769 met attestatie van Delft — waar hij evenwel niet geboren is — naar Dordrecht.

Gegevens over voornoemde echtelieden en hun voorouders gevraagd.

Alphen aan den Rijn. L. VAN ROOSENDAAL.

Habbaert-Deni(j)s. De ouders van Mr. *Wouter Habbaert,* chirurgijn, schepen en kerkmeester te Hoogstraten, † in 1556, waren *David Habbaert* en *Clara Deni(j)s.*

Gegevens over dit echtpaar en hun voorouders gevraagd.

Alphen aan den Rijn. L. VAN ROOSENDAAL.

van der Leeuw-Riehm (LXXXVI 89). In het bevolkingsregister van Alkmaar komen voor:

Jacobus Willem van der Leeuw, Ned. Herv. predikant. geboren te Alkmaar 16 mei 1824, vertrokken naar Renkum 23 oktober 1868. Hij was getrouwd (datum huwelijk niet vermeld) met *Justine Henriette Riehm,* geboren te Zaltbommel 25 november 1826.

Kinderen uit dit huwelijk: *Johanna Carolina,* geboren te Eemnes Buiten 25 december 1849, vertrokken naar Warnsveld 5 juni 1868; *Maria Adriana,* geboren te Eemnes Buiten 16 juni 1852; *Johanna Louise,* geboren te Eemnes Buiten 16 juni 1852; *Maria Adriana van der Leeuw-Schorteldoek,* moeder, geboren te Rotterdam 5 september 1795; *Trijntje Sophia Geertruida van der Leeuw,* zuster, geboren te Limmen 10 september 1820.

Alkmaar, DE ARCHIVARIS DDR GEMEENTE ALKMAAR.

De gegevens vermeld in Nederl. Patriciaat, 15e jrg. (1925) blz. 266/267, welke door het bovenstaande worden aangevuld en verbeterd, zijn de vraagsteller [bekend.

REDACTIE.

Macalester-Lugtmaker-van der Burch (LXXXVI 9 1) . In bijn bezit is een 18de-eeuws handschrift, bevattende de genealogie van het geslacht *Van der Burgh,* zoals die gevonden wordt in een zeer oud geslachtboek van de familie *Schaep* en uitgebreid door Mr. Reinier van Heemskerck. Op blz. 186 van dit manuscript vind ik als zesde kind van zijn ouders:

„*Johan van der Burgh Johansz.,* geb. te Dordrecht 1696, Heer van Naaltwijk en Slydrecht trouwde ..... *Maria Taay;* geb. ..... Dochter van ..... *Taay* en van ..... hij stierf 1 May 1742. Zij winnen 3 Kinderen."

Als zevende kind wordt vermeld zijn zuster *Levina van der Burgh Johansdr.* tr. *R. Macalester.*

Deze laatste **naam** is er later in 19de-eeuws handschrift aan 'toegevoegd.

Uit de vraag in ons maandblad blijkt, dat niet deze *Levina van der Burgh* met *R. Macalester* is getrouwd, maar haar gelijknamige nicht, de dochter van bovengenoemde broer Johan.

Als ouders van *Johan van der Burgh Johansz., de* echtgenoot van *Maria Taay,* worden in het handschrift vermeld: *Johan van der Burgh Johansz.,* Heer van Slydrecht en *Charlotta Elisabeth van Blyenburgh Adriaansdr.,* vrouw van Naaltwijk.

Op blz. 140 van het manuscript lezen wij:

„*Johan van der Burgh, Johansz.* geb. 26 Sept. 1660, Heer van Slydrecht, Schepen en in den oud Raad der stad Dordrecht; trouwd 1683 *Charlotta Elisabeth van Blyenburgh,* Dochter van *Adriaans van Blyenburgh* Ridder, Heer van Naaltwijk, Burgemeester van Dordrecht en van *Levina de Vriese Dingemansdr.* en *Elisabet Magnus, Jacobsdr.;* hebben verwekt 11 Kinderen."

De op 26 september 1660 geboren *Johan van der Burgh Johansz.* was een zoon van de op blz. 140 en 86 vermelde Mr. *Johan Françoisz. van der Burgh,* geb. 1618, Heer van Niemandsvriend, werd 1647 Schepen te Dordrecht, 1672 Burgemeester dier stad, 1676 gecommitteerde in de Rekenkamer van Holland. Daarna in gecommitteerde Raaden van de Staten van Holland en West Friesland, trouwde te Dort 7 May 1641 *Margaretha Berck,* geb. 1624, Dochter van Mr. *Matthys Berck,* Heer van Goedschalkoord, Raad en Pensionaris van

Dordrecht en van *Alyd de Rovere*. Zij stierf 31 July 1677, hij 1691 en hebben verwekt 12 Kinderen.

Deze Mr. *Johan van der Burgh Françoisz, was* een zoon van *Francois van der Burg Jansz.* en *Dina de Bodf,* die men in het Geslacht-, Stam- en Wapenboek van A. Ferwerda kan vinden.

Desgewenst ben ik gaarne bereid uit het manuscript nog nadere bijzonderheden over vroegere generaties te vermelden.

Rijswijk (Z.-H.). **DR. A. P. J. VAN DER BURG**

Ouwens-Stelt. Dr. *Willem Ouwens,* geb. Alkmaar in 1718 (?), lijfarts van Prinses Marie-Louise van Oranje-Nassau, premier van Franeker, begr. 's-Gravenhage (Kloosterk.) 20 maart 1779, tr. 's-Gravenhage (Kloosterk.) 6 febr. 1742 *Johanna Petronella Stelt,* ged. 's-Gravenhage (Grote Kerk) 16 nov. 1721, † Franeker in 1776 (?), begr. 's-Gravenhage (Kloosterkerk) 4 dec. 1776.

Gevraagd aanvullende gegevens over dit echtpaar.

's-Gravenhage. **P. R. TH. ZANDER** TER MAAT.

van Pelden genaamd **Cloudt-Macalester.** *Wilhelm Adolf Johann* baron *van Pelden genaamd Cloudt,* geb. ....., kornet in het regiment Cavalerie van Schagen 1742, sous-lieutenant 1744, tussen 1746-1752 ritmeester, †..., tr. ? *Jean Macalesfer,* ged. Doornik 31 okt. 1721, †....., dr. van *Duncan en Johanna Lugtmaker.*

Gevraagd aanvullende gegevens.

's-Gravenhage. P. R. TH. ZANDER TER MAAT.

van den Santheuvel-Macalester. *Johan Adolph van den Santheuvel,* (zn. van .....), geb....., luitenant-kolonel in het 2e bataljon van het regiment van Nyvenheim van de Schotse Brigade 1793, † ..... tr. ..... *Johanna Macalesfer,* geb. Nijmegen 24 dec. 1755, † ..... dr. van *Robert* en *Levina van der Burch.*

Gevraagd aanvullende gegevens.

's-Gravenhage. P. R. TH. ZANDER TER MAAT.

van Silvolde-van Ommeren-van **Aerssen.** Gezocht nadere gegevens over *Henrick Jacobszoon van Silvolde,* burger te Wageningen, gehuwd met *Anna van Ommeren.* Zij komen voor in het r.a. van Wageningen op 14 januari 1583. Zijn er kinderen uit dit huwelijk bekend, wie waren de ouders van *Anna van Ommeren* en wie was de moeder van *Henrick van. Silvolde?*

Nadere gegevens gezocht over het echtpaar *Hendrick Janszoon van Silvolde* (neef van bovengenoemde *Henrick Jacobszoon van Silvolde)* en *Margarefha van Aerssen.* Zij woonden te Arnhem en verkochten op 24 april 1629 een huis aan Jacob van de Greve. Uit hun huwelijk is bekend een dochter *Machfeld,* ged. Arnhem 11 okt. 1618. Zijn er meer kinderen bekend uit dit huwelijk? Wie waren de ouders van *Margarefha van Aerssen?* Wie was de moeder van *Hendrick Janszoon van Silvolde?*

Quito (Ecuador). E. A. N. VAN DER KUIP-ZILVOLD.

Vulson (LXVII 320; LXXII 162). *Pierre Vulson,* benoemd tot (civiel) griffier van het parlement van de Dauphiné te Grenoble bij Koninklijke brieven van 19 sept. 1614, geïnstalleerd 31 juli 11615.

Jacques Vulson, benoemd tot (civiel) griffier van het parlement van de Dauphiné 4 juni 1653 ter vervanging van zijn vader *Pierre Vulson* †, geïnstalleerd 30 juni 1653, na zijn aftreden 'vervangen bij [brieven van 3 mei 1660.

Zie conseil delphinal et parlement, de Grenoble, p. 73, in Inventaire-sommaire des Archives départementales antérieures à 1790, Isère, archives civiles, série B (suite), tome 11, 1884.

Vermoedelijk tot een 'oudere generatie dan *Pierre* behoorde: *Marc (de) Vulson,* advocaat, benoemd tot conseiller in het parlement van de Dauphiné 22 april 1592 (lees: 1595?), geïnstalleerd 27 sept. 1595 (ibid. p. 28), na aftreden vervangen 30 juli 1597, herbenoemd 6 aug, 1599, geïnstalleerd 7 okt. 1599 (ibid. p. 29), na aftreden vervangen 10 aug. 1627; te zijnen gunste werd het „maison forte du Collet" verheven tot „fief franc et noble" (Isère, B 2426; zelfde deel, inv. p. 31) .

Ook behoorde tot dit geslacht stellig *Jean Vulson,* seigneur de La Colombière, predikant te Die omstreeks 1600 (E. Arnaud, Histoire des Protestants de Provence, du Comtat Venaissin et de la principauté d'Orange, 1884, II, p. 260).

Arnhem. **DR. W. F.** LEEMANS.

Collectie van de heer van Hoencoop. Wijlen Dr. Vermast heeft excerpten gemaakt van genealogische aantekeningen verzameld door een heer van Hoencocp. Deze gegevens waren vervat in minstens zeven delen, Van Buchell noemt als zijn bron ook herhaaldelijk „D. de Hoencoop".

Kan iemand mij inlichten omtrent de vraag of deze collectie nog (bestaat, en zo ja, waar deze is te raadplegen?

Amsterdam. **MR. D.** DUNLOP.

Predikanten Classis Nijmegen, Kan iemand mij nadere gegevens verstrekken over de volgende predikanten, die alle omstreeks 1609 door de classis Nijmegen beroepen zijn:

Mafthias Xylander te Winssen ('gewezen pastoor) ;
Wilhelmus Isfordinck te Batenburg;
Hermannus Gerhardi Postelius te Puiflijk en Leeuwen:
Johannes Lotichius te Horssen;
Franciscus van (der) Merwen te Wamel en Dreumel, proponent te Tiel in 1608;
Helmichius Bushoff uit Altforst;
Samuel Velsius te Bergharen;
Bernardus Busshoff te Oyen;
Andreas Bolfzius te Maasbommel;
Henricus de Bruyn te Afferden, Dauten en Deest;
Petrus Calcarius te Over- en Nederasselt ('gewezen pastoor);
Anselmus Gemerfanus te Beuningen (gewezen pastoor) ;
Thomas Zufphaniensis te Alphen (gewezen pastoor).

De gewezen pastoors heb ik er volledigheidshalve bij gezet; hierover zal moeilijk iets te vinden zijn in genealogische bronnen.

Wamel. Ds. **H. TEN BOOM.**

INHOUD VAN DIT NUMMER.

Bestuursberichten. — Aanwinstenlijst der bibliotheek. — Meuleman, door Mr. 0. Schutte. — Korte mededelingen: Van Hogendorp; Murray-de Saint Amant; Nog meer afstammelingen van Karel de Grote; Het wapenschild van Hr. Ms. „Soemba". — Inhoud van buitenlandse boeken en tijdschriften, door Tha. J. van Alff. — Vragen en antwoorden.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD: VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,

BESCHERMHEER Z.K.H. DE PRINS DER NEDERLANDEN

Dit blad verschijnt maandelijks en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.

Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maandblad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur Mr. W. W. van Valkenburg, *„Nijenstede", Backershaegenlaan 70, Wassenaar.*

De jaarlijkse contributie (abonnement) ad *f* 25,— gelieve men steeds vóór 1 februari te voldoen door storting op postrekening no. 20910 ten name van de penningmeester van het Genootschap te 's-Gravenhage.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur, gelieve men te richten tot de Secretaris Dipl. Ing. A. Corts, ***Louise de Colignylaan 18, Oegstgeest.***

Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan het Bureau van het Genootschap, *Bleyenburg 5,* ***'s-Gravenhage.***

Betalingen aan de Bibliotheek dienen te geschieden op postrekening no. 4870'73, ten name van de Bibliotheek van het Genootschap te 's-Gravenhage.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

No. 5 **LXXXVIe Jaargang** **mei 1969**

BESTUURSBERICHTEN.

Het bestuur geeft met leedwezen kennis van het overlijden van de Heren P h. J. v a n A l f e n, M r. N. K o l f f en M r. J. N o l en, respectievelijk sedert 1951, 1939 en 1917 gewoon lid van het Genootschap.

Tot lid zijn benoemd:	**Voorgesteld door:**
J. ARLER, *Moermond 10 II,* ***Amsterdam-1011.***	J. A. G. DE KINKELDER, ***Woudenberg.***
Mejuffrouw K. A. G. VAN BEEMEN, Nieuwe ***Vaart 13, Streefkerk.***	Mr. P. R. TAK LABRIJN, ***Amstelveen.***
E. F. baron VAN ITTERSUM, ***Steenschuur 8, Leiden-1.***	J. T. ANEMA, ***Leiden.***
J. PH. N. DU QUESNE VAN BRUCHEM, ***Geversstraat 8,*** *Noordwijkerhout.*	Drs. J. FOX, ***'s-Gravenhage.***

Adreswijzigingen:

G. G. C. CELOSSE,	Breda-4, ***-Franklin Rooseveltlaan 33.***
P. DOUGLAS,	Amsterdam-1019, *Kamperfoelieweg* 124.
Mr. G. W. VAN HERWAARDEN,	's-Gravenhage-2019, Van ***Voorschotenlaan 23 A.***
Dr. H. R. VAN HOUTEN,	Bennekom, *Selterskampweg* 47.
H. J. METHORST,	Ede, ***Schaapsweg*** 44.
E. NOMES Jr.	Voorburg-2113, ***Binckhorstlaan 15.***
F. J. PRONK,	's-Gravenhage-2011, ***Paramaribostraat 14.***
Mr. A. SNETHLAGE,	Rotterdam-3016, ***Essenweg 19.***

De kwartieren Craan-Breekpot,

door MR. G. J. J. VAN WIMERSMA GREIDANUS.

1a. *Catharina Margaretha Craan* [1] [2], ged. Batavia 1 juni 1754, begr. aldaar (Holl. kerkhof) 9 aug. 1792, tr. Batavia 4 juli 1773 *Willem Vincent Helvetius van Riemsdijk,* geb. Batavia 23 nov. 1752, opperkoopman der O.I. Comp. en raad extra-ordinaris van Indië, ontvanger en postmeester-generaal te Batavia, landheer van Tjampea en andere landen, † Batavia, Molenvliet, begr. Weltevreden (Tanah-Abang) 15 febr. 1818, zn. van *Jeremias van Riemsdijk* en *Adriana Louisa Helvetius* [3].

b. Mr. *Cornelis Hendrik Craan,* heer van Heumen, ged. Batavia (Portugese kerk) 3 juni 1768 [4], moest volgens testament van zijn vader met zijn broers in Europa worden opgevoed en niet voor zijn meerderjarigheid naar Indië terugkeren, woonde tijdens zijn eerste huwelijk aanvankelijk te Grave, later (eind 1788) te Maastricht, testeert aldaar 15 okt. 1790 [5], verkocht zijn huis in de

1) Verg. De Nederl. Leeuw 1921 k. ***374*** (met fouten; er ontbreekt een generatie).
2) F. de Haan, Priangan, dl. 1, Personalia, blz. 122.
3) Jhr., Mr. P. R. Feith en Mr. P. C. Bloys van Treslong Prins, Willem Vincent Helvetius van Riemsdijk. De doopdatum van C. M. Craan is aan dit werk ontleend; de publicaties bedoeld in de noten 1 en 2 noemen echter 3 sept. 1758 als haar geboorte- resp. doopdatum.
4) Doopgetuigen waren directeur-generaal ***Hendrik Breton*** (later voogd van de dopeling) en zijn echtgenote *Saria* ***Maria*** van *Oordt* die een kleindochter was uit, het eerste huwelijk van nr. 5 (zie noot 21).
5) N.a. Maastricht 2197 (notaris Nolens).

St. Pieterstraat begin 1791 [6], kocht het kasteel en de heerlijkheid Heumen, werd daarmee beleend 20 mei 1791 [7] en woonde er sedertdien: wordt bij de sluiting van het tweede huwelijk „docteur en droits" en „seigneur de Heumen" genoemd; testeert Heumen 13 juni 1798 [8], † Heumen 23 juni 1798; tr. 1° (ondertr. te Rotterdam; huw. voorw. Utrecht, not. Koppen, 28 april 1786 [9]) Utrecht 15 mei 1786 *Catharina Theresia Maus von Köhler,* geb. Maastricht 26 jan. 1754, testeert aldaar 11 april 1789 [10], † 22 mei, begr. Maastricht (Waalse kerk) 25 mei 1789, natuurlijke dr. van *Johannes Christoffel Maus von Köhler,* ondermajoor van Maastricht en luitenant-kolonel bij de armee, bij *Maria Catharina Lacroix,* en weduwe van *Andreas Bernard de Bons;* tr. 2° Kleef (Waalse k.) 15 juni 1794 *Johanna Georgia Maria Theresia Maus von Köhler,* ged. Vierlingsbeek 18 sept. 1774, verkocht het kasteel Heumen in 1809 aan haar zwager [11], † Zutphen 8 juni 1846, dr. van *Theodorus* (#broeder van Catharina Theresia Maus von Köhler voornoemd) en *Anna van Lamzweerde;* zij hertr. Brummen 26 maart 1804 Dr. *Frederik Stork* [12].

c. *Jacobus Johannes Craan,* heer van Heumen, ged. Batavia 2 juni 1771, woonde in 1790 te Grave, verhuisde in 1802 naar Heumen, kocht (met echtgenote, dochter en schoonzoon) in 1809 het kasteel Heumen c.a. van de weduwe van zijn broer, tr. (ondertr. Grave/Maastricht 13/16 sept. 1789) *Henriëtte Theresia de Bons,* ged.

6) Na op 25 okt. 1788 een huis in de Tongersestraat te Maastricht te hebben gehuurd, had hij het huis in de St. Pieterstraat gekocht op 27 okt. 1789 (n.a. Maastricht 2196; r.a. Grave 292 f. 1'75 d.d. 24 febr. 1791).

7) Mr. J. J. S. Baron Sloet e.a., Register op de leenaktenboeken van Gelre en Zutphen, Kwartier Nijmegen, blz. 21.

8) Geopend 26 juni 1798, r.a. Heumen, Malden en Beek 52; boedelinventaris d.d. 12 april 1799, id. 18 f. 98.

9) In deze steden woonden toen zijn voogden Mr. ***Paulus Gevers,*** resp. ***Hendrik*** *Breton.*

10) N.a. Maastricht 2196 (not. Nolens); daarin ook haar boedelinventaris d.d. 22 juni 1789; zie ook r.a. Grave 292 f. 154 d.d. 11 mei 1790.

11) Een copie van de transportakte d.d. 3 maart 1809 bevindt zich in het archief van de heerlijkheid Heumen tussen latere processtukken over het jachtrecht (Rijksarch. Gelderland, archieven van heerlijkheden en huizen XX, 32). Het kasteel — dat thans geheel verdwenen is — moet, toen het door C. H. Craan gekocht werd, reeds gedeeltelijk afgebroken zijn geweest. In de beschrijving van zijn nalatenschap wordt echter nog gewag gemaakt van een torenkamer, terwijl een plattegrond van 1820 duidelijke resten van het kasteel met de bijgebouwen laat zien (zie Dr. F. Gorissen, Burgen im Reich von Nimwegen, in Niederrheinisches Jahrbuch IV, 1959). De Geldersche Volksalmanak van 1842 spreekt over „nog overgeblevene torens en muren, de brug en de beide nog zeer merkbare grachten en verschansingen"; het gebouw wordt dan nog bewoond door de weduwe *Craan.* Zie over het kasteel ook Bijdr. en Meded. Veren. Gelre 1941 blz. 175 e.v. (Terecht wordt in het naschrift van dit artikel het in de Geldersche Volksalmanak beweerde — en door Van der Aa's Aardrijkskundig Woordenboek in 1844 aangehaalde — bestaan van een nieuw kasteel, dat in 1790 zou zijn gebouwd om in 1809 alweer te worden afgebroken, in twijfel getrokken. Wel heb ik een uit familiebezit afkomstige ontwerp-tekening voor een klassicistische voorgevel van een nieuw „Huis te Heumen" onder mijn berusting, doch dit betreft m.i. een nooit uitgevoerd project. Overigens komt het mij voor, dat met de weduwe *Craan,* die in 1842 nog op het kasteel woonde, niet — zoals door het naschrift in, 'Gelre' gesteld — *Jacoba Catharina Henriëtta Boreel de Mauregnault* geb. Graan kan zijn bedoeld, doch veeleer haar moeder, *Henriëtte Theresia Craan* geb. de *Bons).*

Volledigheidshalve zij in dit verband nog een merkwaardige genealogische complicatie vermeld: ***Johan*** *Anthony Boreel de Mauregnault was* voordat hij in 1807 met de dochter van *Jacobus Johannes Craan* en *Henriëtte Theresia de* ***Bons*** in het huwelijk trad, getrouwd geweest met een dochter van ***François*** *Benjamin de* ***Bons*** en *Maria Margaretha* ***Aillaud*** (hun namen staan onjuist vermeld in Nederland's Adelsboek). Laatstbedoelden waren tevens de ouders van ***André de Bons*** die in 1808 in de echt verbonden werd met *Catharina Wilhelmina Theresia Craan,* dochter van *Jacobus Johannes'* broeder *Cornelis Hendrik Graan* en *Catharina Theresia Maus von Köhler.* Deze, laatste was de moeder van de zojuist genoemde *Henriëtte Theresia* ***de Bons,*** wier vader *Andreas Bernard een* broer was van ***François Benjamin de Bons,*** eveneens zojuist genoemd (verg. De Nederl. Leeuw 1966 kol. 444/445). Ter verduidelijking van een en ander bijgaand schema, waarin met accolades is aangegeven wie broeders of broer en zuster zijn, terwijl verticale of horizontale lijnen zijn getrokken van vaders of ouders naar zonen en/of dochters:

12) Verg. De Nederl. Leeuw 1966 k. 444. De moeder van ***Catharina Theresia Maus von Köhler was*** mij toen nog onbekend. Haar identiteit kon inmiddels worden vastgesteld uit een akte in r.a. Grave 291 f. 183 d.d. 26 juni 1783: kolonel ***Andreas de Bons,*** commandant van Grave, en *Henrica* ***Theresia Kamp,*** echtelieden (de schoonouders van Catharina ***Theresia Maus von Köhler),*** machtigen Dirk Bonkink te Amsterdam om van de Stichting Ultimatum Est der Generale Nederlandse Lijfrente Compagnie een praebende te vorderen „ten lijve van Mevrouwe ***Catharina Theresia*** *Maus* ***van Cölher*** weduwe van den Heere ***Andreas*** *Bernardus* ***de Bons*** geb. 26 Jan. 1754 van Vrouwe ***Maria*** Catharina de La *Croix".*

Ik neem aan dat laatstgenoemde eveneens de moeder was van de ca. twee jaar eerder geboren *Theodorus* ***Maus von Köhler,*** die als broeder getuige was bij de huwelijksvoorwaarden van *Catharina* ***Theresia Maus von Köhler*** op 28 april 1786. Over ***Maria Catharina de la*** *Croix* heb ik verder niets kunnen vinden. Wellicht is zij identiek met de ***Maria Catharina*** die op 12 juni 1735 katholiek werd gedoopt te Maastricht (St. Martinusparochie) als dochter van *Augustin* ***Lacroix*** en *Maria Dorothea Smeets.* Zij zal te Maastricht zijn begraven op 2 april 1793 (St. Catharinaparochie; „coelebs; gratis").

Schema.

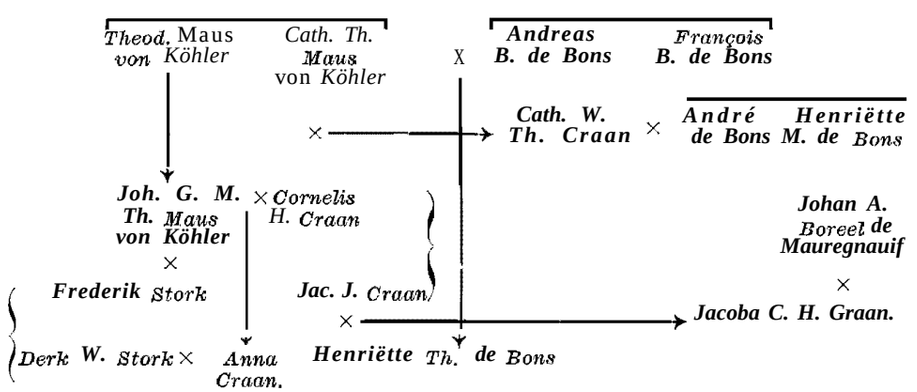

Venlo 4 okt. 1772, † Heumen 2 maart 1846, dr. van *Andreas Bernard* en *Cafharina Theresia Maus von Köhler* (zie hierboven sub b.).

d. Mr. *Willem Benjamin Craan*, ged. Batavia 23 aug. 1776, jur. stud. te Leiden 1788, '90, promoveerde aldaar 1795, studeerde daarna wiskunde, ingenieur-verificateur bij het kadaster, woonde in 1800 te Bergen op Zoom, later te Brussel, † aldaar 16 juni 1848, tr. (ondertr. Leiden 17 sept.) Hillegom 4 okt. 1795 *Joanna Frederica Hahn*, geb. Leiden 28 dec. 1775, ged. aldaar (Waalse k.) 1 jan. *1776*, † Brussel 9 mei 1862, dr. van *Johannes David en Christina Elisabeth Leisler* [13]).

2. *Jacobus Johannes Craan* [14]), geb. Ambon in 1728, soldaat van de pen (1744), gezworen klerk ter Generale Secretarie (1746), koopman (1752), opperkoopman (1758) te Batavia, lid samenstellingscommissie Bataviase Statuten (1761), oud-boekhouder-generaal titulair (1767), raad extra-ordinanis van Indië (1771), commissaris politicus, eerste buitenregent der hospitalen en directeur der Amfioen Sociëteit (1775), commissaris Bataviase Bovenlanden (1777) (zijn benoeming tot raad ordinaris van Indië d.d. 25 mei 1780 arriveerde pas na zijn dood), woonde Molenvliet, Batavia, kocht in 1763 het landgoed Tandjoeng-Oost of Groeneveld tussen Meester-Cornelis en Buitenzorg [15]), testeerde Batavia 6 okt. 1780 [16]), † Batavia 19 okt., begr. aldaar (Holl. kerkhof) 20 okt. 1780, tr. (ondertr. aldaar 7 sept.) Batavia 23 okt. 1753

3. *Johanna Henriëtte Breekpot*, geb. Djapara 1737/'38 (bij huwelijk 15 jaar oud), testeerde (met echtgenoot) Batavia 21 jan. 1755, † Batavia 3 okt., begr. aldaar (vanuit hun tuinhuis aan de weg van Molenvliet in de van haar vader afkomstige grafkelder op het Hollandse kerkhof z.o.-zijde nr. 10) 4 okt. 1780 [17]).

4. Ds. *Petrus Craan* [18]), geb. St. Maartensdijk ca. 1700, theol. stud. te Harderwijk 16 sept. 1718, als proponent bevestigd te Middelburg 3 sept. 1723, vertrok op 1 juni 1724 van Rammebens met het schip „'t Hoff niet altijd winter" naar Indië, vertoefde in 1725/'26 te Batavia, predikant op Ambon 1726-1733 (preekte daar te Ambon en Hila en ook enige tijd op het nabijgelegen eiland Saparoea te Siri-Sori, waarheen hij in 1730 was beroepen), in 1733 via Batavia en Ceylon gerepatrieerd „op klagte van desselfs 'huisvrouw over zijn schandelijk gedrag" [19]), woonde later te Middelburg, † na 6 okt. 1751 [2]), tr. Kaapstad 3 dec. 1724 (echtscheiding 10 mei 1734) [20])

5. *Elisabeth Sigemund*, ged. Amersfoort 16 maart 1697, kwam met haar stiefmoeder mee naar Zuid-Afrika in 1703 en woonde daar tijdens haar eerste huwelijk; ging kort na het vertrek van haar tweede echtgenoot van Ambon naar Batavia, begr. aldaar (Holl. kerkhof) 11 mei 1735; tr. 1° Kaapstad 27 aug. 1713 *François Poulle*, onderkoopman der O.I. Comp., kassier en secretaris (1720) te Kaapstad [21]).

6. *Cornelis Breekpot* [22]), geb. Middelburg ca. 1710, ging in 1729 met de „Duynbeek" voor de Kamer van Zeeland der O.I.C. naar Indië, onderkoopman der O.I. Comp. te Soerabaja (1733), garnizoensboekhouder te Semarang (1735), resident te Djapara (1735-1740) en te Tegal (1742), koopman der O.I. Comp. te Batavia (1748), naar Nederland gelicenseerd in 1749, terug naar Indië met „De Snoek" in 1752, schepen te Batavia (1753), eerste administrateur van het graanmagazijn

13) Verg. De Nederl. Leeuw 1939 k. 10.

14) Zie over hem behalve de in de noten 1 en 2 genoemde bronnen: Nieuw Nederlandsch Biografisch Woordenboek dl. VIII blz. 333.

15) Zie Dr. V. 1. van de Wall, Oude Hollandsche Buitenplaatsen van Batavia, blz. 48 e.v., met uitvoerige beschrijving, geschiedenis, plattegrond en foto's waaronder die van de voor- en achterdeur met wapen Graan (in zilver een kraanvogel van natuurlijke kleur. een steen in de opgeheven linkerpoot houdende: zie ook Mr. P. C. Bloys van Treslong Prins, Genealogische en Heraldische Gedenkwaardigheden betreffende Europeanen op Java dl. 11 blz. 377).

16) Not. Leendert Rolff, akte van opening d.d. 19 okt. 1'780; zie ook n.a. Rotterdam 3305/577, 601. Blijkens r.a. Grave 292 f. 88vso. d.d. 3 juni 1788 vond op 9 maart 1787 een gedeeltelijke boedelscheiding plaats; terzake van het restant heeft *Cornelis Hendrik Craan* een vordering op de weeskamer te Rotterdam.

17) De Navorscher 1867 blz. 27: de wapens van het echtpaar Craan x *Breekpot* hingen aan de noordzijde van de Hollandse kerk (nrs. 44 resp. 43). Zie ook de in noot 24 genoemde bron die nog meedeelt dat deze wapens in februari 1792 werden opgehangen.

18) Zie over hem behalve de in de noten 1 en 2 genoemde bronnen: Van Troostenburg de Bruijn, Biografisch Woordenboek van Oost-Indische predikanten.

19) Zijn vrouw betichtte hem ervan dat hij de vader was van het blanke kind van haar van de Kaap meegekomen slavin Trui; het overspel zou al gepleegd zijn te Batavia in 1725 en tegenover haar zijn toegegeven. Later zou hij overspel hebben gepleegd met de Bengaalse meid *Sabina* en zich hebben schuldig gemaakt aan andere „vuyligheydt". Verder zou hii zijn vrouw hebben geslagen en mishandeld waardoor zij te Siri-Sori zou zijn bevallenvan een dood kind. Tenslotte vlucht zijn vrouw en zij dient op 4 maart 1733 een schriftelijke aanklacht in bij de gouverneur van Ambon die de zaak laat onderzoeken. Op grond van diverse getuigenverklaringen wordt Ds. *Craan* door de gouverneur uit zijn dienst gezet en op het kasteel Victoria „geconfineerd". Hoewel hij alle beschuldigingen ontkent stemt hij toe in een scheiding van tafel, bed en gemeenschap van goederen (welke op 10 april 1733 wordt uitgesproken), alsmede in zijn vertrek naar Batavia. Zijn verzoek om zijn zoon Jacobus te mogen meenemen wordt afgewezen. In mei 1733 vertrekt hij met het schip Strijkebolle naar Batavia waar de kerkeraad het na hernieuwd onderzoek beter oordeelt dat hij op het eilandje Edam in de baai van Batavia blijft in afwachting van zijn vertrek naar het vaderland, zulks niet zozeer omdat men geloof hecht aan de tegen hem ingebrachte beschuldigingen — men acht de gevolgde procedure trouwens onwettig —, alswel omdat hij somtijds uiterlijke tekenen van zinneloosheid vertoont. Men laat hem een verzoek ondertekenen om in zijn volle fatsoen en met de gepermitteerde goederen te mogen repatriëren en aldus geschiedt, zij het dat hij aan boord de dienst van leraar niet mag „exerceren".

Op 14 december 1733 brengt de kerkeraad van Batavia rapport uit aan de Heren XVII en aan de classis Amsterdam van de hervormde kerk. De hele zaak wordt goed gekenschetst door de volgende zinsnede voorkomend in het antwoord van de classis d.d. 11 januari 1735: „het is een bedenkelijk, duister en extraordinair geval, en hoe men het vat, hij is een ongelukkige" (Ko-Ion. arch., brieven en papieren overgekomen uit Batavia, inv. nrs. 2153 fs. 2280 e.v., 2156 fs. 4064, 4083, 4091 e.v., 2191 fs. 2000 e.v.; arch. classis Amsterdam der Ned. Herv. Kerk; arch. classis Walcheren, rapport d.d. 6 sept. 1736).

20) Verg. ook De Nederl. Leeuw 1908 k. 79; van de aan deze publicatie ontleende echtscheidingsdatum („Aanteekeningen verzameld te Amboina") is hier te lande geen bevestiging te vinden.

21) Verg. De Navorscher 1880 blz. 584, Vorsterman van Oyen's Stamen Wapenboek dl. 111 blz. 439, Genealogie Van Oordt door J. J. Hooft van Huysduynen. (De dochter uit het eerste huweliik. ***Cafharina Theodora Poulle***, ged. Kaapstad 10 nov. 1715, trouwde op Ambon in 1731 met Jan *van Oordt*, waaruit een dochter die tr. 2" ***Hendrik Breton*** (zie noot ***4)***). Zie ook C. C. de Villiers/C. Pama, Geslagsregisters van die ou Kaapse families, dl. III blz. 873.

22) Zie over hem, behalve de in noot 2 genoemde bron: W. Wijnaendts van Resandt, De Gezaghebbers der O.I. Compagnie op hare buiten-comptoiren in Azië blz. 194 e.v.

aldaar, commandeur van Malabar (Vroor-Indië) (1764—1768), terug naar Batavia in 1769; testeerde te Batavia 12 sept. 1743 en 12 maart 1762, en te Cochin 19 aug. 1767 [23]), † Batavia 13 jan., begr. (vanuit zijn tuinhuis aan de weg van Sontar in de door hem gekochte grafkelder op het Holl. kerkhof aan de z.o.-zijde nr. 10) 14 jan. 1770 [24]), tr. vóór 2 febr. 1733

7. *Margaretha Sophia Ongewassen*, ged. Batavia 5 nov. 1715, testeerde (met echtgenoot) Batavia 2 febr. 1733 [25]), † na 1740 (geboorte jongste dochter), waarschijnlijk vóór 12 sept. 1743 (echtgenoot testeert alleen), begr. te Batavia (Hollands kerkhof in de door haar echtgenoot gekochte grafkelder).

8. *Joannes Craan*, ged. St. Maartensdijk 23 febr. 1670, op 31 mei 1687 benoemd tot penningmeester der dijkage van St. Maactensdijk als opvolger van zijn overleden vader [26]), nam op 28 nov. 1689 ten overstaan van het college van dijkgraaf en gezworenen dit ambt op zich [27]), deed geloofsbelijdenis te St. Maartensdijk op 2 febr. 1691, bot diaken gekozen 24 april 1693, rentmeester, procureur en, sedert zijn benoeming door de Staten van Zeeland op 18 juni 1697, notaris te St. Maartensdijk, benoemd tot gezworene aldaar 18 juli 1701 [26]), † tussen 14 mei 1722 en 26 febr. 1723 [28]), tr. in 1689 of begin 1690

9. *Catharina Huybrechts Pieroom* [29]), ged, Biezelinge 21 aug. 1669, testeerde (met eohtgenoot) Tholen 23 en 25 febr. 1690 [30]), † na 31 mei 1730, waarschijnlijk zelfs na 21 jan. 1755.

10. *Sebastian Siegemundt*, geb. Zerbst (Anhalt) 1666/'67, op 24 dec. 1696 met attestatie genoteerd als lidmaat van de gereformeerde gemeente te Amersfoort [31]), „oirlogiemaker op de camp" aldaar, arriveerde in 1700 (als smid voor de O.I. Comp. op weg naar Batavia) aan de Kaap waar hij bleef wegens ziekte en toestemming kreeg van de Politieke Raad zich te vestigen als „baas smit" (zijn echtgenote en dochter Elisabeth volgden in 1703), lidmaat te Kaapstad 25 juni 1701, lid van de kerkeraad (1701—'03, 1718) en van het huwelijkshof aldaar, testeerde Kaapstad 21 febr. 1711 en 31 mei 1713, † kort vóór 6 jan. 1721, tr. 1° *Margrita Dollichen;* tr. 3° Amersfoort 12 dec. 1697 *Geertruyd Mabelis,* uit Rheinberg: tr. 4° Kaapstad 26 dec. 1712 *Anna Pieters, uit* Batavia, weduwe van *Lambert Adriaans;* tr. 2° Amersfoort 24 mei 1696

11. *Catharina Brunt*, ged. Amsterdam (Zuiderk.) 9 jan. 1669, † in 1697 (kort na de geboorte van haar dochter Elisabeth, nr. 5).

12. *Pieter Breekpot* [32]), geb. ca. 1680, woonde te Middelburg, † vóór 2 febr. 1733 [25]), tr. ca. 1708

13. *Catharina Bliek (Bleek)*, woonde te Middelburg, † na *12* sept. *1743;* tr. 2° vóór *2* febr. 1733 *Jan Munnink* [25]).

14. *Eldert Ongewassen*, ged. Amsterdam (Zuiderk.) 6 juli 1687, binnenregent van het Chinese hospitaal te Batavia sedert 1717, testeerde aldaar 31 dec. 1722 [25]), † vóór 28 mei 1724, tr. vóór 1715

15. *Susanna Voltelen*, geb. Cochin (Malabar) 1698, begr. Batavia (Holl. kerkhof) 15 juni 1736; tr. 2° Batavia (ondertr. 27 sept.) in okt. 1725 Ds. *Christiaan Wijardi Plesman* (hij hertr. in 1737, door echtscheiding ontbonden in 1751, *Petronella de Voogt,* weduwe van *Petrus Hoevenagel* [33])) [34]).

16. *Joannes Craan* (de jonge), ged. St. Maartensdijk 20 jan. 1,636, benoemd tot penningmeester der dijkage van St. Maartensdijk op 21 juli 1661 [26]), procureur en notaris (1665) aldaar, verbond land in de Vlaminghoek van het Middelland onder St. Maartensdijk in 1662 en '65, kocht een huis in de Hasestraat in 1667, † tussen 30 maart [35]) en 31 mei 1687 [26]), tr. (ondertr. St. Maartensdijk 13 april 1658)

17. *Tanneke Adriaensdr. Tistelet*, ged. St. Maartensdijk 2 okt. 1639, deed geloofsbelijdenis aldaar 27 jan. 1657, testeerde (met echtgenoot) Zierikzee 29 dec. 1662 [36]), eind 1687 mocht zij niet „aan des Heeren tafel" verschijnen, „vermits er enige merkelijke onlusten waren gerezen" tussen haar en enige van haar kinderen over

---

23) Voor de akte van opening (Batavia 13 jan. 1770) met de tekst van het testament, zie Alg. Rijksarch., Koloniaal arch. inv. nr. 12032. test. 7584. Uit het testament blijkt dat hij behalve twee wettige dochters drie natuurlijke kinderen had bij de vrijgelaten slavinnen *Radeen* en Rachel, t.w. *Pieter, Pameln* en *Anna Stopkeerb.*

24) Mr. P. C. Bloys van Treslong Prins, Genealogische en Heraldische Gedenkwaardigheden betreffende Europeanen op Java dl. 1 blz. ***60,*** met foto van zijn grafzerk, in 1934 liggende voor de ingang van de begraafplaats Tanah-Abang in Weitevreden. Op de zerk komt een wapen voor (gevierendeeld I en IV drie eenden, 11 en III een klimmende leeuw) dat afwijkt van het gebruikelijke wapen *Breekpot* (een keper beladen met drie lelies en vergezeld van drie potten) ; zie voor deze wapens De Indische Navorscher 1938 blz. 70 en 77.

25) Volgens inlichtingen van het Arsip Nasional Republik Indonesia te Djakarta.

26) Arch. van de Nassause Domeinen: commissieboeken en index daarop, inv. nrs. 533, 534, 535, 542, 545 en 577; rekeningen van St. Maartensdijk. inv. nrs. 9223, 9224, 9400.

27) R.a. Zeeuwse eilanden 5318 fs. 44, 45.

28) R.a. Zeeuwse eilanden 5400 resp. 5401.

29) Ten onrechte wordt in de bij noot 2 en noot 14 bedoelde bronnen *Susanna Peny* als moeder van Ds. *Petrus Craan* aangeduid; dit berust op onjuiste interpretatie van een testament van *Isaac Peny* (Batavia 18, aug. 1729) waarin voorkomen Jan. Craane en zijn echtgenote *Susanna Peny.* Deze *Jan* Craane moet iemand anders zijn, want uit tal van akten (b.v. het testament van haar kleinzoon, nr. 2, d.d. 21 jan. 1755, voorts r.a. Zeeuwse eilanden 5366 f. 122 d.d. 31 dec. 1725, 5404 d.d. 27 aug. 1726 en 5406 nr. 13 d.d. 17 aug. 1728) blijkt dat *Catharina Pieroom* de moeder was van Ds. *Petrus Craan.*

30) R.a. Zeeuwse eilanden 5234 fs. 62vso. en 80vso.

31) Volgens een lijst van het „Camper Quartier" die pas in 1702 in het Amersfoortse lidmatenboek werd overgeschreven, wellicht met fouten in de datering. *Catharina Brunt* wordt niet genoemd.

32) Op mijn vraag naar de ouders van *Cornelis Breekpot* in De Neder]. Leeuw 1962 k. 177 heb ik geen antwoord ontvangen. Inmiddels kon hun identiteit als volgt worden vastgesteld:-uit *Cornelis Breekpot's* testament van 12 sept. 1743 (Arsip Nasional Djakarta, notaris Petrus Dobbelaar, nr. 34940) blijkt dat zijn moeder *Catharina Bliek* heette en dat hij een broer Jacobus had; te Amsterdam ondertrouwde op 28 juni 1737 *Jacobus Pietersx. Breekpot,* van Middelburg, geassisteerd met zijn moeder *Catharina Bleek.* Ten overvloede weten wij dat *Cornelis'* enige (natuurlijke) zoon *Pieter* heette.

Pieter Breekpot komt niet voor in het lidmatenregister van de doopsgezinde gemeente te Middelburg; wel wordt hij gedurende de periode 1708-1712 aangeslagen voor wachtgeld (Arch. Doopsgez. gem. 77 f. 125).

Bliek is een vooral in Zeeland voorkomende naam. Men zie b.v. P. A. Harthoorn, Honderd Zeeuwse Families, blz. 14.

33) Verg. De Indische Navorscher 1934, blz. 24 en 48. 1937, blz. 73.

34) Zie H. F. Wijnman, Het geslacht Voltelen, in De Nederl. Leeuw 1940.

35) R.a. Zeeuwse eil. 5318 f. 12 vso. (verg. f. 15vso., akte van 9 juni 1687).

36) R.a. Zeeuwse eilanden 5376, akte d.d. 27 dec. 1687.

de nalatenschap van haar echtgenoot [37]), † kort vóór 2 jan. 1696 (de kinderen verwerpen haar nalatenschap [38])).

18. *Huybrechf Pieroom (Pierssen Oom, Piefersen)* [39]), schipper en koopman te Biezelinge [40]), † vóór 5 juni 1684 [41]), tr. vóór 10 febr. 1658 (doop van zoon Pieter)

19. *Cathelijntje Diel,* kocht een stuk zaailand onder Eversdijk op 5 juni 1684 [41]), † na 10 sept. 1690 (doopgetuige).

22. Dr. Joris *Brunt,* geb. Ambon 1640/'41, chirurgijn (1664) en med. dr. (1693) te Amsterdam, begr. aldaar (Noorderk.) 24 jan. 1711: tr. 2° (ondertr. Amsterdam 19 febr.) Sloterdijk 8 maart 1693 *Elisabeth Lantmeter,* weduwe van *Jan Philip Fort,* uit Gorinchem, tr. 1° (ondertr. Amsterdam 5 jan. 16'64)

23. *Cafharina Krefzer,* ged. Amsterdam (Oude k.) 23 jan. 1639, begr. Amsterdam (Oude k.) 23 febr. 1691.

24. *Cornelis Breekpot* [42]), geb. Middelburg ca. 1654, ged. aldaar (doopsgez.) 20 maart 1678, † Middelburg 10 okt. 1693, tr. (ondertr. Middelburg 19 nov.) Vlissingen 18 dec. 1678

25. *Maria Piefersdr. Haak* [42]), geb. te Middelburg, † aldaar 9 april 174 1 [43]).

28. *Pieter Jansz. Ongewassen,* ged. Amsterdam (Noorderk.) 2 jan. 1658, schipper op Enkhuizen te Amsterdam, begr. aldaar (Noorderk.) 1 sept. 1713, tr. (ondertr. Amsterdam 20 febr. 1683)

29. *Griefie Eldertsdr.,* ged. Amsterdam (Zuiderk.) 9 april 1659, begr. Amsterdam (Noorderk.) 20 okt. 1729.

30. Ds. *Arnoldus Voltelen,* geb. Gorinchem 26 juni, ged. aldaar 29 juni 1666, stud. te Groningen 18 sept. 1684, woonde in 1693 te Amsterdam, beroepen als Oost-Indisch predikant met bestemming Ceylon en vertrokken met de „Assendelft" in 1698, † op weg daarheen 25 mei 1698, tr. (ondertr. Amsterdam 27 juni 1693)

31. *Agnifa Ram,* ged. Amsterdam (Nieuwe k.) 11 april 1666, † na 1701; zij tr. 2° Colombo 7 aug. 1701 *Pieter Bouf,* opperhoofd van Manaar, weduwnaar van *Susanna de Mei* [34]).

32. *Joannes Craan* (de oude), op geloofsbelijdenis aangenomen als lidmaat te St. Maartensdijk op 20 juli 1630, penningmeester der dijkage van St. Maartensdijk (als zodanig vermeld sedert 1642, hernieuwde benoemingen d.d. 2 juli 1647 en 22 april 1654, ontslagen wegens ouderdom 21 juli 1661 [26])), gezworene (1658), burgemeester (1664) en weesmeester (1663, '64) aldaar,

37) Kerkeraadsnotulen St. Maartensdijk 'd.d. 24 okt. 1687.

38) R.a. Zeeuwse eilanden 5318 f. 75vso.

39) Misschien een kleinzoon van *Adriaen Pieroom,* wiens weduwe *Tonijnke* met vijf kinderen wordt vermeld te Baarland op 21 maart 1609 en op 5 april 1610? (r.a. Zeeuwse eil. 2459 f. 183 en 2472 f. 136).

40) R.a. Zeeuwse eilanden 3313, akte van procuratie d.d. 10 april 1673.

41) R.a. Zeeuwse eilanden 2640 f. 77vso. Zie over hen ook: P. A. van de Kamp, Volkmaars, de geschiedenis van een geslacht van belastingambtenaren, bijlage IV B.

42) Er zijn geen akten bewaard gebleven waarmede kan worden bewezen dat zij de ouders waren van nr. 12. Door het ontbreken van bruikbare alternatieven en de dubbele voornaamovereenkomst is dit echter nauwelijks aan twijfel onderhevig.

43) Arch. Doopsgezinde Gemeente Middelburg (Rijksarch. aldaar), inv. nrs. 27, 50, 76-78.

kocht land in het Middelland onder St. Maartensdijk op 27 april 1635 en 8 febr. 1636 [44]), † na 13 april 1664 (doopgetuige) ; tr. 2° St. Maartensdijk 1 nov. 1652 *Claeske Hendriksdr. Voshol,* weduwe van *Pieter Willemsz. Jouw;* tr. 1° ca. 1635

33. *Neelke Jansdr.,* † tussen maart 1649 (doop jongste kind) en nov. 1652.

34. *Adriaen Michielsz. (Tistelet* of *Testelet),* geb. 1584/'85, stond na de dood van zijn vader onder voogdij van zijn zwager Merten Pier Thijsz. (nr. 140), terwijl zijn oom Jacob Verwarde toeziender was; vermeld te St. Maartensdijk van 1610 af, gerechtsbode (1614), schepen (1614, 1623), burgemeester (van 1626 af) en ouderling (1626, 1630) aldaar, 'ontvanger van de statepenningen van St. Maartensdijk, Poortvliet en Stavenisse (van 1623 af), 'dijkgraaf (1633), pachter van de wijn- en bieraccijns (1643), † 19 febr. 1653, begr. te St. Maartensdijk; liet veel landerijen onder St. Maartensdijk na, tr. 1° ca. 1610 *Margriefe Jacobsdr.,* † kort vóór 4 juni 1616, dr. van *Jacob Willemsz.;* tr. 2° *N. van Halteren,* dr. van *Jan Cornelisz.,* penningmeester van St. Maartensdijk en 'diaken [45]); tr. 3° ca. 1627 (de kleindochter van zijn halfzuster)

35. *Maeyke Marinusdr.,* geb. ca. 1603, stond na de dood van haar vader onder voogdij van haar oom Stoffel Anthonisz. Cloeck, testeerde (met echtgenoot) 12 okt. 1652 [46]), loste op 1 juni 1665 een schuld aan haar zoon Cornelis Tistelet af met de levering van vee, landbouw- en melkgereedschap en de opbrengst van land onder St. Maartensdijk [47]), † 10 juni 1667, begr. te St. Maartensdijk [48]).

38. *Joannis Diel* (de oude), geb. ca. 1610, winkelier in wol en linnen te Kruiningen, secretaris van de wateringe (1663) en schepen (1676) aldaar, testeerde Goes 9 febr. 1683, † vóór 13 sept. 1686 [49]).

44. *Jan Jansz. Brunf,* geb. Middelburg 1607/'08, in 1632 „schuyeremaker" te Amsterdam, ca. 1640 op Ambon en waarsch. daar overleden, tr. (ondertr. Amsterdam 19 maart 1632)

45. *Willemtje Jorisdr. Dijckman,* ged. Amsterdam (Nieuwe k.) 22 febr. 1615, † vóór 13 juli 1660 [50]).

44) R.a. Zeeuwse elanden 5293 f. 248 en 5293A f. 13. Op 16 jan. 1661 besluit de kerkeraad: „de penningmr. *Crane* sal ernstelyc worden vermaent voor syne onmaticheyd ontrent het gebruyc van den stercken dranck" (kerkeraadsnotulen St. Maartensdijk) .

45) Voor de eerste echtgenote zie r.a. Zeeuwse eilanden 5375, akten d.d. 11 juli 1613, 4 juni 1616, 2 febr. 1617 en 4 mei 1623. Het tweede huwelijk blijkt uit het feit dat burgemeester *Adriaen Michielsz.* op 29 juli 1626 de diakenrekening van zijn overleden schoonvader *Jan Cornelisz. van Halteren* overdraagt aan de kerkeraad (kerkeraadsnotulen St. **Maartensdijk) .**

46) Copie d.d. 13 sept. 1663 in r.a. Zeeuwse eilanden 5387.

47) Zie r.a. Zeeuwse eilanden 5388, 5389 en 5316 f. 167vso.

48) Hun grafzerk (met wapen: een klaverblad) is nog in de kerk van St. Maartensdijk aanwezig: „Hier leyt begraven *Aderyaen Miggielsen Tistelet* in syn leven borgemeester van Sintemaertensdyck out *68* iaren sterft den 19 february anno 1653. Ende *Mayken Marinis* syne huysvrou overleden 10 iunius Ao 1667 out *63* iaren." (Verg. Mr. P. C. Bloys van Treslong Prins, Genealogische en heraldische gedenkwaardigheden in en uit de kerken van Zeeland, blz. 151).

49) R.a. Zeeuwse eil. 2085 f. 11vso.; 2128 nr. 77; 3313 akten d.d. 13 mei 1676 *en 7* maart 1678; 3312c f. 43vso.

50) Weeskamerarch. Amsterdam 854 (inbrengreg. nr. 30) f. 320, akte d.d. 13 juli 1660: *Juriaen Cloppenburg* en *Jan Brouwers,* voogden van *Joris Brunt,* het nagelaten kind van *Willemptje Dyckman,* ontvangen 670 gld.

46. *Marten Kretzer,* geb. Amsterdam 1597/'98, koopman aldaar, kunstliefhebber en -verzamelaar [51]), medeoprichter van de 'broederschap der schilderkunst (1653), schouwburghoofd (1644—1649), begr. Amsterdam (Oude k.) 1 dec. 1670, tr. (ondertr. 24 okt.) Amsterdam (Walenk.) 17 nov. 1626

47. *Sara van Loon,* geb. „Rochel" (La Rochelle?) 1608/'09, begr. Amsterdam (Oude k.) 29 aug. 1656.

48. *Cornelis Cornelisz. Breekpot,* geb. Middelburg ca. 1628, makelaar aldaar, lid van de doopsgez. gemeente tot 7 april 1658, † na 19 febr. 1668 [52]), tr. (ondertr. 11 dec. 1652) Middelburg 5 jan. 1,653

49. *Mayken Pietersdr. Noortdijck,* geb. te Goes; tr. 1° vóór 1 nov. 1642 *Pieter de Clerck* [43]).

50. *Pieter Pietersz. Haeck,* koopman te Middelburg, lid van de doopsgez. (gemeente aldaar van 16 juni 1652 af [53]), †9 aug. 1686, tr. Vlissingen na 16 juni 1652

51. *Janneke Grave* [54]), waarsch. geb. te Vlissingen, lid van de doopsgez. gemeente te Middelburg [55]), † 2 okt. 1713; zij tr. 2° 29 febr. 1688 *Kornelis Adriaansz. van Zuuren,* uit Zierikzee [43]).

56. *Jan Jansz. Ongewassen,* geb. Middelburg 1631/'32, varensgezel te Amsterdam (1655), begr. aldaar (Karthuizer kerkhof) 1 juni 1681, tr. (ondertr. Amsterdam 10 juli 1655)

57. *Aaltje Pietersdr.,* geb. Amsterdam 1626/'27, begr. aldaar (Noorderk.) 8 sept. 1702.

58. *Eldert Cornelisz.,* geb. te Harderwijk, schipper, tr. (ondertr. Harderwijk/Amsterdam 3/17 dec. 1654) Amstelveen 3 jan. 1655

59. *Grietje Gerritsdr,,* geb. te Harderwijk, † na 6 juli 1687 (doopgetuige).

60. Ds. *Arnoldus Voltelen,* geb. Wanneperveen 28 dec. 1630, stud. te Leiden 26 jan. 1650, als proponent beroepen te Westzaandam in 1653, predikant te Gorinchem (1663) en te Zwolle (1669) [56]), emeritus in 1687, † Zwolle 26 okt., begr. aldaar (Grote k.) 2 nov. 1688; tr. 2° Mastenbroek 14 juni 1674 *Maria Curtois,* weduwe van *Jacob van Muyden;* tr. 1° (ondertr. Amsterdam 27 nov.) Westzaandam 22 dec. 1654

61. *Susanna Fockenbergh,* ged. Amsterdam (Nieuwe k.) 27 jan. 1632? [57]), † Zwolle 26 nov. 1671 [34]).

62. *Hendrik Bouwesz. Ram,* ged. Amsterdam (Noorderk.) 6 dec. 1643, winkelier te Amsterdam, waarsch. begr. Westerk. aldaar 25 nov. 1706, tr. (ondertr. Amsterdam 27 febr. 1665)

63. *Belia Helm,* geb. 28 mei, ged. Amsterdam (Oude k.) 6 juni 1627, begr. Amsterdam (Wasterk.) 14 sept. 1691; tr. 1° (ondertr. Amsterdam 9 nov. 1656) *Jacques Jacquesz. van Keulen* [58]).

64? *Andries Craen,* benoemd tot diaken te St. Maartensdijk op 24 juni 1630, ouderling aldaar (1633) [59]).

51) In 1650 verscheen een gedrukt gedicht van Lambert van den Bos, getiteld Kunstkabinet van ***Marten Kretzer,*** waarin hij wordt genoemd „Minnaer van de Konst, Mecenas van doorluchte geesten" en waarin zijn verzameling wordt beschreven (aanwezig bij het Koninklijk Oudheidkundig Genootschap te Amsterdam). Blijkens een advertentie in de Haarlemse Courant van 20 dec. 1670 werd ziin collectie, w.o. werken van Titiaan, Dürer, van Dijck, Rembrandt, Moro, op 29 dec. d.a.v. door de erfgenamen geveild. Zie Oud-Holland, jaarg. 1884 blz. 111.

52) Nadat hij op 23 nov. 1657 reeds was „aangeseyt sijn handt tot het Avontmaal toe te houden" werd 7 april 1658 „besloten met al de nresente broeders dat men C. *Breekpot* ziin broederschap zal opseggen". Blijkens een request d.d. 19 febr. 1668 heeft „*Cornelis* ***Breckpodt,*** mackelaer wondt op de Beestemeert" het wachtgeld „in veel jaeren niet betaelt noch willen betaelen hoe dyckmaels hij van den onfangher gemandt is gewest" (Arch. Doopsgez. gem. Middelburg, inv. nr. 26, stuk 2).

53) Hoewel hem op 5 juli 1671 op zijn verzoek was aangezegd dat hij voortaan ten avondmaal mocht komen, werd op 13 maart 1672 zijn broederschap „afgezeit door de Gemeente omdat hij zoo qualik tegen zijn vrouw heeft geleeft, met vloecken, kijven of groffe woorden te gebruiken en de meyt te belasten zijn vrouw te slaan". Blijkens de wachtgeldheffingen was hij in 1674 weer lid. Op 7 mei 1681 schenkt hij zijn huis De Voetboge te Middelburg aan de armen van de mennonistengemeente (Arch. Doopsgez. gem., inv. nr. 12, stuk 28).

54) Aangezien ***Johanna Grave*** op 19 nov. 1678 getuige was bij het huwelijk van nr. 25, heb ik-aangenomen, dat zij en haar man ***Pieter Pietersz. Haeck*** de ouders zijn. Tegelijkertijd komen echter ook voor ***Pieter Jansz. Haeck*** en ***Pieter Jacobsz. Haeck,*** wellicht neven. In de ondertrouwakte van nrs. 24 en 25 wordt de vader van de bruid slechts ***„Pr. Haak"*** genoemd.

55) Op 21 mei 1670 werd vanwege de doopsgezinde gemeente te Middelburg „aan die van Vlissinge" geschreven dat zij haar hand van het avondmaal thuis moest houden omdat zij met haar man in onenigheid leefde, maar op 5 juli 1671 werd haar op haar verzoek aangezegd dat zij ten avondmaal mocht komen, terwijl de gemeente op 13 maart 1672 besloot haar zusterschap „te stellen in 't eerste Avontmaal".

56) Hij preekte op 20 okt. 1672 als eerste in de tot die datum leegstaande O.L. Vrouwekerk te Zwolle toen de Grote kerk door de katholieken in gebruik was genomen, en in mei 1674 als eerste in de Grote kerk toen deze weer door de katholieken was ontruimd. Het gerucht ging dat hij daarna niet graag meer in de Grote kerk preekte omdat hij de overleden priester Waeyer als spook naast zich op de preekstoel zag staan (zie Arnold Waeijer, Aartspriester en pastoor te Zwolle, Nopende het aerts-priesterschap van Swolle naer de beroerten deser Nederlanden mitsgaders van eenige gedenckweerdige voorvallen; uitg. door G. A. Meijer, O.P., 1917).

57) Doop van *Sesanne,* dochter van ***Pieter Cloppenburg*** en *Lijsbet Pieters;* waarschijnlijk een verschrijving. Bij haar ondertrouw wordt als haar leeftijd 21 jaar opgegeven, maar men was hierin niet erg nauwkeurig.

58) Zie Mr. J. E. van Someren Brand, De Lodensteyns en hun magen, in De Nederl. Leeuw 1890.

59) Zie kerkeraadsnotulen en r.a. Zeeuwse eilanden 5315 f. 108. Omtrent de afkomst van *Joannes Craen* (nr. 32) heb ik geen definitieve gegevens kunnen vinden. Aangezien hij twee maal (1638, 1643) een zoon *Andries* laat dopen, is het mogelijk dat de hier bedoelde diaken en ouderling ***Andries Craen*** zijn vader was. Over deze ***Andries Craen*** zwijgen de bronnen te St. Maartensdijk overigens volledig, zodat hij van elders zal zijn gekomen en kort na 1633 zal ziin overleden (hij komt niet als doopgetuige voor).

Opvallend is dat er wel naamgenoten Craen te St. Maartensdijk vermeld worden: *Matthijs* Adriaensx. Craen of (de) Crane, waterbaljuw van Zeeland 1626-1644 (volgens Rijksarch. Middelburg, M.S. Coll. De Vos nr. 41, geboren te Veere als zoon van *Adriaen Matthijsz. Crane* die tr. 2" Veere 26 mei 1590 ***Anna*** *Joachimsdr. Smal*), kwam in 1598 naar Middelburg, tr. 1" ca. 1600 ***Eva*** *Meyros* en tr. ***2" St.*** Maartensdiik 1 sept. 1609 ***Margriete*** *Ploech,* zuster van drossaard *Laureys Ploech.* Uit het eerste huwelijk o.a. *Cathelijne* die in 1627 in het huwelijk trad met ***Philips Liens,*** dijkgraaf en burgemeester te St. Maartensdijk, broeder van ***Johan,*** Dr. *Cornelis* en ***Joachim Liens,*** drossaards en rentmeesters aldaar. ***Matthijs Craen,*** zijn zuster *Margaretha,* zijn dochter *Cathelijne* en zijn zoon ***Adriaen*** treden te St. Maartensdijk als getuigen op bij dopen van kinderen ***Liens,*** doch niet bij een der zes tussen 1636 en 1649 gedoopte kinderen van *Joannes* ***Craen.*** Omgekeerd is deze of zijn vrouw evenmin aanwezig bij de dopen ***Liens.*** Wel is ***Philips*** *Liens* een der getuigen bij de doop op 23 aug. 1643 van ***Andries,*** zoon van ***Joannes Craen,*** doch dit lijkt een te zwakke grond om een nauwe familierelatie op te bouwen. Verdere verwantschap is niet uitgesloten omdat deze beide families Craen een wapen met een kraanvogel voerden en wellicht stamden uit een Vlaams geslacht ***(De) Crane*** met een dergelijk wapen.

Een andere mogelijkheid voor de herkomst van ***Joannes*** *Craen*

68. *Michiel Jan Laureysz.* (identiek met nr. 282), gegoed onder St. Maartensdijk, pachter van land in het Nieuwland en het Uiterste Nieuwland aldaar [60][61], † tussen 15 okt. 1590 en 8 dec. 1592, tr. 1 ° vóór ca. 1555 N.N. (nr. 283); tr. 2" ca. 1583

69. *Blaesken Adriaensdr. Verwarde,* gegoed onder St. Maartensdijk, † kort vóór 27 april 1590 [62].

70. *Marinus Merten Piersz.,* geb. ca. 1575, stond na de dood van zijn vader onder voogdij van zijn oom Matthijs Piersz., 'terwijl zijn zwagers Jacob Vroegop en Hubrecht Cop Huygen toezienders waren; gegoed onder St. Maartensdijk, † kort vóór 28 febr. 1608, tr. ca. 1600

71. *Tanneke Hendricksdr.* (zij was een natuurlijk kind), gegoed onder St. Maartensdijk, † na 16 juni 1629 en waarschijnlijk na 1 jan. 1634 [63].

88. *Jan Brunt,* woonde op 19 maart 1632 te Middelburg.

90. *Joris Dijckman,* geb. Coesfeld ca. 1585, schoolmeester te Amsterdam, later ziekenbezoeker aldaar, begr. Amsterdam (Westerk.) 12 okt. 1643, tr. 1 ° *Maertgen Cornelisdr.;* tr. 2° (ondertr. Amsterdam 3 mei 1608) *Stijntgen Lambertsdr.,* uit Deventer, weduwe van *Jacob Wybrands:* tr. 3°(ondertr. 23 juli) Amsterdam (Nieuwe k.) 9 aug. 1611

91. *Aeltie Pouwelsdr. Root,* ged. Amsterdam (Nieuwe k.) 3 juli 1590, begr. aldaar (Westerk.) 1 maart 1659; tr. 2°(ondertr. Amsterdam 18 juli 1648) *Jacob Vriesius,* weduwnaar van *Maaike van der Wese* [64].

92. *Barthel Cretser,* geb. Oxford 1560/'61, in 1588 „soudaet onder hopman Swaen", †1627/'37, tr. (ondertr. Amsterdam 16 april 1588)

93. *Catelijne Toussain (Trijn Jans),* geb. Antwerpen 1565/'66, begr. Amsterdam (Oudezijdskapel) 26 april 1637.

94. *Jan van Loon,* woonde te „Rochel" (La Rochelle?) (1608/'09), sedert 1621 te Amsterdam, † na 24 okt. 1626.

96. *Cornelis Davidsz. Breekpot,* 'geb. (te Goes?) ca. 1590, kocht in 1614 namens zijn moeder een huis te Goes [65], in 1642 lid van de doopsgez. gemeente te Middelburg, † vóór 1657, tr.

97. *Tanneke Wachters,* lid van de doopsgez. gemeente te Middelburg in 1642, †1662/'63 [43].

120. Ds. *Salomon Voltelen,* geb. (Ootmarsum?) 2 febr. 1600, predikant te Wannepervaen (1625), te Vollenhove (1633), † Vollenhove 21 mei 1663, begr. aldaar (Grote k.) [66], tr. 22 maart 1626

121. *Clasina Hendriksdr. Roeterink,* geb. Hasselt 30 maart 1608, †(Vollenhove?) 20 febr. 1661 [34].

122. *Pieter Fockenbergh (Faucquenberghe)* (de oude), geb. Stegeren 1595/'96, in 1622 varensgezel te Amsterdam, later koopman „in d'oude Velasco" op de Singel aldaar, verwierf een aanzienlijk vermogen in de handel, liet in 1666 twee huizen bouwen op de Herengracht te Amsterdam [67], begr. aldaar (Walenk. graf B 10) 4 jan. 1675; tr. 2° (ondertr. Amsterdam 16 febr. 1658, derde gebod opgehouden op verzoek van de kinderen uit het eerste huwelijk) Diemen 4 aug. 1658 *Wijbrich Claesdr. van der Heijde;* tr. 1° (ondertr. Amsterdam 15 jan. 1622)

123. *Elisabeth Pietersdr. („van Eeckeloo"),* waarschijnlijk ged. Amsterdam (Nieuwe k.) 21 aug. 1605, begr. Amsterdam (Walenk.) 20 okt. 1650 [68].

124. Bouwe *Bouwesz.,* geb. Bozum 1601/'02, varensgezel in

---

wordt geopend door de vermelding te Middelburg van ***Hans Craen*** uit Gent die in 1595 trouwt en o.a. een zoon Joannes had (Coll. De Vos nr. 41; verg. De Nederl. Leeuw 1930 kol. 92, 123/124).

De naam *Craen* of *Crane* komt overigens op vele plaatsen voor: ik noem slechts Brielle, waar op 19 nov. 1600 een Jan. *Jansz. Craen* wordt gedoopt (die' niet identiek kan zijn met onze *Joannes;* verg. Alg. Ned. Fam.bl. 1888 blz. 152), Roermond, waar in 1656 een *Joannes* Craen als notaris optreedt (De Maasgouw 1952 blz. 40), en Monster, waar eind 16de eeuw een *Jan Jansz.* Craen metselaar was (r.a. Monster 21 fs. 96 en 232). Met de door Vorsterman van Oyen en in Nederland's Patriciaat dl. 4 behandelde familie ***De Crane,*** die uit Utrecht afkomstig was en een geheel afwijkend wapen voerde, kan het thans beschreven geslacht niets te maken hebben (Vorsterman van Oyen merkt op dat hij geen verwantschap met het Vlaamse geslacht dat een kraanvogel voert en waarvan een tak — namelijk die van ***Adriaen Matthijsz. de Crane*** zojuist genoemd — in Zeeland gevestigd was, heeft kunnen opsporen). Het hierboven bedoelde handschrift in de collectie de Vos vermeldt de tak van ***Joannes Craen.*** te St. Maartensdijk in het geheel niet.

60) Arch. Magistraat van St. Maartensdijk (op Rijksarch. Middelburgj, inv. nr. 17 e.v. Zie ook vermeldingen in r.a. Zeeuwse eilanden 5290 en 5291 (1565—1573); Arch. Nassause Domeinen, inv. nrs. 9205, 9206, 9353.

61) In 1575 werd de helft van de pacht kwijtgescholden wegens overlast van Spaanse soldaten die in verband met het beleg van Zierikzee in de omgeving waren gelegerd, Arch. Nassause Domeinen 9205 fs. 59, 65vso., 66.

62) R.a. Zeeuwse eilanden 5374 fs. 18vso. en 32. Hieruit blijkt dat dit echtpaar een 'onbejaert zoonken *Adriaenken*' had. Ik neem aan dat dit kind identiek is met de latere ***Adriaen.*** *Michielsz.* (de geslachtsnaam *Tistelet* verschijnt pas op zijn grafzerk en bij zijn kinderen), die zijn oudste dochter *Blaeske* en een van zijn zonen *Blasius* noemde en die in 1614 toeziend voogd was over de kinderen van ***Jacob Verwarde.***

63) R.a. Zeeuwse eilanden 5293 f. 145 en 5315 f. 83 (transportakte d.d. 9 nov. 1628 en schuldbekentenis d.d. 16 juni 1629, waarin ***Adriaen*** *Michielsz.* optreedt als voogd van zijn schoonmoeder ***Tanneke*** *Hendriksdr.*) en id. 5374 fs. 245vso., 250vso., en 251vso. (weesakten St. Maartensdijk d.d. 28 febr. en 13 maart 1608: ***„Tanneke Henrick Niclaes natuerlicke dochter",*** weduwe van wijlen ***Marinus Merten*** *Pierssen* met dochter ***Maeyken,*** oud omtrent zes jaren). R.a. Zeeuwse eil. 5315 f. 113 d.d. 1 jan. 1634: schuldbekentenis aan ***Tanneke Hendricksdr.*** (*„Adriaen"* doorgehaald).

64) Verg. De Nederl. Leeuw 1955 kol. 260. Haar familienaam blijkt uit Early Records of Albany vol. 1, p. 257: op 3 sept. 1659 geeft Joannes ***Dyckman voor*** de directeur generaal van Nieuw Nederland te Fort Oranje procuratie i.v.m. de nalatenschap van zijn moeder, ***Aeltien*** *Poulus* ***Root,*** weduwe van ***Joris Dyckman.***

65) *Cornelis Davidsz. Breekpot* koopt namens zijn moeder ***Neelken Leenaerts,*** weduwe van ***David Breekvot.*** leertouwer. een huis in de Lange Vorststraat te Goes op '7 juli 1614 (r.a. Zeeuwse eilanden 1753 f. 134); haar erfgenamen verkopen dit huis on 12 febr. 1618, nadat de zondagse geboden i.v.m. deze verkoop Öp 28 jan. 1618 geregistreerd waren (id. 1754 f. 27; de geboden achterin dit deel).

66) Mr. P. C. Bloys van Treslong Prins, Geneal. en herald. gedenkwaardigheden in en uit de kerken van Overijssel, blz. 244, nr. 38.

67) Deze huizen werden in de 18de eeuw ingrijpend verbouwd; zij dragen thans de nummers 487 en 489.

68) Zie over hen en haar vader (met verwijzing naar Weeskamerarch. Amsterdam, huidig inv. nr. 834 f. 217vso.): J. E. Elias, De vroedschap van Amsterdam 11 blz. 859. Met Stegeren wordt Estaires in Frans Vlaanderen, ten westen van Rijssel bedoeld; nog verder westelijk ligt Fauquembergues waaraan de naam kennelijk ontleend is.

Wijbrich Claesdr. ***van der*** *Heijde* tr. 2" (ondertr. Amsterdam 23 aug. 1675) Jan *Adriaansz.* ***Stockhof,*** weduwnr. van ***Anneke van de*** *Bogaert.*

Volgens De Nederl. Leeuw 1940 kol. 261 wordt de achternaam ***Eeckeloo*** van ***Elisabeth*** *Pietersdr.* nergens vermeld behalve in familieaantekeningen. Dit is onjuist: zowel bij haar overlijden als bij het tweede huwelijk van haar echtgenoot heet zij ***„van Eeckeloo".***

1632, † vóór 27 febr. 1665, tr. 1° (ondentr. Amsterdam, 12 juni 1632) *Ytje Meijndersdr.;* tr. 2° (ondertr, Amsterdam 13 maart 1643)

125. *Angenietje Hendriksdr.*, ged. Amsterdam (Nieuwe k.) 11 okt. 1609, † vóór 27 febr. 1665; tr. 1° (ondertr. Amsterdam 17 nov. 1632) *Sirick Lievesz.*

126. *Jacob Jansz. Helm*, geb. Amsterdam 1585/'86, „bierbeschoyer" (biersteker) aldaar, † 27 mei, begr. Amsterdam (Westerk.) 1 juni 1654, tr. (ondertr. Amsterdam/Delft 2/9 mei) Delft 24 of 28 mei 1626

127. *Barbara Adriaensdr. Ramp*, geb. Delft ca. 1595, begr. Amsterdam (Westerk.) 6 nov. 1680; tr. 1° (ondertr. 28 sept.) Delft 13 okt. 1619 *Jacob Robbrechtsz. Schilperoort*, † 20 juni 1625. begr. te Delft. Nieuwe: k. [69]) [58])

136. *Jan Laureysz („van Breda")*, hoefsmid te St. Maartensdijk [70]), pachter van land in het Oude Land en de Grote: Muijepolder aldaar in 1575 [61]).

138. *Adriaen Jacobsz. Verwarde*, vermeld te St. Maartensdijk (1567, 1575, 1579) [60]).

140. *Merten Pier Thijsz.*, gegoed onder St. Maartensdijk, waar hij reeds in 1565 vermeld wordt, inwoner van de Noordpolder aldaar [60]), ca. 1575 moest hij zijn huis 'abandonneren' tengevolge van berovingen en plunderingen door Spaanse troepen [61]), voogd over Adriaen Michielsz. (nr. 34, halfbroer van zijn hierna te noemen echtgenote) van 1590 af, † kort vóór 1 aug. 1592, tr. (waarschijnlijk 2°) ca. 1574

141. *Janneke Michiel Jan Laureyszdr.*, geb. ca. 1555, gegoed onder St. Maartensdijk, † na 11 aug. 1601; zij tr. 2° ca. 1594 *Corstiaen de Coster* de oude, † kort vóór 11 aug. 1601 [71]).

142. *Henrick Niclaesz.*, natuurlijke vader van nr. 71 [63]).

180. waarschijnlijk *Jurgen Dyckmann*, lakenbewerker te Coesfeld, burger aldaar 5 febr. 1581, † in 1627 [72]).

182. *Pouwel Jansz. Root*, kuiper, later vlaskoper te Amsterdam, † na 21 jan. 1616 [73]); tr. 2° (ondertr. Amsterdam 2 okt. 1612) *Sara Laurensdr.*, weduwe van *Egbert Willemsz.:* tr. 1° (ondertr. Amsterdam 25 maart 1579)

183. *Willemtje Bartholomeusdr. (Barts, Bertes), geb.*

69) Bij Bloys van Treslong Prins staat het jaar niet vermeld; hij leefde echter nog op 8 april 1625 (Weeskamerarch., zie noot 75).

70) R.a. Zeeuwse eilanden 5291 fs. 211 en 213vso., d.d. 15 nov. resp. 11 dec. 1572.

71) Ra. Zeeuwse eilanden 5374 fs. 24, 32, 47vso., 50, 54vso. en 147. Haar geboortejaar en het jaar van haar eerste huwelijk zijn vrij nauwkeurig vast te stellen omdat haar zoon (nr. 70) vóór 1602 in het huwelijk trad, terwijl zijzelf (uit haar tweede echtverbintenis), tot 1600 kinderen kreeg. Hieruit. volgt tevens dat *Adriaen Michielsz.* (nr. 34) die ca. 1585 werd geboren, niet of nauwelijks een volle broer van haar kan zijn, zodat ***Michiel Jan Laureysz.*** (nr. 68 = nr. 282) meer dan één huwelijk zal hebben gesloten. Dit laatste is eveneens het geval met ***Merten Pier Thijsz.***, wiens zoon *Marinus* Mertens (nr. 70) blijkens het voorgaande niet vóór ca. 1575 zal zijn geboren, terwijl hij in 1592 gehuwde zusters had van wie ***Janneke Michiel Jan Laureysxdr.*** waarschijnlijk niet de moeder was.

Marinus ***Mertensx.*** had ook een volle zuster, *Leunke,* die gehuwd was met *Stoffel Anthonisx. Cloeck;* zij is blijkens hun grafzerk in 1638 op 64-jarige leeftijd overleden en was dus ca. 1574 geboren, hetgeen klopt met het voorgaande. *Stoffel Cloeck* werd in 1608 voogd van de ô-jarige ***Maeyke*** *Marinusdr.*, nr. 35.

72) Notities Dyckman in het bezit van Mr. W. de Vries te Vught.

73) Weeskamerarch. Amsterdam, inbrengreg. 16 f. 80vso. en 17 f. 3.

Utrecht 1553/'54, begr. Amsterdam (Oude k.) 27 april 1612.

186. *Jan Toussain*, te Antwerpen ca. 1565.

192. *David Breekpot* [74]), geb. ca. 1560, leertouwer te Goes, † vóór 7 juli 1614, tr.

193. *Neelke Leenaertsdr.*, woonde als weduwe te Goes op 7 juli 1614, † vóór 28 jan. 1618 [62]).

240. *Hendrik Voltelen.* geb. Dülmen 1549, burger te Neuenhaus 9 sept. 1582, te Ootmarsum in 1588, notaris (1600), gerichtsschrijver (1604), en subst, schout (1602-1614) aldaar, keurnoot (1617), burgemeester (1620), † Steinfurt 24 okt. 1624, begr. aldaar (Grote k.), tr. 1° Neuenhaus 25 sept. 1580 *Anna Hoppers,* † *7* sept. *1590;* tr. 2° in 1591 *Elisabeth Karten,* burgeres te Neuenhaus 22 febr. 1592; tr. waarschijnlijk 4° *Grete (Wulffs)* en 5° *Aleyda Holterman,* weduwe van *Gwalter Piccardt;* had vóór 1580 een concubine *Else Krijtens;* tr. 3° Assen (Westf.) 1 febr. 1596

241. *Stijne Bodeker,* geb. Beckum ca. 1575, burgeres te Neuenhaus 22 febr. 1598, † Ootmarsum 15 dec. 1615, begr. aldaar [34]).

246. *Pieter Cornelisz.*, aanvankelijk te Eekloo?, van ca. 1600 af te Amsterdam, in 1625 boterkoper aldaar; tr. 2° (ondertr. Amsterdam 10 mei 1625) *Emmetje Westrenen,* weduwe van *Hugo de Goijer;* tr. 1° ca. 1597

247. *Catalijne de Lange* (waarschijnlijk *Cornelisdr.*, doch bij het huwelijk van haar dochter Elisabeth „*Catalijne P(iete) rs*" genoemd), begr. Amsterdam (Zuiderk. graf D 1) 5 jan. 1625.

250. *Hendrik Hendriksz. („van de Steur")*, geb. 1580/'81, in 1606 varensgezel te Amsterdam, tr. (ondertr. Amsterdam 27 mei 1606)

251. *Anne Jansdr. („van Nahuys")*, geb. 1579/'80, † na 6 dec. 1643 (doopgetuige).

254. *Adriaen Gerritsz. Ramp*, in 1594 „laeckenbereijder in de Witte Swan aen de Wijnstraet" te Delft, † vóór 27 april 1623 [75]) (misschien als *Arien Gerritsz.* begr. Delft, Nieuwe k., 22 juni 1617), tr. (ondertr. 10 dec.) Delft 25 dec. 1594

255. *Machteld Joostendr. van Lodensteyn*, geb. *27* okt. 1558, † 28 jan. [75]), begr. Delft (Nieuwe k.) 30 jan. 1625 [58]).

280. *Pier Thijsz.*, vermeld te St. Maartensdijk in 1566, † kort vóór 26 juli 1570 [76]).

282. *Michiel Jan Laureysz.* (identiek met nr. 68, zie aldaar); tr. 2° ca. 1583 *Blaesken Adriaensdr. Verwarde* (nr. 69); tr. 1° vóór ca. 1555

74) Identiek met ***David Cornelisz.***, aan wie op 24 okt. 1580 te Goes procuratie werd gegeven (r.a. Zeeuwse eilanden 2038, p. 64)?

Evenals de hier behandelde familie *Craen* zal mogelijk ook het geslacht *Breekpot* uit Vlaanderen gekomen zijn. Op 7 aug. 1534 wordt Jan ***Willemssone Breeckpot*** alias ***Ruysselaer,*** kleermaker uit Aspelare (Oost-Vlaanderen)-, poorter van Antwerpen. Aldaar komt de naam later regelmatig voor. Een andere migrant, ***Geert Janssone Breeckpot,*** straetwercker, die op 9 mei 1561 poorter van Antwerpen werd, was echter afkomstig uit Gangelt, land van Gulik (verg. Zeitschrift des Aachener Geschichtsvereins 1962/'63 blz. 415, nr. 228).

75) Delft, Weeskamerarch. na de brand van 1618, inv. nr. 1 f. 40 en boedel nr. 1400 (in deze laatste een beschrijving van hun nalatenschap waaronder een huis aan de oostzijde van de Oude Delft en een tuin met speelhuis buiten de Waterslootsepoort; de boedel werd op 7 april 1628 verdeeld).

76) R.a. Zeeuwse eilanden 5290 fs. 81 en 114vso., 5291 f. 21.

283. N.N.

360. wellioht *Jurgen Dyckmann (ook Dickhuis)'*, vermeld te Coesfeld 1542-1550 en waarschijnlijk als borg op 15 febr. 1581 (zie bij nr. 180) [72]).

365. *Ael Jansdr.,* † na 25 maart 1579 (assisteert haar zoon, nr. 182, bij diens ondertrouw).

480. *Hendrik Voltelen,* geb. Osnabrück ca. 1520, kanunnik van het stift St. Victor te Dülmen (1571), van het stift Borchhorst in Bentheim-Steinfurt (1585); tr. 2° in 1571 N.N.: tr. 1° ca. 1545

481. *Cafharina Krieters* [34]).

482. *Gerdt Bodeker* [34]).

510. *Joost Jansz. van Lodensteyn,* 'geb. 27 mei 1536, tinnegieter te Delft, † 29 dec., begr. Delft (Nieuwe k.) 31 dec. 1601 [77]), tr.

511. *Barbertje Pietersdr.,* begr. Delft (Nieuwe k.) 6 dec. 1613 [58]).

564. *Jan Laureysz.,* identiek met nr. 136, zie aldaar.

960. waarschijnlijk Dr. *Eberhard Voltelen,* geb. Osnabrück ca. 1490, stud. te Keulen 10 juni 1508, notaris te Rome (1511), kanunnik te Osnabrück (1520). † ca. 1536 [34]).

1020. *Jan Jansz. van Lodensteyn,* geb. 16 maart 1500, zeilmaker te Delft, † 18 okt. 1579, begr. te Delft (Nieuwe k.) [77]), tr. 1° in 1524 *Machteld Gijsbertsdr.,* † *in* 1532; tr. 3° *Maertje Willemsdr.;* tr. 2° ca. 1533

1021. *Jacomina Jacobsdr. van Bleyswijk,* † 30 nov. 1572, begr. te Delft (Nieuwe k.) [58]) [77]).

1920. waarschijnlijk *Joist Voltelen,* geb. Voltlage bij Osnabrück ca. 1460, woonde te Osnabrück, † vóór 1 sept. 1521, tr. ca. 1485

1921. waarschijnlijk N. *Eberhardsdr. Hamelmann,* † na 1534, in welk jaar Eberhard Voltelen (nr. 960) te haren behoeve beleend werd met het erve Sickhues te Haren bij Osnabrück [34]).

2042. *Jacob Arisz. van Bleyswijk* [78]).

77) De grafzerk wordt beschreven (met tekening) in een handschrift getiteld Collectio Monumentorum Sepulcralium (door Willem van der Lely, 1768; Gemeentearch. Delft), deel 11 (Nieuwe kerk), blz. 30. Timareten vermeldt de zerk niet, maar bliikens Alg. Ned. Familiebl. 1884 Nr. 137 blz. 4 was hij in laatstgenoemd jaar nog aanwezig. Mr. Blovs van Treslong Prins (Zuid-Holland 1 blz. 92, nr. 99) geeft in 1922 de tekst-onder de rubriek verdwenen zerken. Ten onrechte dus noemt New York Records 1935, 376 de zerk nog aanwezig.

78) De Nederl. Leeuw 1914 kol. 295 (ontleend aan MS. door W. van der Lely, Gemeentearch. Delft, over Delftse vroedschappen).

Erkenning van eer voor Joseph van Cantfort?,

door MR. J. BELONJE.

Onder de stroom van requesten, die zijn nieuwe onderdanen in de aanvangsjaren van het Koninkrijk der Nederlanden aan Ziine Majesteit Willem 1 gericht hebben. maakt het aantal verzoeken ten doel hebbende de verkrijging van het een of andere ereblijk een niet te onderschatten deel uit.

Er waren mensen, die al dan niet gemotiveerd brutaalweg op een decoratie aandrongen. Anderen verlangden erkenning of remplacering van onder vroegere regeringen deelachtig geworden onderscheidingen. Ook zijn er verscheidene gevallen

overgeleverd van particulieren, die meestentijds onder optelling van persoonlijke roemvolle en uitnemende daden, om de adeldom van het nieuw-gevestigde rijk verzochten. Die laatste groep van requestranten verwees daarbij dan waarlijk niet altijd naar eigen adellijke afkomst: soms volstond met met een verwijzing naar adeldom van vrouwelijke (!) voorzaten dan wel naar zuiver persoonlijke superioriteit ...

Tussen de curieuze voorbeelden in die categorie, welke het archief van 's Konings Staatssecretarie hebben bereikt, moge hier een sterk sprekend geval bekend worden gemaakt. Eigenlijk waren de bewoordingen van het hier te (bespreken verzoekschrift voorzover de conclusie betreft vrij duister, maar zeker is wel, dat de aanvraag een tamelijk veeleisende strekking bezat. De zaak speelde zich af in het jaar 1826. *Joseph van Cantfort,* zijnde een uit de Zuidelijke Nederlanden afkomstige onderdaan van het Koninkrijk, verklaarde, dat hij gewezen luitenant in Oostenrijkse dienst was. Ofschoon hij zich op het moment tijdelijk in Engeland bevond, meende hij toch gerechtigd te zijn zich tot zijn wettige souverein te mogen wenden.

Het request waarvan hier sprake is, is zo merkwaardig niet alleen in veaband met de formulering van 's mans vraag, maar vooral ook met de naar voren gebrachte feiten, die in genealogisch opzicht belangwekkend zijn. Mede terwille van de juiste beoordeling wil ik daarom het stuk hier in extenso laten volgen [1]).

„Onderdanigste rekwest van ***Joseph van Cantfort*** aan Zijne Majesteit den Koning der Nederlanden &c. &c. &c.

Neeme de vrijheid met den aldergrootsten Eerbied Zijne Majesteit te informeren, dat ik aeboortin ben van Oostmal in Brabant [2]) en dat ik 18 jaren gediend heb in kwaliteit van Eerste Lieutenant in den Dienst van Zijne Majestelt den Keizer van Oostenrijk in het Regiment Jagers van Leloup, benevens veelen mijner familie, mijn oom van *Cantfort* heeft 40 jaren gediend als Capitein in het regiment van Prins de Ligne, mijn Cosijns *van Daelwijk* en *Dasper,* beide Capiteins in dito regiment Capitein van Chon in dito mijn broeder Lieutenant ligt op het Slagdveld van Oosterlits [3]) mijne Cosiins de Barons de *Raet* [4]) ***en Mesmacker*** [5]) beid& Capiteins in

1) Ontleend, tezamen met de hierna weer te zeven stukken aan Algemeen Rijksarchief te 's-Gravenhage, archief Staatssecretarie n°. 3116 „exhibitum 29 December 1528, n° 90".

2) Oostmalle, thans provincie Antwerpen, cf. Eug. de Seyn „Dictionnaire des Communes Belges", 1, Bruxelles 1925, p. 186/7 (waar een afbeelding voorkomt van het kasteel van de Graven van Renesse); zie ook noot 12 hierna.

3) Bedoeld is da slap bij Austerlitz van 1805.

4) Ten zéérste zou het wenselijk zijn om de genealogie-De *Raedt* in al haar geledingen eens critisch en zorgvuldig te bewerken. Maar — wat hiervan zijn moge: de relatie, waarop de adressant hier zinspeelt, is mogelijk aanwijsbaar op p. 147 i°. 146 van de „Corrections Intéressantes Utiles et Nécessaires au Nobiliaire des Pays-Bas et du Comté de Bourgogne et Supplemens", Liège 1780, waar genoemd worden:

Jean ***Philippe de*** *Raedt van* der ***Voort,*** Baron des Heiligen Roomschen Rijks, zoon van baron ***Jean*** *Baptiste* en *Justine* ***Marie de Jong van den Nieuwenhuyse,*** Raad der Academie van Leuven, uit wiens derde huwelijk met ***Louise*** *Isabelle* ***van der*** *Meeren* ***twee*** kinderen voortkwamen:

a. *Arnould* ***Jean*** *Baptiste Ange* baron ***de*** *Raedt* van ***der Voort,*** geboren 23 juni 1746, gehuwd 7 januari 1769 met ***Marie*** *Françoise* ***Josephe*** van ***Bouchout,*** uit Antwerpen, dochter van ***Jean*** *Emanuel* en van Anne *Pauline* van Cantfort.

b. ***Marie*** Anne ***Josephe*** *Isabella* ***de*** *Raedt,* geb. 18 aug., ged. 20 aug. 1752, † in 1805, gehuwd 1 maart 1776 met *Clemens Augustus Antonius* ***Maria*** *Nepomucenus* ***de*** *Raedt,* geb. Denekamp 19 sept., ged. aldaar 21 sept. 1751, referendaris van het Ober-Landesgericht te Steinfurt, † 11 ianuari 1804. zoon van ***Johan*** *Caspar Joseph,* tot Boegelscamp en Schwakenborg, en diens tweede echtgenote *Juliana* ***Wilhelmina*** *Bentinck* ***tot de Brecklencamp en*** *Haseliinne.*

Zie ook „De Nederlandsche Leeuw" XIX, 1901, kol. 90; Mr. G.

het Regiment Dragonders van Latour dewelke gesneuvelt zijn in den slag van Haldenoven [6]) mijn Cosijn *Grouber* die zijn dagen geeindigt heeft bij Leipzig [7]), mijn jongste broeder in Uwe Majestelts dienst ligt op het slagveld bij Waterloo. mijn Cosijn wan ***Raet*** Lieutt. in het Regiment Greni-Walons [8]), in den voor dezen Hollandschen Dienst, ik heb ook 18 maanden gedient als Cadet bij de Dragonders van Bielant [9]), kan ook niet nalaten Zijne Majesteit te informeeren, dat ik in 22 zoo veldslagen als gevechten ben geweest en 8 maal krijgsgevangen en 9 maal gewond geweest in den grooten en memorabelen slag van Marengo [10]) ben ik ook present geweest alwaar de Fransche de victoire behaalden op de Oostenrijkers, en dezelve verpligt waren om vreede te maken en de Nederlanden aan Vrankrijk af te staan en alle de Nederlanders van hunnen dienst te ontslaan en naar de Nederlanden te zenden, zoo als het bij het tractaat van Campoformio besloten was, bij onse terugkomst Wierden wij allen verbonden om in den franschen Dienst te treden, alzoo ik dat niet verkoos, was ik verpligt mijn vaderland te verlaten en begaf mij naar Engeland, alwaar ik drie jaren in Ierland en twaalf tot Briestol ben geweest; alwaar ik gedurende dien tijd negotie gedreven heb, maar nu onlangs zeer onvoordeelig en ongelukkig ben geweest. den 16 November 1825 ben ik gestrand, op de kusten van Alkmaar Provincie Noordholland, met de pruisische Galjas de Minerva, Capitein Bouman [11]) alwaar ik alles verloren heb, en was verpligt weder te keeren naar Bristol in slegten staat van gezondheid, en ontbloot van alles, zelfs den Engelschen Consul te Oostende is zoo goed geweest mijn passagie naar London te betalen, alwaar ik verpligt was weg te maken met wat weinig kleeding ik nog hadde om verder naar Bristol te reizen, alwaar ik, mijne vrouw en kinderen, niet dan ziektens hebben gehad gedurende den tijd van dertien maanden, zonder de hulp van den Edelen Heer Deeker Docter van de parochie van St. Filups, in welke parochie ik twaalf jaren gewoond heb, en eenige goede menschen zouden wij van noot vergaan zijn. en had alles verpand en verkogt, voor ende aleer ik mijnen ongelukkigen staat kenbaar maakte. Kan niet naalaten Uwe Majesteit te informeeren, dat mijnen Vader ook gedient heeft in kwaliteit als Capitein in het Regiment van Prins de Ligne in den zeven -jarigen oorlog,-alwaar hij voor zijn groote dienste aan zijn Gouvernement bewezen te hebben de plaats verkregeen heeft van Hoofdofficier van de Stat Lier en de zeven onderhorige dorpen benevens heeft zijne Keiserlijke Majesteit, mijne Zusters, begiftigd met een jaarlijks inkomen van twee hondert guldens hetwelk bij den Franschen tijd niet betaald wierd, maar nu bij orders van Uwe Majesteit, hetzelve weder betaald word. In de Brabandsche Revolutie, was mijn vader verpligt uit het land te vlugten, en alles te verlaten, zijn Huis geplunder? zijne goederen verwoest en verbrand, en dat voor getrouw te zijn aan zijn Gouvernement, voor welk verlies het Oostenrijksche Gouvernement, aan mijn vader had toegestaan eene somma van twaalf duizend guldens, en waarvan hij niet meerder als vijftien honderd guldens ontvangen heeft op rekening. het zeggen van den Minister van Finantie, was altijd, het Huis van Oostenrijk is te zeer in oorlog ingewikkeld daar is geen geld in kas, dat heeft zoo blijven aanlopen tot dat eindelijk de Franschen van het land in bezit kwamen.

Neeme de vrijheid uwe Majesteit te informeren, dat ik den tittel hebbe van Hoofdofficier van Oostmal, welk Ambt mij gegeven is negen jaren oud zijnde bij den Grave van Renes, Heer van Oostmal [12]) met conditie dat den Advocaat Lemmes van Turnhout, het ambt zoude bedienen, totdat ik tot de jaren zoude zijn.

Ik heb sedert den algemenen Vreden zekerlijk op niets geproclameerd oft aanspraak gedaan nu dat ik mij in bedroefde omstandigheden bevinde, neme ik de vrijheid mij voor uwe Majesteits troon te begeven, hopende dat uwe Majesteit, aan mij zijne genade zal willen vergunnen.

Kan ook niet nalaten uwe Majesteit te informeren dat het eerste gevecht tusschen de Franschen en Oostenrijkers, naar de Declaratie van oorlog, heeft plaats gehad in het dorp van Keverain [13]) alwaar ik den voorpost commandeerde van waar wij geforceerd Wierden te retireren tot aan het Dorp Snap [14]). Den anderen dag overviel de Generaal Beaulieu den vijand, en forceerde hun tot eene generale retraite, alwaar de Capitein van mijne Compagnie gesneuveld wierd, ik als over Lieutenant nam het Commando van de Compagnie, in het moment dat onze Cavallerie den vijand chargeerde. bij het dorp Kevrain begaf ik mij met mijne Compagnie Jagers door het dorp, aangezien ik daar zeer wel bekend was en benam de Fransche agterwagt de passagie over de brug, en maakte mij meester van 5 veldstukken 2 obitsen [15]), 2 koperen pontons, en nam 200 gevangenen, niettegenstaande mijne wonden, heb ik dezelve tot Bergen Henegouwen binnen gebragt; voor welk actief en rapied manoeuvreren, ik voor het Eeren teken gemeld was met vergunning om de veroverde stukken in mijn familie wapens te mogen voeren.

Kan niet naalaten Zijne Majesteit en Koninklijke familie, allen Zegen toe te wenschen en hope dat den Almagtigen den beschermer mag zijn van Zijne Majesteits Troon en Wapenen.

'T Welk doende
Joseph van Cantfort. —"

J. ter Kuile „Geschiedkundige Aanteekeningen op de Havezathen. van Twenthe", Almelo 1911, bldz. 48/9; Rudolf vom Bruch „Die Rittersitze des Emslandes". Münster Westf., 1962, S. 63 en 99; „Gothaisches genealogisch& Taschenbuch der freiherrlichen Häuser", VIII, 1958, S. 513 sqq; X, 1860, S. 637/8.

5) Zie voor dit geslacht v. 143 saa. De Herckenrode „Suite du Supplément au Nobiliaire des Pays-Bas et du Comté de Bourgogne 1661—1686", Malines 1779. Voorts noemt F. V. Goethals „Dictionnaire Généalogique et Héraldique: IV, Bruxelles 1552, twee zoons van ***Philippe-Joseph-Bernard de Mesemacre*** en *Adrienne-Caroline-Wilhelmine* vicomtesse de *Lardinois de Ville,* die te Aldenhoven gesneuveld zijn:
p. 923 ***..Louis-Antoine de Mesemacre.*** né à Woluwe-Saint-Pierre et 'baptisé le 6 mai 1766, major 'de cavalerie au service d'Autriche, tué à la bataille d'Aldenhove le ler mars 1793" en (met verandering van voornamen!) p. 924 *Antoine-François*-Marie *„de **Mesemacre,*** capitaine au régiment de Latour, qui a perdu si glorieusement la vie dans la journée du ler mars 1793 à l'affaire d'Aldenhoven".

6) Bedoeld is Aldenhoven, zie de vorige noot en vgl. J. Bosscha „Neerlands Heldendaden te Land", 111, Leeuwarden 1873, bldz. 23.

7) De z.g. Volkerenslag bij Leipzig.

8) Hij komt niet voor in de lijst van gesneuvelde officieren, afgedrukt op bldz. 129-131 van J. Scharp „Gedenkzuil van den Nederlandschen Krijgsroem in Junij MDCCCXV", 's-Gravenhage 1816.

9) ***Jacob Christoffel Otto*** Graaf van *Bylandt,* geboren 30 juli 1721,' luitenant-generaal, chef van het regiment Dragonders van. Bylandt, overleed ongehuwd te Nijmegen 8 oktober 1799; vgl. bldz. 117 „Jaarboek van den Nederlandschen Adel", IV, 1891.

10) De grote Franse overwinning van 14 juni 1800.

11) In de lijst ov bldz. 297 (bijlage 6) van H. G. J. Uilkens en Dr. W, L. D. van den Brink „Gedenkboek der Noord- en Zuid-Hollandsche Redding-Maatschappij over 100 Jaren Reddingswerk", Amsterdam 1924, wordt van-deze schipbreuk geen melding gemaakt.

12) Waarschijnlijk ***Jean-Louis*** Graaf *van **Renesse-Breidbach,*** heer van Elderen, Oostmalle, Hernen, Schalkhoven, Cortessem, enz., kamerheer van de keurvorsten van Mainz en Trier, geboren Elderen *23* december 1740 en overl. Luik 21 juni 1784; zie p. 227/8 „Annuaire de la Noblesse des Pays-Bas", 1, 1871.

13) Quievrain, Henegouwen, op de weg van Valenciennes naar Bergen (Mons); vgl. p. 261 E. de Seyn „Dictionnaire" 11, Bruxelles 1925.

14) Bedoeld zal zijn „Jemappes"; vgl. t.a.p. De Seyn 1, p. 552/3: „Cette commune a été le théatre d'une bataille sanglante qui fut livrée le 7 novembre 1792; 20.000 Autrichiens y furent défaits par environ 50.000 Français, commandés par Dumouriez et le Duc de Chartres, plus tard roi de France sous le nom de Louis Philippe 1er."

15) Houwitsers.

Dit request nu werd op verlangen van de adressant door tussenkomst van de Ambassadeur in Engeland, Mr. Anton Reinhard Falck [16], naar de Nederlandse regering doorgezonden. Wellicht was de verzoeker ongeduldig geworden of bekroop hem de vrees, dat zijn klaagschrift mogelijk althans wat de materiële strekking betrof, in het ongerede geraakt of vergeten zou zijn, in ieder geval: hij herhaalde zijn min of meer onbestemde aanvraag thans in een tweede document. Dat nieuwe stuk liet hij vergezeld gaan behalve van een afschrift van het eerder aangehaalde, van een attest d.d. 7 oktober 1826 van de band van de predikant bij de Nederduitse Hervormde Gemeente te Londen, Ds. J. Werninck, theologiae doctor, wonende te Camberwell, inhoudende, dat Joseph *van Canfforf*, geboren te Antwerpen en destijds sedert 18 jaren in Engeland gevestigd, bekend stond „als een braaf, godsdienstig en ernstig denkend man; doch om zijnen overgang van den Roomschen tot den Protestantschen Godsdienst van zijne nabestaanden in den Nederlanden verstoten zijnde, 'thans in behoeftige (omstandigheden verkeert, en zich geheel buiten staat bevindt, om zonder bijstand van vrienden en bekenden zijn talrijk huisgezin van het noodige des levens te voorzien".

Het tweede verzoekschrift, dat mogelijk de indruk zou kunnen vestigen dat *Van Canfforf* op het eerste althans met enige onderstand tegemoet gekomen zou kunnen zijn, al dan niet van 's konings wege, luidde als volgt:

„Sire

Kan niet nalaten Z.M. den aldergroosten dank te betuigen over de genade aan den suppliant bewezen op het request het welk Z.E. den Baron van Valcke, Zr Ms. Ambassadeur te London aan U.M. wel heeft willen toezenden.

De suppliant durft andermaal de vrijheid nemen U.M., een afschrift van bovengemeld request benevens een certificaat van zijn gedrag aantebieden.

De suppliant bevind zich in de grooste onmogelijkheid zich zelve te kunnen redden, maar vele tegenspoeden en zware ziektens onder zijne kinderen geleden, en na alles verloren te hebben, ook zijne wonden zijn hem zeer onvoordelig, maar nog gevoeliger voor een man van eer van eene Groote Afkomst te zijn, zich in het onvermogen te bevinden en zijne kinderen niet volgens hun rang en geboorte te kunnen opbrengen.

Ten alle tijde wanneer zijn vaderland zich in de grootsten nood en gevaarlijkste omstandigheden bevonden heeft en omringd zoo van binnen als buiten met vijanden heeft hij hetzelve niet verzaakt zijn bloed vergoten zijne jonge jaren, en gezondheid opgeofferd, hoopt hij, dat het zelve hem nu ook niet lochenen zal.

redenen waarom de suppliant zich werpt voor de voeten Zr. Ms. troon, hope dat het U.M. behagen zal, zijne ongelukkige omstandigheden in aandacht te nemen. De suppliant heeft met zijne familie in Braband, niets meer te doen, alzoo de Roomsche geestelijkheid in de Revolutie aldaar tegen hun Gouvernement opgestaan zijnde, hebben zij des suppliants vader huis doen plunderen, en al zijne goederen doen verwoesten omdat hij een getrouwen dienaar is gebleven. Uit die redenen is de suppliant nog met de meeste eerbied, aan U.M. te kennen, dat hij in de Bataille van Keverain voor zijne bewezene diensten, en het veroveren van vijf veldstukken, twee obitsers en twee koperen pontons en het nemen van twee hondert franschen krijgsgevangenen, benoemd is geworden tot Ridder van het Kruys van Maria Theresia, en hetzelve ontvangen heeft, bij de bestorming van de stad Marchiennes [17], alwaar de suppliant nog vier vaandels, op den vijand veroverde waarom de suppliant U.M. zeer onderdanig smeekt, het zelve als nu weder te

16) Nederland's Adelsboek XXXIX, 1941, bldz. 374.

17) „Le 24 octobre 1793 les Français furent battus à Marchienne"; cf. De Steyn t.a.p. 11, p. 33.

mogen dragen, en met vergunning om zoo voor zich zelfs als voor deszelfs afstammelingen in zijne vorige adelijke regten hersteld te mogen worden en door U.M. daar toe te worden geautorizeerd

't Welk doende
Schagen, in Noord Holland Joseph van Cantfort.
den 16 November 1828.

N° 164 Zij deze gerenvoyeerd aan het Departement van Oorlog, om consid: & advies voor zoo veel het le gedeelte van het verzoek betreft; aan den luitenant generaal, Kanselier der Militaire Willems Orde, om cons: en advies voor zoo verre aangaat het 2e. gedeelte van hetzelve; en aan den Hoogen Raad van Adel om consid: & advies op het 3e gedeelte van dat verzoek.

Brussel den 26 Novr. 1828 van Wege den Koning
de Secretaris van het Kabinet Hofmann. —"

Dit nieuwe verzoek nu is, blijkens de datering, op 16 november 1828 afgezonden uit het toen nog zeer bescheiden plaatsje Schagen. Duidelijk wordt daardoor, dat Joseph *van Canfforf* tussen 7 oktober en 16 november 1828 naar Nederland teruggekeerd moet zijn. 's Mans berooide toestand heeft hem toch blijkbaar niet verhinderd de reis overzee te ondernemen: ondanks de feiten, die zowel hijzelf als de Nederlandse predikant te Londen over de brouille met zijn familieleden wist te verhalen, hij heeft zich desondanks zonder twijfel juist tot één van dezen gewend!

Want het was te Schagen, dat zich een eveneens uit de Zuidelijke Nederlanden afkomstige vertegenwoordiger van het geslacht *Van Cantfort* had neergezet. Dit vond plaats slechts enkele jaren vóórdat Joseph, de oud-officier, ter plaatse zijn toevlucht had gezocht.

Genoemde representant was *Andries Jacobus van Canfforf*, een op 29 augustus 1798 te Lier geboren „koopman", laatstelijk gewoond hebbende te Ixelles bij Brussel, Briggitienestraete, sectie 2, n°. 690, zoon van *Joseph* Alexander *Godefridus*, eerder „brandewinier" in de „rue de Bois-le-Dut" te Lier en diens echtgenote *Jeanne Catharine Coijmans*. *Andries Jacobus van Cantfort* is al zeer spoedig na zijn komst te Schagen gahuwd en wel op 18 februari 1821 met een veel oudere, niet-Rooms-Katholieke vrouw, *Antje Walig*. Deze (doopsgezinde) bruid was te Den Helder geboren op 27 juli 1790 als dochter van *Jan*, de latere eerste assessor van Schagen, en *Neeltje Keuken*.

Kennelijk daarbij geholpen door zijn schoonvader heeft *Andries Jacobus van Canfforf* reeds in het volgende jaar van zijn in gemeenschap van goederen tiangegaan huwelijk een ruim en mooi huis gelegen aan de Noordzijde van de Schager Markt kunnen kopen. Zulks geschiedde bij acte verleden voor de plaatselijke notaris A. Denijs van 9 mei 1822 [18].

Andries Jacobus van Canfforf heeft zich te Schagen als azijnmaker gevestigd en daarbij is hij behalve secretaris van de polders onder Schagen gelegen gedurende lange jaren secretaris der gemeente geweest, in welke hoedanigheid hij reeds de (oudste) raadsnotulen van 20 oktober 1847 ondertekende. In de raadsvergadering van 21 december 1869 werd hij op verzoek ingaande 1 januari 1870 eervol ontslagen „onder dankbetuiging voor zijne langdurige en trouwe diensten" onder toekenning van een jaarlijks pensioen van ƒ 350,—. Tevoren was in die van 24 september van dat jaar 1869 door de voor-

18) Zie over dit huis Kadaster Gemeente Schagen Sectie A. 280. groot 1 are 41 centiaren en no. 178 groot 69 c.a. (gedeeltelijk); plaatselijk genummerd „Marktplaats 66", dat nog bestaat, mijn artikel met afbeelding van het huis in het tijdschrift „De Speelwagen" VIII, 1953, bldz. 261-269.

zitter medegedeeld, dat hij ziek was [19]). Hij overleed te Schagen op 29 december 1876 en zijn vrouw was aldaar reeds vóór-overleden, namelijk op 28 november 1854.

Uit hun huwelijk waren de navolgende kinderen geboren:

1. *Jan van Canfforf,* 'geboren te Schagen 21 december 1822 en overleden aldaar zonder kinderen 10 maart 1868. Hij was ter plaatse ,,geëmployeerd ten bantore der Registratie" en was op 16 augustus 1860. te Brussel gehuwd met *Eleonora Najer,* die hem overleefde.

2, *Joseph André van Canfforf,* geboren te Schagen 16 augustus 1824, ongehuwd overleden aan boord van het Nederlandse koopvaardijschip Ottolina, gezagvoerder Prange, op terugreis van Java naar Schiedam 22 februari 1855.

3. *Neleffa Johanna Amalia van Cantfort,* geboren te Scha: gen 28 april 1826; vertrokken naar Haarlem 14 januari 1879, na te Schagen op 13 september 1849 buiten echt het leven geschonken te hebben aan een zoon *François,* welke laatstgenoemde op 25 oktober 1869 van Schagen naar Den Helder afgeschreven werd, op 3 mei 1870 weer te Schagen terugkwam om op 26 februari 1872 ,,op reis naar Java" te gaan. (In het bevolkingsregister van Schagen staat achter zijn naam: ,,dood").

4, *Maria Rosalia Leopoldina Elouisa van Cantforf,* geboren te Schagen 23 juni 1828 en overleden te Anna Paulownapolder, destijds gemeente Zijpe, 12 april 1855, gehuwd met *Johan Philip Muller,* ,,kleedermaker en winkelier" te Barsingerhorn, uit welk huwelijk drie dochters zijn voortgekomen.

5 en 6. *Alexander van Canfforf* en *André van Cantforf,* beiden geboren te Schagen 22 februari 1830 en aldaar jong overleden, de eerstgenoemde op 29 juni en de tweede reeds op 15 maart man datzelfde jaar.

7, *Susanna Catharina Johanna van Cantforf,* geboren Schagen 10 augustus 1832. Zij verhuisde 13 maart 1862 naar Tiel, keerde terug naar Schagen 17 juli 1862 en vertrok 4 juni 1871 naar Den Helder.

8. *Amalia Josepha Elisahefh van Cantforf,* geboren Schagen 22 februari 1834, vertrok op 24 oktober 1889 naar Alkmaar, doch werd aldaar in het bevolkingsregister niet opgenomen.

Zoals uit het tweede request te zien valt, werd dat door de Koning reeds tien dagen later te Brussel in behandeling genomen. Hetgeen geresulteerd heeft in opdraohten om bericht en raad zowel aan het Departement van Oorlog als aan de Kanselier der Militaire Willemsorde en aan de Hoge Raad van Adel. Dat alles werkte bedroevend weinig uit. Van de meeste betekenis was nog de maatregel, die het laatstgenoemd college nam. De Hoge Raad van Adel schreef de adressant aan d.d. 18 december 1828 (n°. 540/62) om bewijsstukken in te leveren tot staving van zijn stellingen, derhalve tot adstructie van de door hem beweerde adeldom.

En daarbij is het dan tenslotte gebleven. Heeft *Joseph van Canfforf* zijn familie te Schagen weer spoedig verlaten om naar zijn gezin in Engeland terug te keren of is hij mogelijk spoedig daarna (doch niet te Schagen) overleden? Zoals hem kent de geschiedenis talrijke andere personen, die hoewel zij energiek het standpunt innamen: quo mihi fortunam, si non conceditm uti — niettemin gedoemd zijn geworden de duistere poort der vergetelheid binnen te 'gaan ...

19) Vriendelijke mededeling' van de Heer W. J. Wognum, burgemeester te Schagen, die mij ten deze ook verder nog behulpzaam was.

KORTE MEDEDELINGEN.

De moeder van Willem heer van Horne †1343.

Bij het uitwerken van kwartieren komt men af en toe een geval tegen, dat nadere overweging verdient. Sinds Butkens is *Willem* heer *van Horne en Alfena* (vermeld 1333—'43, tr. 1° in 1315 *Oda van Puffen:* tr. 2° in 1332 *Elisabeth van Cleve*) een zoon uit het eerste [huwelijk van *Gerard van Horne* en *Johanna van Brabant-Gaesbeek;* ook Knetsch, das Haus Brabant, vermeldt hetzelfde.

Voorzover ik kon nagaan hebben zich in ons land in deze eeuw drie schrijvers over de oudste generaties van het geslacht *Van Horne* uitgelaten: in deel 11 (1914) van Ned. Kastelen [1]) H. E. van Gelder in de geschiedenis van kasteel Heeze, in deel 111 (1915) van dit wenk W. Wijnaendts van Resandts in de geschiedenis van het kasteel Horn en J. Verzijl in het Nieuw Ned. Biografisch Woordenboek IX (1933) en Gens Nostra, jrg. 1946, blz. 81 e.v. De laatste beeft waarschijnlijk de publicaties in Ned. Kastelen niet gekend, zij zijn niet opgenomen bij zijn bronnen.

De publicatie in Ned. Kastelen 11 en de gegevens opgenomen in het Nieuw Nederl. Biogr. Woordenboek en Gens Nostra komen uit oudere bronnen, die in Ned. Kastelen 111 tracht af te rekenen met de ,,fabeltjeskrant", die vooral in de oudste generaties zoveel moeite veroorzaakt. Ik meen eohter, dat in de laatstgenoemde publicatie is ver 'gegaan wordt.

In Ned. Kastelen 111 beredeneert de schrijver, dat *Willem van Horne* een zoon is geweest uit het tweede huwelijk van *Gerard I van Horne* en *Irmgard van Cleve.* De oorkonden waarop zijn zienswijze berust zijn:

18 febr. 133 1 tref fen *Irmgard van Cleve,* weduwe van *Gerard* heer *van Horne* en haar oudste zoon *Dirk* een overeenkomst met haar broeder en zijn oom *Dirk* graaf *van Cleve* betreffende Heusden [2]).

20 april 1343 is er een Kleefse oorkonde inzake de erfdeling van de (Kleefse) nalatenschap van *Gerard van Horne* door de zonen: ,,her *Didderic van Hurne,* heer van Cranenborgh, *Jan; Willaem, Otte* ende *Everarf* siin broedere" met bezegeling door ,,heren *Willem* den here van *Hurne* ende heren *Gherif* sinen zone, onsen lieve neve".

Irmgard en haar kinderen worden tot 1350 nog in oorkonden vermeld. Dus is volgens de schrijver bewezen dat *Willem van Horne* een zoon is van *Irmgard.*

Toen ik de hieruit volgende kwartierstaat ging opstellen kwam ik tot de conclusie, dat *Willem van Horne* dan hertrouwd moet zijn met de volle zuster van zijn moeder. De schrijver had bovendien geconcludeerd, dat allerlei overgeleverde jaartallen onjuist moesten zijn; een en ander gaf aanleiding nog eens verder te kijken.

Möller geeft in Westdeutsche Adelsgeschlechter (en vermoedelijk hieraan ontleend Von Freytag-Loringhofen in Stammtafeln zur Geschichte) als ouders van *Irmgard* en *Elisabefh van Cleve: Dirk VII* graaf *van Cleve* en zijn tweede vrouw *Margaretha van Habsburg-Kyburg,* dochter van *Eberhard* (wiens naam aan een van de jongere kinderen van *Irmgard* gegeven is):

1. *Eberhard van Habsburg* tr. 1272—'73 *Anna* erfdochter *van Ky burg.*

1) Moes en Sluyterman, Nederlandsche Kasteelen en hun historie.

2) Dit moet ***Dirk VIII van Cleve*** zijn geweest. *Irmgard* is een dochter van ***Dirk VII*** en een zuster van ***Dirk VIII.***

11. *Margaretha van Habsburg-Kyburg* tr. vóór 2 juli 1290 *Dirk VII* graaf *van Cleve*, † 28 sept. 1305.

Hun dochters *Irmgard en Elisabeth* verschillen dus hoogstens 15 jaar in leeftijd, mogelijk minder.

De voornaamste argumenten tegen de conclusie van W. Wijnaendts van Resandt zijn:

Willem van Horne is degene, die opvolgt als heer van *Horne en Altena.*

Willem van Horne erft van zijn nicht *Beatrix van Gaesbeek* uit het Brabantse huis de heerlijkheid Gaesbeek.

Dirk van Horne, inderdaad oudste zoon van *Irmgard*, krijgt goederen in Cleve (Cranenburg).

Het is verklaarbaar, dat *Willem van Horne* hertrouwt met de zuster van zijn niet veel 'oudere stiefmoeder, die gelen nabije bloedverwante is.

M.i. zijn er twee *Willem's van Horne* geweest: de latere heer van Horne, primogenitus uit het eerste huwelijk en een zoon uit het tweede huwelijk, die overigens nog vermeld wordt als zijn moeder in het Klooster Bedburg een memorie sticht voor haar man en overleden kinderen, onder wie *Willem van Horne.*

Hetzelfde is in meer geslachten voorgekomen, vgl. de genealogie Van Berlaer in Ned. Leeuw 1956, kol. 38 e.v., waar enige voorbeelden genoemd worden. Bij de *Cleve's* deed men het voor ons duidelijker: *Dirk VII* graaf *van Cleve* heeft een broeder *Dirk Loef van Cleve.*

De broederdeling van 1343 is m.i. goed verklaarbaar: de oudste *Willem is* direct na de dood van zijn vader ± 1330 opgevolgd in het „majoraat", de heerlijkheden Horne en Altena, de 'overige zoons, delen veel later (misschien uitgesteld tot het meerderjarig wonden van de jongste) de verspreide erfgoederen. Het is normaal dat hun stiefbroeder *Willem*, hoofd van het geslacht, en zijm latere opvolger *Gerard II* deze overeenkomst zegelen.

Nu ik toch met het geslacht *Van Horne* bezig ben: Wijnaendts van Resandt geeft een oorkonde van 1278 waarbij „*Wilhelmus* nobilis vir *de Horne* et *Aleydis* uxor mea *de Bernhamme*" een schenking doen en veegt daarmee de oudere versie weg. Is *Gerard I* inderdaad een zoon van *Willem III*, † in 1304, en *Aleydis?* Wie zijn haar ouders?

Ik heb ook getracht de herkomst van *Heilwig van Wickerode*, de vrouw van *Willem II van Horne*, † 1264, te vinden. Wie kan de ouders van *Heilwig* opgeven?

Ir. J. C. Dekkatel.

Marijnen,

(LXXXI, kol. 320-327).

Generatie IX, *Gerardus Wilhelm Marijnen*, vader van de vroegere premier, overleed te Heesch 17 aug. 1947. Zijn oudste dochter *Leonie* (geb. 1914) huwde *J. H. M. Hofhuis.* De zoon *Johannes* (geb. 1915) overleed te Utrecht in 1950 en had uit zijn huwelijk met *Clarita Wiessing* een dochter *Ines.* De tweede dochter *Maria* huwde *J. A. A. v. Overbeek.*

Generatie VIII, *Gerardus Marijnen*, grootvader van de premier, was bakker en conducteur en stierf te Arnhem 10 juni 1905, oud 72 jaar; hij tr. 1° Tiel 10 mei 1856 *Cornelia van der Eerden*, geb. Tiel **12** jan. 1836, † Schiedam 18 dec. 1863, dr. van *Jan* en *Derkje Peterse;* tr. 2° Rotterdam 8 mei 1867 *Gerritje Noordijk*, † aldaar 24 dec. 1873; tr. 3° Arnhem 19 mei 1875 *Catharina Willemina Huigen*, geb. Arnhem 26 febr. 1852, † Heemstede 4 maart 1922, dr. van *Gerardus* en *Johanna Jansen.*

Generatie VII B, *Henricus Marijnen*, overgrootvader van de premier, geb. in 1806, † Tiel 5 april 1873.

Generatie **VI C**, *Laurentius Marijnen*, betovergrootvader van de premier, geb. in 1761, was voerman en † Heusden 31 maart 1838.

In de uit 1950 daterende Genealogie *Van Zeeland*, die berust op het Centraal Bureau voor Genealogie, is de stamreeks *Marijnen* opgevoerd tot 19 maart 1433. De schoenmaker *Steven Janszoon Marijnen*, die burgemeester van Boxtel was en aldaar 7 april 1633 overleed, komt daarin voor in de zevende generatie en had 13 kinderen. Van deze 13 vinden we slechts de zonen *Johannes* en *Jacob* (met vader *Steven* als oudste generatie) terug in het artikel in de Ned. Leeuw van 1964.

De aldaar als 11 C genoemde *Henricus* was echter geen zoon van *Steven.* In de Haagsche Courant van 24 aug. 1968 verscheen van de hand van ondergetekende een schema van het geslaoht *Marijnen;* de vroegere premier werd toen n.l. burgemeester van 's-Gravenhage.

Dr. A. W. E. Dek.

De nakomelingen van Johan van Oldenbarnevelt.

(LXXXV, kol. 382-414).

Dorothee Engelken, echtgenote van *Philipp* Freiherr *von der Borch* (IXq, 5 op kol. 41 1), was geb. h. Blockdiek, Rockwinkel bij Bremen, 11 maart, ged. 22 mei 1808; zij was dochter van Dr. med. *Friedrich Engelken* en *Metta Runge.*

Deze gegevens zijn ontleend aan een handschrift-genealogie, gebaseerd op archiefonderzoek naar de familie *Engelken* door Dr. *Hermann Engelken*, een volle neef van mijn grootmoeder van moederszijde.

Jhr. Mr. M. N. van Loon.

Rotsaert of Botschart van Vlodrop?

(LXXXVI, kol. 37-42).

De welkome aanvullingen van de Heer B. W. van Schijndel over de interessante familie *Van Vlodrop*, goed gefundeerd uit het Bossche schepenprotocol en, minder betrouwbaar, uit het Fonds Goethals te Brussel, laten toch enige vragen open:

1. Wat de naam *Botschart* betreft, meent Van Schijndel hierin *Rotsaert* te moeten lezen, enerzijds zich baserend op de betrouwbare De Raedt, anderzijds op de inventaris van Bruggeman. Wie echter de inventaris van Bruggeman er op naslaat, leest bij hem wal degelijk *Botschart.* Het is volgens mij niet nodig te zoeken naar een voornaam *Rotsaert*, want ook uit andere bronnen blijkt dat een familienaam of beroepsnaam *Botschart* (od een variant 'daarvan) bedoeld is. Tot nader bewijs daarvan, mag ik verwijzen naar een charter in de verzameling charters van het gemeente-archief te Nijmegen, waar op 8 april 1442 sprake is van *Willem B o s s e r t van Vlodorpp*, die zegelt namens Cuyk. Conclusie is dan ook voorlopig dat De Raedt de hoofdletter B heeft aangezien voor een R.
2. De protestantse familie *Van Vlodrop zou*, eveneens volgens Van Schijndel, de naam dragen van de plaats Vlodrop in Limburg. Inderdaad, maar dat impliceert niet dat de familie daar vandaan komt, althans niet aanwijsbaar. De familie *Van Vlodrop* uit Cuyk ontleent ook haar naam aan dezelfde plaats, maar komt, althans aanwijsbaar, uit Cuyk. De overeenkomst in wapen (nl. de drie plompeblaren 2-1) doet ons eerder vermoeden dat de beide Eindhovense families *Van Vlodrop* aan elkaar verwant zijn. Voor verdere suggesties daaromtrent en

aanvullingen moge ik verwijzen naar de Brab. Leeuw, jrg. 17 (1968), p. 169-170.

Deze kleine aantekeningen op het artikel van de Heer Van Schijndel zijn overigens bedoeld als kritische hulde aan zijn veelomvattend en gedegen werk uit de Belgische archiefbronnen!

L. G. C. M. VAN DIJCK.

Ubbena.

(LXXXIV, kol. 126—133, LXXXV, kol. 171).

De Heer E. M. Datema te Delfzijl deelde mij mede, dat in 1967 te Eenum achter de kerk, op de plaats waar zich vóór de afbraak het koor bevond, de grafzerken zijn blootgelegd van VIb, 1: *Willem Ubbena,* die volgens zijn grafschrift op 17 mei 1631 overleed en van zijn broeder VIIc, *Reint Ubbena* die — eveneens volgens zijn grafschrift — op 25 okt. 1639 overleed. Beide grafzerken vertonen als ouderlijke wapens der gebroeders de wapens *Ubbena x Alberda.* De geschreven genealogie *Alberda,* van de hand van de Heer Pathuis, noemt dit huwelijk niet, 'doch een potloodaantekening wijst op nog twee dochters nrs. 8 en 9 van *Reint Alberda* en *Sibe van Ballen,* van wie nr. 8 gehuwd moet geweest zijn met een *Ubbena van Spyck.*

Volgens inlichtingen van het Rijksarchief te Groningen volgt dit look uit het rouwbord nr. 5 in de kerken te Uithuizen en Uithuizermeden [1]), waar uit blijkt dat der broederen moeder een dochter is geweest van *Reint Alberda* de jongere (IIIb 2 Geneal. Alberda), hoofdeling tot Spijk en 't Zandt enz., raadsheer te Groningen 1514, † in 1557, en *Sibe van Ballen.*

Te Spijk zijn intussen bij de kerkrestauratie brokstukken gevonden van een grafzerk voor *Elizabeth Alberda anders Ubbena,* † 15 januari A° ?; deze lijkt mij de echtgenote van VIIIc, *Willem Ubbena, te* zijn.

IR. T. W. SIERTSEMA.

Het wapen van het waterschap „De Donge".

Bij Koninklijk Besluit van 19 mei 1969, No. 9, is aan het waterschap „De Donge" het recht verleend een eigen wapen te mogen voeren.

De officiële beschrijving van het wapen luidt als volgt:

„Van goud met een schildhoofd van krukken-„vair, sabel en zilver: over alles heen een gol-„vende paal van azuur, op het gouden veld aan „weerszijden vergezeld van een kort af gesneden „everkop van sabel, getongd van keel en met „houwers van zilver. Het schild gedekt met een „gouden kroon van drie bladeren en twee „paarlen."

De verklaring van dit wapen is eenvoudig. De Donge ontspringt in België en stroomt van zuid naar noord door Brabant om in de buurt van Geertruidenberg in de Bergsche Maas te vallen. Het overgrote deel van het stroomgebied wordt gevormd door lichtte gronden, het noordelijkste deel is laagveen, waar turfwinning eertijds op vrij uitgebreide schaal heeft plaats gevonden. Het dorp 's-Gravenmoer, waar de secretarie is gevestigd, draagt nog een naam die daaraan herinnert. Dit werd in het wapen in beeld gebracht door helt schild van goud te nemen (de zandgrond) met een schildhoofd van: „krukkenvair". Dit „krukkenvair", hier zwart en wit gekleurd, is een van de vele „pelswerken" die in de heraldiek worden gebruikt. Het leek hier toepasselijk omdat bij de lage vervening rechthoekige gaten in het veen worden gegraven tolt beneden de grondwaterspiegel, waarbij kuilen ontstaan die met water gevuld zijn. De uitgegraven specie wordt op het aangrenzende, onaangesneden veen geworpen om te drogen totdat er turf van kan worden gestoken. Het op deze wijze ontstane landschapsbeeld wordt benaderd door het zwart-witte krukkenvair.

De Donge werd als golvende blauwe „paal" van boven naar onder daar overheen aangebracht.

Om het geheel wat te verlevendigen werd aan weerskanten van die paal een 'everkop aangebracht als herinnering aan het feit dat in het tweede kwart der 18de eeuw een zodanige overlast van wilde zwijnen in het gebied werd ondervonden dat de regering door het uitloven van premies (f 12,— voor een volwassen dier en f 6,— voor een big) de bestrijding moest helpen bevorderen.

De kroon is het gebruikelijke versieringselement.

MR. G. A. BONTEKOE.

1) De Ned. Leeuw 1934, kol. 355—357, en Gron. Volksalm. 1929, blz. 210-211.

VRAGEN EN ANTWOORDEN,

van Baerdwijck-Verschoor. Omstreeks 1500 te Vreeswijk en verder in de omgeving van Charlois hebben schouten, schepenen en ambachtsvrouwen, behorende tot mijn geslacht *Verschoor,* in goud een zwart molenrad als wapen gevoerd.

Rietstap vermeldt in zijn werk „De wapens van den tegenwoordigen en den vroegeren Nederlandschen Adel" het geslacht *Van Baerdwijck* (Holland) met als wapen in goud een rood of zwart molenrad.

Kan iemand mij mededelen of hieruit enige conclusie kan worden getrokken m.b.t. een eventuele verwantschap?

Voorts zou ik gaarne bekend worden gemaakt met literatuur omtrent het geslecht *Van Baerdwijck.*

Rotterdam. E. G. VERSCHOOR.

van Berck „van Schijneveld" (LXXXVI 120-121). In het Kurl. Jahrbuch für Geneal. enz., jaargang 1895 blz. 29 vond ik een verhaal over de poging van *Heinrich von Bercken zu Stein-See* in 1620 om zich te kwalificeren voor opname in de Kurlandse ridderschap, hetgeen afgewezen werd; volgens de bewerker onbegrijpelijk, hij merkt erbij op: „Das Geschlecht war seit dem 15. Jahrhundert in Kurland; *Heinrich* wurde 1533, jan. 26 vom Ordensmeister Wolter v. Plettenberg mit Steinensee und Rautensee belehnt, welche Güter bis 1727 im Besitz der Familie blieben."

Er is een „Geschichte der Familie v. Bercken vom 15. Jahrhundert bis zur Gegenwart" von Rudolf v. Bercken, Gen. der Inf. a.D. Berlin 1895. Waarschijnlijk is daarin iets meer te vinden over de voorouders van *Wouter* (of *Walter*) *von Bercken.*

's-Gravenhage. IR. J. C. DEKNATEL.

van Bergen van de Grijp. *Johannes van Bergen van de Grijp* werd in 1735 tweede administrateur te Batavia en keerde in 1749 met zijn vrouw en twee kinderen naar Nederland terug. Hij werd te Leiden begraven in de Pieterskerk tussen 7 en 14 febr. 1784 en was al vóór 1738 (gehuwd met *Elisabeth Arnoudina van Beaumont,* ged. Kaap de Goede Hoop 2 maart 1721, begr. Leiden 3-10 febr. 1759, dochter van *Cornelis van Beaumont Cz.* (in 1712 onderkoopman te Colombo, 1713-1724 independent fiscaal aan de Kaap) en *Deliana Blesius* (ged. Kaap de Goede Hoop 29 nov. 1693).

Op 18 okt. 1772 testeerde *Johannes van Bergen van de Grijp* te Leiden, hij woonde aldaar op het Rapenburg en benoemde zijn neef Mr. *Cornelis Speelman* tot uitvoerder van zijn laatste wilsbeschikkingen. Uit zijn huwelijk met *E. A. van Beaumonf* sproten de volgende kinderen:

1. Mr. *Lieve* (waarschijnlijk ged. Batavia 24 dec. 1741), wend 7 dec. 1764 op getuigenis van Mr. Corn. Speelman, heer van Heeswijk en Dinther e.a. aangenomen als poorter van Leiden. Hij stierf na 1772 (waar?).
2. *Gijsberfha Petronella,* begr. Leiden 5-12 mei 1798 als weduwe van *Jan Crusius.*
3. *Nicolaas,* ged. Leiden 28 juli 1751, omtrent 1775 schepen der stad Heusden, in 1780 boekhouder der artillerie te Batavia, in 1784 notaris aldaar, † Batavia 12 juli 1792, tr. Leiden (ondertr. aldaar 11 dec. 1772) *Maria Guelmina Johanna van Royen,* uit Heusden. Uit dit huwelijk: *Adriaan van Bergen van de Grijp,* 'geb. Heusden in 1775, boekhouder te Leiden in 1826, tr. Bodegraven 25 maart 1796 *Gerardine Geerfruida Retel,* geb. Bodegraven 23 juli 1781, † beiden 24 aug. 1826 (hieruit stamt een nog bestaande tak).
4. *Elisabefh Cornelia,* ged. Leiden 16 jan. 1754, † Amsterdam 14 sept. 18 14, tr. Amsterdam in nov. 1780 *Ludovicus Daniël de Dieu* (1742-1789).
5. *Michiel Louis,* ged. Leiden 27 nov. 1754, begr. aldaar 12-19 febr. 1780.
6. *Adriaan Maarten,* ged. Ieiden 23 jan. 1756, begr. aldaar 15 mei 1756.

In 1662 kreeg een zekere *Marinus van Bergen van de Grijp* te Amsterdam een wapenbnief van keizer Leopold, waarbij werd aangenomen dat zijn geslacht afstamde van een bastaard van *Cornelis van Bergen-Glymes* (1458-1509). Verwant aan deze *Marinus* was jonkvrouw *Clara Magdalena van de Grijp gezegd van Bergen (Berchem),* die huwde met *Jacob van der Houven* heer van Heeswijk en Dinther, schepen van 's-Hertogenbosch; hun dochter *Agatha van der Houven* (geb. 's-Gravenhage 30 jan. 1691) was de moeder van de bovengenoemde Mr. *Corn. Speelman* (1722—1787), veertigraad van Leiden en aldaar in de Hooglandse kerk begraven. Volgens aantekeningen in het bezit der familie waren *Marinus* en *Clara Magdalena* kinderen van *Michiel* en *Anna de Haze* (dr. van *Jeronimus de Haze,* heer man Stabroeck, en een *van Schoonhoven)* en kleinkinderen van een *Marinus* (dir. der V.O.C.) en *Eva Ment,* hetgeen wordt bevestigd door de kwartieren *Speelman* (Geslaoht Wittert, deel II, bijl. III, 183).

Waar en wanneer is bovengenoemde *Johannes van Bergen van de Grijp* geboren en gehuwd en wat is er van zijn voorgeslacht blekend ?

's-Gravenhage. DR. A. W. E. DEK.

Dennewitz (Dennewisz). In de 19de eeuw immigreerden één of meer leden van het geslacht *Dennewifz (Dennewisz)* vanuit Pruisen naar Nederland. Een jongeman van die naam stierf zonder erfgenamen na te laten, waardoor zijn nalatenschap verviel aan de staat. Deze nalatenschap zou zijn gebruikt als kleedgeld voor behoeftige bruiden.

Nadere gegevens gevraagd.

Workum. **MR. B. VAN HAERSMA BUMA.**

van Duym-van Ameyden, Gevraagd nadere gegevens betreffende de volgende personen en hun voorouders:

Hoyfe van Duym, geb. Schurega in 1739, gezagvoerder der O.I.C., † op zee 1791, tr. Rotterdam 9 aug. 1761 *Anna van Ameyden,* ged. Rotterdam 30 okt. 1740, † 'aldaar 26 okt. 1823.

Hun ouders zouden zijn:

Hoyfe Hidde van Duym, geb. in 1712, koerier en jagermeester van de Prins van Oranje eerst in Friesland later in Holland, † in 1796, tr. in 1738 *Ida van Zanen,* geb. in 1710 of **1720,** † in 1790.

Aarf van Ameyden, geb. in 1702, † in 1777, tr. in 1738 *Tonia Roodenrijs,* † in 1805; hij zou de zoon zijn van *Joost Aartsz. van Ameyden,* geb. in 1670, † in 1751, tr. in 1694 *Aalfia Jansdr. van Doorne,* geb. in 1678, † in 1744.

Hilversum. E. J. C. **KAMERLING.**

Entzinger. *Jan Carel Entzinger* werd geboren te Arnhem 5 januari 1834 en stierf te Batavia 9 febr. 1907, hij huwde te Batavia 28 juni 1865 *Adtiana Frederika Constance Meijer. Jan Carel* had uit dit huwelijk elf kinderen, allen geboren te Batavia.

Volgens zijn geboorteacte was *Jan Carel* de natuurlijke zoon van de 22-jarige *Henriëffe Enfzinger,* die ongehuwd in de Lutherse steeg woonde. Volgens deze aate was *Henriëffe* ook te Arnhem geboren, haar geboorteacte was echter niet te vinden, evenmin haar overlijden. Wellicht was zij verwant aan *Georg Michael Entzinger,* die 9 januari 1783 be Bellheim geboren werd als zoon van *Andreas Entzinger* en *Eva Cafharina Eswein.* Bellheim ligt in de Palts. *Andreas* overleed te Bellheim 14 nov. 1793, zijn vrouw hertr. met de schoenmaker *Valentin Nutz.* Op 3 aug. 1814 gaf zij bij een notaris in Landau toestemming voor het huwelijk van *Georg Michael,* het huwelijk werd in Arnhem gesloten. *Georg Michael* stierf te Arnhem 28 okt. 1820 als mr. schoenmaker, zijn vrouw *Anna Cafharina van Reeken* werd te Arnhem R.K. gedoopt 16 dec. 1787 en stierf aldaar 6 maart 1838. Te Arnhem werden uit dit huwelijk vier zonen geboren:

1. *Andries Jacobus,* geb. 21 april 1814, stierf vier dagen later.
2. *Georg Michael* junior, geb. 23 mei 1815, † Amsterdam in 1846, was gehuwd met *Everdina van Breda,* uit Dordrecht. Hun zoon *Cornelis Johannes Enfzinger* (1841—1876) woonde te Amsterdam en had een fabriek van mineraalwater te Rotterdam.
3. *Henri Valentijn,* geb. 20 april 1817, fuselier te Leiden, † 's-Gravenhage 23 juni 1841, 24 jaar oud. Merkwaardigerwijs vindt men te Arnhem zijn overlijden ook al vermeld op 25 april 18 17.
4. *André Valentijn,* geb. 10 april 1819, van wie verder niets bekend is.

Gevraagd nadere gegevens omtrent *Henriëtfe Enfzinger* (geboorte, overlijden, afstamming) en haar verwantschap met voornoemde *Georg Michael Enfzinger.*

's-Gravenhage. **DR. A. W. E. DEK.**

Fauconnier. *Joan Fauconnier,* gehuwd met *Margarefha Montanier* ('vgl. Ned. Leeuw 1965, kol. 266), zou volgens een aan'tekening — helaas zonder bronvermelding — in de collectie-De Groot in de bibliotheek van ons Genootschap een zoon geweest zijn van *Jean Fauconnier* en *Marie Romborgh,* van welk echtpaar ik te Amsterdam het volgende vond:

Jean Fauconnier, geboren Antwerpen ca. 1581, koopman en bankier te Amsterdam — zoon van *Philippe Fauconnier,* koopman uit Doornik, en *Susanne Gabry,* mede afkomstig uit Door-

nik (vgl. mutueel testament dd. 5 sept. 1595, notaris Lieven Heylinck, G.A. Amsterdam, not. arch. 48) — tr. (ondertr. Amsterdam 21 maant 1613) *Marie Romborgh*, geboren Wezel ca. 1593, dr. van *Pierre Romborgh*, die bij de ondertrouw assisteert.

Jean Fauconnier en *Marie Romborgh* lieten te Amsterdam van 1616 tot 1629 acht kinderen Waals dopen, evenwel gee-n *Jean*. Is het gezin na 1629 naar elders verhuisd en is de doop van *Jean* daarom niet in Amsterdam te vinden? Volgens De Wapenheraut 1897, pag. 188, was *Marie Romborgh*, weduwe van *Jean Fauconnier*, regentes van het Waalse Weeshuis te Amsterdam in 1646, 1647, 1655 en 1656.

Weet een der leden toevalligerwijs, of *Jean Fauconnier* Jr. inderdaad een zoon was van *Jean Fauconnier* Sr. en *Marie Romborgh* en waaruit dit blijkt? Is verder voorgeslacht bekend van *Philippe Fauconnier* en van *Susanne Gabry?*

Naarden. **Mr. A. J.** Kronenberg.

Goossens. *Johannes Goossens*, of in de oude spelling *Goessens*, werd geboren Siam ca, 1667, werd provisioneel assistent in dienst der V.O.C. in 1684, assistent 1689, boekhouder 1693, † Batavia 1702/'03, tr. Batavia ca, 1695 *Sophia. Fauconnier*, ged. Amsterdam (W.K.) 1 jan. 1676, dr. van *Joan Fauconnier* en *Margaretha Montanier* (vgl. Ned. Leeuw 1965, kol. 266).

Johannes Goossens was de derde zoon van *Gillis Goossens*, geb. ca. 1640/'45, onderkoopman in dienst der V.O.C., secunde van Siam 13 juli 1678, † Batavia kort vóór 1 april 1679, en van *Geertruyd Cloppenburgh*, ged. Batavia 4 okt. 1646, † aldaar kort vóór 5 juli 168'6, dr. van *Joan Jansz. Cloppenburgh* en *Magdalena Jansen.* (Vgl. Brief van weesmeesteren van Batavia aan weesmeesteren van Amsterdam van 6 dec. 1692. met als bijlage 10 o.m. kopie-testament van *Gillis Goossens*, verleden op 2 maart 1679 voor notaris J. Boeswant te Batavia; kopie-testament van *Geertruyd Cloppenburgh*, verleden op 25 mei 1686 voor notaris D. Reguleth te Batavia; boedelinventaris van *Geertruyd Cloppenburgh* van 5 juli 1686. G.A. Amsterdam.)

Wie was de vader van *Gillis Goossens?* Blijkens een aantekening in de collectie-De Groot in de bibliotheek van ons Genootschap is zijnerzijds als mogelijke vader 'gedacht aan de Compagniesdienaar *Johannes Goossens*. Deze *Johannes Goossens* is naar alle waarschijnlijkheid het kind van *Johannes Goossens Sr.* (en *Tanneke Smeijers*), dat werd gedoopt te Amsterdam (Luth. K.) **22** jan. 1617; hij wewd assistent-koopman in dienst der V.O.C. in 1633, koopman op 29 jan. 1642, repatrieerde in 1645. opnieuw naar Indië en opperkoopman in 1646, secunde vaa Maiiabar op 27 aug. 1652, repatrieerde ten tweede male omstreeks 1658, begraven te Amsterdam (O. K.) 25 sept. 1662. Hij tr. 1° *Andrea Hornhovius;* tr. 2° (ondertr. Amsterdam 15 dec. 1660; huw. voorw. 22 dec. 1660, notaris Fr. Meerhout, G.A. Amsterdam, not. arch. 2093) *Anna Wit.-heyn*, ged. Amsterdam (Luth. K.) 26 sept. 1640, dr. van *Joan Witheyn* en *Maria Meerman;* zij hentr. (ondertr. Amsterdam 5 maart 1664; huw. voorw. 29 febr. 1664, notaris Fr. Meerhout, G.A. Amsterdam, not. arch. 2094) *Joan de Mey* (vgl. Ned. Adelsboek 1949, blz. 103) .

Uit een tweetal akkoorden tussen *Anna Witheyn*, weduwe van *Joan Goossens.* en de ab-intestaat-erven van haar man over diens boedel (aktes dd. 23 maart 1663 en 1 okt. 1663 notaris Fr. Meerhout, G.A. Amsterdam, not. arch. 2102 A nr. 41 en 2102 A nr. 145) blijkt, dat zijn nalatenschap 'ging naar zijn zusters en zusterskinderen en naar de hinderen van zijn vooroverleden broer *Salomon Goossens: Joan Goossens* kan dus niet de vader zijn geweest van *Gillis Goossens*, maar was hij soms zijn oom en *Gillis* mitsdien een kind van *Salomon?*

Wat ik omtrent *Salomon Goossens* aan de weet kon komen s uiterst mager. Hij moet een der oudere, vermoedelijk te Dantzig. (tussen 1608 en 1615 geboren kinderen geweest zijn van *Johannes Goossens* Sr. en *Tanneke Smeijers*. Voorts verbleef hij omstreeks 1646 op Formosa en omstreeks 1650 te Batavia, terwijl hij vóór 6 sept. 1658 overleden moet zijn.

Blijkens deel C van hst register van Voogdijen van de Weeskamer van Amsterdam werd op 6 sept. 1658 aangesteld tot voogd over de drie onmondige kinderen van *Salomon Goossens* hun oom *Johannes Goossens*. Uit het Inbrengregister van dezelfde Weeskamer, daal 39, folio 188, blijken de namen van twee dezer kinderen, 't.w. *Elisabeth Goossens*, volgens haar Amsterdamse ondertrouwakte dd. 4 april 1664 ca. 1646 op Formosa geboren, en *Salomon Goossens* Jr., wiens Amsterdamse ondertrouwakte van 19 mei 1673 ais geboorteplaats aangeeft Batavia, terwijl zijn geboortejaar omstreeks 1650 moet zijn gelegen.

Was *Gills Goossens* het derde onmondige, niet nader aangeduide kind van *Salomon Goossens?* Kan een lezer mij dienaan gaande inlichten?

De in het voorafgaande genoemde *Johannes Goossens* Sr. is geboren te 's-Hertogenbosch ca. 1582, woonde sedert 1606 te Amsterdam, kwam op 2 aug. 1633 uit als opperkoopman in dienst der V.O.C., werd in Indië visitateur op, 26 nov. 1633, † 5 dec. 1641, tr. (ondertr. Amsterdam 31 mei 1608) *Tanneke Smeijers*, geb. te Ruisbroek in Klein-Brabant (**prov.** Antwerpen), weduwe van *Cornelis Louwens.*

Naarden. **Mr.** A. **J.** Kronenberg.

van Hattum-Couper (LXIX 220-221; LXXIV 184). *Cornelis van Hattem*, in 1723 te Leerdam gehuwd met *Maria Couper*, wend geboren te Asperen 6 juli, 1698 (in de kwartierstaalt *Perk* in „Gens Nostra" 1956, blz. 84, wordt zij vermeld als *Willemijntje Couper;* of dit juist is weet ik niet).

De Heer W. A. Wijburg Jr. (te Utrecht) was zo vriendelijk mij te berichten dat deze *Cornelis van Hattem* waarschijn de zoon is van de echtelieden *Nicolaes van Hattem* en *Maayke Rheyne*, die in Asperen woonden in 1698. „Zeer waarschijnlijk is dit echtpaar identiek met het echtpaar *Nicolaes van Hattem* (afkomstig uit Maurik) en *Maria van de Burghgraeff*, welk echtpaar mogelijk te Sliedrecht gehuwd is.", aldus de Heer Wijburg. Ais dat juist is, dan is *Nicolaes van Hattem* een zoon van *Willem Pontiaensz. van Hattem*, tr. 2° *Margarethe Wttenweerde* (zie Jaarboek Centraal Bureau voor Genealogie, deal XI (1957, biadz. 43, artikel „David Hendrik baron Chassé en zijn geslacht".) Deze *Van Hattem's* waren de zgn. „Schaar-*Van Hattem's*", behorende tot de notabele groep Betuwse *Van Hattem's*, die een droogscheerders-schaar in hun wapen voerden.

Gaarne nadere gegevens in dezen.

Zierikzee. **Dr. Mr.** H. P. **Schaap.**

INHOUD VAN DIT NUMMER.

Bestuursberichten. -- De kwartieren Craan-Breekpot, door Mr. G. J. J. van Wimersma Greidanus. — Erkenning van eer voor Joseph van Cantfort ?, door Mr. J. Belonje. — Korte mededelingen: De moeder van Willem heer van Horne † 1343; Marijnen; De nakomelingen van Johan van Oldenbarnevelt; Rotsaert of Botschart van Vlodrop?; Ubbena; Het wapen van het waterschap „De Donge". — Vragen en antwoorden.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,

BESCHERMHEER Z.K.H. DE PRINS DER NEDERLANDEN

Dit blad verschijnt maandelijks en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.

Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maand blad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur Mr. W. W. van Valkenburg, *„Nijenstede", Backershaegenlaan. 70, Wassenaar.*

De jaarlijkse contributie (abonnement) ad *f* 25,— gelieve men steeds vóór 1 februari te voldoen door storting op postrekening no. 20910 ten name van de penningmeester van het Genootschap te 's-Gravenhage.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur, gelieve men te richten tot de Secretaris Dipl. Ing. A. Corts, ***Louise de Colignylaan 18, Oegstgeest.***

Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan het Bureau van het Genootschap, *Bleyenburg 5, 's-Gravenhage.*

Betalingen aan de Bibliotheek dienen te geschieden op postrekening no. 487073, ten name van de Bibliotheek van het Genootschap te 's-Gravenhage.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

No. 6 LXXXVIe Jaargang **juni 1969**

De afstamming van Aline Ovingh († 1632) (II),

door Dr s. 0. D. J. ROEMELING.

(vervolg van LXXXV, kol. 201-217).

§. 1. Inleiding+

Dat verwantsohapsaanduidingen als „zwager" en „neef" destijds een ruimere interpretatie kenden dan in het huidige spraakgebruik: is een ervaringsf eit, dat de genealoog door schade en schande wijs doet worden bij het hanteren dezer termen. De charme van deze termen is echter dat het de onderzoeker noopt en uitnodigt tot een bredere fundering voor de conclusies, die hij op het eerste gezicht uit een enkele vermelding van een bepaalde relatie trekt. Ten rechte wees de Heer L. J. van der Klooster te 's-Gravenhage ons er op, dat enkele door ons aangenomen familiebetrekkingen onjuist wanen aangegeven. In dit geval betrof het tweemaal conclusies, getrokken uit „zwager"-vermeldingen.

In de eerste plaats werd als vaststaand aangenomen dat *Femme Polman,* gehuwd met Steven *ter Borch* (Ned. Leeuw LXXXV, kol. 208), een dochter was van Johan *Polman.* De in Ned. Leeuw LXVIII (1951), kol. 105, aangehaalde acte van huwelijkse voorwaarden tussen Steven *ter Borch en Femme Polman,* geeft aan, dat *Femme* een dochter was van Roelof *Polman:* „hier en tegens soe geven *Zuute weduwe Roeloff Polmans* ende *Symon Polman* oir soen Zuute myt Symon oeren momber joffer *Femme* voirsc. oere dochter ende suster ter gerechter medsgave ...."[1]).

Een „zwager"-relatie tussen *Hendrik van Munster,* heer te Ruinen, en Roelof *van den Klooster Reintszoon* ener- en *Johan Ovingh* anderzijds (Ned. Leeuw LXXXV, kol. 213) werd eveneens onjuist geïnterpreteerd. Ten onrechte werd daarbij aangegeven, dat *Roelof van den Klooster* met een zuster van *Hendrik van Munster was* gehuwd; de Heer van der Klooster merkt op dat diens vrouw Jutte *Grevinck* was. Een verwisseling met zijn gelijknamige grootvader, 'gehuwd met een zuster of halfzuster van *Hendrik's,* gelijknamige grootvader (zie § 7) speelde hier parten. Op zichzelf had de omstandigheid dat onder de voorstanders over de kinderen van *Johan Ovingh* en *Agnes (N.)* genoemd worden *Harmen van Munster* en *Wessel van Munster* reeds een waarschuwing moeten inhouden voor het overhaast trekken van de conclusie dat *Agnes* een zuster was van de Ruinense heer *Hendrik van Munster.* Wel kon, waar de twee andere voorstanders gerekend konden wonden de zijde van *Johan Ovingh* te representeren, met recht worden aangenomen dat *Agnes* tot de kring van de *Van Munster's* behoorde. Doch, ware zij een zuster van *Hendrik,* waarom trad dan deze niet als voorstander op? Dat niet hij, doch *Harmen* en *Wessel van Munster* mede de voogdij uitoefenden, had tot de conclusie moeten leiden, dat *Agnes (N.)* nader aan hen dan aan *Hendrik* verwant moest zijn. De relatie tot de *Van Munster's* bleef echter vooralsnog raadselachtig.

De Heer van der Klooster verschafte de sleutel tot de oplossing van het probleem. Uit de manuscript-genealogieën van Mr. W. A. baron van Spaen la Lecq deelde hij het volgende mede:

> *Herman van Munster* (zoon van Roelof *van Munster* en *Bauwe Heemstra),* rentmeester van Dinxperlo *1527,* die in 1534 land ontvangt van Karel van Gelre; gehuwd met *Margriet van Schoneveld gen. Graesdorp* (credo

1) Huisarchief Farmsum (R.A. Groningen), reg. 184.

Ludolf tot Aeding en ..... *Hackfort* dochter, weduwe *Atnbrosius van Virmond,* die *1539* sterft), waarvan:

1. *Hendrik van Munster tot Nijenhuis, 1576,* gehuwd mat *Sophia Schaep tot den Dam.*
2. *Elsabe van Munster,* gehuwd met *Johan van Dedem.*
3. *Trude van Munster,* gehuwd met *Willem Raeshorn.*
4. *Agnes van Munster,* gehuwd met *Johan Oeving.*
5. *Joost van Munster,* gehuwd met zijn dienstmaagd.
6. *Wessel van Munster,* gehuwd mat *Anna van Groothaus.*

De filiatie van *Agnes* als door Van Spaen aangegeven, wordt in essentie bevestigd door een vondst van Ds. J. W. Schaap te Franeker, voor de mededeling waarvan wij hem zeer dankbaar zijn. Hij merkt op, dat in de aantekeningen van F. P. A. Heerkens (thans eigendom van de „Vereeniging tat Beoefening van Overijsselsch Regt en Geschiedenis") onder nr. 61 1 wordt gevonden een fragment-genealogie *Oevinck,* die aanvangt met . . . *Oevinck,* gehuwd met *Alyt van der Borch,* waarvan een zoon *Johan,* die huwde met *Agnes van Munster,* dochter van *Jan* (!) en *Margarefha van Grasdorp van Schoonfeld.* De reeks vervolgt met hun zoon *'Thomas* aliter *Johan* (ten rechte: *Johan),* gehuwd met *Johanna Knoppert,* waaruit *Johan* (ten rechte: *Thomas),* gehuwd met *Barbara van der Lawick.*

Deze aan het Stam- en Wapenboek van N. X. van Ceulen ontleende gegevens zijn op het punt van de voornamen van enkele *Oving's* enigszins verwarrend; afgezien daarvan alsmede van de afwijkende voornaam *Jan* bij *Agnes'* vader, zijn de vermeldingen in overeenstemming met hetgeen van elders bekend is (aangaande de huwelijken *Oving-ter Borch* en *Oving-Knoppert* wordt verwezen naar Ned. Leeuw LXXXV, kol. 201 vlgg.).

Voorts kan worden gewezen op een genealogie-*Von Miinster,* door Von Steinen opgenomen in zijn Westfälische Geschichte [2]. Hieraan ontleenden wij het volgende:

1. *Henrich von Münster,* gehuwd met Nese *de Vos van Steenwijk* (ex matre *van Ittersum).* waarvan o.m.:

IIa. *Herman* (volgens anderen *Henrich*), Heer te Ruinen, gehuwd met *Anna,* dochter van *Reiner van Raesfeld* en *Heilwig van Haeften.*

IIb. *Bernd,* gehuwd met *Margret van Grasdorp* (anderen noemen haar *Margret van Aeswin te Gramsdorf*), waarvan:

1. *Henrich,* gghuwd met *Sophie Schaep.*
2. *Joost,* 'gehuwd met zijn dienstmaagd.
3. *Wessel,* 'gehuwd mat *Anna van Grothaus.*
4. *Trude* (te lezen voor „*Fhende*"), gehuwd met *Willem Raeshorn te* Zutphen.
5. *Agnes,* 'gehuwd mat *Johan Oiring.*

Het is van belang in (herinnering te houden, dat in deze genealogie een *van Ittersum* als moeder van *Nese de Vos van Steenwijk* genoemd wordt.

Tenslotte kan in dit verband nog worden gerefereerd aan de publicaties van wijlen Mr. H. L. Hommes over de *Van Munster%. Na Herman van Munster* aanvankelijk als zoon van *Roelof van Munster* te hebben beschouwd [3]), voert hij hem later, mede op grond van informatie van Mr. J. Belonje, op als diens broer en geeft hij over hem meer bijzonderheden [4]). Als diens vrouw noemt hij *Jutta van Raesfeld;* volgens anderen zou hij gehuwd zijn met *Margaretha van Schonefeld gen. Grasdorp.* Als zijn kinderen vermeldt hij:

1. *Hendrik,* tot Nijenhuis, vermeld 1538-1570, 'gehuwd met *Sophia Schaep.*
2. *Joost,* gehuwd met zijn dienstmeid, waarvan 5 zoons.
3. *Elsabe,* gehuwd in 1576 met *Johan van Dedem,* † *1585.*
4. *Wessel,* gehuwd met *Anna van Grothaus,* waarvan 5 kinderen; daaronder:
   c. *Theodora,* gehuwd met *Willem van Raeshorn.*
   e. Agnes, gehuwd mat *Johan von Oirich.*

Gezien de afwijkingen met Von Steinen en Van Spaen is het niet waarschijnlijk, dat de meest recente publicatie over de *Van Munster's* mede op deze bronnen steunt. Merkwaardig is hier de lezing „*Oirich*", terwijl Von Steinen „*Oiring*" noemt. In beide gevallen zal zeker *Oving* gelezen moeten worden,

Vergelijken wij nu de verschillende geciteerde bronnen dan valt op, dat de vader mat steeds wisselende voornaam wordt genoemd; ten aanzien van de naam van de moeder bestaat bij drie auteurs eenstemmigheid; slechts laatstgenoemde bron plaatst *Agnes* in een jongere generatie. Toch behoeft over de juiste voornaam van de vader niet lang te worden getwijfeld. De door Von Stetinen aan *Anna van Raesfeld* toegedachte *Herman van Munster* was nimmer heer te Ruinen; *Anna* was gehuwd met *Berend van Munster,* heer te Ruinen (zoals hierna nog ter sprake komt), zodat door Von Steinen slechts de voornemen zijn verwisseld. Gezien de hiervoor genoemde uit de voogdij geconcludeerde nauwe verwantschap tussen *Herman van Munster* en *Agnes* komt de naam *Herman* ons als juist voor. Zo wij dan aannemen dat *Agnes Herman's* dochter was, traden haar vader en een van haar broers als medevoorstanders over haar kinderen op. Van de zes (volwassen geworden) kinderen van *Herman van Munster* was zij het enige kind, dat de vader blijkbaar in de dood voorging.

De verschillende auteurs geven voor hun vermeldingen geen bronnen aan. Waardoor nu worden hun opgaven mogelijk ondersteund c.q. als onjuist gequalificeerd? Daarbij zal eerst aandacht worden besteed aan de *Van Munster's* en hun verdere relaties, daarna wordt ingegaan op vermeldingen ten aanzien van Agnes' moeder.

§ 2. De Van **Munsters.**

Op 1 mei *1575* verkopen *Henrich, Wessel en Joest van Munster,* gebroederen, *Wyllem Raessoeren* en *Johan van Deernen* (volgens zegelrandschrift: *van Dedcm),* hun „swagers", een huis met land te Ruinen aan de Oosterstraat gelegen, zoals hun is aangeërfd; allen zegelen de transportacte [5]). Waar de nagelaten betrekkingen van *Agnes* niet worden vermeld, moet zij (zo zij hun zuster is geweest) bij huwelijk zijn uitgeboedeld.

Hinrich, Wessel en *Joest van Munster tho Nyenhuiss* dragen op 25 oktober 1576 aan *Hinrich van Munster,* heer van Ruinen,

---

2) J. D. von Steinen, Westfälische Geschichte, 111. Theil, Lemgo 175'7, pp. 960 vlgg., i.h.b. p. 964.

3) De Navorscher, jrg. 97, pp. 25 vlgg., i.h.b. p. 27.

4) De Navorscher, jrg. 98, pp. 150-151.

5) Huisarch. Farmsum reg. 520 (het huis was niet te Groningen gelegen, zoals de regestenlijst aangeeft). J. Westra van Holthe, De Ridderschap van Drenthe, Assen 1950, p. 45 noot 7, wijst op het randschrift „*van* ***Dedem"*** voor het zegel van „*Johan van Deemen*" aan dit stuk.

en diens vrouw *Elssebe Ripperda* over een rente uit land te Blijdenstein, „uns nha dode unser gottselighen leven vaders *Hermans van Munsters*" toegevallen. Deze rente was in twee gedeelten door de „Erbare en Frome *Herman van Munster* voor zich *en zijn* erfgenamen (van zijn vrouw wordt in beide gevallen geen melding gemaakt) verkregen op 13 september *1524* en *21* juli 1540 [6]). Dat *Herman* de vader was van althans de in 1575 genoemde broers en hun dan niet met name genoemde zusters, blijkt ook uit twee transporten d.d. 18 juni 1577. *Hynryck van Munsfer fo Nyenhuis* en *Sophia Schaeps* e.l. (zij tekent als Sofyee *van Malsfe (?)* resp. Sofyee *van Melste* (?)) dragen dan over aan *Hendrik van Munster,* heer van Ruinen, en zijn vrouw een roggerente, blijkens de brief, waardoor dit stuk is gestoken, welke rente *Hendrik van Munsfer tot Nyenhuis* van zijn vader *Herman van Munsfer* deels is aangeërfd, deels „in broeder scheydungh tho gedelet" is. Bij heit transport voor de buren is als buur aanwezig *Johan Ovynghe;* een relatie tot partijen is niet aangegeven.

De „principale" brief is gedateerd vrijdag na Onze Lieve Vrouwen-geboorte 1461 :*Roloff den Vos van Sfeenwyck* verwerft dan deze rente, gaande uit Alinge te Lede onder Dwingelo, wan Heyne Alinge. Het eerste stuk is door de brief van 1461 getransfigeerd; andere transfixbrieven zijn er niet geweest, zodat de rente, die in 1461 wand gevestigd, rechtstreeks van *Roloff de Vos van Steenwijk* op de *Van Munsfer's* moet zijn gekomen. Een dergelijke automatische overgang kan slechts bij vererving geschieden; verkoop der vordering (cessie dus) zou een brief van overdracht noodzakelijk maken en zoals gezegd, deze is hier niet geweest, totdat in 1577 de rente werd overgedragen. De vererxing zal in de volgende paragraaf, wanneer de relatie tot *De Vos van Sfeenwijk* ter sprake komt, van belang blijken te zijn.

Het tweede stuk d.d. 18 juni 1577 behelst de overdracht van een andere roggerente, die *Hendrik* op dezelfde wijze had verkregen. Bij dit stuk blijkt niet, wanneer deze rente wend gevestigd; de brief, waarbij dit geschiedde, ging verloren [7]) .

De vermeldingen van Van Spaen over *Herman van Munster* en zijn ons bekende vijf *(Agnes* hier buiten beschouwing gelaten) kinderen worden dus bevestigd ((opgemerkt wordt dat Von Steinen van een kind, gehuwd mat *Johan van Dedem,* geen melding maakt). Is dan ook vertrouwen gerechtvaardigd in zijn opgave, dat *Herman* een zoon was van Roelof: *van Munster* en *Bawe Heemsfra,* te meer waar Von Steinen, afgezien van een verwisseling van de voornamen, betrokkene tolt ouders geeft *Hendrik van Munsfer* en *Agnes (Nese) de Vos van Steenwijk?*

Over *Herman van Munster* zelve is weinig bekend. Van Spaen noemt hem in 1527 rentmeester van Dinxperlo, terwijl hij in 1534 van Karel van Gelre land zou hebben verkregen (cf. de Inleiding). In Drenthse bronnen komt hij slechts een enkele keer voor. In 1547 en 1548 voert hij een proces over eigendommen, waarin hij wegens „syn lange (rustelick) besit" erkend wordt [8]). Als leenman van de heerlijkheid Ruinen komt hij, met *Johan Qvinck,* voor op 23 mei 1551 [9]).

6) Archief Heerlijkheid Ruinen inv. 94****. Opvallend is het niet voorkomen van een titulatuur als „de Edele ..." voor *Herman van Munster.*

7) Rijksarchief Assen, aanwinsten 1949 (niet geïnventariseerd) : verzameling charters en stukken betreffende de *Van Munster's,* die een belangrijke aanvulling betekent op het archief van de heerlijkheid Ruinen.

8) Mr. J. G. Ch. Joosting, Ordelen van den Etstoel van Drenthe 1518-1604, pp. 163, 1'72, 195.

9) Arch. Heerlijkheid Ruinen inv. 72 reg. 16.

Terloops werd Roelof *van Munsfer* in het voorgaande artikel ter sprake gebracht in verband met de moord op Heyne Poele door knechten van „eenen hooftmann gehieten *Johan Oovinck*" [10]), als wraak voor de in 1499 door Poele ondernomen plundering van het ouderlijk huis van *Roelof's* vrouw [11]). Ds. M. ten Broek, die over *Roelof's* roerig leven (over diens pogingen een eigen heerlijkheid rond Meppel te stichten, werd voordien uitvoeriger door B. Lonsain bericht [12])) veel interessants mededeelt, kent uit diens huwelijk met *Bawe Heemsfra* wel diens zoon *George (Jurjen)* (geb. omstreeks 1500, † na 1546; met zijn moeder door Karel van Gelre beleend mat Westerwolde; de Gelderse gezindheid van de *Van Munsfer's* blijkt zeer duidelijk) en *Roelof* († 1558) en misschien *Johan,* domkelner te Riga [13]), doch vermeldt geen zoon *Herman.*

Inderdaad blijkt laatstgenoemde geen zoon, doch een broer [geweest te zijn van Roelof *van Munsfer.* De acte van huwelijksvoorwaarden tussen *Bernf van Monster,* heer te Ruinen, en *Anna van Raesfelt,* d.d. eerste vrijdag in de vasten 15 18, noemt *Herman van Monster* als broeder van de bruidegom, voor wie verder als dedigslieden optreden *Jan Drosfe fo Vyssering, Jan van Monster fen Boessler, Hinrich van Monsfer ter Loborch* en *Borchart van Wesferholf* (die later nog ter sprake zal komen) .

Berenf van Munster brengt ten huwelijk in de Oldenhave en de 'heerlijkheid Ruinen. *Anna van Raesfeld was* een dochter van *Reyner wan Raesfeld* en Joffer *Heylwych van Haefffen,* zoals ook Von Steinen aangaf. Ten aanzien van de nalatenschap van haarbroer *Goessen* wondt zij bij diens kinderloos overlijden geprivilegieerd. *Reyner van Raesfeld* laat zich bij het aangaan dezer voorwaarden bijstaan door *Jan* heer tof *Deembeck, Jan van Raesfelt* heer ten Oestendorp, *Aernt van Raesfelt* en *Berndf van Wcsferholf* [14]).

Berenf van Munster overleed 21 maart 1545; *Anna van Raesfelt,* zijn weduwe, sbierf 3 juli 1549 [15]).

Wanneer op S. Margriet (20 juli) 1551 hun zoon *Hendrik van Munsfer,* heer te Ruinen, huwelijkse voorwaarden aangaat met *Ulske* (later *Elsabe* of *Elisabeth* genoemd) *Ripperda,* dochter van *Hayo Ripperda,* wordt hij geassisteerd door *Herman van Munster, Goessen van Raesfelt* en *Jurgen van Munster* [16]). Eerstgenoemden waren ooms, *Jurgen* een zoon van bovengenoemde *Roelof* en dus een neef van de bruidegom.

Op 28 september 1551 verklaart *Hendrik van Munster* van *Haye Ripperda* ontvangen te hebben een bedrag ad 4.000 daalder ter voldoening van de bruidschat van zijn vrouw [17]).

Om op de relatie tussen *Jurgen* en *Hendrik van Munsfer* terug te komen, zij wanen neefs, aangezien *Roelof van Munsfer,* zoals Hooft van Iddekinge in 1868 aantoonde [18]), een zoon was van *Hendrik van Munster* en *Agnes de Vos van Steenwijk, en*

10) Ned. Leeuw LXXXV, k. 211.

11) Gron. Volks Almanak 1932, p. 150.

12) Nieuwe Drentse Volks Almanak 1924; vgl. ook J. Poortman, Meppel door de *eeuwen* heen, Meppel, pp. 18 vlgg., die in het onzekere is over de afkomst van *Roelof van Munster.*

13) Als onder 11, p. 156. Hommes noemt Johan een zoon van *Roelof van Munster († 1558)* en *Maria* van *Selbach* (De Navorscher, jrg. 97, p. 27).

14) Als onder 7.

15) Arch. Abdij Dikninge (R.A. Assen), inv. 231.

16) Als onder 7. J. Westra van Holthe, op. cit., p. 106, noemt als datum van de belijding van huwelijkse voorwaarden 13 juli 1550, als datum van de huwelijksvoltrekking 10 juni 1551.

17) Arch. Huize Verwolde, Laren (Gld.), inv. 36.

18) Vermeld door Ds. M. ten Broek in Gron. Volks Almanak 1932, p. 113.

dus een broer van *Berent* en *Herman*. Laatstgenoemde gaf een van zijn dochters (de oudste?) de voornaam van zijn moeder, Agnes. Deze voornaam blijkt op 19 augustus 1485, wanneer *Hendrik van Munster* zijn vrouw *Niese* ter lijftucht 70 mudden rogge uit de Oldenhof te Ruinen en 1/2 vat boter uit de boterpaoht toekent [19]).

§3. Agnes de Vos van Steenwijk en haar afstamming en familierelaties.

De afkomst van *Agnes de Vos van Steenwijk* heeft reeds lang de genealogen geïntrigeerd. Het is hier de plaats te refereren aan de vermelding van Von Steinen, dat haar moeder een *van Ittersum* was [20]). Omstreeks anderhalve eeuw na deze mededeling van Von Steinen stelde Herman Graf zu Münster een vraag naar de ascendenten van *Agnes de Vos van Steenwijk uit* de „heerlijkheid Entinge", d o c h t e r, zoals hij aangeeft, van *Johan* en N. *van Echten*, voor wie op zondag na Petrus en Paulus 1471 [21]) huwelijkse voorwaarden worden aangegaan mat *Hendrik van Munster* [22]). Een tweede vaaag, in een breder verband, werd in 1912 geplaatst [23]).

Voorzover wij hebben kunnen nagaan, is de essentie van de vraag nimmer expliciet beantwoord. De vraag zelve roept reeds aen raadsel op: wel wordt de dagtekening der huwelijkse voorwaarden opgegeven, van de inhoud c.q. de bron wordt niet gerept. Bevatte het stuk wellicht althans de namen van Agnes' vader en verdere verwanten en werd daarom zonder reserve in de vraag gesteld dat zij van Entinge kwam en een dochter was van *Johan de Vos* (die overigens Batinge bezat en niet Entinge [24])) en een *van Echten? Wij* zouden dan de vermelding van Von Steinen als on juist terzijde moeten leggen. Helaas is het ons niet gelukt vast te stellen, waar zich deze huwelijkse voorwaarden bevinden danwel wat hun inhoud is geweest. Daarom moet worden getracht op andere wijze te bepalen hoe *Agnes* in de genealogie-*De Vos van Steenwijk* dient te worden geplaatst. In 1959 werd deze genealogie gepubliceerd door Mr. A. N. baron de Vos van Steenwijk. Hierin wordt *Agnes* genoemd als dochter van *Johan de Vos van Steenwijk* en *Beerte van Echten* of N. *van Rutenborch* [25]).

Tegen een dergelijke filiatie pleit niet alleen de opgave van Von Steinen, maas ook dat onder de kwartieren van de in 1558 overleden Roelof *van Munster* jr. voorkomen:

Biumen - Ittersum - Munster - Vos

zoals opgegeven in het Nobiliarium Coenders [26]), welke kwartieren door Hooft van Iddekinge „vertaald" werden als volgt:

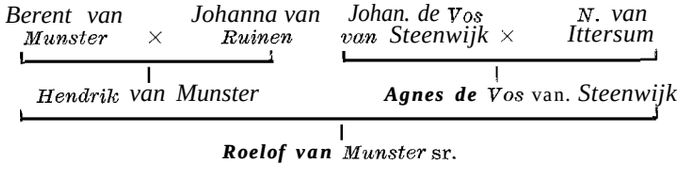

19) Nieuwe Drentse Volks Almanak 1896, p. 235.

20) J. D. von Steinen, op. cit., p. 963.

21) De Navorscher, jrg. 57, 1908, pp. ***92-93*** (cf. ibid., p. 203).

22) Zie 21.

23) De Navorscher, jrg. 61, 1912, p. 173.

24) Cf. de onder 25 'te noemen publicatie. Zijn broer bezat Entinge, blijkens mededeling van de Heer Mr. A. N. baron de Vos van Steenwijk. Reeds hier ***ligt*** een aanwijzing, dat *Agnes,* afkomstig van Entinge, een dochter van ***Roelof was.***

25) Ned. Leeuw LXXVI, k. 297, ad V P sub 5.

26) Als onder 18.

(De *„Blumen"* zullen een aanduiding zijn geweest van de wapenfiguur van het geslacht *Van Ruinen:* drie rozen [27]).

De grafzerk van Roelof: *van Munster,* waarop diens kwartieren voorkomen, is in 1795 dermate beschadigd, dwt wij slechts op de mededeling en in het Nobiliarium kunnen afgaan.

Het voorkomen van een kwartier *Ittersum* doet ons besluiten tat een afstamming vaa *Agnes uit Johan*'s broer Roelof: *de Vos van Steenwijk* en *Hille van Ittersum* [28]). Daarvoor pleit ook, dat de *Van Munster's* in de 16de eeuw een rentebrief bezitten, gevestigd ten behoeve van Roelof' *de Vos van Steenwijk* [7]), welke brief zij door erfenis moeten hebben verkregen, aangezien van overdracht aan een derde tussen 146 1 en 1577 niet blijkt, zoals hiervoor is aangegeven. Van cessie aam een verwant, die *Agnes* of haar zoon *Herman* zou zijn bij afstamming van *Johan de Vos van Steenwijk,* blijkt niets.

De (tweede) zoon Roelof uit het huwelijk van *Hendrik van Munster* en *Agnes de Vos van Steenwijk* kan zowel naar *Agnes'* vader als naar *Hendrik's* stiefvader, *Roelof van Laer,* zijn genoemd.

In dit verband moet nog worden opgemerkt, dat ten onrechte is gesteld dat Nese *Vos* in 1470 een rente krijgt toegekend, die eerder in het bezit was van Roelof *de Vos van Steenwijk* [28a]). Niet blijkt of met Nese bedoeld is de *Agnes,* die ia 1471 huwt met *Hendrik van Munster* of *Agnes,* dochter van *Arend de Vos van Steenwijk.*

In het voorgaande werd de naam van *Borchart van Westerholt* genoemd als dedigsman van *Berend van Munster* in 1518 [14]). Het is van [belang, een weinig nader in te gaan op de relatie, die tussen beiden bestond, of nauwkeuriger gezegd, tussen *Berend van Munster* en *Borchart's* vrouw, *Rudolfa de Vos van Steenwijk,* volgens huwelijkse voorwaarden d.d. 29 augustus 1513 een dochter van de maarschalk *Roelof de Vos van Steenwijk* en *Jutte Mulert* [29]), waarbij *Rudolfa* o.m. Enting e inbrengt [30]). Mr. A. N. baron de Vos van Steenwijk vermeldt in zijn „Het geslacht (de Vos) van Steenwijk" [31]) als haar kwartieren:

27) O.m. voorkomende op zegels aan charters d.d. 19 juli 1263 (Oorkondenboek Groningen en Drenthe nr. 133), 11 november 1375 (ibid. nr. 638) en 30 april 1376 (ibid. nr. 641).

28) Ned. Leeuw LXXVI, kk. 297-298.

28a) Arch. Ambtenaren en Particulieren in Drenthe (R.A. Assen), inv. 1708 reg. 20, d.d. 5 januari 1460, en inv. 1433 reg. 28, d.d. 27 oktober 1470. Beide brieven. betreffen een rente van 4 stede mudden rogge uit Subbertinge-erve te Zwynre. Duidelijk is sprake van twee verschillende renten; van overdracht blijkt niet, evenmin van een tenietgaan van de eerste (die dan later weer gevonden zou zijn) en vervanging ervan door de tweede brief.

29) Ned. Leeuw LXXVI, k. 308.

30) Ibidem, k. 308. Entinge bleef tot in de 17de eeuw in haar nageslacht (zie J. Westra van Holthe, op. cit., pp. 56 en 63). Was Entinge hetzelfde als Endelinge (aldus Ned. Leeuw LXXVI, k. 308) ? Immers, Endelinge is steeds eigendom geweest van de rechtsopvolgers van *Anna Coenraadsdochter de Vos van Steenwijk* (zie o.m. Huisarchief Batinge (R.A. Assen), inv. 2 reg. 26 d.d. 2 december 1519; inv. 3 reg. 78, 23 oktober 1581, en volgende beleningen in 1685 (ibid., inv. 6 reg. 110) en 1736 (ibid., inv. 9 reg. 111). Endelinge was een Overijssels leen. Werd het misschien in achterleen gehouden door de van ***Roelof de Vos van, Steenwijk*** afstammende bezitters ?

31) Ned. Leeuw LXXVI, kk. 281-314.

vos *Mulert*
Ruitenborg *Ittersum* [32]),

en verbindt daaraan de volgende afstamming [33]):

Johan de Vos × *? N.* van ***Ruytenberg*** ***Hessel Mulert*** × Agnes van
van Steenwijk, ***Ittersum***
† 1481,
(eerder of
nadien
x *Beerte*
van Echten)

Roelof de Vos van Steenwijk (VI R)*), x ***Jutte Mulert,***
†vóór ***1501.*** † na ***1513.***

Rudolfa de Vos van Steenwijk,
×
Borchart van Westerholt.

*) VI R duidt aan het nummer, dat Roelof in de geciteerde genealogie kreeg: een huwelijk ***Johan de Vos van Steenwijk-N. van Ruytenberg*** is in deze genealogie verondersteld op grond van de hierboven vermelde kwartieren.

Jutte ***Mulert*** komt als weduwe van Roelof *de Vos van Steenwijk* voor in 1501 in verband met een boedelscheiding met *Hendrik* en *Reinolt de Vos van Steenwijk,* broeders van haar man [34]).

Tot een andere opstelling komt J. Westra van Holthe [35]):

Johan de Vos X ***Beerta*** ***Hessel Mulert X*** ***Nese van***
van Steenwijk ***van Echten*** ***Rutenborch***

Roelof de Vos van Steenwijk, x ***Jutte Mulert***

Rudolfa de Vos van. Steenwijk
×
Borchart van Westerholt.

De omstandigheid, dat *Hessel* ***Mulert*** voorkomt als momber van *Elisabeth,* weduwe van *Rudolf van Rutenborg* [36]), en *Jutte Mulert* in *1493* door *Alef van Ruytenburg* beleend wordt met Wichmannink onder Ommen [37]), pleiten sterk voor een afstamming van *Jutte* uit de *Ruitenborg*'s. *Jutte* wordt in 1505 genoemd als zuster van *Johan Mulert* [38]), die elders met zijn broeder *Roloff* als zoons van wijlen *Hesse! Mulert* te Hasselt voonkomt [39]).

Naast bovengenoemde twee opstellingen wagen wij ons aan een derde:

32) Ibid., kk. 297 en 308.
33) Ibid., kk. 297 en 302.
34) Ibid., k. 302, citerende Familieblad IV, p. 282, alwaar slechts aangegeven dat het een scheiding van „vaders en moeders versterf" betrof; details zijn daarbij niet aangegeven.
35) J. Westra van Holthe, op. cit., p. 56.
36) Ned. Leeuw 111 (1885), k. 38.
37) Ibid., k. 41.
38) Ibid., k. 41.
39) W. J. Formsma, Inventaris van de oude archieven van Hasselt, Assen 1959, inv. 1186 reg. 292, 30 oktober 1500.

Roelof de Vos × ***Hille van*** ***Hessel Mulert x Nese (Agnes)***
van Steenwijk, ***Ittersum.*** ***van Ruten-***
† verm. 1501 ***borch***

Hendrik. Reinolt. ***Agnes,*** ***Roelof de Vos*** × ***Jutte Mulert.***
x ***van Steenwijk***
Hendrik van
Munster

Berend ***Roelof*** *Herman* ***Rudolfa de Vos van Steenwijk,***
× ***Borchart van Westerholt.***

Roelof van Munster jr., ***Conrad van. Westerholt.***
† ***1558.***

In dit verband herinneren wij aan de boedelscheiding uit 1501, waarbij betrokken waren de staken van *Hendrik, Roelof* en *Reinolt de Vos van Steenwijk.* Volgens de meermalen aangehaalde genealogie hadden zowel *Johan* als Roelof drie zoons met deze namen. Dochters zullen zijn uitgeboedeld [40]). Waren, zo deze scheiding inderdaad de nalatenschap van *Johan* betreft, ook de rechten van *Anna,* dochter van de kort na de vader overleden zoon *Coenraad,* afgekocht? Of was inderdaad geen sprake van rechten van *Coenraad's* staak, om de eenvoudige reden, dat de scheiding betrof de boedel van *Roelof de Vos van Steenwijk,* die vermoedelijk in 1501 overleed [41]), waarop de scheiding als logisch gevolg kan plaatsvinden (zijn broer *Johan* overleed reeds in 1481 [42])?

Is mogelijk met deze „scheiding van vaders en moeders versterff", zoals de geciteerde tekstplaats zonder enige verdere bijzonderheid vermeldt, bedoeld een beslechting op 19 maart 1501 van een geschil tussen ***Hendrik*** en ***Reinolt de Vos van Steenwijk*** gebroeders ener- en ***Jutte Mulert*** weduwe van Roelof de Vos anderzijds over o.m. te Dwingelo gelegen goederen; één der compromissarissen aan de zijde van eerstgenoemden is ***Hendrik van Munster*** [43]).

Terecht liet Jhr. Mr. R. O. van Holthe tot Echten, op grond van de hem ter beschikking staande gegevens, de vraag open of de maarschalk *Roelof* (vader van *Rudolfa*) een zoon was van *Johan* of van *Roelof de* Vos *van* Steenwijk [44]). Uit de acte van huwelijkse voorwaarden van *Rudolfa* (blijkt over de familierelaties van haar overleden vader niets; 'diens broers waren bij het aangaan daarvan niet tegenwoordig. Was in 1501 wel het geschil geregeld, doch de onderlinge verhouding niet verbeterd?

Vergelijken wij thans de kwartieren van *Berend van Munster* c.s. (afgeleid uit die van zijn broerszoon *Roelof,* † 1558) met die van *Rudolfa de Vos van Steenwijk,* zoals deze blijken uit die van haar zoon *Conraad van Westerholt,* dan blijkt dat beiden een echtpaar *de Vos van Steenwijk-van Ittersum tot* grootouders hebben. Zij waren dus neef en nicht (hetgeen overigens ook het geval is, indien wordt uitgegaan van de opstelling in de geciteerde genealogie *De Vos van Steenwijk). Zo* men al geneigd zou zijn te veronderstellen dat *Johan de Vos van Steenwijk* met een ***van Ittersum*** gehuwd was (zoals Hooft van Iddekinge [14]) en Hommes [3]) deden), kan men venwijzen naar

40) Hoeveel dochters het echtpaar ***de Vos vwn Steenwijk-van Ittersum*** heeft gehad, is niet met zekerheid te zeggen. De vrouw van *Herman* ***van den Clooster, Lyse de Vos van Steenwijk*** (Ned. Leeuw LXXVI, k. 298, ad V Q sub **2**), was echter geen dochter van ***Roelof,*** maar van Johan de ***Vos van Steenwijk*** en *Beerte* ***van Echten.*** Over de herkomst van ***Beatrix,*** de vrouw van ***Gerrit Mulert,*** kunnen wij geen uitspraak doen.
41) Ned. Leeuw LXXVI, k. 297.
42) Ibid., k. 297.
43) Archief Huis Welbergen inv. 62 (mededeling van Mr. A. N. baron de Vos van Steenwijk te Doorwerth).
44) Nieuwe Drentse Volks Almanak 1891, p. 219.
45) Ned. Leeuw LXXVI. k. 298.

de rentebrief uit 1461, die van Roelof *de Vos* op de *Van Munster*'s moet zijn vererfd. Wij moeten dan dus concluderen, dat alleen het echtpaar Roelof *de Vos van Steenwijk-Hille van Ittersum* in aanmerking komt voor inpassing in genoemde kwartieren.

Hille zal, gezien het feit dat baar man goederen te Mastenbroek Bezit, afkomstig van Mr. *Johan van Ittersum* [45]), diens dochter zijn geweest, mogelijk, gezien de naam van haar dochter *Agnes*, uit diens tweede huwelijk met *Agnes (Nese) van Kanpferbeke* [46]).

> *Johan's* zuster, *Elisabeth, wordt* genoemd als de vrouw van ***Hendrik de Vos van Steenwijk,*** waaruit o.m. de eerder ter sprake gekomen *Johan* en ***Roelof de Vos van Steenwijk; Roelof en Hille*** waren in dit geval volle neef en nicht [47]).

§ 4. De vrouw van **Herman** van Munster,

Ter sprake kwam nog niet de moeder van *Agnes van Munster*, de vrouw dus van *Hetman van Munster*, Door Von Steinen, Van Spaen, en Van Ceulen wordt zij opgegeven als *Margaretha van Schonefeld genoemd Grasdorp* [48]). Hommes liet de mogelijkheid open dat Herman zou zijn gehuwd met *Jutta van Raesfeld* [49]); waarschijnlijk berust zijn vermelding op een misverstand: *Herman's* achterneef, *Heinrich von Münster zu Botzlar* was gehuwd met Jutte, dochter van *Adolph van Raesfeld* te Ostendorp en *Ermgard von Schencking* te Beveren; *Jutte* hertrouwde met *Werner van Pallant* te Zelhem [50]).

Gaan wij, zoals in § 2, wederom uit van de vermeldingen bij Van Spaen, dan zien wij dat deze veronderstelt, dat *Margaretha* een dochter was van *Ludolf van Grasdorp* tot Aeding en N. *Hackfort*, zoals hiervoor is aangegeven, Volgens deze opgave zou zii weduwe zijn van de in 1539 overleden *Ambrosius van Virmond*.

Daarvan wijken af de opvattingen van Von Steinen en van Snouckaert van Schauburg op een enkel punt. Von Steinen noemt [51]) *Philipp von Virmond*, heer te Nordenbeck en Oeding, in leven 1506, tr. 1° *N. von Schönefeld gen. Grastorff* ex matre *van Hackfort* (waarvan een zoon *Ambrosius van Virmond* te Oeding en Mallen 1517 [52]); tr. 2° *Beatrix van Düngeln*, vrouwe van Bladenhorst, dochter van *Hermann von Düngeln* en *Ludgard von Westhoven*, waarvan reeds in 1527 twee mondige zoons [53]).

Snouckaeat van Schauburg noemt *Ambrosius Philip van Virmond te* Nordenbeck en Oeding 1505, † in 1539, tr. 1° *Margriet van Schonevelt genoemd Grasdorp*, erfdochter van Oeding (ex matre *van Hackfort*); tr. 2° *Beatrix van Dungelen*, met bovenstaande personalia [54]).

46) Gegevens over de Van *Ittersum's* werden ons verstrekt door Ds. J. W. Schaap te Franeker.

47) Mededeling van Mr. A. N. baron de Vos van Steenwijk te Doorwerth, die op zijn beurt verwijst naar de aantekeningen van de genealogen Polvliet en Van Holthe tot Echten.
De Heer de Vos van Steenwijk kan zich met de hierboven genoemde wijzigingen in zijn genealogie-De ***Vos*** van Steenwijk (Ned. Leeuw LXXVI, jrg. 1959) verenigen en zal deze met andere verbeteringen en aanvullingen opnemen in het Familieboek-De Vos van Steenwijk, dat thans bij hem in bewerking is en dat hij in 1971 hoopt uit te geven.

48) Zie § 1.

49) De Navorscher, jrg. 98, p. 1.50.

50) J. D. von Steinen, op. cit., p. 962.

51) Ibid., p. 736.

52) Ibid., p. 744.

53) Ibid., p. 736.

54) Gegevens verstrekt door Mr. A. N. baron de Vos van Steenwijk te Doorwerth.

Tenslotte noemen wij nog de opgave vaa Westra van Holthe [55]), dat als zoon van *Philip van Virmondt* tot Noordenbeeck en Oeding en *Margaretha van Schoonefeld genaamd Grasdorp* op 15 mei' 1517 geboren werd *Ambrosius van Virmond*, beleend met Oeding 1536, † vóór 1593, wiens dochter *Anna* in 1568 huwde met *Johan Ripperda tot Weldam* [55]). Omtrent deze *Ambrosius* zijn de personalia bij Von Steinen en Westra van Holthe practisch gelijkluidend, behalve dat Von Steinen van *Ambrosius'* tweede huwelijk geen melding maakt [56]). Bij vergelijking tussen Snouckaert van Schauburg en Von Steinen blijkt, dat eerstgenoemde de vermeldingen practisch geheel aan de laatste ontleende, zodat zijn vermeldingen als onafhankelijke bron kunnen worden uitgeschakeld.

Analyse van door Von Steinen gegeven kwartieren en andere gegevens doen aannemelijk lijken, dat de met *Beatrix van Dungeln* gehuwde *Van Virmond* onmogelijk eerder met *Margaretha van Grasdorp* gehuwd kan zijn geweest. Het lijkt ons voorshands uitgesloten dat *Philip van Virmond* en *Beatrix van Dungeln* een (oudere) zoon *Ambrosius Philip* hadden, die met een *Margaretha van Schonefelt-Grasdorp* huwde.

Laatstgenoemde kan overigens nimmer Oeding in het geslacht *Virmond* hebben gebracht, zoals Snouckaert van Schauburg opgeeft, omdat Oeding reeds bezit was van *Philip van Virmond* en aan het geslacht *Virmond* werd gebracht door diens grootmoeder *Christina von Elven Ottodochter* [57]).

Ambrosius Philip von Virmond kan jong overleden zijn; zijn zoon werd in 1536 met Oeding beleend [58]). (Von Steinen [59]) noemt hem reeds' in 1517 „zu Oeding und Mallum", zodat een eerder overlijden van de vader niet onmogelijk is). De weduwe zou dan met *Herman van Munster* kunnen zijn gehuwd en uit dat huwelijk nog zes kinderen hebben gekregen. Problematisch blijven dan echter twee zaken:

a. *zo Ambrosius Philip* eerst in 1536 of zelfs 1539, zoals Van Spaen wil, is overleden, kan *Margaretha* nimmer de moeder van althans de oudste kinderen van *Herman van Munster* zijn geweest. De dochter *Agnes* was reeds in 1549 gehuwd, de zoons *Hendrik* en *Wessel*, tenminste omstreeks 1560 mondig.

b. Zowel Von Steinen als Van Spaen noemen als *Margaretha's moeder* een *Hackfort*.

   Analyse van de 32 kwartieren van een kind van *Roelof van den Clooster* tot Rheebrugge en diens tweede vrouw *Gerdina Swaefken* leidt echter tot andere conclucies. Deze analyse is in 1936 verricht door Mr. J. Belonje [60]).

   Gerdina Swaefken was een dochter van *Zeino Swaefken* to Rande en *Johanna van Dedem* [60])[61]), gehuwd in 1597. *Johanna* werd in of omstreeks 1576 geboren, overleed na 1632 en was een dochter van *Johan van Dedem* en *Elsabe van Munster* [60]) (niet, zoals Westra van Holthe [61]) aangeeft, van *Simon van Dedem* en *Mechteld van Besten).*

   Elsabe wordt door Belonje een dochter genoemd van *Berend van Munster* en *Margaretha van Graesdorp* en hij steunt daarbij, gezien de voornaam *Berend* bij de vader, blijkbaar op Von Steinen.

   Van de 32 kwartieren kon Belonje met zekerheid 24

55) J. Westra van Holthe, op. cit., pp. 91-92 en 107.

56) J. D. von Steinen, op. cit., pp. 744-745.

57) Ibid., p. 735.

58) Als onder 55.

59) Als onder 52.

60) Ned. Leeuw LIV (1936), kk. 134-136.

61) J. Westra van Holthe, op. cit., p. 155.

(daaronder Van Heiden) identificeren en localiseren; de systematiek van de opstelling der kwartieren bij de afbeelding deed hem concluderen tat een alliantie *Graesdorp-Grubbe;* gezien het voorkomen van een echtpaar *Gijsbrecht van Heiden-Johanna Grubbe* achtte hij echter een verwisseling van enkele kwartieren mogelijk (op 'twee andere plaatsen blijkt de systematiek evenmin consequent te zijn aangehouden), waardoor hij komt tot de mogelijkheid dat *Margarefha van Grasdorp een* Van *Zffersum* tot moeder zou hebben gehad.

Een kwartier *Hackforf* komt in deze gehele reeks niet voor! Is dan inderdaad een van *Hackfort,* zoals Von Steinen en Van Spaen willen, de moeder van de met *Ambrosius Philip van Virmond* gehuwde *Margarefha van Schoneveld-Grasdorp.* dan kan zij niet dezelfde zijn als de gelijknamige vrouw van *Herman van Munster,* hetgeen overigens reeds onwaarschijnlijk was gezien het hierboven onder a vermelde.

De vrouw van *Herman van Munsfer* troffen wij in archivalia nimmer met name aan; Von Steinen, Van Ceulen en Van Spaen vermelden echter eenstemmig haar naam. Aanwijsbaar is *Margarefha* de moeder van *Elsabe van Munster,* de vrouw van *Johan van Dedem* (zie boven). Het feit, dat *Johan van Dedem* met zijn vier zwagers gemeenschappelijk bezit verkoopt, laat het niet waarschijnlijk zijn dat *Elsabe* een enig kind uit een tweede huwelijk van de vader zou zijn. Onze conclusie moet derhalve zijn, dat *Van Virmond* en *Van Munster* met twee naamgenotes waren 'gehuwd.

Slechts vonden wij betreffende *Herman's* vrouw het volgende [62]):

„Wir *Heinrich van Munster* unnd *Joest vann Munster* gebroeder, beckenn krafs dusses, das wir den negest volgenden dach, als wir unsren zwager *Arendf van Dullman* unnds einerhuisfrawen unser geleptter Moedder, den verdrachs breff den twintichsten decembris anno achtzich vive upgericht aver antwocdet hebben, als Mumberes van unser salighe suster *van Dedems* kinder, alsulche vertich daler so in denselben verdrages breff genominert staen untfangen hebben, der wir gebroderen *van Munster* vscr. weghe gemelten kinderen *van Dedems* unns guider betalinge bedancken, des to warer Oerkunde hebben wir Mumberen vsz unsen namen mit egner handt hirunde geschreven, actum den 21sten Januarij Anno 87"

(w.g.) *Hynryck van Munster*
Joest van Munster

in dorso: quitantie der 40 daler zo za. *Johan van Dedems* kinder vermoge des verdragers ontfanghen.

Hieruit blijkt dat de moeder van *Hendrik, Wessel* en *Elsabe van Munsfer* nog in 1587 in leven was en toen gehuwd mat *Arendf van Dulmen.*

Bovengenoemd stuk bleef bewaard in het archief Palthe, waarin zich ook enkele stukken bevinden betreffende *Johan van Dulmen,* in 1561 rentmeester van graaf Everwijn van Bentheim [62a]), in 1564 rentmeester (van de gravin-weduwe van Bentheim, Tecklenburg, Steinfurt en Rheda als voogdes) van

62) Mr. A. baron van Dedem, Registers van charters en bescheiden berustende bij de Vereeniging tot beoefening van Overijsselsch Regt en Geschiedenis, Kampen 1913, inv. 595.

62a) Bijdragen voor Vaderlandsche Geschiedenis en Oudheidkunde. 5e reeks, le deel, 's-Gravenhage 1913 (Nijhoff% Bijdragen), pp. 195 en 199.

Neuenhaus, aldws ook in de volgende jaren en in 1568 aangesteld tot richter lover de heerlijkheid Emblicheim [63]). In 1568 komt hij met zijn vrouw *Cafharina voor* [64]).

Het is verleidelijk in hem een zoon van bovenstaande *Arendf van Dulmen* uit een eerder huwelijk te zien en hem te beschouwen als de vader van *Arendf van Dulmen,* gehuwd met *Johanna Ovingh,* dochter van *Johan Ovingh* en Agnes *van Munsfer* [65]), waarvan mogelijk *Johan van Dulmen,* op 11 juni 1597 [66]) en 2 januari 1598 [67]) genoemd, een zoon was.

De rentmeester *Johan van Dulmen* kan dezelfde zijn geweest als de *Johan,* die op 25 april 1575 met zijn vrouw *Anna van Echten* geld opneemt op onderpand **van** een half huis met land „dat ons tegens de voirkinderen toe deele en In scheidinge tocomen mach"[68]) (de kinderen uit zijn huwelijk met *Catharina?),* en in 1576 land „under den Oldenhoff" te Ruinen bezit [69]).

Zo deze constructie juist is, kunnen wij wel nagaan hoe *Arendf van Dulmen* jr. en *Johanna Ovingh* elkaar leerden kennen: ten huize van de gemeenschappelijke (stief) grootmoeder!

§ 5. **Nogmaals de Van Munsters.**

Na hetgeen reeds over de *Van Munsfer's is* medegedeeld, maken wij gaarne gebruik van deze mogelijkheid nog een kleine aanvulling op hun genealogie te geven:

Ben *Henrick van Munster* komt op 10 april 1554 voor als richter van Coevorden; hij zegelt met het bekende *Van Munter-'wapen* [69a]). Op 20 mei 1560 wordt *Henrick van Munster* als 'gekozen momber van de mede aanwezige *Hendrik van Munster,* heer te Ruinen, en *Elisabeth Ripperda* genoemd, wanneer laatstgenoemden een huis te Hasselt overdragen ten overstaan van de schepenen aldaar, Claes Rotgeas en *Herman Ovinck* [70]) (laatstgenoemde herinneren wij ons als een van de vier voogden over de kinderen van *Johan Ouinck* en *Agnes van Munster* [71]). Of deze *Hendrik* de oudste zoon was van *Herman van Munster* of de bastaardbroer van de Ruinense heer [72]), blijkt niet.

Uit de 'correspondentie van Johan van Ewsum, met name uit een brief d.d. 22 februari 1570, blijkt dat deze door Reinolt van den Clooster opmerkzaam is gemaakt op een schrijver, de zoon van *Hendrik van Munsfer,* schulte van Buddingwolt [72]), die blijkens een schrijven d.d. 1 maart 1570 een bastaardbroer is van de heer te Ruinen [73]). Inderdaad heeft Van Ewsum de jonge *van Munsfer* (wiens voornaam niet blijkt) aangeboden bij hem secretaris te worden. *Hendrik van Munster* dankt echter op 5 maant 1570 vanuit Ruinen namens zijn zoon voor de aangeboden post: de vader acht hem daarvoor nog te jong, [bovendien is de zoon nog voor een half jaar door verplichtingen elders gebonden [73]). *Hendrik* trad blijk-

63) Als onder 62, inv. 590-592.
64) Ibid., inv. 593.
65) Ned. Leeuw LXXXV, k. 215.
66) Rechterlijke Archieven Groningen (berustende bij het Gemeentearchief aldaar), R.A. III a 6.
67) Ibid.
68) Als onder 7.
69) Archief Heerlijkheid Ruinen inv. 91, cf. Ned. Leeuw LXXXV, k. 216 noot 64.
69a) Arch. De Vos van Steenwijk (Windesheim), inv. 42.
70) Als onder 7.
71) Ned. Leeuw LXXXV, k. 214.
72) Huisarchief Ewsum (R.A. Groningen), inv. 132 M-LXI, LXII, LXIV.
73) Ibid., inv. 132 M-LX11 en LXIV.

baar te Ruinen op als zaakvoerder voor zijn broer, wanneer deze elders, b.v. op het hem eveneens toebehorende Meinhövel, verbleef. Wanneer op 23 juli 1570 de vicarie op het altaar van de H. Anna in de parochiekerk te Ruinen wordt vergeven en daarvoor het consent van de Ruinense heer nodig is, tekent men aan dat „unse Her van Runen was nyet her mer to meijnhoevel op syne huse dan syn L Broeder in syn stede sachte" dat tegen de begeving geen bezwaar bestond [74]).

§ 6. De Oving's en hun Ruinense relaties+

De uitvoerige behandeling van enkele familierelaties doet ons bijna vergeten, dat het uitgangspunt was de moeilijkheid begrippen als „swager" en „neve" op de juiste wijze te interpreteren. Laatstgenoemde term ontmoeten wij in 1520; deze duidt op een, ons nog niet duidelijke, relatie tussen Johan *Ovingh* († 1522) en enkele Ruinense geslaahten. Op 5 januari 1520 (draagt Roelof van *Laer* († *10* mei 1522 [75])) zijn eigendommen te Ruinen, waaronder de helft in de erven Oldenlansynge en Kensynge, over aan zijn neef *Bernt van Munster,* heer te Ruinen, waarbij Roelof „tot verder getuichnisse verzocht" „myn en neven *Johan Oevynge* ende *Helmych Polmans" om* mede te zegelen [76]).

Ben mogelijke verklaring voor deze „neven"-relatie zou kunnen zijn een gemeenschappelijke afstamming uit *Mechtelt Mulert:*

Johan van Ruinen († tussen 17 juli 1410 en 9 november 141.0 [87a])) was gehuwd met *Mechtelt Mulert,* nog genoemd op 26 februari 1426 met haar dochter *Johanna* vrouwe *van Ruinen,* en baar schoonzoon *Berent van Munster* (gehuwd in 1425) [87b]).

Wanneer op 31 oktober 1416 *Johan Ovinge van Pesse* aan de abdij Dikninge overdraagt de helft van een perceel land te Mastenbroek, waarvan de andere helft zijn dochter *Willem* toekomt als geërfd van haar moeder *Femme,* wordt deze overdracht mede bezegeld en bekrachtigd door *Mechtelt Mulardes* echtewijff *Johans Ovijnges"* [87c]). Blijkbaar had *Johan Oving* uit zijn eerste huwelijk met *Femme* slechts een dochter; andere kinderen moeten dus uit het tweede huwelijk zijn geboren. Hoewel ons vooralsnog niet is gebleken, dat zijn vrouw en de weduwe van *Johan* heer *van Ruinen* dezelfde personen wanen, is dit, juist gezien de „neven"-relatie tussen *Roelof van Laer* jr. (zoon van *Johanna van Ruinen* uit haar tweede huwelijk) en *Johan Oving* (kleinzoon van bovengenoemde *Johan Oving* en *Mechtelt Mulert* [87d])), niet onmogelijk en zelfs zeer waarschijnlijk. *In* ieder geval hadden *Van Laer* en de Ruinense *Van Munster's* en de Rwinense *Oving's* in de familie *Mulert* gemeenschappelijke voorouders.

Johan Oving ontmoetten wij reeds 'eerder [77]); hij was een zoon van *Johan Oving* en *Griete Stelling* [77]) en doet op 12 juni 1497 voor *Bede Rengers,* dochter van *Johan Rengers* tot den Post en *Eylike Onsta,* hulde wegens de tienden te Echteler [78]). Eerder, op 6 juni 1495, was door *Johan's* broer *Gerrit Oving* [79]), wegens deze tienden hulde gedaan voor *Agnes van Laer, weduwe* van genoemde *Johan Rengers* ten Post [80]).

Welke is nu de relatie tussen de *Oving's* en de *van Laer's* (en hun verwanten)? *Roelof van Laer was* een zoon van *Roelof van Laer* en *Johanna van Ruinen,* heer en vrouwe te Ruinen [81]). Von Steinen noemt *Johanna* ten onrechte als weduwe van *Rotger van Laer,* voordat zij met *Berndt van Munster* huwde [82]). *Johanna* wordt na haar overlijden in de heerlijkheid Ruinen opgevolgd door haar tweede zoon *Hendrik van Munster* [83]), de man van *Agnes de Vos van Steenwijk,* die een oudere halfbroer van *Roelof van Laer was.* Enkele malen vinden wij dan ook door *Roelof Hendrik van Munster* als zijn broer genoemd; daarbij komt *Roelof van den Klooster* als zwager van beide voor [84]), met name in 1485 [84]), wanneer de „vader" *Roelof van Laer* sr. nog in leven is. Waar ook *Roelof van den Klooster Roelof van Laer* sr. zijn „vader" noemt, is er geen reden de enge interpretatie van het begrip „swager" voor ditmaal niet aan te houden. Waarschijnlijk was *Van den Klooster* gehuwd met een v o 11 e zuster van *Van Laer* jr. [85]). *Van den Klooster* en *Van Laer* jr. 'noemen in 1485 *Symon Polman* als hun neef en als bezitter van Habeldinge-hofstede [84]), waarin hij als leenman van Ruinen wordt opgevolgd door zijn (uit zijn huwelijk met *Catharina van Tweeënhuizen,* dochter van *Helmich van Tweeënhuizen;* huwelijkse voorwaarden in 1490 [86]), geboren) zoon *Helmich Polman* [87]), als vermeld in 1520 met *Johan Oving* genoemd als „neven" van *Roelof van Laer* jr.

§ 7. Samenvatting.

Alles overziende, vinden wij een vijftal vermeldingen van een huwelijk tussen *Johan Ovingh* en *Agnes van Munster:*

a. het „overzicht-Lewe", dat in het voorgaande artikel ter sprake kwam
b. de fragment-genealogie bij Van Spaen
c. de fragment-stamreeks bij Van Ceulen
d. de genealogie-*Van Munster* bij Von Steinen
e. een vermelding door Hommes, steunende op niet vermelde bronnen, indien in beide laatstgenoemde gevallen „*Oiring*" resp. „*Oirich*" gelezen wordt als „*Oving*".

Daarbij vermeldt Van Spaen haar als dochter van *Herman van Munster;* zijn mededelingen over diens overige vijf kinderen lijken betrouwbaar en zijn op de door ons genoemde punten juist bevonden. De afkomst van de vader is daarentegen niet juist aangegeven. Van Ceulen, die blijkbaar meer moeilijkheden ondervindt met de juiste voornaamgeving, geeft de vadersvoornaam afwijkend op; hetzelfde doet Von Steinen, wiens verwisseling van voornamen duidelijk is. De drie bronnen b, c en e geven de naam van *Agnes'* moeder, *Margaretha van Schonefeld,* eensluidend op. Onduidelijkheid bestaat over een eerder huwelijk met een *von Virmond.* Wij concludeerden daarbij tot het bestaan van twee *Margaretha's.*

Agnes van Munster was vernoemd naar haas grootmoeder *Agnes de Vos van Steenwijk,* dochter — zoals wij menen aangetoond te hebben — van *Roelof de Vos van Steenwijk* en *Hille van Ittersum.*

Het bijgaande overzicht mag enkele verwantschapsrelaties nader doen blijken:

74) Archief Abdij Dikninge inv. 231, p. 50.
75) Archief Abdij Dikninge inv. 231.
76) Archief Heerlijkheid Ruinen inv. 4*.
77) Ned. Leeuw LXXXV, k. 211.
78) Leenregister Frederik van Baden, p. 20vo; opgave van Ds. J. W. Schaap te Franeker.
79) Mededeling van Ds. J. W. Schaap te Franeker.
80) Leenregister David van Bourgondië, p. 104.; evenzo.
81) Men zie voor dit echtpaar o.m. Archief Heerlijkheid Ruinen, inv. 5 reg. 3 (10 maart 1465) en reg. 5 (16 augustus 1465).
82) J. D. von Steinen, op. cit., p. 962.
83) Archief Heerlijkheid Ruinen inv. 3 reg. 6, belening d.d. 3 juni 1478.
84) Ibid., inv. 93 reg. 7, 4 mei 1480, en inv. 95 reg. 5, 13 augustus (of 11 mei) 1485.
85) Ook J. Westra van Holthe, op. cit., p. 60, en Mr. H. L. Hommes, op. cit., p. 25, gaan daarvan uit.
86) Huisarchief Farmsum (R.A. Groningen), inv. 650.
87) Archief Heerlijkheid Ruinen inv. 5 reg. 11, belening d.d. 4 mei 1518.

Overzicht.

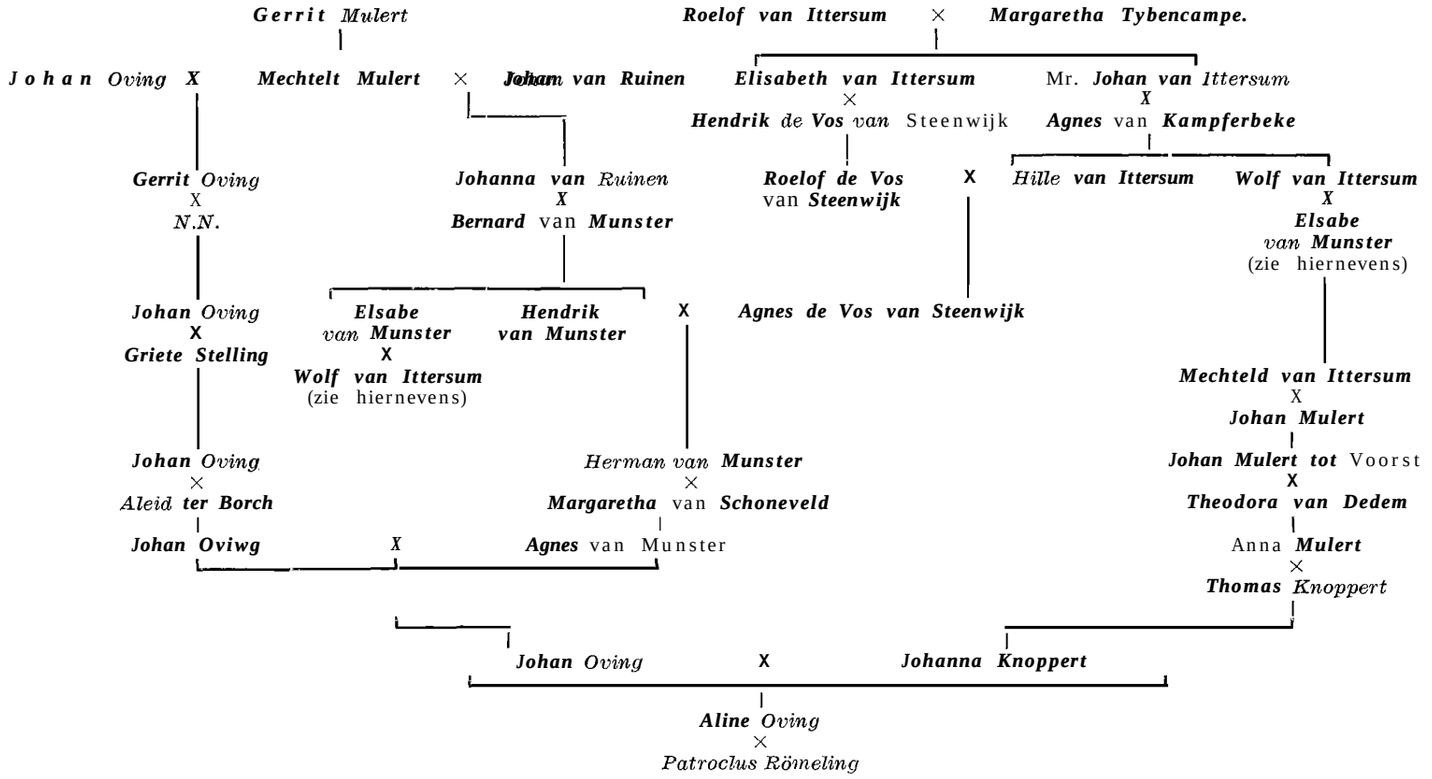

§ 8. Andere aanvullingen,

De Heer L. J. van der Klooster, reeds eerder genoemd, deelde ons verder mede dat Roelof **van** *Oestenwolt,* eerder gehuwd met *Allyt ter Borch* (weduwe van **Johan Ovingh),** later huwde met *Mechtelt* **van** *Heeckeren* [87e]). Mr. J. Belonje maakt eveneens van dit echtpaar melding en geeft aan dat **Van Oestenwolt** gildemeester van het Sint Anthonius-gilde te Vollenhove was [88]). *Mechtelt van Heeckeren* was driemaal gehuwd; haar laatste man was **Johan Mulert.** Zij was een dochter van *Evert* van *Heeckeren* en *Agnes Hackfort* [89]). Johan *Mulert was* een zoon van *Hendrik Mulert* tot den Ordel, wiens broer *Johan Mulert* tot Voorst († *1538)* (gehuwd met *Theodora* of *Derrica van Dedem,* dochter van *Johan — ex Arend en Catharina van Munster* — en *Alijdt Ripperbant, de* grootouders van *Johan van Dedem,* gehuwd met *Elsabe van Munster.* beiden genoemd in § *4)* de vader was van *Anna Mulert,* gehuwd met *Thomas Knoppert* [90]), waarvan *Johanna Knoppert,* gehuwd met *Johan Ovingh* († 1607/1610 [91])), waarvoor naar bovenstaand overzicht wordt verwezen.

Voorts dient nog te worden vermeld dat in het voorgaande artikel abusievelijk werd gesproken over Jonker *Duirt Ovingh;* ten rechte was deze genaamd Jonker *Ernst Ovingh.* Hij was een kleinzoon van *Hartnen Ovingh,* broer van *Aline Ovingh, en* dus de zoon van een volle neef van Dr. *Conrad Römelingh,* die voormond werd over zijn kind [92]).

Wij willen dit artikel niet beëindigen alvorens dank te zeggen voor de vele reacties op het eerste artikel. Meer in het bijzonder brengen wij dank aan Mr. A. N. baron de Vos van Steenwijk, de Heer L. J. van der Klooster en Ds. J. W. Schaap voor hun waardevolle opmerkingen en informaties, die ertoe hebben bijgedragen verschillende problemen tot een, naar wij hopen, goede oplossing te brengen.

87a) Archief Abdij Dikninge, inv. 242 reg. 179 en inv. 156 reg. 180.

87b) Ibid., inv. 77 reg. 241.

87e) Ibid., inv. 196 reg. 206 (het regest vermeldt wel de medebezegeling en bekrachtiging door **Mechtelt** *Mulerdes,* maar merkwaardigerwijze niet haar relatie tot **Johan** Ovinge), in afschrift inv. 1 p. 41 g vo. (inv. 1, de z.g. Blaffert van de abdij Dikninge, bevat daarnaast op p. 45 b een verwijzing naar een stuk, gegeven door *„Johan Oving* en **Mechtelt";** datering en inhoud zijn niet aangegeven).

87d) Voor de relatie tussen de twee **Johan Oving's** wordt verwezen naar de binnenkort te publiceren genealogie der *Oving*'s van de hand van Ds. J. W. Schaap te Franeker.

87e) Mejuffrouw Drs. W. Smelt wees ons er op, dat in het Gemeente-Archief te Zutphen zich bevinden (zie Inventaris 1, blz. 214) onder nr. 7: stukken, afkomstig van **Mechtelt** van **Heeckeren,** eerst echtgenote van *Roeloff van* **Oestenwolt,** daarna van **Johan Mulert,** 1537—1611. ***24*** charters en 1 omslag. Redactie.

88) Mr. J. Belonje, De Eeze en het geslacht van dien naam, in: Verslagen en mededeelingen van de Vereenging tot beoefening van Overijsselsch Regt en Geschiedenis, 73e stuk, 1958, p. 120 noot.

89) Ned. Leeuw 111 (1885), k. 96.

90) Ibid., pp. 41-42 en 96 noot 1.

91) Ned. Leeuw LXXXV, k. 216.

92) Ned. Leeuw LXXXV, kk. 204—205.

De geschiedenis van het Overijsselse adellijke geslacht Stelling,

door Ds. J. W. SCHAAP.

In De Nederlandsche Leeuw, jaargang LXXXV (1968) verscheen een artikel van de hand van Drs. O. D. J. Roemeling over *Aline Ovingh* en verschillende harer (bloed- en aanverwanten [1]). Daarbij kwam ook een echtpaar *Johan Oving-Griete (Margaretha) Stelling* ter sprake [2]). Als verlengstuk van en een ten dele voortborduren op bedoeld artikel diene het nu volgende verhaal over het geslacht *Stelling;* in de loop daarvan zal ook worden getracht, genoemde *Griete Stelling te* plaatsen in het geheel dezer familie. Aangezien van de *Stelling*'s nog nooit een genealogie is verschenen, moge dit relaas wellicht in een behoefte voorzien, waarbij de schrijver zich gaarne aanbevolen houdt voor op- en aanmerkingen.

Als — betrekkelijk willekeurig — uitgangspunt kiezen we een vermelding op folio 87 van het Cartularium van het klooster Zwartewater te Hasselt van 10 februari 1395 [3]). De gebroeders *Gerrit Stellinc, Johan Hillincberch, Helmich Stellinc* en *Herman Stellinc* waarborgen aan hun nicht *Hillegond van Sconenberch,* non in het convent Zwartewater, en aan de proost aldaar de 3 pond jaarlijks pachtgeld uit een kamp land in het Spoolderslag van Mastenbroek, door hun grootvader *Johan Hillincberch* aan haar en aan het convent vermaakt voor het jaarlijkse vieren van zijn memorie.

Deze vermelding levert ons als genealogische zekerheid, naast de broederverwantschap der genoemde *Stelling*'s, nog het feilt dat deze broers een vader N. *Stelling* en een moeder N. *Hillingberg* hebben gehad, terwijl de vader van de laatste een *Johan Hillingberg was* (deze *Johan moet* immers, gezien de achternaam, een grootvader van moeders-zijde zijn geweest) .

Klopt deze conclusie? Ja: - en we kunnen ook de voornamen van de ouders der gebroeders achterhalen. Want 26 april 1356 verkocht *Johan Hillingberg,* samen met zijn dochter *Lysebeth* onder bijstand van haar man *Wolter Stelling,* het goed Odding onder Zwolle in de marke Genne [4]). Daarmee zijn dus de ouders van de voormelde broeders bekend: *Wolter Stelling* en *Lyzebeth (Elizabeth) Hillingberg.*

Van vrijwel alle genoemde personen zijn allerlei bijzonderheden bekend. Mede daardoor kunnen we hen ook chronologisch, en vaak {tevens ook geografisch-regionaal, plaatsen en begrenzen. We beginnen daartoe met het echtpaar *Wolter Stelling-Lyzebeth Hillingberg.* Terwijl van *Lyzebeth* niets anders is mee te delen dan de vermelding in de voorgaande alinea, is van haar man heel wat meer bekend. Hij komt voor het eerst voor in 1356 [4]), verder, als keurnoot te 1 Jsselmuiden, ia 1371 [5]), en in 1380-1388 [6]). Omstreeks 1382 komt ook zijn bisschoppelijke leenbezit aan het licht, dat aanzienlijk was [7]) en waarvan hat duidelijk is dat het zwaartepunt lag in Salland beoosten de IJssel, mat een uitloper naar IJsselmuiden en omgeving (bij de nakomelingen komt er rond 1 Jsselmuiden meer bezit bij):

> „Item *Wolter* ***Stelling*** hout in den Hamme to Noertmeden goet tiende ende pacht. Item in den Hamme tot Elsenhuys goet ende tiende. Item in den Hamme to Zuytmederen uten goede to Lambertinc 15 molder rogghen te pacht. Item in den Hamme to Zuydmederen die tiende over tgoet to Reybertinc smal ende grof. Item in den Hamme over tgoet to Magentlo, to Lamberting die tiende smal ende grof. Item in den Hamme over tgoet to Halle die tiende smal ende grof. Item in den kerspel to Hemysse dat goet to Wering, dat goet to Diffele ende tiende ende lude, die daertoe horen. Item in Ummer kerspel die hofstede to Versen, daer die. hof op steet, ende dat nye lant, dat daertoe hoert ende gesleghen is. Item to Versen dat Williken van Zees ende sinen susteren was, goet ende al dat daertoe hoert. Item to Bersen die tiende over Borchmans goet. Item to Versen die tiende over Lubberts goet van Tibbencampe. Item tot Ummen uyt Rodemans-goede 2 molder rogghen te pacht. Item tot Ummen uyt Arnoldinc 1 scepel corens te pacht. Item ter Heyne Notaerdes-goet in Lyrrebroec. Item in den kerspel tot IJselmuden Randolves goet van Grafhorst ende een stucke in der maet by Grafhoerster voerst. Item to Raelte dat goet to Smedinc. Item to Noertmederen den tienden over Kulen-goet smal ende grof. Item in Raelter kerspel dat goet to Cortenhorst goet ende tiende, smal ende grof, ende holt, dat daertoe hoert".

Het is vrij onbelangrijk, albe verdere oorkondelijke vermeldingen van *Wolter te* memoreren; het betreft een voorkomen in het Judiciaal van bisschop *Frederik van Blankenheim (1393* —1423), b.v. in 1393, 1394, met als laatste datum 6 maart 1396 [8]). Daarna is hot afgelopen, want 12 oktober 1397 wordt, na zijn dood, zijn zoon *Johan Hillingberg* met een deel zijner goederen beleend, met aangeven van diens filiatie [9]). We kunnen zijn overlijden dus stellen op eind 1396 tot begin 1397. Op grond van oorkondelijke vermeldingen van hemzelf en van zijn vrouw (in 1356), en op grond van de chronologie van zijn zoons (die nog aan de orde moeten komen), kunnen wij met grote mate van waarschijnlijkheid aannemen, dat hij omstreeks 1335 werd geboren (zijn vrouw ±1336), en dat hij omstreeks 1355 is getrouwd.

Terwille van de overzichtelijkheid leggen we het tot dusver besprokene neer in bijgaande voorlopige tabel I.

Tabel **I.**

Johan Hillingberg,
vermeld 1356.
|
Lyzebeth Hillingberg,
* ± 1336, vermeld 1356,
x
Wolter Stelling,
* ± 1335, † 1397.

Gerrit Stelling, vermeld 1395.	***Johan Hillingberg*** (Stelling), vermeld 1395. 1397.	***Helmich*** Stelling, vermeld 1395.	*Herman* Stelling, vermeld 1395.

1) De afstamming van Aline Qvingh (1632) ; kolom 201—217.

2) Ibidem, kolom 211.

3) Gememoreerd in Tijdrekenkundig Register op het oud provinciaal archief van Overijssel (voortaan geciteerd als TRO) B blz. 27.

4) Mr. G. J. ter Kuile Jr., archief Van Haersolte en andere familiearchieven afkomstig van de Vereeniging tot beoefening van Overijsselsch Regt en Geschiedenis, regest nr. 5 (inv. nr. 5) ; Zwolle 1957 (Rijksarchief te Zwolle, gestencilde inventaris).

5) J. A. ten Cate, Het archief van vergadering en convent te Albergen, regestnr. 14 („Wolter Stellingeszoon") ; 's-Gravenhage 1961.

6) O.a. TRO F blz. 10, 13, 20, 27, 29, 32, 34, 37, 41, 45, 70, 93, 107, 128, 145, 160, 167 (Judiciaal van Floris van Wevelinchoven).

7) Mr. S. Muller Fz., De registers en rekeningen van het bisdom Utrecht, 2e deel (met o.a. de leenmannen in Salland) blz. 743-744 (nog enkele malen geciteerd als **RRU)**

8) TRO B blz. 5, 8, 23-24, 39, 40.

9) Leenregister van Frederik van Blankenheim, folio 25; **Rijks**archief te Zwolle (afschrift; Bisschoppelijk Archief nr. 19) (niet verwerkt in **TRO)** .

Vermoedelijk heeft *Wolter Stelling* nog een broer gehad: *Hendrik Stelling*. Deze komt althans voor als een tijdgenoot, en bovendien had ook hij Salland als woonstreek. In 1367 trad hij namelijk op als keurnoot van Salland [10]) (dit is ook de eerste vermelding van hem), en ± 1382 had hij als „*Henric Stellinc* die Olde'' een bischoppelijk leenbezit onder Raalte, t.w. een inkomst van 20 oude schilden jaarlijks uit een goed te Ramele [11]). De genoemde toevoeging „de oude" maakt duidelijk, dat hij een contemporaine jongere naamgenoot had. Dat blijkt zonneklaar, wanneer hij op 10 april 1388 tezamen met deze naamgenoot wordt vermeld in een leenbrief van die datum [12]).

Wij wagen het, te veronderstellen, dat *Hendrik* junior een zoon kan zijn man *Hendrik* senior. Natuurlijk is ook een andere suppositie mogelijk, b.v. dat de jongere de oudste zoon was van *Wolter Stelling* en *Lyzebeth Hillingberg* en dan overleden vóór de vermelding van hun vier zoons in 1395. Maar deze constructie lijkt me minder waarschijnlijk op grond van de voornamen dier kinderen: de nu als oudste bekende zoon *(Gerrit) zou* kunnen zijn genoemd naar *Wolter's* vader (die, naar nog zal blijken, inderdaad wellicht een *Gerrit Stelling is* geweest), de tweede *(Johan Hillingberg)* naar *Lyzebeth's* vader. Een oudere zoon *Hendrik zou* wat merkwaardig als aan ben voorafgaand aandoen (hoewel: onmogelijk is het natuurlijk niet!).

In elk geval is de afkomst van *Hendrik* junior van moederszijde bekend: 7 november 1388 komt er een uitspraak in een geschil tussen hem en *Johan van Buchorst* [13]) *over* een bedrag van 150 mark brabants, door *Johan van Buchorst* aan *Hendrik Stelling* verschuldigd voor de medegave zijner moeder. *Hendrik's* moeder was dus een *van Buchorst.*

Wanneer in 1380 een *Hendrik Stelling („Heyne Stellingh'')* wordt ingeschreven abs burger van de stad Kampen [14]), zal hierbij aan de jongere van die naam moeten worden (gedacht. Deze was immers, zoals we zojuist zagen, omstreeks 1382 al volwassen (omdat zijn oudere naamgenoot toen door toenaam van hem moest worden onderscheiden), en de burgerschapsverwerving te Kampen kan beter worden geplaatst in het begin van iemands volwassenheid dan op rijpere leeftijd.

Vervolgens zullen we nu de ouders van *Wolter Stelling* (die dus tevens eventueel de ouders waren van *Hendrik Stelling* sr.) en die van *Lyzebeth Hillingberg* onder de loep nemen:

Om met de laatste te beginnen: *Lyzebeth's* vader is met zekerheid bekend, zoals we reeds zagen: *Johan Hillingberg,* in 1356 vermeld (met dochter — dus filiatie staat vast — en schoonzoon). Verder komt hij voor op 3 mei 1375, toen hij samen met Otto Wijer een rente verkocht van 3½ Vollenhoofse emmers boter en een rente uit een goed en erf bij „den groeten siele'' (sluis) ia het Ambt Vollenhove [15]). Vervolgens ontmoeten we hem nog in het oudste bisschoppelijke leenregister van ± 1382, met een omschrijving van zijn leenbezit [16]),

10) TRO A blz. 79 (inventaris klooster Ter Hunnepe, 1367 zaterdag na St. Catrinen).

11) RRU, 2e deel blz. 785.

12) Mr. A. Haga, Een merkwaardige leenbrief uit 1388; in Verslagen en Mededeelingen VORG (Vereeniging tot beoefening van Overijsselsch Regt en Geschiedenis), 48e stuk 1931, blz. '75 vlg.

13) TRO F blz. 170 (Judiciaal van Floris van Wevelinchoven, folio 142).

14) Ingeschrevenen in het Burgerboek van Kampen, 1309-1469; Gemeentearchief te Kampen.

15) P. Berends, Het oud-archief der stad Steenwijk, regest nr. 2; 's-Gravenhage 1918.

16) RRU, 2e deel blz. 715.

waarvan vooral de laatste zin belangrijk is in verband met het vaststellen der stamreeks van de *Stelling*'s in latere generaties:

> „Item *Jan Hillincbergh* hout dat goet te Zalvehorst ende den tienden grof ende smal. Item den tienden over Tybbencamp grof ende smal. Item den tienden den Kolchuys smal ende grof. Item den tienden over Gheykengoet smal ende grof. Item den tienden over Coster-Ghisengoet smal ende grof. Item to Spolde twe waere: de ene war dat Vleyschgoet ende die andere war Weldamsgoet".

Na deze bezitsvermelding blijkt hij nog een geschil te hebben gehad mat Godert van Oostenwolde in augustus-september 1383 [17]) (deze vermelding zal immers geen betrekking hebben op zijn gelijknamige kleinzoon. want die was op dat moment nog niet tot de gevestigde stand gekomen, d.w.z. hij leefde nog in of in de schaduw van het ouderlijke huis en zonder eigen leenbezit dus). Verder bad hij 8 november 1388 een geschil met het kapittel van Deventer [18]), en 8 januari 1391 koos hij zijn kleinzoon *Gerrit Stelling* tot beheerder voor 14½ morgen land in Mastenbroek in Westenholtse slag [19]). Daarmee is het dan uit, want 31 'augustus 1395 moet hij dood zijn, omdat toen zijn kleinzoon *Gerrit Stelling* de leenbezittingen van *Johan Hillingberg* na diens dood overgedragen kreeg [20]). *Johan* moet dus in 1394 zijn overleden: en kennelijk was toen ook *Gerrit's* moeder, *Lyzebeth Hillingberg,* niet meer in leven (want anders zou zij de beleende zijn geweest).

De vader van *Wolter Stelling is* moeilijker te achterhalen. Hij is ook niet met exakte zekerheid vast te stellen, omdat elke oorkondelijke filiatie-aanduiding ontbreekt, Bovendien gaan de bisschoppelijke leenregisters niet verder terug dan rond 1382. Wel hebben we verschillende vermeldingen, die ons met een zekere mate van waarschijnlijkheid tot *Wolter's* vader brengen, Als redenen voor die waarschijnlijkheid voeren we aan: 1. de chronologie van de hiervolgend geponeerde vader, 2. diens geografische regio (Salland), en 3. diens voornaam. Het betreft hier namelijk *Gerrit (Geert) Stelling,* die *voor* het eerst wordt vermeld in 1318 en 1319 als borg respectievelijk voor Johannes heer van Kuinre en Pelgrim van Putten [21]). Daarmee kan hij, zoals reeds werd opgemerkt, in de onderhavige regio worden geplaatst. Deze geografische streekbepaaldheid kan door andere vermeldingen worden versterkt; zo trad hij b.v. in januari en december 1326 op te Kampen [22]), en 22 april was hij te Steenwijk getuige van de bisschop [23]); en in 1334 en 1340 was hij schulte van Salland [24]). In deze laatste functie maakte hij de verpanding *mee* van het Overstícht aan Gelre in 1336, zodat hij in dat jaar ambtman werd van de Gelderse hertog. Aange-

17) TRO F blz. 92 en 94 (Judiciaal van Floris van Wevelinchoven, folio 78vo. en 80vo.

18) TRO F blz. 171 (Judiciaal van Floris van Wevelinchoven, folio 143).

19) TRO F blz. 191 (Judiciaal van Floris van Wevelinchoven, folio 159).

20) Leenregister van Frederik van Blankenheim; Rijksarchief te Zwolle (afschrift; Bisschoppelijk Archief nr. 19) (niet vermeld in TRO).

21) Register van charters en bescheiden in het oude archief van Kampen, 5e deel nr. 5; Kampen 1881 (niet vermeld in Inventaris Don).

22) Ibidem, 5e deel nrs. 48, 59 (niet vermeld in inventaris Don).

23) Diversorium van Jan van Diest, folio 10; Rijksarchief te Zwolle (afschrift) (niet vermeld in TRO).

24) Resp.: Handschrift van 1692 in de bibliotheek VORG te Zwolle (register Van Dedem nr. 572),
en: Mr. G. J. ter Kuile Jr., Drosten van Salland en IJsselmuiden; in Verslagen en Mededeelingen VORG, 60e stuk, 2e reeks 36e stuk, 1945, blz. 30-33.

zien vanaf 1345 een ander als schulte optrad [25]), is zijn ambtstermijn dus voordien ten einde; dit zal wel veroorzaakt zijn door zijn overlijden, dat we op rond 1344 gissen. Op grond van de oorkondelijke vermeldingen veronderstellen we zijn geboorte op omstreeks 1295. Als we nu deze chronologie zien en daarnaast terugblikken op de 'geografische situering van *Gerrit Stelling*, dan kunnen we, niet zonder grond, veronderstellen dat hij de vader was van *Wolter Stelling*. Deze veronderstelling krijgt nog extra fundament, als we bedenken, dat er geen ,,concurrenten" voor deze positie zijn: er waren geen tijdgenoten met de familienaam. Bovendien kan de voornaam een indicatie zijn, aangezien *Wolter*'s oudste zoon ook een *Gerrit* was.

Misschien is het zelfs mogelijk, nog een generatie verder terug te komen. In 1309 werd namelijk in het burgerschap van Kampen 'opgenomen: *Herman Stelling* [26]). Gezien het feit, dat de *Stelling*'s een uitloper van hun bezit in de omstreken van Kampen hadden (benoorden de IJssel), is het niet verwonderlijk, daar een burger-inschrijving te vinden. Maar daarmee zijn we in een tijd aangeland, waarin we de vader van de zojuist besproken *Gerrit Stelling* kunnen verwachten, op wie we dus nu misschien de hand hebben gelegd. In elk geval kunnen we veilig aannemen, dat *Herman Stelling* tot de onderhavige familie behoorde, want de voornaam is generaties-lang inheems geweest in dit geslacht.

Wij zouden ook nog kunnen veronderstellen, dat *Herman* een broer hard, t.w. *Gerrit (Gerard) Stelling*, die namelijk omstreeks 1313 als priester (deken) voorkomt [27]). Ook nu weer betrekken we in onze suppositie de overweging, dat de voornaam *Gerrit* gedurende verschillende generaties in dit geslacht inheems was.

Nu hebben we de oudste (generaties zo ver mogelijk opgevoerd en keren daarom terug naar ons uitgangspunt, en wel naar de daar in 1395 genoemde gebroeders *Gerrit Stelling*, *Johan Hillingberg*, *Helmich Stelling* en *Herman Stelling*, die we persoon voor persoon zullen bespreken. We gaan er daarbij van uit, dat de in 1395 gebezigde volgorde die is van oudste naar jongste, en in diezelfde volgorde zullen we hen behandelen.

Gerrit Stelling wordt in 1389 voor de eerste maal vermeld [28]), en wel o.a. 31 januari in een conflict met de burgers van Almelo en 23 november als momber van *Fije Stelling (op* deze laatste zullen we nog terugkomen). Daarna ontmoeten we hem nog in 1391, toen zijn grootvader *Johan Hillingberg* hem 8 januari tot momber koos voor 14 morgen land in Mastenbroek onder Westenholt [29]). In 1395 wordt hij als eerste onder de gebroeders *Stelling* genoemd, zoals reeds in de inleiding is aangeduid (daardoor staat ook zijn filiatie vaat). Bovendien werd hij 3 1 augustus van dat jaar als erfgenaam van zijn grootvader *Johan Hillingberg* beleend met diens bisschoppelijke goederen [30]), waarvan de omvang reeds bij de bespreking van deze *Johan* in extenso is omschreven.

En met deze belening stuiten we op een op het eerste gezicht vreemde aangelegenheid. Immers, hoewel *Gerrit* de oudste zoon zal zijn geweest, heeft hij niet het leeuwendeel der familieleengoederen 'gekregen. Zelfs heeft hij wat hij kreeg niet lang behouden, want 12 oktober 1397 werd zijn broer *Johan Hillingberg* beleend met alle goederen van wijlen zijn vader *Wolter Stelling* en van zijn grootvader (,,olde vader") *Johan Hillingberg* [31]). Maar de laatste goederen waren juist die, welke *Gerrit* — nog bij het leven van zijn vader, en dus via zijn moeder — had ontvangen. Deze gang van zaken is alleen denkbaar, als we aannemen, dat *Gerrit Stelling* in 1396 stierf. Dan is ook te verklaren, waarom hij nooit de totaliteit der familie-leengoederen heeft bezeten: hij stierf vóór zijn vader. Maar dat betekent weer, dat, als er 5 juni 1415 een *Gerrit Stelling* wordt vermeld [32]), deze niet één en dezelfde persoon kan zijn. Hoe evenwel deze tweede *Gerrit* in de stamreeks moet worden ingepast, is niet bekend (misschien wals hij een broer van de reeds besproken *Hendrik Stelling* junior?).

Van *Gerrit Stelling* is ook nog bekend, dat hij in 1380 het burgerrecht van de stad Kampen verwierf [33]). Daarbij staat achter zijn naam genoteerd: ,,van Cuenre". Op grond van deze inschrijving, en in samenhang met de chronologie van *zijn* broers, stellen we zijn geboorte op omstreeks 1358.

Nakomelingschap van hem is niet bekend.

Door het vroege overlijden van *Gerrit Stelling* is *zijn* broer, *Johan Hillingberg* of *Stelling* — onder beide achternamen komt hij voor, maar meestal onder de eerste — de hoofdpersoon der gebroeders geworden.

De eerste — overigens niet belangrijke — vermelding van deze *Johan* is van 21 november 1391 (,,*Johan Stelling geheten Hillingberge*") [34]), de tweede de reeds meermalen geciteerde van 1395. In 1397 werd hij 12 oktober, na de dood van zijn vader *Wolter Stelling* (dus vermelding van de filiatie en daarmee tevens die van *zijn* broers), {beleend met al diens goederen en met die van zijn grootvader *Johan Hillingberg*, zoals we reeds eerder bespraken. Vandaar onze vooropgestelde conclusie, dat *Johan* de voornaamste der gebroeders 'werd.

Meteen nadat hij zo een aanzienlijk man werd, komt hij voor in geschillen over financiële aangelegenheden. Dit is ook te verwachten, en anderzijds zullen alle voorgaande daarheen tenderende vermeldingen (dus vóór 1397) betrekking hebben op grootvader *Johan Hillingberg* senior. In dit verband nu had hij, nog in 1397, een geschil met Hendrik van Roderlo over 2000 oude schilden [35]). Vervolgens komt hij op dezelfde wijze in 1401 samen mèt en als zaakwaarnemer van zijn broer *Herman Stelling* voor in een onenigheid met de henen van Voorst,

25) J. van Doorninck, Namen der schulten etc. van Zalland enz.; in Overijsselsche Almanak voor Oudheid en Letteren, 15e jaargang blz. 229-255; Deventer 1849.

26) Ingeschrevenen in het Burgerboek van Kampen a.v.

27) Judiciaal van Guido van Avesnes, ± 1313 maandag na St. Servaas; Rijksarchief te Zwolle (afschrift; Bisschoppelijk Archief nr. 9) (niet vermeld in TRO).

28) TRO F blz. 173, 175, 183, 184 (Judiciaal van Floris van Wevelinchoven, folio 143vo.—151vo.).

29) TRO F blz. 191 (Judiciaal van Floris van Wevelinchoven, folio 159). In !TRO wordt de relatie tussen Johan en Gerrit onjuist aangegeven: Gerrit wordt daar ,,zoon" i.p.v. ,,kleinzoon" genoemd van Johan.

30) Leenregister van Frederik van Blankenheim; Rijksarchief te Zwolle (afschrift; Bisschoppelijk Archief nr. 19) (niet vermeld in TRO).

31) Ibidem, folio 25.

32) TRO B blz. 222 (Judiciaal van Frederik van Blankenheim, folio 276).

33) Ingeschrevenen in het Burgerboek van Kampen, 1302-1469; Gemeentearchief te Kampen.

34) Mr. S. Muller Fz., Regesten van het archief der bisschoppen van Utrecht, 2e deel nr. 1141; Utrecht 1918.
Zie ook nog: Mr. J. 1. van Doorninck, Tweede bijdrage tot een Overijsselsch wapenboek; in Bijdragen tot de geschiedenis van Overijssel, 3e deel blz. 325 (hoe moet de daar weergegeven (wapen ?) afbeelding worden geduid ?).

35) TRO B blz. 55 (Judiciaal van Frederik van Blankenheim, tegen de rug van de foliant gebonden).

een onenigheid die in 1402 doorloopt [36]). Het ging ook daarbij om een bedrag van 2000 oude schilden; voorwaar geen kleinigheid! En in 1403 vond de regeling plaats van een geschil tussen hem en jonkvrouw Belia van Wesenberg [37]).

Er zijn nog enkele andere dingen van hem bekend, waardoor zijn connectie met IJsselmuiden en omgeving blijkt: 24 februari 1403 komt hij voor als gerichtsman/keurnoot te IJsselmuiden [38]), en 11 november 1405 trad hij te Kampen op als getuige [39]). Tenslotte komt hij in 1406 'voor als een der weldoeners van het klooster Sibculo (in noordoostelijk Overijssel: ook in die richting strekte zich immers *zijn* bezit uit) : aan dit klooster schonk hij namelijk wijn („contulit vinum") [40]).

Deze laatste vermelding is tevens de laatste die wij van hem kennen; want in hetzelfde jaar 1406 is hij gestorven. Immers, 7 maart 1407 wordt zijn zoon *Wolter Stelling* na zijn dood met al zijn bezittingen beleend [41]). Evenmin als zijn broer *Gerrit is* hij dus oud geworden, want die zoon was op dat moment nog minderjarig.

Gegevens over zijn vrouw zijn niet voorhanden; op de zoon komen we naderhand terug. Wel komen wij vanuit de chronologische gegevens, mede vooral op grond van de minderjarigheid van zijn zoon in 1407, tot een vrij juiste benadering van *Johan*'s geboortejaar: omstreeks 1360. Verder weten we van hem niet meer dan het bovenverhaalde.

Dan is de beurt aan *Helmich Stelling*. Uiteraard heeft hij geen grote rol gespeeld als derde zoon uit het ouderlijke gezin. Beleningen zijn er te zijnen name dan ook niet bekend. Ook komt hij vrij laat voor: na de vaak genoemde vermelding in 1395 pas weer 12 maart 1401 [42]). Maar dan is het ook in zoverre raak, dat hij op die datum optreedt als momber van *Lutgard,* vrouw van *Willem van Buchorst,* en haar dochter *Mie:* en het zou kunnen zijn, dat hier een familierelatie om de hoek komt kijken, want een zuster van *Willem* was getrouwd met *Helmich*'s aaef *Hendrik Stelling,* zoals reeds ter sprake kwam. In 1407 en 1413 komen er dan nog vermeldingen samen met zijn jongere broer *Herman* [43]), en tenslotte was hij, o.a. mat zijn twee oomzeggers (beiden met de naam *Wolter Stelling*), *8* mei 1429 op de bischoppelijke claring te Vollenhove [44]). De laatste vermelding is voor hem de afsluiting.

Op grond van de vermelde data en op grond van de chronologie van zijn beide oudere broers, stellen we de geboorte van *Helmich Stelling* op omstreeks 1365.

En nu rest ons nog de laatste der gebroeders: *Herman Stelling*. Uiteraard beeft ook hij slechts een bescheiden rol gespeeld. Wel is opvallend, dat hij aen duidelijk vertrouwen van

36) TRO B blz. 88, 89, 94, 97 (Judiciaal van Frederik van Blankenheim, folio 80, 78, 82).

37) TRO B blz. 105 (Judiciaal van Frederik van Blankenheim, folio 97).

38) Gemeente-archief te Kampen, inventaris Don, 2e deel regest nr. 92).

39) Ibidem, regest nr. 104.

40) Inventaris klooster Sibculo, inv. nr. 1667 (memorieboek van Sibculo 11, folio 9vo.); Rijksarchief te Zwolle.

41) Leenregister van Frederik van Blankenheim, folio 25; Rijksarchief te Zwolle (afschrift; Bisschoppelijk Archief nr. 19) (niet vermeld in **TRO)** .

42) TRO B blz. 86 (Judiciaal van Frederik van Blankenheim, folio 77a).

43) TRO B blz. 151, 211 (Judiciaal idem, folio 151 en een blaadje tussen folio 262 en 263).

44) Judiciaal van Rudolf van Diepholz; Rijksarchief te Zwolle (afschrift; Bisschoppelijk Archief nr. 13) (niet vermeld in TRO).

zijn familie genoot, want verschillende malen is hij — zoals we nog zullen zien — opgetreden als vertegenwoordiger en zaakwaarnemer voor jonge en onmondige telgen van de hoofdtak.

Zijn eerste vermelding, na de bekende van 1395 met zijn andere broers, is van 1401, samen met zijn broer *Johan Hillingberg* (zoals reeds is gememoreerd). In 1407 komt dan een tweede vermelding, en die is in zoverre belangrijk, dat *Herman* bisschoppelijke leengoederen blijkt te hebben bezeten: hij werd wegens deze lenen 12 april, 1 juni, 6 en 26 juli, 17 augustus en 29 november gemaand [45]) (dit zijn uiteraard geen aanzienlijke lenen geweest, maar we weten niets naders). Voorts blijkt hij ook een langdurig geschil te hebben gehad met Steven van den Rutenberg: eerst wordt daarvan [melding gemaakt op 27 juli 1407 [46]), en in juni 1409 blijkt de aangelegenheid nog niet te zijn geregeld [47]). Bij zijn broer *Helmich* werd al verteld dat hij samen met deze voorkwam; en zijn laatste vermelding is van 25 november 1422 [48]). Op die datum werd de kleinzoon 'van zijn broer *Johan Hillingberg* (t.w. *Gerrit Stelling,* zoon van *Wolter Stelling Johanszoon*) beleend met de goederen die uiteindelijk van deze *Johan* afkomstig waren. Aangezien deze kleinzoon evenwel minderjarig was, werd onze *Herman Stelling,* als oudoom, zijn momber. Een dergelijk momberschap kwam ook al voor in 1407, voor *Gerrit's* vader, *Wolter Stelling* dus. Aan een leeninschrijving van 12 oktober 1397 (waarbij *Herman's* broer *Johan Hillingberg* mat zijn goederen werd beleend [49]) is namelijk een kanttekening toegevoegd d.d. 7 maart 1407: „Nota dat *Herman Stelling* als een momber *Wolter Stellings* dese guede ontfangen heeft nae doide *Johan Hillingberches Wolters* vader tot sijnen mundigen dagen toe". Ook hier trad hij dus als momber op bij minderjarigheid, nu van een neef (oomzegger). Het is dus wel duidelijk, dat *Herman Stelling* een vertrouwensman der familie is geweeest.

Al schrijvende verzuimden we een conclusie te poneren, die uit de laatste vermelding van hem volgt: hij moet zijn overleden na 1422, doch een verdere precisering is niet te geven, En in bet kader der data van hem en zijn oudere broers zal zijn geboorte op omstreeks 1368 moeten worden gesteld.

Wel moet tot slot nog worden medegedeeld, dat hij een zoon had: *Wolter,* maar deze komt later afzonderlijk aam de orde.

Daarmee zou deze generatie zijn afgehandeld, ware het niet, dat er nog een vermoedelijke toevoeging moat plaatsvinden. Immers, bij de bespreking van de oudste broer, *Gerrit Stelling,* werd 'gememoreerd, hoe deze 23 november 1389 als momber optrad van *Fije Stelling.* Wie was deze *Fije ?* Gezien het verband kunnen we aanemen, dat zij een zuster der vier gebroeders was, die in 1389 nog ongehuwd was (als zij wèl gehuwd was geweest, zou immers haar man als momber zijn opgetreden); zij zal dus zijn geboren omstreeks 1370. Chronologisch gezien zou zij ook een zuster geweest kunnen zijn van de reeds eerder besproken *Hendrik Stelling* junior, maar dan zou het momberschap van *Gerrit* niet voor de hand hebben gelegen, en een dergelijke supposítie is derhalve weinig waarschijnlijk.

Nu zou deze *Fije Stelling* kunnen wonden beschouwd als een incidenteel vermelde persoon, die slechts éénmaal op komt duiken uit de nevelen van het verleden, ware het niet, dat het

45) TRO B blz. 150, 155, 160 (Judiciaal van Frederik van Blankenheim, folio 166, 167, 172, 181).

46) Ibidem, blz. 151 (Judiciaal idem, folio 168).

47) Ibidem blz. 175 (Judiciaal idem, folio 201, 205).

48) Leenregister van Frederik van Blankenheim, folio 102 en 103; Rijksarchief te Zwolle (afschrift; Bisschoppelijk Archief nr. 19) niet vermeld in TRO).

49) Ibidem, folio 25 (niet vermeld in TRO).

wellicht deze vrouw is geweest, die, later weer verschijnt als *Eufemia Stelling. Zij* blijkt in 1407 de vrouw te zijn van *Simon van Schulenborch*[50]), is dit in juni 1417 nóg en is vóór 1423 gestorven[51]) (15 januari 1423 wend er namelijk een uitspraak gedaan in de geschillen tussen *Angniese,* vrouw van *Geert van Hackfort,* en *Simon van Schulenborg,* vruchtgebruiker van de nagelaten goederen van zijn vrouw *Effemye,* moeder van *Angniese,* om het recht op die nalatenschap).

Zo is dan ook déze generatie besproken. En nu wordt het tijd, dat we terwille van de overzichtelijkheid tabel 1 uitbreiden met alle toevoegingen, die we intussen hebben gevonden en thans vastleggen in bijgaande tabel 11.

Tabel 11.

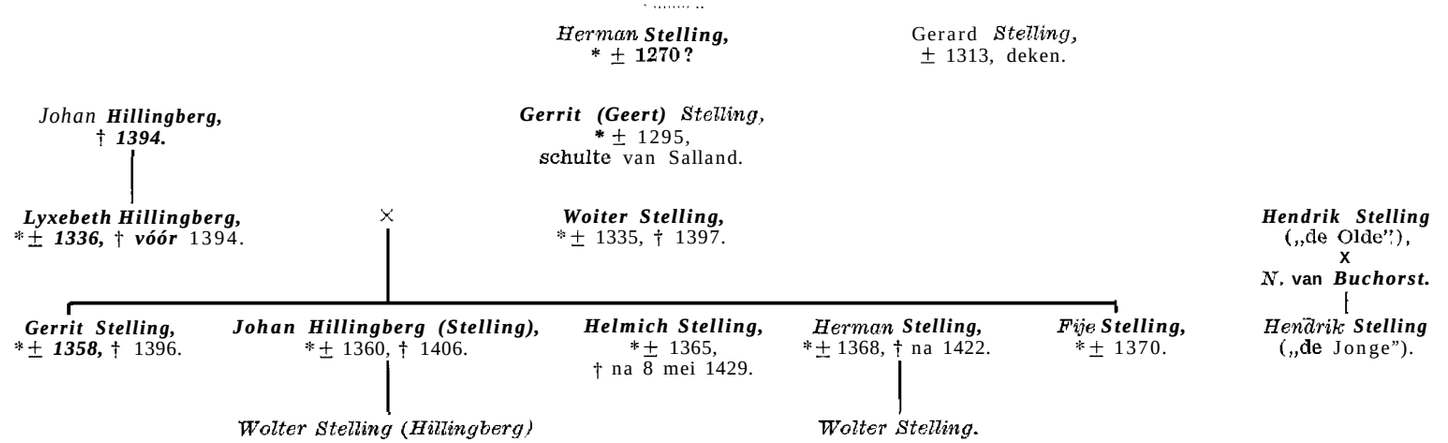

En dan zijn we toe aan de beide *Wolter*'s, zoals die aan het eind van tabel 11 voorkomen. We zullen van hen niet alle oorkondalijke vermeldingen nagaan; ze komen namelijk vele malen voor door hun functie in de bisschoppelijke magistratuur, zonder dat vele van deze vermeldingen iets essentiëels geven. Ten dele zijn de beide *Wolter*'s ook 'moeilijk van elkaar te onderscheiden wegens hun gelijke voornaam, maar ten dele ook is deze onderscheiding wel te realiseren, o.m. doordat verschillende keren de oorkondelijke toevoeging *„Hillingberch zoen"* of *„Hermansz."* uitsluitsel geeft.

Wij beginnen nu met *Wolter Stelling,* zoon van *Johan Hillingberg.* Hij moet omstreeks 1390 zijn geboren. We concluderen dit niet alleen vanwege de inpassing in de chronologie van zijn vader, maar vooral ook omdat, toen *Wolter* op 7 maart 1407 met de goederen van zijn vader werd beleend (de filiatie is daarbij aangegeven)[52]), zijn oom *Herman Stelling* als zijn momber optrad wegens *Wolter*'s minderjarigheid (dit is reeds onder *Herman's* beschrijving vermeld). Als *Wolter* evenwel in 1407 nog minderjarig was, kan hij niet eerder dan omstreeks 1390 zijn geboren, eventueel nog wat later.

Om eerst bij zijn leenbezit te blijven: op dezelfde datum ontving hij ook de bisschoppelijke leengoederen die oorspronkelijk van zijn overgrootvader *Johan Hillingberg* afkomstig waren (*„de alde Johan Hillingberch"*)[53]). Dit is belangrijk in zoverre, dat, als bij latere generaties delen van dit leenbezit voorkomen, hier sprake moet zijn van afstammelingen van *Wolter:* verwerving der goederen kan immers gelden als bewijs voor de filiatie, wanneer een rechtstreekse vermelding van de filiatie ontbreekt.

Hij werd 17 december 1445 en 22 oktober 1456 herbeleend met de van *Stelling*'s kant herkomstige goederen[54]), en 15 september 1461 kwam daar nog een belening bij met het erf het Holt c.a. in het kerspel Hardenberg[55]). De goederen welke van *Hillingberg*'s zijde stamden waren evenwel 25 november 1422 reeds overgegaan op zijn toen nog minderjarige zoon *Gerrit Stelling*[56]). En dit laatste brengt ons tot een conclusie, die alleen op grond van déze oorkondelijke vermelding valt te trekken. Wat is namelijk het geval? Deze belening van zoon *Gerrit* geschiedde wegens diens onmondigheid onder momberschap van *Gerrit*'s oom *Herman Stelling* (met vermelding dat de — Hillingbergse — leengoederen afkomstig zijn van zijn vader *Wolter Stelling: „tot Gerrits* voirscreven mundigen dagen toe als *Wolter* die angecomen waren van doide *Johan Stellinges, geheiten Hellingberch* sijns vaders"). Vader *Wolter 6s* dan evenwel nog springlevend: hij stierf, zoals later nog ter sprake zal komen, pas in 1471. De belening aan de zoon is dus geen belening in opvolging na het overlijden van de vader (trouwens, zojuist bleek al, dat *Wolter* in het bezit bleef van de Stellingse leengoederen in 1445 en 1456). Dit kan maar één ding betekenen: dat vader *Wolter* na een eerste huwelijk — waaruit dan zoon *Gerrit* gesproten is — een tweede huwelijk van plan was te sluiten of net gesloten had. Naar het

50) Prof. Dr. Ir. F. A. Vening Meinesz. Het kasteel Schulenborg bij Hellendoorn, vroeger ter Molen geheten; in Verslagen en Mededeelingen VORG, 73e stuk, blz. 123 vlg.

51) Jhr. Dr. D. P. M. Graswinckel en Mr. H. Hardenberg, Het archief van het kasteel Rechteren, regest nrs. 109, 110, 122; 's-Gravenhage 1941.

52) Leenregister van Frederik van Blankenheim; Rijksarchief te Zwolle (afschrift; Bisschoppelijk Archief nr. 19) (niet vermeld in TRO).

53) Ibidem.

54) Resp. Leenregister van Rudolf van Diepholz, folo 15; Rijksarchief te Zwolle (afschrift; Bisschoppelijk Archief nr. 20) (niet vermeld in TRO).
en Leenregister van David van Bourgondië, folio 11; Rijksarchief te Zwolle (afschrift; Bisschoppelijk Archief nr. 21) (niet vermeld in TRO).

55) TRO D blz. 142 (Leenregister van David van Bourgondië, folio 62vo.).

56) Leenregister van Frederik van Blankenheim, folio 102; Rijksarchief te Zwolle (afschrift: Bisschoppelijk Archief nr. 19) (niet vermeld in TRO).
Zie ook: Mr. S. Muller Fz., Regesten van het archief der bisschoppen van Utrecht, 2e deel nr. 2315.

verervingsrecht van die tijd moest dan aan het kind uit het eerste huwelijk een erfdeel worden uitgekeerd. En dit is het kennelijk, wat in 1422 geschiedde.

Nu het huwelijk van *Wolter Stelling* ter sprake kwam, kunnen we hier meteen wel meer over zeggen. Over zijn eerste huwelijk valt niet meer te melden, dan dat het een realiteit is geweest; de naam van de eerste vrouw is dus niet bekend. Gezien de voornaam van zijn enig-bekende kleindochter *Margarethe Stelling* via zijn zoon *Gerrit* — *zij* zal nog ter sprake komen — zou het kunnen zijn, dat deze eerste vrouw *Margarethe* geheten leeft. Maar dat is niet meer dan een zeer onzekere hypothese. Van *Wolter*'s tweede vrouw weten we iets meer: zij heette *Mechteld* en zij wordt vermeld in het necrologium van de St. Nicolaaskerk te Kampen [57]). Zij en haar man worden daar vermeld als volgt op 31 juli: „*Wolter Stelling* Drossat van Couerden, Jonfer *Mechtelt Stelling vx.* eius". Deze datum (helaas ontbreekt bij elke vermelding het jaartal, doch dat van *Wolter* kan achterhaald worden, zoals straks zal blijken) heeft niet betrekking op *Mechteld* maar op haar man. *Mechteld* zelf wordt in het necrologium nog eens genoemd, en dan afzonderlijk, op 27 maart. („*Mechtelt Stellinges*"); dit zal dus haar overlijdensdatum zijn, maar een jaartal is daarbij niet te vinden, Uit het tweede huwelijk zijn met zekerheid twee kinderen bekend: *Geertruid* en *Johan,* rnaar wellicht is er nog een kind (geweest. Dezen zullen we naderhand nog ter sprake brengen.

Zojuist merkten we uit de inschrijving van *Wolter Stelling* in het necrologium te Kampen reeds, dat hij, hoewel hij door zijn bezittingen met Salland was verbonden, ook sterke banden heeft gekregen met Drenthe: hij was daar immers „Drossat van Couerden", d.w.z. drost van Coevorden. Em dat betekende nogal wat, want daarmee was hij eigenlijk bisschoppelijk stadhouder van geheel Drenthe. In deze functie werd hij 5 februari 1450 aangesteld [58]). Ongetwijfeld gebeurde dat als onderpand voor een lening van hem aan bisschop Rudolf van Diepholz. Dit is wel niet exakt aantoonbaar, maar wèl blijkt dit ten aanzien van Rudolf's opvolger, David van Bourgondië: 16 mei 1459 verklaarde David schuldig te zijn (wegens lening) aan *Wolter Stelling 393* rijnse guldens [59]), en 2 november 1460 erkende dezelfde aan *Wolter 1000* gouden rijnse guldens schuldig te zijn en gaf hem tot zekerheid de door hem reeds verworven ambten van het kasteleinschap van Coevorden en het ambtman- en rentmeesterschap van Drenthe, benevens de tollen te Coevorden [60]). Deze omschrijving geeft tevens de omvang weer van zijn werkzaamheden. De aanstelling vond plaats 'per 5 februari 1450 (zoals we reeds meldden), maar 1 februari 1450 trad hij reeds officiëel op [61]). Naast deze genoemde functie had hij ook nog die van raad van de bisschop,

57) Mr. J. Nanninga Uitterdijk. Het Necrologium van de St. Nicolaaskerk te Kampen, 13de—16de eeuw; in Bijdragen tot de geschiedenis van Overijssel, 10e deel 1890 blz. 97-194 (i.c. resp. blz. 140 en 111).

58) Register van charters en bescheiden in het oude archief van Kampen, le deel nr. 590; Kampen 1862.
Dat dit in een stedelijk archief wordt vermeld, is niet vreemd, want de bisschop had voor de kasteleins- en drostenbenoemingen in het Oversticht de goedkeuring der Overijsselse steden nodig.

59) Officiatorium van David van Bourgondië, le deel folio 29; Rijksarchief te Zwolle (afschrift).

60) Mr. S. Muller Fz., Regesten van het archief der bisschoppen van Utrecht, 3e deel nr. 3901; Utrecht 1919.

61) Mr. J. G. C. Joosting, Stukken afkomstig van ambtenaren en particulieren berustende in het depôt van 's Rijks archieven in Drenthe, nr. 17 (zie verder nrs. 21 en 26); 's-Gravenhage 1921.

en in 1463 en 1465 wondt hij als zodanig vermeld [62]). Doordat hij als bisschoppelijke magistraat in Drenthe uiteraard veelvuldig voorkomt in de ordelen van de etstoel (waar de civielrechtelijke geschillen wenden beslist), weten we ook zijn sterfjaar: 1471 („1471 toe S. Magnus" — 6 september — „geen lottinck. want de Droste *Wolter Stellinck* gestoruen wasz") [63]). En uit de reeds ter sprake gekomen inschrijving in het necrologium van de St. Nicolaaskerk te Kampen bleek, dat de overlijdensdatum 31 juli was.

Door zijn sinds 1450 sterke banden met Drenthe en zijn daarmee verbonden migratie naar Coevorden ben ik er toe geneigd, een vrouwelijke telg uit dit geslacht, die in Drenthe voorkwam en wier filiatie niet vaststaat, als kind te zien van *Wolter.* In de jaren 1458-1474 kwam namelijk een *Golde Stelling voor* als abdis van het cistersiënserklooster Mariakamp te Assen [64]). Chronologisch is zij in te passen als een kind van *Wolter Stelling* uit diens tweede huwelijk: zij zou dan ± 1430 geboren kunnen zijn. Bovendien wals een abdis in die tijd alleen denkbaar als afkomstig uit een aanzienlijke familie.

Daarnaast kwam reeds in een vorige alinea ter sprake de zekerheid dat er een dochter *Geertruid Stelling is* geweest: 5 maart 1472 komt er een uitspraak tot stand in een geschil tussen *Johan Stelling,* drost te Coevorden, enerzijds, en Mr. *Henrick van Uterwijck,* echtgenoot van *Johan's* zuster *Geertruid,* anderzijds [65]). Het betrof een onenigheid over het erfdeel uit de nalatenschap van *Wolter Stelling* en diens vrouw *Mechtelt* (*Wolter* blijkt daarbij een huis met een daarbij behorende bof te hebben gehad in IJsselmuiden). Van *Johan* nu is bekend, dat hij een kind was van *Wolter,* en dus was *Geertrrrid* dat ook. Maar deze zoon en diens halfbroer *Gerrit Stelling* zullen als mannelijke vertegenwoordigers der volgende generatie apart ter sprake komen.

Wolter Stelling had — wij zagen het reeds — een gelijknamige neef, die een zoon was van *Herman Stelling,* broer van *Woiter's* vader. Deze tweede *Wolter zal* nu ter sprake komen. Uiteraard is hij als jongere telg niet rijk gezegend geweest met leenbezit. Tooh heeft hij een zeker aanzien bereikt, want per 4 januari 1439 werd hij aangesteld als bisschoppelijke ambtman van IJsselmuiden [66]); daarbij blijkt, dat deze waardigheid hem wend toebedeeld op grond van het feit dat *Wolter* een schuld van de bisschop ten bedrage van 638 oude franse schilden voor zijn rekening nam. De vermeldingen van hem hebben dan ook vaak betrekking op hem in de uitoefening van zijn functie. En het is geen wonder, dat een deel dezer vermeldingen voorkomt in het gemeente-archief van Kampen, de stad die voor *Wolter* zo te zeggen naast de deur lag [67]). Uit de loop van zijn ambtsperiode, t.w. van 18 maart 1447 is een afrekening van zijn ambtmanschap bekend [68]), betrekking hebbende op de termijn

62) TRO D blz. 163 en 182 (Leenregister van David van Bourgondië, folio 70 en 120vo.).

63) Mr. H. 0. Feith, Ordelboek van den etstoel van Drenthe, 1399—1518; in Verslagen genootschap Pro excolendo jure patrio, 7e deel 2e stuk blz. 92; Groningen 1870.

64) Mr. J. G. C. Joosting, Het archief der abdij van Assen, regest nrs. 68, 74, 75; Leiden 1906.
J. S. Magnin, De voormalige kloosters in Drenthe, blz. 158; Groningen 1835.

65) TRO F blz. 330 (Diversorium van David van Bourgondië, folio 184vo.).

66) TRO F blz. 275 (Officiatorium van Rudolf van Diepholz 2, folio 10).

67) Gemeente-archief te Kampen, inventaris Don, 2e deel regest nrs. 257, 271, 273.

68) TRO F blz. 300 (Officiatorium van Rudolf van Diepholz 2. folio 16).

van St. Jan (27 december) 1444 tot St. Geertruid (17 maart) 1447. Dit is tevens de laatste vermelding van hem in leven. Betrekkelijk kort daarop is hij overleden, want in 145 1 verwierf zijn vrouw *Lutgart* het burgerrecht van Kampen en zij was toen weduwe: „Joffer *Lutgart Wolter Stellings wedue*" [69]). We kunnen derhalve aannemen, dat *Wolter* omstreeks 1450 stierf en dat zijn vrouw, omdat zij zich in Kampen wilde vestigen, het burgerrecht dezer stad nodig had. Over de familienaam van deze echtgenote valt ook nog wel iets te zeggen. In het necrologium van de St. Nicolaaskerk te Kampen komt namelijk op de datum 21 april een inschrijving voor [70]), aldus: „*Henric van Essen* ende *Wolter Stelling* sin swager". Wanneer we bedenken, dat we al een inschrijving in dit necrologium tegenkwamen van *Wolter's* 'gelijknamige neef, zal dus deze inschrijving betrekking moeten hebben op de onderhavige *Wolter*. Uit de geciteerde inschrijving kunnen we nu concluderen, dat òf *Wolter's* vrouw een *van Essen* was, òf dat de vrouw van *Hendrik van Essen* een *Stelling* is geweest. Omdat er geen aanwijzingen zijn, dat *Wolter* een zuster heeft gehad, houden we de eerste veronderstelling voor de waarschijnlijkste.

Uit zijn huwelijk zijn oorkondelijk geen kinderen bekend; toch heeft deze tak der familie waarschijnlijk een voortzetting gehad, We komen daar aan het eind van ons artikel nog op terug. Of de *Herman Stellinck,* die in 1494 is overleden [71]), een zoon van hem was, is moeilijk uit te maken, want dit is de enige vermelding van deze *Hetman,* en zekerheid omtrent diens filiatie is niat te krijgen.

Gememoreerd moet nog worden, dat, voordat *Wolter Stelling* als ambtman van IJsselmuiden naar voren treedt, hij 8 mei 1429 (3e dag na hemelvaart) reeds voorkwam als aanwezige op een bisschoppelijke alaring te Vollenhove en in 1434 als ordelwijzer [72]). Dat hij het was, blijkt uit de toevoeging „*Hermansz*" (1429) en „*Hermans*" (1434) bij zijn naam. Op grond van deze jaartallen en op grond van de eerder-genoemde jaargegevens uit zijn leven kunnen we zijn geboorte stellen op omstreeks 1300.

Nu zo ook déze *Wolter Stelling* is beschreven, keren we terug tot de oudste *Wolter* van deze generatie. Immers, diens beide zoons, *Gerrit* en *Johan Stelling,* die hierboven al met name zijn genoemd, moeten nog worden behandeld. Dat zal in het nu volgende gebeuren, waarbij we met de eerste beginnen.

Gerrit Stelling werd — wij zagen dat reeds bij de beschrijving van zijn vader — 25 november 1422 beleend met goederen van zijn vader, terwijl hij nog onmondig was. Mij werd er 24 maart 1435 mee herbeleend [73]); voor deze herbelening zal de aanleiding moeten worden gezocht in de wisseling van landsheer (bischop Rudolf van Diepholz zat pas sinds 1433 vast op zijn zetel). De onderhavige leengoederen waren vrijwel alle bekend uit het bezit, dat de *Stelling's* oudtijds van de *Hillingberg's was* aangekomen; het betrof namelijk (naar de toestand van 1435):

> „Intverste Zalhorst mit 11 waeren ende den tienden daer aff groff ende smal. Item den tienden over Tybencamp groff ende smal. Item den tienden over Coster Gijsen guet groff ende smal. Item den tienden over den Colck groff ende smal. Item van Zalhorst 11 waeren in Mastenbroec. Item in den Hamme tot Noertmederen dat guet daer Albert tot Middesdorp op te woenen plach. Item den tienden over Mewesberghes groff ende smal. Item toe Spolde dat guet daer Egbert plach op te woenen 11 waeren. Item van den guede in Mastenbroec int Spolderslage 2 waeren".

Met de laatste zin in deze vermelding weten wij eens te meer exakt, dat we rde *lijn* te pakken hebben, die ons naar het in de inleiding genoemde echtpaar *Johan Oving* en *Griete Stelling* zal brengen (maar dat is iets, wat verderop nog uit de doeken zal worden gedaan) .

Gerrit's bisschoppelijke leenbezit is overigens nog ietwat uitgebreid, want 2 juni 1444 (dinsdag na pinksteren) wordt vermeld dat hij, „onse man", 22 rijnse guldens had geleend aan de bisschop; en hij kreeg daarvoor land in IJsselmuiden in Been [74]).

Daarnaast had hij ook een gezin. Mij had namelijk een zoon *Herman,* die 24 oktober 1456 zijn leenvolger werd voor het boven-vermelde bezit [75]) (op deze zoon, en ook nog een dochter, komen we straks 'terug). Dit zal betekenen, dat *Gerrit* in 1455-1456 is overleden. Zijn vrouw en daarmee de moeder zijner {kinderen was *Johan (na) Hagen,* 'in 1429 vermeld als zijn vrouw, en in 1442 optredend met haar (hun) zoon *Herman* [76]). Deze vermelding van zijn huwelijkse staat in 1429 en het vermoedelijke geboortejaar van zijn vader (± 1390; zie boven) brengt ons tot de conclusie, dat *Gerrit* omstreeks 1409 moet zijn geboren. En dat preciseert de geboorte vam zijn vader *Wolter* weer nader: op grond van het feit, dat deze in 1407 minderjarig was, stelden wij diens geboortejaar op rond 1390 „of eventueel nog iets later"; nu we *Gerrit's* geboortejaar weten, kan zijn vader's geboorte evenwel niet later dan 1390 hebben plaatsgevonden.

Gerrit's zoon *Herman Stelling* zal, gezien de vermelde belening in 1456 en de geboorte van zijn vader rond 1409, omstreeks 1427 zijn geboren. Overigens heeft deze *Herman* geen kinderen gehad, en doordat hij de enige mannelijke telg was, eindigt bij hem deze tak in de mannelijke lijn. Het enige dat we verder van hem weten is, dat hij 11 oktober 1457 wordt vermeld als leengetuige van de bisschop [77]). En hij stierf in 1471, want 9 januari 1472 werd een deel van zijn familielenen toegezegd aan de echtgenoot van zijn zuster *Griete Stelling,* na *Werman's* dood [78]).

Daarmee komt *Gerrit's* andere kind zich aandienen: die 9de januari 1472 namelijk stond de bisschop toe, dat zijn hofmeester, Roelof van Bevervoorde, bij diens komst in Overijssel zal belenen *Griete Stelling,* vrouw van *Johan Oving,* na de dood van haar broer *Herman Stelling* (en daarmee is *Griete's* filiatie bewezen!) twee waren van het goed te Spoolde. *Johan Oving* moet die hofmeester tussen januari en mei e.k. berichten, wie *Herman's* andere goederen heeft en gebruikt; want dan mag

---

69) Ingeschrevenen in het Burgerboek van Kampen, 1302—1469; Gemeente-archief te Kampen.

70) Necrologium St. Nicolaaskerk te Kampen a.v. (noot 57), blz. 116.

71) St. Kunera Memorie te Kampen; Gemeente-archief te Kampen.

72) Judiciaal van Rudolf van Diepholz; Rijksarchief te Zwolle (afschrift; Bisschoppelijk Archief nr. 13) (niet vermeld in TRO).

73) Leenregister van Rudolf van Diepholz, folio 32; Rijksarchief te Zwolle (afschrift; Bischoppelijk Archief nr. 20) (niet vermeld in TRO).

74) Ibidem (niet vermeld in **TRO) .**

75) TRO D blz. 15 (Leenregister van David van Bourgondië, folio 8).

76) Leenboek van *Jurrien* Jacob *Hagen* de ao 1651; Rijksarchief te Zwolle blz. 57: 1429 juffr. *Johan,* zuster van *Bartold Hagen,* echte wijf van Geert *Stelling.*
Blz. 60: 1442 Jonfer *Johan Stelling* en *Herman Stelling* haar zoon verkopen een rente.
Via de heer L. J. van der Klooster (Doornstraat 17, Scheveningen) werd ik op deze bron geattendeerd; daarvoor wil ik nier mijn grote erkentelijkheid uitspreken.

77) TRO D blz. 57 (Leenregister van David van Bourgondië, folio 8).

78) TRO D blz. 242-243 (achter in het Leenregister van David van Bourgondië).

Griete eventueel verzoeken, ook daarmee beleend te worden. Die opgave van Johan *Oving* is blijkbaar niet erg vlot gekomen, want terwijl Griete 27 juli 1474 inderdaad met de twee waren te Spoolde en met twee waren in het Spoolderslag van Mastenbroek wend beleend [79]), moest de bisschop te zelfder tijd Johan *Oving* bevelen, op verbeuring van 100 oude schilden bij in gebreke blijven, dat deze binnen zes weken schriftelijk zou opgeven, wie de andere goederen van *Herman Stelling* bezat en gebruikte.

Nu ia Johan Oving's traagheid wel te begrijpen, omdat hij het kennelijk zelf was, die de resterende goederen in beheer had genomen. Toen namelijk Johan *Stelling, een* oom van *Oving's* vrouw, 12 augustus 1477 (dus drie jaren later!) deze goederen in been ontving [80]), kreeg hij die na overdracht door *Johan Oving*. En *Oving* zal dit echt niet met plezier hebben gedaan. Het is mogelijk, dat dit zalfs eren grote wrok bij hem en zijn gezin heeft gewekt, en mischien is dat de reden geweest, waarom *Johan Oving*'s gelijknamige zoon een helper werd van Roelof van Munster, die in het begin van de 16de eeuw als drost van Coevorden de bisschop veel zorgen en troebelen heeft bezorgd.

Griete Stelling heeft haar lenen behouden bot haar dood in 1496, want 8 juni 1497 kreeg haar zoon *Johan Oving* de bezittingen na haar dood [81]). En met haar is ook deze tak van de familie *Stelling* uitgestorven; alleen rest ons nog te vermelden dat zij en haar man land bij Westenkerken verkochten (afkomstig van de familie *Hagen* via *Griete's* moeder) [82]).

Terugkerend naar *Gerrit Stelling* zelf, moeten wij nog constateren, dat hij in 1455-1456 is overleden, aangezien, zoals we reeds zagen, zijn zoon *Herman* hem 24 oktober 1456 in de belening opvolgde.

De enige, die nu nog de stamreeks van het geslacht *Stelling* kon voortzetten, was derhalve *Johan Stelling,* één der kinderen van de Drenthse drost en rentmeester *Wolter Stelling (± 1390 -1471)* (althans voor zo ver deze voortzetting exakt oorkondelijk aantoonbaar is). Met hem zullen we ons nu dan ook bezighouden.

Doordat zijn halfbroer *Gerrit* lang vóór hem overleed, is *Johan,* ondanks het feit dart hij niet de oudste was, de voornaamste telg geworden. Dit blijkt uit het feit, dat hij, na de dood van zijn vader, 2 september 1471 werd beleend met diens goederen, voor zo ver deze van Stellingse oorsprong waren. Met de goederen die van Hillingbergse herkomst waren, werd hij ook beleend, 'maar daarin kwam grote vertraging. In eerste instantie immers wanen deze — we zagen het reeds — in handen van zijn oudere halfbroer *Gerrit* en diens zoon *Herman,* maar toen *Herman in 1471* stierf en diens zuster een klein deel er van als leen ontving, duurde het, zoals we eonstateerden, tot 12 augustus 1477 voordat *Johan Stelling* met deze goederen werd beleend: Zalhorst met twee waren in Mastenbroek en de grove en smalle tienden, de grove en smalle tienden *over* Coster Gijsen goed, de Colck en Mewesberg. Daarmee was vrijwel alle familieleenbezit weer in één hand.

Vóór deze beleningen ontving *Johan* 22 mei 1469 reeds als leenvolger van zijn vader het goed en de tiende het Elshuis en de grove en smalle tienden te Halle in den Dam [83]). Zijn vader, herinneren we ons, leefde toen nog, en *Johan* heeft dit bezit dus als een soort anticipatie op de toekomst gekregen. En ná de grote beleningen werd hem 13 december 1472 een leen van 12 morgen land aan de Olde Wetering in Mastenbroek toebedeeld, waarbij *Johan Stelling* de leenvolger was van *Margriet (ten Water),* weduwe van *Derk van Kamferbeke* [84])(dit leen was vroeger al in het bezit van de *Stelling*'s geweest, en dus moet *Margriet* een afstammelinge van deze familie zijn (wellicht langs vrouwelijke lijn; dat iemand dit nog eens uitzoeke!) ; en verder kwam er 3 augustus' 1489 een belening bij met de grave en smalle tiende c.a. te Middesdorpe in de buurschap Mederen onder Den Ham [85]).

Maar *Johan Stelling* is niet alleen de bezitter van uitgebreide leengoederen geweest. Hij volgde namelijk per 1 november 1471 zijn vader ook op als kastelein van Coevorden en drost (ambtman) en rentmeester van Drenthe, benevens als raad van de bisschop [86]); deze benoeming was weer het onderpaad voor een schuld van de bisschop door het bedrag dat *Johan*'s vader *Wolter Stelling* had 'geleend. Er vond 28 oktober 1486 een henbenoeming plaats [87]). *Johan* wordt vele malen in zijn functie vermeld b.v. in 1474 [88]), 1486 en 1494 [89]). We kunnen dus stellen, dat in hem en in zijn vadar *Wolter Stelling* het geslacht zijn sociale top heeft bereikt, een top, die evenwel niet van lange duur is geweest.

Johan is overleden in het najaar van 1495, want 24 februari 1496 volgde zijn zoon *Wolter Stelling,* nog onmondig, hem na zijn dood op in alle leengoederen [90]), en 1 augustus 1495 was hij nog drost [91]). En 14 december 1496 is er sprake van de weduwe en kinderen van „zelige *Johans Stellincx* vanden ampten wan coeuoirden" [92]). Zijn vrouw leefde toen dus nog, en zij is — een uitzondering in deze familie — ook bij name bekend: 26 juli 1492 schonk *Johan* aan zijn vrouw *Belia van Coevorden* ter lijftucht de helft van hert erf en goed Zelhorst met twee wanen in de buurschap Berkman in Zwollerkerspel en nog enige andere goederen [93]). Een combinatie van de geciteerde data maakt duidelijk, dat zijn huwelijk laat in *Johan's* leven heeft plaatsgevonden, want omdat de zoon *Wolter,* zoals wij zojuist constateerden, in 1496 als minderjarige werd beleend,

79) TRO D blz. 259 (Leenregister van David van Bourgondië, folio 105).

80) TRO D blz. 306 (Leenregister van David van Bourgondië, folio 121 en 121vo.).

81) TRO E blz. 33 (Leenregister van Frederik van Baden, folio 20).

82) Leenboek van Jurrien Jacob Hagen de ao 1651, blz. 63; Rijksarchief te Zwolle.
Overigens is deze bron kennelijk ook gebruikt in de aantekeningen van F. P. A. Heerkens, berustende bij de VORG (Rijksarchief te Zwolle), waarin onder nr. 611 een genealogie *Ovinck* voorkomt uit een „Stam en Wapenboek van NX van Ceulen", met in de marge: „A 1486 *Johan Ouinck* en *Margaretha Stellinck* Eh. verkopen een stuk buitendijks onder Vollenhove".

83) TRO D blz. 212 (Leenregister van David van Bourgondië, folio 85).

84) TRO D blz. 248 (Leenregister van David van Bourgondië, folio 101).

85) TRO D blz. 505 (Leenregister van David van Bourgondië, folio 167).

86) Mr. S. Muller Fz., Regesten van het archief der bisschoppen van Utrecht, 3e deel nr. 3901; Utrecht 1919.

87) Ibidem nr. 4559.

88) Mr. J. G. C. Joosting, Het archief der abdij te Dikninge, regest nr. 308; Leiden 1906.

89) TRO D blz. 364 en 607 (Leenregister van David van Bourgondië, folio 138vo., en Judiciaal van David van Bourgondië, folio 88vo.).

90) TRO D blz. 641 (Leenregister van David van Bourgondië, folio 209vo. en 210).

91) Mr. J. G. C. Joosting, De archieven der elkander vóór 1814 opgevolgde gewestelijke besturen van Drente, regest nr. 91; Leiden 1909.

92) Officiatorium Frederici de Baden, 1496-1516, uitgave VORG blz. 6; Deventer 1872.

93) TRO D blz. 560 (Leenregister van David van Bourgondië, folio 101).

kan hij niet [eerder dan omstreeks 1480 (eventueel nog wel later) zijn geboren. En *Woiter* was de oudste zoon, want anders had hij niet de leengoederen gekregen, te weten:

> het goed en tienden geheten het **Elshuis**, en de grove en smalle tienden over het goed te Halle, onder den Dam, de grove en smalle tienden en nacht van Jans goed te **Noordmeer**, 15 molder rogge **uit Lambertinck**, en de smalle en grove tienden over **Reijbertinck**, beide in **Zuidmeer**, onder den Ham, het goed te Wesinge, kerspel Heemse, het goed, de **tiende** en de daarbij horende lieden te Diffele, de hofstede te **Verssen**, waarop de hof staat en het daarbij horende nieuwe land in Ommerkerspel, de tienden over Borchmans goed en was-goed, met wat daarbij hoort van Willem van Zee en zijn zusters en de tienden over Lubberts goed van Tijbencamp, alle onder **Verssen**, twee molder roggepacht uit Redemansgoed te Ommen, een schepel korenpacht uit Arnoldinck onder Ommen, Noeterdes goed in Lierrebroek onder Heino, Randolfs goed van Grafhorst en een stuk in de Maat bij Grafhorst-voert onder IJsselmuiden, het goed Smedick te Raalte, de grove en smalle tienden over Kalen-goed te Noordmeer, het goed te Cortenhorst met grove en smalle tienden en daarbij **horend** hout onder het kerspel Raalte, het erf het Holt c.a. onder het kerspel Hardenberg, twaalf morgen land in Mastenbroek aan de Olde Wetering, Zelhorst met twee waren in Mastenbroek en de grove en **smalle** tienden, de grove en smalle tienden over Coster **Gijsen** goed, over de **Colck**, over **Meeuwsberge** en te Middesdorpe c.a. in de buurschap **Mederen** onder den Ham.

Nu zal er minstens nog één kind zijn geweest, want in de reeds aangehaalde oorkonde van 14 december 1496 is sprake van *Johan*'s weduwe en kinderen. Zo'n tweede kind, i.c. een zoon *Johan Stelling*, is ook nog te achterhalen, zij het alleen lange indirecte weg, want rechtstreeks weten we niets van hem. Op 27 juni 1541 werden namelijk de huwelijkse voorwaarden opgemaakt tussen *Alpher van Isselmuden* en *Belije Stelling* [93a]. In het stuk wordt *Bellije een* dochter genoemd van wijlen *Johan Stelling* en een nicht van wijlen *Wolter Stelling*. Er is namelijk sprake van goederen „soe als hoer vermyts doet *Johan Stellings* hoersvaders ende van oren Oem *Wolter Stellinck* angeerft ende angekomen is". *Bellije* was dus een dochter van *Johan*, die een broer was van *Wolter*. Aangezien hun beider moeder *Belia van Coevorden* heette, weten we meteen hoe *Bellije Stelling* in de stamreeks moet worden ingeplast. In de huwelijkse voorwaarden is ook sprake van een jongere niet met name genoemde zuster van baar („beholtlick der jongsten dochter van *Johan Stellinck* . . . eens dree hondert golden rijnsche gulden sall hebben unde genieten"), en voorts van haar nog levende moeder *Evert van Buckhorst* („die Erbaer Joffer Evert *van Buckhorst* wadue selige *Johan Stellings*"). Op grond van alle tot dusver beschikbare gegevens zullen we de geboorte van *Johan Stelling* moeten stellen op circa 1490 en die van zijn dochter *Bellije* op omstreeks 1520.

En nu zijn we bijna aan het eind van ons overzicht aangeland, want van *Wolter Stelling* weten we vrijwel niets meer dan het reeds vermelde. Niet belangrijk is immers het feit, dat hij 10 januari 15 18 met alle goederen werd herbeleend [94], want daaruit blijkt slechts, dat hij toen nog in leven was. Doordat 29 maart 1557 *Anna Stelling* met dezelfde goederen werd beleend

93a) Archief De Vos van Steenwijk te Windesheim, nr. 55 (in foto-, copie aanwezig in het Rijksarchief te Assen).

94) Leenregister van Philinnus van Bourgondië (afschrift: **Bisschoppelijk** Archief nr. 24, 2e gedeelte folio 16) (niet vermeld in TRO). Deze belening had kennelijk te maken met de ambtsaanvaarding van Philippus van Bourgondië als nieuwe landsheer in 1518.

als voorheen *Wolter* had [95]) (zij was toen weduwe van *Derk van Isselmuden*), kan zij een dochter van *Wolter* zijn.

Wolter is dus getrouwd geweest, gezien het bestaan van deze mogelijke dochter. De voornaam van zijn echtgenote is ook te achterhalen, want 30 juni 1539 verkochten hij en zijn vrouw *Else* het goed Past(ink) in de buurschap Eelen onder Hellendoorn aan Derick van den Boetzelaer [96] (dit is ook een van de weinige gelegenheden, dat iets blijkt van het allodiale bezit der *Stelling*'s).

Aangezien *Anna* alle goederen erfde, heeft *Wolter Stelling* geen zoon(s) gehad, en ook hier liep de familielijn dus niet verdor door. Over haar is nog bekend, dat zij uit haar huwelijk met *Derk van Isselmuden* een dochter *Margaretha* had, die 7 maart 1570 trouwde met *Johan van Steenwijck* tot de Grote Scheer [97]). *Margarethà van Isselmuden* zal dus omstreeks 1550 zijn geboren, en dat betekent, dat haar moeder *Anna Stelling* rond 1525 het levenslicht zag en circa 1545 huwde met *Derk van Isselmuden*.

Nu moeten wij nog wel de mogelijkheid onder het oog zien, dat *Anna Stelling* wellicht helemaal geen dochter van *Wolter* was: *Wolter* was immers al in 1541 overleden, zoals wij zagen, en *Anna* kreeg diens leenbezit pas in 1557. Er is dus geen continue opvolging. Maar hoe kan de situatie dan geweest zijn? Wel, we vernamen reeds dat *Bellije Stelling* een jongere zuster had, van wie we de naam niet kenden. Deze nu zou *Anna* geweest [kunnen zijn, en dat niet alleen op grond van het feit, dat *Anna*'s geboortedatum inderdaad later was. Als we namelijk veronderstellen, dat *Wolter* geheel kinderloos is overleden, moet *Bellije* zijn erfgename zijn geweest. En bij kinderloos overlijden van *Bellije* werd *Anna* haar erfgename. Op het eerste gezicht lijkt dit te veel gepraat met als - als, maar deze suppositie verklaart de continuïteit in leenopvolging tussen *Wolter* en *Anna*, en bovendien is dan volledig begrijpelijk het op zichzelf raadselachtige probleem, hoe de huwelijkse voorwaarden van *Bellije* in het particuliere archief van De Vos van Steenwijk terecht zijn gekomen: *Anna*'s dochter was immers met een *de Vos van Steenwijk* getrouwd!

Na dit alles wordt het hoog tijd, dat we de tabel 11 uitbreiden met de sindsdien vermelde en geconcludeerde gegevens tot de bijgaande tabel 111.

Met tabel 111 zouden we onze arbeid als afgesloten kunnen beschouwen, ware het niet, dat er een aantal telgen van dit geslacht in het begin van de 16de eeuw op komt duiken in verbinding met de stad Kampen. Wat is namelijk het geval? Op 7 maart 1524 schonken *Henrick* en *Peter Stellijnck*, priesters, samen met hun zusters *Lysbeth* en *Hermen*, een rente te Brunnnpe aan *Griete*, weduwe van *Jan Stelling* [98]). Daarmee zijn we, geografisch gezien, inderdaad in Kampen aangeland, want Brunnepe was oudtijds een buurschap voor de muren van Kampen (en later een onderdeel der stad). Deze connectie met Kampen blijkt ook, toen één der genoemde zusters, t.w. *Herman*, 11 augustus 1490 met haar man *Rijckman Jacobsz.* de helft van een rente kocht uit een huis en erf in de Broederstraat te Kampen; daar woonden zij ook, want van het huis en erf in

95) Leenregister van Overijssel, le deel (1556-156'7) folio 25 en 26; Rijksarchief te Zwolle (nr. 3113).

96) Jhr. Dr. D. P. M. Graswinckel en Mr. H. Hardenberg, Het archief van het kasteel Rechteren, regest nr. 465 (inv. nr. 1131); 1941.

97) Mr. A. N. baron de Vos van Steenwijk, Het geslacht (de Vos) van Steenwijck; in De Nederlandsche Leeuw, aug.-sept. 1959.

98) Gemeente-archief te Kampen, Inventaris Don 2e deel regest nr. 1026).

Tabel 111.

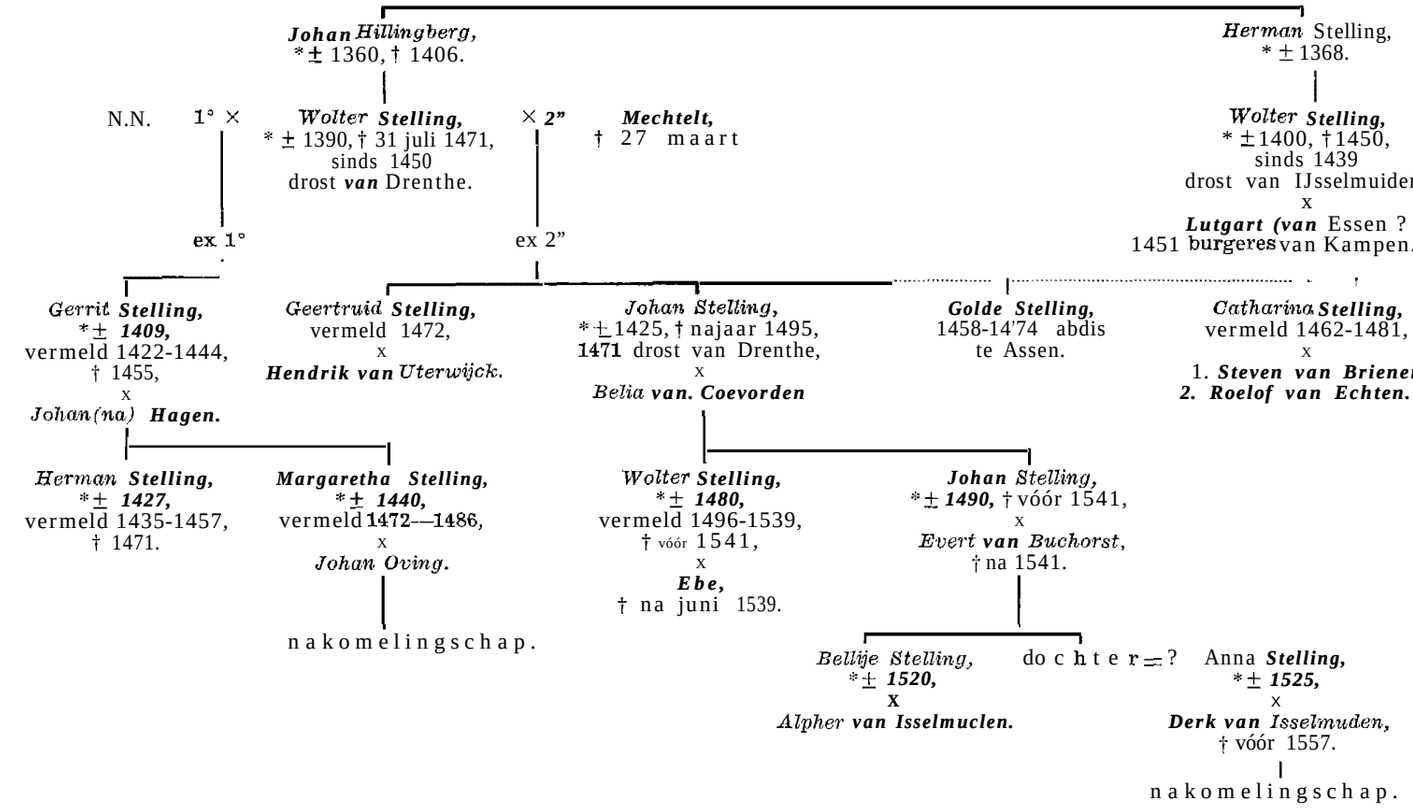

de Broederstraat wondt nog gezegd, dat zij strekten tot aan de kapers [99]). Van de onderhavige gebroeders weten we ook nog iets meer: *Peter Stelling* kwam 25 juli 1488 voor bij belendingen te Kolderveen [100]), en *Johan Stelling* werd in 15 12, en nog eens in 15 14, ingeschreven in het St. Kunera Memorie te Kampten, en in 1523 is hij, eveneens bekend uit een inschrijving in dat St. Kunera Memorie, overleden [101]). Verder is over hen niets bekend, maar op grond van de vermeldingen kunnen we concluderen, dat zij omstreeks de jaren 1460—1470 zijn geboren.

En daarmee is een aanloop tolt beantwoording van de vraag die al overwegende opkomt — waar komt deze familietak vandaan en hoe is die in het geheel in te passen? — voor een deel genomen. Want aangezien uit de vermeldingen blijkt, dat de aanzienlijkheid van de betreffende descendenten niet groot was, kunnen zij niet uit de hoofdtak zijn voortgesproten en dus niet afstammen van Johan Stelling, de drost van Coevorden en Drenthe (hoewel dit chronologisch wèl (mogelijk zou zijn; doch dan zou diens zoon *Wolter* niet àlle familie-leengoederen hebben geërfd). Bovendien wijzen de vermeldingen zeer nadrukkelijk in de richting van de stad Kampen. En zo komen we als vanzelf terecht bij de reeds besproken *Wolter Stelling Hermanszoon*, die vanaf 1439 drost was te IJsselmuiden bij Kampen. Deze *Wolter* had geen der bisschoppelijke leengoederen van de familie, en dat hij oorkondelijk toch vaak voorkomt, is alleen te danken aan het drostambt dat hij bekleedde. Toen na *Wolter* oak hst drostambt in andere handen kwam, kunnen we aannemen, dat een eventueel nageslacht in aanzien weinig meer te betekenen had. Dat we bij *Wolter* ook in ander opzicht nog voor de aanknoping moeten zoeken, kan blijken uit het feit dat diens vrouw *Lufgarf* als zijn weduwe van 1 Jsselmuiden naar Kampen verhuisde en daar in 1451 het burgerrecht verwierf, Van haar eventuele kind (eren) kan dan ook een sterke binding met die stad worden verwacht.

Nu is de generatie mwt de broers en zusters van zojuist niet onmiddellijk aan te sluiten bij bedoelde *Wolter*, want dat is chronologisch onmogelijk: er moet een tussenschakel zijn. Deze tussenschakel is wellicht ook te vinden, en wal in de inschrijvingen van rhet St. Kunera Memorie te Kampen [102]). Zojuist werd namelijk vermeld, dat. van *Johan Stelling* (broer van *Hendrik, Peter-, Lysbeth* en *Herman) in* dat St. Kunera Memorie inschrijvingen voorkwamen in 15 12, 1514 en 1523, Die inschrijvingen luiden respectievelijk: „*Johan Stellijnck* d i e J u n g h e", „J u n g h e *Johan Stellynck*", „*Johan Stellijnck* d e j o n g h e". Dit wijst op het feit, dat er een oudere tijden naamgenoot van hem was. Deze oudere *Johan Stelling* vinden we ook in het St. Kunera Memorie ingeschreven, en wel als overleden in 1521: „*Johan Stellijnck* d e o l d e"; en nu wagen we te veronderstellen, dat hij de vader der genoemde broers en zusters is geweest. Overigens is deze vermelding van *Johan Stelling* senior tevens de enige. Dat is eigenlijk niet verwonderlijk, als wij bedenken, dat hij behoorde tot een tak, die geen deel had aan de aanzienlijke familieleengoederen en kennelijk ook geen rol speelde in de magistratuur. Hij vult overigens goed het chronologische gat tussen zijn veronderstelde kinderen en *Wolfet Stelling Hermanszoon*.

Van geen der genoemden is een burgerschapsinschrijving in Kampen te vinden, en dat is alleen begrijpelijk, als hun ouders

99) Ibidem 2e deel regest nr. 717.
100) Ibidem 2e deel regest nr. 695.
101) St. Kunera Memorie; Gemeente-archief te Kampen.
102) Zich bevindende in het gemeente-archief te Kampen.

het burgerrecht reeds bezaten. En weer komen we langs deze weg bij *Wolter Stelling Hermanszoon*, wiens vrouw *Lutgart (van Essen?)* immers in haar weduwejaren in 1451 het burgerrecht verwierf, toen zij (met een op dat ogenblik wellicht nog minderjarige zoon) in Kampen ging wonen. Deze veronderstelde zoon moet minderjarig zijn geweest, want alleen dan hoefde hij het burgerrecht niet ook zelf te verwerven: het viel hem bij meerderjarig-worden automatisch toe. Als onze filiatie-suppositie klopt, zou *Johan* derhalve omstreeks 1440 geboren kunnen zijn. De *Ghese Stelling*, die volgens vermelding in het St. Kunera Memorie in 1510 overleed, en van wie ook een burgerschap+verwerving ontbreekt, zou dan een (oudere ?)

zuster van hem kunnen zijn. En de vóór 1476 en nogmaals, met naamloze vrouw, in 1507 in het St. Kunera Memorie ingeschreven *Hendrik Stelling* kan een broer zijn geweest.

Nu gaan we nog een stap je verder. Want 19 december 1525 [103]), in 1527 [104]) en 7 januari 1528 [105]) wordt een *Johan Stelling* vermeld als kastelein van Kuinre. Deze kan noch de vorenvermelde *Johan Stelling* senior, noch de *Johan Stelling* junior zijn: die waren in die jaren immers reeds overleden. We hebben daarom hier mogelijk te maken met een zoon van *Johan* junior.

Deze laatste suppositie hebben wij ondergebracht in bijgaande tabel IV.

Tabel IV.

Wolter Stelling, *± 1400, sinds 1439 drost van IJsselmuiden, †± 1450. × **Lutgart (van** Essen?), 1451 burgeres van Kampen.

***Ghese** Stelling, † 1510.* — *Johan Stelling, *± 1440, † 1521.* — *Hendrik* Stelling, vermeld 1476-1507.

*Johan Stelling, *± 1460,* vermeld 1512-1514, † 1523, x **Griete,** 1524 weduwe.

Johan Stelling, 1525-1528 kastelein van Kuinre.

Hendrik Stelling, 1524 priester.

Peter Stelling, 1524 priester, vermeld 1488.

Lysbeth Stelling, vermeld 1524.

Herman Stelling, vermeld 1490, 1524, X *Rijckman Jacobsz.,* vermeld 1490.

En daarmee is dan wel gezegd, wat er over het geslacht *Stelling* te zeggen valt. Dat betekent evenwel niet, dat elke *Stelling* in de stamreeks kon worden geplaatst. We zullen van deze niet-te-plaatsen telgen een aantal noemen: 17 maart 1342 werd door Gosen van Dure als diens executeur testamentair met anderen *Hetman Stellinghszoene* aangewezen [106]) (een broer van *Gerrit* 1 ?); 19 oktober 1408 woonde een *Rolof Stelling* in het kerspel Blijdenstede (= Ruinerwold) in zuidwest-Drenthe [107]); in 1422 werd een *Johan Stellingh* burger van Kampen [108]); in 1462 was een *Catharina Stellinx* mede-erfgename van ***Steven** van Ruinen (zij huwde 1° met Steven van Brienen en 2°* vóór 23 maart 1481 met *Roelof van Echten* [109])) (een dochter van *Wolter Stelling Johanszoon?;* zie tabel 111); en 24 juli 1645 was er een uitspraak in een proces tussen *Jan Stellinck* en de weduwe van Wolter Jans over het niet-accepteren van een koop [110]).

Als afsluiting vermelden wij nog het wapen van het geslacht *Stelling* [111]) in rood een zilveren keper, vergezeld van drie zilveren meerltjes (twee boven, naar elkaar toegewend, en één onder).

Terugblikkende op de totale geschiedenis van dit geslacht, zien wij, dat het groot is geworden in de magistratuur, waarin het zijn hoogtepunt bereikte in de 15de eeuw, toen de telgen *Wolter* en *Johan Stelling* met het hoogste gezag over Drenthe werden bekleed. Daarna — toen de oudere takken in mannelijke lijn uitstierven en hun bezittingen via vrouwelijke lijnen in andere geslachten overgingen — kwam er een sociale achteruitgang, die resulteerde in een onbetekenend voortbestaan tot een uitsterven in de 16de eeuw (eventueel 17de eeuw).

103) TRO E blz. 534.

104) Mr. J. W. Racer, Overijsselsche gedenkstukken, 2e stuk blz. 291; Kampen 1782.
TRO E blz. 548, 549.

105) Gemeente-archief te Kampen, inventaris Don le deel regest nr. 427.

106) Dr. J. A. Kossmann-Putto, Kamper Schepenakten 1316-1354, nr. 769; Zwolle 1955.
(Hier komen ook verschillende vermeldingen voor van een der oudste stamvaders van dit geslacht: ***Gerrit** Stelling).*

107) Mr. J. G. C. Joosting, Het archief der abdij te Dikninge, regest nr. 165; Leiden 1906.

108) Ingeschreven in het Burgerboek van Kampen, 1302—1469; Gemeente-archief te Kampen.

109) J. Westra van Holthe, De ridderschap van Drenthe, blz. 43 noot 2; Assen 1950.

110) Mr. J. G. C. Joosting, Het archief der heerlijkheid Ruinen, inv. nr. 154; Leiden 1907.

111) Volgens J. B. Rietstap, De wapens van den Nederlandschen adel, blz. 399; Groningen 1890.

INHOUD VAN DIT NUMMER.

De afstamming van Aline Ovingh († 1632) (11), door Drs. 0. D. J. Roemeling. — De geschiedenis van het Overijsselse adellijke geslacht Stelling, door Ds. W. J. Schaap.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,

BESCHERMHEER Z.K.H. DE PRINS DER NEDERLANDEN

Dit blad verschijnt maandelijks en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.

Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maandblad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur Mr. W. W. van Valkenburg, *„Nijenstede", Backershaegenlaan 70, Wassenaar.*

De jaarlijkse contributie (abonnement) ad *f* 25,— gelieve men steeds vóór 1 februari te voldoen door storting, op postrekening no. 20010 ten name van de penningmeester van het Genootschap te 's-Gravenhage.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur, gelieve men te richten tot de Secretaris Dipl. Ing. A. Corts, *Louise de Colignylaan 18, Oegstgeest.*

Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan het Bureau van het Genootschap, *Bleyenburg 5,* 's-Gravenhage.

Betalingen aan de Bibliotheek dienen te geschieden op postrekening no. 487073, ten name van de Bibliotheek van het Genootschap te 's-Gravenhage.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

No. 7 LXXXVIe Jaargang **juli 1969**

Notulen van de Algemene Ledenvergadering, gehouden op 21 juni 1969 in de Schouwburg te Deventer+

Aanwezig zijn, blijkens de presentielijst, de bestuursleden: Ir. C. M. R. Davidson, voorzitter, Jhr. Mr. C. C. van Valkenburg, onder-#voorzitter, Mr. E. Idema Greidanus, penningmeester, Dipl. Ing. A. Corts, secretaris, B. van der Feen de Lille, Drs. L. A. C. A. M. van Rijckevorsel; de ereleden J. K. H. de Roo van Alderwerelt, Mr. A. P. van Schilfgaarde en Mr. W. W. van Valkenburg, en de leden L. Q. Bakker, Mr. F. J. J. Besier, Mevrouw J. C. A. Besier geb. Thomassen à Thuessink van der Hoop, Drs. J. A. de Boo, Mevrouw H. C. M. Burchartz geb. de Rooy, Jhr. J. J. van Raab van Canstein, Drs. J. A. Coldeweij, Mevrouw A. H. E. Creutzberg, Mevrouw J. baronesse van Dedem geb. Weijschedé, P. Douglas, Mejuffrouw G. Frowein, W. H. van Hasselt, Joh. P. C. van Hest, Mevrouw J. Thomassen à Thuessink van der Hoop geb. Knattenbelt, A. M. Hulkenberg, Mr. C. G. Jordens, Mejuffrouw Mr. Ch. Kik, Mevrouw E. S. Kok geb. Dijkhuis, Mevrouw A. E. P. König geb. del Court van Krimpen, Mevrouw Ch. G. Hoytema van Konijnenburg geb. Romswinckel, Mr. P. R. Tak Labrijn, Mr. N. H. de Lange, Mr. E. J. Mac Gillavry, Mevrouw C. H. van Limborch van der Meersch geb. Schippers, Ir. W. F. van Limborch van der Meersch, Mevrouw H. Mommaal geb. Quispel, Ir. F. A. Nelemans, Mr. R. Parqui, Mevrouw Drs. E. P. Polak geb. de Booy, Mevrouw J. J. Pontier geb. Neijenhuijs, C. A. Reichardt, J. A. Riel, Mr. L. J. Rietema, Mr. R. A. Rueb, W. A. van Rijn, Mr. 0. Schutte, H. W. Smit Sibinga, Mr. D. C. M. Stigter, J. J. C. baron Taets van Amerongen, Mr. J. J. L. Temminck, L. J. Temminck, P. Torenvlied, Ir. Ch. C. van der Vlis, Mr. A. N. baron de Vos van Steenwijk, Ir. P. M. Vrijlandt, Ir. J. A. Walland, P. R. T.h. Zander ter Maat, W. Zondervan.

Het bestuurslid Jhr. Mr. W. L. M. van de Poll heeft bericht van verhindering gezonden. De uitgenodigde verenigingen, t.w. „Vlaamse Vereniging voor Familiekunde" en „Nederlandse Genealogische Vereniging" hebben bericht tot hun spijt geen vertegenwoordiger te kunnen afvaardigen.

Te 11.15 uur opent de voorzitter met een woord van welkom de vergadering.

De notulen van de Algemene Vergadering d.d. 23 november 1968 worden goedgekeurd. De secretaris leest het jaarverslag over 1968 voor, dat wordt goedgekeurd. In verband hiermede vraagt het lid J. A. Riel (hoeveel van het in het jaarverslag genoemde aantal bezoekers van de bibliotheek (429) leden van het genootschap waren. Zo mogelijk wordt dit nagegaan.

De penningmeester brengt het financieel verslag uit over 1968. Het ere-lid, Mr. A. P. van Schilfgaarde vraagt of het voordelig saldo niet op de een of andere manier kan worden weggewerkt. De penningmeester meent dat dit niet nodig is. Het lid J. J. C. baron Taets van Amerongen vraagt in dit verband naar de reserve voor bijzondere doeleinden.

Het ere-lid J. K. H. de Roo van Alderwerelt brengt het verslag van de kascommissie uit, De commissie heeft alles gecontroleerd, kan zich verenigen met het gevoerde beheer en stelt de vergadering voor de penningmeester décharge te verlenen.

Bij de bestuursverkiezing wordt, op voorstel van het bestuur, in de vacature van Mr. J. H. de Vey Mestdagh als nieuw bestuurslid gekozen Mr. E. J. Mac Gillavry en in de vacature van de Heer B. van der Feen de Lille Mr. 0: Schutte. Beide heren nemen de benoeming aan. Mr. E. Idema Greidanus wordt herkozen De voorzitter wenst de nieuw gekozen bestuursleden geluk met hun benoeming en zegt de Heer van der Feen de Lille hartelijk dank voor het vele werk, dat hij als bestuurslid heeft gedaan. In verband met de afwezigheid van het aftredende bestuurslid Mr. J. H. de Vey Mestdagh zal aan hem schriftelijk worden dankgezegd.

Tijdens de rondvraag doet het lid Mr. P. R. Tak Labrijn mededeling van een aanbieding van boekwerken voor het genootschap.

Hierna sluit de voorzitter onder 'dankzegging aan de leden voor hun aanwezigheid de vergadering.

Verslag excursie.

Aan de vergadering in de Schouwburg ging een 'ontvangst door het gemeentebestuur van Deventer vooraf. De burgemeester Mr. N. Bolkestein, vergezeld van twee wethouders, heette het in de grote zaal van het stadhuis verzamelde gezelschap hartelijk welkom met een zeer belangwekkende toespraak, die door de leden op hoge prijs werd gesteld, zoals de voorzitter in zijn dankwoord 'onder woorden bracht. Daarna werden enige interessante kamers en zalen van het stadhuis bezichtigd onder leiding van de burgemeester, die toelichting gaf.

Na de ledenvergadering verzamelden de leden zich aan een koffiemaaltijd in Hotel De Wereld, waaraan de burgemeester ook deelnam.

Des namiddags werd het z.g. Bergkwartier van Deventer bezichtigd en kon men ook het inwendige van enige der vele reeds fraai gerestaureerde huizen in dat kwartier bekijken, een en ander onder leiding van het lid Drs. J. A. Coldeweij en van de architect Ir. H. Roebers.

Vervolgens bezichtigde de ene helft van het gezelschap de Grote of Lebuïnuskerk en de andere helft de musea De Waag en de Drie Haringen, waaraan een toelichting met lichtbeelden voorafging, waarna de twee helften wisselden ter bezichtiging van het nog niet geziene.

Aan het einde van de excursie verzamelde zich een groot aantal lelden op het terras van het IJsselhotel aan de overzijde van de IJssel voor een aperitief en daarna in het Hotel De Keizerskroon voor een gezamenlijke maaltijd.

JAARVERSLAG 1968,

In de samenstelling van het bestuur van het Genootschap traden in 1968 geen wijzigingen op, zodat het bestuur nog als volgt is samengesteld.

Ir. C. M. R. Davidson, voorzitter,

Jhr. Mr. C. C. van Valkenburg, ander-voorzitter,

Dipl. Ing. A. Corts, secretaris,

Mr. E. Idema Greidanus, penningmeester,

Mr. J. H. de Vey Mestdagh,

B. van der Feen de Lille,

Jhr. Mr, W. L. M. van de Poll,

Drs. L. A. C. A. M. van Rijckevorsel.

De algemene ledenvergadering vond op 25 mei 1968 in Tholen plaats in de Nederlands Hervormde O.L. Vrouwekerk. Door een spoorwegongeluk bij Zwijndrecht kon de vergadering slechts door een beperkt aantal leden worden bezocht. Na de vergadering gaf Mevrouw A. J. Popkema-van Heyningen, gemeente-archivaris te Goes, een interessant overzicht van de geschiedenis van de stad Tholen, waarna de N.H. O.L. Vrouwekerk werd bezichtigd.

Vervolgens begaven de — inmiddels in aantal toegenomen — aanwezigen zich naar St. Maartensdijk, alwaar de deelnemers werden ontvangen door burgemeester D. C. Bouwense en wethouders, Hier hield Dr. P. Scherft een causerie over de in het stadhuis aanwezige schilderijen. Na bezichtiging van deze schilderijen werd de gemeenschappelijke koffiemaaltijd eveneens te St. Maartensdijk gehouden en wel in „De Gouden Leeuw".

De tocht werd voortgezet naar Stavenisse, alwaar het grafmonument van Jeronimus van Tuyll van Serooskerken in de N.H. Kerk werd bezichtigd. Dr. P. Scherft gaf hierbij een interessante toelichting.

Vervolgens werd het Ambachtsheerlijkheidshuis te Oud-Vossemeer bezichtigd. De deelnemers werden hier gastvrij ontvangen door Mr. W. H. T. C. baron thoe Schwartzenberg en Hohenlansberg, voorzitter van de Raad van Beheer van de ambachtsheerlijkheid Oud- en Nieuw-Vossemeer en Vrijberghe. De geschiedenis van de heerlijkheid werd door de Heler A. Delahaye, archivaris van de ambachtsheerlijkheid en tevens streekarchivaris van Zevenbergen, op boeiende wijze uiteengezet.

Tenslotte werd gedineerd in Hotel „De Draak" te Bergen op Zoom.

De najaarsvergadering vond op 23 november 1968 plaats in de Rolzaal te 's-Gravenhage. Na de vergadering, welke wegens ziekte van de voorzitter werd gepresideerd door de onder-voorzitter, hield Mevrouw Mr. E. C. M. Leemans-Prins een belangwekkende lezing, getiteld „Breuken in Nederlandse wapens", die aan de hand van lichtbeelden van zegel- en wapenafbeeldingen werd toegelicht. De middag werd besloten met een gemeenschappelijke maaltijd in „Hotel des Indes".

Mr. E. van Weel heeft zijn werkzaamheden aan de verschijning van het Bijblad beëindigd. Het bestuur heeft hem voor het vele hieraan verbonden werk van harte dank gezegd. Inmiddels heeft het lid G. C. Helbers te Amersfoort aangeboden de uitgave van een volgend Bijblad te verzorgen, op welk aanbod het bestuur gaarne is ingegaan.

Het bestuurslid Mr. J. H. de Vey Mestdagh werd benoemd tot rijksarchivaris te Groningen.

Het Genootschap had in 1968 te kampen met onderbezetting van het personeel op het bureau. Aan de Heer N. Plomp werd op eigen verzoek ontslag verleend. De Heer A. Porta Bergada beëindigde eveneens zijn medewerking aan het inventariseren van de zegelcollectie. Mede door vakantie van de bibliothecaresse moest de bibliotheek de maand augustus worden gesloten. Sinds 1 september 1968 werd als assistent (conservator) op het archief van het Genootschap de Heer P. G. P. Meyboom aangesteld.

Mevrouw A. R. M, Beijen geb. Horm heeft, na zeven jaren aan het Genootschap verbonden te zijn geweest, haar werkzaamheden in de loop van dit verslagjaar beëindigd. Het bestuur stelde met ingang van 15 november Mevrouw M. E. Th. Koenraadt geb. Bijwaand in haar plaats aan.

Het aantal aanwinsten van de bibliotheek, verworven door schenking, aankoop of ter recensie, is enigszins teruggelopen. Het Ministerie van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk

Werk heeft van zijn belangstelling voor het genootschap doen [blijken door het ten geschenke aanbieden van verscheidene boekwerken en tijdschriften. Bovendien zijn van de zijde van de leden en van niet-leden present-exemplaren ontvangen. Tevens is een aantal uitgaven ter bespreking in het maandblad ontvangen. Publicatie van de titels dezer aanwinsten vindt geleidelijk in jaargang 1969 van het maandblad plaats.

Het ruilverkeer is met vijf verenigingen vermeerderd en daarenboven heeft het Genootschap zich op 2 periodieken geabonneerd. De namen dezer verenigingen en periodieken zijn in kol. 235 van de LXXXVste jaargang (1968) van ,,De Nederlandsche Leeuw" vermeld.

Het aantal bezoekers, dat de 'onderscheidene verzamelingen ter plaatse heeft geraadpleegd, ds stationair gebleven: 429 personen hebben de gelegenheid benut op de daartoe opengestelde dagen en uren persoonlijk van de verzamelingen kennis te nemen. Onder hen bevinden zich ook buitenlandse belangstellenden. Het is ook dit jaar weder als gevolg van de uiterst kleine personeelsbezetting met het oog op een zo goed mogelijke gang van zaken ten behoeve van a 11 e leden noodzakelijk geweest, niet van de vastgestelde openingstijden af te wijken. Het aantal leden en openbare instellingen, dat dit jaar van de mogelijkheid tot het lenen van boeken en tijdschriften heeft gebruik gemaakt, is belangrijk nl. met één-derde teruggelopen. In totaal zijn 352 banden uitgeleend.

Fichering van gedrukte Nederlandse en niet-Nederlandse boeken en tijdschriften is, zoals gebruikelijk, voortgezet. De fiches zijn inmiddels in de kaartenbakken gevoegd. Mevrouw N. Hulst geb. Smith verleende dit jaar eveneens haar zeer gewaardeerde medewerking bij deze werkzaamheden. Bovendien heeft Mevrouw Hulst de penningmeester bij een onderdeel van zijn administratie geassisteerd. Het bestuur betuigt Mevrouw Hulst gaarne zijn dank voor haar belangeloos aan het Genootschap verleende hulp.

Er 'kwamen 200 schriftelijke verzoeken om inlichtingen binnen, waarvan 15 % afkomstig was van leden van het Genootschap en 30 % uit het buitenland; 45 % betrof heraldische onderwerpen.

De handschriften en archieven werden iets minder geraadpleegd dan in het jaar 1967. Het aantal uitleningen bedroeg 48 in 1968 tegen 57 in 1967.

De jaargang 1968 van het maandblad ,,De Nederlandsche Leeuw" telde, zonder het naamregister, 416 kolommen en bevatte talrijke illustraties. Mejuffrouw Th. J. van Alff verzorgde wederom de rubriek ,,Inhoud van buitenlandse boeken en tijdschriften". Evenals in de vorige jaren belastte Mejuffrouw Dra. W. E. Smelt zich met de samenstelling van het naamregister en verrichtte zij de eerste correctie der drukproeven. Aan degenen, wier bijdragen in het afgelopen jaar het maandblad vulden, zij hier dank betuigd.

Het feit, dat — behalve voormelde assistentie door Mejuffrouw Smelt — alle werkzaamheden en de gehele correspondentie, aan de redactie van het maandblad verbonden, het bespreken van de ontvangen recensie-exemplaren van nieuwe uitgaven en 'dergelijke, geheel alleen en bovendien belangeloos door de hoofd-redacteur in zijn vrije tijd moeten worden verricht, vormt een bron van grote bezwaren. Bij ziekte of verhindering van hem om zich aan het maandblad te wijden ontstaat onmiddellijk vertraging in het verschijnen daarvan, afgezien nog van de omstandigheid, dat deze werkzaamheden te veelomvattend zijn om slechts door één persoon te worden verricht. Helaas is het het bestuur 'nog niet mogen gelukken een, ook in financieel opzicht aanvaardbare, oplossing voor dit probleem te vinden. Een verzoek van het genootschap aan ZWO om een bijdrage in de kosten van het maandblad ,,De Nederlandsche Leeuw" werd niet ingewilligd.

Wat de financiën betreft: het totaal aan baten was f 1.01350 hoger dan in 1967. Weliswaar bracht de verkoop van maandbladen en overdrukken, alsmede het verstrekken van inlichtingen etc., minder op dan in het voorafgaande jaar, maar zulks werd ruimschoots' gecompenseerd door de f 1.900,— bedragende verhoging van de Rijkssubsidie. Hoewel verscheidene uitgaafposten een stijging ten opzichte van 1967 te zien gaven, was het totaal der lasten minder, daar met name de post salarissen tengevolge van het — zoals hiervoor vermeld — enige tijd onvervuld blijven van twee vacatures een daling vertoonde, ondanks de stijging van de individuele salarissen en het percentage der sociale lasten. Na restitutie van het in 1967 aan het Feith-fonds onttrokken bedrag en enige hoogst noodzakelijke reserveringen resteert een voordelig saldo van f 469,76.

Gezien de stijgende belangstelling voor genealogie ziet het bestuur van het Genootschap de toekomst met vertrouwen tegemoet.

In de verschillende genealogische groepen werden belangrijke lezingen gehouden, waarvoor veel (belangstelling bestond,

Berail,

door MR. W. DE VRIES.

Alle verhalen, die mij van verschillende zijden over leden van de Nederlandse familie *Berail (Bérail)* [1]) zijn verteld, stemmen in zo verre volledig (overeen, dat het mensen [geweest 'moeten zijn van een bijzondere originaliteit. De *Berail's* schijnen zich onderscheiden te hebben door een non-conformistische levensinstelling, een humor, die vaak niet terug-schrok voor practica1 jokes [2]), en een onmiskenbare neiging tot avontuur. Vele mijner zegslieden, die mij van die karaktertrekken merk-'waardige staaltjes vertelden, schreven die ,,gaven" toe aan de Franse afstamming der Nederlandse *Berail's*. Nu was de eerste Nederlandse *Berail, Corneille Hippolythe* (1795-1891) , inderdaad een zoon van een Frans koopman uit Cette (thans Sète [3])) ten zuiden van Montpellier. Op één zijner reizen ontmoette deze Fransman, *Louis Berail* (1753—1798), in Tilburg de notarisdochter *Maria Anna Sophia Bles* (1764-1848) en uit hun huwelijk werd o.a. *Corneille Hippolythe* geboren. Maar wat mijn zegslieden niet bleken te weten, was dat reeds genoem-

1) De naam komt in de oudste, door mij geraadpleegde bronnen, meestal voor zonder het streepje op de letter e. Daar de naam in Frankrijk fonetisch ook wel ,,*Barail*" werd gespeld, vermoed ik, dat de ,,accent aigu" op de letter e een ,,Nederlandse uitvinding" is geweest, gelijkstaande met de Nederlandse spelling van de Franse 'naam Breauté, die in Nederlandse bronnen hardnekkig als Bréauté voorkomt. Breauté verwierf zijn naam door zijn strijd met ,,Lekkerbeetje" op de Vughtse heide (5e febr. 1600).

2) Als gevolg van zo'n ,,grap" zou in 1877 een 21-jarige neef zich genoopt hebben gezien tot een huwelijk, omdat hij en zijn latere vrouw door die ,,grap" beiden in een positie waren komen te verkeren, waarin volgens de toenmalige opvattingen de ,,eer" tot een huwelijk verplichtte.

3) De naam van deze stad wordt Sinds 1928 officiëel geschreven als Sète.

de vrouw ('zij schijnt in de wandeling „*Sophie*" *te* hebben geheten [4])) iets van de eigenschappen had, die later -haar nakomelingen tot het middelpunt ven allerlei sterke verhalen zouden maken. Alleen al het feit, dat *Sophie Bles* met een Rooms-Katholiek buitenlander wilde gaan 'trouwen, moet de kleine groep Protestanten in het destijds nog kleine heidorp Tilburg met zijn overwegend Rooms-Katholieke bevolking hebben opgeschrikt: zo'n „gemengd huwelijk" — en dat nog wel in één van de eerste [5]), overtuigd-Protestantse families van Tilburg! — zal tot heel wat dorpspraat aanleiding hebben gegeven! Het getuigde zeker van het feit, dat Sophie-tje er niet voor terugdeinsde haar eigen weg te gaan, als zij meende haar eigen inzichten te moeten volgen. Overigens had zij, wat dat betreft, al een voorbeeld gehad in haar vier jaren oudere zuster, *Cornelia Constantia Bles* (1760—1826), die zich om de ingevingen van haar hart te kunnen volgen op 16 juli 1778 [6]) had laten schaken door de kapitein *Ernsf Philipp Karl Ludwig* Fraiherr *von detn Bussche-Ippenburg* (±1756—1819), met wie zij vervolgens op 5 april 1779 te Tilburg zou trouwen. Misschien heeft *Sophie's* vader, *Cornelis Bles* (1724—1790), op grond van deze ervaring zich maar neergelegd bij *Sophie's* huwelijkskeuze. Bedongen werd, dat bot huwelijk in Frankrijk zou plaats vinden en dat de kinderen, die uit dit huwelijk geboren zouden worden, in een Protestantse kerk zouden worden gedoopt [7]). Waar het huwelijk werd voltrokken, heb ik niet kunnen ontdekken [8]), maar van twee kinderen van *Louis Berail* staat in elk (geval vast, dat zij in Nederland in een Hervormde kerk gedoopt zijn, en het feit, dat zijn jongste zoon, de zo-even al genoemde *Corneille Hippolythe Berail,* pas zes jaren na zijn geboorte in de Hervormde kerk te Chaam is gedoopt (nadat hij in 1795 in Montpellier was geboren) getuigt ook van de trouw van zijn moeder aan het geloof, waarin zij opgevoed was. Ook in dit opzicht is zij dus de weg blijven volgen, die zij zelf de juiste vond, want haar beide ouders waren inmiddels al overleden, *Cornelis Bles* te Boxtel in juli *1790* (begr. Tilburg 5 juli 1790) en haar moeder, *Marfhe Cathérine Feneux,* eveneens in Boxtel en wel op 4 sept. [9]) (begr. Tilburg 7 sept.) 1799.

Slechts elf jaren heeft het huwelijk van *Louis Berail* met *Maria Anna Sophia Bles* geduurd en de laatste jaren ervan moeten overschaduwd geweest zijn door de politieke gebeurtenissen in Frankrijk. Uit een brief, die hij twee jaren na het uitbreken van de Franse Revolutie op 21 nov. 1794 uit Montpellier schreef aan *zijn* medeburgers in Cette [10]), {blijkt, dat *Louis* (vermoedelijk niet lang tevoren) in laatstgenoemde plaats gevangen was genomen en in Montpellier gedetineerd zat n.a.v.

4) Geboorteacten van *Corneille Hyppolithe* Berail te Montpellier 'd.d. 5 sept. 1793 en 30 juni 1795 (Arch. Départementales de l'Hérault, Montpellier, Inv. nr. 3 E 1'77, 54 en 65) en overlijdensacte van *Louis* Berail (bijlage bij huwelijk Boxtel d.d. 6 jan. 1819).

5) Zie Gem. Arch. Tilburg. R. 644, fol. 92vso., acte d.d. 15 aug. 1778, waarin *Cornelis Bles* als president-schepen hoog opgaf van het (onware) feit, dat hij „gesproten (was) uyt de eerste Drossaard van Tilburg", en verder er zich op beriep, dat zijn vader „ruim 40 jaar deze talrijke gemeente (had) geregeerd en bestuurd tot zijn overlijden a°. 1748". Bedoeld werd *Cornelis'* vader. *Govert Bles.* eens regerend schepen van Tilburg en aldaar begr. '17 mei 1747:

6) Gem. Archief Tilburg, R. 644, fol. 92vso.

7) Gem. Archief Tilburg, R. 492, fol. 91vso. (huw. voorw. en wederzijds testament).

8) Het vond niet plaats te Sète. Persoonlijk heb ik in Frankrijk (Sète en Montpellier) geen onderzoek kunnen instellen.

9) Gem. Archief Tilburg, N 149, acte no. 45 (19 sept. 1799).

10) Arch. Dép. de l'Hérault (Montpellier) — hierna aan te halen als A.D.H. — Inv. L 5783. Ik dank de gegevens uit dit archief aan de Heer Directeur van de Arch. Départementales te Montpellier.

wat hij toen noemde „een valse aangifte". Ruim vier maanden later (op 29 maart 1795 [11])) rechtvaardigde hij in een brief aan de „Citoyens composant le Comité de Surveillance de Cette" zijn houding vóór en na de Revolutie. Hij vertelde, hoe hij ia 1789 (het jaar, waarin [blijkens het Hervormde doopboek van Tilburg zijn dochtertje *Martha Cafharina Elisabeth* op *22* mei te Tilburg was gedoopt) ondanks veel tegenstand van een bezoek aan Luik en Brabant als goed-vaderlander naar Frankrijk teruggekeerd was en daar, bezield door „le vrai principe d'un ban Républiquain" man harte de politieke ontwikkelingen had gevolgd. Hij was terstond toegelaten tot de „garde nationale", waarbij hij had „fait son service, même (si on peut le dire) avec distinction", en waarvoor hij hard had geijverd. Hij werd een der eerste leden van de „Société populaire", had als een der „administrateurs de la Commune" altijd gewerkt voor helt openbaar welzijn, was een der eersten geweest, die ingeschreven hadden voor de vorming van een „grenier d'abondance", had ingetekend op openbare leningen, geld ingezameld ter ondersteuning van weduwen en kinderen van de zeelieden op de schepen der Republiek, jaarlijkse bijdragen toegezegd voor zolang de oorlog zou duren, had om de vrijwilligers uit te rusten alle noodzakelijke kledingstukken gedeponeerd op „het altaar des vaderlands" en zich nog uitgeput in andere giften, zonder met zijn eigen belangen rekening te houden. Zijn enige doel was geweest „l'avancement de la République et la destruction des tirans"!

Ongelukkig genoeg blijkt dit alles niet verhinderd te hebben, dat zijn naam na verloop van tijd toch werd genoemd als van iemand, die behoorde te worden vermeld op de lijst „des gens à déclarer suspects" van het „Comité de Surveillance" van Cette. Om aan dit gevaar te ontkomen stelde hij zich borg voor een bedrag van 40.000 livres ten behoeve van de „citoyen" Brutus Goudard; deze beloofde hem als tegenprestatie te voorkomen, dat Louis op genoemde lijst zou worden geplaatst. Daarop leende hij aan Goudard nog eens 1200 livres. Toen *Louis Berail* desondanks was gearresteerd, was zijn broer, *Pierre Berail,* zo onvoorzichtig om schriftelijk de hulp van Goudard (die toen in Parijs verbleef) in te roepen. De brief viel in handen van het „Comité de Surveillance" van Catte, en het gevolg wals, dat *Pierre Berail op* 16 januari 1795 nu zelf als getuige werd gehoord én naar aanleiding van genoemde transacties, èn over de rol van Goudard in deae zaak [12]). Twaalf dagen later erkende *Louis Berail* schriftelijk van de burger Marat Maillé indertijd te hebben vernomen, dat hij van de lijst afgevoerd was en derhalve gerust kon zijn [13]).

Maar de naden van zijn arrestatie was iets geheel anders. Een burger, die bij (naar zijn zeggen) tevoren nooit had (gezien, had hem voor het „Tribunal du juge de paix" beschuldigd, dat *Louis* hem voor de aankoop van een schip had willen bewegen van hem 2000 livres in „assignats à face Royalles" aan te nemen [14]). Daarop had het „Comité de Surveillance" toegeslagen en blijkens een brief van 26 november 1794 [15]) zat hij toen in „une maison de Reclusion". De aangifte, die *Berail* vijf dagen tevoren nog vals had genoemd, ontkende hij niet meer in laatstbedoelde brief. Hij beriep er zich slechts op niet te hebben geweten, dat Bij een strafbaar feit had begaan („on me dit que c'est un crime"!) . Mogelijk meer in overeenstemming met de waarheid schreef hij ook, „que le motif de ma détention

11) A.D.H. L 5895.

12) A.D.H. L 5895 (Interpellation, faite par le Comité de Surveillance du citoyen Pierre Berail ainé de Cette).

13) Zie vorige aantekening.

14) A.D.H. L 5783.

15) A.D.H. L 5783.

fut tout autre que celle des vaisseaux". Hole het precies afgelopen is weten wij niet, maar misschien mogen wij uit het feit, dat hij zelf op 1 juli 1795 te Montpellier de geboorteacte van zijn zoon *Corneille Hippolyfhe* ondertekende, afleiden, dat hij toen weer op vrije voeten was. Volledige zekerheid daarover bestaat echter niet, want het opmaken van de aote der geboorte geschiedde niet op aangifte van de vader, maar op verklaring van een weduwe, te wier huize *Sophie Bles de* vorige dag was bevallen [16]). Zelf schijnt hij dus op die dag niet van de bevalling getuige te zijn geweest. Volgens een meer dan honderd jaar later door Van Sasse van Ysselt opgetekende, mondelinge overlevering [17]), zou *Louis Berail*, na in Frankrijk „om politieke redenen gevangen genomen" te zijn, aldaar in de gevangenis aan de tering zijn overleden. Maar zijn overlijdensacte [18]) deelt mede, dat hij op 28 juli 1798 te Parijs overleed in de „rue et division des Champs Élysées n. 3" en dit authentieke gegeven deed bij mij de vraag rijzen, tin hoeverre de door Van Sasse opgetekende mondelinge overlevering vertrouwen verdient. Naar aanleiding van een verzoek om inlichtingen, gericht tot de „Bibliothèque historique de la Ville de Paris" van de „Préfecture de la Seine" (29, Rue de Sévigné, Parijs (3e)), ontving ik een zeer uitvoerig rapport, dat de uitslag bevattte van een diepgaand onderzoek naar de vraag, of *Louis Berail* voorkwam op de lijsten van slachtoffers der Franse Revolutie en of er in of omstreeks 1798 een gevangenis was aan de Avenue des Champs-Elysées te Parijs. De eerste vraag werd ontkennend beantwoord, terwijl het onderzoek verder uitwees, dat er wel in de sectie der Champs-Elysées destijds een „maison d'arrêt" had bestaan, maar dat de juiste plaats daarvan niet meer kon worden vastgesteld. Uitgaande van het feilt, dat blijkens verschillende oude kaarten de „Avenue des Champs-Elysées" ook wel de „Avenue de Neuilly" werd genoemd, en volgens de „Almanach national de France" van het jaar VII (blz. 364) en de „Almanach des Tribunaux pour l'an VI de la République" (blz. 162) het „Tribunal de paix de la division des Champs-Elysées" gevestigd was aan de „Avenue de Neuilly, no. 3", kwam men tot het vermoeden, dat mogelijk aan dit gerecht „une petite prison" verbonden was geweest, doch zekerheid kon wat dit betreft niet wonden gegeven. Onder deze omstandigheden zullen we, meen ik, goed dolen de latere mondelinge overlevering maar met een korreltje zout te nemen. Er is geen enkel bewijs, dat *Louis Berail* nog na juli 1795 van zijn vrijheid beroofd is geweest (of opnieuw gearresteerd is). Wel kan wonden vermoed (maar zekerheid daarvan hebben wij niet), dat hij op 28 juni 1798 in het gebouw van het „Tribunal de paix" voor de „division des Champs-Elysées" te Parijs door de dood is verrast. Misschien was inderdaad zijn gezondheid door zijm detentie in 1794/'95 ernstig geschaad en heeft dit zijn overliiden verhaast. Maar zelfs indien het zou vast staan, dat hij in het gebouw van genoemd „Vrede-gerecht" overleed, dan dienen wij wel te bedenken, dat wij helemaal niet weten, wat hem daarheen heeft gevoerd.

Bij *Louis'* dood bleef zijn vrouw met twee of drie nog zeer jeugdige kinderen achter [19]), want haar oudste zoon *Pierre Paul Berail* had toen de elf-jarige leeftijd nog niet bereikt en *Colneille Hippolyfhe* was *de* vorige maand drie jaar geworden. Hun moeder nam toen het kordate besluit (en ook in dit opzicht toonde zij over de eigenschappen te 'beschikken, die later haar nakomelingen zouden kenmerkan) om *Pierre Paul* met een

16) A.D.H. Inv. nr. 3 E 177, 65.
17) Taxandria, jrg. 7 (1900), blz. 194.
18) Bijlage huw. acte Boxtel 6 jan. 1819.
19) Over het dochtertje heb ik geen gegevens meer kunnen achterhalen.

adreskaartje om de hals — als een levend postpakketje dus — uit Montpellier te verzenden naar zijn ongehuwde oom, de rentmeester (wan de Prins van Salm-Kyrburg) in Boxtel, *Govert Jacobus Bles* (1762-1826), bij wie hij behouden aankwam [20]). Zij is hem later tezamen met *Corneille Hippolythe* gevolgd, heeft vermoedelijk eerst in Chaam (waar *Corneille Hippolythe* op 26 april 1805 werd gedoopt) haar intrek genomen bij haar nicht *Helena Bles* (1750-1 825), gehuwd met de ontvanger van Alphen en Chaam, *Dirk Bekkers* (1753—1809), en verbleef daarna met dit kind nu eens in Groningen, dan weer in Boxtel, om ten slotte na een verblijf in Frankrijk (o.a. in Sète) haar intrek te nemen in St. Michielsgestel, waar *Corneille Hippolythe* zich na zijn huwelijk in Boxtel d.d. 6 januari 18 19 als {bierbrouwer en azijnstoker had gevestigd. Aldaar zou *Maria Anna Sophia Bles* op den huize „De Grote Ruwenberg" overlijden, welk bezit haar schoondochter *Henriette Struuck van der Steege* op 10 mei 18 19 had gekocht [21]). Over de wijze, waarop *Corneille Hippolyfhe Berail* door de ongelukkige afloop van zijn bierbouwerij en azijnstokerij het bezit van de Grote Ruwenberg bij gerechtelijke verkoop in december 1837 verloor, maar 'daarop terugkeerde als directeur van een door hem opgezette „Vereeniging tot instandhouding en uitbreiding der [zijdeteelt in de Provincie Noord-Braband" [22]) met de Grote Ruwenberg als (door die vereniging aangekocht) „hoofd-etablissement", en over de manier, waarop hij (nadat de Grote Ruwenberg op 4 februari tot de grond toe afgebrand was en op kosten van die vereniging herbouwd) van dat huis na de ontbinding van die vereniging in 1855 weer zonder verdere betalingen eigenaar werd, is reeds in 1900 door Jhr. Mr. Van Sasse van Ysselt een smakelijk verhaal verteld in Taxandria, jrg. 7, blz. 195 en vgl. Hij bleef er tot zijn dood op 6 februari 1891 op wonen, volgens Van Sasse van Ysselt „zijn tijd bestedende met het zoeken naar allerlei soort van uitvindingen" en na zijn overlijden bleef de Ruwenberg nog de woonplaats van enige van zijn ongehuwde dochters. Alle Nederlandse *Berail's* (*Bérail's*) stammen af van *Corneille Hippolythe*, want zijn oudere broer *Pierre Paul (Pieter Paulus* volgens zijn overlijdensacte) had uit zijn huwelijk met *Marianne Sophia de Bruyn* slechts een jong overleden zoon. Van de familie *Bles*, die in de 18de eeuw haar hoogtepunt in Tilburg beleefde, maar — vermoedelijk mede ten gevolge van enige wonderlijke financiële transacties (men zie bijv. Gem. Arch. Tilburg, Inv. R 465, fol. 1 vgl.) en de tiërcering — in de daarop volgende eeuw sterk afdaalde op de maatschappelijke ladder, en over de familie *Peneux* (uit Wallonië — Herstal — afkomstig), waartoe de moeder van *Maria Anna Sophia Bles* heeft behoord, hoop ik t.z.t. aparte genealogieën te publiceren. Ik volsta hier met de mededeling, dat een tak der *Peneux* zich als plantage-houders in Suriname niet onaanzienlijke rijkdommen vergaarde, en dat *Cornelis Bles* (1724-1790) door zijn huwelijk met *Marthe Cathérine Peneux* (1735/'36—1 799) in de Walenkerk te Amsterdam d.d. 29 aug. 1755 later deelgenoot in die rijkdommen werd.

I. *Louis Berail* (of *Barail* [23])), geb. Sète (dep. Hérault), ged. aldaar (R.K.) 15 mei 1753 (zn. van *Louis* en *Elisabeth*

20) Taxandria t.a.p.
21) Notaris Fenema te 's-Hertogenbosch (Rijksarch. ald. N. 3865, acte no. 163).
22) Voor de oprichting van die „maatschappij" zie men nots. Joh. de Bergh te 's-Hertogenbosch (Riiksarch. ald. N. 3927. acte d.d. 27 juli 1838). Zie over deze maatschappij en de zijdeteelt in Noordbrabant ook: H. van Velthoven, Stad en Meierij van 's-Hertogenbosch 11 (Amsterdam, 1938), blz. 35 vlg. en 90 vlg.
23) Doopacte (Stadhuis van Sète, 1753, blz. 22). Al zijn nakomelingen waren Protestant (Ned. Hervormd).

Bouvier), koopman (in wijnen [24])), te Sète, later te Montpellier, vervolgens weer in Sète, † Parijs (1) 28 juli 1798, tr. (ondertr. Tilburg 16 dec. 1786) na 27 jan. 1787 [25]) *Maria Anna Sophia Bles,* ged. Tilburg 10 juni 1764, † St. Michielsgestel, huize De Grote Ruwenberg, 28 maart 1848, dr. van *Cornelis* en *Marthe Catherine Peneux.*

Uit dit huwelijk:

1. *Pierre Paul* (of *Pieter Paulus* [26])) *Berail,* geb. Montpellier (na 1 sept. [27])) 1787, woonde in 1828 te Boxtel, later (in 1835) te St. Michielsgestel, † aldaar (als weduwnaar van *Marianna Sophia de Bruyn*) 1 sept. 1850. Uit dit 'huwelijk sproot een jong overleden zoon.
2. *Martha Catharina Elisabeth Berail,* gad. Tilburg 22 mei 1789.
3. *Corneille Hyppolitte Berail,* geb. Montpellier 5 sept. 1793, † jong.
4. *Corneille Hippolyfhe,* volgt onder II.

11. *Corneille Hippolythe Berail (Bérail),* geb. Montpellier (Fr.) 30 juni 1795, gad. Chaam 26 april 1801, bierbrouwer en azijnstoker te St. Michielsgestel, daarna directeur aldaar van de „Maatschappij ter bevordering van de aankweeking van den witten moerbezieboom en de invoering van de zijdeteelt in de Provincie Noord-Braband" (1838--1855) [28]"), † St. Michielsgestel, huize De Grote Ruwenberg, 6 febr. 1891, tr. Boxtel 6 jan. 1819 [29]) *Henrietta Struuck van der Steege,* ged. Groningen 26 nov. 1797, † St. Michielsgestel 4 febr. 1851, dr. van *Philibert Lyphart* en *Geertruid Gijsberfha* gravin ***van*** *Randwijck.*

'Uit dit huwelijk [30]):

1. *Louise Sophie Bérail,* geb. Boxtel 5 juni 1819, † St. Michielsgestel, huize De Grote Ruwenberg, 8 sept. 1904, tr. aldaar 5 juni 1843 *Henri Frederic* baron *de Senarclens de Grancy,* geb. Brussel 3 dec. 1812, † Brussel 17 jan. 1868, zn. van baron *Onno Adolphe Marck,* heer van Haanwijk, Boxtel en Liampde, en *Frederica Wilhelmina* barones *van der Duyn;* tr. 2° St. Michielsgestel 14 febr. 1870 *Theodoor Prins,* geb. Barneveld 29 april 1810 (ged. te Ochten), luit.-kol. der Kon. Maréchaussee, ridder Militaire Willemsorde 4e kl., † Oirschot 5 juli 1905, zn. van Ds. *Simon Gerard* en *Hendrika Johanna Elisabeth Wilhelmina Jordens,* en weduwnaar van *Jacoba Wuijster.*
2. *Philibert Lyphart,* volgt onder IIIa.
3. *Geertruida Gijsberfha Bérai!,* geb. St. Michielsgestel, huize de Grote Ruwenberg, 7 april 1822, † aldaar na febr. 1899.

24) Taxandria jrg. 7 (1900), blz. 193.
25) Zie aant. 7.
26) Overlijdensacte.
27) Overlijdensacte. Vermoedelijk is ook hij ergens in Nederland in een Ned. Geref. (Hervormde) kerk gedoopt.
28) Blijkens een courantenknipsel in de advertentie-collectie Bérail van het Centraal Bureau voor Genealogie te 's-Gravenhage was hem reeds in de algemene vergadering der Nederlandsche Huishoudelijke Maatschappij te Haarlem (3-5 juni 1834) „eene zilveren medaille toegekend op zijne ingezonden monsters witte en geele zijde, als een blijk van het goed gevolg zijner zijde-wormenteelt".
29) Huwelijksvoorwaarden d.d. 22 dec. 1818 (nots. Fenema te 's-Hertogenbosch, Rijksarchief ald. N 3684).
30) Bij het verzamelen van de hierna-volgende gegevens heb ik veel hulp gehad van de Heer B. J. Buma te Wassenaar, aan wie ik deswege veel dank verschuldigd ben.

4. *Cornelie Henriette Bérail,* geb. St. Michielsgestel, huize de Grote Ruwenberg, 20 aug. 1826, † aldaar 20 sept. 1913.
5. *Louis Bérail,* geb. St. Michielsgestel, huize De Grote Ruwenberg, 1 aug. 1829, aspirant betaalmeester Mil. Adm. Ned.-End. Leger, † St. Michielsgestel, huize De Grote Ruwenberg, 22 april 1860.
6. *Wilhelmina Carolina Hendrika Bérail,* geb. St. Michielsgestel, huize De Grote Ruwenberg, 13 aug, 1831, † aldaar 7 febr. 1917.
7. *Roline Anna Maria Bérail,* geb. St. Michielsgestel, huize De Grote Ruwenberg, 26 juli 1833, † aldaar 5 mei 1915.
8. *Corneille Hippolythe Bérail,* geb. St. Michielsgestel, huize De Grote Ruwenberg, 21 juni 1836, † aldaar 10 sept. 1904.
9. *Henry,* volgt onder IIIb.

IIIa *Philibrrt Lyphart Bérail,* geb. St. Michielsgestel, huize De Grote Ruwenberg, 6 aug. 1820, 'majoor der veld-artillerie (gepens. 27 juni 1877), ridder Militaire Willamsorde 4e kl., vervolgens' pannen- en plavuizenfabrikant te Oudshoorn, † 's-Gravenhage 5 aug. 189'6, tr. Arnhem 23 jan. 1873 *Wilhelmina Johanna i'romp,* geb. Arnhem 12 maart 1847, † Utrecht 6 aug. 1918, dr. van *Johan Hendrik* en *Caroline Constantia Bleckmann.*

Uit dit huwelijk:

1. *Henri Hippolithe Bérail,* geb. Arnhem 8 maart 1874, † Oudshoorn 12 mei 1879.
2. *Caroline Henriette Bérail,* geb. Arnhem 15 juli 1875, † St. Michielsgestel 2 jan. 1.951, tr. aldaar 22 aug. 1901 *Hermanus Adrianus Tromp,* geb. Schoonhoven 27 mei 1874, † Eindhoven 17 febr. 1953, zn. van *Theodoor Henri Adriaan* en *Cornelia Maria Johanna Bosch.*
3. *Philibert Louis Bérail,* geb. Arnhem 19 sept. 1877, vertrok in juli 1895 naar Noord-Alaska (U.S.A.), waar hij goudzoeker, vossen-farmer en organisator van sledetochten voor de regering was, † (vermoedelijk aldaar) na 1940 [31]).
4. *Henri Hyppolithe Bérail,* geb. Oudshoorn 27 aug. 1880, † aldaar 18 febr. 1884.

IIIb. *Henry Bérail,* geb. St. Michielsgestel 20 okt. 1838, kapitein Ned. Indisch Leger, † Voorburg 26 juli 1902, tr. Amsterdam 23 april 1889 *Elsje Martina Vermeer,* geb. Haarlem 11 april 1855, † Utrecht 12 juni 1929, dr. van *Alexander* en *Jansje van Zijl.*

Uit dit huwelijk:,

Leonard Corneille Bérail, geb. Vught 14 sept. 1895. in 1929 wonende in Balik-Papan, tr. (1918-1929) *L. Raabe.*

31) ***Ph. L. Bérail*** kwam volgens het Haagse bevolkingsregister (Gem. Arch. 's-Gravenhage) op 12 juni 1895 van Oisterwijk naar 's-Gravenhage en werd aldaar op 20 juli 1895 afgeschreven naar Mishawaka (U.S.A.), alw'aar hii in 1899 werd bezocht door zijn moeder en zuster (28 febr.—7 sept. 1899). Naar Dr. Ir. Th. P. Tromp te Eindhoven mij schreef, stond ***Philibert Louis*** tot ***1940*** in voortdurende briefwisseling met zijn zuster (mevr. *Tromp-Bérail*). Hij schreef dan uitvoerig over zijn belevenissen boven de Poolcirkel, zijn ontberingen en sledetochten (doorgaans met 48 koppels honden, die af en toe, geplaagd door honger en koude, met elkaar in gevecht raakten). Naspeuringen na de laatste oorlog bleven zonder resultaat en aangenomen mag dan ook worden, dat Ph. L. Bérail „vermoedelijk ongemerkt in die wereld van sneeuw en ijs en winterstormen ten ondergegaan" is.

Enige aanvullingen en verbeteringen op de genealogie Van der Loeff,

door W. A. VAN RIJN.

Op 14 mei 1600 huwden te Rotterdam: „*Lubbert Stevens* J.g. van Zutphen, woont tot Schoonhoven, met *Aeltgen Hindricks* J.d. van Dousburch woont over de Blaeke".

Hoewel naar genoemde personen niet verder werd gezocht, meen ik toch dat dit de ouders kunnen geweest zijn van *Steven Lubbertsz,* met wie de [genealogie *Van der Loeff* in Nederl. Patriciaat 1954 aanvangt (zie ook dit maandblad 1941, kolom 203).

Steven Lubbertsz. (generatie 1) moet omstreeks 1600 geboren zijn, indien het bovengemelde huwelijk op zijn ouders betrekking heeft, Op 27 febr. 1668 en 1 maart 1668 verkoopt hij twee huizen gelegen in de Korte Lijnstraat Wz, respectievelijk de protocolnummers 3284 en 3285, die hij geërfd had van „*Maertgen Ariens,* in haer leven wedᵉ. eñ boedelhouster vaa *Pieter Meesz,* sijnde den testamente gepasseert voor Pᵗ. van Nieuwenhuijsen notŝ en sekere getuijgen alhier op den 15 7ber 1646". Het protocol van deze notaris ging verloren. Kort daarna is hij 'overleden. In de week van 25 maart-1 april 1668 staat aangetekend: „*Steven Lubberts* Groenendaal"

Wijve Ariensdr., de tweede vrouw van *Steven Lubberfsz.,* was tevoren reeds tweemaal gehuwd geweest:

Gehuwd Rotterdam 28 aug. 1611:

„*Cornelis Jacobs* J.G. v. Groningen

Wijven Adriaens J.d. v. Rott. w.b. opt Oosteijnde".

Gehuwd Rotterdam 11 maart 1614:

„*Thomas hendricks* J.g. wt Engelant,

Wijven Adriaens wede. van *Cornelis Jacobs, v.* Rott. achter 't Clooster."

In de week van 28 aug.-4 sept. 1667 werd haar overlijden aangegeven:

„ *Wijven Ariens* de man *Steven Lubberfsz* in de Cortelijnstraet achtert klooster."

Lubbert Stevensz. (generatie 11), is de eerste, die met een geslachtsnaam voorkomt. Op 13 juni 1655 werden te Rotterdam 'ingeschreven:

„*Lubbert Stevenss L o e f* J.m. in de Korte lijnstraet, met *Susannetgen Franssen* J.d. in den Rijsthuijn, beijde van Rotterdam, attestatie gegeven op Cralingen den 27 Junij 1655."

Meestal wordt hij *Lubbert Stevensz.* genoemd, doch hij komt ook voor als *Van der Loef, Van der Loeff, Louf, Van der Louff, Mansvelder* en *Van Rotterdam,* zoals nader zal blijken.

In het ambtenboek wordt op 27 maant 1656 vermeld: „*Lubbert Stevensz* inde plaetse van Hubert Jansz geadmittert tot Sackedrager."

Hij trad als getuige op bij het verlijden van een acte voor notaris Pieter Cornelisz van der Licht op 23 sept. 1663: „*lubert Stevenssz* arbeijder", en hij ondertekende de acte: „*Lubbert Stevenssz* aerbeijder".

Voor notaris Jacob Delphius attesteerden op 21 aug. 1666: „Cornelis Willemssz van Rotterdam gewesen Constapels Maet opt schip Sᵗ Paul van Middelburch, out xxxix, en *Lubbert Stevenssz* mede van Rotterdam, gewesen Matroos, opt Schip Sᵗ Paul voorsz oud xxxij Jaren ofte elcx daer ontrent, de welcke bij haerl manne waerh, in glaetse van eede, ter requisitie en versoucke van Jannetgen Cornelis, huijsvrou van Franck Cornelissz van Dijck, wooneñ aeñ ouden Dijck in Cralingen, eñ zuster van Sent Cornelissz Jñ wandelinge genaemt Boere Sent, die mede voor Matroos opt schip Sᵗ Paul wegens de geoctroijeerde oostindische Compᵉ tot Middelburch in Zeelant heeft gevaeren getuijcht en verclaert hebben zoo als zij doen bij desen waer te sijn, dat zijl den voorsz Sent Corñ in sijn leven wel hebben gekent, eñ oock wel weten, dat de requirante Jannetgen Corñ, is de zuster en rechte erffgeñ, van voorsz Sent Corñ haren Broeder za: alsoo den voorsz Sent Corñ, haren broeder met eñ beneffens hen deposanten opt voorsz Schip Sᵗ Paul varen vañ Engelse is genomen en beneffens heñl deposanten opt Casteel Liedt in Engelant is gevangen geseth en op den xvij Novemb in verleden Jaere 1665, is gestorven en deser werelt is overleden, belastende en 'ordonneren op zijn zieckbedde, dat alle zijn te goets hebben gage zoude werden voldaen aeñ voorñ requirante zijn zuster, zoo hij quam te sterven, geven voor redenen van wel wetenschap, zij voorsz deposanten dat zijl, als ten zelven tijde mede int voorsz Casteel gevangen geseten hebbeñ sien sterven, en den voorsz *Lubbert Stevenssz,* dat hij denselven oock personēl heeft helpen Begraven", enz.

Op 17 juli 1666 had hij voor dezelfde notaris een soortgelijke verklaring afgelegd. Hij wordt daarin genoemd: „*Lubbert Stevenssz van Rotterdam*", en ondertekende: „*Lubbert Stevenssz van rotterdam*".

In het ambtenboek wordt zijn naam daarna nog 'tweemaal vermeld:

„dito (21 nov. 1672) Is *Lubbert Stevensz* varendeman geadmitteert tot daghwagter in de Goutsche poort deser stad in plaetse van Job Abrahamsz deser wereld 'overleden".

„8 febr. 1681 Is Johannes Jacobsz Coot, geadmitteert als dagwacht, deser Stad, mitsg naschrijver vande Stads turff, in plaetse van *Lubbert Stevensz* zaʳ".

Lubbert Sfevensz werd op 8 febr. 1681 begraven: „*Luijbbert Steventssen* Gouijtsse Wagestraat".

Volgens het giftboek van 9 dec. 1686 geeft „Jacob Nagel, burger deser stadt", „aen *Susannefge Frans,* wed. van *Lubbert Stevens2 M a n s v e l d e r ,* woonende alhier, gifte ende eijgendom van een huijs ende erve, staende en gelegen aen de Noordzijde van Karemelckstege responderende op de Goutsewagenstraet binnen deser stad", voor ƒ 700,—. Protocolnummer 3 183.

Zij testeerde 8 sept. 1706 voor notaris Arnoldus de Guijlicker: „*Susannetge Frans dogter* weduwe van *Lubbert Stevensz van der Loef,* woonende in de Karnemelkstege ter zijde van het Weeshuijs binnen dese stadt", prelegateerde aan „*Mante vander Loeff,* mende *Hendrick vander Loeff,* beide nagelate minderjarige kinderen van *Steven vander Loeff* haer overleden soon, daer moeder af is *Dingenom Mantesz*", „aen *Christiaen van ruijssen,* minderjarige nagelate soon van *Cornelis van ruijssen,* daer moeder af is *Susannetge Lubberts „vander Loef,* hare doghter"; enige en algehele erfgenamen zijn: „*Jacomijntge van der Loeff,* getrout met *Jan groenevelt,* voor een sesdepart, *Judick vander Loeff,* wede van *Christoffel Jansz,* voor een gelijke sestepart, *Arij vander Loeff,* mede voor een sesdepart, *Susannetge vander Loeff* huisvrouwe van *Anthonij van Moesbergen,* insgelijx voor een sesdepart, *Pieter vander Loeff,* schoolmeester alhier, ooc voor een sesdepart ende *Isaacq vander Loeff,* jagenwoordig in Oostjndien, voor het laetste of resteren sesdepart, haer Testatrices kinderen".

In het „Aantekenboek der dooden" staat van haar aangetekend: „Tegens Saterdag den 16 Janñ: 1723 *Susanna Franse bijlwerff* out *91* Jaer O.K.H. Celder".

Steven Lubbertsz. van der Loeff (generatie 111) testeerde met zijn vrouw 2 maart 1690 voor notaris Johan van Weel: „*Steven van der Louff,* Mr Schoenmaecker, ende *Dingenom Manfens,* echte man ende vrouw wonen jnde Goutse Wagestraet {binnen dese Stadt".

In een boedelrekening gepasseerd voor notaris Jan Meesters komt de volgende post voor: „11e. Do. (juni 1697) Betaelt aen Steve *vander Loef* Schoenmaker voor 't make van een Paer Schoenen en Muijlen voor Adriaen drie gl: Twaelff Stuijvers volgens reke. en qtie dus *f* 3.12.-"

Uit een acte van 25 febr. 1705 verleden voor notaris Dirck Vos van Wee1 blijkt dat hij vóór die datum is overleden: „d'Eerbare *Dingenom Manfens* laatst wee. van *Sfeven vander Louff* wonende inde Goutse Wagestraat 'binnen dese Stad."

Dingenom Marfens vestigde zich 10 juni 1712 in het Leprooshuis: „*Dingenom Manfens* Weduwe van *Steven vander Loef* oudt ontrent 53 Jaren". In margine staat aangetekend: „overleden 20 Feb. 1741".

Nog geen half jaar nadat zij in het Leprooshuis was gekomen, n.l. op 6 'dec. 1712 begaf zij zich ten derdemale in het huwelijk met *Samuel de Jongh,* een oud-krankenbezoeker: zij was diens vierde echtgenote. *Samuel de Jongh* werd 12 nov. 1712 in het Leprooshuis opgenomen en overleed er 6 april 1725.

In het „Memoriaal van begraven" staat 26 febr. 1741 aangetekend: „*Dingenom Manfens* wede *Samuel de Jong,* Houttuijn midde N.K. 2 bid".

De ouders van *Dingenom Manfens* warren zeer waarschijnlijk *Manfe* of *Manta Pietersz* en *Annefje Teunisdr,* wier huwelijk 28 mei 1651 te Rotterdam werd ingeschreven: „*Man Piefersen* J.M. van Rosendael wooneñ op de Bree-straet met *Annefje Teunis* J.D. van Dusseldorp, woon op Kip-straat. Attestatie gegeven op Cralingen den 11 junii 1651".

Voor notaris Pieter Cornelisz van der Licht attesteerde 2 aug. 1661 o.a.: „*Mandt Pieterssz* backer out 38 Jaren".

In het „Register der dooden" werd in de week van 16-23 juni 1671 ingeschreven: „*Mantta Pieffers* weduwnaer achter 't Kloester".

De geslachtsnaam van *Dingenom Manfens* wordt vermeld in het testament van haar zuster *Geerfruijd,* verleden 8 mei 1710 voor notaris Arnoldus de Guijlicker: „de Eerbare *Geertruijd mantens van houfen* wde: *wijle Daniel van lockhorsf,* woonende aende noord sijde vande nieuwehave voorde pakkenbrugge binnen dese Stad", „Wijders verklaerde sij Comparante te praelegateren, ende voor uijt te maken, aen hare suster *Dingenom Manfens v a n h o u t e n,* wede: wijlen *Sfeven vander loeff,* de somma van thien hondert Carōl gls van xx stuijvers tstucq, uijt te keeren na het overlijden van hare voornoemde schoonvader Sr: *leendert van Lockhorsf* en bij voor overlijden vande voorñ: hare suster zal het voorsz praelegaet aen hare na te late kind off kinderen alsdan moeten uijtgekeert werden".

De eerste drie generaties kunnen thans luiden:

1. *Sfeven Lubbertsz.,* geb. te Ingen omstreeks 1600, † Rotterdam (aangeg. 25 maart-1 april) 1668, tr., als wedr. van *Marifgen Michielsdr.,* 2° Rotterdam 27 mei 1624 *Wijve Ariensdr.,* geb. te Rotterdam, † Rotterdam (aangeg. 28 aug.-4 sept.) 1657, weduwe eerst van *Cornelis Jacobsz.* en daarna van *Thomas Hendricksz.*

11. *Lubbert Stevensz. Loef (van der Loef, van der Loeff, Louf, van der Louff, Mansvelder,* enz.), ged. Rotterdam 25 nov. 1635, dagwacht in de Goudse poort, begr. Rotterdam 8 febr. 1681, tr. Kralingen 27 juni 1655 *Susannetgen Fransdr. van Bijlwerff,* geb. Rotterdam omstreeks 1633, begr. Rotterdam (Oosterkerk) 16 jan. 1723.

III. *Sfeven Lubberfsz. van der Loef(f),* ged. Rotterdam 25 nov. 1659, schoenmaker, † vóór 25 febr. 1705, tr. Rotterdam 27 aug. 1684 *Dingenom Manfens van Houfen,* geb. Rotterdam omstreeks 1659, † Rotterdam 20 febr., begr. aldaar 26 febr. 1741, weduwe van *Gerrit Corsfiaenst. van den Berg;* zij hertr. Rotterdam 6 dec. 1712 *Samuel de* ***Jongh*** **.**

KORTE MEDEDELINGEN.

De moeder van Willem heer van Horne † 1343.

(LXXXVI, kol. 148-149).

De opvatting dat *Gerard I van Horne* uit zijn eerste huwelijk met *Johanna van Leuven* (*Brabant-Gaesbeek*) een zoon *Willem* had, die hem als heer van Horne en Altena opvolgde, terwijl wit zijn tweede huwelijk met *Irmgard van Cleve* wederom een zoon met de naam *Willem* werd geboren, is ongetwijfeld juist. Onder de Nederlandse schrijvers uit deze eeuw, die *Willem van Horne-Alfena* als een zoon uit het eerste huwelijk van *Gerard* beschouwen, kan nog worden genoemd H. Obreen (La maison de Zuylen, 1, 1933, tableau 111).

Aan de argumenten, welke de Heer Deknatel ter ondersteuning van deze opvatting aanvoerde, valt niet zo heel veel toe te voegen. Op een enkel punt moge ik de aandacht vestigen. De uit het eerste huwelijk geboren *Willem* is, terwijl zijn vader nog in leven is, reeds in het bezit van de heerlijkheid Altena. Voor het eerst is dit het geval op 27 augustus 1322 (Van Mieris, II. blz. 300). Op 2 februari 1329 of 1330 sloot „ *Willem van Hoirne,* oudste zoen heeren *Geraerfs,* heere *van Hoirne"* een verdrag met Jan, heer van Arkel (Zie mijn dissertatie „De heerlijkheid Altena en de veer- en vischrechten op het boveneinde der Merwede", 1937, blz. 130). Op 13 maart 1330 draagt *Gerard* alle goederen behorende tot de „heerscap van Outena", welke hij van de graaf van Cleve in leen houdt, aan deze op „tot mijns soens behoef *Willaems,* mijns outsten soens, dien ic bi minen iersten wive hadde" (Rechtsbronnen van Woudrichem en het land van Altena, 2e stuk, 1948, no. 84, blz. 65). *Willem*'s halfbroeder *Diederik* wordt in de door de Heer Deknatel genoemde oorkonde van 18 februari 1331 (Lacomblet, Urkundenbuch, 111, no. 254) aangeduid als „*Diderich,* aysthe soene heren *Ghereifs* deis heren *van Hurnen* ende *Irmegarde*". Lacomblet plaatste achter het woord „*Hurnen*" een komma, waardoor de betekenis van de betreffende zinsnede anders en tevens onjuist wordt. De appositie behoort pas na het woord „*Irmegarde*" met een komma te worden gesloten.

Willem van Horne-Altena, die in 1343 (of 1344) overleed, trouwde le *Oda van Puffen en Strijen* en 2e *Else (Elisabefh) van Cleve.* Ik geloof niet, dat deze *Else* een zuster was van *Jrmgard.* Mijns inziens is zij een dochter van *Diederik Loef van Cleve,* graaf van Hülchrath, en diens eerste echtgenote *Elisabefh* gravin *van Kessel* (H. Obreen, De heeren van Voorne, Ned. Leeuw 1928, kolom 301 en noot 104). Dit verklaart ook de voornamen van twee van de kinderen uit dit tweede huwelijk: *Diederik Loef,* heer ven Herstal en Montcornet, en *Lisebef,* de echtgenote van *Hendrik van Diest.*

Met betrekking tot de overige vragen van de Heer Deknatel nog het volgende: De oorkonde van 1287 veegt de oudere versie niet weg, wat er overigens van die versie moge zijn. „Horne" is een verkeerde lezing van of een drukfout bij Sloet (no. 996). „*Horne*" moet zijn „*Hernen*". Dit blijkt uit het zegel dat de gaande leeuwen vertoont die *Elisabeth van Hernen* later in het geslacht *Wisch* heeft gebracht. Aldus een mededeling welke Dr. A. J. van de Ven zo vriendelijk was mij in 1946 te doen, *Gerard* was een zoon van *Willem,* die tussen november 1300 en januaai 1301 overleed, De naam van zijn moeder is mij nog steeds niet met zekerheid bekend. Zie voorts mijn genealogisch overzicht in het eerste stuk van de reeds genoemde rechtsbronnen.

Heilwig, de vrouw van *Willem van Horne* die in 1264 overleed, is volgens de traditie een *Wickerode. Op* dit punt heb ik minder vertrouwen in de traditie dan voor wat betreft de afstamming van *Willem's* gelijknamige kleinzoon. *Willem* en zijn vrouw *Heilwig* schonken hun halve aandeel in de grond waarop de kapel te Sterkrade was gebouwd, bij oorkonde van 1256, secunda feria post Palmas, aan de abdij aldaar (Lacomblet, 11, blz. 224, noot 1). In 1282, feria quinta post festum ressurectionis domini, verkoopt *Methildis* domina *de Holthe,* weduwe *Ger-ardi* burgravii *Coloniensis,* domini *de Areberg,* haar hof Lare in de parochie Bleke aan dezelfde abdij. Zij doet dit met goedvinden van haar erfgenamen en belanghebbenden, „videlicet domini *de Hurne Wilhelmi* nominis", haar schoondochter *Catharina,* weduwe van haar zoon *Johan,* en haar kleindochter *Methildis* (Lacomblet, 11, blz. 448, noot 1).

Hieruit moet m.i. worden afgeleid dat *Heilwig* een zuster was van *Methildis van Holte* en een dochter van *Adolf van Isenberg,* heer van Holte, en *Elisabeth.* Volgens Möller, Starnmtafeln Westdeutscher Adelsgeschlechter, Neue Folge, 11, *1951,* blz. 69—70, zou *Heilwig* een dochter zijn van een broer van burggraaf *Gerard.* Over *Adolf van Holte* vergelijke men: H. Th. Hoederath, Zur Geschichte der Grafen von Isenberg und ihrer Nachkommen, Mitteilungen der Westdeutschen Gesellschaft für Familienkunde, Jg. 44, Heft 1, 1956, kolom 219 vlgg.; Die Geschichte der Grafen und Herren von Limburg und Limburg-Styrum und ihrer Besitzungen, Teil 11, Band 1, Geschichte, blz. 12.

MR. K. N. KORTEWEG.

Een onbekende oorkonde van de Heren van Cruijningen.

Onlangs troffen wij in onze collectie aan een originele oorkonde (perkament) van *Hugo* heer van *Cruninghen* ridder op verzoek van zijn zoon *Johannes,* waarin deze voor zijn zieleheil het klooster Domus Gaudii of ter Hagen vrijdom verleent van belasting of tol te Axel.

Men zie voor het klooster ter Hagen: Monasticon Batavum dl, 111, p. 16-17. Het archief van het klooster berust in het Rijksarchief in Gent en in het Gemeente-archief in Axel. Voor de genealogie van de Heren *van Cruijningen* verwijzen wij naar Dr. A. W. E. Dek's betreffende studie in het Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie, dl. XI (1957), p. 79-120. *Hugo* heer *van Cruijningen* vinden wij vermeld tussen 1263 en 1293; zijn zoon *Jan* tussen 1288 en 1326. De veronderstelling dat de laatste voor 1270 moet zijn geboren lijkt hierdoor bevestigd.

Vermoedelijk is de oorkonde aangekoaht op een van Frederik Muller's te Amsterdam in het begin dezer eeuw gehouden charter-veilingen. Een andere verklaring voor de huidige verblijfplaats kunnen wij niet geven. De oorkonde zal t.z.t. in het

te verschijnen Oorkondenboek van Holland en Zeeland worden uitgegeven.

„Ego Hugo miles et dominus de Cruninghen notum facio omnibus presentes litteras inspecturis, quod Johannes filius meus primogenitus in mea propter hoc presentia constitutus, pro salute anime sue contulit monasterio, quod Domus Gaudii vel secundum vulgare Aghe dicitur iuxta Axele, Cisterciensis ordinis, quod vecture sive quelibet res ad dictum monasterium pertinentes ab omni exactione vectigalis sive thelonei in villa de Axele in perpetuum permaneant libere.

„Quia vero dictus J(ohannes) filius meus sigillum non habuit proprium, ego, factum approbans, presentem paginam ad petitionem ipsius sigilli mei appensione oonficmavi.

„Actum et datum anno Domini MCCLXXX primo, mense septembri."

Met uithangend zegel in groen was (gebroken), gelijk aan Corpus Sigillorum no. 1027.

C. **O.** A. baron SCHIMMELPENNINCKVAN DER OIJE.

Het wapen der gemeente Bellingwedde,

Op 1 september 1908 werden de gemeenten Bellingwolde en Wedde samengevoegd tot een nieuwe gemeente, die de naam „Bellingwedde" kreeg, Het is een samenvoeging op eigen verzoek van de (betrokken gemeente-besturen geweest: een novum in Nederland voorzover ons bekend.

Uiteraard verlangde de raad van Bellingwedde een eigen wapen. De beide wapens der opgeheven gemeenten leenden zich slecht tot samenvoeging, Bellingwolde voerde sinds 1894 op een blauw schild een zilveren, in Romaanse stijl opgetrokken kloostergebouw, dat het voormalige klooster Palmar moest voorstellen. Wedde voerde sinds 1884 een wapen met op de ene helft een rood kasteel op zilveren veld en op de andere helft een gouden hooischelf op groen en daaronder in het vierde kwartier twee golvende blauwe dwarsbalken op zilver.

Zowel het Bellingwolder klooster, dat op het wapendiploma een ingewikkelde architectuur vertoonde, als bet Wedder kasteel dat met 3 spitse torentjes was afgebeeld, zijn niet erg gelukkig gekozen wapenfiguren: het is practisch onmogelijk deze beide gebouwen op bondige wijze zó te beschrijven dat een tekenaar die alleen over deze beschrijving beschikt een wapen op papier kam brengen dat goed gelijkt op wat hij beoogt na te tekenen. Daar komt nog bij, dat de hooischelf in het Wedder wapen een vrij vormeloos geheel oplevert dat bij reproductie met rubberstempels al gauw niet veel meer dan een inktvlek lijkt. Om deze redenen besloot de naad van Bellingwedde een totaal nieuw wapen aan te vragen waarin wèl herinneringen aan het klooster Palmar en de borg te Wedde zouden moeten voorkomen maar op geheel andere wijze dan tot dusver was geschied.

In het klooster Palmar, dat tot de Praemonstratenzer (of Norbertijner) orde behoonde, is in 1327 (of 1375?) het Reiderlander of Bellingwolder Landregt in het Oud-Fries te boek gesteld, een feit dat aantoont dat de instelling een centrumfunctie in Reiderland vervulde (Ons is trouwens overgeleverd dat in 1288 de kloosterbevolking niet minder dan 190 personen sterk was). Bij het ontstaan van de Dollard is het klooster meer en meer bedreigd. In 1447 werd het verlaten (Ostfr. Urkundenbuch No. 577) en in 1520 verslond het water de laatste resten. Het lag voor de hand voor een herinnering aan dit klooster te denken aan het wapen der Praemonstratenzer Orde. Dit bleek echter voor dit doel te druk van samenstelling te zijn: een blauw schild, bezaaid mat leliën en daaroverheen twee gekruiste kromstaven, alles van goud.

Voor het Bellingwolder deel der gemeente werd nu een in acht velden ,,gegeerd" schild gekozen met blauwe en gele velden. Blauw voor het eertijds overstroomde land dat door de zee met klei overdekt wend, goud voor het zandgedeelte. Als herinnering aan Palmar wend elk der vier blauwe kwartieren beladen met een lelie uit het ordewapen.

Voor het Wedder deel moest de figuur uiteraard aan het, zowel in de Tachtigjarige als in de beide Munsterse oorlogen waak omstreden slot worden ontleend. De keuze is daarvoor gevallen op het fraaie wapen van de eerste Heer van Wedde na de Gelderse overheersing: *Schenk van Toutenburg*. Tot op de dag van vandaag prijkt zijn blazoen op een gebeeldhouwde steen boven de ingangspoort van het slot. In het nieuwe gemeentewapen vond het zijn plaats in het hartschild.

Het wapen is vastgesteld bij Koninklijk Besluit van 22 april 1969, No. 9. De officiële beschrijving luidt als volgt:

,,Gegeerd van azuur en goud, de geren van ,,azuur beladen met een lelie van goud, gericht ,,vanuit het midden van hat schild; een hart-,,schild, geschuinbalkt van azuur en zilver van ,,tien stukken. Het schild gedekt met een gouden ,,kroon van drie 'bladeren en twee paarlen".

MR. G.A. **BONTEKOE.**

Inhoud van buitenlandse boeken en tijdschriften.

E. Warlop, Ontledingen van de oorkonden bewaard in de ,,farde A. de *Poorter*" (1 141 — 1 7 8 9). Brussel, 1969.

Geeft regesten van een 60-tal akten, die — op welke wijze is niet bekend — opgeborgen in een map, tussen niet-geordende ,,Staten van Goed" in het Stadsarchief van Kortrijk zijn terechtgekomen. Onder deze stukken bevinden zich documenten uit Nederland, Noord- en Zuid-Frankrijk en één dat in het Franse legerkamp voor Alessandria in Piemont is opgemaakt (1499 sept. 1). Een 20-tal dezer oorkonden heeft betrekking op (het) Kortrijk(se) ; deze stukken zijn bij het archief van Kortrijk gevoegd. De overige blijven in de map. Onder de geen organisch geheel vormende documenten zijn wel groepen te onderkennen. De oorkonden uit Nederland betref fen: het kapitte1 van de Sinte-Katharinakerk te Egmond (1501 dec. 31) en *Cornelis* ,,van Dordrecht (Broeder *Cornelis*) , minderbroeder, overl. Brugge in 1582 (1634 dec. 24).

Deutsches Familienarchiv. Neustadt a.d. Aisch, 1969. Bd. 38.

Bevat o.a. de geschiedenis van ,,Das Schwäbisch-Alemannische Geschlecht *Federlin-Federle-Feederle* 1375-1965" van de hand van S. Federle. Nakomeling in vrouwelijke lijn is Prof. Dr. *Hermann Graf* (1898—1960), ,,Adj.-Dir. Tierärztl. Forschungs-Institut Onderstepoort, Dekan Tierärtzl. Fakultät Univ. Pretoria," tr. Amsterdam 9 april 1930 *Rita van Ewijk*, geb. 9 okt. 1900 als dr. van *Hendrik Jan* en *Akkeline Obbes*.

Handelingen van het Genootschap voor geschiedenis, gesticht onder de benaming ,,Société d'Emulation" te Brugge, dl. CV (1968).

P. Declerck, De priesteropleiding in het bisdom Ieper (1626 -1713). Behandelde de Schrijver de stichtingsperiode in de Handelingen van de Société d'Emulation te Brugge, deel C, in het onderhavige behandelt hij de geschiedenis tot de Vrede van Utreaht in 1713. De namen *Allaert, Cabiliau, Hooft, Van Horrenbeeck, Metsu. Pannecoucke, Persyn, Rogier, Sabbe, Six* en De *Vicq* komen op de lijsten voor, die in het artikel zijn opgenomen.

Vlaamse Stam, jrg. V (1969), 'afl. 1.

E. Warlop, M. Mispelon, In memoriam Professor Dr. *Etienne Sabbe*. Mat kwartierstaat (16) en fragment-genealogie. Tot het geslacht *Sabbe* behoort: *Allard Sa(b) be*, geb. 1530, vertrokken naar Nederland (Haarlem, Leiden, Kampen) . — *Th. de Limburg Stirum* †. J. Hendrickx, F. Goole. In memoriam *Thierry Fr. X. M. J. Gh. Graaf de Limburg Stirum*. Met kwartierstaat (8) en stamreeks. — J. G. de Brouwere, Heraldiek en watermerken. Met afbn. Schrijver beoogt door middel van deze publicatie medewerking te verkrijgen bij het verzamelen van materiaal over genoemd onderwerp. — W. van Hille vervolgt: De staten van goed van de heerlijkheid ,,Het Kneselaersche" te Oedelem. Met de namen *Ledeganck, Van Renterghem, Tanghe, Verbiest* en *Verstraete*. — A. K. L. Thijs, De Antwerpse lakenververs 1563—1583. In het Stadsarchief van Antwerpen berust aen 18de eeuws copie — het origineel is niet meer aanwezig — van: Ordonnantie en Privilegie Boeck van het ambacht van de Wulle- laecken-blauwverwers der stadt Antwerpen. Is genealogisch van belang, aangezien dit boek de lijsten van in het genoemde ambacht opgenomen leerjongens bevat. Het bestrijkt de jaren 1563-1583 en 1625—1754. Het artikel geeft de inschrijvingen van 1563—1583, waarvan sommige door de Schrijver van aantekeningen zijn voorzien. Noemt o.m. *Bacherach, De Baerles, Van der Banck, Biesoet, Van Diest, Vrij(d) t-hoff*. — C. C. van Valkenburg, Een *Van Berckelaer* groep 'te Antwerpen in de 15de en 16de eeuw, Als resultaat van vele jaren speurwerk naar de afkomst van zijn voormoeder *Anna van Berckelaer* geeft Schrijver zijn eerste *Van Berckelaer*-publicatie. Deze fragmentarische en deels nog hypothetische genealogie vangt aan mat *Roelant van Berckelaer*, geb. ± 1430, die verm. 2 kinderen heeft gehad. Het geheel omvat 6 generaties met voor zover bekend vermelding van afstammelingen in vrouwelijke lijn. Alle personen zijn 'verwant aan *Anna van Berckelaer*, overl. 1593, vrouw van *Jan van Valckenborch*, overl. *1575* (Nederl. Adelsboek 1953, blz. 2, sub 11). Door de zoons van laatstgenoemd echtpaar t.w. *Jan* en *Adriaen* stammen velen in België en Nederland van *Anna van Berckelaer* af. Schrijver die een 15-tal fragment-genealogieën *Van Berckelaer* heeft kunnen samenstellen en verder over vele losse aantekeningen beschikt, stelt zich voor na deze publicatie een andere Antwerpse *Van Berckelaer*-groep in druk vast te leggen. — G. A. C. van Vooren, Grondbezitters en inwoners van Aardenburg in 1459 en 1566-1572. Bevat 1. een lijst van grondbezitters (geen instellingen zijnde) met het aantal percelen, dat zij in 1459 in bezit hadden en de grootte van deze percelen, alsmede van bekende inwoners; 2. een lijst van grondbezitters, vorige bezitters of nog vroegere bezitters over de jaren 1566—1572. Aan het slot van de eerste lijst worden in lexicografische volgorde op de voornaam degenen, die geen geslachtsnaam hadden, vermeld. Een en ander is ontleend aan gegevens, die op in genoemde jaren 'opgemaakte omlopers voorkomen. — In de rubriek ,,Vraag en antwoord" vragen over *Van Leuven* (Dodewaard, Hoek (Z.-Vl.), Hontenisse, Rotterdam, Sommelsdijk) en over *Teniers* (schildersfamilie).

Vlaamse Stam, jrg. V (1969), afl. 2.

A. K. L. Thijs, Antwerpse ververs uit Rijsel (16de eeuw). Metgegevens *Baillet, Colet, De Lommel, De Semerpont.* — A. Vanhoutryve, Het Brugsstadsof ficie dar ,,buerdenaers" of ,,manddragers." — J. de Vriendt, De schildersfamilie *Verwest.* Tot in de 3de generatie komt deze familie, waarvan *Josias (Joost) Verwest* en *Helena van Ysselsteyn,* ged. Bergen op Zoom 21 dec. 1718 en overl. Goes juni 1799, de stamouders zijn, te Bergen op Zoom, Vlissingen en Goes voor. De portretschilder *Jacobus Verwest* (III)is als 9de en jongste kind uit het huwelijk van *Johannes* ***Verwesf*** en *Leyntje van Winkel te* Goes 6 dec. 1782 gedoopt. In 1805 is hij naar Gent vertrokken, alwaar hij 15 aug. 1813 met *Maria Carolina Vandersteene is* getrouwd. Van *Jacobus Verwest* (HII) af treedt in elke generatie wan deze familie de artistieke aanleg naar voren: *Hippolyte Verwest* (IV), kunstschilder te Gent, *Joannes Hippolytus Verwest* **(V)** , schilder, *Jules Hippolyte Verwest* (IV, 6), schilder en koorzanger, *Jules Benoit Verwesf* (VI), kunstschilder, *Elise Barbe Louise Verwesf* (V, 5) franstalige dichteres en *Jan Verwesf* (VII) tekenaar en kunstschilder. In de Neder, landse generaties allianties *Almekinders, Van de Linde, Van Loo, Visser, Van Winkel* en *Zeger.* — M. Sebrechts, De Brugse genealoog *De Vegiano (1724-1794) en* zijn familie. Geeft ouders, broers en zusters en kinderen van de bekende genealoog, voor zover zij te Brugge hebben geleefd.

Vlaamse Stam, jrg. V (1969), afl. 3.

j. Janssen, P. Severijns, F. Goole, Vlaamse uitwijking in de XIXe eeuw: Het geslacht *Stans.* Tot dit geslacht, dat uit Opgrimbie afkomstig is, behoort de U.S.A. minister van handel *M. Stans,* Stamvader is de schepen van Opgrimbie *Tossanus* (vulgo *Heiliger) Stans,* geb. omstreeks 1650, overl. Opgrimbie 10 april 1710 en getrouwd met *Geertruid Dexters.* Het gezin van *Jan Hendrik Stans* (VIII) (geb. *1838)* en *Maria Catharina Crijns* (geb. 1843) is ± 1880 naar de Ver. Staten van Noord-Amerika — Chaska in Minnesota — geëmigreerd, alwaar nog 2 kinderen zijn geboren. *Jan Mathieu Lambert Hubert Stans* (zoon van laatstgenoemd echtpaar) , geb. 1876 en (getrouwd ± 1903) *Mathilde Nijssen* (1879-1950) zijn de ouders van *Maurice Stans,* geb. Schakopee 22 maart 1908, sedert 20 jan. 1969 min. van handel in de regering *Nixon.* Aan het slot van het artikel gegevens 'over de aanverwante geslachten *Dexters, Mechels, Nijssen, Peters* (uit Stokkem en Dilsen) en *Engelen.* Een zuster van *Maria Catharina Crijns* (geb. *1843,* zie boven) t.w. *Anna Elisa (1841-1894) was* getrouwd mot *Michel Mechels,* landbouwer te Opgrimbie; zij hadden o.a. een dochter *Anna Maria Elisa Mechels.* die 14 nov. *1902* te Opgrimbie trouwde met *Pieter Leonard Salden* uit Eijsden, alwaar laatstgenoemden zich na hun huwelijk vestigden. Hun kinderen, geboren te Eijsden en te Reinbach (Dtsld.), zijn getrouwd met leden van de geslachten *Berben* (te Eijsden), *Dirkx* (te Eijsdan), *Theunissen, Wijshof* (uit Eijsden) en *Schoffelen* (uit Meeswijk). Stamvader van het geslacht *Nijssen is Jacob Nijssen* (betovergroctvader van *M. Stans),* afkomstig uit Boyen, landbouwer die *29* april *1792* te Grevenbicht met *Maria Cafharina Brouwers is* getrouwd. Eerstgenoemde overleed in Boyen (tot *1839* gem. Grevenbicht, daarna Stokkem) *18* sept. 1827, zijn vrouw te Meeswijk 6 aug. 1853, oud *92* jaren. De nakomelingen van *Hendrik Nijssen* (1805-1872) X *Elisa Op 't Broek* zijn allen *Niessen* genaamd. Lelden van deze Limburgse (Ned.) familie in Sittard, Eijsden, Grevenbicht, U.S.A., Mechelen a.d. Maas en Neerharen. Verder wordt het nageslacht (te Stokkem, Dilsen) van *Hubert Peters* (1833

—1902) X *Mechfildis Nijssen* (tante van min. *Stants*) behandeld. — M. Goyens, De familiebeurzenstichtingen. — A. Thijs, Met de ,,Sûreté Publique" op zoek naar ... Personen uit de provincie Antwerpen in Nederlandse dienst (anno *1832)* , De in dit artikel verwerkte gegevens zijn ontleend aan een lijst, die de gouverneur van Antwerpen in 1832 op verzoek van de ,,Administration de la Sûreté Publique" heeft aangelegd en die thans wordt bewaard in het Prov. Archief F. 15 op het R.A. te Antwerpen. Een en ander beeft betrekking op personen van Belgische nationaliteit, die toentertijd nog in het arr. Antwerpen, arr. Mechelen en arr. Turnhout in verschillende functies in Nederlandse dienst waren. Deze lijst vermeldt geboorteplaats, beroep vóór de in dienst treding, datum van in dienst treding, verm. verblijfplaats in 1832, verblijfplaats in sept. 1830, bezittingen of inkomsten, opmerkingen. Men treft er de namen *D'Armandville, Van Bael, Boutmy, Cenie, Fierens, Van Olffen, Van Sfeenacker* (Lier), *Vercammen, Vervoort* (arr. Turnhout) en *Vleugels* (stad Antwerpen) op aan. — F. Lemmens, XIXde Eeuwse Vlaamse bidprentjes. Schrijver beoogt met zijn publicatie een begin te maken met het in druk vastleggen van biografische gegevens over drukkers/uitgevers van Vlaamse bidprentjes en doet een beroep op derden tot het opsporen van dergelijke gegevens. — W. van Hille, Huwelijkskontrakten voor de schepenen van de heerlijkheid Zuudpeene in de kasselrij Cassel. Met de namen *Le Blon, Lardinois* en *Ryckwaert.*

Zeitschrift des Aachener Geschichtsvereins, bd. LXXIX (19.68).

E. Quadflieg, Ein Kirchenfürst als Aachenpilger 1494. Handelt over de bedevaart van de Maagdeburger aartsbisschop en primaat van Duitsland *Ernst von Sachsen* (1464—1513) naar het wonderdoend heiligenbeeid van ,,Unsere Liebe Frau" in de Dom te Aken. — B. Poll, Zur Geschichte des Zeitungsmuseums und seiner Sammlungen. Geeft een uitvoerig overzicht van het ontstaan en de geschiedenis van ,,Das Aachener Zeitungsmuseum", waarvan *Oskar von Forckenbeck* (1822-1898) oprichter is. Hij is de oudste van de 9 uit het huwelijk van *August von Forckenbeck* en *Therese Forckenbeck* geboren kinderen. Een zijner zusters n.l. *Emma* (1831—1927) was getrouwd met *Peter Ludwig Carl Driessen* (Bocholt 1823—Leiden 1904). Kinderen uit dit huwelijk trouwden met leden van het geslacht *Van Ditzhuyzen.* In het artikel is een genealogische tabel opgenomen van het nageslacht van eerdergenoemd echtpaar *Von Forckenbeck X Forckenbeck,* uitgewerkt tot en met de kleinkinderen. De naam *Van Ditzhuyzen* komt daarop helaas niet juist voor. Voor dit geslacht en voor het geslacht *Driessen zie* Nederl. Patriciaat, resp. 1959 en 1961.

Westfalen, bd. XLVII (1969), afl. 1.

R. Nissen, Silberne Boten- und Spielmannsabzeichen und ihre Träger. 11. Die Spielmannsabzeichen. Met vele ill. Op blz. 13 worden 2 ,,Spielmannsabzeichen", die zich in het Prov. Museum te 's-Hertogenbosch bevinden besproken en afgebeeld.

Huguenot Society of London, quarto series XLVIII (1969) .

Bevat uitsluitend: Actes du consistoire de l'église française de Threadneedle Street, Londres, val. 11, 1571-1577, uitgeg. door A. M. Oakley. Hierin de namen: *Baudet, Beel, Goupil, 'De Houck, Langlois, Le Leu, Moens, Mouton, Mul (1) ier, De Neuville, Du Quesne, Rouville, De la Rue, Sauvage, Le Vasseur* en *De Villeneufve.*

Familia, jng. V (1968), nr. 1.

J. Ploeger, Nederlandse immigrante afkomstig van Noord-Brabant, Zeeland en Limburg. *In* de jaren 1854-1862 zijn uit Noord-Brabant leden van de geslachten *Lens, Loretz, Van Rooy en Van der Rijst* naar Zuid-Afrika geëmigreerd, in 1859 is het gezin van *Abraham Luteijn Risseeuw* (geb. Oostburg 2 juni 1823, won. Lange Noordstraat 20, Axel) en *Johanna Levina van Dishoeck* vertrokken naar Zuid-Afrika. Uit Limburg zijn volgens mededeling van het Rijksarchief in die provincie in de bewuste periode geen personen naar Zuid-Afrika geëmigreerd.

Familia, jrg. V (1968), nr. 4.

Steyn. Die stamboom van 'n Afrikaner-familie. Is een herdruk van het artikel door John Muir in „die Huisgenoot" van 12 dec. 1931. Stamvader is *Douwe Gerbrants Steyn* van Leeuwarden X 1685 *Maria Lozee*. — J. A. Heese, Kwartierstaat (16) van *Marthinus Theunis Steyn* (1857—1916), laatste pres. **van** de **Oranje** Vrijstaat, Kwartier 14 = *Pieter de la Rey*, geb. Utrecht. — J. A. Heese, Ouers onbekend. Geeft aanvullingen op de genealogieën *Dreyer, Groenewald, Bosch, Coertze* en *Erasmus*, verschenen in de door C. Pama omgew., herz. en aangev. druk van De Villiers' Kaapse families. — Die familie *Kraamwinkel* in Suid-Afrika. (Wordt vervolgd.) Betreft het nageslacht van *Frederik Cornelis Kraamwinkel* (stamvader van de Zuid-Afrikaanse familie van die naam), geb. Amsterdam 19 sept. 1869 als zn. van *Frederik Cornelis* en *Anna Maria Luhrs*, Eerstgenoemde *Frederik Cornelis* is 9 mei 1893 naar Zuid-Afrika geëmigreerd, tr. bij volmacht Watergraaf smeer 30 sept. 1897 zijn nicht *Elisabeth Johanna Haavekost*, dr. van *Gijsbertus Johannes* en *Anna Christina Juliana Kraamwinkel*.

TH A. J. VAN ALFF.

VRAGEN EN ANTWOORDEN,

van Duym-van Ameyden (LXXXVI 155154). De gegevens *Van Duijm* gaan kennelijk terug op een omderzoek, omstreeks 1906 door Van Epen voor de familie *Van Ameyden van Duym* verricht; een exemplaar van zijn manuscript berust thans op het Centraal Bureau voor Genealogie. In de aanvang van zijn manuscript beroept Van Epen zich op een „aanteekening van wijlen den Rotterdamschen archivaris J. H. Scheffer". Zodanige aantekeningen zijn op het gemeente-archief van Rotterdam niet (meer) bekend, zodat de gegevens ten aanzien van de oudste generatie (Hoyte *Hidde van Duijm tr. Ida van Zanen*) daaruit niet te controleren zijn.

Van Epen's aantekeningen betreffende de volgende generatie (*Hoyte van Duijm* tr. *Anna van Ameijden*) kan men (gedeeltelijk) wel nagaan. Zijn mededeling „*Hoyte van Duijm*, geboren te Schuringa in 1739, gezagvoerder O.I. Comp., overleden op zee in 1791" is slechts ten dele juist. Bij zijn ondertrouw te Rotterdam op 26 juli 1761 heet hij jongeman van Schuringa. Hij werd echter kort daarvoor, n.l. op 26 april 1761, te Schurenga op belijdenis gedoopt, waarna hij meteen met attestatie naar Rotterdam vertrok. Hij zal dus wel van doopsgezinde 'afkomst zijn. De doopsgezinde gemeente waartoe hij dan kan hebben (behoord (Knijpe en Gorredijk) kon mij, enkele jaren geleden, niet nader inlichten; in het lidmatenboek betreffende de periode 1707-1742 komen geen peronen voor, wier naam op verwantschap met de bier bedoelde personen zou kunnen wijzen. Een later lidmatenboek, n.l. betreffende de periode 1748-1839, in 1897 nog aanwezig, is nadien zoekgeraakt.

Dat *Hoijte van Duijm* schipper bij de V. O. C. zou zijn geweest, is zeer onaannemelijk. In de eerste plaats komt in het z.g. Uitloopboek van Compagniesschepen (A.R.A.; afschrift daarvan op het Ned. Hist. Scheepvaartmuseum te Amsterdam) nergens een schip onder zijn commando voor, terwijl bovendien uit zijn huwelijk van 1764 tolt 1785 in totaal tien kinderen, met grote regelmaat, te Rotterdam worden geboren. Bij een onderzoek, enkele jaren geleden door ons medelid Drs. J. Fox in het Gemeente-archief van Rotterdam ingesteld, bleek dat *Hoijte* van *Duijm* in de nacht van 30 op 31 oktober 1786, op weg van Dordrecht naar Bordeaux, bij Calais schipbreuk leed en daarbij verdronk+ Bij akte van procuratie d.d. 4 nov. 1786 machtigt *Anna van Ameijden* Pieter Dubbeldemuts van Dijck berging van schip en lading te regelen (not. arch. Rotterdam 3337/791 e.v.).

Tot slot volgen hieronder de kwartieren van *Anna van Ameijden*, voor zover deze mij uit de fiches van het Gemeentearchief Rotterdam bekend werden:

1. *Anna van Ameijden*, ged. Rotterdam 30 okt. 1740, † Rotterdam 26 maart 1823, tr. Rotterdam 9 aug. 1761 (ondertr. aldaar 26 juli) Hoijte *van Duijm*,

Ouders:

2. *Aart van der Meijden*, ged. Rotterdam 23 april 1702, buitenschipper op Amsterdam, begr. Rotterdam (Grote kerk) 3 aug. 1787 (impost 6 gulden), tr. (ondertr. Rotterdam 1 juni 1738)
3. *Ton (i)a Roodenrijs*, ged. Rottterdam 8 april 1714, † na 5 febr. 1764,

Grootouders:

4. *Joost van Ameijden*, ged. Rotterdam 8 nov. 1667, begr. aldaar 20 sept. 1751 (impost 6 gulden), tr. Rotterdam 21 maart 1694 (ondertr. aldaar 7 maart)
5. *Aaltie Thomasdr. van Doorne* (alias *van Dooren*), j.d. van Rottendam, begr. Rotterdam (Grote kerk) 17 dec. 1744 (impost 3 gulden).
6. *Jan Janse Rodenrijs*, begr. Rotterdam in de week van 1 tot 7 mei 1718, tr. Rotterdam 11 jan. 1705 (ondertr. aldaar 28 dec. 1704)
7. *Anna van Tilburg*, geb. te Capelle in de Langstraat (doop aldaar niet gevonden), in 1719 hertrouwd met *Cornelis Potuijt*.

Overgrootouders:

8. *Aert Joosten*, j.m. van Ameide, tr. Overschie 22 mei 1655 (ondertr. Rotterdam 9 mei)
9. *Niesje Andries*, dochter van *Andries Thijs (Langevelt)*,
12. *Johannes Janse Roderijs*, jongeman van Overschie, tr. Rotterdam 2 jan. 1678 (ondertr. aldaar 19 dec. 1677)
13. *Marijtje Cornelisdr. (de Vos)*,

Amsterdam,

DRS. H. H. W. VAN EIJK.

van Bergen van de Grijp (LXXXVI 152-153). Volgens mijn aantekeningen bewoonden *Johannes van Bergen van der Grijp* en zijn echtgenote sinds 1780 de buitenplaats „Hoogerwal" te Alphen aan den Rijn, door hem herdoopt in „Rust van Onrust". Hij overleed aldaar 8 februari 1784, oud 71 jaren. Hij moet dus omtrent 1713 zijn geboren doch zijn geboorteplaats is mij niet bekend.

Zij hadden gewoond op het eiland Onrust, alwaar zij op 4 augustus 1737 testeerden voor notaris van Visvliet. Het schijnt dat de vader van *Johannes van Bergen van der Grijp* de voor-

naam Hendrik had en dat zijn moeder de naam *Waterpas* heeft gevoerd. Zijn grootvader zal zijn geweest *Michiel Louis van Bergen van der Grijp,* overleden 28 maart 1687.

Mr. *Ludovicus Daniël de Dieu* en zijn echtgenote *Elisabeth Cornelia van Bergen van der Grijp* (zij huwden te Amsterdam, ondertr. 17 november 1780) woonden van 1784 af op de buitenplaats „Grypestein" te Alphen aan den Rijn, alwaar hij 16 mei 1789 overleed.

Elisabeth Cornelia van Bergen van der Grijp bertrouwde te Alphen aan den Rijn **10** april 1791 met *Johannes Constantinus Obbes,* die op 21 mei 1769 te Amsterdam op 18-jarige leeftijd — in huis — werd gedoopt door Ds. Petrus Bliek (Rem, Kerk). *J. C. Obbes* moet dus omtrent 1751 zijn geboren en was zn. van Nicolaas *Obbes* en *Elisabeth van Sande*. Ten tijde van zijn huwelijk was hij omtrent 40 jaar; hij woonde toen te Leiden. (Zie De Nederl. Leeuw XIII, 1895, kol. 118 en Leidsch Jaarboekje van 1920, blz. 194 e.v.)

Leiden. **Ir. F.** STOKHUYZEN.

van Bergen **van der Grijp** (**LXXXVI** 152-153). *Michiel Louysz (Lowyssen, Louisse)* werd op 22 juni 1668 door keizer Leopold 1 in de adelstand verheven. In het diploma wordt hij genoemd „*Michael Ludovicus van Bergen,* dominus van der Grijp, curae foedorum in Hollandia occidentale et ditione Brederodiana praefectus". Overigens voerde hij niet de naam *Van Bergen,* maar noemde zich alleen *Van der Grijp.* Zijn ouders waren *Marinus Lowyssen* of *Louysz,* geb. Middelburg in 159'8, bewindhebber der West-Indische Compagnie, poorter van Amsterdam 12 april 1639, en *Eva Ment genaamd Roodcruys,* ged. Amsterdam (Oude k.) 1 jan. 1606, weduwe van de gouverneur-generaal *Jan Pietersz. Coen* (verder over haar: Elias, De vroedschap van Amsterdam, 1, p. 43). Zij waren op 9 februari 1632 te Amsterdam voor de kerk ondertrouwd. *Michiel* werd gedoopt op 24 mei 1635 in de Oude Kerk te Amsterdam en ondertrouwde aldaar op 8 april 1660 met *Anna de Haze, geb.* in 1641, dr. van *Jeronimo de Haze,* heer van Stabroek, en zijn eerste vrouw *Clara van Schoonhoven* (zie verder: Elias, De vroedschap van Amsterdam, 11, p. 601). *Anna* werd op *28* februari 1667 begraven in de Westerkerk te Amsterdam. In 1679 verkeerde *Michiel van der Grijp* in moeilijkheden. Zijn huis „De Aecker" aan het Singel werd verkocht. Hij woonde toen te Hoorn, waar hij twee jaren eerder hertrouwd was met *Edith Gaarman,* van Hoorn. Hij is overleden vóór 1688. Zijn weduwe *Edith Gaarman* hertrouwde te Buiksloot op 2 januari 1689 met *Gisbert van Gennepstijn,* van Herveld, weduwnaar van *Maria Stap.*

Uit zijn eerste huwelijk had *Michiel van der Grijp,* (behalve jong-gestorven kinderen, één zoon en één dochter. De zoon *Martinus van der Grijp,* ged. 2 maart 1661 in de Nieuwe Klerk te Amsterdam, bleef blijkbaar ongehuwd, werd postmeester van het Hamburgs postcomtoir en werd op 23 maart 1737 te Amsterdam in de Westerkerk begraven: de dochter *Clara Magdalena,* ged. Amsterdam (Westerkerk) 7 mei 1662, ondertrouwde op 5 mei 1688 aldaar voor de kerk met *Jacob van der Houven,* heer van Dinter, weduwnaar van *Gerarda van Swaenswijk* (aie verder: Roelants, Gulden boek van Schiedam, p. 334). Uit het tweede huwelijk was een zoon *Hendrik van der Grijp,* vermoedelijk geboren te Hoorn, van wie mij slechts bekend is dat hij een zoon had: *Marinus van der Grijp, die* op 29 september 1730 in Amsterdam voor de kerk ondertrouwde met *Geertruyda Triebier,* uit Hoorn, in welke stad het huwelijk voltrokken werd. Op 1 december 1758 werd door de curator in de desolate boedel van *Marinus Hendriksz. van der Grijp* een grafstede in de Wasterkerk te Amsterdam overgedragen.

Vermoedelijk was de door Dr. Dek genoemde *Johannes* een broeder van *Marinus Hendriksz. van der Grijp* en een zoon van *Hendrik Michielsz. van der Grijp,* [Onderzoek in de archieven van Hoorn en Enkhuizen zal vermoedelijk nadere inlichtingen kunnen verschaffen. De aan het Amsterdamse archief ontleende gegevens dank ik aan de vriendelijke mededeling van Mejuffrouw Dr. 1. H. van Eeghen.

Michiel Louysz van der Grijp was een groot liefhebber van marokijnen boekbanden, die hij, versierd met zijn wapen (zie Rietstap) en monogram, liet vervaardigen door de beroemde Amsterdamse [boekbinder Albert Magnus. Van deze banden zijn er een aantal bewaard. *Van der Grijp*'s foliobijbel in 2 delen met zijn initialen, vererfde op zijn dochter *Clara Magdalena* en op haar afstammelingen, de families *Van der Houven van Anckeren* en *De Pesters* (cf. Raelants, I.c.) en bevindt zich thans in een particuliere verzameling te Londen. De prachtige Blaeu-atlas van *Van der Grijp* in 24 delen met zijn wapen en monogram, is thans eigendom van de Atlas van Stolk te Rotterdam. Deze atlas zou in 1837 gekocht zijn door Cornelis van Stolk van een officiersfamilie, die in Loosduinen maast hem woonde. Bij deze atlas zijn gevoegd het adelsdiploma van *Michiel Louysz,* papieren over de beweerde afstamming van *Cornelis van Bergen-Glymes,* en verdere gegevens.

Amsterdam. **Prof. Mr. H. de 'la Fontaine Verwey.**

Cloppenburgh, *Joan Jansz. Cloppenburgh,* geboortig van Amsterdam, vrijburger van Batavia, huwt vermoedelijk te Batavia omstreeks 1641 *Magdalena Jansen,* geboren te Batavia.

Nu werd zijn kleinzoon *Pieter Goossens* — ca. 1666 te Siam geboren als tweede zoon van *Gillis Goossens* en *Geertruyd Cloppenburgh* — bij zijn ondertrouw te Amsterdam op 30 aug. 1691 met *Agatha Elisabeth Clarke* geassisteerd door zijn neef *Jan Cloppenburgh.*

In laatstgenoemde mag wellicht gezien worden de *Johannes Cloppenburgh,* die werd gedoopt Amsterdam (O.K.) 20 sept. 1650 als zoon van *Johan Cloppenburgh* en *Geertruyt van Swaenswijck.* Laatstgenoemde *Johan Cloppenburgh* werd gedoopt te Amsterdam (O.K.) 30 juli 1617 als zoon van *Willem Cloppenburgh* en *Baar Jansdr. Willem Cloppenburgh* op zijn beurt was de te Deventer op 15 jan. 1593 gedoopte zoon van *Johan Evertsz. Cloppenburgh* en *Flora Willemsdr.,* welk echtppaar op 27 aug. 1588 te Amsterdam in ondertrouw ging en enige kinderen in Deventer liet dopten, waaronder geen *Joan,* wel een *Wijnant,* wiens in 1629 te Amsterdam geboren zooa *Jan* te jong is om de gezochte Bataviase vrijburger te kunnen zijn,

Johan Evertsz. Cloppenburgh voornoemd had echter een broer, eveneens *Jan Evertsz. Cloppenburgh* geheten, geboren te Ruinen ca. 1571, boekbinder te Amsterdam, tr. (ondertr. Amsterdam 23 aug. 1597) *Annetje Pieters.* Dit echtpaar had wel een zoon *Johannes,* die wat leeftijd betreft wel in aanmerking zou kunnen komen om te kunnen worden geïdentificeerd met de Bataviase vrijburger, doch deze *Johannes* wordt niet vermeld in de scheidingsakte, verleden op **12** okt. 1650 voor notaris L. Lamberti te Amsterdam (vgl. Ned. Leeuw 1926, kol. 3 16). Dit zegt niet alles, want hij kan b.v. tevoren uitgeboedeld zijn.

Wie kan mij in deze zaak licht verschaffen, resp. mij mededelen, wie de ouders waren van de in de aanhef vermelde *Joan Jansz. Cloppenburgh?*

Naarden. **Mr. A. J. Kronenberg.**

Cores Eype (of Heype). Ascendenten gezocht van Johanna *Cores Eype* die volgens De Nederlandsche Leeuw, jrg. 1902, kol. 10, gehuwd was met Mr. *Johan Willem van Rosevelt*, geb. Tholen 30 okt. 1713, † Middelburg 8 april 1791. *J. W.* van *Rosevelt* was rentmeester en ambachtsheer in Vossemeer en Vrijberghe, raad, schepen en pensionaris van Goes, en wegens dezelfde stad gecommitteerde raad van Zeeland en raad ter Zeeuwse admiraliteit. Het echtpaar had twee kinderen, t.w. *Pieter*, † jong, en *Maria Ermina*, 'geb. Goes 9 juli 1756 en aldaar in 1777 gehuwd met Mr. *Willem Canisius*.

Het archief van Goes bezit geen enkele inlichting omtrent *Johanna Cores Eype*. Dr. W. S. Unger's Archief der Middelburgsche Commercie Compagnie noemt, p. 90, het fregatschip De Vrouw *Johanna Cores*, 1751-1772.

Dexter, Michigan, U.S.A. F. R. **VAN ROSEVELT.**

Croese, Verondersteld wordt, dat in de 17de eeuw, mogelijk begin 18de eeuw, een *Croese* uit de Nederlanden is vertrokken om zich metterwoon in Italië te vestigen. Van ± 1700 tot aan de 20ste eeuw hebben *Croese's* steeds gewoond in de Italiaanse provincie Imperia, mat name in de dorpen Camporosso, Borghetto, e.a.

Gevraagd inlichtingen en gegevens, welke bovenstaand vermoeden zouden kunnen bevestigen.

Eindhoven. **ARCHIVARIS DER GEMEENTE EINDHOVEN.**

Liens (LXXXI 293; LXXXIV 78). Uit reacties is gebleken, dat in sommige kwartierstaten andere ouders aan *Digna Liens zijn* toegekend, dan door mij werden medegedeeld. Om te bewijzen dat mijn 'gegevens juist zijn, laat ik een gedeelte volgen van een testament van de grootmoeder van moederszijde van *Digna Liens*, verleden 3 mei 1674 voor notaris Hans Smits te Dordrecht:

„Juffe *Maria van beaumont* wede. *van* wijlen Sr. *Henrick van Valckenburch*, woneñ binnen deser Ctadt", „verclaerde sij Testatrice tot haren eenige en universele erffgename genomineert ende gejnstitueert te hebben mits desen, Juffe. *Dina Liens* haer dochters dochter huijsv. van Ds. *Johannes Cansius* Predicant tot Piershil ende dat jnden eijgendom van alle haer Testatrices neer te laten goederen soo roeren als onroereñ, egeene goederen altoos uijtgesondert, hoedanich die genoempt en waer dselve gelegen mochten zijn, omme met alle deselme goederen gedaen te werden haren vrijen eñ eijgen wille, als met hare vrije eñ eijgen goederen, sonder contradictie ofte tegenseggen van ijmande, mits dat Juffe. *Cornelia van Valckenburch* haer Testatrices dochter huijsve van Sr *Samuell Nachenius* fabrijcq binnen deser Stadt, daer van haer leven lanck gedureñ sal genieten ende trecken het incomen en vruchtgebruijck van alle de voorsz goederen", etc.

Pieter Liens, geb. te Tholen, koopman en brouwer in „de drie Ringen" buiten de Vuil poort te Dordrecht, begr. Dordrecht 23 dec. 1652, tr. 2e Dordrecht 2 april 1647 *Cornelia van Valckenburch*, ged. Dordrecht dec. 1622, begr. aldaar 3 febr. 1689, dr. van *Henrick Anthonisz. van Valckenburch*, zijdelakenkoper en kapitein van de burgerij, en *Maria Jansdr. van Beaumont. Zij* hertr. Dordrecht 3 april 1657 *Samuel Nachenius*, „fabriekmeester" te Dordrecht, weduwnaar van *Catelijntje Jelis van Holaert*.

Uit het 2e huwelijk o.a.:

Digna Liens, gsd. Tholen 8 dec. 1647, tr. (ingeschr. Dordrecht 30 okt. 1667) Ds, *Johannes Canzius*.

Rotterdam. W. A. **VAN RIJN.**

Lulofs-Taaks (LXXXV 4 15, LXXXVI 89-91) .

Kwartierstaatvan de kinderen van het echtpaar *Lulofs-Taaks:*

1a. *Johan Gerard Lulofs*, geb. Amsterdam 12 april 1842;
b. *Elisabeth Lulofs*, geb. Amsterdam 21 januari 1844;
c. *Clara Christina Margaretha Lulofs*, geb. Amsterdam 2 nov. 1845;
d. *Johanna Lulofs*, geb. Amsterdam 1 april 1847;
e. *Jan Doekes Lulofs*, geb. Amsterdam 20 febr. 1849;

Ouders:

2. *Jan Doekes Lulofs*, geb. Amsterdam 27 maart 1811, koopman, ook wel commissionair genoemd, † Amsterdam 9 januari 1851, tr. Amsterdam 6 juni 1839
3. *Dorothea Catharina Helena Christina Taaks*, geb. Amsterdam 13 april 1818, † Baarn 6 juni 1876.

Grootouders:

4. *Warner Lulofs*, van beer in Oostfriesland, geb. circa 1773, koopman, † Amsterdam 27 juli 1844, tr. (ondertr. Amsterdam 3 april 1801)
5. *Elisabeth Meijster*, ged. Amsterdam (Toaenkerk) 12 febr. 1778, † Amsterdam 5 aug. 1844.
6. *Johann Gerhard Taaks*, geb. Dornum (Oostfriesland) 8 lokt., ged. aldaar 11 okt. 1786, koopman en commissionair, † Amsterdam 10 nov. 1847, tr. 1°
7. *Clara Christina Margaretha Ungewitter*, geb. Bremen ca, 1795, † Amsterdam 23 april 1818.

Overgrootouders:

8. *Claes Lulofs* (zie antwoord in kol. 89), tr.
9. *Janneke Piefers Zytsema* (idem).
10. *Hendricus Meijster*, tr. (ondertr. Amsterdam 23 mei 1777)
11. *Geertruyda van Vliet.*
12. *Ds. Johann Hillern Taaks*, predikant te Dornum en later te Norden, tr.
13. *Dorothea Catharina Telting*, † Norden (Oostfriesland) 13 juli 1816.

De heer F. van Hoogstraten gaf mij nog op, dat *Claes Lulofs* (nr. 8) de zoon is van *Werner Lulofs* en *Leentje van Hoorn*.

Bussum. J. H. M. PUTMAN.

Menagé. Gevraagd worden geboorteplaats, geboortedatum en de ouders van *Thomas Menagé*, † Hindeloopen 11 mei 1846 (oud 72 jaar). Hij was volgens de overlijdensakte geboren in Frankrijk en tr. 1° *Jeldouw Wiebes*, † 28 april 1805; tr. 2° Hindeboopen 4 mei 1806 *Hiske Pietersdr.*, ged. (Herv.) te Hindeloopen 13 nov. 1763, † aldaar 2 okt. 1821; tr. 3° *Mattjen Foekes Zijlstra*, geb. 26 sept. 1790, † Hindeloopen 29 febr. 1868.

Tiel. **C.** P. H. **SOETENS.**

van Muijsenhol. *Bernaerd Fonck*, geboren ca. 1520 te Antwerpen, zilversmid, huwde aldaar omstreeks 9 sept. 1550 met *Janneken van Muijsenhol*, die omstreeks 1555 aldaar overleed. *Janneken van Muijsenhol is* zeer waarschijnlijk herkomstig uit de goudsmedenfamilie te Gent, die via Antwerpen naar Duitsland (Hanau e.a.) uitweek.

Gegevens over *Janneken van Muijsenhol* en haar voorouders gevraagd.

Alphen aan den Rijn. L. **VAN ROOSENDAAL.**

van der Noot, Gevraagd nadere gegevens over en de voorouders van: *Geerfrui van der Noof,* geb. Oosterhout omstr. 1792, † Breda *23* mei 1842, dochter van *Leonardus van der Noof* en *Marie van Genf,* zij huwde omstr. 18 15 met *Johannes Bol.*

Zij zou tot dezelfde familie behoren als de bekende Renaissance-dichter Jonker *Jan van der Noof (1539-1595).*

Hilversum. E. J. **C. KAMERLING.**

van Oelen (Elen, Olen). *Arendf Frerix van Oelen (Elen, Olen),* tr. Hellendoorn 14 april 1674 *Aleyda van Corbagh.* Hij was sergeant aan de Schulenborg, † vóór 1686 en was waarschijnlijk afkomstig uit de Graafschap Bentheim of Lingen/ Ibbenbiiren of Oldenzaal.

Blaricum. **MR.** DR. **E.** TEN TOOREN.

Quwens-Stelt (LXXXVI 123). Ik vraag mij af of de vraagsteller bekend is met de genealogie *Ouwens,* zoals die voorkomt in het Algemeen Nederlandsch Familieblad 1888, p. 29-36, 73-76. Daar wordt *Willem Ouwens* vermeld als geboren te Delft. De juistheid daarvan kan ik vanzelfsprekend niet beoordellen, doch zeker is, dat *Willem Ouwens* niet voorkomt in het doopboek van Alkmaar.

Volledigheidshalve verwijs ik U dan nog naar het artikel van C. W. Bruinvis in de Wapenheraut XV (1911) p. 188.

Alkmaar. DE **ARCHIVARIS DER GEMEENTE ALKMAAR.**

Pieterson, Gevraagd nadere gegevens over en de voorouders van: *Jan Jacobsz. Pieferson,* geb. omstr. 1685, begr. Rotterdam tussen 8 en 14 nov. 1733, tr. aldaar 23 jan. 1714 *Aryaenfje Piefersdr. Puffeman,* gad. Rotterdam 9 juli 1690, begr. aldaar tussen 23 febr. en 1 maart 1766, dr. van *Pieter Hendricksz. Puffeman* en *Sytje Woufersdr. Tackebos (Zie* voor de voorouders van laatstgenoemde Ned. Leeuw 1961, kol. 119 en 192).

Hilversum. E. **J. C. KAMERLING.**

van der Schilden-Heeren, Gevraagd nadere gegevens betreffende de volgende personen en hun voorouders:

Pieter van der Schilden, gad. 's-Gravenhage 23 okt. 1722, † aldaar 29 sept. 1785, tr. 's-Gravenhage 30 mei 1748 *Angenifa Heeren,* geb. Edenburg omstr. 1723, „onlangs gewoond hebbende in de stad Brielle, nu wonende te 's-Gravenhage" in 1748, begr. aldaar 28 juli 1781 .

Zijn ouders waren: *Gijsberf van der Schilden,* geb. omstr. 1693, begr. 's-Gravenhage 24 jan. 1747 (oud 54 jaren), tr. *Jacomijntje Philippyne.*

Hilversum. **E. J. C.** KAMERLING.

Schoormans. *Adriaen Gillisz. Schoormans,* goudsmid (?), koopman te Dordrecht, geboren te Hoogstraten (?) in 1544. Het huis, dat hij te Dordrecht bewoonde, noemde hij „Hoochstraten". Hij verkocht 11 maart 1604 een huis te Hoogstraten aan Cornelis Jansz. Otten. In 1573 woonde hij, al gehuwd, te Dordrecht, waar hij in oktober 1605 overleed.

Gegevens over zijn herkomst en voorouders etc. gevraagd.

Alphen aan den Rijn. **L. VAN ROOSENDAAL.**

van Soestdijck van Cloon-de Wijs (XXI 10; XXIII 76, 240, LXXXV 29-32, 339; LXXXVI, 59—60). Mijn onzekerheid (kol. 59, sub 2) t.a.v. de ouders van Mr. *Joannes van Soestdijck* is in dezelfde kolom 'door de Heer Wijburg weggenomen,

De vrouw van *Cornelis van Royen* heette *Tidden* (niet Fidden) (kol. 59, sub 3).

Van de overleden kinderen (in kol. 60 door mij vermeld) zullen er zeker een paar stammen uit Mr. *Joan van Soestdijck's* eerste huwelijk, b.v. het in 1686 overleden kind en *Agatha (zie* kolom 60). *Beatrix Junius,* zijn eerste vrouw, had als ouders *Cornelius Junius,* schout van Cothen, en *Agatha de Cock.*

Amstelveen. **MR. J. VAN DER SCHEER.**

Taat-Varkevisser (LXXXV 340).

Maria Andrieffa Taaf, geb. Katwijk aan Zee 29 maart 1821, † Katwijk a./d. Rijn 2 maart 1860, echtgenote van *Cornelis Schoorel,* arts te Katwijk.

Ouders:

1. *Willem Taaf,* ged. Katwijk 31 juli 1777, reder te Katwijk, † aldaar 27 febr. 1833, tr. Katwijk 10 maart 1803
2. *Jannetje Varkevisser,* ged. Katwijk 19 aug. 1781, † Katwijk 11 nov. 1859.

Grootouders:

1. *Dirk Taaf,* ged. Koudekerh 7 dec. 1732, onderwijzer te Katwijk, † Katwijk 14 sept. 1816, tr. (als weduwnaar van *Munsje Wezelenburg*) 2° Katwijk aam Zee 9 mei 1773
2. *Geertje Krijgsman,* ged. Katwijk 22 nov. 1733, † Katwijk 26 maart 1816, eerder weduwe van *Tijs Fiereman.*
3. *Gerrif Varkevisser,* ged. Katwijk 28 febr. 1751, tr. Katwijk 5 juli 1772
4. *Mechfeldje Berkhey,* ged. Katwijk 18 avg. 1748, † Katwijk 31 mei 1816.

Overgrootouders:

1. *Dirk Dircksz. Taaf,* tr. Koudekerk 2 oktober 1729
2. *Geertje van Leeuwen,* ged. Koudekerk 1 dec. 1697.
3. *Jan Krijgsman,* ged. Katwijk 14 nov. 1706, tr. Katwijk 25 januari 1728
4. *Haasje Rijnsdr. van der Knaap,* ged. Katwijk 28 juni 1705.
5. *Rhijn Varkevisser,* ged. Katwijk 2 dec. 1725, tr. Katwijk 7 juli 1748
6. *Annefje Kreekel,* ged. Katwijk 9 sept. 1731.
7. *Jacob Berkhey,* geld, Katwijk 6 aug. 1724, tr. Katwijk 24 maart 1748
8. *Anfje Brins,* ged. Katwijk 25 dec. 1723.

Bet-overgrootouders:

3. *Dirk van Leeuwen,* ged. Koudekerk 4 juni 1679, tr. Koudekerk **14** juli 1697
4. *Marijtje Groenevelt,* ged. Koudekerk 6 jan. 1676.
5. *Harm Krijgsman,* tr.
6. *Geertje Dirksdr. Varkevisser.*
7. *Reijnout van der Knaap,* ged. Katwijk 28 mei 1673, tr. Katwijk 9 mei 1699
8. *Krijntje van Duyne,* ged. Katwijk 4 febr. 1674.
9. *Gerrif Varkevisser,* ged. Katwijk 27 okt. 1697, tr. Katwijk 19 mei 1720
10. *Jannefje van Duinen,* ged. Katwijk 7 mei 1697.
11. *Dirk Marfens Kreekel,* geb. te De Kaag, tr. Katwijk 2 januari 1724
12. *Elisabefh Buys,* ged. Katwijk 2 dec. 1703.

13. *Wilm Berkhey,* ged. Katwijk 24 aug. 1692, tr. aldaar 17 sept. 1719
14. *Magtelt Schelpsand,* ged. Katwijk 27 juni 1694.
15. *Jan Brintz,* ged. Ter Heyde 10 nov. 1680, tr. Katwijk 7 juni 1722
16. *Bregje de Jong,* ged. Katwijk 19 dec. 1700.

Bet-bet-overgrootouders:

5. *Jan Dirksz. van Leeuwen,* tr. (ondertr. Koudekerk 12 januari 1676 met attest. op Leiden)
6. *Mechfeld Gerrifsdr. Kets.*
7. *Doede Jansz. Groenevelf,* tr. (als weduwnaar van *Anneke Willemsdr. Reus*) 2° Koudekerk 6 nov. 1672 (attest. van Hazerswoude)
8. *Anneke Ariensdr. van der Hoorn,* weduwe van *Hendrik Jansz. Kroon.*
13. *Willem Reynsz. van der Knaap,* tr.
14. *Griefhie Bousses.*
15. *Huig Pietersz. van Duyne, fr.*
16. *Haasje Aerts.*
17. *Reyn Dirksz. Varkevisser,* tr.
18. *Geertje Gerrifsdr.*
19. *Jacob Gijsz. van Duinen,* tr.
20. *Aaltie Arens.*
23. *Jacob Maarfensz. Buys,* tr.
24. *Geerfruyd Jans.*
25. *Jacob Pietersz. Berkhey,* tr.
26. *Crijntje Willems.*
27. *Gijs Cornelisz. Schelpsand,* tr.
28. *Arentje.....*
29. *Dirk Jansz. Brintz,* tr.
30. *Annetje Centen.*
31. *Willem Cornelisz. de Jong,* tr.
32. *Trijntje Cornelisdr. Schaap* (zie voor dit geslacht ook: Kwartierstaat J. A. Captein door P. J. Ritserna).

Velp (G.). MR. **R. A.** RUEB.

Warnier-le Ruyt. *Simon Warnier,* goud- en zilversmid te Dordrecht, wordt aldaar ingeschreven als lidmaat van de Waalse Kerk op 18 april 1620 onder vermelding „natif de Liège". Zijn vrouw *Judifh le Ruyt Jansdr.* wordt te Dordrecht ingeschreven als lidmate van de Waalse Kerk op 4 okt. 1620 onder vermelding „native de Visé".

Gegevens over 'huwelijk en voorouders van deze echtelieden gevraagd.

Alphen aan den ***Rijn.*** L. VAN ROOSENDAAL.

van Werkhoven-van Leent, *Adriaan van Werkhoven, geb.* te Woudrichem (?), begr. Dordrecht (Gr. K.) 4 juli 1722, tr. *Alida (Aletfa) van Leenf,* geb. te Vianen, begr. Dordrecht (Gr. K.) 1 nov. 1731.

Gevraagd gegevens over huwelijk, geboorten en voorouders van dit echtpaar.

Alphen aan den Rijn. L. VAN ROOSENDAAL.

(van) Wolfswinkel-van **Berck.** Gevraagd personalia en verdere voorouders van *Marcelis (van) Wolfswinkel,* tr. Amersfoort 16 okt, 1647 *Cornelia van Berck,* j.d. van Utrecht. Zij vertrekken met attestatie naar Zwolle.

Wit dit huwelijk:

1. *Gertruy,* tr. Windesheim 20 sept. 1687 Dr. *Menninck* uit Deventer.

2. *Eva,* tr. (ondertr. Zwolle 17 febr.) Windesheim 4 maart 1677 *Daniel Baerselman.*
3. *Maria,* tr. Windesheim 10 januari 1674 *Derck Vooght,* j.m. van Zwolle.
4. *Johanna,* tr. Windesheim 26 febr. 1687 *Rutger Munts,* j.m.

Volgens Archief Aartsbisdom van Utrecht, Deel 71, is D. *Otto van Wolffwinkel,* van Amersfoort, prior van Karthuizer klooster 1495-1504.

Is er verband met het in De Nederl. Leeuw LXXI, k. 291, gevraagde?

Blaricum. MR. **DR.** E. TEN TOOREN.

Zegerius-Lamberts (LXXXIV 359). De familie *Lamberfs* uit Deventer wordt behandeld in een genealogie van de gelijknamige familie uit Twenthe (zie ook Ned. Patr. XIV (1924)), die onder de titel „Genealogie Lamberts" in 1916 te Almelo verscheen, en wal op pag. 33. Het werkje is een overdruk van de „Verslagen en Mededeelingen" van de Vereeniging tot beoef ening van Overijsselsch Regt en Geschiedenis, XXXIIe stuk (1916). Aldaar vindt men de Deventer familie op pag. 223. De auteur is Mr. J. 1. van Doorninck. In de Handschriftencollectie van het Genootschap komt een afschrift van de hand van wijlen Mr. H. Kronenberg voor, dat vrijwel geheel identiek is aan het gedrukte artikel.

Aan de hand van deze bron kunnen de kwartieren als volgt worden aangevuld:

3. *Geertruy Lamberfs,* †, 68 jaren oud, 15 mei 1791. (Haar man, Ds. *Z. J. Zegerius,* wiens tweede naam ik overigens steeds als *Johan* vermeld vond, † volgens Vam Doorninck 14 okt. 1799.)
6. *Jan Lamberfs,* geb. in 1696, koopman te Deventer, tr.
7. *Anna Heijlena Noorbargs.*
12. *Hendrik Lamberfs,* geb. in 1673, koopman in kruideniers-waren te Deventer, tr.
13. *Geerfruid van der Souw.*
24. *Jan Lamberts,* koopman te Deventer, tr. (vóór of in 1666)
25. *Elizabeth Cuiper,* weduwe *Hissink.*
26. *Goosen van der Souw,* tr.
27. *Clasiena Werninck.*

Het wap en der familie *Lamberfs* is: van zilver met een pentalpha van sabel. Op pag. 33 van genoemd uitgaafje vindt men direct onder de in het Nederlands gestelde beschrijving een beschrijving in het Frans: de gueules au Pentalpha d'or, met een verwijzing naar Menestrier.

Op de betreffende pagina's van de twee werken van deze auteur die zich in de Bibliotheek van het Genootschap bevinden is niets te vinden, noch over Lamberts, noch over een pentalpha. Gezien de aard van de werkjes neem ik aan dat met deze opmerking geen variant is (bedoeld, doch dat een voorbeeld van Menestrier geciteerd is.

's-Gravenhage. J. T. ANEMA.

INHOUD VAN DIT NUMMER.

Notulen van de Algemene Ledenvergadering, gehouden op 21 juni 1969 in de Schouwburg te Deventer. — Jaarverslag 1968. — Berail, door Mr. W. de Vries. — Enige aanvullingen en verbeteringen op de genealogie Van der Loeff, door W. A. van Rijn. — Korte Mededelingen: De moeder van Willem heer van Horne † 1343; Een onbekende oorkonde van de Heren van Cruijningen; Het wapen der gemeente Bellingwedde. — Inhoud van buitenlandse boeken en tijdschriften, door Tha. J. van Alff. — Vragen en antwoorden.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,

BESCHERMHEER Z.K.H. DE PRINS DER NEDERLANDEN

Dit blad verschijnt maandelijks en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.

Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maandblad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur Mr. W. W. van Valkenburg, *„Nijenstede", Backershaegenlaan 70, **Wassenaar.***

De jaarlijkse contributie (abonnement) ad *f* 25,— gelieve men steeds vóór 1 februari te voldoen door storting op postrekening no. 20910 ten name van de penningmeester van het Genootschap te 's-Gravenhage.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur, gelieve men te richten tot de Secretaris Dipl. Ing. A. Corts, ***Louise de Colignylaan** 18, **Oegstyeest.***

Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan het Bureau van het Genootschap, *Bleyenburg* 5, *'s-Gravenhage.*

Betalingen aan de Bibliotheek dienen te geschieden op postrekening no. 48'7073, ten name van de Bibliotheek van het Genootschap te 's-Gravenhage.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

No. 8/9 LXXXVIe Jaargang augustus/september 1969

BESTUURSBERICHTEN.

Het bestuur 'geeft met leedwezen kennis van het overlijden van de heren H. W. van Hoytema en A. van der Marel, resp. sedert 1949 en 1920 gewoon lid van het Genootschap.

Adreswijzigingen:

Jhr. F. W. A. BEELAERTS VAN BLOKLAND,	Haarlem-4, ***Prins Mauritslaan 2, flat 54.***
Mr. E. STAR BUSMANN,	1781 Cordast (Zwitserland).
A. W. W. DANIëLS,	Wageningen, *Churchillweg* ***5.***
p. L. G. C. M. VAN DIJCK, o.s.a.,	Utrecht-2501, ***Roxenstraat 1.***
Jhr. J. S. E. GOCKINGA,	Velp (Gld.), ***Arnhemsestraatweg 52.***
W. H. VAN HASSELT,	Gorssel, Ravensweerdsweg lb.
Ir. P. J. HOOGENBERK,	Leiderdorp, ***Roerdompstraat 9.***
Drs. C. 0. JELLEMA,	Tull en 't Waal, ***Waalseweg 73.***
L. H. M. VAN LANSCHOT,	Nijmegen-4, ***Kapittelweg 24.***
Mr. E. J. MAC GILLAVRY,	's-Gravenhage-2021, *Zuidwerfplein* 15.
Prof. Mr. W. F. PRINS,	Bilthoven, ***Prins** Hendriklaan* 83.
J. A. RIEL,	's-Gravenhage-2013, ***Van den Eijndestraat 20.***
J. VAN TUYL,	Rossum (Gld.), ***Burchtstraat 10.***
H. J. J. VERMEULEN,	Haarlem-9, ***Engelandlaan 255.***
A. P. VOGELPOEL,	West Islip, N.Y. 11795 (U.S.A.), ,,The Cosmopolitan", 25 ***Parkwood Road.***
Ir. P. M. VRIJLANDT,	Hilversum-4, *Gijsbrecht* ***van Amstelstraat** 334a.*
Ir. E. G. WENTINK,	Naarden, ***Chopinlaan 2.***

'WANWINSTENLIJST DER BIBLIOTHEEK,

Bakkers, P. A. B., T. T. Bokma, D. P. Blok e.a. Heeren en boeren. Bijdragen tot de geschiedenis van Warmond. Onder red. van A. G. van der Steur. Den Haag, 1969. *(Aankoop.)*

Braun, F. u. F. Rink. Bürgerbuch der Stadt Kaiserslautern 1597-1800. Unter Verwendung von Vorarbeiten van R. Louis u. H. Bolle. Otterbach-Kaiserslautern, 1965. *(Aangekocht.)*

Buyten, L. van en J. Verhelst. Archieven van Oostvlaamse kerkfabrieken. (Oud Regiem.) Brussel, 1968-1969. 2dln. Offsetdr. *(Ruil.)*

Davidson, C. M. R. Overzicht van de Westfriese takken Helder. [Z. pl.,] 1969. Offsetdr. *(Geschenk van de Samensteller.)*

Eeghen, 1. H. van. De Amsterdamse boekhandel 1680—1725. Amsterdam, 1967. dl. IV, Gegevens over de vervaardigers, hun internat. relaties en de uitgaven N.-W., papierhandel, drukkerijen en boekverkopers in het algemeen. *(Aankoop.)*

Eeghen, I. H. van. Brieven van het Deutzenhofje. Madame de Nerha en Mirabeau. Haarlem, 1967,
(Recensie-exemplaar.)

Eggers, H. K., C. Chappuzeau. Das altfranzösische Geschlecht Chappuzeau. Eine genealogische Skizze nebst Anhang. Hannover enz., 1880—1968. Offsetdr. *(Aankoop.)*

Et at présent de la noblesse du royaume de Belgique. Bruxelles, 1969, dl. XIX. *(Aankoop.)*

Familienarchiv, Deutsches. Ein genealogisches Sammelwerk. Schriftl. H. F. Friederichs. Neustadt a.d. Aisch, 1969. bd. 38. *(Aankoop.)*

Fritsch, Th. v[on]. Die Gothaischen Taschenbücher, Hofkalender und Almanach. Limburg/Lahn, 1968.
(Recensie-exemplaar.)

Geschlechterbuch, Deutsches. Limburg a.d. Lahn, 1968. dl. 146-148. *(Aankoop.)*

[Hagen, J. J. van der.] Het geslacht van der Hagen van 1540 tot 1967. [Edegem (Antw.), 1967.]
Geschenk van de Schrijver.)

Hansotte, G. Inventaire des archives de la s.a. d'Angleur-Athus. Bruxelles, 1969. Offsetdr. *(Ruil.)*

Hansotte, G. Inventaire des archives des charbonnages de Gosson-Kessales. Bruxelles, 1969. Offsetdr. *(Ruil.)*

Hansotte, G. Inventaire des archives de la famille De Lannoy-Clerveaux. Bruxelles, 1969. Offsetdr. *(Ruil.)*

Hansotte, G. Inventaire des papiers de Georges-Nicolas-Joseph Libert et de ses enfants (1810—1863). Bruxelles, 1969. Offsetdr. *(Ruil.)*

Hardonk, R. Koornmullenaers, pampiermackers en coperslaghers. Korte historie der waterradmolens van Apeldoorn, Beekbergen en Loenen. Apeldoorn, 1968. *(Aangekocht.)*

Harthoorn, P. A. Honderd Zeeuwse families. Naarden [, 1967]. *(Aangekocht.)*

[Have, C. L. van Es van der.] 1893-1968. Streekgemeenschap Hoeksche Waards Belang. Grepen uit haar 75-jarige geschiedenis, [Puttershoek, 1968.]
(Geschenk van de Samensteller.)

Hoekx, J. A. M., K. M. H. Koppe. Inventaris van het archief der parochie Bokhoven. [Heeswijk-Dinther,] 1969.
(Geschenk van de Norbertijnenabdij van Berne.)

Jaeger, J. A. Index op de verzoekschriften en de door de Staten van Holland en West-Friesland verleende akten van venia aetatis (1613—1700). [’s-Gravenhage, 1967.] Offsetdr.
(Geschenk van de Alg. Rijksarchivaris.)

Jong, J. A. B. M. de. Hendrik Hoogers, patriot en kunstenaar 1747-1814. Zaltbommel, 1969. *(Aangekocht.)*

Klippe, C. van de. Genealogie van de Bourgondische-, Vlaamse- en Zeeuwse ‘geslachten Micault, de Boulin, Boulyn, Bolyn. [Z. pl., 1967.] gestenc.
(Geschenk van de Samensteller.)

Kroniek, De Vijf Palen. Jaarlijkse, der familie Verpaalen. Breda, 1969. 2de reeks, afl. 5. gestenc.
(Geschenk van Mr. O. A. C. Verpaalen.)

Meij, J. van der, J. van Eijk, W. Boon-v[an] Doorn, Systematisch-alfabetische catalogus van de Bibliotheek vam het Nederlands Legermuseum te Leiden (Holland). Leiden, 1967. dl. II. Korpsgeschiedenis. Offsetdr. *(Aankoop.)*

[Nispen tot Pannerden, A. J. M. van,] De oudste generaties Van Nispen te Bergen op Zoom in de 16de eeuw. [Z. pl.,] 1967. Offsetdr. *(Geschenk van de Schrijver.)*

Osten de, J. H. van den Hoek. Inventaris van de archieven van scholarchen en curatoren en van de rector van de Latijnse school, van curatoren van de openbare gymnasia en van de rector van het Stedelijk of Barlaeusgymnasium te Amsterdam 1682-1945. Amsterdam, 1968,
(Geschenk van de Gemeente-archivaris van Amsterdam.)

Persoons, E. Kerkelijke archieven van Brabant. Suppl.: Beknopte inventarissen van archieven door kerkfabrieken op het Algemeen Rijksarchief in bewaring gegeven. Brussel, 1969. 2 dln. dl. 1, nrs. 22996bis—24999. dl. II. nrs. 25745—27025. Offsetdr. *(Ruil.)*

Rasmussen, A. W. Hollaenderbyen og Store Mag-, leby Kirke. København, 1968.
(Geschenk van het Min. van Cultuur, Recreatie en Maatschappelijk Werk.)

Reymer, G. H. M. Genealogie van het Keekense geslacht Reymer. Met medew. van R. M. Reymer, W. P. Thysen en J. J. Hooft van Huysduynen. [Rotterdam,] 1969. gestenc.
(Geschenk van de Samensteller.)

Rombach, J. H. Inventaris van het archief van de Remonstrantse gemeente te Alkmaar. [Alkmaar,] 1967, Offsetdr.
(Geschenk van de Samensteller.)

Rouhart-Chabot, J. Inventaire des archives de la famille De Groutars et de ses alliés. Bruxelles, 1969. Offsetdr.
(Ruil.)

Salomé, P. Hugenoten-geslacht Salomé. [Z. pl.,] 1968. Offsetdr. *(Aankoop.)*

Sartorius, H. Biographic-genealogical register family-archive of the international family Sartorius (1540-1968). [Rotterdam, 1969.] *(Recensie-exemplaar.)*

Schutte, 0. Familiepapieren Van Essen afkomstig van het huis Vanenburg. ’s-Gravenhage, 1968. gestenc.
(Aankoop.)

Schwarzenberg, K. zu. Geschichte des reichsständischen Hausas Schwarzenberg. Neustadt a.d. Aisch, 1963. 1 dl., 2 bdn. *(Aankoop.)*

Thijs, A. K. L. Het boom- ofte linieboek der Antwerpse vleeshouwers (1495-1774). Handzame, 1968. Offsetdr.
(Ruil.)

Vuisma, R. F. Burgerlijke stand, bevolkingsregisters en genealogie. Naarden [, z.j.]. *(Aankoop.)*

Warlop, E. Ontledingen van de oorkonden bewaard in de „farde A. de Poorter” (1141-1789). Brussel, 1969. offsetdr. *(Ruil.)*

De oudste heren van Rhoon,

Een bijdrage tot de geschiedenis van enkele geslachten, gegoed in de verdronken Riederwaard,

door C. Hoek.

Inleiding+

De geschiedenis van Rhoon en zijn ambachtsheren laat zich ‘traceren tot het jaar 1199, maar vele gebeurtenissen hebben deze geschiedenis vaak zeer duister gemaakt. Daar is allereerst het volledig verloren gaan, ten gevolge van overstromingen in de tweede helft van de veertiende eeuw, van alle oude verkavelingen, rivierlopen, dijken en wegen, zodat slechts de politieke grenzen met de hoge heerlijkheid Putten in grote lijnen bleven bestaan. Die met het aangrenzende ambacht Pendrecht zijn geheel verdwenen, doordat de heren van Rhoon dit ambacht verwierven.

In de vijftiende en zestiende **eeuw** slaagden zij er in door allerlei manipulaties hun ambachtsheerlijkheid tot een hoge heerlijkheid te maken en van een Zeeuws leen tot een Hollands leen. Hiervoor was het nodig bepaalde stukken uit het archief te doen verdwijnen en andere na te maken. Ten slotte is het gehele archief met echte en onechte bescheiden op 14 mei 1940 verbrand.

Uit de vele nog in het grafelijkheidsarchief aanwezige afschriften van oorkonden laat de volgende studie zich opbouwen, waarbij een beschouwing over de topografie van Rhoon en omgeving niet kan worden gemist. Bij dit laatste kan gebruik worden gemaakte van de resultaten van archeologisch onderzoek verricht op het eiland IJsselmonde en omgeving.

§ 1. Het **land tussen het kerkhof van Pendrecht en Katendrecht.**

Op 21 januari 1199 geven graaf Dirk VII en zijn gemalin Aleyd hun land onder Peydrech 'gelegen ten Zeeuwse rechte uit gaan *Biggo* en zijn kleinzoons. De acte wordt verleden te Haarlem in tegenwoordigheid van heer *Hugo van Vorne* [1], *Gerard van Hurst* [2], *Wouter van Ruvene* [3], *Arnold* dapifer [4], *Gerulf* en *Syger Buth* [5].

Het land strekt zich uit van het kerkhof van Peydrech tot het ambacht Catendrech. De grensbepaling is tamelijk vaag en zal nog lang aanleiding geven tot grensgeschillen, vooral met de heer van Putten, ambachtsheer in Catendrecht en het eraan grenzende land van Poortugaal, dat de westgrens van het gebied vormt. In het zuiden wordt de grens ten dele gevormd door de rivier de Waal, die echter tengevolge van grote overstromingen in de veertiende eeuw zijn (bedding ten dele verlegt, waardoor vooral in de zeventiende eeuw moeilijkheden ontstaan met het bestuur van de grafelijkheidsdomeinen, en nadat als in 1373-1374 de gehele Riederwaard door het water verwoest wordt, waarbij Pendrecht zwaar wordt geteisterd, volgen in de vijftiende eeuw conflicten over het beloop van de grens met de heren van Borsselen van Zuilen als ambachtsheren van dit gebied.

De rechten, die *Biggo c.s.* gegeven worden omvatten de ambaohtsheerlijkheid, de collatie van de kerk, de tiendrechten, de bouw van een kasteel en het recht van bedijking.

Allereerst doet zich nu de vraag voor, hoe oud de bewoning op de noordelijke oever van de Waal in de middeleeuwen is. Wij vinden hier in de dertiende eeuw van oost naar west de kerkdorpen Barendrecht, Carnisse, Pendrecht, Rhoon en Poortugaal.

Carnisse ris de oudste parochie, de kerk wordt in 1100 door bisschop Burchard van Utrecht aan de Sint Paulus abdij te Utrecht geschonken [6]. De ontginning van het veenlandschap gaat hier kennelijk uit van de oeverwal van de Waal, dit landschap watert niet naar het zuiden af, maar naar het noorden, via kreekstelsels op de tegenwoordige Nieuwe Maas. Gezien het feit dat genoemde abdij ook de tienden bezit in Barendrecht en de abt op **18** februari 1264 het patronaatsrecht van de daar te stichten kerk voor zich reserveert [7], lijkt het dat Carnisse in kerkelijke zin ook Barendrecht heeft omvat en dat wij hier met een jongere ontginningsfase te maken hebben, die echter heel goed nog in de twaalfde 'eeuw kan vallen,

De tweede parochie, wat ouderdom 'betreft, is Pendrecht. De abdij 'van Sint Bavo te Gent bezit hier land en krijgt van bisschop Godebold van Utrecht (1 1 14-1 127) toestemming hier een kerk te stichten. Een zekere Zo *van Pagindrecht* geeft ten behoeve van deze stichting 2½ hoeve land, tevens bestemd voor zijn zieleheil [8]. Dezelfde Zo geeft ook aan de memorie van de abdij van Egmond tijdens abt Addallard (1105-1120) een viertel land in Paindrech voor het zieleheil van zijn beide echtgenoten *Folqui* en *Waltruth* [9]. De kerkstichting zal bier dus in het eerste kwart van de twaalfde eeuw hebben plaatsgevonden, de ontginningen zullen zeker reeds in de elfde eeuw zijn begonnen.

De 'parochie Poortugaal wondt voor het eerst vermeld in 1278 [10]. Archeologisch levert de oudste polder hier geen ouder materiaal op dan aardewerk afkomstig uit Andenne, met lensvormige bodems, voorzien van drie aangeknepen teentjes, niet vroeger te dateren dan het einde van de twaalfde- of het begin van de dertiende eeuw. Deze ringpolder rond het dorp en de kerk gelegen is waarschijnlijk even oud als de ringpolders van Geervliet en Spijkenisse, aangelegd in het einde van de twaalfde eeuw na de grote vernielingen door het water sedert 1164 en waarbuiten de oudere middeleeuwse ontginningen grotendeels vallen. Ook bij Poortugaal ligt buiten de oudste polder een overspoelde twaalfde eeuwse woonplaats in de jongere polder Zwaandijk, dicht bij de grens met de gemeente Rhoon [11].

De uitgifte van 1199 is dan waarschijnlijk ook niet de eerste ontginning, maar een van herontginning, zoals ook het 's Gravenambacht ten noorden ervan gelegen, eveneens in 1374 geheel is ondergegaan en in de vijftiende eeuw opnieuw is bedijkt als Boudijn Hartsland. De naam van het verdronken gebied is ons bij gebreke van oorkondenmateriaal van vóór 1164 onbekend, maar opvallend is dat een deel van 's-Gravenambadht op 11 maart 1308 aangeduid wordt met „troode lant", op 18 mei 1328 met „Roedensche veld" en op 2 augustus 1332 is hier sprake van „die Rodensche zijtwinde" [12]. In het land van Poortugaal wordt het gebied ten noorden van de polder Zwaardijk in een zeventiende eeuws stuk betrefende waterschapszaken genoemd „de Roon ofte d'oude land van Poortugaal" [13]. Het in 1199 uitgegeven Band is de latere heerlijkheid Rhoon; zoals wij zullen zien noemen de oudste heren zich *Van Duvelant,* maar in 1282 wordt een van de heren aange-

1) De belangrijkste leenman van Holland.

2) Vermoedelijk de stamvader van het geslacht ***Van. Raephorst te*** Wassenaar.

3) Ruiven is een onderdeel van de Hof van Delft. Hij speelt een rol in december 1203 tijdens de Loonse Oorlog.

4) Vermoedelijk dezelfde als ***Arnold wan Rijswijc,*** die gelijktijdig als partijganger met ***Wouter van Ruiven*** in de Loonse Oorlog optreedt. (Zie H. Hardenberg: „De hofstede van Rijswijk" blz. 133 en 134).

5) Hij hoort in de Grote Zuid Hollandse waard thuis, waar het geslacht ***Both van der Eem*** een ambachtsheerlijkheid bezit.

6) Archief St. Paulusabdij inv. nr. 505, register C, cap. Collaciones ecclesiarum f. 8.

7) Heerlijkheidsarchief Barendrecht, inv. nr. 85.

8) Bisschoppelijk archief Gent, case 3, nr. 1, nr. 3.

9) 0. Oppermann, Fontes Egm. blz. 78.

10) Leenkamer Holland, inv. nr. 32, f. 8 e.v.

11) Rotterdams Jaarboekje 1964, blz. 125.

12) Idem 1957, blz. 158 e.v.: G. J. Vermaat, Een boerderij in het Westambacht van Cathendrecht.

13) G. J. Vermaat, De oudste bedijkingen in het westen van het eiland IJselmonde, Tijdschrift van het Koninklijk Nederlandsch Aardrijkskundig Genootschap 1948, blz. 153 e.v.

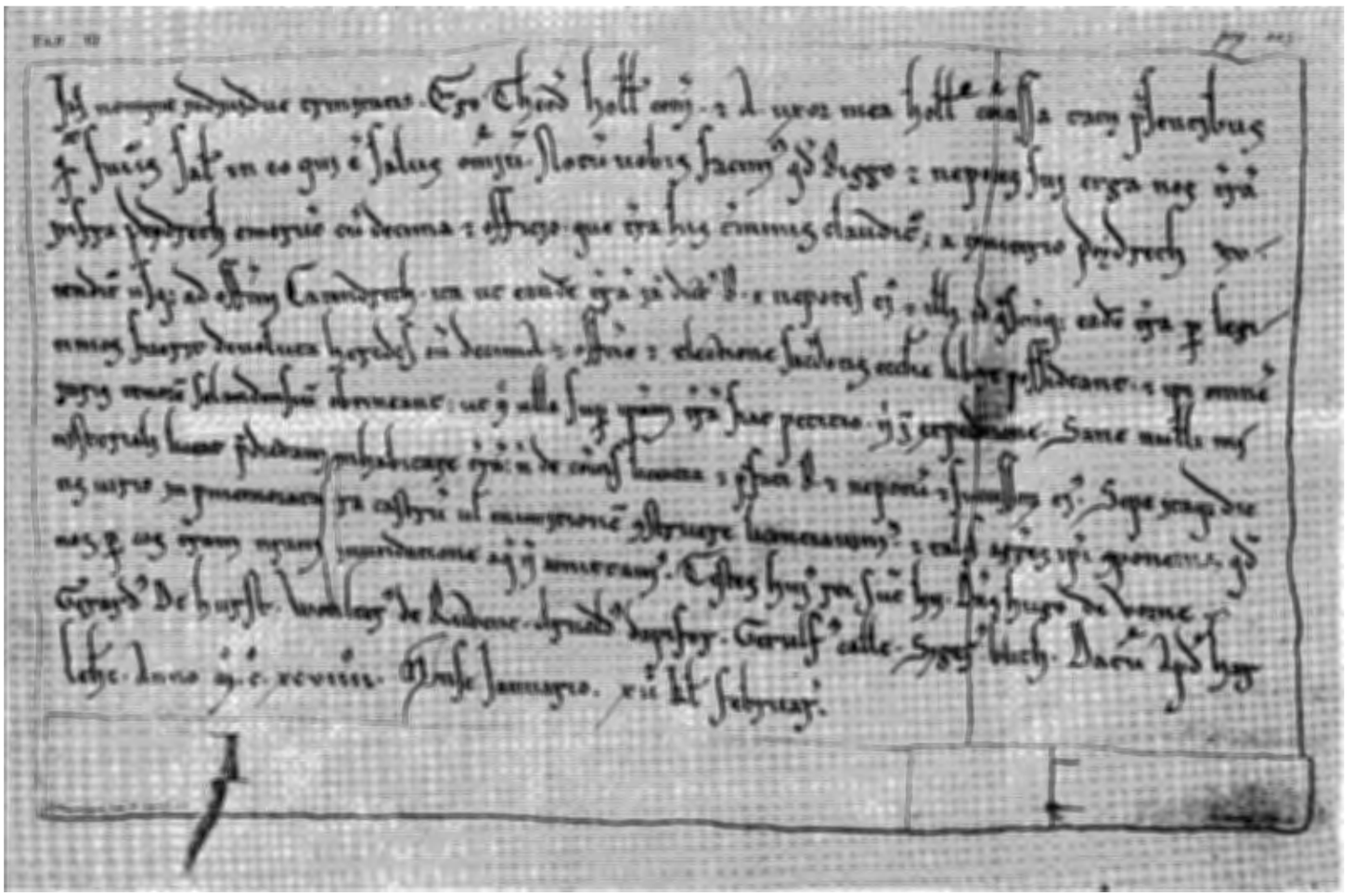

1. De oorkonde van 21 januari 1199.
Facsimilé door H. Nieuwenhuysen naar het origineel, 1770.

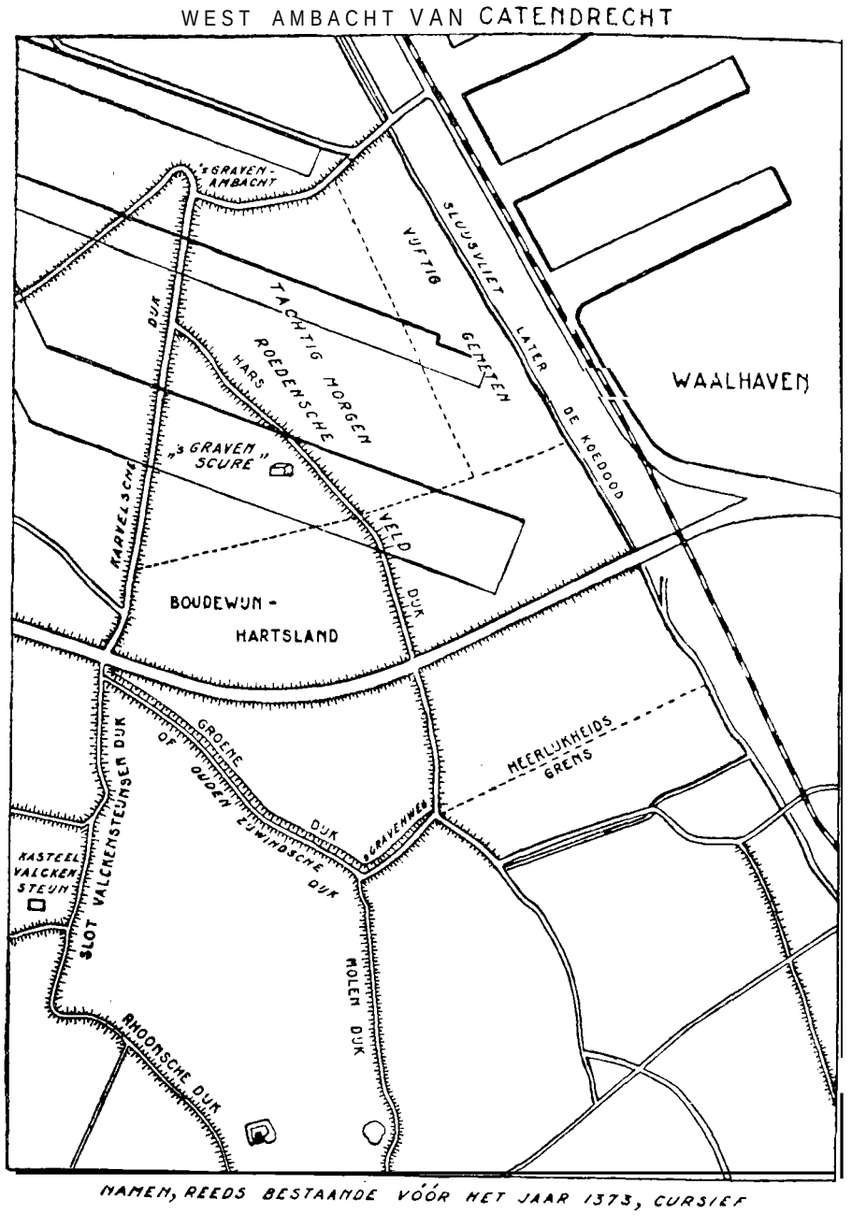

1. Reconstructie van het Westambacht van Catendrecht of 's Gravenambacht door G. J. Vermaat in het Rotterdams Jaarboekje 1957, blz. 164.

duid respectievelijk op 7 mei als *Boudine Willemsz. ute Duvelant* en op 1 oktober als *Boudijn van Roden* [14]).

Een en ander maakt het plausibel dat wij hier te doen hebben mat een gebied genaamd Rolden, dat groter is dan *de* latere heerlijkheid en dat in het einde van de twaalfde eeuw opgedeeld is in drie zowel politiek als kerkelijk gescheiden gebieden n.l. het westelijk deel kerkelijk onder Poortugaal en politiek onder de hoge heerlijkheid Putten; het noordelijk deel politiek onder de graaf en kerkelijk onder Kathendrecht, het zuidoostelijk deel politiek en kerkelijk als de heerlijkheid respectievelijk de parochie Rhoon. Op 3 februari 1243 blijkt Katendrecht in het bezit van de heer van Putten te zijn [14]). Deze maakt dan een scheiding tussen zijn ambacht Kathendreaht en het ambacht Pendrecht van zijn leenman *Boudijn Heynricxz. van Duvelant*. Drie jaar eerder is deze door de graaf beleend met de helft van het leen, vermeld op 21 januari 1199, met alle rechten in de acte

14) Charters Grafelijkheid Suys, vidimus d.d. 2 september 1400, ten onrechte overgebracht naar het archief van Putten, inv. nr. 43. De heerlijkheid Putten vervalt bij de dood van Jacob van Gaesbeeck op 6 februari 1459 aan de grafelijkheid, maar blijft nog tien jaar als apanage voor Karel graaf van Charolais, gescheiden van de administratie van de graaf. Het vidimus wordt vermeld in het in de eerste helft van de vijftiende eeuw aangelegde Remissorium Philippi in een opsomming van grafelijke charters. Het zal in de eerste helft van deze eeuw overgeleverd zijn door een van de heren van Rhoon, om eigendomsrechten te bewijzen in de verdronken Riederwaard.

van deze laatste datum beschreven, waaraan wordt toegevoegd dat Boudijn bij eventuele verwerving van de andere helft, hiermede door de graaf 'zal worden beleend; het leen van *Biggo* en zijn kleinzoons is als Zeeuws leen dus inderdaad op twee takken van de familie vererfd.

De vraag is nu, is het ambaaht van *Boudijn,* dat in 1243 wordt genoemd, hetzelfde als dat in 1240, met andere woorden: heeft *Boudijn* hier één of meer ambachtsheerlijkheden?

Het ambacht, waarmee hij op 22 februari 1240 wordt beleend, is de helft van het gebied onder Pendrecht, tussen het kerkhof van deze plaats en Katendrecht.

§ 2. Kathendrecht.

Heer Nicolaas van Putten zegt in 1243, dat het ambacht van Boudewijn zich uitstrekt over het velen tot het middelland of middelste land (mediam terram) bij de kerksloot van Pendrecht, hier begint zijn ambacht Cathendrecht, dat zich uitstrekt naar de Merwede (dus naar het noorden) tot ver Willenhove (de hofstad van vrouwe Wille). Op deze plaats begin het ambacht van *Boudijn,* mat land en tienden bij de oude Waal in de dijk tussen Rodenvelt en Ossekamp. Rodenvelt ligt in 's Gravenambacht en is door een dijk gescheiden van Ossekamp; de vraag is nu: is dit de westelijke-, zuidelijke- of oostelij ke dijk?

De heer Vermaat heeft in zijn in noot 12 aangehaald artikel getracht het 's Gravenambacht te reconstrueren, waarbij hij vaststelde dat rond de indertijd opgegraven tiendschuur een grafelijk leen van 82 morgen land lag waarvan de helft ten noorden van deze schuur; dat het leen in het oosten begrensd werd door een Puttens leen van 50 *gemet,* dat zelf aan de oostzijde grensde aan de sluisvliet; en dat de Jachtdijk of Karvelsedijk de westgrens van het: ambacht vormde en na 1373 is gehandhaafd, evenals de Groenedijk, die oorspronkelijk voorkome als de oude zijdwindsedijk. Tenslotte wijst hij er op dat het ambacht vóór 1373 voor 226 morgen is aangeslagen in de verhoefslaging van de Riederwaard, een gebied dat in grootte overeenkomt met hert land tussen de Karvelsedijk en de Koedood. Bij zijn studie is het kaartje 1 gevoegd.

Het is van belang de verkaveling binnen Kathendrecht te reconstrueren, hetgeen in grote lijnen mogelijk is. Hierbij kunnen wij gebruik maken van achterlenen vam de grafelijkheid, van Putten en wan Polanen.

Van de 82 morgen land weten wij dat op 22 februari 1380 gesproken wondt van buitenland dat er toe behoort, zodat het ten minste mat een zijde aan een buitendijk ligt, welke zijde slechts de noordzijde kan zijn, daar de polder de Eyffel tegen de westzijde van 's Gravenambacht aansluit, het Kortambacht en Rhoon tegen de zuidzijde en een Puttens leen de oostzijde van het grafelijk leen begrenst. Op 2 augustus 1332 wordt Jan Moyaird met de zuidelijke helft beleend, die ligt aam de Rodensche zijtwinde. Hieruit mag geconcludeerd worden dat de zuidzijde grenst aan de latere Groenedijk. Dit betekent dat het leen zich anders uitstrekt dan de heer Vermaat op zijn kaart aangeeft, n.l. als een veel smaller perceel tussen de Groenedijk en de noorddijk van 's Gravenambacht, waarbij het gebouwencomplex praktisch in het midden van de lengte ligt. Hierdoor ligt het niet meer langs de Karvelsedijk, maar ongeveer evenwijdig hieraan, zodat een smalle strook van ca. 30 morgen land hier over blijft. Dit over het enige grafelijke leen in 's Gravenambacht, dat uitvoerig door de heer Vermaat is behandeld.

Er liggen omstreeks 1361 nog drie Puttense lenen in. De heer van Putten heeft in deze tijd een heel eenvoudig registertje in gebruik voor de registratie van zijn leenmannen. Eigenlijk

is het niet meer dan een lijst, topografisch ingedeeld, van zijn vasallen, die steeds opnieuw wordt bijgewerkt gedurende ruim 30 jaar, zodat het in gebruik is geweest gedurende bijna de gehele regeringsperiode van heer Zweder van Gaesbeeck (1361—1393) als heer van Putten.

De oudste hand, die het oorspronkelijke registertje aanlegde, geeft op voor 's Gravenambacht en Kathendrecht de volgende leenmannen [15]):

Int Gravenambacht:

Jacob Jan houd 25 ghemete lands, met sijnre huusinghe dier op staet int Gravenambacht.

Item *Philips* sijn broeder houd 't karrevelt int Gravenambacht.

Boven deze aantekening plaatst een latere hand een nieuwe, n.l. dat ***Jacob Derix Philipsz.*** dit leen in 1368 heeft verheven.

De oudste hand voegt hierna nog toe:

Item *Jacob* ***Pieter Zeelanderssone*** houd van mijns heere half 't weer in 't 's Gravenambacht an die waterkeerringhe van Katendrecht dat ***Willem*** *Zomerlant* te houden plach. (Op 8 januari 1363 draagt *Willem Zomeriant* samen met zijn zoon ***Jacob*** aan ***Jacob Pieter*** *Zeelandersz.* 7 gaarden land over in het oosteinde van 'Gravenambacht in een weer gemeen met Odgier van *Cralingen*) [16]).

In Katendrecht:

Diederic Janssone houd van minen heere 5 gaerden lands int oestende van Katendrecht op de westcant, daer Reynaer Vranckensone woont.

Item Willem Danielssone houd drie marghen lands legghende in Gielijsambacht van Cralinghen in Reingersweer up den westwal.

Item ***Willem Zomerland*** houd 8 gaerden lants legghende int Oestende van Katendrecht.

Item half 't weer int 's Gravenambacht an die waterkeeringhe van Katendrecht.

Item die sluse met die cleyne vischerijen in Katendrecht, dat hem bewijst was vor alzide leen als hi hilt up steyngronde in de parochie van de Nyew'vaert.

Item die molen van Katendrecht, daer af reyckt hi uit mijn heere 10 lb hollandse tsiaers.

Item thuys in Katendrecht metten vorborghe ende metten weghe die daer toe behoeren alsoe als sijn brieve daer af houden.

(Het tweede leen van Zomerland is met horizontale lijnen 'doorgeslagen, mogelijk in verband met de overdracht ervan d.d. 8-11-1363, hierna is het gehele leencomplex met schuine strepen doorgeslagen)_

Item *Reynaer Goud* hout 5 garden lants ligghende in Katendrecht in Allaerds Oem weer.

Item ***Gheraerd van*** *Niemaghen* houd 5 gaerden lands van Zonderlants manscepe.

Willem ***Sonderland*** houd van mijn heere drie gaerden land ligghende in Katendrecht in Voswere up die oestcant.

Item *Willem* ***Stoepsone*** houd van mijn heer 3 gaerden 1½ voet legghende in Katendrecht in Vranckenland, die ***Ghibe Janssone te*** houden plach ende overgegeven heeft ***Willem*** vorsz.

De eerste leenman in 's Gravenambacht Jacob *Jan* komt ook voor als *Jacob Jan van Moerdrecht,* hij is een zoon van heer *Jacob van Scobben.*

Deze laatste wordt vermeld in 1323 wegens een niet betaalde pacht [17]) en blijkt in 1334 te Moordrecht 36 morgen en 19½ viertel (= 1 17 morgen) land te hebben bezeten, die door de rentmeester van Noord-Holland namens de graaf worden verpacht [18]).

15) Archief Putten, inv. nr. 63.
16) Idem, inv. nr. 144, f. 253v.
17) Rekeningen van de rentmeesters van de domeinen, inv. nr. 503.
18) Rekenkamer, „Verclaringhe van alle des graven renten etc. 1334".

Op 8 november 1356 treden als getuigen op bij een uitspraak van de graaf tussen de heer van Putten en de stad Schiedam o.a. „*Jacob Jan* ende *Philips* syn broeder, *heren Jacobs kinderen van Schobbent*" en op 19 juni 1357 neemt *Jacob Jan van Moerdrecht* samen met drie anderen een stuk land ter 'bedijking aan, gelegen tussen Oedenvliete en Pernis [19]).

Op 12 juli 1364 wordt hij beleend door de heer van Putten met 50 gemet land in 's Gravenambacht, dat in het westen grenst aan de 82 morgen grafelijk leen, in het oosten aan de sluisvliet, met het huis, de berg en verdere opstallen, en waaraan hij zijn echtgenote *Adelys* tocht [20]).

Uit niets in de acte blijkt dat dit ten dele of geheel het zelfde leen is, dat hij in 1361 reeds bezit (vermoedelijk reeds vóór 8 november 1356) en het leen van zijn broer wondt nog in 1368 aan diens zoon uitgegeven, zodat wij mogen rekenen hier met 3 verschillende lenen te doen te hebben. Het leen van zijn broer *Philips* zal zich uitstrekken tussen de Karvelsedijk en het grafelijk leen, mogelijk wordt de gehele ruimte hier ingenomen door de lenen van beide broers die dan uit een splitsing van een groter leen zijn ontstaan, waarbij aan de oudste broer *Jacob Jan 25* gemet land plus de boerderij zijn toegewezen en aan *Philips 25 à 35* gemet land.

Het derde Puttense leen ligt op de grens met Katendrecht langs de waterkering en bestaat uit de helft van een weer in totaal 14 roeden breed (rvim 50 mieter). Van de lenen in Katendrecht wordt meestal alleen opgegeven hoe breed zij zijn, dit wil zeggen dat hier een aantal wenen naast elkaar liggen die even lang zijn.

Zo ligt er een grafelijk leen, breed 27½ gaarden (ruim 100 meter) dat op 1 augustus 1332 na de dood van ver *Jutte*, de weduwe van *Jan van Abbenbroeke*, aan *Clais Jansz. van Abbenbroeke in* leen wordt gegeven: het strekt zich uit van de landscheiding tot de Merwade en wordt aan beide zijden begrensd door zijn broer *Jan van den Broeke*. De richting van de verkaveling is hier gelijk aan die in 's Gravenambacht [21]).

Op 6 juli 1323 draagt *Willem Zonderlant* 40 gaarden land, waarop zijn huis staat, met inbegrip van dit laatste, in heen op aan de heer en de vrouwe van Putten en krijgt hiervoor het Oostambacht van Kathendrecht in leen met uitzondering van de wind, de tol, de visserij binnen en buiten dijks en het veer [22]). Een perceel, dat ruim 150 meter breed is en waarvan de ligging bepaald wordt, doordat het huis in 1960 is opgegraven in de Frans Bekkerstraat te Charlois. Dit betekent dat het kasteel praktisch aan het noordeinde van het perceel heeft gelegen, er wordt in de leenacte dan ook nadrukkelijk gesproken van de weg lopende van het huis naar de heerweg. De diepte van de percelen bedraagt hier dus circa 3000 meter.

Van de grenzen van Kathendrecht (bestaande uit een westen een oostambacht, het eerste is het hiervoor reeds herhaaldelijk genoemde 's Gravenambacht), is de westelijke de Karvelsedijk, de oostelijke de grens met het westambacht van IJsselmonde, vastgelegd bij de vijftiende-eeuwse herdijking van de Riederwaard. Ook de zuidgrens is gehandhaafd door de ambachtsgrenzen met het Kortambacht, Rhoon, Pendrecht, Karnisse en Barendrecht.

De grootte van de beide delen wordt medegedeeld op 19 mei 13'76, n.l. 226 'morgen voor het 's Gravenambacht en 555,5 morgen voor Kathendrecht [23]).

19) Archief Putten, inv. nr. 144, f. 102v. en f. 129.
20) Idem, inv nr. 144, f. 20.
21) Leenkamer Holland, inv. nr. 6, f. 74.
22) Archief Putten, inv. nr. 144, f. 52.
23) Rekenkamer. eerste geluwe register. f. 84.

Zetten wij nu langs de gegeven zuidgrens, lengte ruim 7000 meter, even diepe percelen uit met een totaal oppervlak van 781,5 morgen, dan komen wij aan een gemiddelde perceelsdiepte van 1100 meter. De percelen in 's Gravenambacht bij de gnote schuur zijn echter minstens 2000 meter diep en die in Kathendrecht bij het huis van *Willem Zonderland 3000* meter, zodat de oppervlakte die binnen de Riederwaard verhoefslaagd is, minder dan de helft van het gehele gebied is. Opmerkelijk is dat de oppervlakten van de polders west- en oostambacht van 1 Isselmonde en Ridderkerk (Jacob Bokelsambacht, Outziersambacht en Riederwaert respectievelijk 389 morgen, 520 morgen en 1404 morgen), wel met de te verwachten poldergrootten overeenkomen.

Nu zijn er 'twee acten van 28 maart 1393, uitgaande van de heer van Putten, waarbij deze verklaart dat een buitenland, genaamd de Oordt, respectievelijk {gelegen in Kathendrecht en in 's Gravenambacht, aan hem vervallen is ten gevolge van de overstroming, waarbij de Riederwaard verloren is gegaan[24]). Degenen die dit land vroeger bezaten hebben met de ondergang van de Riederwaard echter zoveel schade geleden, dat hij aan hen het vrije gebruik van den oord geeft in een bepaalde verhouding, echter niet langer dan totdat de Riederwaard weer bedijkt zal zijn. In Kathendrecht betreft dit 12 personen en in 's Gravenambacht 18 personen met hun medestanders. Onder deze laatsten bevinden zich *Florijs Foymansz.* en *Pieter Foymansz.* en op 20 juli 1416 wijst de heer vam Putten aan de bedijkers van een deel van de verdronken waard als plaats voor het halen van grond aan de „helft van den weer lants, dat *Alijt Foymans* weer plach te heeten wijleneer de's Gravenambocht stont ende nu tertyt geheyten die grote Bossche, gelegen aen die zuutzide van Robbenoort" [24]).

Wij hebben hier kennelijk te doen met de ingelanden of hum rechtopvolgers van het binnen de Riederwaard vallende deel van Kathendrecht en 's Gravenambacht, die het buitenland in gebruik krijgen. *Florijs* en *Pieter* zijm kennelijk de zoons van *Foyman, wiens* weduwe *Alijt* haar naam gaf vóór 1374 aan het weer land, dat in 14 16 genoemd werd. Dit weer ligt echter ten oosten van de Koedood en zelfs ten oosten van de latere Plompertpolder welke ten westen van Robbenoort lag. De grens tussen 's Gravenambacht en Kathendrecht moet ongeveer gelegen hebben ter plaatse van de latere westelijke dijk van de polder Charlois of even ten westen hiervan, zodat deze ambachten ongeveer 3 km respectievelijk 4,5 km breed waren langs de zuidgrens. Voor 's Gravenambacht betekent dit, dat de percelen hier slechts hoogstens 1200 meter diep kunnen zijn wat met de globale diepte van 1100 meter hiervoor berekend vrij aardig uitkomt.

Het probleem van de veel langere strekweren zal hierdoor verklaard moeten worden, dat — nadat in de loop van de dertiende eeuw de Riederwaard een waterschap met een gesloten dijkring geworden was — een grote voorpolder is bedijkt, die echter niet meer in de dijkring is opgenomen. Dat dit ook later nog gebeurd is, is bewijsbaar voor het poldertje Oud Roon, bedijkt 1368-1369. Ook de in de veertiende eeuw enige malen herdijkte polder Zwaardijk blijft buiten de dijkring van Poortugaal, evenals de polder Nieuw-Matenesse, bedijkt in 1347, blijft buiten de dijk van Schieland, vastgesteld omstreeks 1281, toen er zelfs nog sprake van wals om een groot aantal voorpolders buiten de laat twaalfde-eeuwse dijk niet in de Schielandse waterkering op te nemen. Deze voorpolder bedijkt op het oorspronkelijke buitenland, op een oord, is vermoedelijk gelijk met de Riederwaard in 1374 ondergegaan.

24) Archief Putten, inv. nr. 144, f. 132, f. 134 en f. 151.

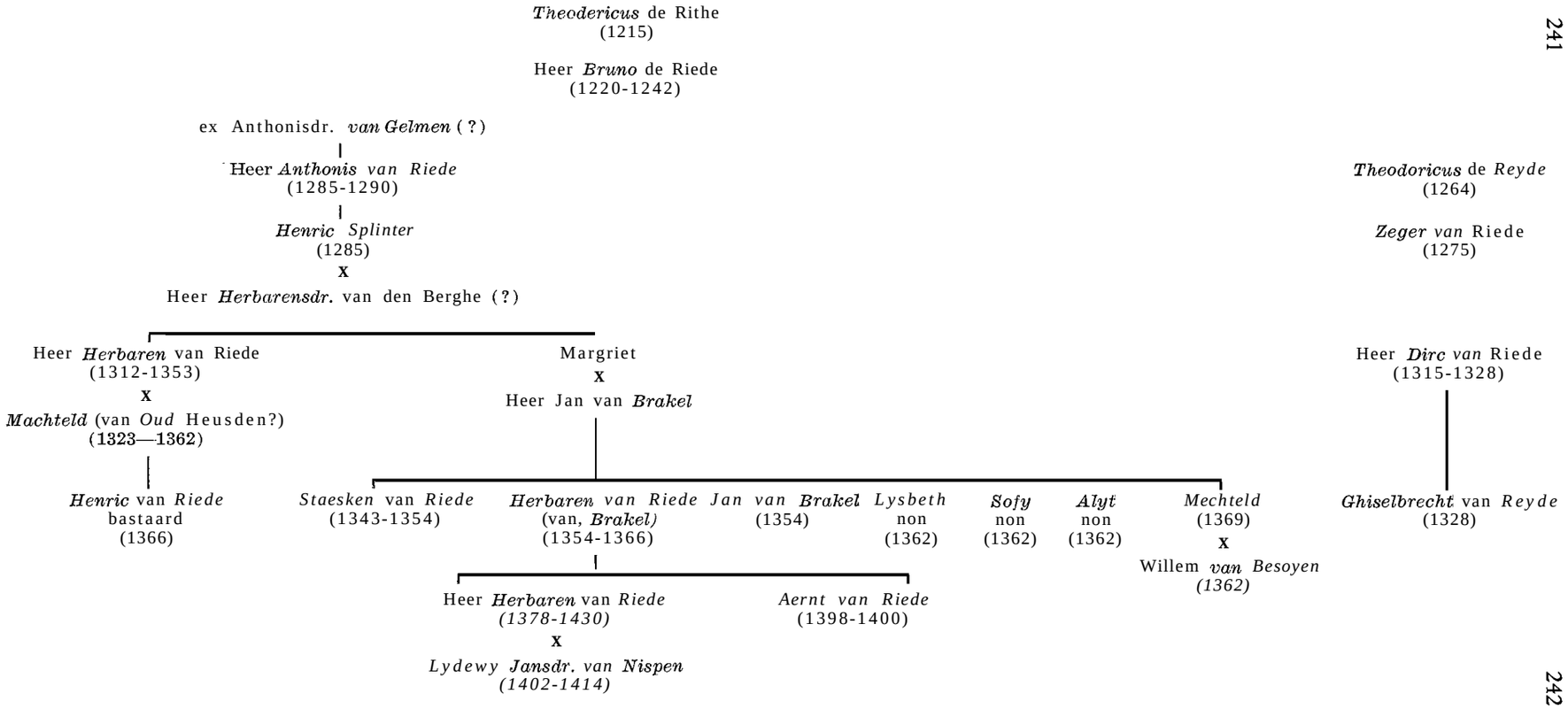
Theodericus de Rithe
(1215)
Heer *Bruno* de Riede
(1220-1242)
ex Anthonisdr. *van Gelmen* (?)
Heer *Anthonis van Riede*
(1285-1290)
Henric Splinter
(1285)
x
Heer *Herbarensdr.* van den Berghe (?)
Theodoricus de *Reyde*
(1264)
Zeger van Riede
(1275)
Heer *Herbaren* van Riede
(1312-1353)
x
Machteld (van *Oud* Heusden?)
(1323—1362)
Henric van *Riede*
bastaard
(1366)
Margriet
x
Heer Jan van *Brakel*
Heer *Dirc van* Riede
(1315-1328)
Ghiselbrecht van *Reyde*
(1328)
Staesken van *Riede*
(1343-1354)
Herbaren van Riede
(van, *Brakel)*
(1354-1366)
Jan van Brakel
(1354)
Lysbeth
non
(1362)
Sofy
non
(1362)
Alyt
non
(1362)
Mechteld
(1369)
x
Willem *van Besoyen*
(1362)
Heer *Herbaren* van *Riede*
(1378-1430)
x
Lydewy Jansdr. van Nispen
(1402-1414)
Aernt van Riede
(1398-1400)

De bedijkers van deze polder zijn vermoedelijk de ingelanden van de oudere, binnen Riederwaard gelegen delen van Katendrecht, die met de korte einden van hun percelen aan de dijk grensden. Ten noorden van de Nieuwe Maas wordt gerekend dat bij een dergelijke verkaveling helt buitenland over de breedte van deze percelen aan hun eigenaars toekomt, zoals blijkt uit het z.g., bescheid", een commissierapport, opgesteld tijdens de laatste regeringsjaren van graaf Floris V (1256—1296). Dat dit ook in 's Gravenambacht het geval is, blijkt uit de hiervoor gemelde leenbrief van 22 februari 1380 betreffende het grafelijke leen van 82 morgen aldaar. De verkaveling zet zich dus voort buiten de dijk van de Riederwaard en helt is deze buitenpolder, waarover de heer van Putten beschikt, nadat ook deze verdronken is, omdat het eigendomsrecht op het voormalig buitenland is vervallen, doordat het „hoofdland" is ondergegaan. Dit verklaart de diepe percelen van 3000 meter, deze liggen dus binnen en buiten de Riederwaard en zijn in de verhoefslaging slechts opgenomen, voor zover zij binnen de dijkring liggen.

Verduidelijkt het bovenstaande iets van de begrippen Kathendrecht en 's Gravenambacht, de acte van 1243 wordt er zander meer niet duidelijker door.

§ 3. Pendrecht,

Op 1 mei 1290 schenkt graaf Floris V tolvrijheid aan de inwoners van Payndrecht, waarvan ambachtsheer is heer *Anthonis van Rieden* [25]). Het origineel van dit charter berust in het Nassau Domeinarchief bij stukken, afkomstig van Heler *Vranc van Borsselen*, beer van Sint Maertensdijk, Zuilen en Pendrecht, overleden in 1470. Deze zijn via zijn zuster *Alienora*, gehuwd *Jan van Buren*, via het geslacht *Van Culemborg* in het bezit van *Floris van Egmond* gekomen, wiens kleindochter *Anna van Egmond van Buren* huwt met *Willem I* prins *van Oranje*. Hieruit kan geconcludeerd worden dat het ambacht dat wij tot in het derde kwart van de veertiende eeuw in het bezit zien van heren, die de naam *Van Riede* dragen, hetzelfde is ahs dat van de heren uit het geslacht *Van Borsselen*.

De eerste heer van Pendrecht uit dit geslacht is heer *Vranc van Borsselen*, heer van Sint Maartensdijk en Pendrecht, vermeld als zodanig tussen 28 september 1371 en 7 december 1376 [26]). In 1373 ontslaat hij het ambacht Kathendrecht van dijkonderhoud in Pendrecht, waarvoor dit 108 morgen land aldaar aan hem afstaat [27]).

Na hem volgt een heer *Vranc*, heer van Sint Maertensdijk en Pendrecht, kleinzoon van zijn gelijknamige voorganger en vooral bekend als echtgenoot van Holland's gravin *Jacoba van Beieren* [28]).

De eerste reeks van ambachtsheren vangt in de veertiende eeuw aan mat heer *Herbaren van Riede*, die *op 20* december 1323 en nogmaals op 26 september 1324 zijn echtgenote *Machtild* tocht aan de tienden van Paindrecht, die hij in leen houdt van de graaf [29]). Heer *Herbaren* komt het laatst voor op 24 februari 1353 [30]); zijn weduwe *Machfeld* wordt vermeld op 11 juni 1354 [31]). Daar heer *Herbaren tot* de Hoekse partij heeft behoord, zijn zijn bezittingen verbeurd verklaard en wordt

25) Nassau Domeinarchief 11, inv. nr.671a.
26) Nassau Domeinarchief 11, inv. nr. 514 en nr. 531.
27) Charterinventaris Suys, f. 70v.
28) Zijn bemoeiingen met Pendrecht blijken uit de rekeningen van zijn rentmeester.
29) Leenkamer Holland, inv. nr. 6. f. 36 en f. 39.
30) Oude inventaris van Mariencroon nr. 52 (Verslagen Rijks oude archieven 1927).
31) Nieuwe inventaris Mariencroon nr. 5.

hiermede op 24 april 1351 *Jan van Noordeloos* beleend, die er op 15 december 1352 zijn echtgenote jonkvrouwe *Beatrice Dircsdochter van der Merwede* aan bocht [32]). Het betreft hier het ambacht, het huis, erven, tijns, visserijen en tienden van Paindrecht. Zoals het mat de meeste Hoekse edelen is gegaan, zijn de goederen later weer in het bezit gekomen van zijn erfgenamen, te weten zijn weduwe en zijn zuster, n.l. vrouwe *Margriet*, weduwe van heer *Jan van Brake1* ridder.

Heer *Herbaren van Riede* zegelt met een dwarsbalk, vergezeld boven en beneden van twee rijen besanten respectievelijk 3, 4 en 3, 2 [33]). Dit zegel komt vrijwel overeen met dat van *Ziger van Riede*, provisor (dijkgraaf) van de Grote Zuidhollandse Waard, op 22 december 1275 en vertoont sterke overeenkomst met dat van het geslacht *van der Merwede* [34]). Zijn echtgenote *Machteld* overlijdt, blijkens het obituarium van het klooster Mariendonc in het land van Heusden, op 20 april 1362. Zij zou een van Oud *Heusden zijn* en heeft zowel een kapittel gesticht te Heusden, waar haar echtgenoot op 7 december 1323 van de heer van Heusden een steenhuis koopt [35]), als een klooster te Heesbeen. Op 1 1 juni 1354 treft zij met de zuster van haar man, die hierbij wordt geassisteerd door haar zoons *Steesken van Riede, Herbaren van Brake1* en *Jan van Brakel,* een regeling over de goederen door deze nagelaten. Zij behoudt in het land van Heusden al haar rechten; in het land van Altena de helft van het eigen goed, hetzij erf, cijns, pacht, huizen en de helft van de molen van Werckendam; te Houweningen de helft van het erf dat Aernt van Dronghelen gebruikt; te Hardickvelt de helft van het erf: te Pendrecht de helft van helt eigen goed aan erven, cijns, pacht en huizen, de [mollen, de vissserij binnen- en buitendijks en voor de sluizen, de helft van het jaarschot (ook van deze laatste twee als dit geen eigen goederen zouden blijken te zijn); de helft van Welreweert en van de hier nog te innen achterstallen; te Herwinen de helft van al het eigen en leengoed; al het haar toegezegde vruchtgebruik en de nog te vorderen inschulden, behalve die van de „coppel" en van de graaf van Holland, waarover nader beslist zal worden door vier mannen en de heer van Cuyck, evenals over de schulden; de uit eigen middelen gekochte leengoederen zullen niet aan *Machteld* worden vergoed [31]).

Wij mogen stellen, dat hier sprake is van een groot bezit, dat wij nog nader leren kennen.

Allereerst leren wij de kinderen van wijlen heer *Jan van Brake1* kennen uit een aote van 21 mei 1362, waarbij *Herbaren* en *Jan van Brakel,* mede namens hun zusters *Lisebet, Sofye* en *Aleyt,* religieusen, en met *Willem van Besoyen,* verklaren geen aanspraken te zullen doen op de erfenis van heer *Herbaren* en *Machteld,* die aan het klooster te Heesbeen is gekomen, waarbij het recht op de molen te Werkendam, de brieven van de coppel en die van de graaf van Holland en het recht op tweederde deel van de tienden van Oudheusden, toekomende aan de kanunniken van Heusden, onaangetast zullen blijven [36]).

Sfaesken van Riede schijnt dan overleden te zijn; *Willem van Besoyen zal* hier namens zijn vrouw optreden, op 24 september 1369 beleent *Herbaren van Brake1* zijn zuster *Mechteld van Bisoyen* met 25 lb uit de tienden van Emichoven, die hij in leen houdt van de heer van Cuyck [37]).

Op 2 juli 1364 wordt *Harber van Brakele* door de graaf met

32) Leenkamer Holland, inv. nr. 31. f. 2 en f. 23.
33) Gemeentearchief Haarlem, inventaris Enschede, deel 1, nr. 21.
34) Rijksarchief Utrecht, m.s. 358 1, f. 10v.
35) Mariencroon, inv. nr. 17.
36) Idem, inv. nr. 17.
37) Leenhof van Cuyck, inv nr. 9, f. 49.

de tienden van Payndrecht beleend, dus enkele maanden na het overlijden van de weduwe van beer Herbaren, die deze als duwarie bezat [38]). Hij wordt in het leen opgevolgd door zijn zoon *Herberen* op *25* januari 1378 [38]).

Op 26 juli 1366 geeft *Herbaren van Riede,* heer van Pendrecht, 7 morgen land te Houweningen in achterleen uit, waarbij als leenman getuige optreedt *Henric* bastaard *van Riede* [39]).

Herbaren zegelt met een gevierendeeld wapen: 1 en 4 twee afgewende vissen paalsgewijs (*Van Brakel*), *2* en *3* een dwarsbalk vergezeld van besanten (*Van Riede*). *Herbaren van Brake1* is dus de naam *Van Riede* gaan voeren, evenals zijn broer *Staesken* dit gedaan heeft, die als zodanig reeds op 5 juli 1343 voorkomt [40]).

Op 11 november 1381 wordt *Herberen van Riede* beleend met de tienden, het gerecht, de „bedrach", 24 morgen land waarop zijn gezate staat, de middelwaard met de visserij tussen de haven van Werckendam en Houweningen, de molen, alles te Werkendam en 15 oude schilden uit een visserij bij Scagghenesse [41]).

Op 21 september 1390 verheft hij deze lenen met ledige hand [42]) en op 25 november 1396 draagt hij, dan ridder, de koren- en smaltienden in Werken over aan zijn neef *Godschalck van Brakel* [43]), die op 25 oktober 1399 opgevolgd wordt door zijn zoon *Godschalck,* waarbij gemeld wordt dat dit een leen van Althena is [44]), deze laatste tocht zijn vrouw *Alide heer Gijsbrechtsdochter van Langecack* op 28 juli 1406 aan dit leen [45]).

Heer *Herbaren van Riede* tocht op 29 oktober 1402 zijn vrouw *Lydwi,* dochter van *Jan van Espen,* aan de helft van de 24 morgen land met huis en boomgaard en tijns bij het huis behorende [46]), welke lijftocht herhaald wordt op 2 april 1414 vermeerderd met de helft van de bieraccijns. Op deze laatste dag heeft hij de andere helft van de 24 morgen land ten vrij eigen gekregen, gelegen achter zijn huis te Werkendam, tussen de tiende weg en de Grave (zijn vrouw heet dan *Liedwij van Nispen*) [47]).

Op 3 september 1410 wordt hij beleend met de zegenworp voor Werkendam, maar draagt de volgende dag aan *Reynout van Brake2* de koren- en smaltiende van Werkendam (strekkende van het band van Claes Thonisz. westwaarts tot het kerspel van Houweninghen en van de Merwede, zuidwaarts tot de Grave), van Dubbelmonde en Twintighoeven over, die er zijn echtgenote *Johanna* aan tocht [48]).

Op 12 september 1413 krijgt hij ten vrij eigen 5 morgen land te Werckendam en 10 morgen te Nieuwerkerck [49]).

Deze goederen blijken alle gehouden te wonden van, de heerlijkheid Althena, wet blijkt in 1450, wanneer *Herbrecht van Rye* (die elders voorkomt als *Harbaren van Riede,* broer van *Aernt van Riede)* van deze heerlijkheid houdt het dagelijks gerecht met het huis te Werckendam, het schoutambacht, de egghemaet, de bieraccijns, 12 morgen land bij het huis en de gift van de kerk [50]).

38) Leenkamer Holland, inv. nr. 50, f. 84v.
39) Rijksarchief Utrecht, m.s. 357, f. 35v.
40) Nassau Domeinarchief 1, inv. nr. 532.
41) Leenkamer Holland, inv. nr. 51, cap. 11, f. 18.
42) Idem, inv. nr. 51, cap. 11, f. 18.
43) Idem, inv. nr. 52, f. 226.
44) Idem, inv. nr. 51, cap. 11, f. 18.
45) Idem, inv. nr. 54, f. 25.
46) Idem, inv. nr. 51, f. 25v.
47) Idem, inv. nr. 54, f. 115.
48) Idem, inv. nr. 54, f. 68 en 68v.
49) Idem, inv. nr. 54, f. 101.
50) Idem, inv. nr. 98, f. 158.

Heer *Herbaren* houdt in 1405 te Muilkerk 2 hoeven land. groot respectievelijk 24 en 36 morgen en leen van Polanen en de Leck [51]).

Deze Van Riede-groep blijkt dus vooral in het land van Althena te zijn gegoed als leenmannen van deze heerlijkheid.

Nu is het opmerkelijk dat heer *Anthonis van Riede,* heer van Pendrecht, op 22 september 1286 als getuige optreedt voor de heer van Althena, wanneer deze bepaalt, dat de lenen van de heer van Strijene na diens dood op zijn oudste dochter zullen vererven [52]).

De heren van Althena zijn gegoed in de omgeving van Pendrecht. Zij bezitten hier de ambachten Wast- en Oost Barendrecht, welke reeds vóór 18 februari 1264 aan *Nicholaes van Berendrechf* en *Dirc van Riede* in leen zijn gegeven [53]); in de ten noorden van Barendrecht gelegen parochie 1 Jsselmonde bezitten zij het collatierecht en de tienden [54]); ten zuiden van Barendrecht de visserijen met stalen en zegenworp in de Waad tussen ver Avenwiel en de missloet met de daar gelegen landen, ambacht, tienden en vogelrijen ten zuiden van de rivier, het land de Nes en de visserij langs Zwijndrecht tussen het land van Willem van Wilsnesse (Wendelnesse) in het ambacht de Mile voorbij Scobben en de Everocker tot aan Heynkensoert [55]). De ambachten in Barendrecht worden door hen in leen gehouden van de graaf van Holland; als heer *Dirc van Riede* ridder zijn ambacht Oost Barendrecht verkoopt aan *Jan heer Gillijsz.,* dan wondt deze laatste op 17 mei 1321 ermee door de heer van Altena beleend, maar op 6 augustus bekrachtigt de graaf deze verkoop [56]).

Opmerkelijk is dat wij ook hier een geslacht *Van Riede in* relatie met Althena aantreffen en in de „hoofdstad" Woudrichem van deze heerlijkheid komen in de veertiende eeuw verscheidene *Van Riede*'s voor [57]).

Ben reeds vroeger vermelde *Van Riede,* heer *Bruno,* ridder, treedt op als getuige voor de heer van Putten, wanneer deze in 1243 goederen in de Grote Waard bij Almsvoet gelegen in erfpacht neemt van het kapittel van Sint Pieter te Utrecht [58]) en treedt tevens als getuige op als de graaf een handvest aan de stad Dordrecht geeft, waarvan het sterk geschonden origineel nog in het stadsarchief aanwezig is, vermoedelijk te dateren juli 1220.

Wij zullen er rekening mee moeten houden dat de *Van Riede*'s, hetzij uit het oostelijk deel van de Grote Waard, hetzij

51) Nassau Domeinarchief 1. inv. nr. 44, f. 193v.
52) Archief Putten, inv. nr. '144, f. 39.
53) Heerlijkheidsarchief van Barendrecht. inv. nr. 85.
54) Heerlijkheidsarchief van Althena, inv. nr. 91.
55) Leenkamer Holland, inv. nr. 51, cap. 11, f. 15. (Ver Avenwiel zal te zoeken zijn recht tegenover de uitwatering van de Waal, waar in het poldertje Kaledand een stuk land ligt, genaamd Avenhil.)
56) Heerlijkheidsarchief van Barendrecht, inv. nr. 3 en 4. De oudste zoon van heer *Dirc* van *Riede, Ghiselbrecht,* wordt vermeld op 24 mei 1328 samen met zijn vader. (Idem, inv. nr. 85).
57) Archief van het karthuizer klooster bij Geertruidenberg, inv. nr. la: ***Ghisebrecht van Riede Hughenz.,*** schepen d.d. 15 sept. 13'74 (f. 122v.), ***Ghisebrecht*** van Riede, d.d. 29 aug. 1382 (f. 123v.), ***Ghisebrecht van Riede*** *Hughenz.* met zijn zusters ***Heylwich*** en ***Margriet,*** d.d. 7 aug. 1390 (f. 124), ***Ghysbrecht van*** van ***Riede*** verkoopt land aldaar in Ghysbrechts hof van Ryede d.d. 12 dec. 1398 (f. 126), ***Ghysbrecht van Riede*** d.d. 7 nov. 1408 (f. 126v.); Heerlijkheidsarchief van Altena, inv nr. 84: ***Ghisebrecht van Riede,*** schepen, d.d. 3 sept. 1322; Idem, inv. nr. 104: ***Ghisebrecht van Ryede Ghisebrechtsz.*** d.d. 13 april 1399; Leenkamer Holland, inv. nr. 51, cap. 11, f. 14: ***Ghisebrecht van Riede,*** schepen, d.d. 7 januari 1381; Nassau Domeinarchief 11, inv. nr. 892: ***Ghisebrecht van Riede*** *Hughenz.,* schepen, d.d. 14 juli 1375.
58) Archief van het kapittel van Sint Pieter, origineel.

uit het land van Althena stammen en dat zij ten dele als leenmannen van Althena in de Riederwaard zijn gekomen. De naam *Van Riede* moet dan al als geslachtsnaam reeds zijn „versteend" daar geren van hen zich *Van Pendrecht* of *Van Barendrecht* noemt.

In de negentiende- en twintigste eeuw zijn de *Van Riede*'s vaak in verband gebracht met het ambacht Ridderkerk, dat ook voorkomt als het ambacht van Riede.

Opmerkelijk is echter dat dit ambacht in de lijst van beden in de rentmeestersrekening van 1330 samen met de andere bedeplichtige ambachten op het eiland 1 Jsselmonde als volgt voorkomt [59]):

In IJselmonde	18 lb	
In Nieuwe Riede	3 lb	
In Berendrecht, heren Jansambocht	10 lb	10 sc
In Berendrecht, Clawaerds ambocht	7 lb	
In Karnisse		40 SC

In de rekening van 1363 is deze lijst [60]):

In IJselmonde, Ghisebrechtsambocht	8 lb	
In IJselmonde, Odziersambocht	4 lb	
In Riederambocht	3 lb	
In. Barendrecht in Clawaertsambocht	7 lb	
In Barendrecht in Gillisambocht	10 lb	10 sc
In Caernisse		40 SC

In de eerste lijst wordt slechts één ambacht IJsselmonde genoemd, in tegenstelling tot de latere die er twee kent. De splitsing van IJsselmonde in tweeën is al een feit op 9 juli 1297, wanneer de graaf bepaalt dat de bewoners van het ambacht van heer *Ogier* voor 1/3 en die van *Herman Bokel* voor 2/3 deel in de bede zullen bijdragen, een verhouding die in de lijst van 1363 inderdaad tot uiting komt [61]).

Ridderkerk wordt in 1331 aangeduid als Nieuw Riede en ia 1363 als Riederambacht. Deze eerste omschrijving dateert waarschijnlijk nog uit het einde van de dertiende eeuw, gezien het hierboven vermelde over de splitsing van IJsselmonde. Inderdaad komt de naam Nieuw Riede in deze tijd nogmaals voor. Ridderkerk is wat betreft het ambacht en de tienden leenroerig aan de graaf en wordt van daze in leen gehouden door de heren *van de Leck,* met uitzondering van een deel van de tienden, die gehouden worden door de benen *van Teylinghen* en na het uitsterven van de oudste tak van dit geslacht vallen deze aan de graaf terug. In een lijst man deze Teylingse leenmannen uit 1283 worden als houders van deze tienden vermeld:

Heer *Aper van Swindrecht, deze* houdt de helft van alle smaltienden in bet ambacht van Riede, behalve een klein deel dat Didderic van Alcmade had; en 13 à 14 hoeven tienden in Nieuwe Ryede, zich uitstrekkende vanaf de grens met Berendrecht.

Heer *Oytgier,* zoon van heer *Gilis van Vorscoten,* houdt tienden in Riede, niet nader omschreven, zoals zijn vader die van de heer van Teylingen hield [62]).

Twee andere Teylingse tienden komen in deze lijst niet voor, maar zijn aantoonbaar, n.l. een blok, dat jonkvrouwe *Willem van Teylingen* in leen houdt en een blok in leen gehouden door haar zuster *Ada.* gehuwd met heer *Gerard van Rasinghem* ridder.

59) Rekeningen van de rentmeesters van de domeinen, inv. nr. 503.
60) Idem, inv. nr. 517.
61) Heerlijkheidsarchief van Cralingen. Doordat vele grondbezitters hier poorters geworden zijn, is het aantal schotplichtigen zo klein geworden, dat deze de bede niet meer konden opbrengen en is deze met een derde verminderd.
62) Leenkamer Holland, inv. nr. 5 f. 88 en f. 55v. *Aper van Zwindrecht* komt op 6 juli 1272 als leenman van de Sint Paulus abdii voor (leenregister A, f. 61v.).

Heer *Aper van Swindrecht*
(1272-1283)
|
Heer Jan van Swindrechf
(1283)
|

Ghisebrecht van Swindrecht	*Aleyd,* vrouwe van Barendrecht, (1326) x 1" *Clauwaert* Goedinsx x 2" *Engelbrecht van Vorscoten*
Jan van Barendrecht (1311-1330)	*Geertruyt, (1347)* x 1" ..... van den *Poel* x 2" *Ghisebrecht van Rijswijc*
	Ghisebrecht van den Poel (1347)
	Clauwaert van den Poel | *Jan* van *Barendrecht (1367)*

Deze twee laatste tienden vervallen na de dood van hun respectievelijke bezitsters weer aan de graaf.

Die van jonkvrouwe *Willem* wordt in leen uitgegeven aan *Traveys heer Hughen Vriesenz. van der Mye,* die deze op 27 april 1324 overdraagt aan *Harman van Hamert* en diens schoonzoon *Jan van Niemaghen,* op 13 december 1347 wordt de laatste opgevolgd door zijn zoon *Gherard Jansz. van Niemaghen* [63]). In 1324 wordt dit blok omschreven als de tiende in het Slike in Riederwaert.

Uit de tiende van jonkvrouwe *Ada* wondt op 16 mei 1322 een rente van 5 lb per jaar verleend aan *Voppe Besemaer* en zijn vrouw *Victorien* [64]).

De geschiedenis van de tiende van beer *Aper van Swindrechf* valt te reconstrueren in combinatie mat een ander leen n.l. 3 morgen land, waarop de windmolen staat, genaamd het molenland in Riede, dat door hem aan de heer van Voorne in leen is opgedragen. In februari 1285 wordt na zijn overlijden zijn zoon *Jan heer Apersz.* ermee beleend [65]).

Op 22 juni 1326 wordt jonkvrouwe *Aleyd van Barendrecht,* gehuwd met *Enghebrecht van Voerscofen* beleend met de kienden, afkomstig van haar broer *Ghisebrecht heer Jansz. van Swindrechf* [66]). *Aleyd* is de weduwe van *Clauwaert Goedinsz,* beer van West Barendrecht. Haar zoon *Jan van Barendrecht* houdt de windmolen c.a. van vrouwe Machteld van Voorne (1336—1371) [67]), hij wordt als *Jan Clauwairtsz. van Barendrecht* als ambachtsheer vermeld op 30 mei 1311, 16 september 1320 en 3 januari 1330 [68]). Hij overlijdt kinderloos en zijn zuster *Geertruyt* draagt het leen van Voorne op 16 mei 1347 over aan

63) Leenkamer Holland, inv. nr. 5, f. 12v.
64) Idem, inv. nr. 6, f. 26.
65) Idem, inv. nr. 90, f. 17.
66) Idem, inv. nr. 6, f. 49.
67) Idem, inv. nr. 90, f. 67.
68) Heerlijkheidsarchief Barendrecht, inv. nr. 112, f. 9 en Leenkamer Holland, inv. nr. 6, f. 65v.

haar zoon *Ghisebrecht van den Poele, zij* is dan hertrouwd met *Ghisebrecht heren Engebrechtsz. van Rijswijck. Ghisebrecht van den Poel* beeft een broer *Clauwaert van den Poel,* wiens zoon *Jan van Barendrecht Clauwaertsz. van den Poel* op 1 april 1367 mat de molen c.a. wordt beleend, voor wie wagens zijn onmondigheid *Monne Dircxz.* hulde doet [69]).

De tiende van hew *Oytgier heer Gillisz. van Vorscoten* wordt op *27* juli 1329 door *Gillis van Cralinghe,* zijn kleinzoon, verkocht aan *Jan heer Gillysz.,* die er ten oosten met een ander tiendblok aan grenst [70]). *Jan heer Gillisz.,* poorter te Dordrecht, is na overdracht door heer *Dideric van Riede,* ridder, op 17 mei 1321 beleend met het ambacht Oost Barendrecht, deze laatste draagt samen met zijn oudste zoon *Ghiselbrecht* op 24 mei 1328 aan *Gillys,* oudste zoon van *Jan heer Gillysz,* hun aandeel in de tienden van Oost Barendrecht over [71]). Zijn vader is reeds vóór 12 december 1327 in het bezit van de smaltienden van Barendrecht [72]). Het ambacht en de tienden van Barendrecht erven op *Gillis,* maar deze laat bij zijn overlijden slechts een dochter na, jonkvrouwe *Macheld van Barendrecht,* gehuwd met heer *Dirc van Wassenair,* burggraaf van Leiden. Zij koopt het ambacht van Barendrecht, dat aan de heer van Hoorne als recht leen vervallen is, terug, benevens andere goederen, welke transactie op 25 juli 1346 'door de gravin van Holland bevestigd wondt [73]). Meester *Tielman heer Janszoon heer Gilyszoonszoon,* halfbroer van haar vader, koopt van de grafelijkheid de tiende in Riederambacht, die eveneens afgestorven is, en wordt er op 23 november 1342 mee beleend [74]). Daar hij slechts bastaarden nalaat, wordt met dit leen zijn nicht *Machtelt* op 6 oktober 1368 beleend [75]). Het voorgaande leert ons, dat *Jan heer Gillisz.* voor zijn overlijden ridder geworden is en op 10 maart 1341 is er inderdaad sprake van de tienden van heer *Jan van Barendrecht* in Riederambacht [76]).

De tienden door de heren van de Lecke in leen gehouden, worden op 19 september 1309 door heer *Pieter van der Leck* in leen gegeven aan zijn broer heer *Ghisebrecht* voogd van Stralen [77]).

Na het kinderloos overlijden van *Hendrik van der Leck,* zoon van heer *Pieter,* verval& de heerlijkheid van de Leck aan de graaf, die deze in 1342 verkoopt aan heer *Jan van Polanen.* Deze geeft het ambacht Ridderkerk in leen uit aan zijn neef *Dirc van Oesterhout,* bastaardzoon van zijn broer heer *Willem van Duvenvoirde.* Deze blijkt tevens, van zijn oom in leen te houden de tienden, die aan de voogd van Stralen hebben toebehoord [78]). De bezittingen van de tak van de heren *van de Leck,* die voogden van Stralen zijn, liggen voornamelijk in het grensgebied tussen Nederland en Duitsland in het Rijnland. Zij zullen hun bezittingen in het gebied langs 1 Jssel en Lek verkocht hebben, zo verkoopt *Aernoud,* voogd van Stralen, zoon van heer *Ghisebrecht,* op 6 mei 1331 zijn ambacht te Capelle aan den IJssel [79]). Op 12 april 1366 vestigt heer *Diederic van Oesterhout* een rente van 200 lb. hollands per jaar op des voechts tiende van Stralen, eventueel ook te verhalen op heren

69) Leenkamer Holland, inv. nr. 90, f. 67, 68 en 68v.
70) Idem, inv. nr. 5, f. 6%.
71) Heerlijkheidsarchief Barendrecht, inv. nr. 3 en 85.
72) Idem, inv. nr. 86.
73) Idem; inv. nr. 6.
74) Leenkamer Holland, inv. nr. 50, f. 102v.
75) Idem, inv. nr. 50, f. 101v.
76) Idem, inv. nr. 30, f. 45.
77) Archief Putten, inv. nr. 142, f. 24.
78) Nassau Domeinarchief 1, inv. nr. 44, f. 135v.
79) Idem 1, inv. nr. 730.

Jans tiende van Barendrecht [80]). Een tiendcomplex, dat jaarlijks 200 lb. 'opbrengt moet zeker tussen de 500 em 1000 morgen groot zijn [81]).

Tenslotte is er een zeer klein tiendblokje, dat op 17 januari 1282 door de graaf aan *Dirc van Alcmade,* gehuwd mat *Aleyd, in* leen wordt uitgegeven. Het wordt begrensd door Boesselius werve aan de ene zijde en Everockerssloet aan de andere zijde [82]). Het omvat slechts het land de Gere in Ridderwart, dat op 23 maart 1277 door *Dirc van Alcmade* aan de graaf in leen is opgadragen [83]). Daar de tiendrechten en het grondbezit in één hand zijn, betekent dit, dat binnen de heerlijkheid dit land tiendvrij is. Dit blij fit het ook na de herdijking van de tegenwoordige polder Oud Reyerwaard in 1404 blijkens verklaringen, afgelegd door bewoners van Ridderkerk in 1661 en zelfs in 1723 wondt er door de ambachtsheer over geprocedeerd [84]). De Geer van Alkemade is 25 morgen groot en ligt in Oud Reyerwaard ten zuiden van het dorp.

Op 10 maart 1341 blijkt de graaf in het bezit te zijn van tienden in Riederambacht, daar deze in 1331 niet voorkomen in de rentmeestersrekening van Zuid-Holland, moeten deze nà dit jaar zijn afgestorven [85]). *Matheus van Bueren* ontvangt hieruit een jaarlijkse uitkering van 20 14, maar op 8 september 1346 wordt deze rente overgebracht op tienden in de Zwijndrechtse waard gelegen [86]). Dit wijst erop dat de graaf deze tienden wil verkopen en inderdaad blijkt heer *Willem van Duvenvoerde* in 1350 in het bezit te zijn van een tiende aldaar, hij geeft deze dan aan zijn zoon *Dideric van Oesterhout* in leen met andere goederen, daze tiende was vroeger in het bezit van heer *Jan van Berendrecht* en is dezelfde, waarop heer *Didderic van Oesterhout* in 1366 een hypotheek vestigt [87]). Hij zal ook dezelfde zijn als die, welke reeds in het bezit is van *Jan heer Gillisz.,* wanneer deze de tiende van *Gillys van Cralinghe* koopt, Het moet dus een van de beide tienden zijn, die de twee jonkvrouwen *van Teylinghen* in leen hielden en daar die van jonkvrouwe *Willem* reeds voor 27 april 1324 in leen is uitgegeven en dat op 13 december 1347 nog is, kan het slechts de tiende van jonkvrouwe *Ada* zijn. Op 10 maart 1341 wordt deze tiende omschreven als zich uitstrekkende van de Oist Waeldam tot de tiende van heer *Jan van Barendrecht,* dus tot aan het blok afkomstig van *Gillys van Cralinghe.*

De indeling van de tiendblokken laat zich nu in grote lijnen reconstrueren. Ridderkerk is, zoals vrijwel de gehele Riederwaard, een ontginning gelegen tussen twee evenwijdig aan elkaar stromende rivieren. Dit wil zeggen dat de verkavelingen loodrecht op beide rivieren staan en dat deze in hat midden van de afstand tussen deze gescheiden worden door een doorlopende strook grond, waarin geen dwarssloten aanwezig zijn, een landscheiding, die in latere tijden vaak verhoogd wondt tot een kade. In de Alblasserwaard tref fen wij dit beeld aan zowel tussen de Alblas en de Lek, als tussen de Alblas en de Merwede, waar de landscheiding in beide gevallen Achterkade heet; in de Zwijndrechtse Waard heet de landscheiding de Lange weg; in de Grote Zuid-Hollandse waard was het tussen de Merwede en de Maas de Grave die ambachten en parce-

80) Archief Huis ten Donck, inv. nr. 543.
81) De ongeveer 40 jaar oude kleipolder Oud Rockanje, groot 8'7 morgen, brengt in 1373 aan tienden 47 lb op blijkens de domeinrekening van Voorne van dat jaar.
82) Leenkamer Holland, inv. nr. 1, f. 74.
83) Idem, inv. nr. 1, f. 74v.
84) Archief Huis ten Donck, inv. nr. 551 en 555.
85) Leenkamer Holland, inv. nr. 30, f. 45.
86) Idem, inv. nr. 30, f. 50v.
87) Archief Nassau la Lecq, inv. nr. 398.

leringen scheidde [88]) en in de Tiesselinswaard ten westen van Dordrecht vinden wij dezelfde toestand met een landscheiding tussen de ambachten langs Dubbel en Waal enerzijds en die langs de Maas anderzijds.

Bij de herbedijking van het oostelijk deel van Ridderkerk in 1404, dus dertig jaar na de overstroming, hebben de oorspronkelijke ingelanden of hun erfgenamen hun oude bezit mogen claimen, mits zij aan de dijkage deel namen. Dit heeft als gevolg gehad dat in grote lijnen de owde perceelsindeling is hersteld, wat onder anderen blijkt uit het feit dat de in 1277 vermelde Geer van Alkemade ook na de herbedijking weer voorkomt. Hierdoor is 'binnen Oud Reyerwaard de oorspronkelijke landscheiding halfweg de Waal en het water, dat langs het dorp stroomde (mogelijk oorspronkelijk de voortzetting van de Alblas) gehandhaafd als de Oudelandse weg. Im de polder Nieuw Reyerwaard, herdijkt in 1441, is slechts het meest westelijke deel ervan bewaard gebleven, n.l. de Zevenbergse weg, doordat na 1373 er twee kleine poldertjes tegenaan zijn gedijkt: het Cornelisland in het zuiden en het Oude Land in het noorden, terwijl de voortzetting naar het oosten in grote 'lijnen nog aangegeven wordt door de Hooge weg. Naar het westen is het beloop nog herkenbaar in de dijk tussen de polders, Smeetsland-van der Woudensland enerzijds en Barendrecht en Lombardye anderzijds.

Dat deze landscheiding tevens tiendgrens is geweest blijkt uit het tiendblokje de Geer, dat er met de zuidzijde aan grenst. Wij zien nu ten zuiden van de landscheiding langs de Waal liggen de volgende tiendblokken, te beginnen vanaf Barendrecht:

1. De tiende van heer *Aper van Swindrecht*, groot 13 à 14 boeven, indien wij hier de hoeve op 30 morgen mogen rekenen, is dit blok bijna 400 morgen groot, zodat het niet tot aan de latere grens van Oud Reyerwaard komt.
2. De tiende van heer *Oytgier*.
3. De tiende van jonkvrouwe *Ada van Teylinghen*, welk blok dus ongeveer het zuidelijk deel vaa de latere polder Oud Reyerwaard inneemt.

Ten noorden van de landscheiding liggen drie blokken, waarvan het kleinste, de Geer, ligt in Oud Reyerwaard tegen de grens met Nieuw Reyerwaard. Het grote tiendblok van de heren *van de Lecke* kan slechts ten westen ervan hebben gelegen in het latere Nieuw Reyerwaard, dat van jonkvrouwe *Willem van Teylinghen* in Oud Reyerwaard.

Wij krijgen dus de indruk, dat de graaf alle tienden op de Waal, benevens het meest oostelijke blok ten noorden ervan aan de heren *van Teylingen* in leen beeft uitgegeven en die langs de Lek aan de heren *van de Lecke*.

Het tiendblok van jonkvrouwe *Willem van Teylinghe* wordt in 1324 omschreven als liggende in het Slike, een naam die ook ten noordwesten van het dorp Ridderkerk voorkomt, waaraan de naam Slikkerveer herinnert. Dit maakt het wel zeer onwaarschijnlijk dat het gebied ten noorden van de landscheiding het oudst ontgonnen gebied is, 'terwijl het gebied ten zuiden ervan aangeduid wordt als Nieuw Riede. Het oudste archeologisch materiaal gevonden bij de Borchhoeve op de oeverwal van de Waal in Oud Reyerwaard is paffrathkogelpot *en* geel geglazuurd aardewerk uit Andenne, voorlopig niet ouder te dateren

88) Zie over de Grave: B. H. Stolte. De zuideliike weg van de Tabula Peutingeriana door het -land der Bataven, in Berichten van de Rijksdienst voor het Oudheidkundig Bodemonderzoek, 1959, blz. 65.

dan rond het jaar 1200. Op de oeverwal aan de Zwijndrechtse zijde bij Heer Jansdam komt ouder middeleeuws materiaal voor, waaronder pingsdorfaardewerk, te dateren gedurende de gehele twaalfde eeuw.

Voorlopig mag de conclusie luiden, dat de *Van Riede's* uit de dertiende eeuw hun naam aan bezit elders ontlenen, mogelijk in de buurt van het riviertje de Werken gelegen, waar zij in de veertiende eeuw belangrijke goederen hebben. De naam Werkendam zal hier niet ouder zijn dan de sluiting van de dijkring rond de Grotje Zuid-Hollandse waard (in de loop van de dertiende eeuw) en de hierdoor ontstane namen als Maasdam en Dubbeldam. Mogelijk heeft langs de Wenken een gebied Riede gelegen, dat zijn naam zag veranderen in Werkendam, maar vóór deze tijd zijn naam heeft gegeven aan het geslacht, wat vóór 5 december 1216 moet zijn geschied, wanneer *Theodericus de Rithe* als getuige optreedt bij een grafelijke schenking van land in Naaldwijk gedaan aan de abdij van Mariënweerd, die gelegen is bij Beesd [89]).

De overgang van het ambacht Pendrecht, dat met uitzondering van de tienden een allodium blijkt te zijn, uit de *Van Riede*-groep op het geslacht *Van Borsselen* is het gevolg van de overstroming ervan. Op 27 juni 1370 beveelt de graaf aan zijn baljuw van Zuidholland om met de dijkgraaf en de ingelanden van -de Riederwaard de bedijking van Pendrecht te beginnen om te voorkomen dat de gehele waard verloren zal gaan [90]). Deze (bedijking wordt dus door derden uitgevoerd, waaruit geconcludeerd mag worden dat de *Van Riede's* de spade aan dijk hebben (gestoken. De bedijking is in eerste instantie gelukt, waarbij de verschillende ambachten een deel van het onderhoud van de inlaagdijk in Pendrecht voor hun rekening hebben genomen.

Heer *Vranc van Borsselen*, beer van Sint Maertensdijck verwerft als grondspeculatie het ambacht en koopt de verschillende ambachten in de Riederwaard weer uit, zo in 1373 het ambacht Kathendrecht, waarvoor dat 108 morgen land in Pendrecht aan hem afstaat [91]). Hij komt het eerst met de titel heer van Payndrecht voor op 28 september 1371. De *Van Riede's* behouden wal hun recht op de tienden als graf elijk leen; als tiendbezitters zijn zij n.l. niet tot herdijking verplicht.

Enkele jaren later breekt opnieuw Pendrecht in, waardoor de gehele Riederwaard ben onder gaat en op 2 maart 1374 gelast de paus om aan de pastoor van Ridderkerk, wiens inkomen vrijwel geheel door de overstroming te niet is gegaan, een ander beneficie in het bisdom Utrecht te geven [92]). Alle pogingen tot herstel van de Riederwaard mislukken en slechts kleine, op zichzelf staande delen worden in de volgende tweehonderd jaar bedijkt, de dijkring wordt eerst in 1580 opnieuw gesloten.

De *Van Borsselen's* blijven in het bezit van Pendrecht, dat niet meer dan een schor is, en op 2 juli 1476 draagt jonkvrouwe *Alienora van Borsselen* „het goed" te Pendrecht, dat zij van haa broer beer *Vranck van Borsselen* heeft geërfd, over aan haar tweede echtgenoot *Ghijsbrecht van Nyenrode* als grafelijk leen [93]). De omschrijving van het leen is zeer vaag en het feit dat het van allodium tot leen is geworden moet worden verklaard als een poging om ook de reeds meer dan honderd jaar niet uitgeoefende tiendrechten, die wel leenroerig waren, hierdoor in handen te krijgen, wat van belang is met het oog op

89) Koninklijke Bibliotheek te Brussel, cartularium van de abdij Marienweerd.
90) Archief Huis ten Donck, inv. nr. 384, f. 281v.
91) Charterinventaris Suys, f. 70v.
92) Pauselijk archief. register Av. T. 20, f. 248v.
93) Leenkamer Holland, inv. nr. 118, cap. Noord Holland f. 56v.

een eventuele herdijking tegen het in 1460 bedijkte Charlois aan.

Op 5 juli 1487 draagt *Jan van Nijenrode* het leen over aan *Aernt Vranckenz.*, schout van Delft [94]), die op 17 juli 1491 de helft ervan overgeeft aan *Frans van Roden,* de jongste zoon van *Pieter* heer *van Rhoon* [95]); na zijn kinderloos overlijden wordt zijn broer *Pieter van Rooden* ermee beleend op 3 1 augustus 1502 [96]).

De andere helft schenkt *Aernt Vranckenz.* aan *Katherine,* de dochter van zijn zoon *Pieter Aerntsz.,* voor wie op 17 juli 1491 *Symon Pietersz.* hulde doet [94]). Zij draagt dit op 27 maart 1520 als echtgenote van meester *Joest Sasbout* over aan *Pieter* heer *van Rode,* zodat Rhoon en Pendrecht hiermede in één hand zijn gekomen, zij het, dat zij een jaarlijkse rente van 16 lb. groot vlaams uit het leen behoudt [97]).

Hierna biedt de geschiedenis van Pendrecht weinig vraagpunten; rest ons dus nu de oudste benen uit het geslacht *Van Riede* nader te bezien:

Heer *Anthonis van Riede* wordt op 13 'oktober 1285 vermeld als vader van *Henric Splinter.* Deze heeft een conflict gehad met de abdij ter Does in Vlaanderen over Albrandswaard, waarvan *Henric* de helft in erfpacht houdt. De graaf doet op genoemde dag uitspraak en bepaalt dat *Henric 7* jaar bang deze pacht zal hebben tegen 5 lb. per jaar [98]).

Het bezit van Albrandswaard gaat terug op een schenking aan de abdij gedaan in 1201 door *Wouter van Egmunde* en *Antonius van Gelmen* voor het zieleheil van henzelven, van hun respectievelijke vrouwen *Mabilie* en *Heilwijf* en van *Hugo van Isselmunde* [99]). Deze laatste treedt op als getuige in een oorkonde uitgaande van graaf Floris III (1 162-1 190) en zal waarschijnlijk de vader van de beide genoemde vrouwen zijn, zodat het goed van helm afkomstig is [100]).

Zowel het West- als het Oostambacht van 1 Jsselmonde zijn leenroerig aan de heren van Egmond, wat het wel plausibel maakt dat deze het gehele ambacht geërfd hebben van *Hugo van Isselmunde.* Hiervoor is reeds melding gemaakt van een reeds aanwezige splitsing van het gehele ambacht op 9 juli 1297 (zie noot 60). Dat deze splitsing al een feit was tijdens de vaders van de dan genoemde ambachtsheren, blijkt uit een verklaring van de heer van Hoorne op 30 mei 1311, waarin wordt gezegd dat de grenzen van Barendrecht indertijd op verzoek van zijn voorouders zijn vastgesteld door heer *Aper van Swijndrecht,* heer *Gillis van Barendrecht,* heer *Gillis van Voorschoten* en heer *Gijsbert Boekel,* ridders [101]). De beide laatsten zijn de vaders van de in 1297 genoemde ambachtsheren van I Jsselmonde, wier ambachten aan Barendrecht grenzen. Op 12 maart 1283 is sprake van land te Barendrecht, dat wordt belend door de kinderen van heer *Gillis van Barendrecht* ridder, zodat deze dan is overleden [102]).

Willem van Egghemunde, zoon van de in 1201 genoemde *Wouter,* doet op 23 juli 1223 een schenking van twee maal 1 morgen land te Poel aan de kerken van Egmund en Rinsburg voor het zieleheil van zijn overleden broer *Wouter* [103]). Getuigen zijn hierbij *Gerard van Theilingen,* burggraaf *Jacob van Leiden* en zijn broer *Dirc* en *Gelekijn van Ryswijc.* Wij mogen in deze getuigen vrij zeker een groep naaste familieleden zien. *Gerard van Theilingen* laat zich niet plaatsen in de genealogie van dit geslacht opgesteld door Dr. H. Obreen [104]). Hij komt nogmaals voor op 24 februari 1227 als getuige in een acte uitgaande van *Nicolaes Persijn* [105]).

Nu is het opmerkelijk, dat de broers *Willem* en *Wouter van Egmond* een broer *Gerard* hebben, die in het oorkondenmateriaal niet wordt vermeld, maar die volgens Johannis a Leydis in zijn Chronicon Egmundanum (1484) in 1227 overleed in het Heilige Land, in welk jaar inderdaad een kruistocht is begonnen, waarbij zich het volgende jaar, na aanvankelijke tegenstand, ook de Duitse keizer aansluit. Het necrologium van de abdij van Egmond geeft echter als zijn sterfdatum 24 februari 1217; dit geschrift is ons echter slechts overgeleverd in een niet geheel betrouwbaar afschrift door Baldewinus de Haghe uit 1530. Is de opgave van a Leydis juist, dan is het heel plausibel, dat *Gerard van Theilingen* de broer is van *Willem van Egmond* en genoemd is naar zijn grootvader van moederszijde *Gerhardus van Teylinghen,* voorkomende in het echte eschatoool van een vervalste oorkonde van 1174 [106]). Dit zou echter impliceren dat *Gerard* uit een tweede huwelijk van zijn vader zou stammen. Zijn zoon *Wouter,* die naar zijn grootvader *Wouter van Egmond* heette, voert dus weer de naam *Van Egmond* evenals diens nakomelingen. Mogen wij in de andere getuigen echtgenoten of nabamelingen zien van zusters van *Willem* en *Wouter?* Is dit zo dan valt op dat *Dirc, de* broer vaa de Leidse burggraaf, zeer waarschijnlijk de stamvader is van het geslacht *Bokel,* en, daar hij met zijn oudere broer optreedt, met deze rechtsvolger van hun moeder [107]).

Gelekijn van Rijswyc komt reeds een jaar eerder voor en mogelijk nog tot in 1234 [108]). Daar hij in het eerste geval samen met een *Willem van Rijswyc* optreedt, die in deze acte niet wordt genoemd, lijkt het dat hij nomine uxoris optreedt. Hij kan de grootvader van moederszijde zijn van heer *Gillis van Vorscoten,* die een zoon is wit het 'eerste huwelijk van heer *Otierus de Vorscoth,* vermeld samen met *Theodericus Bukel* in een acte van 28 augustus 1215, wanneer de graaf uitspraak doet tussen *Willem van Ekmonda* en de abt van Egmond [109]). Heer *Ogier van Vorscoten* ridder, de zoon van heer *Gillis,* schenkt op 23 augustus 1308 aan de abdij Conincsvelt o.a. goed te Rijswijk, dat hij van zijn broer *Hughe Strijn* had geërfd. Het is een allodium en kan afkomstig zijn van genoemde *Gelekijn van Rijswyc* [110]).

Deze hypothese verklaart de deling van het ambacht IJsselmonde tussen de nakomelingen van 'twee dochters van *Wouter van Egmond.* De tweede erfgenaam *Antonius van Gelmen* lijkt geen Hollands edelman, de naam doet eerder aan Brabant denken en ook de voornaam *Anthonis* komt in Holland in deze tijd 'niet zo vaak voor. Het is opmerkelijk dat heer *Anthonis van Riede,* wiens zoon aanspraak maakt op het in erfpacht houden van de helft van Albrandswaard, deze voornaam draagt. Mogelijk is zijn moeder een dochter van *Anthonis van Gelmen.* Gezien hij in 1285 een volwassen zoon heeft, hoort hij tot dezelfde generatie als *Dirc van Riede,* vermeld 1264; *Ziger van Riede,* vermeld 1275 kan eventueel al tot een volgende generatie behoren, dus tot dezelfde als *Henric Splinter,* vermeld 1285.

94) Idem, inv. nr. 120, cap. Zuid Holland, f. 13.
95) Idem. inv. nr. 120. cap. Zuid Holland. f. 28.
96) Idem; inv. nr. 122, cap. Zuid Holland; f. 28.
97) Idem, inv. nr. 124. cao. Zuid Holland, f. 17v.
98) Archief van het Groot Seminarie te Brugge, inv. nr. 1238.
99) Heerlijkheidsarchief Albrandswaard, inv. nr. 2.
100) Van den Bergh, Oorkondenboek 1, nr. 171.
101) Heerlijkheidsarchief Barendrecht, inv. nr. 112, f. 9.
102) Gemeentearchief Dordrecht, klepboek, f. 15.
103) Archief van de abdij Rijnsburg, inv. nr. 315.
104) De Nederlandsche Leeuw, 1926, kolom 193 e.v.
105) Oorkondenboek Holland, nalezing nr. 13.
106) Idem, 1, nr. 149.
107) Zie ñieromtrent De Nederlandsche Leeuw. 1965. kolom 56 e.v.
108) Zie het jaarboek van „Die Haghe", 1953, 'blz. 136.
109) Archief van de abdij van Egmond, inv. nr. 3, f. 24v.
110) Archief abdij Koningsveld, inv. nr. 148.

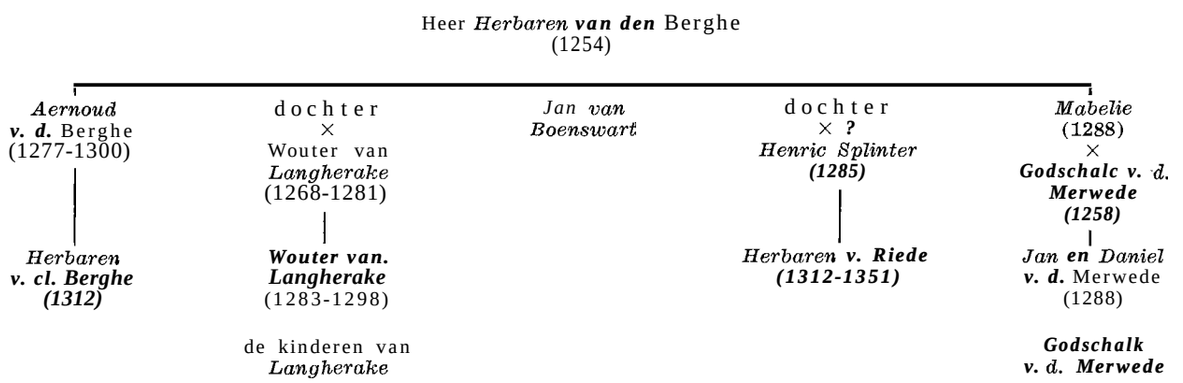

Een generatie vroeger dan heer *Anthonis* is heer *Bruno van Riede*, vermeld van 1220 tot 1243, nog een oudere generatie is tenslotte *Dirc van Rithe* in 1215, die de grootvader zal zijn van *Dirc van Riede* in 1264, die op zijn beurt weer grootvader lijkt van heer *Dirc van Riede* in 1321 en 1328, de vader van *Ghisebrecht van Riede*. vermeld in 1328. Heer *Herbaren van Riede* komt als ridder het eerst voor op 6 november 1319 [111]), maar wondt als knape in 1312 vermeld in de stadsrekeningen van Dordrecht in verband mat een vrede tussen hem en de heer van Putten, n.l. heer Hughe vaa Sotteghem [112]). Hieruit blijkt dat hij tot de generatie, die onmiddellijk volgt op *Henric Splinter*, behoort en, gezien hij zelf een bastaardzoon *Henric* heeft, zeer waarschijnlijk diens zoon is. Hij moet dan al minstens van middelbare leeftijd zijn, als hij trouwt. Dit wordt bevestigd door de inleiding over de stichting van hert klooster Mariencroon in het uit 1460 daterende cartularium van hret klooster Mariendonck. Hierin wordt gezegd dat de stichtster vrouwe *Machteld* reeds bejaard was, toen zij met heer *Herbaren van Riede* trouwde, wiens familieleden nu nog in Werkendam wonen. Hij is de eerste *Van Riede* die de voornaam *Herbaren* voert, zodat deze van zijn moeder afkomstig lijkt. In verband hiermede is van belang een ongedateerde acte, waarin Jan van Berghen de uitspraak bekend maakt gedaan door de graaf en heer Jan van Henegouwen tussen heer *Herbaren van Riede*, de kinderen ***Van Langherake,*** *Herbaren* ***van den Berghe*** en hun magen enerzijds en de stad Schoonhoven anderzijds over de dood van *Jan* ***van*** *Boenswart*. De stad moet o.a. met 200 man een voetval doen voor diens magen en een zoengeld van tweemaal 300 lb. zwarte toernois betalen. De tegenpartij moet op zijn beurt {tweemaal 100 lb. zwarte toernois betalen. Het door de magen te verdelen deel wondt aam vier partijen uitbetaald n.l. de drie reeds genoemde personen plus aan *Godscalc van der Merwede* [113]). De datering laat zich benaderen door de ambtstermijn van Jan van Berghen als baljuw bussen november 1310 en 8 oktober 1321 [114]).

Ieder van de vier personen, die een deel van het zoengeld ontvangen, vertegenwoordigt een tak van de familie van de verslagene, zo treedt heer *Herbaren van Riede* ook op namens zijn niet genoemde zuster.

Herbaren van den Berghe, vermeld 1317-1319, is de zoon van *Aernoud* heer *van den Berghe*, vermeld 1290-1300, en kleinzooa van heer *Herbaren van den Berghe*, vermeld op 17 maart 1254 als broer van heer *Jan van Arckel*. *Herbaren* heeft zelf drie zusters, die dus ook niet in de zoen worden genoemd [115]); één van haar *Agniese*, gehuwd met *Elyas van Woudenberg*, noemt op 23 juni 1339 heer *Herbaren van Riede* haar neef [116]).

De kinderen ***van*** *Langherake* zijn de kinderen van *Wouter van Langherake*, vermeld 1283-1298, zoon van heer *Wouter* heer *van Goye, van Haghensteyne en van Langherake*, vermeld 1253-1277, en gehuwd met een dochter van heer *Herbaren van den Berghe*. *Wouter van Langherake* heeft een broer gehad wiens beide zoons tussen 13 12 en 13 14 zijn overleden, zodat zijn kinderen de enige manlijke leden van deze groep vertegenwoordigen [117]).

Godscalck van der Merwede is een kleinzoon van heer *Godescalc van Merwede*, vermeld 1258, wiens weduwe *Mabilia* hertrouwt met heer *Ghiselbert de Goye* en, opnieuw weduwe, op 13 juli 1288 testeert, hierbij geassisteerd door heer *Johan van Herkele (Arlcel)* en haar zoons *Jan* en *Daniel van der Merwede*. Het is waarschijnlijk, gezien de eerste getuige, dat *Mabilia* uit de *Van Arkel*-groep stamt en gezien het hiervoor gestelde bij de tweede en derde partij, waarvan de eerste partij een neef is, uit **de** tak *Van den Berghe* [118]).

Dit wil zeggen dat de moeder van heer *Herbaren van Riede* een dochter van heer *Herbaren van den Berghe is*, maar <impliceert tevens dat Jan van *Boenswart* een zoon van deze laatste zou zijn. Zou hij n.l. een kleinzoon zijn geweest, dan moesten in de zolen oak de magen van moederszijde worden genoemd, wat nu niet het geval is. Mogelijk heeft zijn dood tin de periode 1300 tot 1304 plaatsgevonden, in welke tijd het kasteel te Schoonhoven belegerd is, bij welke gebeurtenis de heren ***van den Berghe***, het nabij gelegen Bergambacht, betrokken geweest kunnen zijn.

Heer *Herbaren van Riede* is baljuw van Zuid-Holland tussen 1337 en 1345 en behoort tot de kring van adelen, die wij zouden mogen omschrijven als 's Graven raad voor dit gebied [119]). Het behoeft dan ook geen verwondering te wekken, dat hij in 1351 tot de Hoekse partij blijkt te behoren, zoals in het begin van deze paragraaf is vermeld. De eerste maal dat heer *Herbaren* als ridder voorkomt, is op 21 december 1315 als borg voor de heer van Althena, bij de huwelijks-

111) Van Mieris, charterboek, deel 11, blz. 225.
112) Ch. M. Dozy, De oudste stadsrekeningen van Dordrecht, blz. 82.
113) Leenkamer.Holland, inv. nr. 6, f. 6v.
114) H. J. Smit, De rekeningen der graven en gravinnen uit het Henegouwsche Huis, blz. 149 en 150.
115) W. J. Groesbeek, Van Liesveld, De Nederlandsche Leeuw, 1952, kolom 274 e.v.
116) Nassau Domeinarchief 11. inv. nr. 774.
117) P. G. F. Vermast, De Her& van Goye, De Nederlandsche Leeuw, 1950, kolom 245 tot en met 248.
118) Idem, 1949, kolom 340 en 341.
119) Als noot 114, blz. 172, 228 en 229.

voorwaanden tussen diens zoon en dochter van de vrouwe van Putten [120]).

Zijn achterneef *Herbaren van Riede* is van 1387 tot 1392 dijkgraaf van de Grote Zuid-Hollandse Waard, welke functie van 1398 tot 1400 vervuld wordt door *Aernt van Riede* [121]).

Alvorens conclusies over Pendrecht te trekken in verband met het ambacht Rhoon, dienen wij ons te verdiepen in een ambachtje dat er aan de noordzijde aan grenst.

§ 4. Het Kortambacht,

Bij de reeds eerder vermelde hoefslagen van de verdronken Riederwaard op 19 mei 1376 wordt genoemd het Cortambocht, groot 64 mongen. Op 25 februari 141 1 geeft de heer van Putten het recht uit om een deel van het ambacht van de Zijtwin of het Kortambacht te bedijken [122]). Dit houdt verband met de herdijking van het meest westelijke deel van Rhoon tegen het land van Poortugaal-Zwaardijk en Oud Rhoon aan, waarbij men kennelijk gebruik wil maken van het restant van de zuidelijke dijk van 's Gravenambacht: de Groene dijk. De heer van Putten stelt echter als voorwaarde dat ten minste 20 gemet (= 10 morgen) bedijkt moeten worden. Deze bedijking is inderdaad uitgevoerd, maar breekt tien jaar later in en wordt opnieuw op 23 juni 1423 aan een consortium uitgegeven [123]). Het is de polder de Huiters, waarvan het noordelijkste deel nog de naam Kortambacht draagt en dat blijkens de negentiende-eeuwse gemeentegrens tot de heerlijkheid Rhoon werd gerekend. Deze grens zet zich naar het oosten voort langs de zuidelijke dijk van het in 1455 herdijkte deel van 's Gravenambacht, maar loopt dwars door het zuiden van de in 1580 bedijkte polder Kiesheid tot aan de Koedood.

Hieruit blijkt dat wij hier te doen hebben met een grens, die ouder is dan de herdijkingen en de oude noordgrens moet zijn van het Kortambacht. Het driehoekige stuk land in de Huiters is te klein voor het gehele Kortambacht en de acte van 25 november 1411 suggereert ook duidelijk een gedeeltelijke herdijking,

De grensomschrijving van 1411 geeft als belendingen in het westen het land van Poortugaal, in het oosten: Reymbrantsweer, ten zuiden: de heerlijkheid van Roden, ten noorden: de oude Zywinschen dijk. Reymbrantsweer is een perceel in 's Gravenambacht, de eigenaar ervan n.l. *Reymbrant Airntsz.* wordt op 28 'maart 1393 een deel van de oord van 's Gravenambacht toegewezen [124]). Het Kortambacht is dus een smalle strook tussen Rhoon en 's Gravenambacht, zich uitstrekkende van het land van Poortugaal tot aan of voorbij de latere Koedood. Dat wil zeggen gemiddeld 2¼ km. lang en 300 meter breed, of eventueel nog langer en smaller. Dat dit Puttense ambachtje opgegaan is in het ambacht Rhoon kan alleen verklaard worden door aan te nemen dat de heren van Rhoon het ambachtje in leen van Putten hebben gehouden. Na de ondergang van de Riaderwaard is het weer teruggevallen aan de heer van Putten, vandaar de acten van 25 november 141.1 en 23 juni 1423. Nadat Rhoon successievelijk in de vijftiende- en zestiende eeuw herdijkt was, hebben de heren van Rhoon dit leen man Putten weer teruggekregen of (geüsurpeerd in een periode dat de 'graven van Holland

120) Heerlijkheidsarchief van Putten, inv. nr. 2.
121) Zie over hem: Jhr. H. A. van Foreest, Foreest en Hodenpijl, in De Nederlandsche Leeuw, 1957, kolom 199. De hier genoemde Gvsbrecht van Riede doet wat zijn voornaam betreft denken aan de tak, die ambachtsheer in Barendrecht was.
122) Heerlijkheidsarchief van Putten, inv. nr. 144, f. 98 en 99v.
123) Idem, inv. nr. 144, f. 151.
124) Idem, inv. nr. 144, f. 132.

tevens heren van Putten waren, Van vóór de ondergang van de Riederwaard is een Puttense laenaote van 23 maart 1368 waarbij de beide Beren van Rhoon een stuk veen in leen krijgen, dat (belend wordt ten noorden: het 's Gravenambacht, ten oosten: Kathendrecht, *ten zuiden:* Pendrecht en ten westen: de waterkering van Roden [125]).

Om dit land in het oosten aan Kathendrecht te laten grenzen, moet dit ambacht verder naar het zuiden uitspringen dan het 's Gravenambacht. Dit is inderdaad het geval bij de ambachtsgrens langs de latere Charloische Lagedijk, die als zuiver Puttense aangelegenheid in 1460 is <aangelegd. Wij komen dus inderdaad op dezelfde plaats, waar wij reeds in § 2 de grens tussen 's Gravenambacht en Kathendrecht hebben gereconstrueerd. Pendrecht blijkt zich dus verder naar het westen uit te strekken tot Rhoon, de waterkering tussen beide ambachten zet zich voort tot aan 's Gravenambacht. Het leen ligt dus in het verlengde van het Kortambacht of eventueel er binnen. Dit laatste lijkt waarschijnlijk, daar dit ambacht bij een lengte van 3 km. een breedte van gemiddeld 200 meter zou hebben, een breedte die overeenkomt met die van de strook grond door de heren van Rhoon geclaimd, binnen de polder Kiesheid. Het stuk veen zou dan liggen 'ongeveer dicht bij de latere Reedijk (Schulpweg). De omschrijving van het leen als een stuk veen zonder meer is in de betrekkelijk kleine Riaderwaard in 1368 vreemd vaag. In dit jaar zullen er toch geen onontgonnen delen meer aanwezig zijn geweest. Wij zullen er terdege rekening mede moeten houden, dat wij hier te doen (hebben met de tekst van een veel oudere leenacte, welke herhaald wordt.

Waarschijnlijk hebben wij hier te doen met het leen dat *Boudyn Heynricxz. van Duvelant,* vermeld op 3 februari 1243, houdt van de heer van Putten. In deze 'acte wordt ook in de grensscheiding in deze hoek gesproken over het veen, een terminologie die sterk herinnert aan die van de aote van 1368.

§ 5. Het ambacht van de vier hoeven.

Nakomelingen van *Biggo* blijken in het bezit te zijn van een ambacht, de vier hoeven genaamd. Op 6 mei 1282 is er sprake van 200 gemet land gelegen binnen de vier hoeven in Roden, strekkende vanaf de kerksloot van Peindreuht, welke op 1 oktober 1282 wonden omschreven als gelegen in de vier hoeven in Roden van de kerksloot ingemeten en op 14 mei 1329 wordt het ambaaht van vier hoeve land omschreven als liggende tussen het ambacht van Roden en het ambacht van Peindrecht [126]).

De op 1 oktober 1282 genoemde kerksloot zal dezelfde zijn als de kerksloot van Peindaeaht genoemd op 3 februari 1243, deze moet de grens vormen tussen de concessie van *Biggo* in 1199 en het ambacht Pendreaht, waarvan in dit jaar een van de begrenzingen is het kerkhof van Peydrech. Over dit kerkhof wordt in zestiende-eeuwse processen gezegd dat het verdronken is en dat Bet raait op het dorp Charlois, dus dat het ten zuiden van dit dorp ligt, gerekend vanuit het magnetische noorden. Dit wil zeggen ten zuiden van de plaats waar de Charloise lage dijk naar het noorden 'ombuigt, dus bijna op de grens van Kathendrecht en 's Gravenambacht. Het kerkhof moet dan ook vrijwel in de Koedood zijn verdwenen of gelegen hebben tussen dit water en de boerderij Heuvel-

125) Idem, inv. nr. 144, f. 215.
126) Het reeds eerder vermelde vidimus in het heerliikheidsarchief van Putten, inv. nr. 43. De acte van 1329 wordt hierin met onvolledige datum gegeven, n.l. „int jaer ons heren MCCC ende neghen". Uit Leenkamer Holland, inv. nr. 6, f. 62 en inv. nr. 22, f. 56 blijkt dat de woorden „ende twintich" zijn uitgevallen.

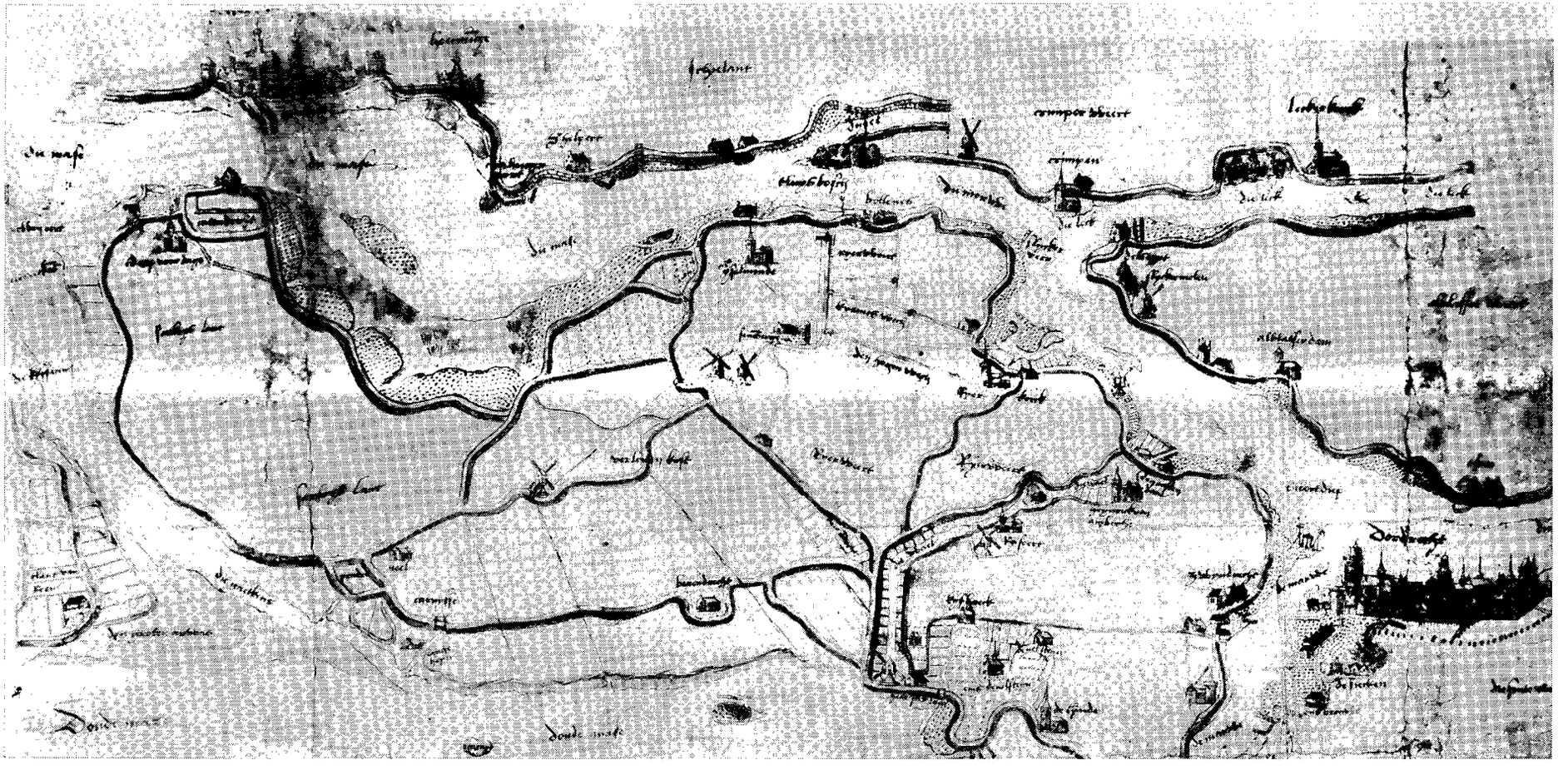

II. Het oostelijk deel van het eiland IJsselmonde naar een kaart in het Algemeen Rijksarchief, te dateren na 1496 (bedijking van de polder Ziedewij) en vóór 1529 (bedijking van de Hillepolder).

ctijn. De grens tussen Pendrecht en Rhoon wordt in deze processtukken genoemd het water de Gaetkens, waarvan de Koedood het (laatste restant is (zie kaart 11).

De gnoatte van bet ambacht de vierhoeven wordt bepaald doordat 200 gemet laad er binnen liggen, dat wil zeggen 100 morgen, die niet het gehele ambacht vullen, maar blijkens een aate van 14 mei 1329 er twee derde deel van zijn. Het geheel zal tussen de 120 en 150 morgen groot zijn geweest. Het gehele ambacht Roden is in 1376 voor 328 morgen in de verhoefslaging aangeslagen. Het moet dus veadeel.d zijn geweest in twee delen, waarvan het westelijk deel het grootst was.

Het oostelijke deel mogen wij houden voor het ambacht Peindrecht van *Boudewyn Heynricxz. van Duvelant* uit de acte van 3 februari 1243, hiervoor genoemd in het begin van § 2. Het strekt zich uit tot „mediam terram" bij de kenksloot van Peindrecht. Er bestaat geen #bezwaar tegen in de dertiende eeuw mediam terram te vertalen met het midden van het land en hierbij kunnen wij denken aan de strook land, de landscheiding, die tot en met Kathendrecht de Riederwaard in een noordelijke- en een zuidelijke helft verdeelde. De verkaveling in Pendrecht zal hier loodrecht op hebben gestaan, dus in noord-zuid richting hebben gelopen, een richting die uog grotendeels, bewaard is gebleven in de grens tussen Pendrecht en Carnisse. De kerksloot en landscheiding staan dus loodrecht op elkaar en waar zij elkaar bereiken is dus een vast punt, het meest oostelijke van de grensscheiding. Van hier loopt de grens tot aan de hofstad van vrouwe Wille (in westelijke richting dus). Er is hier kennelijk geen landscheiding meer, die tevens heerlijkheidsgrens is. Het eiland IJsselmonde verandert hier van karakter, naar het oosten een regelmatige ontginning aan weerszijden van een landscheiding, naar het westen ringpoldertjes die door middel van aandijkingen zich uitbreiden en aan elkaar groeien tot een grillig kavelpatroon. Hier is het land vanaf het einde van de twaalfde leeuw van drie zijden door het water aangetast. 's Gravenambacht en Kathendrecht hebben in deze tijd waarschijnlijk het noordelijke deel van de oude 'ontginningen verloren, n.l. de beide „oorden" die later weer buiten de Riederwaard zijn herdijkt, waarbij de merkwaardige doorlopende weren binnen- en buiten de Riederwaard ontstaan.

Aan de zuidzijde is Katendrecht niet aangetast, zodat de grens met de er zuidelijk van liggende ambachten Pendrecht, Carnisse en Barendrecht zich niet wijzigde: 's-Gravenambacht echter wel en een nieuwe dijk werd aangelegd, die iets noordelijker dan de oude landscheiding lag. Hierdoor bleef een smalle strook grond (buitendijks liggen tussen deze nieuwe dijk en de oude heerlijkheidsgrens. Het land ten zuiden hiervan met inbegrip van het meest westelijke deel van Pendrecht is verloren gegaan en pas na 1199 en voor 20 februari 1288, wanneer Riederwaard officieel dijkrechten krijgt, herdijkt [127]). Doordat hierbij de grens van Putten wordt hersteld, ontstaat het Kortambacht, dat dus binnen de bedijking van Rhoon ligt. De uude waal in de dijk tussen Rodenvelt en Ossekamp moet dus in de zuidelijke dijk van 's Gravenambacht liggen, mogelijk 'ongeveer ter plaatse van de Koedood of ten westen ervan in de polder Kiesheid.

§ 6. Het **ambacht Rhoon.**

Doordat in de tweede helft van de veertiende eeuw tegen de dijk man de Riederwaard de polders Zwaardijk en Oud Rhoon zijn bedijkt is dit deel van de oude dijk bewaard gebleven, evenals het aansluitende deel, dat de grens met het land van Poortugaal vormde. Hierdoor is de zuidelijke grens van de bedijking te benaderen. Het gehele gebied tussen het ambacht Pendrecht en het genoemde dijkrestant is 3 km. breed, de diepte vanaf het Kortambacht gerekend ongeveer 1250 meter, dit betekent een oppervlakte van oa. 375 'morgen, zodat de dijk een weinig naar het noorden moet hebben teruggebogen om aan de 328 morgen van de verhoefslaging te komen. De richting van de verkaveling is in de westelijke polder anders dan die wij tot nu toe in de Riaderwaard hebben aangetroffen.

Op 31 juli 1338 draagt *Jan die Smeder* aan de graaf 22 gemet land en de helft van een huis in leen op. Het land strekt zich van het westen uit vanaf de zeedijk naar het oosten tot aan de veendijk en wordt belend aan de noordzijde door *Boudyn Lem Gillisz.* en aan de zuidzijde door *Jan die Smeder* zelf met het Rughevoetsghatsweer [128]).

De percelen zullen hier straalsgewijs gelegen hebben, met de korte einden aan de min of meer rondlopende dijk: de veendijk is kennelijk de oude west-dijk van het ambacht de vier boeven. Het grafelijk leen zal dan ook in het noordelijk deel van de polder hebben gelegen.

Dat de oorspronkelijke ontginningen tussen Pendrecht en Ridderkerk in het einde van de twaalfde eeuw eveneens aan de zuidzijde verlies hebben geleden, lijkt waarschijnlijk, wanneer wij letten op de vorm van de Riederwaardse dijk die langs de Waal behouden is gebleven. Precies op de grens tussen Ridderkerk en Barendrecht sluit de Noldijk, die sedert 1333 na de afdamming van de Waal bij Heerjansdam de waterkering van de Zwijndrechtse Waard is, hier op de dijk aan.

Door de Stichting Bodemkartering te Wageningen is dicht bij de tegenwoordige Gebroken Dijk de oude dijk van de Riederwaard teruggevonden, de perceelsdiepte heeft hier dus circa 2250 meter bedragen. Het oppervlak van de Binnenlandse polder bedraagt 748 ha. = ruim 750 morgen, de verhoefslaging van Carnisse en de beide Barendrechten bedraagt in 1376 in totaal 675 morgen, zodat de perceelsdiepte in Carnisse en West Barendrecht kleiner geweest moet zijn dan die in de tegenwoordige binnenlandse polder, die hier gemiddeld 1250 meter bedraagt.

Carnisse of Carnesse wijst op een in het water vooruitspringend stuk land, welk water hier dus de Waal is. Ten zuiden van Barendrecht is de oorspronkelijke loop van dit water te herkennen in de verlande rivierarm de Zuidpoldersahe boezem. Op de grens van de Portlandse polder ligt nog een heel klein poldertje Carnisse en de Carnisse plaat (zie kaart III). Op 'deze plaats vinden wij in het brede water in het begin van de zestiende eeuw ook al een stuk land liggen dat zo heet (zie kaart 11). Dit moet de zuidpunt van het oorspronkelijke land Carnisse zijn, zodat de Waal hier inderdaad een grote meander naar het zuiden heeft gemaakt tot de bedding van de tegenwoordige Oude Maas. Het buitenland bij Heinenoord wordt aangeduid als Bet riet voor Pendrecht, een bewijs dat ook Pendrecht zich oorspronkelijk verder naar het zuiden uitstrekte.

De wisrechten in de Waal ten westen van Heer Jansdam (vanaf ver Avenwiel) tot aan den oert van Carnisse behoren aan de heer van Althena en liggen in bet langerak; hierop sluit de visserij van de heer van Putten aan, n.l. van de oert van Carnisse, langs Pendrecht en Heynkensoert tot het ambacht Putten op de grens met Hekelingen, deze ligt in het brede rak..

127) Archief Huis ten Donck, inv. nr. 354, f. 1.

128) Leenkamer Holland, inv. nr. 50, f. 97v.

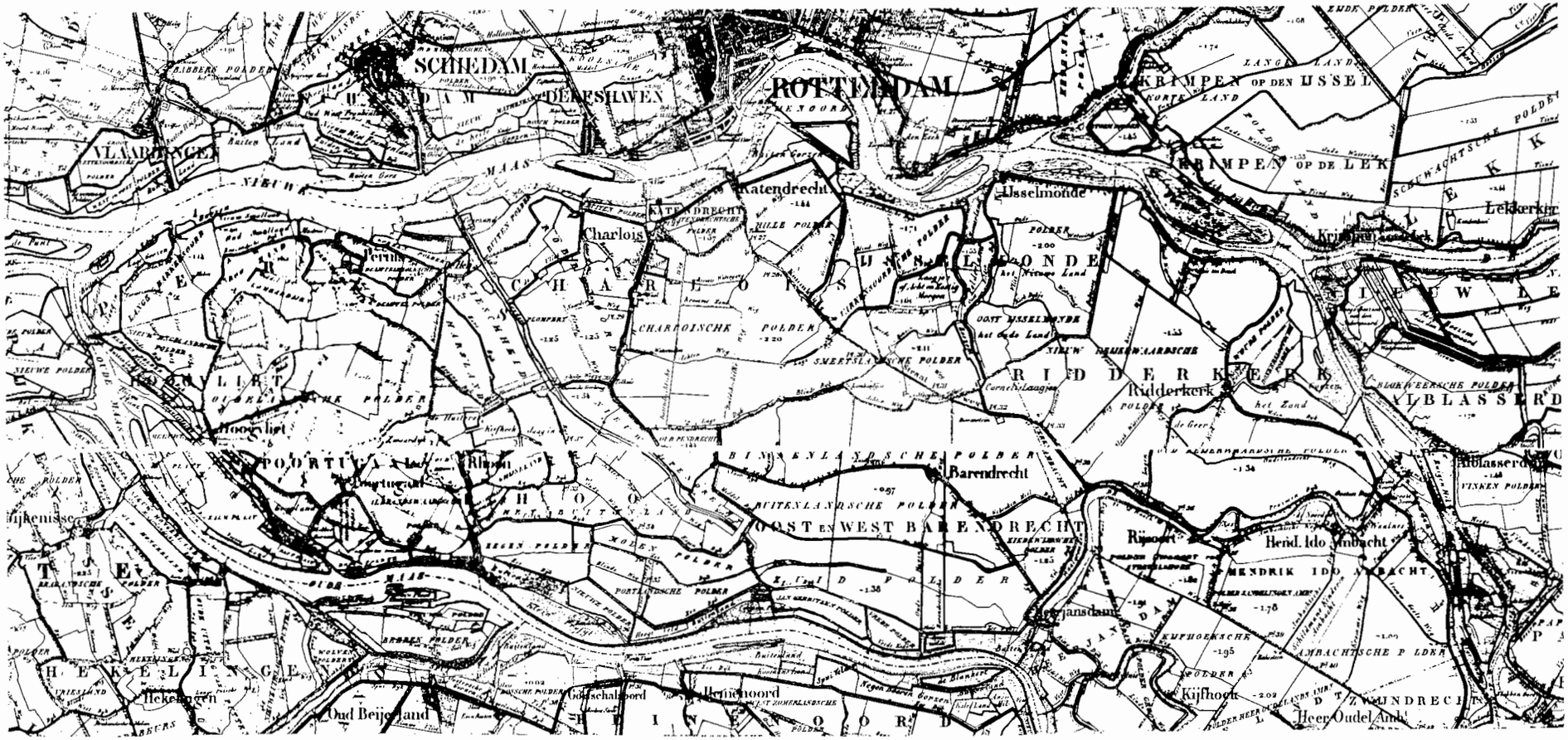

111. Het eiland IJsselmonde in 1867.

Wij zien dus *twee* rakken (rechte stukken rivier) gescheiden door de oort van Carnisse, waar dus inderdaad een bocht moet hebben gelegen [129]). Het brede rak is de zich verwijdende oude Waalloop, die mogelijk al het zuidelijk deel van Albrandswaard heeft aangetast, ten noorden van dit land liep oorspronkelijk een arm (od de hoofdstroom) van de Waal, die zich ten zuiden van Poortugaal verenigde met de Maas, welke stroomde door het midden van de Meeuwen- en Zalmplaat en de Welplaat.

Al met al zullen Pendrecht en Carnisse sedert het einde van de twaalfde eeuw de oudste ontginningen langs de Waal verloren hebben zien gaan en nog op 3 januari 1330 verkeren Carnisse en West Barendregt in nood van dijken: of dit tot het maken van inlagen aanleiding heeft gegeven blijkt niet [130]).

Op 6 juli 1272 blijken er nog 10 hoeven land in Carnisse te liggen [131]) en op 3 januari 1330 in West Barendrecht 8½ hoeve, samen dus 18½ hoeve of ruim 500 morgen. In de laatste verhoefslaging van Riederwaard tellen beide laatste ambachten nog maar 267 morgen in totaal, wat toch op wen belangrijk grondverlies wijst.

§ 7. De **ambachtsheren van Rhoon.**

1. *Biggo;* 'ontvangt op 21 januari 1199 ten behoeve van hem zelve als van zijn kleinzoons ten Zeeuwse reohte het land tussen het kerkhof van Pendrecht en Kathendrecht met ambachtsgevolgen, collatierecht en tienden, zoals reeds in het begin van dit opstel is medegedeeld, evenals dat op 22 februari 1240 het leen uit twee delen blijkt te bestaan, waaruit blijkt dat *Biggo* twee kleinzoons met nageslacht heeft gehad. Het is waarschijnlijk dat deze twee één vader hebben gehad en niet stamden uit twee broers, zij laten n.l. beiden een leenvolger *Boudijn* na, die naar dezelfde grootvader moet zijn vernoemd. Wij mogen dus stellen dat Biggo een zoon heeft: *Boudijn* (?), volgt 11.

11. *Boudijn,* † vóór 21 januari 1199, nalatende twee zoons:
    1. *Heynric van Duvelant,* volgt IIIa.
    2. *Willem van Duvelant,* volgt IIIb.

IIIa. *Heynric van Duvelant,* op 21 januari 1199 waarschijnlijk nog onmondig, leenman voor de helft van het land tussen het kerkhof van Pendrecht en Kathendrecht c.a., † vóór 22 februari 1240, nalatende een zoon: *Boudijn,* volgt IVa.

IVa. *Boudiin Heynric van Duvelantsz.,* wordt op 22 februari 1240 beleend met de helft van het land tussen het kerkhof van Pendrecht en Kathendrecht. Op 3 februari 1243 blijkt hij leenman te zijn van de heer van Putten met wie hij een scheiding maakt tussen hun ambachten [132]). Hij laat een zoon na: *Heynric,* volgt Va.

Va. *Heynric Boudijnsz. van Duvelant,* gaat op 6 mei 1282 een ruil aan met *Boudijn Willemsz. ute Duvelant,* waarbij hij aan deze 80 ghemet ambacht in het Oude land van Duvelant (op het tegenwoordige eiland Schouwen-Duiveland) afstaat en hiervoor 200 gemet land terug krijgt in het ambacht van de vier hoeven in Roden, in te meten vanuit de kerksloot. Op 1 oktober bevestigt hij nogmaals de transactie, waarbij hij stelt dat hij al zijn gehevende ambachten in het Oude land van Duvelant met de erbij behorende buitenlanden afstaat en dat hij voor elk gemet er 2½ gemet in de vier hoeven voor terug krijgt, in te meten vanaf de kerksloot van Peindrecht. Hij noemt nu *Boudijn Willemsz. ute Duvelant,* die in de vier hoeven zelf zijn tiendrechten behoudt: *Boudijn van Roden* [132]). Als hij zoons heeft 'nagelaten, dan zijn deze kinderloos gestorven en is zijn erfenis geheel in het bezit gekomen van een dochter, volgt VIa.

VIa. dochter, † vóór 24 maart 1315, nalatende een zoon *Heynric,* volgt VIIa.

VIIa. *Heynric van Liedekercke,* verkoopt de erfenis van *Heynric Boudijnsz. van Duvelant* aan *Hughe Borst,* welke transactie op 24 maart 1315 door de graaf wordt bevestigd, waaruit blijkt dat het hier nog steeds een deel van de leengoederen uit 1199 (betreft [133]). Hij is een van de hogere ambtenaren van het grafelijke hof, speciaal belast met het toezicht op alles wat de paarden vam het hof betreft, maar hij ziet ook toe in 1326 op de versterking van Mons. Sedert september 1328 is hij ridder en hij is overleden in of vóór 1347 [134]). Wanneer Boudijn van Roden zijn lenen verbeurd heeft, weet hij deze voor een deel in handen te krijgen, mogelijk mede als betaling voor bewezen diensten; op 8 januari 1321 doet hij afstand van deze goederen tegen een jaarlijkse uitkering van 50 lb. hollands per jaar, verzekerd op het scrodambacht van Dordrecht, welke uitbetaling in 1331 door de rentmeester van Zuid-Holland wordt verricht blijkens diens rekening [135]).

IIIb. *Willem ute Duvelant,* nog onmondig op 21 januari 1199. Hij laat een zoon na: *Boudijn,* volgt IVb.

IVb. *Boudijn Willemsz. ute Duvelant,* anders genoemd *Boudijn van Roden.* Zoals hiervoor reeds is vermeld verwerft hij van zijn achterneef Heynric Boudijnsz. van Duvelant 80 gemet ambacht in Duveland en staat daarvoor af zijn landbezit in de Vier hoeven, waar hij echter het tiendrecht behoudt. Op 31 juli 1311 verklaart hij samen met zijn zoon Pieter zich steeds te zullen houden aan de grensscheiding door graaf Floris V vastgesteld tussen het ambacht Kathendrecht en hun heerlijkheid van Roden [136]).

Hij heeft een zoon en twee dochters:

1. *Pieter,* volgt Vb.
2. een dochter, gehuwd met *Clays Gilmansz.* Deze laatste wordt op 21 mei 1322 vermeld als dijkgraaf van Roden [137]). Reeds eerder komt hij voor op 20 februari 1305 [138]). Hij is voogd geweest van *Lisebet,* de jongste dochter van zijn broer *Bertelmees Gillemansz.* en diens echtgenote *ver Badeloghe,* welke voogdij hij overgedragen had aan *Niclais van Ruvene,* wonende te Delft. *Lisebet* doet op genoemde datum haar intrede als non in de bij Delft gelegen abdij van Koningsveld, waarbij *Clays* als bloedverwant optreedt. Uit het feit dat hij de voogdij aan een Delfts poorter heeft overgedragen, kan men conclu-

129) Idem, inv. nr. 51, cap. 11, f. 15, inv. nr. 52, f. 446 en inv. nr. 239, f. 601.
130) Idem, inv. nr. 6, f. 65v.
131) Archief Sint Paulus abdij, inv. nr. 505, register A, f. 61v.
132) Heerlijkheidsarchief van Putten, inv. nr. 43.
133) Idem, inv. nr. 43. Het leen wordt omschreven als een deel van het „Prixambocht".
134) H. J. Smit, op. cit. blz. 57 en 58.
135) Leenkamer Holland, inv. nr. 6, f. 18.
136) Heerlijkheidsarchief van Putten, inv. nr. 41 en inv. nr. 144. f. 95.
137) Leenkamer Holland, inv. nr. 6, f. 26.
135) Archief abdij Koningsveld, inv. nr. 92.

deren dat hij elders woont, wat bevestigd wordt door zijn dijkgraafschap in Rhoon. Hij laat een zoon na *Boudijn van Roden Clays Gilmansz.*, die op 29 april *1352* aangesteld wordt als voogd over de kinderen van zijn neef *Boudijn van Roden*, ambachtsheer van Rhoon [139]).

3. een dochter, † vóór 30 juni 1319, op welke dag heer *Willem van Wendelnisse* als haar weduwnaar aan zijn tweede vrouw ver *Beli Jan Danckertsdochter* de visserij tussen de Wad en Dordrechtsmonde 'overdraagt [140]). *Willem van Wendelsnesse* wordt samen met o.a. *Gielis van Berendrecht* genoemd als 'ingeland in de Tiesselynswaard op 5 november 1303 [141]) ; Gielis blijkt hier het ambacht Weadelnesse te bezitten, dat na zijn dood als recht leen aan de graaf vervalt, van wien heer *Willem van Wendelnesse* het *op* 9 oktober 1321 koopt en die op 10 februari 1322 zijn tweede vrouw ver *Mabelie* tocht aan zijn ambacht te Waspyc [142]). Uit een acte van 18 juni 13 18 blijkt hij ambachtsheer te Munsterkerk te zijn [143]). Op 2 maart 1325 is zijn zoon uit zijn eerste huwelijk *Jan van Wendelnesse* hem in zijn ambachten opgevolgd [144]) en op 1 februari 1326 is zijn weduwe *Mabelie* hertrouwd, haar man *Coenraet van Oesterwijc* doet dan hulde voor haar aan de heer van Voorne voor de visserij tussen de Wael en Dordrechtsmonde, die aan deze leenroerig is [145]). Later draagt zij deze over aan haar zoon *Gillis van Wendelnesse* [146]), die in 1340 van zijn halfbroer *Jan* al diens leengoederen erft [144]).

Opmerkelijk is dat *Willem* oorspronkelijk geen ambachtsheer van Wendelnesse is (het latere Puttershoek), dat in handen is van *Gillis van Barendrecht*, die zelf geen ambachtsheer van Barendrecht is. Deze laatste is te houden voor een broer van *Willem* en wel ouder dan hij, gezien het feit dat Wendelnesse een recht leen is. Hij zou dan vernoemd zijn naar zijn grootvader van moederszijde, heer *Gillys van Barendrecht* ridder, vermeld in het derde kwart van de dertiende eeuw [147]), die zelf de zoon en opvolger lijkt van *Nicholaus van Berendrech*, ambachtsheer van West Barendrecht, vermeld op 18 februari 1264 [148]).

Heer *Gillys van Barendrecht is* in het begin van de veertiende eeuw opgevolgd door de kinderen van *Goedijn*, wiens aoon *Clauwaert* wij reeds in een vorige paragraaf ontmoetten, diens jongere broer *Jan Godijnsz.* wordt in 1311 vermeld, wanneer het stadsbestuur van Dordrecht een bolde stuurt met

> „een brieve in Berendrecht an *Jan Godijnsz.* dat hij te Dordrecht quaeme voer scepenen, want si met hem te spreken hadde van *Gillys* saken van *Berendrecht*" [149]).

139) Leenkamer Holland, inv nr. 48, f. 12v.
140) Idem. inv. nr. 90, f. 8.
141) Charters grafelijkheid.
142) Leenkamer Holland. inv. nr. 22, f. 13v. en 16v.
143) Handschriftenverzameling van' de derde afdeling van het Algemeen Rijksarchief, inv. nr. 512.
144) R. Rentenaar, Wendelnesse, in Mededelingen van de Vereniging voor Naamkunde te Leuven en de Commissie voor Naamkunde te Amsterdam, 1964, blz. 73-97.
145) Leenkamer Holland, inv. nr. 90, f. 8.
146) Idem, inv. nr. 90, f. 67.
147) Heerlijkheidsarchief van Barendrecht, inv. nr. 112, f. 9.
148) Idem, inv. nr. 85.
149) Ch. M. Dozy, op. cit. blz. 78.

Het meest waarschijnlijk is dat *Goedijn* een schoonzoon van heer *Gillys van Barendrecht ds*, het ambacht vererft ook later meerdere malen in vrouwelijke lijn; *Jan Godijnsz.* en *Gillys van Barendrecht* zijn dan volle neven, de laatste bezit te Barendrecht de smaltienden [150]).

De vader van heer *Willem van Wendelnisse* is *Gillis van Wendelnesse*, die in 1283 in leen houdt van Teylingen de helft van de visserij tussen Waelsmonde en Galchorde benevens 3 lb. uit de gehele visserij [151]). Dit is dezelfde visserij als hiervoren werd vermeld, wij zouden mogen zeggen de meerdere helft. De Van Teylingen's houden deze zelf in leen van de graaf, aan wie zij dus in 1283 is afgestorven, d.w.z. de leenhoogheid over het achterleen. Enkele jaren later ontvangt Catharina de Durbuy, weduwe van heer Aelbrecht van Voorne, deze goederen en wordt 'hiermede leenvrouwe van dit achterleen. De administratie van haar achterlenen en die van haar zoon, heer Gerard van Voorne, blijken niet altijd consequent gescheiden te zijn geweest en na haar dood in 1328 blijven enkele Teylingse lenen in de leenkamer van Voorne achter, zo ook deze visserij, hoewel de gehele Teylingse leenkamer weer aan de graaf terugkomt. Na de dood van vrouwe Machteld van Voarne, de dochter van heer Gerard, komt in 1372 de gehele leenkamer van Voorne aan de graaf, die gedurende een kwart eeuw als heer van Voorne blijft 'optreden, maar geen afzonderlijke administratie voor deze lenen aanlegt.

De andere helft van de visserij werd door de heren van der Merwede in leen gehouden van de heren van Amstel en na de moord op graaf Floris V, wanneer de Amstelse goederen aan de grafelijkheid zijn vervallen, van deze laatste. De van der Merwedes zelf hadden op hun [beurt 'deze visserij in achterleen gegeven aan *Gillijs van Wendelnesse* (hiervoor vermeld in 12.83) en na zijn dood aan diens zoon *Willem* [152]). Het is geen wonder dat in het einde van de veertiende eeuw het de klerken van de leenkamer niet helemaal duidelijk was, hoe deze zaak in elkaar zat.

Op 11 juni 1390 wordt de visserij omschreven als liggende in de Dubbel vanaf Dordrechtsmonde tot aan de Wale, aan de ene zijde begrensd 'door Dubbeldam, Myle en Putterhoec, aan de andere zijde door Zwijndrecht tot aan Barendrecht [153]).

Vb. *Pieter van Ernemuden*, hiervoor vermeld op 13 juli 1311.
Hij laat na een zoon; *Boudijn*, volgt VIb.

VIb. *Boudijn van Roden*, blijkt op 8 januari 1321 balling geweest te zijn, op welke dag *Heynric van Liedekerke* afstand doet van diens goederen binnen Riederwaert gelegen, zoals reeds is vermeld onder VIIa. Op 14 mei 1329 wordt hij na overdracht door *Hughe Borstsz.* door de 'graaf beleend met twee derde deel van het ambacht van vier hoeve land, gelegen tussen de ambachten

150) Archief van de abdij van Egmond, inv. nr. 4, f. 77v. e.v.
151) Leenkamer Holland, inv. nr. 5, f. 88.
152) Nassau Domeinarchief 1, inv. nr. 703.
153) Leenkamer Holland, inv. nr. 51, cap. 2, f. 27v.

2. Gezicht op het kasteel te Rhoon, gezien vanaf de kerktoren.
Tekening door R. Roghman, 1646.
Gemeente-Archief Rotterdam.

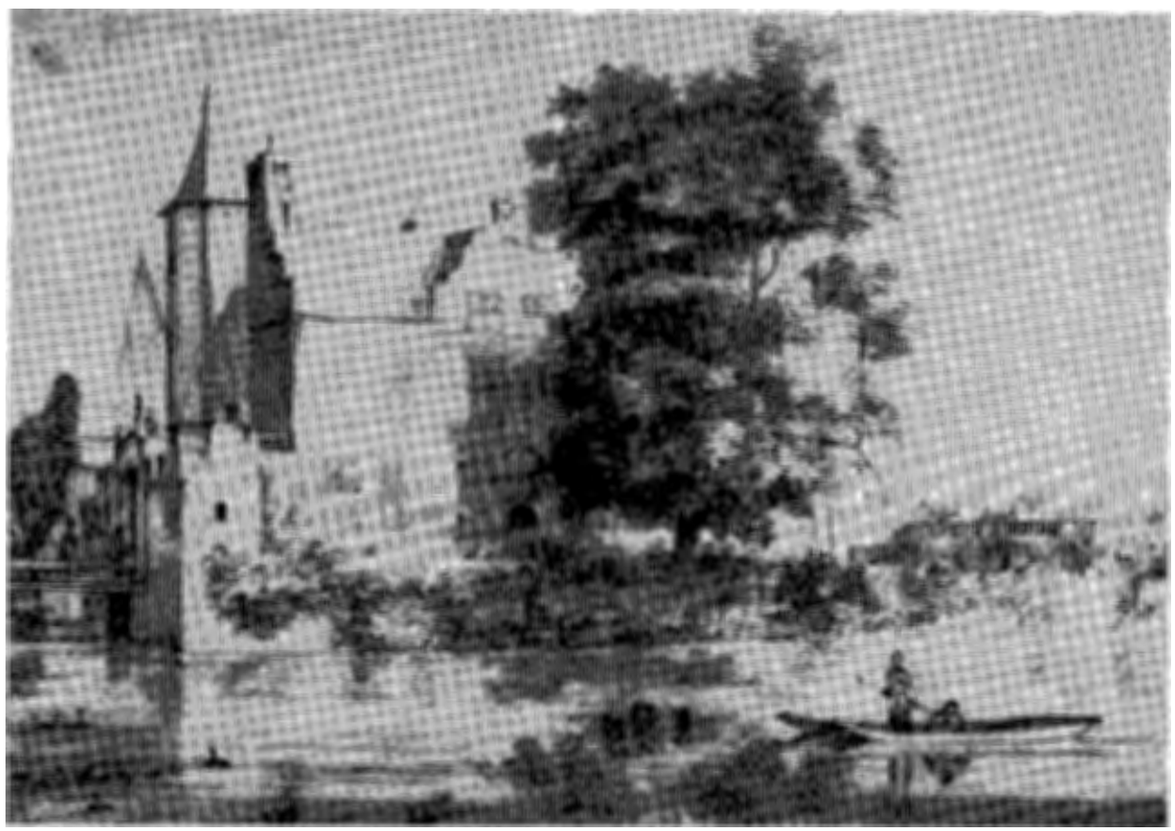

3. Het kasteel te Rhoon, gezien vanuit het zuiden.
'Tekening door R. Roghman, 1646.
Rijks-Prentenkabinet.

Roden en Paindrecht [154]). Hiermede heeft hij het gehele leen, omschreven in de acte van 1199, in zijn bezit gekregen. Het blijft echter een Zeeuws leen, zodat het later opnieuw verdeeld zal worden. Opmerkelijk is, dat hij in deze acte *Boudekijn* wordt genoemd, hij moet op jeugdige leeftijd zijn vader zijn opgevolgd of misschien zelfs na diens overlijden rechtstreeks zijn grootvader.
Op 19 december 1340 verklaren Pieter Oudelant Oudelantsz. en Hughe Monne heer Jansz. getuigen geweest te zijn toen *Boudijn van Roden*, de grootvader van de nu levende *Boudijn*, de scheiding tussen zijn goederen en die van heer Niclaus van Putte aan deze laatste overliet [155]). Dit is kennelijk dezelfde erfscheiding hier op 13 juli 1311 vermeld. Op 3 januari 1347 krijgt zijn weduwe jonkvrouwe *Alverade* de voogdij over haar kinderen toegewezen [156]), die op 29 april 1352 in handen wordt gesteld van *Boudijn van Roden Clays Gilmansz.* Op 6 maart 1373 is zij nog in leven en wordt dan jonkvrouwe *Alverade van Windelnisse* genoemd (zie hieronder).

Zij laten drie kinderen na:

1. *Pieter*, volgt VIIb.
2. *Boudijn Boudijnsz. van Roden*, wordt op 27 januari 1361 beleend met de helft van het land in Pendrecht met de tiende en het ambacht tussen het kerkhof van Pendrecht [157]). De inschrijving in het leenregister is niet meer dan een regest, dat als wij het vergelijken met de brief van 1 199 niet helemaal brandschoon is, er wordt nu n.l. gesproken van de helft van het land in Pendrecht enz. in plaats van de helft van het land beneden (infra) Pendrecht enz. Dat *Boudijn* en zijn broer elk met de helft worden beleend is zonder meer duidelijk.
   Op 7 oktober 1366 wordt een grensscheiding gemaakt tussen Putten en het gebied van de gebroeders *van Roden*, n.l. in het buitenland dat ligt langs de Waal ten noorden van Aelbrantswaard [158]). Dit kennelijk ter voorbereiding van de bedijking ervan, de polder Zwaardijk, waarbinnen 40 gemet land ligt, dat tot de heerlijkheid Rhoon behoort. Op 20 december 1369 is de bedijking nog niet tot stand gekomen en worden nog nadere bepalingen gemaakt [159]), maar op 26 maart 1393 is deze een feit en draagt *Boudijn* al zijn land in de nieuwe polder met het erbij horende buitenland aan Otto heer van Arckel in leen op, met de bepaling, dat het na zijn dood zal komen aan zijn moeder en hierna aan zijn zuster jonkvrouw *Beafrise van Ryswyck* [160]). Op 26 januari 1378 is hij aanwezig, samen met *Boudijn*, de zoon van zijn overleden broer *Pieter*, op een vergadering van ambachtsheren ter bespreking van de herdijking van de verdronken Riederwaard, waarbij de beide heren van Rhoon aanbieden een inlaagdijk in Pendrecht te maken, buiten hun kost, tot aan de molenwerf in Rolden [161]). Op 3 januari 1394 wordt hij nog vermeld [162]), maar op 30 november 1401 wordt *Ghysbrecht van Rijswijc* na het overlijden van zijn oom *Boudewijn van Roden* beleend met het leen van Arckel [160]).
3. *Beafrise*, gehuwd met *Engebrecht van Rijswijc*. Voor dit echtpaar zie: C. Hoek, Het voorgeslacht van Floris van Rijswijck, heer van Rijsoorde [163]).

154) Idem, inv. nr. 6, f. 62, te vergelijken met Heerlijkheidsarchief van Putten, inv. nr. 43.
155) Heerlijkheidsarchief Putten, inv. nr. 144, f. 95.
156) Leenkamer Holland, inv. nr. 47, f. 8v.
157) Idem, inv. nr. 50, f. 63v.
158) Heerlijkheidsarchief Putten, inv. nr. 144, f. 95.
159) Idem, inv. nr. 144, f. 97.
160) Afschrift tot 1940 aanwezig in het heerlijkheidsarchief van Rhoon.
161) Leenkamer Holland, inv. nr. 302, f. 25.

VIIb. *Pieter van Roden, is* ouder dan zijn broer *Boudijn,* in alle acten, waarin zij samen optreden, wordt hij n.l. steeds het eerste genoemd. Op 25 augustus 1360 tocht hij zijn echtgenote jonkvrouwe *Bely* aan zijn tienden, de mollen, het Jansschot en de visserij te Roden [164]).
Op 23 maart 1368 wordt hij samen met zijn broer door de heer van Putten beleend met een stuk veenland, zoals reeds is vermeld in de paragraaf over het Kortambacht. Eveneens zijn vermeld zijn activiteiten in verband met de bedijking van Zwaardijk en dat hij op 26 januari 1378 blijkt te zijn overleden.
Hij laat na een zoon: *Boudijn*, volgt VIII.

VIII. *Boudijn van Roden Pietersz.,* wordt voor het eerst vermeld op 26 januari 1378, wanneer hij hoogst waarschijnlijk nog onder voogdij van zijn oom staat. Op 2 januari 1380 wondt hij (beleend met de helft van het land in Paindrecht tussen het kerkhof enz. met bijbehorende rechten, afkomstig van zijn vader *Pieter* [165]). Wanneer de polder Zwaardijk inbreekt maken de beide *Boudijn*'s een inlaagdijk, waardoor de 40 gemet land, dat tot hun gebied behoort, als zelfstandig poldertje overblijft. Op 7 november 1393 verklaart de graaf dat beide heren dit poldertje in leen houden met de tienden, de hoge en de lage heerlijkheid en geeft aan *Boudijn van Roden Pietersz.,* die op dat ogenblik de oudste tak van de familie vertegenwoordigt, het dijkgraafschap [166]).
Hiermede is een hoge heerlijkbeid 'ontstaan, 20 morgen groot, gedeeld door twee ambachtsheren, terwijl de oorspronkelijke heerlijkheid binnen de Riederwaard geheel is geïnundeerd. Op 3 januari 1394 'draagt hij 3 morgen min 1 hond land, gelegen in dit ambachtje aan de graaf in leen op, benevens 3 morgen 1 hond land bij het huis te Roden, genaamd het land tegen den Damme, aan welke lenen hij zijn echtgenote *Willem* tocht [167]). Beide lenen worden [belend door zijn oom, het is waarschijnlijk dat zij de enige bezitters van bedijkte grond binnen hun ambachten zijn. Op dezelfde dag draagt hij aan de heer van Arckel de oude toren van Roeden met de hofstede en alles wat binnen de buitenste cingel ligt in leen op [160]). Dit herinnert aan de oudste brief van 1199, waarin nadrukkelijk het recht tot bouw van een versterking, „castrum vel munitionem" wordt verleend. De plaats 'van dit kasteel is in de twintiger jaren vastgesteld door de toenmalige beheerder van het kasteel, n.l. ten zuiden van het oude wiel in de dijk tussen de polders de Meylle en Kiefhoek, waar de fundering van grote baksteen nog aanwezig was, welk terrein nu met griendbout begroeid is, Inderdaad komen op een kaart uit omstreeks 1530, aanwezig in het familie-archief van Egmond te Parijs, in

162) Leenkamer Holland, inv. nr. 52, f. 107v.
163) De Nederlandsche Leeuw, 1968, kolom 329-331.
164) Leenkamer Holland, inv. nr. 50, f. 55.
165) Idem, inv. nr. 50, f. 160.
166) Idem, inv. nr. 52, f. 93.
167) Idem, inv. nr. 52, f. 107v.

Rhoon twee kastelen voor, nl. een ter plaatse van het huidige kasteel onmiddellijk ten noorden van de kerk en een ten oosten ervan bij de genoemde dijk. Dit laatste maakt een grotere indruk dan het eerste (afbeelding 4). Begin april 1572 (brandt het kasteel van Rhoon af, gelijktijdig met dat van Heenvliet. Beide 'branden zijn 's nachts te zien vanaf het kasteel Honselersdijk te Naaldwijk, welks kastelein het vermeldt in een schrijven aan de vrouwe van Aremberg. Er is dan slechts sprake van één kasteel.

Het ontstaan van het tweede kasteel zal te stellen zijn na 1454, wanneer er vijf heren in Rhoon zijn en vóór 1483, wanneer door het overlijden van vier van deze broers het bezit weer in één hand komt en hierna niet meer als Zeeuws leen wordt uitgegeven. Dit tweede kasteel zal moderner geweest zijn dan het veel oudere en de functie van dit laatste hebben overgenomen. Wanneer dit reeds in de eerste helft van de 'dertiende eeuw tot stand is gekomen, is het zeer waarschijnlijk een toren op een motte geweest, waardoor het de overstroming van de Riederwaard 'overleefde, maar behoorde daardoor tot het minst comfortabele kasteeltype. Het zal in het midden van de zestiende eeuw verdwenen zijn.

Boudijn krijgt op 7 april 1399 van de graaf een vrijgeleide, zodat hij dan in politieke moeilijkheden schijnt te verkeren [168]; dit is de laatste maal dat hij vermeld wordt.

Hij laat een zoon na: *Pieter,* volgt IX.

1x. *Pieter van Roden,* wordt op 25 mei 1411 door de graaf met al de lenen van zijn vader 'beleend, waaronder ook de lenen van Arkel vallen, daar dit geslacht zijn goederen heeft verbeurd en diens achterlenen aan de graaf moeten worden verzocht [169]. Bovendien 'omvat dit ook de helft van het oorspronkelijke leen van 1199, afkomstig van zijn oudoom *Boudijn Boudijnsz, van Roden.* Op 18 juli 1420 en op 12 november 1430 verheft hij deze lenen met ledige hand [170]. Het leen wordt nu steeds omschreven als de helft van het land van Pendrecht enz. in plaats van het hele (tweemaal de helft) van het land beneden (infra) Pendrecht. Hierdoor ontstaat de onjuiste traditie dat Rhoon de helft van Peadrecht is.

Zijn vader is reeds vóór 28 'oktober 1408 overleden, op welke dag *Dirc Zay Vranckenz.* door de graaf wordt aangesteld als voogd over zijn kinderen [171].

Op 25 mei 1411 geeft *Pieter Boudijnsz. uut Duvelant,* heer van Roden, de polder de Meylle ter bedijking uit, waarmee het meest westelijke deel 'van de heerlijkheid wordt herdijkt tegen het kleine buitenpoldertje aan, dat vanaf deze tijd de naam Oud Roden draagt ter onderscheiding van de polder de Meylle, die Nieuw Roden wordt genoemd. Met deze bedijking is het kasteel weer binnen een gesloten polder komen te liggen. Deze ds nog eenmaal ingebroken, getuige het grote wiel ten noorden van het kasteel, en op 23 juni 1423 geeft de heer van Putten het Cortambacht, dat met Nieuwerooden is overstroomd, opnieuw ter bedijking uit [172]. Pieter verklaart nadrukkelijk in de acte 'van 25 mei 1411 deze bedijking uit te 'geven op advies van een groot aantal bloedverwanten, n.l. zijn oom *Dirc Zay Vranckenz.,* zijn neef

168) Leenkamer Holland, inv. nr. 304, f. 85.
169) Idem, inv. nr. 54, f. 77v.
170) Idem, inv. nr. 62, f. 213 en f. 126.
171) Idem, inv. nr. 308, f. 23.
172) Heerlijkheidsarchief van Putten, inv. nr. 144, f. 151.

Jan van Rijswijc (n.l. de zoon van zijn oudtante *Beatrice,* gehuwd met *Engebrecht van Rijswijc*), zijn neef *Florijs van der Boechurst,* gehuwd met een tante van hem, en *Jan van Roderijs Danelsz.,* eveneens gehuwd met een tante [173].

Dirc Zay Vranckenz. moet een broer van zijn moeder zijn, hij behoort tot een geslacht afkomstig uit Kethel, dat zich *Van Cattendijc* noemt, respectievelijk *Van der Lede* en *Van Spierincxhoec* of *Zay.* In de veertiende eeuw is het te Schiedam 'gevestigd, in de vijftiende eeuw te Katwijk, Rotterdam en Dordrecht. Het voert als wapen drie zesbladeren, welke al spoedig in drie zesbladige rozen veranderen.

Ook *Florijs van der Boechurst* stamt in vrouwelijke lijn uit dit geslacht, wat o.a. blijkt uit de grafsteen van *Vranck van der Boechorst,* overlieden op 22 januari 1463, in de kerk van Noordwijk. Het wapen van diens 'grootmoeder van vaderszijde is dat met de drie rozen.

Vranc Dirc Zaysz., de grootvader van *Pieter van Roden,* is schout te Kethel en is overleden omstreeks 1385 [174].

Ook Pieter zelf trouwt met een lid van dit geslacht, hij tocht op 28 februari 1414 *Adriaen Dierc Zayendochter van der Lee* aan zijn lenen [175]. Zij is een dochter van *Dirc Zay Goeswijnsz. van der Lede,* die in 1370 huwt met *Katerina,* bastaarddochter van heer *Dirc van Wassenair,* burggraaf van Leiden [176].

Op 3 mei 1437 wordt hij na overdracht door zijn achterneef *Joest van Rijswijc* (beleend met het leen afkomstig van zijn oudoom *Boudijn,* gelegen in het poldertje Oud Rhoon [160]. Hiermede heeft hij het gehele oude familiebezit weer in één hand gebracht, zij het dat het oostelijk deel van de heerlijkheid nog (geïnundeerd is. Opmerkelijk is dat hij als alias weer de oude naam *Ute Duvelant* voert. In alle leenbrieven wordt echter nog steeds vermeld, dat het leen ten Zeeuwse rechte wordt gehouden, zodat het na zijn dood in vijf delen uiteen valt.

Hij laat zes kinderen na:

1. *Boudijn van Roden,* wordt op 26 september 1454 beleend met een vijfde deel van de heerlijkheid c.a. benevens de Arkelse lenen, die niet ten Zeeuwse rechte worden gehouden, evenals de drie morgen min 1 hond en de drie morgen plus 1 hond land [177]. Hieruit blijkt dat hij de oudste zoon is, hij overlijdt kinderloos.
2. *Willem van Roden,* wordt op 1 augustus 1455 beleend met een vijfde 'deel van de heerlijkheid [178]. Na de dood van zijn broer *Boudijn* ontvangt hij een vierde van 'diens vijfde deel (dus een twintigste) op 4 'oktober 1465 en op 24 februari 1466 diens andere lenen [179].

Het is een onrustige periode in de geschiedenis van het 'geslacht *Van Roden,* de sententieregisters van het Hof van Holland getuigen ervan. Op 23 mei 1455 is een zaak aanhangig tussen *Jacob die Blote,* baljuw van Delfland, en de weduwe van *Pieter van Roden* en haar kinderen, n.l. *Vranck te* Dordrecht met zijn

173) Archieven van Kloosters te Leiden, inv. nr. 1548.
174) Rentmeestersrekeninzen van de domeinen, inv. nr. 228.
175) Leenkamer Holland, inv. nr. 54, f. 113v.
176) Zie C. Hoek, Het huis te Spieringshoek, Rotterdams Jaarboekie 1963, blz. 225-237.
177) Leenkamer Holland, inv. nr. 116, cap. Zuid Holland, f. 47v.
178) Idem, inv. nr. 116, cap. Zuid Holland, f. 20.
179) Idem, inv. nr. 117, f. 24 en inv. nr. 1172, f. 51.

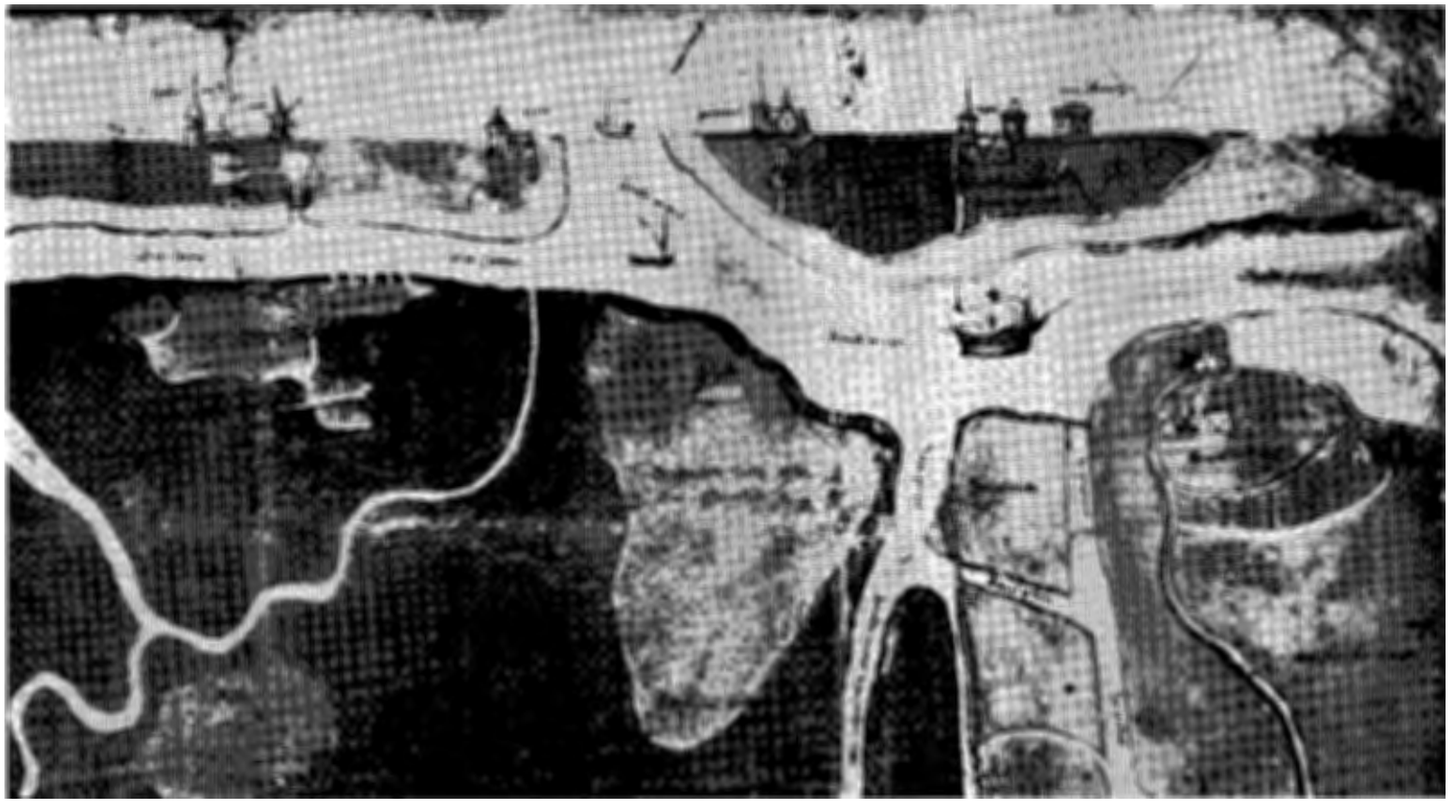

4. Detail van een kaart van de Beierlanden, circa 1530, afkomstig uit het familie-archief Van Egmond. Rechtsboven: de kerk en de beide kastelen te Rhoon.
Archives Nationales, Parijs.

5. Zegel van *Ziger van Riede,* provisor van de Grote Waard.

Tekening door A. van Buchell naar het origineel d.d. 22 december 1275.

Rijksarchief Utrecht, m.s. 358 1, f. 10v.

6. Zegel van heer *Herbaren* ***van Riede,*** ridder, origineel d.d. 20 juni 1345.

Gemeente-Archief Haarlem, inv. Enschedé deel 1, nr. 21.

7. Zegel van *Herbaren* ***van Riede,*** heer van Pendrecht.

Tekening door A. van Buchell naar het origineel d.d. 26 juli 1366.

Rijksarchief Utrecht, m.s. 357, f. 35v.

broers en zusters die de eerste partij in zijn bezit in Rhoon storen. Hierover wordt opnieuw geprocedeerd op 11 maart 1456, waarbij de broers *Willem* en *Pieter van Roden* genoemd worden [180]).

Op 30 juli 1457 zijn het de ingelanden van de polders van Zwedersdijck, Nieuw Rhoon en Cortambacht die klagen dat de kinderen van wijlen *Pieter van Roden* hun sluis in Nieuw Rhoon hebben dichtgegooid. Als de zaak op 19 september 1460 opnieuw voorkomt, blijkt o.a. dat de vijf broers onder elkaar constant ruzie hebben, met als gevolg dat de goederen van de genoemde ingelanden worden vernield [181]).

Op 13 juni 1458 zijn het heer *Vranck van Borsselen* als heer van Pendrecht en *Jacob van Gaesbeke* als heer van Putten die grensgeschillen met de gebroeders *van Roden* hebben [182]) en op 20 december 1465 procedeert *Adriaen van Spierinchoeck* tegen *Willem van Rolden* [183]).

Op deze laatste werpen processtukken van 6 september 1465 en van 20 december 1465 wel een schril licht als hij procedeert met zijn schoonmoeder, jonkvrouwe *Anna van Ostee en van Bruelis*. *Willem* is eind juli of begin augustus van dat jaar getrouwd, zijn bruid kreeg hierbij van haar vader 300 Beierse gulden contant en 40 lb. groot vlaams aan renten ten huwelijk mee. De bruidegom bracht een zelfde bedrag aan renten in en bewees zijn echtgenote als haar duwarie de helft van zijn goederen. Kort na het huwelijk begon *Willem* zijn schoonvader lastig te vallen, om de jaarrenten van zijn vrouw gekapitaliseerd contant te ontvangen. Deze was kennelijk bevreesd, dat baas geld in handen van zijn, schoonzoon niet veilig zou zijn, en weigerde. Toen het huwelijk zestien weken oud was, was de twist zo hoog opgelopen, dat *Willem* verklaarde dat als zijn schoonvader niet wilde betalen, hij zijn dochter maar weer terug moest nemen en, zond haar, begeleid door de pastoor van Roden en zijn knechts, naar haar ouderlijke woning. Haar vader stuurde haar echter onmiddellijk weer terug, maar toen zij bij het kasteel was aangekomen, bleek de valbrug opgehaald en de luiken gesloten, zodat de ongelukkige jonkvrouwe van Rolden aan de dijk molest blijven staan. Bovendien had haar man aan zijn onderdanen verboden om haar hulp te verlenen. Een en ander is kennelijk zijn schoonvader te veel 'geworden en deze is overleden, zijn schoonmoeder daagde hem voor het Hof van Holland, dat hem op 20 december 1465 tot de kosten van 'het proces veroordeelde en bovendien tot een alimentatie aan zijn vrouw, zoveel als haar staat dat vereiste [184]).

Op 20 'december 1466 procedeert *Willem* opnieuw voor het Hof, nu tegen de prior en convent van het regulierenklooster te Rugge bij Brielle. De in 1430 overleden *Clais Haen* had aan. het klooster, waar hij begraven was,, o.a. een rente, verzekerd op 4 gemet land, 'gelegen in Oude en Nyeuwe Rolden, nagelaten. *Willem's* overladen, broer *Boudijn* had reeds geweigerd deze rente te betalen, omdat het leenland was. *Willem*

180) **Hof van Holland, inv. nr. 464, f. 28 en** 132v.
181) **Idem, inv. nr. 465, f. 12 en** 224v.
182) **Idem, inv. nr. 465, f.** 98v.
183) **Idem, inv. nr. 468, f. 1.**
184) **Idem, inv. nr. 467, f. 13 en** 90v.

verklaart o.a. dat zijn voorouders een polder bedijkt hebben tussen Riederwaard en Putten, groot 40 gemet, die leenroerig is aan Arkel en dat zij de hoge-, middele- en lage heerlijkheid hebben bezeten. Dit verhaal is slechts ten dele waar, het Arkelse leen was slechts het aandeel van zijn oudoom *Boudijn Boudijnsz. van Roden*, de hoge heerlijkheid betrof slechts Oud Roden, niet Nieuw Roden [185]). *Willem* schijnt zich niet meer met zijn vrouw te 'hebben, verzoend, hij laat althans geen kinderen na.

3. *Vranck van Roden*, wordt op 1 augustus 1455 beleend met een vijfde deel van, de heerlijkheid [186]) en op 4 october 1465 met een twintigste deel, afkomstig van zijn broer *Boudijn* [187]).
   Op *15* juni 1474 ontvangt hij na de dood van zijn broer *Willem* het huis te Rolden met de hofstad, singels en (grachten en, het land buiten de Riederwaard, de lenen van Arkel dus [188]).
4. *Dirc van Roden*, wordt op 15 oktober 1455 beleend met eveneens een vijfde deel [189]) en later op 4 oktober 1465 met een twintigste deel van de heerlijkheid [187]).
5. *Pieter*, volgt X.
6. *Cathrijn van Roden*, wordt op 24 februari 1466 vermeld als zuster van *Willem* als eigenaresse van 'land in Oud Roden [179]).

X. *Pieter van Roden*, wordt op 1 augustus 1455 beleend met zijn vijfde deel [186]) en op 4 oktober 1465 met een twintigste deel [190]). Op 19 april 1474 koopt hij voor 10½ lb. groot vlaams het vierde deel van de heerlijkheid, afgestorven van zijn broer *Willem*, waarmee hij op 23 mei ten Zeeuwse rechte wordt beleend en tocht zijn vrouw *Margriet Gerijt Stormsdochter* [191]). Op 23 mei 1474 wordt hij ook beleend met het vierde deel, dat afgestorven was bij dolde van zijn broer *Dirck*, dat 'hij al op 20 juni 1471 van *Jan van Lessanen*, rentmeester van Zuid Holland heeft gekocht [192]) en, op 4 februari 1483 met de Arkelse lenen van zijn broer *Vranck*, die ook kinderloos was overleden [193]).
   Inmiddels vindt op 20 juni 1481 een merkwaardige trans-'actie plaats in de leenkamer: *Pieter* verklaart daar n.l. dat de heerlijkheid na de dood van zijn vader ten onrechte als Zeeuws leen is uitgegeven, waarover hij met zijn drie overleden broers veel twist heeft gehad en na hun dood heeft hij daardoor hun dellen terug moeten kopen. Hij legt nu oude brieven over, waaruit blijkt dat het nooit een Zeeuws leen is geweest, waarna hij 200 lb. groot vlaams betaalt en het leen als onversterfelijk leen krijgt [194]).
   Wij hebben gezien dat alle authentieke stukken, zeer nadrukkelijk van een Zeeuws leen spreken, inclusief de oudste brief van 1199. De bewijsstukken moeten falsificaties zijn, door of in opdracht van *Pieter* gemaakt. Bovendien als deze brieven echt geweest waren, waarom

185) **Idem. inv. nr. 469. f. 30 en** 81v.
186) Leenkamer **Holland, inv. nr. 116, cap. Zuid Holland, f.** 20v.
187) **Idem, inv. nr. 117, cap. Zuid Holland, f. 24.**
188) **Idem, inv. nr. 118, cap. Zuid Holland, f.** 23v.
189) **Idem, inv. nr. 116, cap. Zeeland, f. 21.**
190) **Idem, inv. nr. 117, cap. Zuid Holland, f. 24.**
191) **Idem, inv. nr. 118, cap. Zuid Holland, f. 23.**
192) **Idem, inv. nr. 118, cap. Zuid Holland, f.** 7v.
193) **Idem, inv. nr. 119, cap. Zuid Hollond, f.** 22v.
194) Idem, **inv. nr. 119, cap. Zuid Holland, f. 22.**

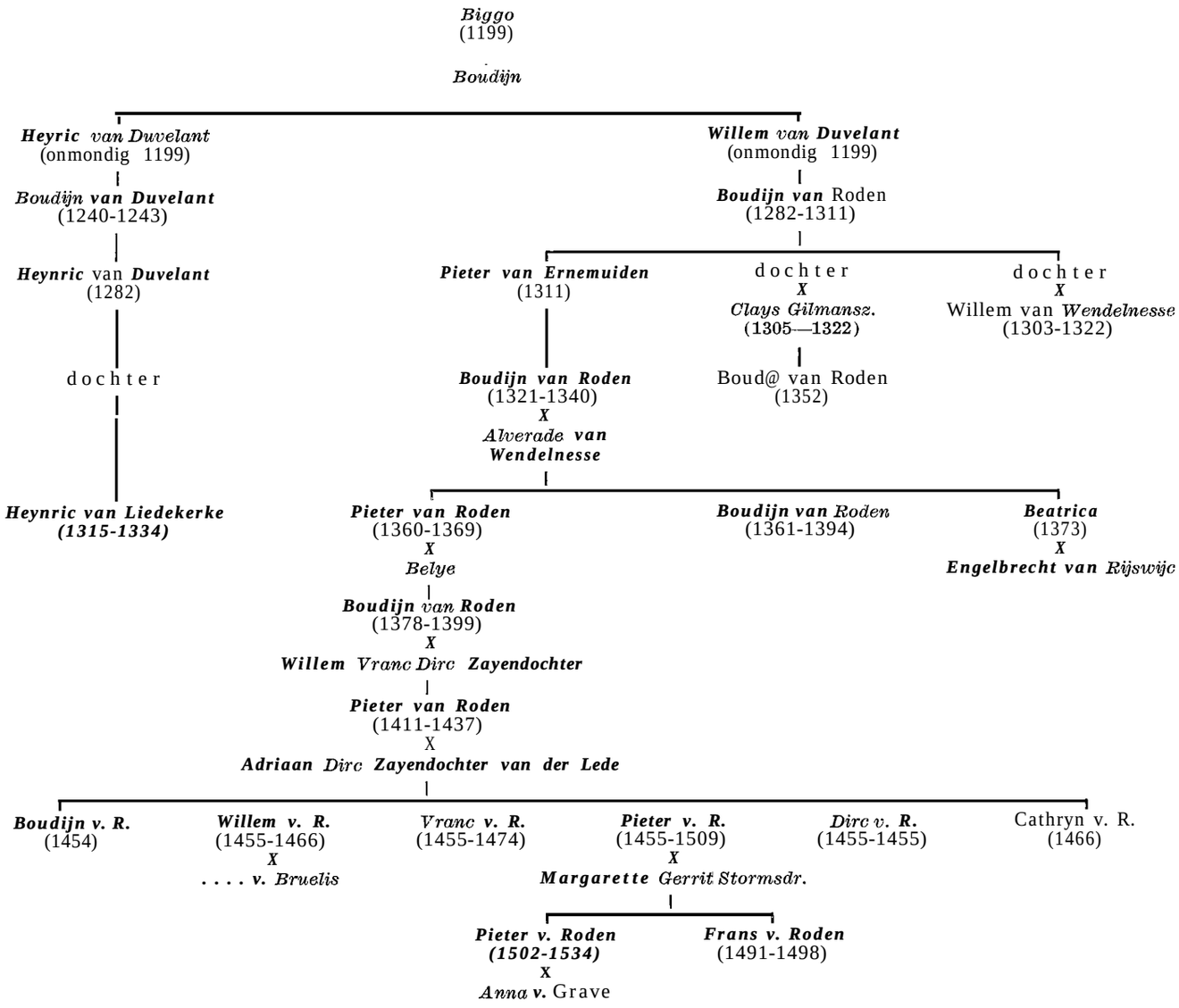

zou *Pieter* nog **200** lb. hebben moeten betalen? Tevens blijkt uit de vererving van de Arkelse lenen dat *Pieter een* van de twee jongste broers was:, dus zelf in 1455 niet tot leenopvolging gerechtigd zou zijn geweest.

Op 16 september 1497 is *Pieter* weer terug bij de leenkamer en doet weer het verhaal van de vergissing van het Zeeuwse leenrecht met 'alle misère vandien, nu had hij zijn leenbrief nog eens ingekeken en was hem gebleken dat er nu toch weer een fout in voorkwam, men had vergeten er in te zetten dat het een hoge heerlijkheid wals, zoals zijn voorouders deze meer dan tweehonderd jaar hadden bezaten [195]). Hij maakt van het kleine hoge heerlijkheidje van 20 morgen en de lage heerlijkheid van het land tussen het kerkhof van Pendrecht en Kathen-(dracht nu één grote hoge heerlijkheid. Tevens, koopt hij ook het laatste vierde deel, afkomstig van zijn broer *Vranck;* al met al betaalt hij op 6 oktober 1497 voor deze transactie 120 lb. groot vlaams, waarna op 11 oktober zijn belening volgt. Op 'deze dag vernieuwt hij de lijftocht van zijn vrouw; hij woont dan te Delft.

Op 4 februari 1461 geeft *Pieter* met zijn vier broers de polder Kiefhoek ter bedijking uit en na de dood van zijn broers volgen de pobders Jaagin, Ghyseland en Jan Cornelispolder, waarmee een belangrijk deel van de oorspronkelijke heerlijkheid is herdijkt.

Hij 'overlijdt op 28 juni 1509 en is te Rhoon begraven, [196]).

Hij heeft twee zoons:

1. *Pieter,* volgt XI.
2. *Frans van Roden,* wordt op 17 juli 1491 na overdracht door *Aernf Vranckenz.* beleend met de helft van het goed Pendrecht, het oude bezit van de *Van Riede's.* Daar hij minderjarig is, doet zijn vader hulde voor hem; zelf verheft hij zijn leen op 18 juni 1498 [197]).

XI. *Pieter van Roden,* wordt op 31 augustus 1502 na het overlijden van zijn broer *Frans* beleend met diens deel van Pendrecht [198]), de andere helft ervan verheft hij

195) Idem, inv. nr. 122, cap. Zuid Holland, f. 2 en 3.

196) Stukken in het verbrande heerlijkheidsarchief van Rhoon.

197) Leenkamer Holland, inv. nr. 120, cap. Zuid Holland, f. 28.

198) Idem, inv. nr. 122, cap. Zuid Holland, f. 28.

op 27 maart 1520 na overdracht door jonkvrouwe *Katharina Pietersdochter*, echtgenote van meester *Joest Sasbout* [199]). Hierdoor bezit hij niet alleen het gehele leen uit de acte van 1199, 'maar ook de ambachtsheerlijkheid Pendrecht als een hoge heerlijkheid.

Wanneer hij op 15 september 1520 voor het Hof van Holland procedeert tegen de Heilige Geestmeesters van Rhoon, verhaalt hij de geschiedenis van zijn ambacht als volgt:

De oudste heer is *Bouwen van Roen Heindricx*, door de graaf beleend met half Pendrecht in 1239 in Cathedra beati Petri, dus op 22 februari 1240. Dit is dus de ons bekende acte betreffende *Boudijn Heynricxz. van Duvelant*, die hier dus zonder meer de naam *„Van Roen"* krijgt!

Op hem volgt *Pieter Boudijnsz. van Roen*, *over* wie hij niets weet mede te delen en die ook wij uit geen enkel stuk kennen.

Hierop volgt *Boudijn van Roen Pietersz.* beleend op maandag na jaarsdag 1279, dat is dus 8 januari 1280, en nadat hij zijn goederen verbeurd had, opnieuw op dinsdag voor Sint Lambrechtsdag 1299, dat is op 15 september 1299 [200]). De tekst van deze laatste acte is bewaard gebleven in een afschrift, vervaardigd kort voor 1940 door T. A. van der Vlies in het heerlijkheidsarchief van Rhoon.

> „Wij, Jan, grave van Hollant, van Zeelant, heer van Vrieslandt ende Jan van Avennes, grave van Henegouwen, maken cont allen dieghenen, die desen brief sien sullen, dat wij ***Boudijn van Roden*** wijsen op sijn goet ende geven hem die heerlicheyt van Roden, hoge ende lage, ghelike ende al te houdene van ons tot sulleke leene als die oude hantveste inhout. Es dat sake dat sijn hant ende dat goet vorde stehet dan rechtes, dat hiet betone na den rechte van die lande. Gegeven in Zierixe's Dinsdaghe voer Sent Lambrechtsdach, in jar ons Heren MCC negen ende negentich" [201]).

Mogen wij aannemen dat de acte van 6 januari 1280 echt is, zij het gericht aan *Boudijn van Roden* (zonder patronimicum, hij wordt inderdaad genoemd tussen 1282 en 1311); die van 1299 kan dit onmogelijk zijn. De grafelijke kanselarij kende immers geen heerlijkheid Roden, slechts het land onder Pendrecht enz. Opmerkelijk is ook dat dit nu net de enige acte is, waarin over de hoge heerlijkheid wordt 'gesproken. Dat *Boudijn* een vader *Pieter* gehad zou hebben lijkt onwaarschijnlijk, zijn zoon *Pieter van Ernemuden* ontleent zijn naam veeleer aan de vader van zijn moeder. Wij zullen niet ver van de waarheid af zijn, als wij aannemen dat de oorkonde van 1299 zijn ontstaan te danken heeft aan het verzoek van de vader van *Pieter van Roden* om het „verzuim" in zijn leenbrief te herstellen op 16 september 1497.

KORTE MEDEDELINGEN,

De geschiedenis van het Overijsselse adellijke geslacht Stelling.

(LXXXVI, kol. 175 e.v.).

In kolom 187 van de lopende jaargang van dit maandblad uit Ds. J. W. Schaap de veronderstelling, dat de in 1451 genoemde „Joffer *Lutgart Wolter Stellings weduwe"* een lid van het geslacht *Van Essen zou* zijn geweest.

Bevestiging van dit vermoeden bad de schrijver kunnen vinden in de genealogie *Van Essen*, gepubliceerd in De Nederlandsche Leeuw LXXXIV (1967), waar in kol. 62 uitvoerige gegevens (met bronvermelding) over deze *Lutgardt van Essen* zijn opgenomen.

REDACTIE.

Het wapen van het waterschap „Electra".

Bij Koninklijk Besluit van 18 september 1969, No. 11 is aan het waterschap „Electra" een wapen verleend, waarvan de beschrijving aldus luidt:

„Gedeeld van goud en sabel, rechts gedrup-peld van keel, links van goud en beladen met een klimmende wolf van het een in het ander, getongd en genageld van keel; een schildhoofd van keel met drie ringen van goud, waarvan het (binnenste geschaakt is van negen stukken, sabel en zilver. Het schild gedekt met een gouden kroon van drie bladeren en twee paarlen".

Het overkoepelende waterschap „Electra" bemaalt met behulp van een groot dieselelectrisch gemaal, dat aan de rand van de voormalige Lauwerszee staat, het gehele westelijke deel der provincie Groningen.

Het gemaal heet „De Waterwolf" en deze naam vormde een voor de hand liggende aanleiding om een wolf als de voornaamste figuur in het wapen op te nemen. Dat het om een „waterwolf" gaat werd tot uitdrukking gebracht door het veld met (druppels te [bezaaien. Het veld is gedeeld van goud en zwart, voornamelijk om decoratieve redenen. Zo men wil kan 'men er ook een toespeling in zien dat het gebied zowel zand- als kleigrond kent. De kleur van de druppels werd rood en goud gekozen om een zo fraai mogelijk effect te krijgen.

Het schildhoofd symboliseert, dat het waterschap een overkoepelend orgaan is, dat niet rechtstreeks de grondgebruikers aanslagbiljetten thuis stuurt, maar dat volstaat met een jaarlijkse declaratie aan de waterschappen „Hunzingo", „Westerkwartier" en „Het Reitdiap", die deze bijdrage dan weer in hun eigen belastingheffing (moeten verwerken.

In feite is „Electra" dus een waterschap met slechts drie ingelanden. Dit is in beeld gebracht door in het schildhoofd drie gouden ringen aan te brengen als symbool voor de gesloten gemeenschap die elk dezer waterschappen vormt. Dat het om agrarische gemeenschappen gaat moet blijken uit het feit dat het binnenste dezer ringen verdeeld is in blokken: geïdealiseerd beeld der grondverkaveling.

De kroon op het schild is uitsluitend ter versiering toegevoegd.

MR. G. A. BONTEKOE.

VRAGEN EN ANTWOORDEN,

(de) Beyger. Gevraagd genealogische en heraldische bijzonderheden betreffende het Twentse riddermatige geslacht *(De) Beyger*, afkomstig van „dat grote huys to Beygheringh" (een Bentheims leen) in de buurschap Tilligte, kerspel Ootmarsum. Tot dit geslacht behoren:

a. *Herman de Beyger*, Utrechts ministeriaal, genoemd 1297.
b. (Diens broer?) *Ernst de Beyger*, Utrechts ministeriaal, genoemd 1304.

199) Idem, inv. nr. 124, cap. Zuid Holland, f. 17v.
200) Leenhof van Holland en West Friesland, inv. nr. 3, f. 37v.
201) T. A. van der Vlies, De eerste eeuwen van Rhoon, 1949, blz. 91.

C. Kinderen van de hierboven onder a vermelde *Herman de Beyger?:*

1. *Ernst (de) Beyger* knape, genoemd 1328-1346, tr. in 1333 *Kerstine von Wolflare,* waaruit *Werenbold,* geb. in 1334;
2. *Arnold de Beyger Hermanszoon,* in 1331 en 1354 vicaris in Oldenzaal. Een *Arnold de Beyger* was in 1333 getuige bij het aangaan der huwelijkse voorwaarden van het hierboven onder C, 1 genoemde echtpaar;
3. *Sweder de Beyger,* in 1333 eveneens 'getuige bij [bovengemeld 'huwelijkse voorwaarden.

Voorburg. W. ENTERMAN.

Grijp (LXXXVI 85). Mr. H. Hardenberg maakte mij opmerkzaam op het voorkomen van *Arend Gripe (Grijp),* richter te Ootmarsum op 27 juli 1365 en 23 maart 1366 (J. A. ten Cate, Het archief van vergadering en convent te Albengen, 's-Gravenhage, 1961, reg. 11 en 12, ook vermeld in Tijdrekenkundig Register, deel 1, 74 en 77); aangezien zijn zegels verloren gingen, valt geen enkele conclusie te trekken met betrekking tot het onderhavige geslacht *Grijp.*

Mr. H. D. de Vries Robbé schreef mij, dat *Willem Grijp* (A, IV) en *Geertruid Elshof* te Losser (attestatie van Enschede en Nordhorn) huwden op 23 febr. 1738; zij was de dochter van *Gerhard (Gerrit) Elshof,* burgemeester van Enschede (1738), die volgens A. Benthem Gz., Geschiedenis van Enschede en zijne naaste omgeving (pag. 217) gehuwd was met *Geesken Leurink* (zuster van *Alida Keller,* geb. *Leurink,* die volgens Nederland's Patriciaat, jrg. 1949, de dochter was van *Jan Leurink* en *Harbertje (Herberdina) Stroink*).

Tenslotte berichtte de heer W. Tenfelde te Lingen mij nog het volgende:

A, IV, 2: *Johannes Sfroink,* jur. student te Groningen 23 sept. 1763, te Lingen 15 januari 1764 en te Harderwijk 8 januari 1767.

D. *Anna Catharina Gryp,* geb. Nordhorn in 1645, † Lingen 27 april, begr. aldaar 29 april 1733, tr. Lingen in 1681 *Geerd Joan Brummeleuw,* geb. in 1644, † Lingen 4 febr., begr. aldaar 7 febr. 1732.

Uit dit huwelijk:

1. Jan Conraet ***Brummeleuw,*** ged. Lingen 20 sept. 1682.
2. ***Jan** Reinders **Brummeleuw,*** ged. Lingen 18 okt. 1684, leerling Latijnse School aldaar 5 nov. 1693.
3. ***Hermannus Jacobus Brummeleuw,*** ged. Lingen 17 febr. 1686, leerling Latijnse School aldaar 22 okt. 1694-1698.
4. ***Samuel Brummeleuw,*** ged. Lingen 10 okt. 1688, † Lingen 27 april, begr. aldaar 30 april 1692.
5. ***Anna Geertruyt Brummeleuw,*** ged. Lingen 26 juni 1690.
6. ***Samuel Brummeleuw,*** geb. Lingen 25 juli, ged. aldaar 27 juli 1692.

Gezien de voornamen der kinderen, in het bijzonder nr. 2, is zij dus mogelijk een dochter van *Reiner Griep* en *Fenne Ottinck* (B, I).

Catharina Grieps (Gryp), geb. te Nordhorn, † Lingen 21 sept., begr. aldaar 23 sept. 1720, tr. Lingen in okt./nov. 1680 *Johannes Probsting,* preceptor en organist te Lingen, † Lingen 19 sept., begr. aldaar 23 sept. 1720.

Uit dit huwelijk:

1. Hermannus ***Probsting,*** ged. Lingen 13 aug. 1681, leerling Latijnse School aldaar 1691, student te Linzen 7 mei 1698, droeg 15 juni 1700 in het openbaar voor: Dissertatio philosophia de mundi extensione finita, deed 25 sept. 1703 als theoloog examen voor de classis Lingen.
2. ***Aleyda Barbara Probsting,*** ged. Lingen 6 sept. 1684.
3. Jan ***Hindrick Probsting,*** ged. Lingen 3 april 1686, leerling Latijnse School aldaar 4 sept. 1693, student te Lingen 5 dec. 1705, tr. le Lingen 30 januari 1726 ***Lamina de Rhode,*** j.d. van Appingedam; tr. 2e Lingen 18 mei 1726 ***Martha** Corgelon,* van Weener (O.-Fr.), weduwe van N. ***Stoves.***
4. ***Gerrit Engbers Probsting,*** ged. Lingen 12 dec. 1688, † aldaar 17 sept. 1689.
5. ***Ernst** Engelberts **Probsting,*** geb. Lingen 4 okt., ged. aldaar 7 okt. 1690, leerling Latijnse School te Lingen 30 juni 1700, theol. student aldaar 1704/'05, deed 9 nov. 1709 als candidatus ministerii examen voor de classis Lingen.
6. ***Hindrick** Geerhart **Probsting,*** geb. Lingen 20 juni, ged. aldaar 22 juni 1692, leerling Latijnse School aldaar 18 juli 1701, student te Lingen in sept. 1707, predikant te Kanhusen (O.-Fr.) 1714, te Wirdum (O.-Fr.) 1715 en te Middelharnis 1721—'26.
7. ***Jan** Wilhelm **Probsting,*** geb. Linzen 4 mei. ged. aldaar 9 mei 1696, leerling Latijnse School te Lingen 16 sept. 1705, student aldaar 3 januari 1714, † Lingen 1 dec., begr. aldaar 5 dec. 1716.
8. ***Ernst** Henrick **Probsting,*** geb. Lingen 5 mei, ged. aldaar 11 mei 1698, † Lingen 18 mei, begr. aldaar 21 mei 1698.

22 nov. 1689 is Otto Wesken aan *Gerd Jan Grijp 32* rijksdaalders schuldig (Staatsarchiv Osnabrück, Rep. 950 I Amtsgericht Lingen nr. 43, pag. 144a, 145).

7 juni 1695 huwden te Lingen *Reindert Gryp,* j.m. van Hesepe, en *Anna Hengenas,* uit Wachendorf.

's-Gravenhage. MR. O. SCHUTTE.

van Oost (LXXIX 104, 324-325). In het tijdschrift „Vlaamse stam", jrg. 5, nummer 3 (juni 1969), blz. *31, deelt B. de Keijzer, Dr. Kuyperlaan 50 te Schiedam, mede, dat de in kol. 324 van „De Nederlandsche Leeuw", jrg. 1962 onder I vermelde stamvader *Gillis van Oost* in aug. 1626 verzocht te worden toegelaten tot lidmaat der Hervormde kerk te Ct. Maartensdijk, nadat hij omstreeks 3 [maanden tevoren om het geloof uit Vlaanderen was gekomen (Acteboek Ned. Herv. Kerk St. Maartensdijk), en dat zijn echtgenote was genaamd *Magdalena Puybroek.*

Voorts wondt aldaar medegedeeld, dat de drie zonen van voormeld echtpaar, t.w. *Jan Gillis* en *Maljaert,* bij hun huwelijken worden vermeld als j.m. geboortig van Thielt in Vlaanderen.

REDACTIE.

INHOUD VAN DIT NUMMER.

Bestuursberichten. — Aanwinstenlijst der bibliotheek. — De oudste heren van Rhoon. Een bijdrage tot de geschiedenis van enkele geslachten, gegoed in de verdronken Riederwaard, door C. Hoek. — Korte mededelingen: De geschiedenis van het Overijsselse adellijke geslacht Stelling; Het wapen van het waterschap „Electra". — Vragen en antwoorden.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,

BESCHERMHEER Z.K.H. DE PRINS DER NEDERLANDEN

Dit blad verschijnt maandelijks en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.

Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maandblad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur Mr. W. W. van Valkenburg, *„Nijenstede", Backershaegenlaan 70,* Wassenaar.

De jaarlijkse contributie (abonnement) ad *f* 25,— gelieve men steeds vóór 1 februari te voldoen door storting op postrekening no. 20910 ten name van de penningmeester van het Genootschap te 's-Gravenhage.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur, gelieve men te richten tot de Secretaris Dipl. Ing. A. Corts, ***Louise de Colignylaan 18, Oegstgeest.***

Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan het Bureau van het Genootschap, *Bleyenburg 5,* 's-Gravenhage.

Betalingen aan de Bibliotheek dienen te geschieden op postrekening no. 487073, ten name van de Bibliotheek van het Genootschap te 's-Gravenhage.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

No. 10 **LXXXVIe Jaargang** **oktober 1969**

Het bestuur geeft met leedwezen kennis van het overlijden van Mevrouw Dr. M. L. A. C. H. F. van Rijckevorsel geb. Freiin von Fürstenberg, sedert 1959 gewoon lid van het Genootschap.

Tot lid zijn benoemd: **Voorgesteld door:**

R. DONIA, *Keizersgracht 556, Amsterdam-1002.* — R. MURRAY BAKKER ALBACH, *Kloten/Zürich (Zwits.).*

W. C. L. GRAMKOW, *Elizabeth House 301, Park Drive, Port Elizabeth (Z.-A.).* — Dr. P. W. DE LANGE, *Hilversum.*

Mr. F. R. STOK, *Robertaland 10, 's-Gravenhage-2020.* — Mr. 0. SCHUTTE, *'s-Gravenhage.*

D. L. TROOST, *Langedam 6, Strijen (Z.-H.).* — G. J. VERMAAT, *Poortugaal.*

N. VANDERVEEN, *Kruisstraat 13a, Assen.* — Ds. G. VAN HALSEMA, *Schettens, post Bolsward.*

Adreswijzigingen:

Mr. C. P. BRIËT, 's-Gravenhage-2011, *Borneostraat 26.*

F. A. VAN DAM, Rotterdam-3001, *Schiedamse Vest 74.*

Mevrouw G. J. VAN OOSTRUM geb. VAN BODINCKHUYSEN-, 's-Gravenhage-2020, *Suzannaland* 218.

Mr. H. F. REYNVAAN, Velp (Gld.), *Zoulmanlaan 4.*

Drs. 0. D. J. ROEMELING, Leeuwarden-1. *Verlengde Schrans 85.*

H. J. VAN DER WAAG, Spijkenisse, *A. van Bronckhorstlaan 201.*

In memoriam Dr. R. F. P. de Beaufort.

Het bestuur van het Genootschap geeft met leedwezen kennis van het overlijden van het lid Dr, R. F. P. de Beaufort te Henschoten, die zich zeer verdienstelijk heeft gemaakt als kunsthistoricus.

Hij was sedert 1952 lid van het Genootschap en heeft van 1955 tot 1959 als bestuurslid de belangen van het Genootschap behartigd. Bij het 75-jarig bestaan van het Genootschap maakte de Heer de Beaufort deel uit van de commissie tot voorbereiding van de tentoonstelling in het Prinsenhof te Delft.

Wij betreuren zijn heengaan zeer.

Aanwinstenlijst der Bibliotheek.

Addington, A. C. The Royal House of Stuart. The descendants of King James VI of Scotland, James 1 of England. London [,1969]. dl. 1. *(Aangekocht.)*

Bockstal, H. J. De wapenramen van het kloosterpand der Minderbroeders te Oudenaarde. [Z. pl., z.j.]
(Geschenk van DL. F. L. L. M. Merckelbach.)

Bundel, Huldeblijk, opstellen aangeboden aan de genealoog Jan J. M. H. Verzijl bij gelegenheid van zijn zeventigste verjaardag op 25 maart 1967. Roermond, 1967.
(Geschenk van Drs. E. M. A. H. Delhougne.)

Cornet, J. W. G. en D. Langedijk. Leven en bedrijf van de gouverneurs van de koninklijke residentie 's-Graven-

hage 1813—1963. Hist. geneal. beschreven. ['s-Gravenhage, 1963.1 offsetdr.
(Geschenk van de Sectie Krijgsgeschiedenis en Ceremonieel van het Hoofdkwartier Kon. Landmacht.)

Dalen, A. G. van, A. J. M. van Nispen tot Pannerden. De Van Nispens en Bergh in de 18e en 19e eeuw. ['s-Gravenhage,] 1969. offsetdr.
(Geschenk van Jonkheer Mr. A. J.M. van Nispen tot Pannerden.)

Dronkers, J. M. G. A. De generaals van het koninkrijk Holland 1806-18 10. ['s-Gravenhage, 1968.1 offsetdr.
(Geschenk van de Sectie Krijgsgeschiedenis en Ceremonieel van het Hoofdkwartier Kon. Landmacht.)

Eisbein, W. K. Ich heisse Eisbein. Geschichte einer Familie seit 1294. [Oldenburg,] 1969.
(Recensie-exemplaar.)

Essink, H. B. M. Een onderzoek naar absolute rechten van de heren van Boxmeer, Haps en Halfsambeek; een bijdrage tot de rechtsgeschiedenis van de baronie of vrijheerlijkheid van Boxmeer & Sint Anthonis en het land van Cuijk. [Grave, 1968.1 *(Aangekocht.)*

Eijgenraam, B. D. Herinneringen aan Georg Jan Casper Cavaljé, geb. te Zwolle 10 Dec. 1824, overl. te Ede 13 mei 1905. [Ede, 1960.] *(Geschenk van de Schrijver.)*

Eijken, E. D. Inventaris van de verzameling handschriften toebehorende aan de Ver. tot Beoefening van Overijsselsch Regt en Geschiedenis. Zwolle, 1967. offsetdr.
(Geschenk van de Rijksarchivaris in Overijssel.)

Formsma, W. J. De archieven van de Hoge Justitiekamer in Groningen en andere gewestelijke rechterlijke instellingen tot 1811. [Z. pl., z.j.]
(Geschenk van het Rijksarchief in Groningen.)

Gedenkboekje der familie, uitgeg. door de „Vereniging der Familie van Oordt". [Z. pl.,] 1966. 77ste Jaarversl.
(Geschenk van de „Ver. der Familie van Oordt".)

[Graaf, J. de,] Markeregt van Wesepe. Kampen, 1967.
(Aangekocht.)

Grafschriften en andere genealogische en heraldische merkwaardigheden in en om de kerken tussen Flie en Lauwers. Leeuwarden, 1969. dl. V. Vlieland. Door D. Vermeulen. *(Recensie-exemplaar,)*

Grauwe 1 s, J. Regestenlijst der oorkonden van de landkommanderij Oudenbiezen en onderhorige kommanderijen. Brussel, 1967. dl. II en III. offsetdr. *(Ruil.)*

Grote, L. Die romantische Entdeckung Nürnbergs. München [,1967]. *(Ruil.)*

Hanninck, P. Inventaire des archives du château de Sainte-Marie-sur-Semois. Bruxelles, 1967. offsetdr. *(Ruil.)*

Hansotte, G. Inventaire des archives de la famille Briers. Bruxelles, 1967. offsetdr. *(Ruil+)*

Hansotte, G. Archives de la province de Liège: Maintenues et permissions d'usines. Bruxelles, 1967. offsetdr.
(Ruil.)

Heerlijkheden, Zeven. Over geschiedenis en volksleven der voormalige gemeente Schoten. Met bijdr. van A. Bicker Caarten, F. van Geldrop, Tj. W. R. de Haan enz. Den Haag, 1966. *(Aankoop.)*

[Hulshoff, A. L.] Markeregt van Losser. Kampen, 1967. *(Aangekocht.)*

Jaarboekje, 24e, [van de] Familie-gemeenschap „ter Laeck". ['s-Gravenhage,] 1968. gestenc.
(Geschenk van de Familie-gemeenschap „ter Laeck".)

Janson, E. M. C. M. Wassenaar, historische verkenningen, Bussum, 1967.
(Geschenk van het Bestuur van de Hist. Ver. „Oud-Wassenaer".)

Jansse n, L. Die Familien der Kirchengemeinde Middels (1684-1950). Aurich, 1966. gestenc. *(Aankoop.)*

Kalveen, C. A. van. De archieven van de Rijksuniversiteit te Utrecht. Utrecht , 1969. gestenc.
(Geschenk van de Rijksarchivaris in de prov. Utrecht.)

Kam, J. G. Waar was dat huis in de Warmoesstraat. [Amsterdam, 1968.1 offsetdr.
(Geschenk van de Samensteller.)

Keikes, W. H., H. T. Obreen. Workum, inventaris der archieven, Bolsward. 1966.
(Geschenk van Burgemeester en Wethouders van Workum.)

Kellenbenz, H. Sephardim an der Unteren Elbe. Ihre wirtschaftliche und politische Bedeutung vom Ende des 16. bis zum Beginn des 18. Jahrhunderts. Wiesbaden, 1958.
(Aankoop.)

Kölker, A. J. Inventaris van de archieven van de gemeente Haastrecht. Haastrecht, 1967. gestenc.
(Geschenk van het Gemeente-bestuur van Haastrecht.)

Laansma, S. Van Ellinckhuysen tot Ellinkhuizen. [Renswoude, 1969.1 offsetdr. *(Aangekocht.)*

Leeuwen, J. van, J. L. Berns, S. J. Fockema Andreae. De archieven van de Lands- en Gewestelijke Besturen in Friesland van de jaren 1795-18 13. [Met: Aanvulling. Z. pl.,] 1967-1968. 2 bdn. offsetdr.
(Geschenk van het Rijksarchief in Friesland.)

Macdonald, P. J. Willekes. The Macdonalds of the low countries. [Z. pl., 1964.1 gestenc.
(Geschenk van de Samensteller.)

Malherbe, D. F. du T [oit]. Stamregister van die Suid-Afrikaanse volk. Stellenbosch, 1966, 3de uitgebr. uitg.
(Aankoop.)

Mey, A. d e. Zin + inhoud van familiekunde. [Leuven, z.j.] *(Aankoop.)*

Moone n, W. Brunssum de eeuwen door. [Z. pl., 1952.1 *(Aankoop.)*

Mulder van Stellendam, R. J. De historische betekenis van het Barneveldse gemeentewapen. [Z.pl., 1969.1 Uit: Barneveldse Courant van 17 juli 1969.
(Geschenk van de Schrijver,)

Nerée, H. G. Ph. E. v [on]. Gesamtnachkommenschaft der fünf Söhne von Carl Philipp Mauve, * 19.5.1754, † 8.3.1821 ... und seiner Ehefrau Wilhelmine, geb. Möller, * 3.12.1760, † 9.5.1829 [acht Generationen] mit den derzeitigen Adressen, Stand 8. Juli 1966 (Ergänzungen bis 10.6.1967). Hamburg-Lokstedt, 1967.
(Geschenk van de heren H. Mauve.)

*Neu*ssim Wandel der Zeiten. Beiträge zur Stadtgesch. von P. Stenmans, J. Lange, N. Bömmels e.a. Neuss, 1969.
(Ruil.)

Noordhoff, L. J. Archieven van de ambtenaren van de waterstaat die binnen het gebied der tegenwoordige provincie Groningen en soms mede daarbuiten gefungeerd hebben in de eerste helft der 19e eeuw. [Z. pl.,] 1967. offsetdr.
(Geschenk van de Rijksarchivaris in de prov. Groningen.)

*Noo*rdhoff, L. J. Catalogus van kaarten [op het] Rijksarchief Groningen. [Groningen,] 1968. dl. I. Getekende kaarten.
(Geschenk van de Rijksarchivaris in de prov. Groningen.)

Oggel Jzn., D. J. De geschiedenis van het geslacht Oggel en aanverwante geslachten. [Axel, 1966.] gestenc.
(Geschenk van de Samensteller.)

Parenteelstaat Jan Albertsz Groot, „presiderende burgermeester Ao. 1537" Enkhuizen. Rijswijk (Z.-H.), 1969. offsetdr. *(Geschenk van Drs. A. G. Vosdingh Bessenz.)*

Patriziat 1430-1740, Deutsches. Büdinger Vorträge 1965. Herausgeg. von H., Rössler. Limburg/Lahn, 1968.
(Recensie-exemplaar.)

Prevenier, W. De oorkonden der graven van Vlaanderen (1191—aanvang 1206). Brussel, 1966. dl. 1. Diplomatische inl. *(Ruil.)*

Repertorium, Nederlands, van familienamen. Assen, 1967, dl. V. Zeeland. Met een inl. van P. J. Meertens.
(Aankoop,)

Ridder, J. G. de. De kerkhistorie van het Westland. 400 Jaren protestantisme in het Westland 1566-1966. Zaltbommel, 1966, *(Aangekocht.)*

Roseva1, R. W. De archieven der hervormde gemeente Charlois c.a. 1583—c. 1954, Rotterdam, 1966. *(Ruil.)*

Rouhart-Chabot, J. Inventaire des archives du fonds de la famille Boussemart. Bruxelles, 1967. offsetdr.
(Ruil+)

Schillings, A. Matricule de l'Université de Louvain. Bruxelles, 1967. dl. IX. 30 août 1776-11 nov. 1789; dl. X. janv. 1790—janv. 1797. *(Ruil.)*

Schroeder, H. D. Der Stralsunder Liber memorialis. Schwerin [,1964]. dl. I: Folge 1-60 1320-1410.
(Geschenk van Stadtarchivdirektor Dr. H. Ewe.)

Schijndel, B. W. van. Een tak van het geslacht Van Impe uit Mere in Oost-Vlaanderen. Brussel, 1966.
(Geschenk van de Schrijver.)

*Sc*hijndel, B. J. van. Une généalogie brabançonne: Les van Zeeland 1230-1965. Bruxelles, 1965.
(Recensie-exemplaar.)

Sierksma, K. De gemeentewapens van Nederland. Utrecht enz. [,1968]. 3de verb. dr. *(Recensie-exemplaar.)*

*S*tenfert, W. D. P. De vreugde van het genealogisch onderzoek: Drie verwante Dierense geslachten, Stenfert, Kroese, Stenfert-Kroese. Rheden-Roozendaal, 1966. offsetdr.
(Recensie-exemplaar.)

*Swien*tek, H. 0. u. W, Timm. Gesamtinventar des Stadtarchivs Dortmund. Dortmund, 1964.
(Geschenk van de Stadfarchivar van Dortmund.)

*T*ablettes du Hainaut, généalogie, histoire, héraldique. Publ. sous la dir. de Cl. R. Paternostre de la Mairieu. Grandmetz [,1967]. dl. VI. *(Aankoop.)*

Venne, J. M. van de, J. Th. de Win en P. A. H. M. Peeters. Geschiedenis van Hoensbroek. Hoensbroek, 1967.
(Geschenk van het Gemeente-bestuur van Hoensbroek.)

Villiers, C. C. de. Geslagregisters van die ou Kaapse families. Geheel omgew. uitg., hers. en aangev. door C. Pama. Kaapstad enz., 1966. 3 dln. *(Aankoop.)*

Watelet, H. Inventaire des archives des charbonnages de Mariemont-Bascoup. Bruxelles, 1964. *(Ruil.)*

Wesseling, J. De geschiedenis van Axel. Groningen, 1966. *(Geschenk van B. en W. van Axel.)*

Wortel, Th. P. H. Inventaris van het archief van het provenhuis Paling en Van Foreest. [Z. pl., z. j.]
(Geschenk van de Archivaris der gemeente Alkmaar.)

Wijnaendts van Resandt, W. Repertorium DTB. Beknopt overzicht van de Nederlandse doop-; trouw- en begraafregisters (enz.) van voor de invoering van de burgerlijke stand. ['s-Gravenhage,] 1969. *(Aangekocht.)*

Zappe, A. Grundriss der Heraldik. Limburg/Lahn, 1968. *(Recensie-exemplaar.)*

Zwahlen, J. R. D. Die ältesten Geschlechter der Landschaft Saanen. Gstaad [,1967].
(Geschenk van Mr. R. Parqui.)

De Middelburgse Van de Putte's (11),

door Mr. Dr. J. C. Mark van Samdelingenambacht.

(vervolg van LII, kol. 66 e.v.)

§ I. Algemeen overzicht,

In 1934 verscheen ons vorig opstel over „De Middelburgse *Van de Putte*'s", sinds 1798 genaamd *Fransen van de Putte*. Thans mogen wij een herziene en opgevoerde genealogie aan de lezer voorleggen.

Sedert de vestiging in Middelburg zijn enige *Van de Putte*'s in het openbare leven op de voorgrond getreden. Bewindhebber der West-Indische Cie. is geweest omstreeks 1679 *Cornelis van de Pufte* en van de Oost-Indische Cie. diens achterneef Mr. *Cornelis van de Putte*. *Herman van de Putte* (1661-1724) was burgemeester van Middelburg.

Laatstgenoemde staat afgebeeld op een portret uit de collectie Lambrechtsen van Ritthem (Iconografisch bureau te 's-Gravenhage, C. 920), in het jaar 1710 geschilderd door A. Boonen, een doek van 128 x 93.5 cm., afkomstig uit de in 1802 gesloopte buskruitmolen „De Grenadier", „door de heer *Herman van de Putte* gesticht". „De Grenadier" was echter niet gesticht door de

burgemeester *Herman*, maar door diens gelijknamige vader, ***Herman van de Putte (1628-1678).*** (XII in de ondervolgende genealogie; zie § 2).

(XVI) Johannes *Adolphus* ***van de Pufte (*** 1764-18 19) heeft zich bij de ,,Restauratie" onderscheiden. De admiraal Ver Huell, die tot het laatst de zijde van Napoleon hield, moest ondervinden, dat enige van zijn zee-officieren onder leiding van Van ***de Putte*** zich met de ,,Circe" aan zijn bevelen onttrokken en naar Amsterdam voeren. Koning Willem 1 erkende deze verzetsdaad door aan ***Van de Pufte*** de titulaire rang te verlenen van kapitein ter zee.

Zijn geschilderd portret in uniform is geregistreerd bij het Iconografisch bureau te 's-Gravenhage onder C. 4566.

Aan boord van ,,de Circe" bevond zich ook de 15-jarige zoon ***Johannes Fransen van de*** *Putte*,,,marin apprentif", die deswege vereerd werd met de ,,Helena-medaille". ***Johannes*** nam in 1817 als adelborst 1e klas ontslag uit de marine en heeft later vele jaren zitting gehad in de Eerste Kamer der Staten-Generaal als af gevaardigde voor Zeeland.

Zijn door J. Tossijn geschilderd portret is geregistreerd bij het Iconografisch bureau te 's-Gravenhage onder C. 4565. Voor het bijwonen van de zittingen der Eerste Kamer had hij de eerste etagewoning gehuurd van de Besognekamer aan het Buitenhof te 's-Gravenhage, alwaar hij in 1875 overleed.

Van zijn zoons heeft *Isaac Dignus* (1822-1902) naam gemaakt als minister van Koloniën. Aanvankelijk ook opgeleid voor zee-officier, werd hij, vanwege een incident, van het Instituut verwijderd. Hieruit ontstond een breuk met zijn vader, welke nooit hersteld is. Zsaac *Dignus* zocht en vond zijn fortuin in de Oost, repatrieerde als vermogend eigenaar-ondernemer van de suikerfabriek ,,Pandji" op Java en begon toen zijn carrière in de Nederlandse politiek. In biografische studies, aan hem gewijd, missen wij het persoonlijk element van zijn familiesfeer en van zijn afkomst.

Een anecdote, overgeleverd door mijn grootvader ***Andries Steven,*** die een jongere broer van ***Isaac Dignus*** was, luidt:

wanneer de m in i s ter Fransen van de ***Putte*** in de Eerste Kamer aan de regeringstafel verscheen, verliet de afgevaardigde voor Zeeland ***Fransen van. de Putte*** ostentatief zijn zetel en 's lands vergaderzaal.

De bewezen stamreeks begon tot dusverre bij *Pieter Hermansz.* ***van de Pufte*** (zie nu hierachter § 2 sub X), van Antwerpen, die in 1589 poorter van Middelburg geworden was. Vermoedelijk woonde hij, evenals zijn zwagers ***Gerard*** *Schorer* en *François* ***Schillemans,*** toen al enige jaren in Middelburg, daar de uittocht uit Antwerpen begonnen was nog vóór deze stad in 1585 in handen van de Spanjaarden viel. Vele vermogende kooplieden hadden maar al te goed voorzien., dat overgave der stad gevolgd zou worden door een blokkade van de Schelde aan Staatse zijde en. lamleggen van het handelsverkeer. Reeds in 1583 bad de kapitaalvlucht uit Antwerpen de stadseconomie zozeer aangetast, dat de magistraat de uitgeweken burgers tot terugkeer sommeerde op straffe van verbeurte van hun goederen. Onder de gesommeerden bevond zich ***François*** *Schillemans,* waar uit blijkt dat diens vertrek dateert van vóór 1583. Dank zij de Belangrijke handelsrelaties van vader *Herman* ***van de Pufte*** met Middelburg kon de familie aldaar haar definitieve toevlucht vinden.

Sommige historici hebben de sommatie van 1583 — een zuivere economische maatregel — ten onrechte gedramatiseerd tot een daad van schrikbewind van de gereformeerde Antwerpse magistraat tegen de roomsgezinden (Académie Royale d'Archéologie de Belgique, bulletin 5e serie des Annales, ed. 1901 p. 300).

Kennisneming van de lijst der gesommeerden leert, dat de uitgewekenen zich juist buiten het bereik van het politiek-katholicisme hadden neergezet, naar het voorbeeld van de talloze Nederlanders in 1566 bij de nadering van Alva; *François* Schillemans was gereformeerd.

Het Antwerpse gezin, waaruit ***Pieter Hermansz.*** voortkwam, werd volledig (bekend door de scheidingsakte uit 1582 van de nalatenschap van *Herman* ***Hendriks van de*** *Putte,* oud-deken van het gilde van ,,den Croonen", een gewapende corporatie van de welgestelde burgerij. *Herman* had zaken gedaan als ,,ketelaar" en o.m. in 1578 de stad Middelburg voorzien van een (partij mortieren: ketelaars hadden te maken met de metaalnijverheid, veelal waren zij wapenfabrikanten. Vóór en na hem hebben enige generaties van de familie het ketelaarsbedrijf uitgeoefend, het laatst zijn kleinzoon, XI ***Pieter*** *Pieters* ***van de*** *Putte (* 1599—c. 1652), in de ,,Nieuwe Iserman" aan de Lange Delft te Middelburg.

In Antwerpen heeft de familie maar korte tijd verbleven. *Herman* ***Hendriks van de*** *Putte* was op 12 mei 1553 poorter geworden met de aantekening .,ketelaar van Velthem".

Mejuffrouw Dr. M. Simon Thomas (†) was zo vriendelijk ons, erop te wijzen, dat de naam ***Van de Putte*** in de Tafel van poortersboeken van Antwerpen dl. 111 1540 —'62 geklapperd is op de letter V.

Met behulp van deze aanwijzing konden wij een paar eeuwen verder in de familie-geschiedenis doordringen. Velthem (thans gespeld: Veltem) lag ia de ,,banmile" van Leuven. Weliswaar ontbreken de oude plaatselijke archieven ten plattelande, zodat veel van de ,,histoire intime" voor ons verborgen bleef, maar het verlijden van b e l a n g rij k e akten in de banmile was vanouds aan de schepenen der stad Leuven voorbehouden geweest.

De schepenbank van Leuven werkte in drie kamers, elk met eigen jaarregisters, zonder dat van een bepaalde taakverdeling — volgens territoriale of zakelijke indeling — blijkt. Er bestaan wel klappers op de akten van elke kamer, maar deze akten zijn veelal niet op datum in de jaarregisters opgenomen en dan uiterst moeilijk te vinden. De reden hiervan schijnt te zijn, dat de griffiers tevens een particuliere rechtspraktijk uitoefenden en op een willekeurig tijdstip een hoeveelheid verzamelde akten van hun clienten in het lopende schepenprotocol boekten. De heer H. L. Kruimel, destijds conservator van het Centraal Bureau voor Genealogie te 's-Gravenhage, die in deze materie thuis is, heeft ons hierbij op weg geholpen. Mejuffrouw Dr. A. J. Maris raadpleegde het oud-archief der schepenbank van vóór circa 1400.

Daarnaast kon geput worden uit de cijns- en leenboeken van het hertogdom Brabant (A.R.A. Brussel), waarbij wij opmerkten, dat de leenboeken 'van 1312 en 1374 niet berusten in het archief van de Leenkamer, maar in het archief van de Rekenkamer, terwijl in de inventaris (daarnaar niet wordt verwezen.

Drie ***Van de*** *Putte's* in onze rechte lijn studeerden aan de Leuvense universiteit: V *Jan,* alumnus in 1430, VI ***Willem,*** in ***1457,*** en VIII ***Hendrik*** in 1505; zij kozen alle drie de faculteit der artes, een nuttige wetenschap voor de metaalnijverheid. In dit verband doet het zegel van voornoemde ***Jan van de Pufte*** denken aan een sprekend wapen: een tweebenige geopende passer staande op de punten (symbool van het meten), vergezeld boven rechts van een ster (symbool van het licht) en boven links van een kruipende slang (symbool van de duisternis) met de kop in het schildhoofd en het onderlijf reikende tot over de helft van het schild.

Hendrik, de student van 1505, behoorde tot het talrijk gezin van VII *Herman* ***van de Pufte*** en ***Veronica (van) Haveloes.*** Deze echtelieden gelden in de Belgische litteratuur als de stam-

ouders der Brusselse burggraven *van* de *Putte* (v i c o m t e s *de Putte),* maar *Hendrik* wordt daarbij nergens vermeld.

De genealogische belangstelling van rechtgeaarde Brusselse families pleegt allereerst gericht te zijn op de zeven „geslachten" of „lignages", die oorspronkelijk de besloten regentenkring van Brussel gevormd hebben. Nu was *Herman's* jongere zoon, *Gillis van de Putte,* brouwer in „de Vliegende Draak" achter het stadhuis te Brussel, op 8 mei 1539 gehuwd met *Margriete de Bruyne,* dochter van *Maria van Cothem,* die door afstamming geliëerd was aan de lignage Sweetts. Op grond hiervan wist hun zoon, *Hendrik van de Pufte,* in 1579 admissie tot deze lignage te verkrijgen (Désiré van der Meulen „Liste des personnes et des familles admises aux Lignages de Bruxelles", Anvers 1869 p. 44, en Nicole de Costere „Les régistres du lignage Sweerts" in „Genealogicum Belgicum" no. 5, a° 1964, p. 21 en p. 73). De Keizer (erkende in 1716 de adel van de gebroeders *Jean Baptiste* en *Henri Joseph van den Putte* te Brussel met hun gelijktijdige verheffing tot chevalier du Saint Empire. In 1733 werd de erfridder des H.R. Rijks *Jean Baptiste van den Putte* voornoemd verheven tot burggraaf. De considerans van deze adelsgunst hield in, dat hij was „issu des sept familles nobles et patriciennes de la ville de Bruxelles". Het is dus wel (begrijpelijk, dat men nadien geen behoefte meier gevoeld heeft, om zich ook nog te verdiepen in de mansstam *van de Pufte* !*Herman van de Putte* en *Veronica (van) Haveloes* bleven rde oudst bekende stamouders van deze burggrafelijke tak, totdat, nu, de oorsprong in onze genealogie werd vastgesteld.

Ons verder onderzoek wees intussen uit, dat de oudere mansstam *Van de Putte* in kwaliteit allerminst onderdeed voor de Brusselse lignages. Dr. J. Lindemans (in „Brabantse Persoonsnamen" uitgave 1947 van het Instituut voor naamkunde te Leuven, reeks Anthroponimica p. 50) leidt de zeer verbreide familienaam *Van de(n) Putte* (Latijn: *de Puteo;* Frans: *d e Pufte)* in de omgeving van Leuven af van het Hof van (ten, dije) Put(te) onder Wilsele: Wilsele paalde aan de stad Leuven. In de genealogie van § 2 schrijven wij voor de eenvormigheid de naam steeds *Van de Putte.*

De oudste, die wij in dit verband vonden, was *Jan van de Putte (Johannes de Puteo)* vermeld in 1312 en 1320. Hij hield van de hertog van Brabant in leen de heerlijkheid Wilsele en de meierij de Putte aldaar, en in tijns de hoeve „de Olive" te Veltem, voorts bezat hij allodiale goederen onder Veltem. Blijkens later bijschrift in het leenboek van Brabant a° 1312 volgde *Arnold van de Pufte* hem als heer van Wilsele en Putte op.

Ten tijde van deze vondst reikte het bewijs van onze stamreeks plas tot V *Jan van de Putte* (†1489), zoon van een *Jan van de Pufte,* „van Velthem" († omstreeks 1435), maar de scheidingsakte van zijn nalatenschap d.d. 23 september 1490 leverde rechtstreekse aanknopingspunten op, namelijk grondbezit zowel te Veltem als te Putte. De lenen waren inmiddels in andere handen overgegaan. Het laatst was op 28 mei 1408 nog een *Jan van de Pufte Jansz.* met Wilsele en Putte beleend geworden. Volgens deze akte had *Jan s e n i o r* de heerlijkheden aan een derde verkocht, en maakte *Jan j u n i o r* nu gebruik 'van het recht van naasting (L. Galesloot „Inventaire des archivas de la Cour Féodale de Brabant" 1870 tome premier p. 125).

Op grond van deze summiere gegevens zouden de generaties 1 *Jan,* vermeld 1312/1320; 11 *Arnold,* † vóór 1367: 111 *Jan,* † vóór 1408; IV *Jan Jansz.,* † c. 1435, allen (geweest heer van Wilsele en Putte, en V *Jan Jansz.,* † 1489, een sluitende reeks vormen. Maar uit de schepenregisters van Leuven kwamen akten tevoorschijn, die een 'ander licht op deze geschiedenis werpen, met gevolg, dat 111 *Jan* en IV *Jan Jansz.* vervangen moeten worden 'door 111 *Lodewijk* en IV *Jan Lodewijksz.* De toedracht was als volgt:

Op 24 oktober 1367 verkochten domicella *Margreta,* weduwe van *Arnold van de Putte,* en hun oudste zoon *Lodewijk* het Hof de Putte aan *Franco de Keersmakere* (Stadsarchief Leuven nr. 7301 f. 17). Volgens deze akte was hun leenheer toen ter tijd *Lodewijk Uyten Lyminghen* de jonge. Hieruit bleek, in de eerste plaats, dat het Hof de Putte — mansio cum domibus, curtibus etc. etc. in universo tredecim bonnarum — een volgleen was van het Brabants leen Wilsele-Putte, en, verder, dat dit Brabants leen Putte reeds tevoren uit de nalatenschap van *Arnold van de Putte* overgegaan was op *Lodewijk Uyfen Lyminghen* de jonge. Laatstgenoemde kennen wij van elders: hij was knape, schepen van Leuven, meier van Lubeek, en gehuwd met *Margriete van der Rivieren,* die in een akte van 21 december 1374 zijn weduwe genoemd wordt (A. Verkoren, Inventaire des archives de la Belgique, chartes et cartulaires de Brabant, tome VI p. 78 1 e.a.) ; hij was gesneuveld in de slag bij Baswilre in 1371. Ten tijde van het leenboek a° 1374 was *Lodewijk Uyten Lyminghen* in Wilsele en Putte opgevolgd door (zijn dochter) *Clementia* huisvrouw van *Wouter Roelants,* raad van Leuven: zij trad nog in 1393 op als domina de Putte, toen *Margreta* de weduwe van *Arnold van de Putte* en inmiddels ook weduwe van *Franco de Keersmakere* (de koper van 1367!) op last van de meier van Leuven opnieuw werd ingeleid in het Hof de Putte (Stadsarchief Leuven nr. 7302 f. 19). Deze joyeuse rentree op het Hof de Putte van *Margreta,* die tot twee maal toe als vrouw des huizes aldaar de scepter gezwaaid had, was een phase in de veertigjarige strijd om het bezit van Wilsele-Putte en het Hof de Putte. Aan die strijd kwam een einde op 15 juni 1407 toen *Wouter Roelants* jr. (rechtsopvolger van zijn moeder *Clementia,* voornoemd), en *Godevaert de Keersmakere* (rechtsopvolger van *Franco de Keersmakere*), enerzijds, en *Jan van de Putte Lodewijks* mat zijn oom *Gielis van de Putte Arnoldsz.,* anderzijds, hun „stoeten, debatten ende daedingen" over „den hove, goeden ende heerlickheiden v a n Wilsele mende van Putte, in 1 een e, erve ende e y g h en m e t alden manscappen, heerscappen ende rechten daer t o e hoerende" aan arbitrage onderwierpen (Stadsarchief Leuven nr. 7306, f. 159). De arbiters beslisten op 27 juni 1407, dat *Roelants* en *De Keersmakere,* ieder voor de helft, de rechten en aanspraken van *Jan* en *Gielis van de Putte* zouden afkopen, waarvoor werd toegekend aan *Jan 24* gouden kronen en aan *Gielis 8* gouden kronen (ons inziens deelde *Gielis* alleen in de aanspraken op de allodia, aangezien *Jan* bij plaatsvervulling van zijn vader *Lodewijk* de pretense leenman was). Anderzijds legden arbiters aan *Jan* en *Gielis* de verplichting op a) om de betwiste goederen aan de andere partij te transporteren, en b) om zowel voor de hertog van Brabant leenrechtelijk de heerlijkheid Wilsele en Putte te vertijen ten behoeve van *Wouter Roelants,* alsook voor *Wouter Roelants* leenrechtelijk het Hof de Putte te vertijen ten behoeve van *Godevaert de Keersmakere.* Ter uitvoering van deze arbitrale beslissing volgden transportakten voor schepenen van Leuven d.d. 27 juni, 28 juni en 30 juni 1407 en 2 mei 1408 (Stadsarchief Leuven nr. 7306 f. 160). V a n de leenrechtelijke afwikkeling k e n n e n w i j de a k t e van 28 mei 1408, bovenaangehaald uit Galesloot. Hiervoor moest *Jan van de Putte* zorgdragen, omdat hij de pretense leenvolger van zijn vader *Lodewijk* was; en om aan deze taak te kunnen voldoen diende hij eerst zich formeel in het bezit te stallen van de leengoederen (door naasting) en zich met die goederen te laten belenen. De akte van 28 mei 1408 voorzag

nu hierin; de hertog hechtte goedkeuring aan de naasting door zijn „geminde" *Jan van de* Putte en beleende hem. Hoewel in deze akte geschreven staat *Jan van de Putte Ja n s s o n e* moet men hier lezen *J a n L o d e w ij k s s o n e*, niet alleen omdat een *J a n L o d e w ij k s z o o n* de beslissing van arbiters had uit te voeren, maar ook omdat naar leenrecht de leenopvolger, en niet iemand in de zijlinie, het recht van naasting toekwam; bovendien had *Lodewijk*'s jongere broer *Jan* — voorzover bekend — alleen een dochter. De verschrijving in de akte, *Jan* in plaats van *Lodewijk*, mag men wijten aan de omstandigheid, dat de hertog de akte (verleende tijdens zijn verblijf in Parijs, waar de leenadministratie niet bij de band was.

> Hoewel van de verdere leenrechtelijke afwikkeling der arbitrale beslissing van 1407 geen akten bewaard gebleven zijn, staat deze afwikkeling wel vast, door de vererving van de heerlijkheid Wilsele en Putte in het nageslacht van *Wouter Roelants* en door de. vererving van het Hof de Putte in het nageslacht van *Godevaert de Keersmakare*. Met name *Lodewijk Roelants*, raad van de hertog van Brabant en oud-burgemeester van Leuven, legde op 7 augustus 1496 een verklaring af nopens de van zijn vader † *Lodewijk* afkomstige lenen te weten de heerliikheid van Wilsele en .. (in de akte door vocht onleesbaar; Galesloot las bij de uitgave nog: Putte) (A.R.A. Brussel, Leenkamer Brabant nr. 2245). Het Hof de Putte werd bij de scheiding en deling der nalatenschap van *Godevaert de Keersmakere*, burgemeester van Leuven, op 1 augustus 1422 toebedeeld aan de zoon Nicolaas, later burgemeester van Leuven (Stadsarchief Leuven nr. 3717 f. 27).

Er is nog een onderlinge transactie geweest in de jongere generatie *Van de Putte* op *2* november 1439, waarbij de kinderen van wijlen *Godefridus* zoon van wijlen *Gillis van de Putte* een schuldbekentenis van 100 pond gaven aan *Laurens* van *de Putte* zoon van wijlen *Jan* en aan *Wouter* zoon *van* wijlen *Gillis van de Putte* (Stadsarchief Leuven nr. 7733). Blijkens de akte d.d. *23* september 1460 vermeld in § 2 onder V *Jan (c.* 1414—1489) was deze *Jan* een broer van bovengenoemde *Laurens*.

De bewezen genealogie kan nu alsvolgt worden samengevat t.a.v. de generaties 11-V:

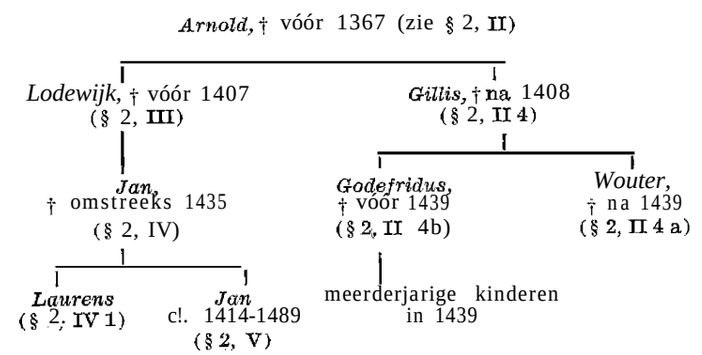

Tot zover het overzicht van het Zuid-Nederlands voorgeslacht.

Voor het familiewapen der Middelburgse *Van de Putte's* verwijzen wij naar de documentatie in ons vorig opstel. Het vertoont generlei gelijkenis met het hierboven besproken zegel van de Leuvense voorvader V *Jan van de Putte in 1470*, noch met het wapen *van* de burggrafelijke tak.

A. Verkoren „Inventaire des archives de la Belgique, chartes et cartulaires du duché de Brabant" vermeldt onderling verschillende wapens in de jaren 1370-1378 van *Hendrik van den Putte*, van Sittard, *Gerard van den Putte* en *Jan van den Putte* gehuwd met *Josine Jansdr. Edelheer*, die allen deelgenomen hadden aan de slag bij Basweiler in dienst van de hertog Wenceslas, en van *Thomas van den Putte*, wijnkoper te Leuven, afgezant der stad Leuven inzake een geschil over de tol te Antwerpen. Wij konden geen van deze naamgenoten geneabogisch plaatsen.

In ons opstel van 1934 wezen wij op de studie van Jonkheer van den Brandaler, die de Middelburgse en de Vlissingse families *Van de Putte*, scherp 'omlijnt, met haar wapens naast elkaar gesteld had en aldus de voordien gangbare verwarring had opgeheven. De Vlissingse familie, met de markante figuren *Carel van de Putte*, † in 1695, vice-<admiraal van Zeeland, en Mr. *Samuel van de Putte*, † in 1745, schepen van Vlissingen, een beroemd ontdekkingsreiziger, stamt uit *Reinier Reiniersz. van de Putte* (1534—1616), apotheker, die van Tienen afkomstig was. Intussen is ons terloops gebleken, dat de *Van de Putte's* in Tienen betrekkingen met Leuven onderhielden en meermalen in Leuvense schepenakten voorkomen, o.m. *Johannes van de Putte*, van Tienen, op 7 april 1432, en *Reinier van de Putte* de jonge, van Tienen, op 22 augustus 1504 en 3 september 15 15, Studenten te Leuven zijn geweest *Reynerus de Puteo*, Lovaniensis, in 1455, en *Reynerus de Puteo*, Lovaniensis, in 1475. Zouden de Middelburgse en de Vlissingse families dus toch, zij het in een veel vroeger stadium, een gemeenschappelijk voorgeslacht hebben? Ons ontbrak de gelegenheid, om op deze vraag in te gaan, en wij vonden bij ons onderzoek ook gaen directe aanwijzingen onder de talrijke naamgenoten, die al in de 14de eeuw in deze streek (leefden.

Het algemeen overzicht samenvattend, kan men de familiegeschiedenis indelen in kenmerkende perioden. Eerst leefden de *Van de Putte's* als middeleeuwse feodale heren op de manoir ten Putte, na de stichting van Leuven's universiteit ontpopten zij zich tot de academisch gevormde ondernemers, en bij het tanen van de bloei in de banmile van Leuven vestigden zij zich in de snel opkomende koopmansstad Antwerpen.

> Het aantal haardsteden in Veltem liep terug van 68 in 1473 tot 38 in 1526. waarvan 6 leeg stonden; in Bertem van 125 in 1437 tot 98 in 1526, waarvan 4 leeg (Cuvelier „Les dénombrements de foyers en Brabant XIV-XVI siècles", Bruxelles 1915 p. 432, 434).

Na de val van Antwerpen in 1585 waren de *Van de Putte's* gedurende „de gouden eeuw" kooplieden in Middelburg — onder wie enige regenten — en te Dordrecht; zij kozen in de 18de eeuw een marine-carrière bij de Oost-Indische Compagnie en verdienden in de 19de eeuw een fortuin in de suiker-cultuur op Java. Het beeld van een dynamisch geslacht, waarin telkens de bakens tijdig verzet zijn. Gedurende ruim zeven eeuwen wist men van generatie op generatie een vooraanstaande maatschappelijke positie door eigentijdse vernieuwing te handhaven.

§ 2. Genealogie Van de Putte (b a n m i l e v a n L e u v e n).

Aan hat hoofd van de genealogie kan gesteld worden *Jan van de Putte* s e n i o r, van Velthem, die als quondam (d.i. wijlen) vermeld wordt in een akte van 11 januari 1309, waarbij zijn zoon *Alard* dictus *Aloy* met toestemming van diens vrouw *Ida* drie dachmaels allodiale goederen onder Winksele overdroeg aan de Leuvense priester *Walterus* dictus *de Herent*.

> M. Martens „Actes relatifs à l'administration des revenus domaniaux de Brabant (1271—1408)", Brussel 1943 p. 241.

Genoemde *Jan* senior moet wel de vader geweest zijn van 1 *Jan* met wie de bewezen stamreeks aanvangt (de volledige uitwerking begint bij generatie IX *Herman van de Putte).*

1. Jan van *de Putte,* heer van Wilsele en Putte, bezat het Hof de Putte in leen en enige allodia aldaar, het tinsgoed de Olive en enige allodia te Veltem; hoevenaar van de hertog van Brabant en van Robert de Spont te Veltem, vermeld in 1312 en 1320, tr. N.N.

   Reeds in de 12de eeuw hield een ***Drugo de Putte*** een weide te Blauwput (= Putte-Wilsele) van de hertog in leen (J. Cuvelier, „La formation de la ville de Louvain des origines à la fin du XIVe siècle". Acad. Royale Belg. classe des lettres, 2e série tome X, 2e fase, 1935, p. 81).

   Ao. 1312 Leenbouc des hertogdoms Brabant: Johannes de ***Puteo,*** de Olive, V bonarii tam terre quam prati jacentia apud Olive; id. dominationem de Wilsele salvo hauteure (d.i. de heerlijkheid behoudens hoge jurisdictie) et magioram (d.i. de meierij) de Putte. N.B. later bijgeschreven: „*Arnoldus* ***de Putte,*** in rotulo Lovaniensi" (d.i. het schepenregister van Leuven) (A.R.A. Brussel, Rekenkamer nr. 542).

   31 januari 1320 Johannes de ***Puteo*** c.s. allodii consortes (dz. eigengeërfden) ac mansionarii (dz. hoevenaars op tinsgoed) domini Ducis tamquam mansionarii Roberti de Spont getuigen bij een pandakte te Veltem (André Uyttenbrouck, Inventaire des archives de la léproserie de Terbanck, 1963 p. 162).

11. *Arnold van de Puttte,* heer van Wilsele en Putte, bezat bet Hof de Putte ia leen en menige allodia abdaar, † vóór 1367, tr. *Margareta,* † na 1393. Zij hertr. *Vranc de Keersmakere,* medecomparant onder de knapen bij de vredesakte in 1362 tussen de stad Leuven en de hertog Wenceslas, kocht in 1367 het Hof de Putte, raad van Leuven 1366 en vgl., vermoord op het stadhuis aldaar tijdens een volksopstand 16 dec. 1379.

    24 okt. 1367 Domicella ***Margaretha,*** weduwe van *Arnold* ***van de Putte,*** en haar oudste zoon ***Lodewijk*** verkopen, na emancipatie van haar andere kinderen Jan, *Gilles,* ***Margaretha en Clementia*** (er was nog een oudere dochter ***Gertrud),*** aan ***Franco Keersmakere*** „mansionem totalem, cum domibus, curtibus, pratis et terris, aquis, attinentiis, continentem in universo tredecem bonarum etc. etc. sitam apud Putte" (Stadsarchief Leuven nr. 7301 f. 17).

    8 juli 1385 comp. Domicella ***Margreta*** relicta (d.i. weduwe) Franconis dicti ***Kersmaker*** (Stadsarchief Leuven nr. 7301 f. 214).

    24 sept. 1393 ***Margreta*** weduwe van Franco ***Keersmaker*** op last van de meier van Leuven (weer) ingeleid ad curiam seu mansionem nuncupatam de Putte (d.i. het Hof de Putte), zoals wijlen ***Arnold de Putte*** dit gehouden had (Stadsarchief Leuven nr. 7302 f. 19).

    Uit dit huwelijk:

    1. *Lodewijk,* volgt 111.
    2. *Geertruid van de Putte,* vermeld als meerderjarig 1367.
    3. *Jan* ***van de*** *Putte,* bezat een Brabants leen te St. Aechtenrode, rentmeester van de Vrouwe van Schoenvorst, † vóór 30 april 1374, tr. *Katharina Rabode,* dr. van ***Simon*** en *Katharina.*

       Ao. ***1374 Jan van den Putte,*** rentmeester van de Vrouwe van Schoenvorst, en ***Kathelyn van den Putte,*** syne dochter, hout alsulcke leenen als Heer Beyx van IJssche te Sinte Aechtenrode te houden plach (A.R.A. Brussel, Rekenkamer nr. 543, Leenboek Ao. ***1374).***

       30 april 1374 Obligatie van ***Katherina,*** filia *Symonis* quondam dicti *Rabode,* relicta *Johannis* quondam ***de Puteo*** jegens haar broer *Symon Rabode.* ***Nog*** vier obligaties aan haar broer ***Radolphus,*** haar zuster ***Elisabeth,*** haar moeder ***Katharina,*** waarbij genoemd wordt haar dochter ***Katharina*** bij wijlen ***Johannes de Puteo*** (Stadsarchief Leuven nr. 7301 f. 193vo.).

       Uit dit huwelijk:

       a. *Katharina van de Putte,* geb. vóór 1374.

          19 okt. ***1386*** Domicella ***Katharina*** weduwe van ***Jan de Puteo,*** emancipavit ***Katherinam*** ejus filiam ad debitam etatem. De dochter verkrijgt renten (Stadsarchief Leuven nr. 7301 f. 316vo.).

4. *Gillis van de Putte,* gegoed te Bertem in 1393 en te Putte, † na 1408, tr. *Machtilde,* weduwe van *Johannes van den Dike.*

   23 sept. 1385 *Egidius* ***dictus de Putte et*** *Maghtildis* ejus uxor relicta *Johannis quondam dicti* van den ***Dike*** de Lovenjoel geeft obligatie (Stadsarchief Leuven, nr. 7301 f. 229).

   24 juni 1393 ***Egidius van den Putte*** de Berthem geeft obligatie aan de gebroeders Wouter en Johannes Pynnoc (alsv. nr. 7302 f. 9).

   5 juni 1407 Arbiters kennen aan ***Egidius*** van ***den Putte*** zoon van *Arnold* acht gulden cronen toe inzake o.m. zijn aanspraken op allodia te Putte (alsv. nr. 7306 f. 159).

   2 nov. 1439 ***Margrieta, Catharina*** en ***Johannes van den Putte,*** kinderen van wijlen ***Godefridus van den Putte*** filius † ***Egidii,*** geven een schuldbekentenis van 100 pond aan ***Laurens van den Putte*** zoon van wijlen ***Jan*** (zie hieronder IV 1) en aan ***Wouter van den Putte*** filius † *Egidii* (alsv. nr. 7733).

   Uit dit huwelijk:

   a. *Wouter van de Putte,* gegoed te Veltem en Herent, †1440/'45, tr. *Katharina de Berichuys.*

      7 januari 1439 comp. *Walterus* ***van den Putte et*** *Katharina* ***de Berichuys*** ejus uxor (Stadsarchief Leuven nr. 8110).

      13 april 1445 goederen van *Walterus* ***van den Putte*** te Herent-Veltem (alsv. nr. 7738).

      10 sept. 1446 Herent supra langvelt ... bona olim *Walteri* quondam van den. ***Putte*** nunc *Johannis* et *Henrici* van ***den Putte*** fratrum (alsv. nr. 7740).

      N.B. Vermoedelijk waren deze ***Johannes*** en ***Henricus*** zoons van *Wouter van* ***de Putte.***

   b. ***Godefridus van de Putte,*** † vóór 2 nov. 1439, br. N.N.

      Uit ***Godefridus'*** zoon ***Johannes van de Putte*** stammen vijf zoons met uitgebreid nageslacht in de banmile van Leuven, te weten:

      1. *Godefridus* tr. vóór 1449 ***Katharina Hen. Henricx,*** weduwe van ***Jan van.*** den ***Bosch*** (Stadsarchief Leuven nr. 7733, 2 nov. 1439; nr. 7740, 30 juni 1446 zoon van † ***Johannes;*** nr. 7743, 28 juni 1449 en 2 mei 1449 goederen te Roosbeek, nr. 7368, † *Godefridus* ***23*** maart 1475).
      2. ***Johannes,*** de Wynghe (Stadsarchief Leuven nr. 8123, 4 maart 1451; nr. 8130, 22 aug. 1459; nr. 8131, 18 sept. 1460).
      3. *Nicolaas* (Stadsarchief Leuven, nr. 7740, 30 juni 1440).
      4. ***Henricus*** (Stadsarchief Leuven, nr. 7740, 30 juni 1440; 28 juni 1449; nr. 8123; 4 maart 1451 te Visenaker; nr. 7368, 23 maart 1475).
      5. ***Peter*** (Stadsarchief Leuven nr. 7743, 28 juni 1449 te Roosbeek).

5. *Margaretha van de Putte,* † na 1367.
6. *Clementia van de Putte,* † na 1367.

III. *Lodewijk van de Putte,* heer van Wilsele en Putte, bezat het Hof de Putte in leen en enige allodia abdaar, meerderjarig vóór 1367, † vóór 1407, tr. N.N.

   De heerlijkheid Wilsele en Putte werd vóór 24 okt. 1367 verkocht aan ***Lodewijk*** *Uter Lyminghe* jr., knape, schepen van Leuven, meier van Lubeek, die huwde met ***Margriete van der Rivieren;*** hij † 1371. Zijn leenvolgster (dochter) ***Clementie*** huwde vóór 1374 ***Wouter Roelants,*** raad van Leuven (zie nader § 1).

Het Hof de Putte leenroerig aan de heerlijkheid Putte werd door ***Lodewijk van de Putte*** en diens moeder op 24 okt. 1367 verkocht aan *Vranc* ***de Keersmakere,*** knape, raad van Leuven, met wie de moeder hertrouwde (zie nader § 1).

IV. ***Jan van de Putte,*** heer van Wilsele en Putte, bezat het Hof de Putte in leen (één en ander door naasting in 1408) en enige allodia aldaar, gegoed te Veltem, Bertem en Werchter, bezat een huis in de Biestparochie te Leuven 1390, † c. 1435, tr. N.N.

Ao. 1390 Naamlijst belastingbetalers binnen Leuven: Jan van. *den* ***Putte*** in de Biestparochie (J. Cuvelier, Handel. Kon. Commissie voor geschiedenis, jrg. 1943).

28 mei 1408 Onse geminde ***Jan van Putte*** ... quit van nairscape (d.i. naasting) en wordt alsnog beleend met Wilsele en Putte (A.R.A. Brussel, Leenkamer nr. 119). Zie voor het geschil hierover uitvoerig in § 1.

10 nov. 1434 obligatie van ***Johannes van den Putte,*** de Velthem (Stadsarchief Leuven nr. 7329).

27 juni 1437 De goederen van wijlen Johannes van ***den Putte,*** de Velthem (alsv. nr. 7731).

Uit dit huwelijk:

1. ***Laurens van de Putte,*** gegoed te Veltem, Bertem en Werchter, tr. *N.* ***de Beckere.***

28 juni 1440 Comp. ***Laurentius van den Putte*** fl. ***Johs*** quondam van ***den Putte*** de Velthem (G.A. Leuven nr. 7734).

Ao. 1450 Domaniaal renteboek van Brabant, sub Velthem: ***Lauwereis*** van ***de Putte, van twee*** huizen en drie hoven (A.R.A. Brussel, Rekenkamer nr. 44785 fol. 21vo., 22 en 27).

9 febr. 1456 „domum et curtem ***Laurencii van den Putte.*** sitam awud Haenwiik in parochia de Werchter" (Stadsarchief Leuven nr. 7749).

22 maart 1456 *Walterus dictus* ***Beckere*** sartor, *Johannes* ***Beckere*** eius frater Lovanii et ***Laurencius van den Putte*** de Velthem eius socer, geven obligatie (Stadsarchief Leuven nr. 7749).

2. ***Jan,*** volgt V.

V. *Jan van de Putte,* student in de natuurwetenschappen te Leuven 1430, gegoed in „dije Putte" te Wilsele, te Werchter, Bertem en Tildonk, op huis en goed „de Daelhof" te Veltem, bezat in 1477 een huis in de Biestparochie binnen Leuven, † na 1489, tr. ***Johanna van Maerbeke,*** † vóór 1489.

19 okt. 1445 *Johannes* ***van den Putte,*** belender te Velthem (Stadsarchief Leuven nr. 7738).

4 april 1446 obligatie voor ***Janne van den Putte sone*** wijlen ***Jans van den Putte*** van Velthem (alsv. nr. 7739).

1450 Domaniaal Rentenboek, sub Velthem ***Jan van den Putte*** van drie dachmaals boegaart wilen Henrics Waeijbecker, daernae meesters Goerts van Maerbeke, en een hove op de Hoochstraete, voorts, van huijse en de hove wilen Wouter Beckers daarna Gaerts van Maerbeke (A.R.A. Brussel, Rekenkamer nr. 44785, fol. 26vo. en fol. 23).

1 sept. 1451 comp. ***Johannes van den Putte*** de Velthem (Stadsarchief Leuven nr. 8123).

23 sept. 1460 ***Laurencius van den Putte*** de Velthem filius quondam *Johannis* superportavit medietatem dimidij bonarij prati allodialis situm apud Berthem in communi paluda ..... unde reliqua medietas spectat *Johanni van* ***den Putte*** fratri dicti Laurencii (alsv. nr. 7754).

8 juli 1470 ***Jan van*** den ***Putte*** verklaart in leen te houden een half bunder beemd onder Werchter van de graaf van Salm, heer van Rotselaer, en zegelt deze akte met een passer vergezeld boven rechts van een ster en links van een .... (De Raadt, Sceaux armoriés dl. III p. 172, aangevuld door eigen waarneming, zie § 1).

23 sept. 1490 Boedelscheiding — volgens inventaris d.d. 29 mei 1489 — van de nalatenschap van wijlen Jan van

den ***Putte*** en *Joha.* ***van Maerbeke*** wijlen sijne huijsvrouwe, tussen de kinderen ***Willem, Goirde*** en ***Margriete*** huijsvrouw van ***Hendrik Peters,*** alsmede Jan, ***Lodewijk,*** *Cornelis* en ***Maria,*** kinderen van wijlen ***Johanna van den Putte*** huisvrouw van Jan ***Jans van*** der ***Voirt.*** Toebedeeld werd, aan *Willem van* ***den Putte:*** huis in de Wijngaardstraat te Leuven, drievierendeel land ter plaatse genaamd „Dije Putte", enz.; aan *Goirde* van den ***Putte:*** huis en hof te Velthem; aan ***Margriet van den Putte:*** landen te Velthem en aan de kinderen ***Van der Voirt*** de landen te Tildock, Werchter enz. (Stadsarchief Leuven nr. 7776, p. 75).

Dr. Louis de Man, stadsarchivaris van Leuven, gaf ons in 1950 de navolgende notitie van wijlen E. van Even. de bekende geschiedschrijver van Leuven:

„*Jan* van ***den Putte*** woonde in 1477 op de Leuvense Biest, hij was eigenaar te Leuven, Veltem, Bertem en Tildonck. Zijn vrouw was ***Johanna van Maerbeke.*** Hun dochter ***Maraaretha*** huwde *Hendrick* ***Peeters*** alias *Nagelmakers;* dezen hadden een zoon ***Pieter*** en deze laatste huwde *Angela* ,dochter van ***Jan*** en ***Catharina Persoons,*** en hadden kinderen o.a. Anna ***Peters,*** die later huwde met ***Hendrik van der Molen.*** van Schoonhoven, licentiaat in de rechten en vader van de zestiende eeuwse historicus ***Molanus.*** Jan van den ***Putte*** had nog een zoon ***Willem.*** Langs deze tak is ***Van Even*** verwant met *Molanus*".

Uit dit huwelijk:

1. ***Willem,*** volgt VI.
2. *Margriete* ***van de Putte,*** tr. ***Hendrik Peters*** *Nagelmaker,* gegoed te Velthem.
3. ***Godefridus van de Putte,*** † voorjaar 1527, schepen van Velthem 1494, bezat aldaar huis en landgoed „De Daelhof", tr. ***Catharina van (de)*** *Lare,* dr. van ***Wouter*** en ***Elisabeth.*** Zij hadden een zoon ***Jan van den Putte,*** die „De Daelhof" erfde en huwde met ***Barbara*** *Colen;* „De Daelhof" werd vóór 1560 verkocht aan ***Willem*** *Iden* (A.R.A. Brussel Rekenkamer no. 45111).
4. ***Johanna van de Putte,*** † ***vóór 1490,*** tr. ***Jan*** *Janse* ***van der*** *Voirt,* gegoed te Tildonck en Werchter.

VI. ***Willem van de Putte,*** geb. omstreeks 1440, student in de natuurwetenschappen te Leuven 1457, bezat huis en landgoed „Berthembosch" te Berthem, land ter plaatse „Dije Putte" te Wilsele en een huis binnen Leuven, gegoed te Veltem, † na 1511, tr. *Catharina van Breedzijp,* † in 1536.

14 sept. 1481 Transport van land bij „Berthembosch" op ***Wilhelmus van de Putte*** (Stadsarchief Leuven nr. 8147). Berthembosch was nog in de familie 12 maart 1608, toen de erven van *Gillis* ***van den Putte*** accordeerden met de H. G. te Leuven over een jaarcijns van deze instelling uit Berthembosch groot 3 mud graan (A.R.A. Brussel H.G. van Leuven nr. 2303).

16 januari 1497 *Willem* van ***den Putte*** inzake een hem verschuldigde lijftocht van een mud rogge (Stadsarchief Leuven nr. 8159).

c. 1500 Cijnsboek Groote H. Geesttafel te Leuven fol. 34: ***Willem van den Putte*** eigenaar van cijnsplichtig land op Cleijveld bij de Hoochstraet te Velthem, na ***Jans van den Putte,*** in margine: nutertijt *Katlijne* wed. ***Willem van den Putte.*** nu *Herman* ***van den Putte*** sone ***Willems*** (A.R.A. Brussel, Leuven nr. 1585 en A.R.A. Brussel, Rekenkamer Domaniaal Rentenboek a° 1520 nr. 44786).

27 nov. 1504 ***Willem van de Putte*** wonende op Berthembosch, gegoed en geërft sijnde te Velthem en Berthem, c.s., klagen over schade aan het gewas door loslonend vee (Stadsarchief Leuven nr. 7398).

3 nov. 1511 ***Willem van den Putte*** geeft volmacht in al zijn zaken (alsv. nr. 8171).

6 mei 1529 *Kathlijne* ***'van*** *Breedzijp,* weduwe van ***Willem*** wijlen van *den* ***Putte,*** geeft volmacht in alle hare zaken, o.a. aan (haar kleinzoons) ***Hendrik*** en ***Willem*** van den ***Putte*** (alsv. nr. 8188).

9 dec. 1529 De kinderen van ***Willem van den Putte*** belenders te Velthem (alsv. nr. 7814).

29 januari 1537 volmacht van de erfgenamen van ***Willem van den Putte*** en *Kathlijne van Breedzijp*, echtelieden, te weten *Willem, Henric,* GieZis, *Mathijs,* Anna en ***Katharina van den Putte*** (x Jan ***Meeus)*** kinderen van wijlen *Hermans Willems* ***van den Putte, Johanna*** van den ***Putte (x. N. Mijnnen***), ***een*** dochter (x *N.* van *Kerckalster*) en ***Johanna*** dochter van wijlen Servaas van. *den* ***Putte*** (Stadsarchief Leuven nr. 8196, 3a fo. 203vo.).

N.B. Breetzijp is een plaatsnaam te Tildonck.

Uit dit huwelijk:

1. *Katharina van de Putte.*

   20 dec. 1481 Obligatie voor ***Kathrina van. den Putte*** fa. *Willems* (Stadsarchief Leuven nr. 8147).

2. *Herman,* volgt VII.
3. *Servaas van de Putte, † vóór 1537,* liet een dochter *Johanna* achter.
4. *Johanna van de Putte,* tr. *N. Mijnnen,* waaruit *Joris Mijnnen.*
5. een dochter, tr. N. *van Kerchalster,* waaruit *Andries, Servaas* en *Ursule van Kerchalster.*

VII. *Hernzan van de Putte,* geb. omstreeks 1465 bezat huis en landgoed „Berthembosch" en een huis, land en bos te Veltem, †1527/'28, tr. *Veronica Haveloos,* †1538/'45; *zij* tr. 2° *vóór* mai 1537 *Lodewijk de Costere.*

22 januari 1524 Certificatie van „maire et alleutiers" te Berthem, o.w. *Herman* van *den* ***Putte*** (Analytische Inv. der kerkel. arch. van Brabant, 2e serie dl. 1, Leproserie de 'Terbanck, regest nr. 531).

10 juli 1525 Volmacht op Hermanne van de ***Putte*** sone wijlen *Willems,* ***Servase van den Putte, Gheerde*** *Crabeels* ***e.a.*** om zekere rentebrieven op panden onder Velthem te passeren (Stadsarchief Leuven nr. 7810).

22 aug. 1526 *Herman* ***van den Putte s*** greven genomen van de quetsure die sijn ***sone*** gedaan heeft in den persoon van Willeken Reers (alsv. nr. 7811).

4 febr. 1527 Volmacht op *Herman* ***van den Putte e.a.*** van Goirdt van den ***Putte*** sone wijlen ***Jans*** (alsv. nr. 7811).

7 april 1529 Compareert Henricus van den ***Putte*** filius quondam ***Hermani*** (alsv. nr. 7813).

3 febr. 1533 ***Katharina van den Putte*** relicta *Wilhelmij* quondam *Carbeel* commorans sub Heverle et *Verona* ***Haveloos*** relicta *Hermany* quondam van ***de Putte*** matre dicte ***Katherine*** commorans in prochia de Berthem een flor. caroli aan ***Katharina*** van *Breezijp* relicta *Wilhelmij* quondam van ***de*** Putte (alsv. nr. 7817).

27 aug. 1535 Liberi Hermanii van den ***Putte*** belenders te Velthem (alsv. nr. 7828).

19 sept. 1547 Steven. Stuckens nomine sijn huisvr. Margriete *van* den ***Putte*** dochter wijlen *Hermans* houdt in leen van net leenhof Corbij 7 vierendeel land op Meijlickvelt belend Berthembosch, eertijds van *Guilliaume* ën Servaas van den ***Putte,*** waarvan het andere deel alsnu toebehoort *Henrick* ***van den*** Putte (A.R.A. Brussel, Inv. Heerlijkheden en Dorpen, kantons 'Leuven nr. 2).

29 dec. 1550 Scheiding en deling nalatenschap wijlen *Herman* van ***den Putte*** en wijlen *Verone Haveloos,* echtelieden, tussen hun kinderen *Henric,* ***Willem, GieZis, Mathijs,*** *Kathlijne* gehuwd met 1" Jan ***Meeus*** en ***2"*** *Willem Carbeel, Margriete* gehuwd met Steven Stuckens, Anna gehuwd met Willem ***Mertens*** en *Philippijne* gehuwd met *Willem* de ***Rose*** alias *Clamijns.* Toebedeeld werd aan:

Henric: huis, erf, schuur, bogaard en land op de Groenstraat te Velthem groot c. halve bunder, vier en een half dachmaal beemd te Velthem, een half dachmaal bosch aldaar, drie en een half vierendeel land, op het kerkhoven blok, belend ***Jan van den Putte,*** een dachmaal land onder Berthem;

Willem: de helft van huis schuur, stalling, bogaard, land op Berthembosch, waarvan de andere helft aan *Kathlijne.* enz. enz. (Stadsarchief Leuven nr. 8207 3e fo. 154vo.—162vo.).

4 sept. 1553 ***Willem,*** *Henrik* en *Gillis* van den ***Putte,*** gebroeders, en ***Jacob en Gielis van Doirne,*** allen mombers van de kinderen ***Coenraats Jans en Johanna van Deurne,*** maken scheiding en deling (Stadsarchief Leuven nr. 7838).

N.B. Haveloos - Havesloo is een plaatsnaam te Berthem.

Uit dit huwelijk:

1. *Henrick,* volgt VIII.
2. *Willem van de Putte.*
3. *Gielis van de Putte.*
4. *Mathijs van de Putte.*
5. *Kathlijna van de Putte,* tr. 1° *Jan Meeus:* tr. 2° *Willem Carbeel.*
6. *Margriete van de Putte,* tr. *Steven Stuckens.*
7. *Anna van de Putte,* tr. *Willem Mertens.*
8. *Philippijne van de Putte,* tr. *Willem de Rose* alias *Clamijns.*

Verscheidene dezer kinderen vindt men in „De Schakel" tijdschrift van de Antwerpse kring voor familiekunde (jrg. XIII a° 1958 1° Kon. Bibliotheek Brussel, Hs. kabinet fonds Houwaert dl. 11 6598 fo. 19 en fo. 21), met hun nageslacht in de Brusselse „lignages".

De zoon GieZis van ***den Putte*** stichtte de Brusselse tak; hij was brouwer in „De Vliegende Draak" achter het stadhuis te Brussel en huwde Brussel (St.-Gudele) 8 mei 1539 met ***Margriete de*** *Bruijne,* dr. van ***Hendrik*** en Marie *van* ***Cothem.*** In 1716 werd hun stamhouder ***Jean*** *Baptiste* van den ***Putte*** erfelijk rijksridder, in 1733 werd deze laatste verheven tot burggraaf. Voor de verdere familie der vicomtes ***de Putte,*** zie „Annuaire de la Noblesse de Belgique" jrg. 1867, p. 233, met wapenbeschrijving.

VIII. *Henrick van de Putte,* geb. omstreeks 1490, student in de natuurwetenschappen te Leuven 1505, bezat huis, land en bos te Veltem, gegoed te Bertem, woonde in 1523 te Veltem, in 1529 op Berthembosch, † na sept. 1553, tr. *Catharina Boogaert,* dr. van *Johannes* en *Margaretha IJden.*

1505 student Leuven: ***Henricus de Puteo,*** de Finaco (Velthem) Falconis (= college de Valk van de faculteit der artes aan de Thienensestraat te Leuven).

25 april 1523 *Henrick* ***van de Putte*** sone *Hermans,* woonende te Velthem, pacht een wijnhof met huis, hoven, schuren, stallen, wijnnende landen, beempden, boogarden en alle toebehoirten uitgenomen de poerte van denselve hove, en oick het duyfhuis, gelegen tot Berthem op den berch omtrent der kercke (G.A. Leuven nr. 7807 f. 499).

8 juli 1527 *Henrick* ***van de Putte*** sone *Hermans* borg voor ***Jan van de Putte*** sone wijlen Goirdts te Velthem (Stadsarchief Leuven nr. 7812) .

16 januari 1529 Henricus van den ***Putte*** fs. quondam *Hermanni* commorans apud Berthem geeft obligatie; 7 mei 1529 ***Henricus van den, Putte*** fs quondam Hermanni et ***Catharina Bogaerts*** eius uxor commorans apud Berthembosch recognoverunt ***Matheo van den Putte*** fratri predicti Henrici florenum Karolij uit een rente, waarin deelgerechtigd is ***Katheline*** van *Breedzijp* weduwe van ***Wilhelmus van den Putte*** (Stadsarchief Leuven nr. 8188).

7 april 1529 Scheiding en deling tussen de kinderen van † *Johannes* ***Boogart*** en *Margaretha IJden: Karolus Boogart,* priester, *Velentinus* ***Boogart,*** *Hubertus Boogart, Johannes* ***Boogart*** en ***Henricus*** *van* ***den*** *Putte,* zoon van wijlen *Herman,* man en voogd van *Katherina Boogart;* aan laatstgenoemde worden renten in Velthem toebedeeld (Stadsarchief Leuven nr. 7813):

17 okt. 1530 *Henricus* van den ***Putte*** fs quondam *Hermanij* et Katharina *Bogarts* eius uxor commorans apud

Berthem recognoverunt ***Verone Haveloos*** relicta dictij quondam *Hermanij* duos flor. Car. herid. (alsv. nr. 7815).

5 nov. ***1539 Henricus van den Putte*** fs quondam *Hermanii* commorans avud Velthem c.s. transporteren een rente (alsv. nr. 7824); 25 mei 1541 id. verkoopt land te Velthem aan de Cleijn Speikstraet (alsv. nr. 7825).

13 febr. 1547 ***Hendrik van*** den ***Putte*** sone wijlen ***Herman*** koopt 7 vierendelen land op Meijlickerveld belend Berthembosch, leenroerig aan de leenhof Corbij (A.R.A. Brussel, Inv. Heerlijkheden en dorpen kantons Leuven, nr. 2).

1x. *Herman Henricx van de Putte,* geb. omstreeks 1523, vestigde zich van Veltem te Antwerpen, poorter aldaar 1553, ketelaar-wapenfabrikant in „Den Rooden Spiegel" aan de Zirkstraat, deken van het gilde van den Crooaen der hellebaardiers, † Antwerpen in 1582, tr. *Johanna van den Bossche,* † na 1596.

12 mei 1553 ***Herman Henricxsone van de Putte,*** van Velthem, ketelaar, aangenomen als poorter van Antwerpen (Antwerpen, Tafel der poortersboeken dl. III sub voce V: vandeputte).

13 dec. 1568 ***Herman van äe Putte*** en ***Johanne van den Bosche*** echtelieden kopen het huis „de Rode Spiegel" op de hoek Zirkstraat-Predickheerenstraat tussen het huis Berckenrijs in de Zirkstraat en het huis de Luijck in de Predikheerenstraat voor 49 lb. brabants erfelijk van Hans Wilkinckhof; 18 april 1581 verkopen zij dit huis aan ***Rombout de Vrijere,*** bakker, en ***Elisabeth van de Putte*** (Antwerpen, Schepenbrieven, ao. 1581 K. en B. 181).

7 febr. 1578 ***Herman van de Putte,*** ketelaar op de hoek van de Predickheeren alhier, fidejussit voor Laurijs Bruers tot Middelborch, dat hij alsulcken vatcandelaren ende mortieren, als hij uit dezer stadt nae Middelborch vueren sal, binnen Middelborch vueren en slijten sal en nergens elders . . . (alsv. Certificatieboek nr. 38).

13 maart 1579 ***Herman van de Putte,*** oudt deken van der gilden van den croonen die men noempt hellebardiers binnen deser stadt van Antwerpen, . . . (alsv., Certificatieboek nr. 40). N.B. Dit gilde behoorde met de kolveniers tot de gewapende gilden, die optraden bij processies en andere plechtigheden en ook ter verdediging van de stad.

23 maart 1579 ***Herman van de Putte,*** ketelaar, oud omtrent 55 jaren; 3 nov. 1581 id. woonachtig bij den Predickheeren Cloister, out omtrent 60 jaren (alsv., Certificatieboek nr. 4042).

3 maart 1583 Scheiding nalatenschap van ***Herman van de Putte*** tussen de weduwe ***Johanne van den Bossche*** en de kinderen ***Peter,*** Marie huisvrouw van ***Jan Dens, Catlijne*** huisvrouw van ***Franchois Schillemans, Anna*** huisvrouw van Geeraert *Schorer,* en de minderjarige ***Herman.*** De nalatenschap bedroeg 14.561 kar. gld. Verwezen wordt naar erflaters testament van 12 mei 1579 voor notaris Severijn Rubens te Antwerpen (notarieel protocol is verloren gegaan). Nadere scheiding tussen de kinderen 3 maart 1583 (alsv., Schepenregisters nr. 373).

Uit dit huwelijk:

1. *Pieter,* volgt X.
2. *Marie van de Putte,* † Antwerpen 1583/'84, tr. 1° *Gillis van den Berghe;* tr. 2° *Jan Dens.*

   27 okt. 1584 De voogden van ***Joanna van den Berghe*** en van Sara ***Dens*** verdelen het aandeel van haar beider moeder ***Maria van de Putte*** in de nalatenschap van ***Maria's*** vader ***Herman;*** tot dit aandeel behoorden de huizen „Den witten Coninck" aan de Vlasmart en „Het gulden Hooft" buiten de St. Janspoort te Antwerpen (G.A. Antwerpen, Schepenbrieven 1300-1794).
3. *Cathalijna van de Putte,* † Middelburg 28 febr. 1608, tr. vóór 1583 *François Schillemans,* koopman te Antwerpen en later te Middelburg, † aldaar 19 febr. 1608.

   Zie hun grafzerk te Middelburg bij Bloijs van Treslong Prins, Zeeland.

4. *Tanneke (Anna) van de Putte,* tr. vóór 1583 *Gerard Schorer,* † Middelburg ia 1595.

   Zij lieten te Middelburg dopen: 29 nov. 1587 een tweeling ***Herman*** en Franciscus (get. Franciscus ***Schillemans, Ant. Claiss.*** en Tanneke ***Lens),*** en 15 mei 1594 *Franciscus* (get. ***Pieter van de Putte).*** Van deze kinderen trouwt ***Herman*** te Middelburg 10 mei 1607 ***Maria Costere*** j.d. van Antwerpen (get. *Pieter van de Putte,* oom, en *Tanneke* van ***de Putte*** moeder van de bruidegom, die consenteert in het huwelijk).
5. *Herman van de Putte,* geb. te Antwerpen, nog minderjarig 3 maant 1583, ketelaar en koopman te Dordrecht, contractant met de Staten, † te Dordrecht, begr. aldaar in juli 1596, tr. *Adriana Hallincq.* dr. van Mr. *Jacob Paulusz.,* pensionaris van Dordrecht en raadsheer in den Hove van Holland, en *Cornelia Hermanse van der Bies; zij* hertr. Dordrecht 4 januari 1,600 *Matheus Andriesz. van der Goes,* commies-stapelier der Generale Magazijnen aldaar.

   Uit dit huwelijk:

   a. *Hetman van de Putte,* geb. Dordrecht in 1595, poorter van Middelburg 1622, tr. aldaar 29 sept. 1621 *Susanna Serwouters,* j.d. van Middelburg, † vermoedelijk kinderloos.

X. *Pieter van de Putte,* geb. te Antwerpen, poorter van Middelburg 10 okt. 1589, ketelaar in „De Koning David" aldaar, tr. Antwerpen vóór nov. 1582 *Agneta Boudewijns Bouwens,* † na 23 nov. 1623.

3 maart 1583 ***Pieter*** verkreeg uit de nalatenschap van zijn vader een aandeel in een huls op de hoek van de Veemarkt binnen Antwerpen ter waarde van 88 kar. gld. en erfrenten op verschillende huizen aldaar, totaal voor 5263 kar. gld. (G.A. Antwerpen, Schepenbrieven nr. 373).

N.B. Het Middelburgse oud-archief, dat wij vóór onze publicatie in 1934 summier geraadpleegd hadden, is in de oorlog 1940—'45 verloren gegaan.

Uit dit huwalijk:

1. *Herman van de Putte,* geb. te Middelburg, ketelaar, compareert aldaar met zijn moeder voor notaris Rubens 20 nov. 1620, † waarschijnlijk ongehuwd.
2. *Pieter,* volgt XI.
3. *Cathalijna van de Putte,* geb. te Middelburg, tr. aldaar 27 januari 1617 *Adolph Roelants,* j.m. van Middelburg.
4. *Tanneke van de Putte,* geb. te Middelburg, tr. aldaar 8 dec. 1627 *Jan van Gogh,* weduwnaar van Dordrecht, wijnkoper.

x1. *Pieter van de Putte,* ged. Middelburg 9 mei 1599, ketelaar in „Den Nieuwen Iserman" aan de Lange Delft aldaar, tr. Middelburg 26 april 1623 *Levijntje Fransdr. Roose,* j.d. van Oudenaarde (Oost-Vlaanderen).

Uit dit huwelijk:

1. *Herman,* volgt XII.
2. *Francois van de Putte,* ged. Middelburg 19 juli 1626, † kinderloos vóór 169 1.
3. *Cornelis van de Putte,* waterklerk der Vijf-ambachten, bewindhebber der West-Ind. Comp. 1679, woonde aan de Rouaansekade te Middelburg, † kinderloos vóór 1691, tr. *Susanna van der Merct.*

   5 mei 1679 test. ***Cornelis*** van ***de Putte*** voor nots. Vernume te Middelburg.

HERMAN VAN DE PUTTE
(1661—1724).

Doek door A. Boonen 1710, in 1937
in de Collectie Lambrechtsen van Ritthem.

XII. *Herman van de Pufte,* ged, Middelburg 23 juli 1628, lakenkoper in „De Witte Leeuw" aan de Lange Delft aldaar, stichter van de buskruitmolen aan de Oude Haven later genaamd „De Grenadier", reder van kaperschepen, † Middelburg 24 febr. 1678, tr. Leiden 9 april 1652 *Catharina Ouzeel,* ged. Leiden 4 mei 1631, † Middelburg 24 okt. 1667, dr. van *Jacques* en ***Jenneke Bertens.***

Uit dit huwelijk (behalve een kinderloos overleden zoon) :

1. *Herman* ***van de*** *Putte,* geb. Middelburg 24 januari 1661, bezat de buitenplaats „De Griffioen" aan de Seissingel aldaar, directeur der Commercie Compagnie aldaar, scheepsreder, waterklerk der „Vijf ambachten" op Walcheren, raad en burgemeester van Middelburg, † aldaar 14 febr. 1724, tr. Serooskerke 23 juli 1688 ***Maria*** *van den Brande,* geb. Middelburg 29 okt. 1665, † 's-Hertogenbosch 9 juli 1701, dr. van *Johan,* raad in den Hove van Holland, en *Maria Rademacher.*

   Zie voor de buitenplaats „De Griffioen" het maandblad „Heemschut" jrg. 1932, nr. 11.
   Zie hs. Rethaan Macaré. Middelburg Nieuwe kerk (Bibliotheek Kon. Ned. Gen. voor Geslacht- en Wapenkunde).

   Uit dit huwelijk:

   a. Mr. *Cornelis van de Putte,* geb. Middelburg 1 juni 1694, student te Leiden 1713, raad en schepen van Middelburg, bewindhebber der Oost-Ind. Comp., overdeken der Balanskinderen te Middelburg, † aldaar ongehuwd 6 april 1730.

   b. ***Mat-ia Johanna van de Putte,*** geb. Middelburg 10 mei 1698, † aldaar 16 sept. 1764, tr. Middelburg 27 april 1718 Mr. *Johan Assuërus Schorer,* geb. Middelburg 18 dec. 1690, raad en schepen van Middelburg, cntv.-generaal van Zeeland, raad in de Raad van Vlaanderen, † Middelburg 15 april 1752, zn. van Mr. ***Johan,*** pensionaris van Middelburg, en *Catharina Margaretha van Vierssen.*

   Uit dit huwelijk stamt de oudste tak van het geslacht *Schorer* (zie Nederl. Adelsboek 1951, blz. 157 e.v.).

2. Justus, volgt x111.
3. ***Catharina*** *van de* ***Putte,*** geb. te Middelburg, ts. aldaar 5 juli 1679 *Francois Christiaensen,* geb. Middelburg 9 aug. 1649, † aldaar 12 okt. 1709, zn. van *Cornelis* en ***Elisabeth de la*** *Rue.*

X111. *Justus van de Pufte,* geb. Middelburg 26 juni 1664, poorter van Dordrecht 22 okt. 1681, woonde aldaar aan de Voorstraat, later bij de Vuijlpoort, vendrig XIe vendel der Schutterij, zeepzieder in „De Olifant", † Dordrecht 14 april 1692, tr. Dordrecht 6 juni 1684 *Maria Maes,* geb. Dordrecht 15 april 1659, † aldaar 9 maart 1712, dr. van *Abraham Gerritsz. Maes,* zeepzieder, ouderling en burgerkapitein te Dordrecht, en ***Anna Pisser; zij*** hertr. Dordrecht 15 maart 1699 *Arnoldus van den Sande,* wonende 's-Hertogenbosch, weduwnaar van ***Cornelia van der Lisse.***

Maria Maes was een zuster van de portret-schilder ***Nicolaas*** *Maes* (zie over ***Maes*** nog: De Middelburgsche Van de Putte's in Ned. Leeuw LII). De kleindochter van ***Maria Maes en*** haar tweede echtgenoot ***Arnoldus*** *van* ***den*** *Sande, Aleyda* ***Maria van*** *den Sande,* huwde Zevenaar 28 okt. 1753 ***Christiaan Frans*** van *Nispen,* landrentmeester van Bergh; uit dit huwelijk stamt de familie Van *Nispen* (zie Nederl. Adelsboek 1949, blz. 254).

Anna *Pisset* (volgens Balen: ***Puset)*** j.d. van Rotterdam, † Dordrecht 8 febr. 1704, tr. 1'" Dordrecht 31 januari 1644 ***Willem de With,*** houtkoper te Dordrecht (zie Balen genealogie De With); zij bezat de zeepziederijen de „Drie Leeuwen" en de „Klock" te Dordrecht en was dochter van ***Jan*** *Pisset* (*Nicolasz. ex Johanne du* ***Bois te*** Luik) wijnkoper te Rotterdam en (geh. Dordrecht 21 nov. 1617) Maria *Beijen* (ged. Dordrecht in okt. 1590, dr. van ***Arend,*** geb. te Wezel, wijnkoper in de „Keulse Craen" aan de Wijnstraat te Dordrecht, en *Susanna Baclé*).

Uit dit huwelijk (behalve twee jong overleden kinderen):

1. *Johannes,* volgt XIV.
2. *Abraham van de Putte,* geb. Dordrecht 19 juni 1689, begr. aldaar (Grote kerk) 8 nov. 1718, tr. Dordrecht 5 febr. 1714 *Maria Ouzeel,* ged. aldaar 17 januari 1687, † Dordrecht, begr. aldaar (Grote Kerk) 1 aug. 1739, beiden wonende bij de Vuijlpoort, dr. van *Machiel,* wijnkoper te Dordrecht, en *Maria 't Hooft.*

   Uit dit huwelijk:

   a. *Jan van de Putte,* ged. Dordrecht 25 juli 1715.

   b. *Maria van de Pufte,* ged. Dordrecht 20 nov. 1716.

   c. *Anna van de Pufte,* ged. Dordrecht 19 okt. 1718.

3. *Anna van de Pufte,* geb. Dordrecht 6 nov. 1691, † aldaar 19 januari 1740, tr. Dordrecht 10 nov. 1709 *Anthoni Balen,* ged. Dordrecht 24 mei 1684, woonde bij de Vischbrug, later op de hoek Ruijterstraat te Dordrecht, zn. van *Boudewijn Arends* en *Jacoba van Meeningen.*

SIV. *Johannes van de Pufte,* geb. Dordrecht 18 aug. 1686, luitenant XIe vendel dar Schutterij, deken en boekhouder der Cloveniers, zeepzieder in „De Olifant", woonde bij de Vuijlpoort te Dordrecht, tr. 1° aldaar 5 nov. 1719 *Mondina van Thiel,* ged. Dordrecht 24 nov. 1699, begr. aldaar 24 nov. 1732, dr. van *Jan* en *Helena van Dijck;* tr. 2° 's-Gravenhage (Scheveningse K.) 16 sept. 1736 ***Maria Lambertina*** *van Dijck,* † Dordrecht 16 juli 1745, dr. van Mr. *Arent* en *Adriana Vijfhuis.*

Uit het eerste huwelijk (behalve drie jong overleden kinderen) :

1. *Maria Helena van de Putte,* geb. Dordrecht 13 nov. 1720, † Rotterdam 23 mei 1770, tr. Rotterdam 12 nov. 1752 *Gijsberf Prinse,* ged. Dordrecht 14 nov. 1707, assuradeur, zeepzieder en reder, poorter van Rotterdam 14 okt. 1729, woonde achtereenvolgens te Gorinchem, Amsterdam, IJsselstein en Breda, † Breda 9 mei 1782, zn. van *Johan* en *Catharina Sebilla van 's-Gravenweerd,* en weduwnaar van *Maria Ouwens.*
2. *Justus.* volgt xv.
3. *Cornelis van de Pufte,* gad. Dordrecht 11 aug. 1730, zee-officier van de 0.1. Comp., kapitein op de „Admiraal de Ruijter" (Kamer van Zeeland), met zijn schip vergaan ter rede van Colombo 15 dec. 1767, tr. *Catharina Pieters Waterlander;* geen nageslacht.

   Zie Koloniaal Archief 4390 A fol. 80. Kamer Zeeland 482 f. 21.

Uit het (tweede huwelijk een jong overleden zoon *Herman.*

XV. *Justus van de Pufte,* geb. Dordrecht 15 nov. 1732, zeeofficier, gezagvoerder van de O.I. Comp., † Bantam 1767, tr. (ondertr. Middelburg 7 sept. 1762) *Hester* ***Louise*** *Overdorp,* gad. Bergen op Zoom 3 aug. 1735, † Middelburg 5 maant 1781, dr. van *Johannes,* kapitein in Staten-dienst, en *Geertruijt Lamberts.*

De echtelieden ***Overdorp-Lamberts*** zijn te Zutphen begraven resp. 8 dec. 1770 en 24 mei 1768.

Uit dit huwelijk:

1. *Maria Elena van de Puffe,* geb. in 1763, † in 1801.
2. *Johannes Adolphus,* volgt XVI.
3. *Cafharina van de Pufte,* geb. in 1766, † jong.

XVI. *Johannes Adolphus van de Puffe,* ged. Zutphen 4 nov. 1764, zee-officier van de O.I. Comp., kapitein op „De Zuidpool" (Kamer van Zeeland), commandeur ener divisie kanonneerboten in Franse dienst, kapitein ter zee titulair der Nederlandse Marine 18 13, commandeur ener Zeeuwse retourvloot op China 1817, † op de thuisreis 16 april 18 19 aan boord van „De Middelburg", begr. te Kaapstad onder een voor hem opgericht monument, tr. Middelburg 14 sept. 1791 *Anna Margarefha Fransen,* geb. Middelburg 24 juni 1759, † Amsterdam 29 dec. 1829, dr. van *Albertus,* stadhouder van St. Joosland (Walcheren), en *Marfha de Nijs.*

Zie voor *Johannes **Adolphus van de Putte:*** Koloniaal Archief 4390 A, fol. 104, Kamer Zeeland 628, fol. 56, voorts Christiaan Meeuse „Godsdienstig handboek voor zeelieden".

Albertus Fransen tr. Middelburg 12 maart 1756 ***Martha Denis (de Nijs),*** hij † aldaar aan de Lange Cingelstraat 6 dec. 1801 oud 71 jaar, begr. Oude kerk 11 dec. 1801. Hij verkreeg 26 febr. 1756 de commissie als stadhouder over het ressort St. Joosland van de hoofd-baljuw van Zeeland-Bewesterschelde (Archief Staten van Zeeland, nr. 1673). Zijn herkomst bleef onbekend. In de huwelijksakte te 's-Heer Arendskerke d.d. 22 juli 1778 van zijn broer ***Hendrik Fransen,*** stadhouder van Zuid-Beveland, wordt deze genoemd geboortig van Bergen op Zoom, maar ter plaatse werd alleen gevonden, dat ***Hendrik*** Fransen in 1757 en in 1765 resp. de potterijen „**Kleijn Zepaard**" en „Klijne Meerminne" in de Lange **Dubbel**straat gekocht heeft na een leertijd als potmakersgezel (G.A. Bergen op Zoom nr. 952, register van Straten). Hoewel ***Hendrik*** dus poorter der stad Bergen op Zoom geweest moet zijn, werd aldaar over hem en zijn familie niets naders gevonden.

Uit dit huwelijk (behalve één jong-overleden dochter):

1. *Mondina Cafharina van de Puffe,* geb. Middelburg 6 juli 1792, † 's-Gravenhage 18 aug. 1829, tr. Amsterdam 16 febr. 1812 *Andries de Hoop,* geb. te Middelburg 17 maart 1784, inspecteur bij de thesaurie te 's-Gravenhage, † aldaar 26 april 183 1, zn. van *Pieter* en *Barbara van de Voorden.*
2. *Johannes Fransen van de Pufte,* geb. Middelburg 26 nov. 1798, adelborst 1e klasse, eervol ontsl. 1817, daarna kassier en brouwer te Goes, lid Gemeenteraad aldaar, lid Eerste Kalmer der Staten-Generaal wegens Zeeland, ridder Nederl. Leeuw, bewoonde de buitenplaats „Vredehoef" bij Goes, † 's-Gravenhage 9 nov. 1875, tr. 1° Middelburg 10 sept. 1818 *Digna Johanna Luteyn,* geb. Middelburg 19 okt. 1799, † Utrecht 24 juli 1849, dr. van *Abraham,* kassier te Middelburg, en *Augusfa Glaudina van der Heijden Sinclair: tr.* 2° Goes 26 maart 1857 *Anna Engelberf van Bevervoorde,* geb. Amsterdam 28 nov. 1802, † aldaar 14 febr. 1873, dr. van *Thomas Adriaan,* ontvanger der belastingen te Amsteadam, en *Anna van Ossenberch,* en gescheiden echtgenote van *Jan Willem Messcherf.*

Het tweede huwelijk was kinderloos; uit het eerste huwelijk stamt de familie *Fransen van de Pufte.*

De genealogie der graven van Hoensbroeck-Geul, -Oost en -Overbach,

door J. M. VAN DE VENNE.

Het geslacht *Van Hoensbroeck* stamt uit de oude Limburgse ridders *Hoen,* later graven en markiezen ***van Hoensbroeck.*** De hoofdtak leeft nog voort in de „Grafen und Marquisen *von und zu Hoensbroech*", waarvan het familiehoofd het kasteel Haag bij Geldern (Rheinland) bewoont. Hier wordt het belangrijkste familie-archief bewaard, dat dank zij de grote welwillendheid van de graaf en gravin *von und zu Hoensbroech* geconsulteerd kon worden voor de samenstelling van de geschiedenis der gemeente Hoensbroek [1]). In dit werk wordt de hoofdtak uitvoerig behandeld, de neventakken niet; wie meer wil weten over de oudere generaties moge verwezen worden naar het genoemde werk.

De gemeenschappelijke stamvader van de hoofdtak en van de uitgestorven tak *Hoensbroeck-Geul* was *Godarf Hoen* ridder, heer van Hoensbroek van 1576—1584.

Zijn tweede zoon *Wolter* verkreeg de heerlijkheid Geul en noemde zich nadien *van Hoensbroeck-Geul* [2]).

I. *Nicolaas Hoen,* ridder, komt voor het eerst voor in een oorkonde uit het jaar 1365, werd in 1370 schout van Maastricht, † (sneuvelde) in de bekende slag van Baeswijler, als aanvoerder van een rotte, aan de zijde van de hertog van Brabant op 21 augustus 1371, tr. *Agnes Sac van Wijck,* dr. van *Jan* en N.N.

11. *Herman Hoen,* ridder, eerste heer van Hoensbroek, ontving van hertogin Joanna van Brabant, vrouwe van het Land van Valkenburg, op 26 oktober 1388 het dorp Hoensbroeck, dat van de vrijheerlijkheid Hearlen werd afgescheiden en toen hoge-, middelbare- en lage jurisdictie verkreeg; hij volgde zijn vader op als schout van Maastricht en was lid van de Raad van de Landen van Overmaas, † in 1404, tr. *Caecilia de Libra,* dr. van *Daniel* en *Sibilla N.N.*

III. *Nicolaas Hoen,* ridder, o.a. schout van Maastricht 1404—1413, 1421-1427, † omtrent 1428, tr. in 1382 *Aleijt Catharina van Maschereel,* dr. van ***Jan,*** heer van Wijnandsrade, en *Marie van Oupey.*

IV. *Nicolaas Hoen,* ridder, † 'omstreeks 1474, tr. *Agnes Bock van Lichfenberg,* dr. van *Ogier* en *Joanna Bosch fof Mopperfingen.*

V. *Nicolaas Hoen,* ridder, † omstreeks 1516, tr. *Joanna van Corswarem,* † *20 dec.* 1487, dr. van *Arnold* en *Agnes Maria van Waroux- Warfusée.*

VI. *Herman Hoen,* ridder, † in 1543, tr. *Maria van Dave (Davre),* vrouwe van Linsmeau, dr. van bunggraaf *Godfried* en *Cafharina van Wideux.*

VII. *Godarf Hoen,* ridder, heer van Hoensbroeck, vit hem kwam de tak Van Hoensbroeck-Geul, waaruit de takken Van Hoensbroeck-Oost (bij Eijsden (L.)) en Van Hoensbroeck-Overbach (Rheinland), † 1584, tr. ca. 19 juli 1554 (huwelijksvoorwaarden) *Geerfruid Scheiffart van Merode,* dr. van *Ulrich* en *Ursula van Hompesch.*

1) J. M. van de Venne, J. Th. H. de Win, P. A. H. Peeters. Geschiedenis van Hoensbroek, uitgegeven door het Gemeentebestuur van Hoensbroek, 1967.

2) De onder 11 tot VII vermelde ridders ***Hoen*** zijn gebiedende heren van de schepenbank Hoensbroek geweest.

JOHANNES ADOLHPUS VAN DE PUTTE
(1764—1819).
Doek bij Mr. Dr. J. C. Maris van Sandelingenambacht te Scheveningen.

ANNA MARGARETHA FRANSEN
(1759—1829),
echtgenote van Johunnes *Adolphus van de Putte.*
Miniatuur (gouache op karton) bij Mr. Dr. J. C. Maris van Sandelingenambacht te Scheveningen.

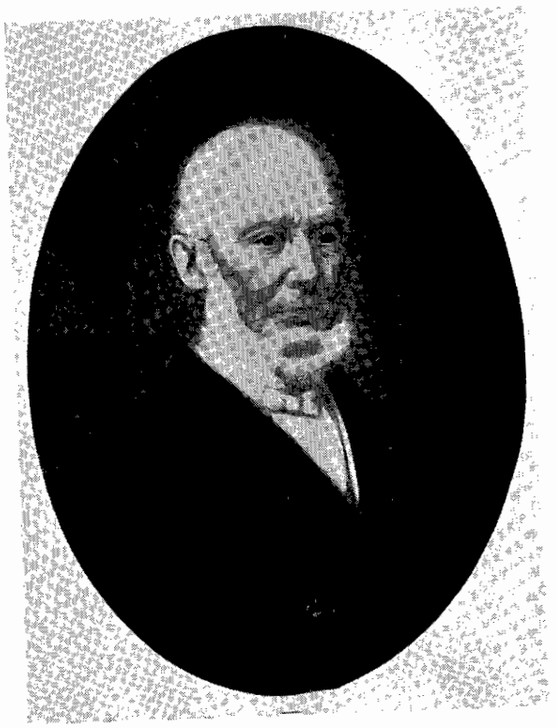

JOHANNES FRANSEN VAN DE PUTTE
(1798-1875).
Doek door J. Tossijn bij Mr. Dr. J. C. Maris van Sandelingenambacht te Scheveningen.

VIII. *Wolter van Hoensbroeck-Geul,* heer van Geul, op 20 februari 1587 kocht hij van Werner Huijn van Amstenrade de pandsohap der ambten van voogd en stadhouder der lenen van het Land van Valkenburg [3]); hij verkreeg door schenking van zijn neef Conrad van Gaveren op 15 april 1594 de heerlijkheid Geul en in 1626 de pandschap van Bunde van Koning Philips IV; samen met zijn zoon Conraad Ulrich bouwde hij in 1626 de kerk van Geul, † aldaar op 4 (augustus 1631 [4]), tr. 4 oktober 1585 *Ursula Schetz van Grobbendonck,* † 17 februari 1622, bagr. te Houthem (L.), dr. van *Gaspar, heer* van Gnobbendonck, etc., en *Catharina van Ursel.*

Uit dit huwelijk:

1. *Maria Catharina van Hoensbroeck-Geul,* † te Nuth en begraven in de kerk van Schinnen 5 februari 1,633, tr. Nuth 10 juli 1626 *Stephanus van Eijnatten,* heer van' Nuth, geb. Nuth 6 april 1593, † 's-Gravenhage 7 september 1651, an. van *Herman* en *Adrienne de Bavignée.*
2. *Conraad Ulrich,* die volgt IX.
3. *Margaretha van Hoensbroeck-Geul,* geb. in 1596, kloosterjuffer in het adellijk klooster te Sinnich (B.), geprofest 1614, † na 1641.

1x. *Conraad Ulrich* baron *van Hoensbroeck-Geul,* heer van Geul en Cadier, geb. omstreeks 1590, voogd en landheer der lenen en van het Land van Valkenburg, commissaris van de Ridderschap van de Staten van genoemd Land, bouwde met zijn echtgenote het kasteel Geul, dat in 1631 voltooid was [5]), † Geul 12 april 1652, tr. Brussel 7 november 1613 *Isabella de Haudion,* † Geul 11 mei 1640,

3) De voogd van het Land van Valkenburg vertegenwoordigde de heler van dat land en was daar de hoogste ambtenaar van het bestuur.
De stadhouder der lenen was, namens de heer, voorzitter van het leenhof van, genoemd land en had om. tot taak te waken tegen het verloren gaan van leengoederen. Zie ook: J. M. van de Venne, Inleiding tot de inventaris van de archieven van de landen van Overmaas. Ha. op het Rijksarohief in Limburg.

4) Zijn monumentale grafsteen, waarin o.m. zijn zestien kwartieren zijn uitgebeiteld, is thans ingemetseld in de zijbeuk der kerk. Zie ook: De Maasgouw. Tijdschrift voor Limburgse geschiedenis en oudheidkunde, jrg. 58 (1903) en jng. 84 (1965) kol. 91-93. Het kasteel Geul was vroeger veel groter, dan wat thans nog van de gebouwen over is. Het herenhuis is nl. in 1847 afgebroken, de bijgebouwen zijn toen echter blijven staan en tot woning ingericht.
Jarenlang werd het bewoond door leden van het geslacht ***Van Hoensbroeck-Geul. Na het*** overlijden, van de laatste graaf *Herman* Otto in 1762 verkreeg diens weduwe het vruchtgebruik ervan en zij was tot aan haar dood in 17'75 vrouwe van Geul.
Haar enig kind ***Anna Maria Bernardina Apollonia Philippina*** volgde haar in 1776 op als vrouwe van Geul; zij huwde *Frans* Xavier graaf ***van Hohenxollern-Hechingen, die*** in 1765 overleed en zij zelf stierf in 1798.
Het kasteel Geul c.a. ging toen over op haar dochter ***Felicitas Theresia van Hohenzollern-Hechingen,*** die ***Maximiliaan Henri Laurent*** graaf van ***Hoen-Neufchateau*** huwde.
Achtereenvolgens kwam het kasteel c.a. in het bezit van de families ***De Hamal, Bec de Lièvre, D'Oultremont de Warfusée, Van der Linden d'Hoogvorst.***
Tenslotte is het in 1903 met 80 hectaren landerijen enz. voor 220.000 gulden verkocht aan de heer ***Paul Brouwers,*** wiens dochter *Germaine* het met haar echtgenoot *Alphonse* burggraaf van *Aefferden* thans (1969) nog bewoont.
Sinds 1626 had het kasteel een castrale kapel waarin tot in de 18e eeuw godsdienstoefeningen werden gehouden.

5) ***Zie*** ook: Mr. K. J. Th. Janssen de Limpens, „De bouw van het kasteel Geul" in De Maasgouw, 84e jrg. (1965) kolom 91-93.

dr. van *Pierre,* heer van Guiberchies, en *Florence de Bernemicourt.*

Uit dit huwelijk:

1. *Wolter Frans,* die volgt Xa.
2. *Ursula Agnes van Hoensbroeck-Geul,* geb. Geul (?) in 1617, † te Eryingen (Henegouwen), tr. in 1680 *Frans Colyn* baron *van Montagu,* heer van Rochefontaine, † in 1680.
3. *Maria Margaretha van Hoensbroeck-Geul,* ged. Geul 12 november 1625, in 1650 stiftdame van het adellijk stift St. Salvator te Susteren (?), tr. in 1658 *Denis Theodoor de Waha,* heer van Baillonville en Monfrin, zn. van *Nicolas* en *Catherine de Namur.*
4. *Antonius Candidus* (stichter van de tak Oost), die volgt Xb.

Xa. *Wolter Frans* graaf *van Hoensbroeck-Geul,* heer van Geul, Bunde, Ulestraten, Cadier, Groten-Brogel en Erpicom (B.) , ged. Valkenburg (thans Valkenburg-Houthem) (St. Nicolaas) 21 juli 1616, stadhouder der lenen en voogd van het Land van Valkenburg (?), trad in 1653 in militaire dienst en bereikte de rang van kolonel, door koning Philips IV van Spanje in 1660 [6]) met zijn mannelijke en vrouwelijke descendenten in de gravenstand verheven, † Geul 9 september 1674, tr. Overbach (D.) (huw. voorwaarden 16 december 1655) *Maria Sybilla* barones ***van*** *Flans,* † in dec. 1670, dr. van *Johan Adam,* o.a. heer van Overbach, en *Adolpha* baronesse *van Cortenbach tot Helmont.*

Uit dit huwelijk:

1. *Adolpha Sibilla* gravin *van Hoensbroeck-Geul,* ged. Geul 22 jan. 1656, † Eijsden (?) 8 februari 1718, tr. Maastricht *Arnold Theodoor Amor* baron *de Lamargelle,* heer van Eijsden, geb. 1 juni 1640, † Eijsden 6 juni 1721, zn. van *Arnold* en *Margaretha Anna Francisca* gravin *van Bocholt.*
2. *Philip Willem Conraad,* die volgt XIa.
3. *Johan Maximiliaan Karel Arnold* (stichter der linie Ovenbach), die volgt XIb.
4. *Ignatius Candidus* graaf *van Hoensbroeck-Geul,* geb. Geul in 1660, † Geul 31 maant 1680 (ongehuwd).

XIa. *Philip Willem Conraad* graaf *van Hoensbroeck-Geul,* heer van Geul, Bunde, Ulestraten, Erpicom, Groten Brogel en Aldenrath, geb. Brussel in april 1,657, voogd en stadhouder der lenen van het Land van Valkenburg (Spaanse partage) , trad in 1680 in militaire dienst, † plotseling in de herberg In de Zwaan te Maastricht 27 september 1716, begraven te Geul, tr. te Geul (huwelijksvoorwaarden maart 1690) *Anna Bernardina* gravin ***van*** *Limburg Stirum,* gsd. Vlodrop (L.) 6 september 1659, begr. Geul 3 augustus' 1701, dr. van *Maurits* en *Maria Bernardina* gravin *van Limburg Stirum.*

Uit dit huwelijk:

1. *Maria Bernardina Adolpha* gravin ***van*** *Hoensbroeck-Geul,* ged. Geul 28 november 169 1, † 'ongehuwd Luik 17 december 1749.
2. *Walterus Franciscus* graaf *van Hoensbroeck-Geul,*

6) L. baron de Crassier, Dictionnaire historique du Limbourg Néerlandais de la période féodale à nos jours in: Publications de la société historique et archéologique dans le Limbourg à Maestricht, t. LXVII (1931), 136.

ged. Geul 30 april 1693, † ongehuwd Geul 12 december 1712, bagr. in het familiegraf op het priesterkoor der kerk aldaar.

3. *Maria Sybilla* gravin *van Hoensbroeck-Geul*, geb. omstreeks 1695, † Aken 16 maart, begr. Geul 18 maant 1723, tr. (ondertr. Geul 13 juni 1717) Echt 22 januari 1718 haar neef *Johan Philip Willem Frans* graaf *van Limburg Stirum*, geb. 22 april 1695, † in dec. 1758, zn. van *Maurits Herman* en *Elisabeth Dorothea Wilhelmina* gravin *van Leiningen-Dachsburg*.
4. *Henricus Honorius* graaf *van Hoensbroeck-Geul*, gad. Geul 17 jan. 1696, † vermoedelijk kort na zijn geboorte.
5. *Henriette Amalia* gravin *van Hoensbroeck-Geul*, geb. Geul in aug. 1697, † Luik 23 juli 1744, tr. Geul 22 september 1726 *Jacob Dionisius* baron *de Goer de Hervé*, heer van Forret, ged. Luik (par. Notre Dame aux Fonts) 4 augustus 1696, J.U.L. lid van de gewone Raad van de prins-bisschop van Luik, † Luik 7 dec. 1765, zn. van *Jacques Remy* en *Isabella Gertrudis Theresia de Méan*.
6. *Herman Otto*, die volgt XIIa.
7. *Isabella Charlotta* gravin *van Hoensbroeck-Geul*, ged. Geul 21 april 1701, tr. Geul 3 juni 1723 *Josephus Guillelmus Matthias* graaf van *Hinnisdael en Crainhem*, heer van Woluwe, † in 1763, zn. van *Frans* en *Maria Anna Florentina Theresia van Berchem*.

XIIa. *Herman Otto* graaf *van Hoensbroeck-Geul*, heer van Geul, Bunde en Ulestraten, Erpicum en Gnoten Brogel, Monfrin, Gemine, Baillonville en Strasbourgh, geld. Geul 14 mei 1699, voogd en stadhouder der lenen van het Land van Valkenburg (Spaanse partage), kamerheer van de aartsbisschop van Keulen en van de prins-bisschop van Luik, † 16 december 1762, tr. Maastricht (par. St. Maarten) 21 april 1728 *Anna Maria Juliana Felicitas de Zievel de Bettenborgh*, vrouwe van Geul sedert 1762, geb. omstreeks 1698, kanunnikes te Munsterbilsen, † Geul 26 september 1775, dr. van *Lothar* en *Agnes Apollonia Elisabeth van Hegen*.

Uit dit huwelijk:

Anna Maria Bernardina Apollonia Philippina gravin *van Hoensbroeck-Geul*, vrouwe van Geul, ged. Geul 9 mei 1729, Sterrenkruisdame, † Geul 26 september 1798, begr. op het kerkhof aldaar, aangezien de kerk door de Franse bezetting gesloten was, tr. Geul 21 januari 1748 *Franciscus Xaverius* graaf *van Hohenzollern-Hechingen*, geb. 18 augustus 1719, kapitein in het regiment Birckenfeld, later luit.-generaal in Oostenrijkse 'dienst, † 19 maart 1765, zn. van *Herman Frederik* en *Maria Josepha Theresia* gravin *van Oetfingen*.

Uit dit huwelijk stammen drie generaties *Hohenzollern-Hechingen;* de laatste mannelijke nazaat was *Friedrich Wilhelm*, † 3 september 1869, uit wiens morganatisch huwelijk met *Amalia* Freiin *Schenck von Geyern* de nog bloeiende graven *von Rothenburg* stammen 7).

De tak **Hoensbroeck-Overbach.**

XIb. *Johan Maximiliaan Karel Arnold* graaf *van Hoensbroeck-Overbach*, heer van Overbach, geb. Brussel in

7) Zie Prinz von Isenburg, Stammtafeln zur Geschichte der Europäischen Staaten, Teil 1 (1953), Taf. no. 134. Voor Von Rothenburg, zie Handbuch der gräflichen Häuser, Band 11 (1960).

april 1657, † 11 juli 1693, tr. *Anna Elisabeth* gravin *van Nesselrode*, dr. van *Bertram*, kanselier van de hertogdommen van Gulick en Berg, ambtman van Windeck, en *Maria Magdalena van Hatzfeld- Wildenburg*.

Uit dit huwelijk:

1. *Frans Bertram Candidus* graaf *van Hoensbroeck-Ouerbach*, generaal in Oostenrijkse 'dienst, † 'ongehuwd (gesneuveld) in een gevecht telgen de Turken op 3 augustus 1716.
2. *Philip Willem* graaf *van Hoensbroeck-Overbach*, † ongehuwd 8 september 1699.
3. *Maria Anna* gravin *van Hoensbroeck-Overbach*, stiftsdame in het klooster der Norbertinessen te Heinsberg (Rijnland) 1680, † aldaar 27 juli 1748 (in het 50ste jaar harer professie).
4. *Maria Magdalena Candida* gravin *van Hoensbroeck-Overbach*, geb. in 1682, stiftsdame in het klooster der Norbertinessen te Heinsberg, † aldaar 24 oktober 1754 (in het 54ste jaar harer professie).

De tak **Hoensbroeck-Oost.**

Xb. *Antonius Candidus* graaf *van Hoensbroeck-Oost*, heer van Oost (gem. Eijsden) en 's-Gravenvoeren (België), geb. Geul 28 juli, ged. aldaar 29 juli 1630, lid van de Ridderschap der Staten van het Land van Daelham, † Oost 6 nov. 1693, bagr. in het klooster der Observanten (Franciscanen) te St. Pieter (Maastricht), tr. 1° Aken 15 december 1655 (huw.voorwaarden 1 december 1655) *Anna Maria* gravin *van Berghe gen. Trips*, † in 1669, dr. van *Hieronimus* en *Anna* gravin *van Pallandt;* tr. 2° (huw.voorwaarden 15 februari 1673) *Maria Alexandrina Catharina* baronesse *de Lamargelle*, ged, Eijsden 31 oktober 1642, stiftsdame te Recklinghausen, † Eijsden 6 februari 1730, dr. van *Arnold* en *Marguereta Anna Francisca* baronesse *van Bocholt*.

Uit het tweede huwelijk:

1. *Isabella Godefrida Francisca* gravin *van Hoensbroeck-Oost*, ged. Maastricht (par. St. Catharina) 19 februari 1674, † Oost 4 juni 1681, begr. in het klooster der Observanten te St. Pieter (Maastricht).
2. *Ulricus Antonius Dominicus Hyacinthus Joannes*, die volgt XIb.
3. *Anna Maria Alexandria Domenica Clara* gravin *van Hoensbroeck-Oost*, ged. Eijsden 4 augustus 1678, kanunnikes van het adellijk klooster der Benedictinessen te Munsterbilsen (België), † Stockhem (België) 3 maart 1729, tr. (huw.voorwaarden 9 december 1694) *Franciscus Hyacinthus* graaf *de Renesse*, baron *van Oostmal*, gouverneur en hoofdofficier der steden, kastelen en dependenten van Stockhem, † aldaar 20 maart 1749, zn. van *René*, heer van Achel, en *Catharina van Achel*.

XIb. *Ulricus Antonius Domenicus Hyacinthis Joannes* graaf *van Hoensbroeck-Oost*, heer van Oost, 's-Gravenvoeren en Eijsden, ged. Eijsden 14 augustus 1676, lid van de Ridderschap der Staten van het Land van Daelhem, † Eijsden 24 april 1727, tr. 1° 's-Gravenvoeren 1 februari 1766 zijn nicht *Maria Anna Alexandrina Philipina Francisca Godefrida* (barones *de Lamargelle*, geb. Eijsden 5 maart 1684, † Oost 6 juni 1713, dr. van *Arnold Theo-*

door Amor, heer van Eijsden, en *Adolpha Sibilla* gravin *van Hoensbroeck-Geul;* tr. 2° Eijsden 13 mei 1718 *Anna Salotne Petronella Francisca* gravin *van Nesselrode-Ereshoven,* dr. van *Philip Willem Christoffel,* maarschalk van het hertogdom Berg, en *Adriana Alexandrina van Leerodt.*

Uit het eerste huwelijk:

1. *Johannus Arnoldus Alexander Peter Paulus* graaf *van Hoensbroeck-Oost,* ged. Eijsden 22 juli 1707, † Oost 15 maart 1708, begr. in het klooster der Observanten te St. Pieter (Maastricht).
2. *isabella Adolpha Philippine* gravin *van Hoensbroeck-Oost,* vrouwe van Eijsden, gad. Eijsden 21 december 1708, † aldaar 9 juni 1742, tr. Eijsden 24 augustus 1729 *Hubertus Maur Ferdinandus* graaf *de Geloes,* geb. Hasselt (België) 18 september 1698, kamerheer en geheim raadsheer van de prins-bisschop van Luik, drossaard van het graafschap Loon, lid der Ridderschap van de Staten van Luik, van die van Loon en van die der Staten van het Land van Valkenburg (Staatse partage), † Luik 14 april 1763, zn. van *Joannes Carolus* en *Margaretha van Leefdael.*
3. *Catharina Anthonetta Francisca* gravin *van Hoensbroeck-Oost,* vrouwe vaa Oost en 's-Gravenvoeren, ged. Eijsden 5 september 1710, kannunikes van het adellijk klooster der Benedictinessen te Munsterbilsen (België), † 28 oktober 1762, tr. Eijsden 17 juli 1728 *Adolphus Georgius Franciscus Guillelmus* baron *de Colyn de Beusdael,* heer van Beusdael en Sippenaeken, † Aken 21 mei 1753, zn. van *Johannes Gerardus* en *Maria Sophia de Herselle.*
4. *Anna Maria Franciscus Cornelia* gravin *van Hoensbroeck-Oost,* ged. Oost 14 november 1712, † Oost 9 juni 1713.

Uit het tweede huwelijk:

5. *Antonius Franciscus Arnoldus Alexander* graaf *van Hoensbroeck-Oost,* ged. Oost 15 februari 1719.
6. *Maria Anna Frederika* gravin *van Hoensbroeck-Oost,* ged. Oost 14 januari 1721, stiftsdame te Andenne, † aldaar 11 mei 1792.
7. *Anna Elisabeth Franciscus* gravin *van Hoensbroeck-Oost,* ged. Eijsden 24 april 1722, † 27 februari 1782, tr. 17 mei 1752 *Franciscus Antonius* graaf *de Méan de Beaurieux,* geheim raedsheer van de prins-bisschop van Luik, † 6 juli 1788, zn. van *Pierre* en *Helena Johanna* baronesse *de Waha.*

   Uit dit huwelijk werd geboren Franciscus *Antonius Constantinus Maria* graaf de *Méan,* prins-bisschop van Luik 1792-1794.
8. *Franciscus Ulricus Eugenius* graaf *van Hoensbroeck-Oost,* ged. Eijsden 6 september 1723, † aldaar 7 oktober 1723.
9. *Caesarius Constantinus Franciscus* graaf *van Hoensbroeck-Oost,* ged. Eijsden 28 augustus 1724, kanunnik van het O.L. Vrouwe Munster te Aken, in 1751 idem van het kathedraal kapittel van St. Lambert te Luik, 1764 kanselier van het prinsbisdom Luik, tot prinsbisschop daarvan gekozen op 21 juli 1784, gewijd 19 december d.a.v. (door zijn familielid, Philip Damiaan graaf van Hoensbroeck, bisschop van Roermond), † 3 juni 1792, begr. te Luik in de St. Lambertuskerk [8]).
10. *Joanna Francisca Henrica* gravin *van Hoensbroeck-Oost,* ged. Eijsden 24 juni 1726, stiftsdame te Andenne, † aldaar.

[8]) Daris, J. Histoire du diocèse et de la Principauté de Liège t. 1, 357439.

VRAGEN EN ANTWOORDEN,

Ouwens (LXXXVI 123, 225). In Dr. Willem Ouwens herkent men de Franeker hoogleraar, rector in 1752, die in 1717 te D e 1 f t zou zijn geboren als zoon van *Rutger Ouwens,* alles volgens Vriemoet's Athenarum Frisicarum libri duo (Leeuwarden 1758, blz. 856). Zie ook Boeles, Frieslands Hoogeschool 11 (1879), blz. 507 e.v.

Amsterdam. PROF. MR. P. J. VERDAM.

van Pelden genaamd Cloudt-Macalester (LXXXVI 123). In het Kreisarchiv des Landkreises Kempen-Krefeld (Burgring 27 te Kempen, Dld.) bevindt zich het archief der Freiherren von *Pelden gen. Cloudt.* Een genealogie van het geslacht is gepubliceerd en deze bevindt zich, met andere literatuur over het geslacht, eveneens in voormeld Kreisarchiv.

Kempen (Dld.). KREISARCHIVAR DR. FÖHL.

van Rothem. Gevraagd genealogische en heraldische bijzonderheden betreffende het Twentse riddermatige geslacht *Van Rothem,* afkomstig uit de buurtschap Reutum, kerspel Ootmarsum. Tot dit geslacht behoren:

a. *Arnoldus de Rothem,* in 1252 ministeriaal van de bisschop van Utrecht.
b. *Gosuinius de Roithem* ridder, genoemd in 1258.
c. *Gerhardus de Rothem,* genoemd in 1288.
d. *Hermannus de Rothem* ridder, genoemd 1288-1296; in dat laatste jaar was hij schout van Twente.

Voorburg. W. ENTERMAN.

van Silvolde-van Ommeren-van Aerssen (**LXXXVI** 123). *Henrick van Silvolde* (volgens vraagsteller *Jacobsz.),* tr. vóór 1577 *Anna van Ommeren.*

Een zoon van deze *Henrick* wordt waarschijnlijk genoemd in een acte in het Schepenprotocol van Arnhem nr. 413 folio 102 verso, op 25 mei 1610, waarin wij lezen, dat *Arnt van Silvolde Henricx* met zijn vrouw *Geert van Ommeren* aan *Jorden van der Lauwyck,* burger te Wageningen, een volmacht geven in verband met een huis binnen Wageningen daar *Arnt's* vader in te wonen placht.

Een broeder van genoemde *Henrick van Silvolde Jacobsz.* vinden we dan vermoedelijk in *Arnolt Jacobsz. van Silvolden,* die op 2 juni 1583 te Arnhem ondertrouwt met *Merry Thonisz,* dochter van *Berndt Thonisz,* burger te Wijck (bij Duurstede).

Volgens Schepenpnot. Arnhem nr. 411, folio 171 verso, machtigt *Arnt van Silvolde,* roydrager, zijn broeder *Henrick van Silvolden,* burger te Wageningen, en *Henrick Jansen,* zijn neef, hier woonachtig.

In Schepenprot. Arnhem nr. 412, folio 337 en folio 342, respect: 10 maart en 18 april 1608, machtigen *Arnt van Silvolden* en zijn vrouw *Maria Tonisz* hun neef *Henrick Jansz.* om in Neder Betuwe te ontvangen wat hun toekomt als erfgenamen van Mr. *Johan van Hattem.*

Arnt van Silvolden's huisvrouw *Maria Thonisz* is na 23 dec. 1612 en vóór 9 april 1613 weduwe geworden.

Schepenprot. Arnhem folio 16,21 v., dd. sept. 1,619, herroept *Maria Tonisz,* weduwe van *Arnt van Silvolde,* een testament dd. 15 febr. 1615 opgericht t.b.v. *Henrick Jansz. van Silvolde* en diens vrouw *Grietge van Aerssen,* die haar tijdens haar leven zullen onderhouden.

In Schepenprot. Arnhem nr. 419, folio 15, dd. 23 nov. 1644, worden genoemd: *Margaretha van Aerssen,* weduwe van *Henrick van Silvolde,* voor zich en als gevolmachtigde van haar zoon *Jan van Silvolde* in Nijbnoeck, en *Gijsbert Cloeck,* als gevolmachtigd door haar zoon *Arnolt van Silvolde* int land van Ravesteyn.

In Procunatiën van Arnhem nr. 509, folio 258 verso, dd. 4 juni 1634, worden genoemd: *Aeltie Cloeck* weduwe van *Gerrit van Aerssen, Gijsbertie Cloeck* weduwe van *Thomas Appels,* geassisteerd met *Henrick van Silvolde,* haar respectieve schoonzoon en zwager, en machtigen haar dochter *Grietge van Aerssen* en de dochter van *Gijsbertie Cloeck,* genaamd *Beliken Appels.*

Schepenprot. Arnhem nr. 418, folio 428, dd. 12 nov. 1641: *Margaretha van Aerssen,* weduwe van *Henrick van Silvolde,* als gevolmachtigde van haar moeder *Aeltien Cloeck,* weduwe van *Gerrit van Aerssen,* geassisteerd door *„Lamberto Rotario Noordyck* V.D.M.", haar schoonzoon.

Schepenprot. Arnhem nr. 414, folio 325, dd. 27 aug. 1617: *Arnolt van Silvolden* en zijn vrouw *Geertruyd van Ommeren* bekennen dat *Henrick van Silvolden* en zijn vrouw *Grietgen van Aerssen* haar betaald hebben van het versterf van *Arndt van Silvolden,* haren oom.

Schepenprot. Arnhem nr. 408, folio 14, dd. 15 mei 1587: *Arndt van Silvolden* en *Johan Wissinck als* omen en momberen der 5 nagelaten kinderen van wijlen *Johan Henricx Smydt, Frerick Willemsz.* en diens huisvrouw *Gerberich. Jordens.*

In nr. 402, folio 49, dd. 1574, genoemd *Johan Henricx,* getrouwd met *Mette van Sylvolden.*

In R.A. Wageningen vond ik in 1595, dat *Henrick van Silvolde* en zijn vrouw *Anna van Ommeren* een schuld hadden aan *Christoffel, Janneke* en *Anneke van Ommeren,* broeder en zusters, kinderen van wijlen *Steven van Ommeren.*

Huwelijk te Arnhem:

20 juni 1585: *Thomas Appel* zoon van *Cornelis Appel* **van** Arnhem en *Gijsbertgen Cloeck* dochter van *Jan Cloeck* 'van. Arnhem.

Schepenprot. Arnhem nr. 400, folio 180v., dd. 1567: *Jan Cloick* en *Henriske* zijn vrouw als vader en stiefmoeder van *Derck, Aeltgen* en *Giesbertgen Kloeck,* vóórkinderen van *Jan Cloeck* verwekt bij *Margaretha van Wagensfelt.* Laatstgenoemde *Margaretha van Wagensfelt* is met aan zekerheid grenzende waarschijnlijkheid een dochter van *Gijsbert van. Wagensfelt* en *Berte,* die volgens Schepenprot. Arnhem nr. 397 in 1561 met familieleden verkopen het erf en goed „Cleyn Wagensfelt", gelegen int gerecht van Renswoude.

Apeldoorn. IR. C. B. 'ROEST.

Soetens.

1. *Aert* (of *Adriaen) Joosten,* diaken 1655 en ouderling 1662 te Standaarbuiten, tr. 1e. *Jenneken Hermans;* tr. 2e. Standdaarbuiten 3 aug. 1653 *Heyltje Anthonisse.*

Op 12 juli 1652 ondertrouwde *Aert Joosten,* als weduwnaar 'van Jenneken *Hermans, te* Standdaarbuiten met *Catelijntken Aertsen,* „van de Swaluwe", maar dit huwelijk ging niet door omdat de bruid voor de huwelijksvoltrekking overleed.

Uit het tweede huwelijk:

II. *Joost Aertsz. Soetens,* ged. (als *„Joseph")* Standdaarbuiten 17 okt. 1655 (getuigen: Adriaan Bastiaansen, Arent Cornelissen, Cornelia Cornelis, Katalijntje Blas), begr. Kruisland 18 nov. 1738, tr. 1e. (als j.m. uit Blommendaal) Zevenbergen 3 jan. 1679 *Geertrui Dankertsdr. (Biert),* uit „Clunderslant"; tr. 2e. Steenbergen 12, nov. 1692 *Grietje van Helden,* uit Delft.

Gevraagd nadere gegevens over de hierboven onder 1 genoemde *Aert Joosten* en zijn voorouders.

In 1633 wordt *Joris Soetens* genoemd als wethouder van Willemstad (zie Willemstad R 204, fo. 25); hij was gehuwd met *Anneke van de Wouwer* (in de doopacten van hun kinderen ook wel *Anneken Woufers* genoemd). Bestaat er verwantschap tussen deze *Joris Soetens* en bovengenoemde *Aert Joosten?*

Tiel. C. P. H. SOETENS.

Salzburger emigranten. Ondergetekende is momenteel bezig met een studie over de geschiedenis van de Lutherse Gemeente te Groede (Zeeuws-Vlaanderen). Deze gemeente ontstond toen in 1733 — vanwege geloofsvervolgingen in het aartsbisdom Salzburg en gebrek aan arbeidskrachten in Zeeland — achthonderd Dürrnbergers zich in Zeeuws-Vlaanderen vestigden.

Mat het oog op ons onderzoek zouden wij gaarne gegevens ontvangen over:

a. publicaties betreffende de (kerk)geschiedenis van Zeeuws-Vlaanderen, waarin over ons onderwerp wordt gehandeld;
b. genealogieën, betref f ende de Salzburgers die naar Zeeuws-Vlaanderen trokken;
c. de numismatiek, betreffende daze naar Nederland gekomen emigranten.

Wat dit onderdeel betreft zijn ons reeds bekend de artikelen van Karl Roll (in: Blätter für Münzfreunde, 1923/24) en C. Beuhman (in: De Geuzenpenning, juli 1965.)

Hilversum, Burg. Gülcherlaan 20. TH. A. FAFIÉ.

Schepenbrieven Heukelum (Z.-H.). Werden de schepenbrieven te Heukelum (Z.-H.), in het bijzonder tijdens de 17de eeuw, met een persoonlijk- of mat aen gemeenschappelijk zegel van schepenen bekrachtigd?

Vierlingsbeek. CH. P. L. VAN DER MAST.

Wapen van Philips Willem, *Philips Willem,* de 'oudste zoon van Prins *Willem I de Zwijger,* voerde als dienspolger het volle wapen van zijn vader (Nederlandsche Leeuw, jrg. 1925, kol. 131 e.v., jrg. 1933, kol. 148).

Is het wapen bekend dat Philips Willem voerde tijdens het leven van Prins Willem 1 († 1584)? D.w.z. met een breuk?

Eindhoven. F. J. C. M. VAN ETTRO.

INHOUD VAN DIT NUMMER.

Bestuursberichten. — In memoriam Dr. R. F. P. de Beaufort. — Aanwinstenlijst der bibliotheek. — De Middelburgse Van de Putte's (11), door Mr. Dr. J. C. Maris van Sandelingenambacht. — De genealogie der graven van Hoensbroeck-Geul, -Oost en -Overbach, door J. M. van de Venne. — Vragen en antwoorden.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,

BESCHERMHEER Z.K.H. DE PRINS DER NEDERLANDEN

Dit blad verschijnt maandelijks en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.

Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maandblad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur Mr. W. W. van Valkenburg, *„Nijenstede", Backershaegenlaan* 70, Wassenaar.

De jaarlijkse contributie (abonnement) ad *f* 25,— gelieve men steeds vóór 1 februari te voldoen door storting op postrekening no. 20910 ten name van de penningmeester van het Genootschap te 's-Gravenhage.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur, gelieve men te richten tot de Secretaris Dipl. Ing. A. Corts, ***Louise de Colignylaan*** 18, ***Oegstgeest.***

Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan het Bureau van het Genootschap, *Bleyenburg* **5,** 's-Gravenhage.

Betalingen aan de Bibliotheek dienen te geschieden op postrekening no. 487073, ten name van de Bibliotheek van het Genootschap te 's-Gravenhage.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

No. 11 | **LXXXVIe Jaargang** | **november 1969**

BESTUURSBERICHTEN.

Het bestuur geeft met leedwezen kennis van het overlijden van Mevrouw J. Bicker Caarten geb. ten Brug-gencate, de Heer K. Ruychaver en Mr. Dr. W. G. A. van Sonsbeeck, respectievelijk sedert **1949, 1952** en 1951 gewoon lid van het genootschap.

Tot lid zijn benoemd:	**Voorgesteld door:**
J. F. BECKMANN, 12362 ***Rue Pavillon, Pierrefonds, Quebec (Canada).***	Mevrouw L. J. VAN DEN CLOOSTER barones SLOET TOT EVERLO geb. VAN LINDEN TOL, ***'s-Gravenhage.***
C. B. VAN DER BURCH, ***Hoofdweg 295, Amsterdam-1015.***	P. G. P. MEYBOOM, ***Leiden.***
Ir. J. P. DOMMISSE, ***Essenburgsingel 73, Rotterdam-3006.***	Mr. P. R. TAK LABRIJN, ***Amstelveen.***
Mr. T. N. SCHELHAAS, Torenmolen 60, ***Amsterdam-1019.***	L. Q. BAKKER, ***'s-Gravenhage.***
R. A. F. SCHWARZ, ***Vijverlaan 4, Rotterdam-3016.***	Mevrouw Ch. G. HOYTEMA VAN KONIJNENBURG geb. ROMSWINCKEL, ***Heino.***
Jhr. R. B. VON WINNING, ***Paramaribostraat 5, 's-Gravenhage-2011.***	K. VAN SOMEREN GRÉVE, ***Wassenaar.***

Adreswijzigingen:

Ir. H. 1. DA COSTA,	Bedum, ***Postbus 11.***
Mr. S. DOORENBOS,	's-Gravenhage-2020, ***Robertaland -24.***
P. DOUGLAS,	Amsterdam-1019, ***Duixendschoonstraat 5 II.***
W. C. L. GRAMKOW,	Pinetown, Natal (Z.-Afrika), 12 ***„Lunlor" Kingsroad.***
Mr. J. G. F. A. HAGE,	Rotterdam-3013, ***Aleyda van Raephorstlaan 27.***
S. A. C. DUDOK VAN HEEL,	Amsterdam-1009, ***Tintorettostraat 6 I.***
B. BUITENRUST HETTEMA,	Gaanderen, gem. Doetinchem, ***„'t Sandhuus", Watertapweg 141.***
J. N. HESSLING,	Voorschoten, ***Gerbrandylaan 63.***
Mevrouw A. E. M. LANDHEER geb. ROELANTS,	's-Gravenhage-2015 ***Prof. P. S. Gerbrandyweg 3.***
Mr. T. LANDHEER,	's-Gravenhage-2015, ***Prof. P. S. Gerbrandyweg 3.***
W. STORM VAN LEEUWEN,	Leiden-5, ***Morsweg 48a.***
Jhr. Drs. H. S. VAN LENNEP,	Naarden, ***Cort van der Lindenlaan 94.***
H. J. VAN 'T LINDENHOUT,	Epe, ***Eper Veste 29.***
H. J. METHORST,	Opheusden, ***Burg. Lodderstraat 13.***
M. NEEB,	Rotterdam-3011, ***Bergsingel 89B.***
Ds. J. PANNEKOEK,	Bergharen, post Hernen, ***Dorpsstraat 58.***
Ir. D. VAN DER PEIJL,	13-Les Milles (Frankrijk), ***Chemin St. Jean.***
J. W. RAVESTEIN,	Ernst (Epe), ***Ds. Van Rhijnstraat*** 14.
Dr. J. VAN DER SCHAAR,	Vlaardingen, ***Prinses Christinalaan 28.***
J. SCHERPENHUIJZEN,	's-Gravenhage-2012. ***Archimedesstraat 107.***
Mevrouw Dr. M. J. E. SPITS geb. SANDERS,	Heemstede, ***Rijnlaan 25.***

J. P. A. WORTELBOER, Leiden-5, *Morsweg 48.*
's-Gravenhage-2019, *Van Alkemadelaan* 1154.

Rectificatie:

F. J. PRONK, 's-Gravenhage-2011, *Paramaribostraat 141.*

In memoriam W. F. del Campo Hartman.

Op 31 oktober 1969 overleed nog tamelijk onverwacht in zijn woning aan de Hart Nibbrigkade te 's-Gravenhage de Heer W. F. del Campo Hartman. Reeds sedert geruime tijd had hij zich om gezondheidsredenen uit het actieve leven moeten terugtrekken. Dit moet voor hem, aan wie de geslacht- en wapenkunde tot het allerlaatst zeer ter harte bleef gaan en die de genealogische wetenschap gedurende zeer vele jaren met zoveel belangstelling had beoefend, bijzonder pijnlijk zijn geweest, Van zijn belangstelling bleek reeds vroeg door verschillende bijdragen in De Nederlandsche Leeuw, waarbij zijn vaak verbluffend grote kennis van de genealogische literatuur hem van veel nut moet zijn geweest. In Nederlands Oost-Indië werkzaam, heeft hij door zitting te nemen in de redactie-commissie van „De Indische Navorscher" ook daar blijk gegeven van zijn veelzijdige genealogische interesse. Onder de Japanse bezetting gingen 'zijn gehele genealogische bibliotheek en vele genealogische aantekeningen verloren. Eenmaal terug in Nederland na zijn repatriëring vond hij ook hier waardering voor zijn genealogische kennis. Hiervan getuigen zijn verkiezing tot bestuurslid van ons Genootschap in 1952 en zijn benoeming tot conservator in algemene dienst bij het Centraal-Bureau voor Genealogie in 1956. Als bestuurslid van ons Genootschap zag hij zich om gezondheidsredenen genoodzaakt af te treden in '1965, terwijl hij om dezelfde redenen in 1966 zijn functie bij het Centraal Bureau voor Genealogie neerlegde. Gedurende 'vele jaren was hij hoofdredacteur van Nederland's Adelsboek. Redactioneel werk. deed hij gaarne, zo voltooide hij de destijds door de Heer van Beresteyn opgezette maar niet meer voltooide genealogie van diens geslacht.

Met het Bestuur van het Koninklijk Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde zullen zijn vele vrienden in en buiten het Genootschap zijn heengaan betreuren en zijn hoffelijke persoonlijkheid in goede herinnering bewaren.

H. L. KRUIMEL.

Het Haarlemse geslacht Van der Laen,

door M. THIERRY DE BYE DÓLLEMAN en MR. 0. SCHUTTE.

In een eerder opstel onder bovenstaande titel, opgenomen in deel XXII van het Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie (1968) [1], werd de belangrijkste tak van dit geslacht in de 15de eeuw geschetst met de daaruit spruitende katholiek gebleven afstammelingen, die in de loop van de 16de eeuw hun sociale status langzamerhand zagen ineenschrompelen om in- de- Gouden Eeuw tenslotte uit te sterven.

Thans is- het de beurt om de andere tak van dezelfde familie eens nader te belichten, dat wil zeggen die belangrijke tak welke stamt uit het echtpaar *Claes* van ***der Laen*** († 1505) en *Marietje* ***van Poel*** († na 1524), van welke groep verschillende taken tot de hervormde godsdienst overgingen en die alle op :en verrassende „opgang" in de 16de eeuw honden bogen.

Het is wel interessant om hier meteen te constateren, dat één ler takken, en wel die, stammend uit de jongste zoon van genoemd ouderpaar, namelijk Jonker *Nicolaes* ***van der*** *Laen* 1497—1565), die zich te Mechelen vestigde, in de loop van le 17de eeuw middels kwartierwapens op rouwborden en derlelijke zich steeds gedistancieerd heeft van de afstamming uit ovenbedoeld huwelijk. Deze tak had sindsdien dermate grote velstand bereikt en (illustere allianties gesloten, dat de voornoeder *Marietje* ***van Poel,*** wier naam in de Zuidelijke Nederanden geen bekende klank zal hebben gehad, werd vervangen. De familie werd daarin mogelijk gesterkt door de overtuiging, lat in de Zuidelijke Nederlanden wel nimmer iemand zou opstaan om te verkondigen, dat, indien zij dan al de generatie ***Van der*** *Laen-Van* ***Poel*** wilden supprimeren, zij daarvoor in le plaats dan toch niet een nimmer bestaand echtpaar *Claes* ***van der*** *Laen-Catharina* ***van*** *Assendelft* moesten verzinnen! [2] De nader in de genealogie te behandelen zoon van Jonker *Nicoaes,* *Jan* ***van der*** *Laen* ridder (Vt, tak D), werd in 1633 in de St. Romboutskerk te Mechelen begraven met op zijn zerk zesien kwartierwapens, waarvan de eerste vier op zijn vader betrekking hadden, vertonend als ouders: ***Van der*** *Laen-Van Assendelft,* stammend respectievelijk uit: ***Van der*** *Laen-Van Hillegom* en *Van Assendelft-Persijn.* Dit laatste echtpaar zou dan volgens de 17de-eeuwse genealogen per se betreffen *Albert* ***van*** *Assendelft,* heer van Veenhuysen, en diens tweede vrouw *Anna Persijn.* Zo indringend werkte deze legendarische afstamming via de vrouwelijke lijn uit ***Assendelft,*** dat 17deeeuwse familieleden hun stamwapen met de keper en de wijnvaten opsierden door op de top van de keper een klein schildje :e plaatsen met het stappende paard uit het wapen ***Van Assendelft*** [3].

Om deze wel zeer halsstarrige *Assendelft*-fabel voor eens en al uit de weg te ruimen, zij hier gememoreerd, dat ***Aelbrechf van Assendelf,*** die inderdaad na het overlijden van zijn vader *Bartout* ***van*** *Assendelf* op 1 maart 1466 met Veenhuysen werd beleend, op 27 april 1460 huwelijkse voorwaarden opstelde met *Kerstine* ***van der Maern Zwedersdochfer,*** die hem bijna 17 jaar overleefde († 1509), zodat er nimmer van een tweede huwelijk sprake kan zijn geweest. Van *Aelbrecht*'s dochters zijn ons bekend: *Ida* † in 1510; *Alijt,* meesteres van het Groot Bagijnhof te Haarlem † 26 nov. 1545, en *Anna* † in 1540, gehuwd met heer ***Lodewijk van*** *Treslong* ridder. Een ***Kathrijn van Assendelf,*** dochter van ***Aelbrechf*** voornoemd, kennen wij niet, wèl een achternicht *Kathrijn* ***van*** *Assendelf* ***Hugendr.,*** die op oudere leeftijd in 1510 beleend werd met het aloude familieleen Het Veer te Crommenie, doch die, hoewel zij als diens derde eega gehuwd was met *Gerrit* ***van Adrichetn Claeszoon,*** in 15 18 kinderloos overleed.

Het is duidelijk, dat de werkelijke voorouders ***Van der*** *Laen* niet gezocht moeten worden via de steeds critisch te bekijken 17de-eeuwse rouwborden of familiegenealogieën, doch dat zo mogelijk gebruik gemaakt moet worden van de nog aanwezige

1) Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie. Deel XXII (1968), pag. 102-123.

2) Dat deze tak althans in 1620 nog geweten heeft van het bestaan van zijn voormoeder *Marietje* van. ***Poel,*** blijkt duidelijk uit een brief van 28 april van dat jaar (nader vermeld onder *Theodoor van* der *Laen* (VIt, tak D)).

3) Graf- en gedenkschriften in de provincie Antwerpen, deel VIII, pag. 71, 72 en vooral '73; vgl. ook het geheel afwijkende wapenbord met 8 voorouderparen in rechte stamlinie van ***Agatha Josepha van. der*** *Laen* (1720—1754), echtgenote 'van ***Petrus*** *Alphonsus Levinus* graaf *Coloma* (VIIIp, 1).

archiefstukken. En volgens deze methode blijkt zelfs op zeer simpele wijze te bewijzen, dat Jonker *Nicolaes van der Laen te* Mechelen wel degelijk een zoon was van Claes *van der Laen* en *Marietje van Poel. Marietje Claes van der Laen'en weduwe* bezat namelijk verscheidene losrentebrieven op de stad Haarlem: in de Tresoriersrekeningen van die stad vindt men dan ook diverse uitbetalingen van de hierop verschenen rentes, waarbij voor enkele brieven voor ontvangst gequitteerd- werd door ,,*Claes van der Laen,* haer soon"[4]). Dat met deze *Claes van der Laen* inderdaad de snel in rijkdom en aanzien opklimmende Jonker *Nicolaes van der Laen* te Mechelen bedoeld is, blijkt afdoende uit het feit, dat zijn neef (broederszoon) *Claes van der Laen Gerritsz.*, de latere burgemeester van Haarlem, wel eens de belangen van zijn oom in diens vaderstad behartigde. Zo lezen wij in de Tresoriersrekening anno 1556 [5]) de volgende notitie betreffende de aflossing van zulk een rentebrief: ,,*Nicolaes van der Laen Gerritszoon* vanwege *Nicolaes van der Laen,* rentmeester van Mechelen, van een brief sprekende op *Mariken Claes van der Laen'en weduwe"* enz.

Of nu 'alle kinderen van *Claes van der Laen,* ook de oudste, uit zijn huwelijk met *Marietje van Poel* stammen, valt helaas niet meer afdoende te bewijzen. Wel noemden zij zich onderling broer en zuster en laat de weduwe zich eens, in november 1511, bij een verkoop vergezellen door *Gerrit van der Laen* (de oudste zoon) als ,,haar zoon en voogd", doch deze termen werden destijds even goed gebezigd in het geval, dat het een halfbroeder dan wel stiefzoon betrof.

Er zijn hier namelijk twee lastige klippen te omzeilen: in de eerste plaats het feit, dat Claes *van der Laen* reeds in 1470 gehuwd was. In het oudst bewaard gebleven transportregister van Haarlem, lopend over de jaren 1470 en 1471, leest men [6]) in een akte gedateerd november 1470, dat een zekere Dirc Jan Arentsz. voor schepenen verklaart, dat *Jan Janszoon,* de schout van Zandvoort, hem het huis heeft betaald, waar *Claes van der Laen* thans in woont en dat deze van Dirc gekocht had. Het huis in kwestie heette De gulden Pot en was gelegen in de Grote Houtstraat. Uit latere transportaktes blijkt, dat het achterwaarts strekte tot aan de Koningsstraat. Vervolgens leest men [7]), dat *Claes Gerritszoon van der Laen voor* schepenen verklaart, dat *Jan Janszoon,* de schout van Zandvoort, hem de ,,medegave" in zijn huwelijk met *Jan's* dochter *Marietje* heeft uitbetaald.

Uit deze beide aktes blijkt duidelijk, dat *Claes* zojuist. getrouwd is en dat de bruidsschat van *Marietje* uitbetaald is in dier voege, dat De gulden Pot, de nieuwe echtelijke woning, ermede betaald is geworden. Tevens zou men uit de beide aktes kunnen lezen, dat de bruid van 1470 een andere *Marietje is* dan de latere weduwe van *Claes van der Laen,* die nog dikwijls met verschillende der kinderen voorkomt en uitdrukkelijk *Marietje Dircxdr. van Poel* genaamd was, Toch bestaat ons inziens wel 'degelijk de mogelijkheid, dat vader *Dirc van Poel,* die zelf nimmer in aktes in Haarlem voorkomt, jong gestorven is en zijn weduwe vóór 1470 hertrouwd is met *Jan Janszoon,* de schout van Zandvoort. Laatstgenoemde zou dan de stiefvader van Marietje zijn geweest en dit behoeft niet in tegenspraak te zijn met de tweede akte van 1470.

De tweede moeilijkheid is gelegen in het feit, dat aantoonbaar

4) G(emeente) A(rchief) Haarlem, Tresoriersrekening anno 1532, fol. 206 vo. en 112.
5) Fol. 95.
6) G.A. Haarlem, Transportregister F 348, fol. 37.
7) Id., fol. 43 vo.

is, dat de jongste kinderen van Claes' en *Marietje van Poel* kennelijk slechts weinige jaren vóór 1500 geboren zijn. Van de hierboven reeds vermelde *Nicolaes* te Mechelen wondt bij voorbeeld gezegd, dat hij in.1497 geboren werd. Is dit nu wel te rijmen met een bruidje uit 1470? Indien men in het oog houdt, dat in die tijden meisjes dikwijls reeds op 15 à 17-jarige leeftijd werden uitgehuwelijkt, zou de baby uit 1497 een moeder van 41 à 44 jaar hebben gehad, {hetgeen uiteindelijk toch wel aanvaardbaar is. Zonder nader tegenbewijs prefereren wij dan ook de beide Marietje's als één mevrouw *van der Laen* te zien', moeder van alle kinderen van *Claes van der Laen Gerritszoon.*

De naam van *Marietje's* moeder wondt nergens vermeld. Laten wij ons leiden door het feit, dat het wapen *Van Hillegom* later op kwartierborden verschijnt, en het opmerkelijke feit, dat de twee oudste zonen van *Claes* van *der Laen* beiden *Gerrit* heetten, dan zou *Mat-ietje's* moeder een dochter geweest kunnen zijn van *Gerrit Hendricksz. van Hillegom,* die op het kohier van het settegeld van 1448 voorkomt met zijn zoon *Hendrick Gerritsz. van Hillegom,* die in 1462 burgemeester en in 1464, '67 en '69 schepen van Haarlem zou worden en die inderdaad het wapen met de dwarsbalk en de drie lelies voerde. *Gerrit Hendricksz. van Hillegom was* in 1430 blijkbaar afwezig, want dan worden op het kohier alleen vermeld *Hendrick Gerritsz.* met zijn moeder en zijn broeder. Dat wij liever *Gerrit Hendricksz. van Hillegom* als *Marietje's* grootvader zien dan als de grootvader van *Claes van der Laen,* komt voort uit het feit, dat Mr. *Gerrit van der Laen* (IVe) bij zijn eerste huwelijk van zijn moeder door haar geërfde *Van* Poel-goederen ontving, en dat het waarschijnlijker is, dat de tweede zoon een naam uit de moeders familie heeft ontvangen.

Volgens een oud rouwbord [8]) kwam het wapen van *Marietje van Poel* voor onder de acht kwartieren van haar tweede zoon Mr. *Gerrit van der Laen:* een veld van azuur met in het schildhoofd het gevierendeelde wapen *Henegouwen-Holland,* aldus vertonend het volle wapen van de afstammelingen van de 14de-eeuwse grafelijke bastaardzoon *Jan van der Poel.* Of *Marietje* inderdaad het recht had op het voeren van dit wapen, of dat ook in dit geval 17de-eeuwse ijdelheid een nol speelde, is thans voor ons niet controleerbaar: het enige, wat we in de Haarlemse aktes konden ontdekken, is, dat tussen de jaren 1470 en 1510 drie verschillende *Jan van Poel's* voorkomen, waarvan er één, *Jan van Poel Dircxz.,* een broer van *Marietje* was. In de belastingkohieren van Haarlem uit de jaren 14212, 1430 en 1448 komt deze familienaam echter pertinent niet voor.

In het voormelde opstel in het 22ste Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie wend reeds aangestipt, dat er tussen de daarin behandelde *Dirc van der Laen Jansz.,* gehuwd met *Wendelmoet,* en onze hiervoor genoemde *Claes van der Laen Gerritsz.* geen direct familieverband viel aan te tonen, behoudens het feit, dat in beide familiegroepen als wapenfiguur het blauwe schild met de zilveren keper en wijnvaten werd gevoerd.

Wat kunnen wij nu te weten bomen omtrent de eventuele naaste familieleden van *Claes van der Laen Gerritsz.,* welke wetenschap ons mogelijk van dienst kan zijn bij ons pogen een aansluiting zo niet te bewijzen, dan toch in ieder geval aannemelijk te maken? Het is slechts bitter weinig en dus in korte woorden te vertellen. Om te beginnen 'vonden wij als broer van *Claes* vermeld *Adriaen van der Laen,* voorkomend in de jaren

8) MS. Opt Straeten van der Moelen boek 7, fol. 408 vo. bij het Kon. Ned. Gen. voor Geslacht- en Wapenkunde' en het MS. Snouckaert van Schauburg „Hollandia" (wapenborden in de kerk te Voorhout).

1470/'71, wanneer hij huizen en een boomgaard koopt en verkoopt. Hij sterft echter nog op jeugdige leeftijd, want in 1477/'78 wondt zijn vrouw *Kathrijne Gerritsdr.* reeds als zijn weduwe vermeld in de Tresoriersrekening over dat jaar [9]: in vermoedelijk voorjaar 1478 verkoopt zij een „spanboog" aan de stad voor de bewapening. Vier nog zeer jonge kinderen liet hij achter, zoals blijkt uit een transportakte van maart 1501 [10], toen dit viertal nog minderjarig was, d.w.z. onder de 25 jaar. Op dat tijdstip verkocht namelijk *Pieter Gerritsz.* een huis in de Zijlstraat, handelende als oom en voogd namens *Lysbeth, Gerrit, Cafhrijne* en *Adriaen,* kinderen van *Catharina Gerritsdr.,* weduwe van *Adriaen van der Laen,* met consent van Claes *van der Laen,* der kinderen o o m. Gezien de naamgevingsusance in die tijd is het wel zeer waarschijnlijk te achten, dat *Adriaen,* het jongste kind, posthuum geboren is. Van dit gezin is verder in Haarlem geen enkel spoor te vinden; uit de akte van 1501 blijkt overigens niet, dat de weduwe met de vier kinderen op dat moment nog in Haarlem woonde.

Vevolgens kunnen we nog 'noteren, dat *Claes van der Laen* een neef had, *Jan van Diemen* genaamd; in mei 1496 treedt *Adriaen Jan van Diemens wijf,* (geassisteerd mot Claes *van der Laen,* haar mans neve op, doch deze simpele constatering brengt ons vanzelfsprekend geen stap verder naar een genealogische oplossing.

Het enige feilt, dat wèl houvast biedt, is het patronymicum van *Claes van der Laen,* namelijk *Gerritszoon.* Aangezien er midden 15de eeuw pertinent maar één *Gheryt van der Laen* in Haarlem aantoonbaar is, vermeld met een aanslag voor „settegeld" op de belastingkohieren in de Tresoriersrekeningen van de jaren 1430 en 1448, is wel aan te nemen, dat deze *Gheryt* de vader is van onze *Claes.*

Het grote probleem, dat nu overblijft, is het vinden van een oplossing om voor deze *Gheryt van der Laen* op enigszins aanvaardbare wijze zijn genealogische plaats te bepalen in één der beide daarvoor in aanmerking komende groepen *Van der Laens.* De éne mogelijkheid is om hem te plaatsen in de 'groep der aloude Haarlemse *Van der Laen's,* welk geslacht kennelijk juist omtrent het midden der 15de eeuw uitstierf, dan wel, gezien de wapenovereenkomst, hem aan te merken als een jongere zoon uit het gezin van *Jan van der Laen Jansz.* en *Hillegont van Berckenrode,* waaromtrent verwezen wordt naar het opstel in Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie, deel XXII. Speciaal deze gelijkheid van wapen is een wel zo belangrijk feit, dat het door ons zelfs als doorslaggevend wordt beschouwd. Overnemen van een moederlijk wapen, zoals 17de tot 19de-eeuwse genealogen ons wel willen voorspiegelen, kwam in het begin van de 15de eeuw in de praktijk werkelijk niet voor, zodat men voor de vader en de grootvader van *Gheryf van der Laen* toch inderdaad moet uitzien naar figuren als *Jan Gooswijnsz.,* de Haarlemse schepen uit de jaren 1340, en diens zamen, die bewijsbaar het wapen met de keper en de wijnvaten voerden.; Bovendien vormt de voornaam *Gheryf* hier ook een logische schakel, aangezien *Hillegont van Berckenrode* die naam van haar grootvader *Gerrit Parridaenszoon* zeer wel aan haar jongste zoon kan hebben meegegeven, evenals haar broeder *Gerrit van Bcrckenrode* die reeds voerde. Dat *Gheryt van der Laen* bij de belastingaanslagen in de jaren 1430 en 14418 voor het settegeld over zijn huizenbezit slecht een lage aanslag kreeg opgelegd, kan er ons inziens mede op wijzen, dat hij inderdaad als „jongere zoon" minder met aardse goederen was gezegend.

9) Fol. 107.

10) G.A. Haarlem, Transportregister F 354, fol. 191 vo.

Zouden we daarentegen een geheel andere voorouderhypothese voor *Gheryt* willen opbouwen via de in Haarlem in de 14de en begin 15de eeuw aantoonbare *Van der Laen's,* dan stuiten we ten eerste op de grote moeilijkheid, dat wij de wapenfiguur van deze familiegroep helaas niet kennen. Voorts is ons in genoemde periode geen enkele andere *Van der Laen* bekend met de voornaam *Gheryt,* doch wel kennen we een C *la es van der Laen,* reeds gehuwd in 1383 en overleden in 1421. Deze zou gezien zijn voornaam wel in aanmerking kunnen komen voor het grootvaderschap van onze *Claes van der Laen Gerritsz.,* doch bij nadere beschouwing vinden wij een belemmering op onze weg, waardoor wij deze mogelijkheid toch verwerpen. Bedoelde *Claes van der Laen* was reeds vóór 1385 gehuwd met *Alijt Heynman Symonsz.dr.,* die als kind reeds van haar vader twee „stoelen" in het Heilig Kerstmisgilde had geërfd [11]. Deze *Claes van der Laen* stierf in 1421, althans in dat jaar schonk hij als legaat aan het St. Elisabethsgasthuis een huis, gelegen op de Oude Gracht, terwijl kort daarna zijn vrouw *Alijt* als weduwe geboekt staat op het settegeldkohier in de Tresoriersrekening over 1422 [12]. Op dit zelfde kohier [13] komt hun zoon *Pieter Claesz. van der Lane* voor, doch vermoedelijk stierf hij vóór zijn moeder, want toen deze in 1444 overleed [14], erfde haar dochter *Aechfe* haar stoel in het Kerstgilde. Dit nu zou tegen de vaste verervingsregel van dit gilde indruisen, indien *Gheryf van der Laen* mede haar zoon zou zijn geweest; *Gerrit* overleefde haar immers, aangazien hij nog voorkomt op het belastingkohier van 1448.

Bij gebrek aan meer bronnen zullen wij wel nimmer zekerheid verkrijgen inzake de werkelijke aanhechting van *Claes van der Laen* en zijn vader *Gheryt* aan de oudere generaties en wij menen dan ook het beste te doen door genoemde *Gheryf van der Laen* (voorkomend in 1430 en 1448) als stamvader van de hiernavolgende genealogie aan te merken, doch wij willen hem daarbij toch het generatienummer 11 toekennen, aangezien wij hem voorlopig toch willen blijven beschouwen als een jongere zoon uit het 'huwelijk van *Jan van der Laen Jansz.* en *Hillegont van Berckenrode,* Zodoende ontvangen de latere, hier nog nader te behandelen generaties dan ook het correcte generatiecijfer in vergelijking met de tak *Van der Laen,* welke in het 22ste Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie werd behandeld.

De gedrukte bronnen voor de hier te behandelen tak zijn in noot 1 (pag. 102 en 103) van dat vorige artikel aangehaald [14a].

11) A. F. 0. van Sasse van Ysselt, Beschrijving van het H. Kerstmisgilde te Haarlem, pag. 111 (anno 1378 *Alid* met twee stoelen), pag. 69 (anno 1385 idem *Claeswijf van der Lane*), pag. 112 (anno 1396 idem).

12) Fol. 22.

13) Fol. 42 vo.

14) Arch(ief) Ned. Herv(ormde) Gem(eente) Haarlem inv. nr. 147/18, fol. 5.

14a) J. Th. de Raadt in Navorscher 1870, pag. 70 (betreft de Mechelse tak);
publicatie van een 17de-eeuwse manuscript-genealogie in De Ned. Leeuw 1924, kol. 230;
W. J. J. C. Bijleveld in De Ned. Leeuw 1937, kol. 32 en 56, 1944, kol. 165. 177 en 223: A. Ferwerda. Adelliik en aanzienlijk wapenboek van de Zeven Provinciën (Leeuwarden, 1760—1781);
M. de Haan Hettema en A. van Halmael, Stamboek van den Frieschen vroegeren en lateren adel (Leeuwarden, 1846);
J. S. F. J. L. de Herckenrode, Nobiliaire des Pays-Bas enz. (Gent, 1865-1868);
Dumont, Recueil généalogique de familles originaires des Pavs-Bas (Rotterdam. 1775-1778);
hieraan kan worden toegevoegd: J. F. A. F. de Azevedo, Généalogie de la famille Van der Noot (1771), met aanvullingen, in het bijzonder de pagina's 423429.

deze en aan MS.-genealogieën ontleende gegevens zoveel mogelijk aan de hand van archiefstukken geverifiëerd en aangevuld. Waar de bronnen elkaar tegenspraken, hebben wij onze keuze geadstrueerd. Adellijke titels en predicaten zijn vermeld, zoals deze in de bronnen voorkomen; bij de vrouwen zijn ze weggelaten, tenzij letterlijk geciteerd wordt en deze een aanwijzing geven omtrent haar status. Door het feit, dat de status der familie in de Republiek in de 17de eeuw daalde en leden van het geslacht vaak als officier in het Staatse leger dienden, zijn in dat gedeelte lacunes gebleven, die wij niet vermochten op te vullen. Toevallige vondsten van latere onderzoekers kunnen dit echter aanvullen.

Een uitvoerig onderzoek ter plaatse naar de Zuid-Nederlandse tak hebben wij niet ingesteld, maar wij konden ons enerzijds gelukkig prijzen 'medewerking te hebben verkregen van verschillende stadsarchieven, in het bijzonder die van Mechelen en Gent. Anderzijds heeft Chr. graaf de Robiano te Brussel zich zeer ingespannen om onze gegevens van deze tak te completeren, reden waarom in het bijzonder onze dank naar hem uitgaat.

Genealogie,

11. *Gheryt* van *der Laen,* vermeld 1430, 1448 en hoogstwaarschijnlijk 1459, tr. N.N.

Mogelijk was hij een jongere broeder van Jan *van* der ***Laen,*** de Haarlemse schepen uit de periode 1420—1441 [15].

Gheryt komt in de Haarlemse Tresoriersrekeningen voor met een vrij lage aanslag voor zijn huizenbezit op de belastingkohieren voor het „settegeld" in de jaren 1430 en 1448 [16].

Geryt van der Lane was eigenaar van een stuk land, dat aan de zuidzijde belend was aan de Koeckemade, een stuk land in de banne van Graft, dat Simon Petersz. van der Woude op 31 mei 1459 kwijt schold aan de Oude Nonnen te Amsterdam [17].

Uit dit 'huwelijk:

Adriaen en *Claes van* der *Laen* komen voor in de Tresoriersrekening van Haarlem over 1474 onder de verplichte bijdragen van de Haarlemse burgerij „tot hulpe van de betalingen van den mannen van wapenen, die van deser stede wege onzen geduchten Heren te dienste gesent sijn voor Sluys", en wel in één post voor „*Adriaen* ende Claes van ***der Laen***"; hieruit valt te concluderen, dat ***Adriaen*** de oudste der broers was.

1. *Adriaen,* volgt IIIa.
2. Claes, volgt IIIb.

IIIa. *Adriaen van der Laen,* vermeld vanaf 1470, † begin 1448, tr. *Kathrijne Gerritsdr.,* † na maart 1501.

Adriaen komt enkele malen voor in het oudste Haarlemse Transportregister (1470/'71), wanneer hij huizen en een boomgaard koopt respectievelijk verkoopt. ***Kathrijne Gerritsdr.*** komt begin 1478 als zijn weduwe voor in de Tresoriersrekeningen [9]; zij blijkt dan een spanboog aan de stad verkocht te hebben ten dienste van de bewapening. In 1483 staat zij nog op het belastingkohier. Aangezien zij op de volgende kohieren (1493, 1495 en 1499) niet meer voorkomt, is zij mogelijk met haar zeer jonge kinderen elders gaan wonen.

Wit dit huwelijk:

De kinderen worden genoemd in een Haarlemse transportakte van maart 1501; zij blijken dan alle nog minderjarig te zijn. Hun moeder ***Kathrijne Gerritsdr.*** is dan nog in leven; Claes van. ***der Laen,*** „der kinderen oom", geeft toestemming voor de transportakte, die wordt afgehandeld door ***Pieter Gherytsx.,*** broer van ***Kathrijne*** [10].

1. *Lysbeth van der Laen,* † na 1501.
2. *Gerrit van der Laen,* † na 1501.
3. *Kathrijne van der Laen,* † na 1501.
4. *Adriaen van der Laen,* † na 1501.

Hij is waarschijnlijk posthuum geboren en daarom naar zijn vader genoemd.

IIIb. Claes *van der Laen,* † in 1505, tr. in 1470 *Marietje Dircxdr. van Poel,* † na januari 1524.

In 1470 blijkt Ciaes ***van der Laen*** Gherytsx. gehuwd te zijn met ***Marietie.*** „dochter" (i.e. hoogstwaarschijnlijk stiefdochter) van ***Jan Jansz.,*** schout van Zandvoort [6] [7] [18]. Zij is vrijwel zeker identiek te achten met ***Marietje Dircxdr. van Poel,*** die na de dood van *Claes* van der ***Laen*** in 1505 [19] nog vele jaren als diens weduwe in de transportaktes van Haarlem voorkomt. In een akte van januari 1524 wordt een huis van haar voor het laatst nog als belendinp genoemd.

Het echtpaar woonde in het noordelijke gedeelte van de Grote Houtstraat (westzijde) in De gulden Pot: na Claes' overlijden worden in juni 1506 „de weduwe en kinderen van Claes van ***der Laen***" nog als eigenaren genoemd.

Uit dit huwelijk:

Het is aan de hand van de thans nog beschikbare gegevens niet definitief uit te maken wie van de twee broers *Gerrit* nu wel de oudste was. Dát zii broers waren. wordt onder meer bevestigd door een inschrijving in een van de registers van het Hof van Holland [20], waarin een verklaring is opgenomen, afgelegd te Delft 15 juni 1528 door Gerrit Masens te Noordwijk, waarbij deze bekent een zeker bedrag schuldig te zijn aan Mr. ***Gerrit. van der Laen,*** die tevens optreedt als voogd over Claes en *Cornelis Gerritzonen* ***van der Laen,*** zijn broeders weeskinderen.

De oudere genealogen plaatsen zonder uitzondering de zonen in de volgorde, zoals hierna volgt.

1. *Gerrit,* volgt IVb (aak A) .
2. *Gerrit,* volgt IVe (tak B).
3. *Dirck.* volgt IVn (tak C).
4. *Nicolaes,* volgt IVo (tak D).
5. *Eva (Aef) van der Laen,* tr. omstreeks 1515 *Pieter Claesz. van Hoorn,* schepen 1534—'37 en kerkmeester 1541 van Haarlem.

Het echtpaar compareert nog tesamen in 1542 bij het opstellen van huwelijkse voorwaarden van hun zoon Claes ***Pietersz. van Hoorn*** en *Adriana* ***Willem Dircxx. dr.*** [21].

Het is mogelijk, dat een tweede zoon uit dit huwelijk *Claes Pietersz. van* ***der Laen*** genoemd was. Bij de in 1548 afgaande groep officieren van de St. Jorisdoelen wordt als een der vinders vermeld [22] ***Claes Pietersz. van der Laen.*** Als kinderen-Van ***Hoorn*** kennen wij slechts Claes en ***Adriaen Pietersz. van Hoorn,*** doch gezien het feit dat beide grootvaders *Claes* heetten, past het volkomen in het toen gebruikelijke naamgevingspatroon, dat een jongere zoon uit dit gezin ***Claes (Pietersx.)*** van ***der Laen*** genoemd werd.

---

15) Jaarboek 1968, waar deze op pag. 114 onder generatie 11 der genealogie wordt opgevoerd.

16) 1430 fol. 48 met een aanslag van £ 0.18.8;
1448 fol. 62 vo. met een aanslag van £ 3.6.0.

17) G.A. Amsterdam, Arch. Gasth. reg. 594.

18) G.A. Haarlem, Transportregister 1470/71, fol. 37 en 43 vo.

19) Arch. Ned. Herv. Gem. Haarlem inv.nr. 147/57, fol. 9.

20) Willige condemnatiën, inv.nr. 1265, fol. 174.

21) A(lgemeen) R(ijks) A(rchief), archief Cousebant.

22) Naamregister van de Regering der Stad Haarlem (1733) in voce Krijgsraad.

6. *Adriana van der Laen,* † *4 dec. 1566, tr. Gerrit Ens,* poorter van Enkhuizen, † vóór 1553.

In 1553 komt ***Adriana*** reeds als weduwe voor. In de transportakten van aug. 1568 leest men, dat haar neef, burgemeester Nicolaes van ***der Laen,*** namens de erfgenamen het huis in de Grote Houtstraat verkoopt, waar zijn nu overleden tante in gewoond had.

Tak **A.**

IVb. *Gerrit van der Laen,* lid van het St. Lucas gilde te Haarlem (1502), † vóór 15 juni 1528, tr. vóór 1511 N. *Bouwen Albrechtsdr,* dr. van *Bouwen Albrechtsz.,* drapenier in de Veenstraat te Haarlem; zij hertr. vóór 13 dec. 1530 *Pieter Symonsz. Cancher,* schepen van Haarlem 1533 en '37.

Dat ***Gerrit*** volgens de traditie de oudste uit het gezin geweest zal zijn, komt ons wel aannemelijk voor. Wij denken daarbij aan een gegeven, opgetekend door de 18de-eeuwse Haarlemse burgemeester van Oosten de Bruyn, die na lezing van een helaas nadien verloren gegaan manuscript betreffende het Haarlemse St. Lucas Gilde, daaruit verschillende aantekeningen [23]) maakte, onder andere van het feit, dat in 1502 onder de schildersleden van het gilde een Geryt van der *Laen* vermeld staat. Aangezien ***Gerrit van der*** *Laen Adriaensz.* in 1501 nog minderjarig was en mogelijk niet eens meer in Haarlem woonde, kunnen we hem voor dit lidmaatschap ons inziens uitsluiten en dan blijft de waarschijnlijkheid over, dat deze schilder de hier behandelde ***Gerrit*** van der *Laen* moet zijn geweest. In 1511 was Gerrit in ieder geval getrouwd, zoals blijkt uit het kohier van de vermogensbelasting van dat jaar: hij woonde in de Veerstraat [24]). In 1513 liet „*Geryt* van der *Laen* in die Veerstraat" een kind begraven [25]).

De naam van zijn echtgenote wordt in oude genealogieën steeds opgegeven als ***Bouwen Albrechtsdr.*** Men zou denken, dat zij dus Bouwina heette, doch in werkelijkheid is haar voornaam onbekend gebleven: zij was een dochter van ***Bouwen*** *Albrechtsz.,* drapenier in de Veerstraat.

Uit de Tresoriersrekening 1548 [26]) blijkt, dat Claes *Gherytsz.* ***van der*** *Laen* de jaarlijkse rente van een losrentebrief incasseert, staande ten name van ***Bouwen*** *Albrechtsz.* Acht jaar later [27]) vindt de aflossing plaats aan Claes van der *Laen* van een „brieff spreeckende op ***Bouwen Albrechtsx.*** drapenierder", terwijl diens broer *Cornelis* eveneens een dergelijke brief in zijn bezit had [55]). Op het genoemde belastingkohier van 1511 vindt men in het homanschap van de Veerstraat „*Bouwen* de drapenierder" met een aanslag over een kapitaal van 1200 gulden; bovendien blijkt hier, dat ***Bouwen*** de drapenier en ***Gerrit van der*** *Laen* achter elkaar werden ingeschreven, waaruit ons inziens blijkt, dat ***Gerrit*** bij zijn schoonvader inwoonde.

Uit dit huwelijk:

1. *Nicolaes,* volgt Vb.
2. k i n d, bsgr. Haarlem in 1513 [25]).
3. *Cornelis,* volgt Vd.

Vb. *Nicolaes van der Laen,* ambachtsheer van Schoterbosch (1530—'67), geb. omstreeks 1510, brouwer, schepen 1543, '44, '57 en burgemeester 1560—'62, '64—'66, '72, '78—'80 en '83 van Haarlem, lid van de Landraad over Holland 1575, † in 1584, tr. 1° omstreeks 1540 *Anna Boelens,* dr. van *Allert Boelens Andriesz.,* burgemeester van Amsterdam 1522, '24, '25, '27, '28, '30, '31, '33, '34 en '37, en *Maria Pieter Weynendr. genaamd Bam;* tr. 2° (omstreeks 1550?) *Anna van Schoten,* geb. omstreeks 1528, dr. van *Jacob van Schoten Gerritsz.* en *Machtelt Sonck Dircxdr.:* tr. 3° in april 1561 *Josyne van Kerckwerve,* geb. Brielle 10 okt. 1517, † na 15 april 1594, dr. vam *Jan van Kerckwerve Cornelisz.,* heer van Kerckwerve, Nieuwerkerk en Duivendijke, raad en rentmeester-generaal van Voorne, en *Jeanne van Burchvliet,* en weduwe van *Jan* ***Gans,*** secretaris van Brielle.

Een bijzonder fraaie zegelafdruk van *Nicolaes,* als burgemeester, is bewaard gebleven onder een akte van 13 maart 1567 [28]).

Omtrent zijn faits et gestes tijdens zijn burgemeesterschap in het rampjaar 1572—'73 zij verwezen naar de diverse speciale publicaties omtrent het beleg van Haarlem.

Nog minderjarig zijnde, werd voor hem op 13 dec. 1530 het grafelijk leengoed het ambacht van Schoterbosch gekocht; zijn stiefvader ***Pieter Symonsx.*** *Cancher* deed voor hem hulde; zelf legt hij de eed af op 4 januari 1546. Nicolaes verkoopt dit leen 22 sept. 1567 aan zijn oom, Mr. ***Gerrit van der*** *Laen* (IVe tak B), die dan echter reeds zeer oud en kinds is en deswege onder curatele staat [29]).

Een ander beleggingsobject, eveneens grafelijk leengoed „ de helft van Claes Reynkenscamp in de banne van Westzaenden", door *Nicolaes* aangekocht in 1549, werd door hem vóór 1555 al weer doorverkocht aan zijn volle neef Claes ***van Hoorn*** *Pietersz.* [30]). 21 juni 1553 koopt hij van Gijsbrecht van der Bouchorst "een leen, groot 4 morgen te Hillegom [31]); dit leengoed behoudt hij tot zijn dood, wanneer zijn zoon *Claes* ermee verlijd wordt.

Burgemeester Nicolaes, die in het dagelijks leven brouwer was, woonde met zijn gezin sinds 1566 in het huis, dat hij toen kocht uit de boedel van oud-burgemeester Gerrit Steffensz. (van Wissen); het was een groot en belangrijk huis, men kan haast zeggen een complex van huizen, liggende tussen de Oude Gracht, de Kleine Houtstraat en de Gortstraat, tot voor kort nog steeds moedig dienst doende als Bank van Lening, doch thans wachtend op de zo nodige restauratie en hopelijk een nieuwe bestemming. In een transportakte van 10 dec. 1594 leest men, dat *Nicolaes'* derde echtgenote en reeds tien jaar zijn weduwe, Josyne van. ***Kerkwerve,*** nog in datzelfde huis woonde, doch het dan verkoopt aan haar stief-schoonzoon, burgemeester *Maerten* Ruychaver.

Hoewel wij uit verschillende publicaties kunnen lezen, dat Nicolaes van ***der*** *Laen* een godvruchtig en vooral een zeer tolerant mens was, komen deze eigenschappen niet zo duidelijk naar voren in zijn verhouding tot zijn twee jongste zonen, Claes uit het eerste en ***Jacob*** uit het tweede huwelijk. ***Jacob was*** blijkbaar zo onhandelbaar, dat zijn vader in 1582 van het Hof van Holland authorisatie vroeg en ook verkreeg om deze knaap te „verseeckeren", dus op te sluiten, aangezien hij een „dissoluyt, ongehoorsaem en ongeregelt leven leyde" [32])! De veel oudere broer Claes had volgens zijn vader zijn leven ook volkomen fout ingericht; op verzoek van de verbolgen Nicolaes werd Claes reeds in 't jaar 1564 onder curatele gesteld door het Hof van Holland (15 juli 1564) ; hij had zich kennelijk niet gestoord aan vaders protesten, doch zich zonder consent in het huwelijk begeven en daarbij had hij „noch onlancx, wèl bij den dranck wesende, eenige van sijnre huysvrouwen cleynoden met een custingbrieff beswaert". Dit alles vond het Hof blijkbaar voldoende om de vader te machtigen *Claes* „op een

23) G.A. Haarlem.
24) Id., Tresoriersrekening, aanslag £ 5. (gepubliceerd in Jaarboek C(entraal) B(ureau) v(oor) G(enealogie), 1 (1947), pag. 86).
25) Arch. Ned. Herv. Gem. Haarlem, inv.nr. 147/63, fol. 19.
26) Fol. 17 vo.
27) G.A. Haarlem, Tresoriersrekening 1556, fol. 87 vo. en 164.
28) Arch. Hoogheemraadschap Rijnland te Leiden, inv. nr. 7194/103.
29) Arch. Holl(andse) Leenk(amer), inv.nr. 125 (Car. imp., Kennemerl., fol. 4 vo.; id., invnr. 131 (Witte bonte reg.), fol. 12.
30) Id., inv.nr. 127 (Rode reg.), fol. 4.
31) Id., id., Noord-Holland, fol. 89 vo.
32) A.R.A., Memorialen Hof van Holland van 8 okt. 1582, fol. 213.

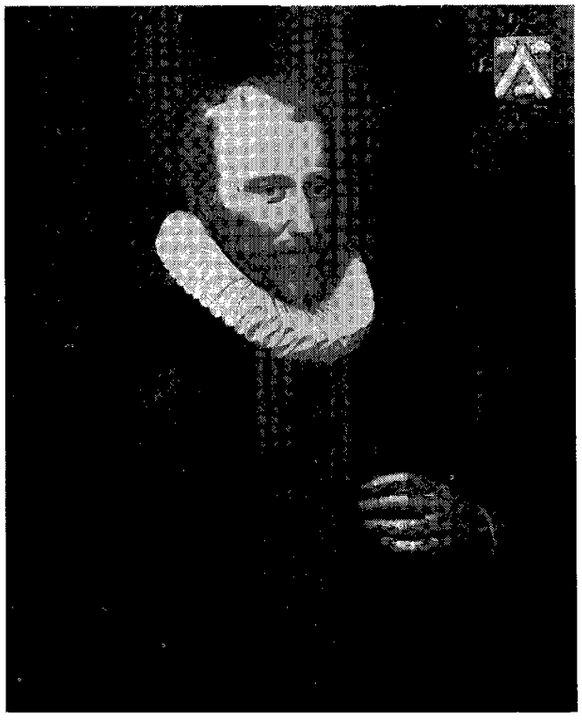

NICOLAES VAN DER LAEN (Vb)
(† 1584).
Olieverf op doek (80 cm x 64 cm).
Collectie Van Loon te Amsterdam.

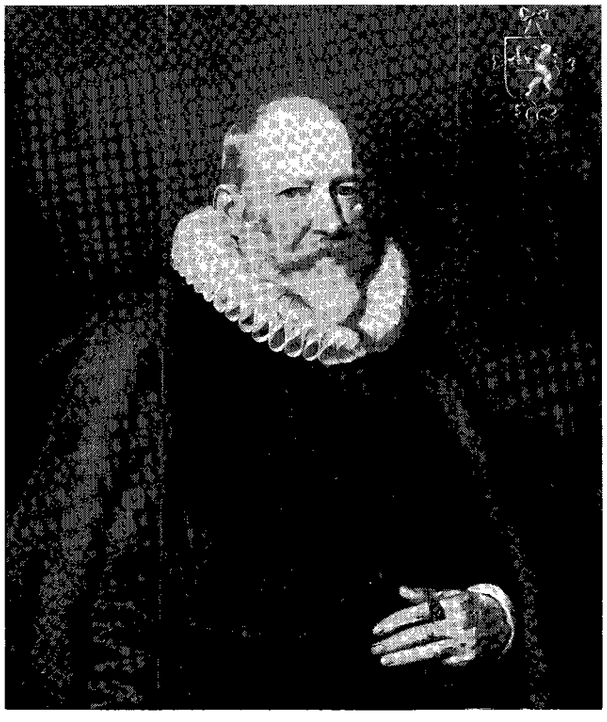

MAERTEN RUYCHAVER
(† 1626).
Olieverf op paneel (84 cm x 69 cm), door Michiel van Mierevelt 1618.
Collectie Van Loon te Amsterdam.

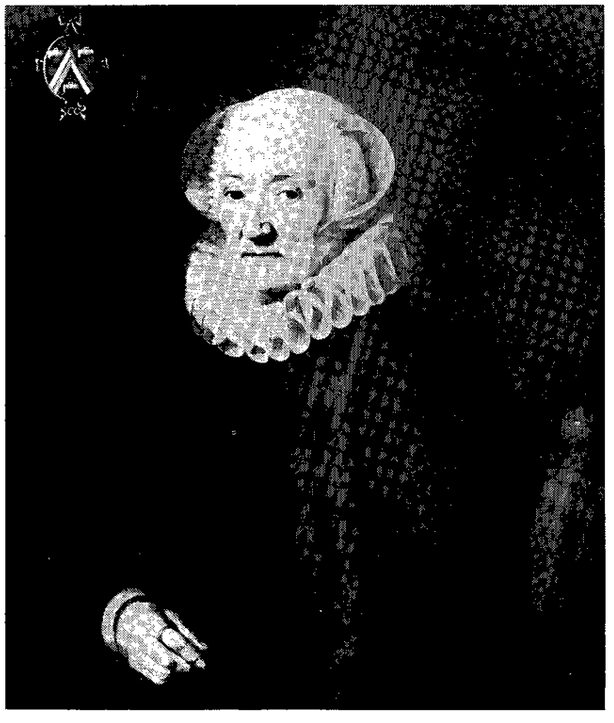

ALIJT VAN DER LAEN (Vb, 3),
(† 1626),
echtgenote van ***Maerten*** *Ruychaver*.
Olieverf op paneel (84 cm x 69 cm), door Michiel van Mierevelt? 1616.
Collectie Van Loon te Amsterdam.

huys, kercker ofte hoole ten bastiemente te leggen". Die goede oude tijd! Maar *Claes* beterde gelukkig later zijn leven, zoals hieronder nader medegedeeld zal worden.

Nicolaes' weduwe, ***Josine van. Kerckwerve,*** testeerde op 9 sept. 1585 [33]) en opnieuw „te bed liggende, doch lange jaren blind zijnde" 15 april 1594 [34]); bij dit laatste testament vermaakte zij onder meer legaten van 100 gulden aan ***Maria van der*** *Laen,* weduwe van Jonker *Wilem van. Drenckwaert* (Vn, 2, tak C) en *Pouwels van der Laen* (VIIn, tak C).

Uit het eerste huwelijk:

1. *Gerrit,* volgt VIb.
2. *Nicolaes,* volgt VIc.
3. *Alijt van der Laen,* geb. omstreeks 1542, † Hillegom, hofstede Oosteynde, 20 sept. 1626, tr. Hillegom 28 okt. 1570 *Maerten* Ruychaver, geb. 1546/'47. handelaar in buskruit, burgemeester van Haarlem 1602, '03, '05, '08, en '14, hoogheemraad van Rijnland (wegens Haarlem) 1606, † Hillegom, hofstede Oosteynde, 25 dec. 1626, begr. Haarlem (Gr. k.) 3 jan. 1627, zn. van Mr. *Willem Jacobsz. Ruychaver,* brouwer, schepen van Haarlem 1543, '44, regent St. Elisabethsgasthuis 1540 /'41, en *Guerte Pouwelsdr. (van Outschoten).*

   Ter ere van hun gouden bruiloft werd een penning in goud en zilver geslagen [35]).

4. *Dieuwer van der Laen,* † 7? nov. *1594,* begr. Den Burg (Texel) [36]), tr. na 1574 *Jacob van Veen Willemsz.,* schout van Texel, † *6* sept. 1599 (?), begr. Den Burg [36]), weduwnaar van *Emmerentia Ruychaver Willemsdr.* [37]).

   Als haar eerste echtgenoot worden genoemd Gerrit *Wijnssen* en Frans *van Neck* [38]).

5. *Maria van der Laen,* begr. Haarlem (Gr. k.) 20 okt. 1624, tr. omstreeks 1577 *Gerrit Ruychaver,* schepen 1582, '84, burgemeester 1585, '86, 1617 en '18 en thesaurier 1589—1618 van Haarlem, begr. aldaar (Gr. k.) 24 febr. 1635, zn. van *Pieter Jacobsz. Ruychaver* (broeder van Mr. Willem voornoemd), regent St. Elisabethsgasthuis 1552, en *Marietje Claesdr. Loo.*
6. *Allert van der Laen,* † jong [38]).

Uit het tweede huwelijk:

Dat ***Anna*** en ***Jacob*** beiden kinderen waren uit het tweede huwelijk van hun vader, wordt ten overvloede nog bevestigd door legaten, die zij als zusters-kinderen toebedeeld kregen volgens het testament van hun tante *Magdalena* van ***Schoten,*** huisvrouw van Jonker *Aelbrecht van, Schagen,* [39]).

7. ***Anna van der*** *Laen* [40]), tr. Haarlem 31 maart 1579 Mr. *Artus* bastaard *van Brederode,* raad in den Hove van Holland, † 's-Gravenhage 8 okt. 1592, bastaard-zn. van *Reynout III van Brederode, 1* le heer *van Brederode,* 'burggraaf van Utrecht, heer van Vianen en Ameyde, ridder van het Gulden Vlies, kamerheer van Keizer Karel, houtvester van Holland, en *Anna Simonsdr.*

   Anna overleefde haar man en komt na 1593 nog herhaalde malen als zijn weduwe in Haarlemse aktes voor.

8. *Jacob van der Laen,* † vóór 3 febr. 1595.

   Zoals reeds hierboven werd vermeld, werd deze ietwat wilde jongeman door zijn vader op diens oude dag nog zéér streng aangepakt en volgens de in die tijd geldende normen geheel reglementair, via het Hof van Holland, uit de circulatie genomen [32])! Wanneer de gehele familie een proces ***voert*** voor het Hof van Holland inzake een oude erfeniskwestie betreffende grootvader ***Allert Boelens,*** blijkt ***Jacob*** ten tijde van de uitspraak op 3 febr. 1595 reeds niet meer in leven te zijn [41]).

VIb. Mr. *Gerrit van der Laen Claesz.,* geb. Haarlem omstr. 1540, student te Leuven 10 febr. 1549, secretaris van Haarlem 1563, † aldaar tijdens het beleg in 1573, tr. *Catharina Oem,* † *4* mei 1588, dr. van *Jacob Oem Jacobsz.,* raad 1538, '39, schepen 1543, '47, '50, '51, '54, '55 en burgemeester van 's-Herenwege 1555, '56 van Dordrecht, en *Machteld Heermansz. Jacobsdr.;* zij hertr. omstreeks 1576 *Gerard van der Laen Cornelisz.* (VId).

Uit dit huwelijk:

1. *Jacob van der Laen,* † na 10 maart 1589.

   Ook deze ***Jacob van. der Laen*** is, evenals zijn gelijknamige oom, geen sieraad voor de familie geworden. Reeds in 1589 waren zijn ooms en tantes doende hem onder curatele te stellen; 10 maart 1589 adviseerden burgemeesters van Haarlem het Hof van Holland gunstig te beschikken op een request van de familieleden van ***Jacob,*** die een ongebonden en onbehoorlijk leven heeft geleid [42]). Inderdaad is ***Jacob*** daarna onder curatele gesteld.

   Omtrent zijn verder leven is ons niets bekend geworden. Zou hij nog in het huwelijk zijn getreden? Bij naspeuringen in Amsterdam bleek ons, dat in het trouwboek aldaar 26 okt. 1602 een tweede huwelijk werd ingeschreven van zekere *Cathrijne Gerritsdr.,* weduwe van ***Jacob van der*** *Laen.* Zekerheid omtrent een mogelijke identiteit van beide Jacob's hebben wij niet verkregen.

2. *Machfelt van der Laen,* geb. omstreeks 1572, † vóór 25 juni 1622, tr. kort vóór 3 april 1596 *Frans Wesselsz.,* † *tussen 22* juli 1613 en 25 juni 1622, zn. van *Wessel Jacobsz.,* schepen en thesaurier van Amsterdam, en *Aef Ellert Marcusz.dr.*

   Vader ***Wessel Jacobsx.*** behoorde als fervent katholiek tot dat groepje van Amsterdamse magistraatspersonen, dat op 26 mei 15'78, de dag der alteratie, gedwongen werd de stad voorgoed te verlaten. Hij vestigde zich daarop met zijn gezin te Haarlem, waar hij, ziek voor zijn dood, met zijn vrouw op 24 juli 1588 testeert [43]). Zijn weduwe keert na zijn overlijden naar Amsterdam terug; dat was wel toegestaan. Zij testeert te Amsterdam nog enkele malen, het laatst op 17 juni 1612 44). Op dat moment blijkt haar zoon ***Frans*** nog in leven te zijn; hij had veel schulden gemaakt en stond daarvoor bij familieleden in 't krijt. Blijkens een akte, door Frans zelf te Amsterdam gepasseerd op 22 juli 1613, woonde hij toen te Bodegraven. Wanneer zijn zoon *Wessel* in 1622 trouwt, zijn zowel ***Frans*** als *Machtelt* overleden. Hun kinderen noemen zich allen ***Van der*** *Laen,* doch behoren vanzelfsprekend niet tot het geslacht van hun moeder. Zij waren:

33) G.A. Haarlem, Notariële protocollen nr. 32 (not. A. Willems), fol. 153 vo.
34) Id. nr. 10 (not. M. van Woerden), fol. 390 vo.
35) Jaarboek C.B.v.G. XXII (1968), pag. 182.
36) P. C. Bloys van Treslong Prins en J. Belonje, Genealogische en heraldische pedenkwaardigheden in en uit de kerken der provincie Noord-Holland, deel 11, pag. 227.
37) Zuster van ***Maerten Ruychaver*** (Vb, 3); † (aan de pest) in 1574 volgens MS. Revnier van Heemskerck, gen. Ruychaver.
38) Hoge Raad van Adel, coll. Snouckaert van Schauburg, familiearchief Van Slingelandt en MS. Schaep; Kon. Ned. Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde, coll. Van Alckemade, MS. Adel en Wapens 111.
39) G.A. Haarlem, Notariële protocollen nr. 1 (not. Munting), fol. 133 vo. d.d. 29 april 1572.
40) Vernoemd naar haar vaders eerste vrouw ***Anna*** *Boelens.*
41) A.R.A.. Civiele sententiën Hof van Holland nr. 56.
42) A.R.A., Missieven Hof van Holland, inv.nr. 4596.
43) G.A. Haarlem, Notariële protocollen nr. 7 (not. M. van Woerden), fol. 343.'
44) G.A. Amsterdam, protocol not. Jac. Gijsbertsz.

1. ***Gerrit Fransz. van der Laen.***
2. ***Wessel Fransz. van der Laen,*** tr. (ondertr. Amsterdam (pui) 25 juni 1622) ***Catharina Pietersdr. Ponde.***
   Uit dit huwelijk:
   a. Cornelis *van* der ***Laen.***
   b. Machtild van der Laen, tr. 1° ***Johannes Danlaar;*** tr. ***2" Wouter van Nieupoort.***
3. ***Catharina*** van der ***Laen,*** tr. (ondertr. Amsterdam (pui) 1 nov. 1623) ***Jacob Bruynsz.,*** van Heusden.
4. ***Ellert Fransz. van der Laen.***
5. ***Christina van der Laen,*** tr. (ondertr. Amsterdam (pui) 21 dec. 1623) ***Jacob Canter.***

VIc. *Nicolaes van der Laen Claesz., baljuw* van Amstelland 1578—'86[45]), † tussen april 1602 en nov. 1604, tr. 1° vóór juli 1564 *Eva (Yefgen)* ***Bitter, dr.*** van ***Laurens Bitter,*** [brouwer te Haarlem, en *Petronella* ***Pouwel*** *Geritsz.dr. (van Outschoten); tr.* 2° (ondertr. Amsterdam 17 juni 1582) *Brechte Claesdr.,* geb. in 1557, † vóór nov. 1604, dr. van Claes *Martsz.,* korenkoper op 't Water in De drie Oyevairs te Amsterdam, en *Haes Gerritsdr.*

Claes heeft zich kennelijk tijdig aan de gramschap van zijn vader kunnen onttrekken en toch een eigen carrière opgebouwd. In eerste echt trouwde hij zonder toestemming van zijn vader; vermoedelijk golden diens bezwaren niet zozeer de persoon en de standing van zijn aanstaande schoondochter, doch meer het feit, dat hij het karakter en de levenswandel van zijn zoon nog te onbestendig achtte om reeds in de huwelijksboot te stappen. Uit de stukken van het Hof van Holland blijkt dan ook wel, dat ***Claes*** er 'spoedig een rommeltje van maakte! Later, als hij zijn enig kind uit dit eerste huwelijk haar moederlijk erfdeel moet uitkeren, klaagt Claes steen en been, dat de tussenliggende oorlog en de ongunst der tijden van deze erfenis niet veel had overgelaten; ons wil het voorkomen, dat men hier met reden „à qui la faute?" mag vragen.

Ongeveer 1590 is Claes met zijn gezin van Amsterdam naar 'Haarlem verhuisd; ***25*** mei-1554 ligt hij ziek te Amsterdam en laat dan notaris J. F. Bruyningh bij zich komen om zijn testament te maken: hij verklaart dan te Haarlem te wonen 46). Hij geneest echter en keert naar huis terug; hij maakt dan te Haarlem nog tweemaal een nieuw testament namelijk op 2 sept. 1594 en 24 nov. 1596 [47]. In al deze testamenten regelt Claes speciaal de erfenis en de toekomstige rechten van zijn dochter ***Maria,*** die intussen in januari 1595 in het huwelijk is getreden. Om ***deze*** vrij „bittere" ***Bitter-erfenis*** in aug. 1594 op tafel te kunnen brengen, was het waarschijnlijk nodig voor de oud-baljuw om het van zijn vader geërfde leengoed, de 4 morgen te Hillegom, waarmee hij op 18 juli 1586 beleend was [48]), van de hand te doen, hetgeen op 7 juli 1594 geschiedde.

Brechte Claesdr. liet zich pas 28 april 1602 te Haarlem als lidmaat der gereformeerde kerk inschrijven: „***Brecht,*** huysvrou van Claes ***Verlaen*** van Amsterdam", waaruit volgt, dat beide echtelieden toen nog in leven waren.

Uit het eerste huwelijk:

1. *Maria van der Laen,* geb. 1570/'71, † na 13 febr. 1629 [48a]), tr. te Haarlem (ondertr. aldaar 24 januari 1595 en te Amsterdam) *Johan Kerckrinck,* ged. Amsterdam (0. k.) 28 febr. 1572, † na 13 febr. 1629 [48a]), zn. van *Thomas Kerckrinck* en *Lucretia Jansdr. Ernst van Bassen.*

45) J. E. Elias, De Vroedschap van Amsterdam 1578-1795, pag. 121.
46) G.A. Amsterdam, protocol not. J. F. Bruyningh.
47) G.A. Haarlem, Notariële protocollen nr. 10 (not. M. van Woerden), fol. 515 vo. en nr. 11 (id.), fol. 558 vo.
48) Arch. Holl. Leenk., inv.nr. 137 (Ho. Ov. A), fol. 82 vo.
48a) G.A. 's-Gravenhage, Not. archief.

Maria werd uitgegoed door haar vader in aug. 159447). Haar bruidegom woonde ten tijde van zijn huwelijk op de Oude Zijds Voorburgwal te Amsterdam.

Uit het tweede huwelijk:

2. *Nicolaes van der Laen Claesz.,* ged. Amsterdam (N. k.) 10 april 1588, phil. student te Leiden 10 mei 1607 [49]) en opnieuw litt. student 27 febr. 1616 [50]), secretaris van Haarlem 1618—'36, † na 8 januari 1636, tr. Amsterdam (ondertr. aldaar 24 juni 1616) *Trijn Jansdr.,* † na 8 januari 1636.

   In het jaar 1618 werd Nicolaes van der ***Laen Claesz.*** benoemd tot secretaris van Haarlem; in die tijd waren er vier functionarissen met deze titel. Zijn plaats werd pas weer bezet in ***1636*** door Mr. Cornelis ***van*** der Loo [51]). Vóór zijn benoeming woonde hij echter nog te Amsterdam op de Rouaense Kaey, zoals vermeld staat in zijn huwelijksaantekening aldaar op 24 juni 1616 met ***Trijn Jansdr.,*** met wie hij op 8 januari 1636 nog een akte passeert te Amsterdam [52]); mogelijk had hij Haarlem toen reeds metterwoon verlaten.

   Als achternaam van ***Trijn Jansdr.*** wordt *Kieft* opgegeven en het huwelijk zou kinderloos zijn gebleven [53]). Dit lijkt aannemelijk, aangezien te Haarlem noch Amsterdam dopen van kinderen gevonden zijn.

   Dat de bruidegom van 1616 wel degelijk identiek is met de oudste zoon van de baljuw van Amstelland, volgt uit een inschrijving van 12 nov. 1604 bij de Amsterdamse Weeskamer [54]). Op die datum werden de bezittingen van de drie weeskinderen van Claes van der ***Laen*** en ***Brechte Claesdr.,*** beiden overleden, ter Weeskamer gebracht door de beide zwagers ***Ruychaver*** alsmede door een broer en een oom van ***Brechte.*** Een aantekening van 24 juni 1616 (de ondertrouwdatum!) geeft aan, dat Jonge Claes *van* der ***Laen*** met consent van zijn voogden het destijds gedeponeerde doosje met „cleynodiën en ringen" is komen afhalen; toestemming van de voogden is logisch, omdat de inhoud mede zijn jongere broer en zuster toekwam. De laatste aantekening is van 18 aug. 1629, wanneer ***Claes*** en ***Hees*** met machtiging van hun zuster ***Marietje*** het koffertje met effecten bij de Weeskamer kwamen opvragen.

3. *Hees,* volgt VIIc.
4. *Marietgen van der Laen,* geb. (Amsterdam of Haarlem?) omstreeks 1593, † na 18 aug. 1629.
   Op 18 aug. 1629 is zij kennelijk nog ongehuwd.
5. *Esther van der Laen,* ged. Haarlem 9 sept. 1599, † vóór 12 nov. 1604.

VIIc. *Hees van der Laen,* geb. (Amsterdam of Haarlem?) omstreeks 1590, † na 18 aug. 1,629, tr. *Griefje Theus van Cabauw,* waarschijnlijk dr. van Mr. *Cornelis Theus,* heer van Cabauw, en *Maria van Sonnevelt.*

Het is met deze ***Hees van der*** *Laen* een vreemd geval. Zijn vader noemt hem bij name in één van zijn hierboven vermelde testamenten; dan wordt hij tesamen met ***Claes*** en ***Marietje*** in de Weeskamerboeken te Amsterdam ingeschreven: tenslotte zien wij hem nog tesamen met zijn broer ***Claes*** in 1629 de laatste vermogensbestanddelen bij die Weeskamer ophalen. Daarna verdwijnt hij — voor zover het ons onderzoek betreft — volkomen uit de door ons geraadpleegde bronnen, maar wel komt hij nog voor in de reeds bij zijn broer vermelde bron, nameliik de collectie Van der Dussen [53]): „***Hies van de? Laen*** gehuwd met ***Grietje Theus van*** *Cabauw,* waaruit 1. ***Brechtje, 2. Neeltje*** en 3. Nicolaes van ***der Laen***", een en ander echter helaas zonder een enkele aanduiding van

49) „Amstelodamensis 18 jaar",'.
50) Id., 28 jaar.
51) ***Naamregister van*** de Regeering der Stad Haarlem (1733).
52) G.A. Amsterdam, protocol not. Jan Bosch.
53) Hoge Raad van Adel, coll. Van der Dussen.

woonplaats of anderszins, waardoor het ons dan ook niet gelukt is dit gezin in concreto op te sporen. En dat is wel bijzonder jammer, aangezien door het kinderloos blijven van zijn broer *Claes,* deze *Hees* na hem de stamhouder van het geslacht ***Van der Laen zou*** worden en zijn zoontje *Nicolaes* deze traditie mogelijk nog zou hebben kunnen voortzetten!

De familie ***Theus*** kwamen wij op het spoor dank zij de hulp van Ir. J. G. Kam te Amsterdam: een katholiek gebleven geslacht, waarvan in het midden van de 16de eeuw het patronymicum ***Theus*** meteen verstarde tot familienaam. Mr. ***Cornelis Theus,*** heer van Cabauw, ging 2 nov. 1602 te 's-Gravenhage in ondertrouw met Maria van. *Sonnevelt,* jonge dochter van Alkmaar. Twee zonen stierven jong, zodat erfdochter werd *Bartha Theus,* vrouwe van Cabauw, die als weduwe van ***Cornelis van Teylingen*** († ***1638)*** 11 nov. 1640 hertrouwde ***met*** *Cornelis* de *Nobelaer;* de uit hun huwelijk geboren Cornelis de ***Nobelaer,*** geboren omstreeks 1643 kreeg later Cabauw.

Aangezien bovengenoemde Mr. Cornelis ***Theus*** Cabauw gekocht had, lijkt het aannemelijk, dat de echtgenote van ***Hees van der Laen,*** die uitdrukkelijk ***Theus van Cabauw*** genoemd wordt, eveneens een dochter van Mr. *Cornelis* en dus een jongere zuster van *Bartha,* die Cabauw erfde, geweest zal zijn.

Uit dit huwelijk:

1. *Brechtje van der Laen.*
2. *Neeltje van der Laen.*
3. ***Nicolaes van der Laen.***

Vd. ***Cornelis van der Laen,*** geb. tussen 1510 en 1519, † Lisse tussen 21 juni 1594 en 21 aug. 1595, tr. (Leiden?) ***Beatrix van Montfoort,*** dr. van ***Jacob van Montfoort Florisz.,*** burgemeester van Leiden, en ***Dirckje Dirck Boelesdr. (van Lindenburch).***

Van *Cornelis* van der *Laen* wordt gezegd, dat hij was „un saint par ses vertus" [277]).

Waarschijnlijk vertrok *Cornelis* in verband met zijn huwelijk naar Leiden en hij moest daarom in Haarlem in 1550/'51 exue betalen over het door hem uit die stad gevoerde vermogen [55]). Dit jaartal is bovendien goed in overeenstemming te brengen met de geboortedatum (14 febr. 1552) van zijn oudste zoon.

Wat zijn bezittingen betreft, ook voor hem werd in zijn jonge jaren, namelijk 17 sept. 1535, een grafelijk leen gekocht, waarvoor zijn stiefvader ***Pieter*** *Symonsz. Cancher* hulde deed; het betrof de helft van 9½ morgen te Lisse „die Specken" en nog de helft van 2 morgen en een halve morgen aldaar; hij legt persoonlijk de eed af on 9 febr. 1544 [56]).

Cornelis maakte te Haarlem een codicil op 21 juni 1594 [57]): hij verklaart daarin te Lisse te wonen en bereids een testament gemaakt te hebben te Leiden op 1 juli 1589 voor notaris S. Leenaerts van der Weert. Uit dit codicil blijkt, dat *Cornelis,* evenals zijn broer Nicolaes, op zijn oude dag ernstige moeilijkheden met zijn zoon ***Dirck*** had; hij klaagt, dat, sinds hij in 1589 getesteerd had, ***Dirck te*** Lissabon in zaken was gegaan, doch aldaar in déconfiture was geraakt, zodat zijn vader zijn schulden had moeten regelen. Als straf had hij daarop *Dirck* „naar Indiën getransporteert", teneinde te trachten de geleden schade aldaar terug te verdienen „met Gods hulp". Aangezien de eerste „schipvaert" onder De Houtman pas op 2 april 1595 uitvoer, kunnen wij aannemen, dat *Cornelis* ***Dirck*** dwong om in Portugese dienst naar Portugees Indië te vertrekken; of ***Dirck*** deze opdracht heeft uitgevoerd, is ons niet bekend, aangezien deze jonge man bij ons weten verder geen enkel spoor in de Nederlandse archieven heeft nagelaten.

54) Inbrengregister nr. 14.
55) G.A. Haarlem, Tresoriersrekening 1551, hoofdstuk exue, fol. 7.
56) Arch. Holl. Leenk., inv.nr. 125 (Car. imp.), Noord-Holland. fol. 93.
57) G.A. Haarlem, Notariële protocollen nr. 10 (not. M. van Woerden), fol. 453 vo.
53) A.R.A., Rechterlijk archief Lisse, schepenaktes, boek 2, fol. 278, boek 3, fol. 43 vo. en fol. 215.

Uit dit huwelijk:

1. ***Gerrit (Gerard),*** volgt VId.
2. ***Maria van der Laen,*** † na 5 maart 1605, tr. vóór 4 juni 1596 ***Symon van Assendelft Jacobsz.,*** † na 5 maart 1,605.

Het echtpaar treedt tesamen op te Lisse op 4 juni 1596 bij verkoop van land, op 4 febr. 1598 bij de verkoop van de Middelcamp te Lisse en op 5 maart 1605, als Symon en zijn twee broeders 3/15 van een werf, geërfd van hun broeder ***Aelbrecht,*** transporteren; Symon en Maria verbinden hiervoor de Jacobscamp [58]).

Symon behoort hoogstwaarschijnlijk niet tot het adellijke geslacht ***Van Assendelft.***

3. ***Dirck van der*** *Laen,* koopman te Lissabon 1589—'94, † na 21 juni 1594 [57]).
4. ***Beatrix van der*** *Laen,* tr. Haarlem (ondertr. Amsterdam (pui) 29 juni 1596) ***Pouwel*** *Jansz.,* koopman te Amsterdam, weduwnaar van ***Aef Claesdr.***

Bij zijn ondertrouw woont ***Pouwel*** op de Nieuwe Zijds Voorburgwal te Amsterdam. Namens zijn vrouw verkoopt hij, koopman te Amsterdam, 3 dec. 1597 een kamp land te Lisse, de Garstcamp [59]). Eveneens namens zijn vrouw quitteert ***Pouwel*** *Jansz.* Hendrick van Berckenrode te Haarlem voor uitbetaalde rentes, welke betrekking hadden op een oude privé-lening tussen de Montfoorts en de Berckenrode's en wel in het voorjaar 1597, 1598 en 1599 [60]).

VId. ***Gerard van der*** *Laen* [61]), geb. Leiden 14 febr. 1552, student te Leuven 29 aug. 1569, (kapitein bij de belegering van Leiden 1574; rentmeester der geestelijke goederen 1581—'96, kerkmeester 1587, vroedschap 1588—1618, schepen 1588, '92, weesmeester 1591, 1617, '18, deken van St. Joris of Oude Schuts 1594 en burgemeester 1611, '12, '16 van Haarlem, gecommitteerde ter Staten van Holland 1602, '07, gecommitteerde raad, gecommitteerde ter Staten-Generaal 1604—'08, † Lisse, h. ter Spekken, 16 febr. 1635, tr. 1° omstreeks 1576 ***Catharina Oem,*** † 4 mei 1588, dr. van ***Jacob Oem Jacobsz.,*** raad 1538, '39, schepen 1543, '47, '50, '51, '54, '55 en burgemeester van 's-Heren wege 1555, '56 van Dordrecht, en ***Machteld*** *Heerman Jacobsdr.* en weduwe van Mr. ***Gerrit van der*** *Laen* ***Claesz.*** (VIb); tr. 2° Haarlem 16 mei 1589 ***Magdalena van*** *Beresteyn* [61]), geb. aldaar 14 aug. 1558, † Lisse, h. ter Spekken, 7 sept. 1620, dr. van ***Cornelis van Beresteyn,*** hofmeester van de markies d'Altorgos in Spanje, schepen van Haarlem 1555. en *Catharina* ***Pouwel*** *Gerritsz.dr.* ***(van Outschoten).***

21 aug. 1595 wordt ***Geraerdt van der*** *Laen* na dode van zijn vader beleend met de Specken te Lisse, waarvan echter 3 morgen zijn afgesplitst, die hij op 3 januari 1589 van zijn vader gekocht had [62]); 2 dec. 1597 verkoopt hij de hofstede aan zijn zwager ***Paulus van*** *Beresteyn* [63]) en kort daarop de Plockenboom aldaar: 15 aug. 1598 koont hij de Specken echter terug onder conditie, dat hij zijn vrouw haar huwelijksgift van f 6000 uitkeert en haar kinderen dit bedrag zullen behouden [64]).

59) Id., id., boek 3, fol. 39 vo.
60) Kon. Ned. Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde, MS. Opt Straeten van der Moelen, deel 111, fol. 753.
61) Vgl. E. A. van Beresteyn en W. F. del Campo Hartman, Genealogie van het geslacht Van Beresteyn, band 1.
62) Arch. Holl. Leenk., inv.nr. 138 (Ho. Ov. B), fol. 349 vo.
63) A.R.A., Rechterlijk archief Lisse, schepenaktes, boek 3, fol. 36.
64) Id., id., fol. 54.

Gerard en ***Magdalena*** leveren hun besloten testament, verleden ten overstaan van Claes **Jansz.**, secretaris van Beverwijk, in op 18 aug. 1598 (?)[65]; 22 nov. 1617 schatten zij hun onroerende goederen in Rijnland, Amstelland, Zuid-Holland en Brabant: alsof deze taxatie in hun testament was opgenomen[66]. 5 Nov. 1620 testeren zij nogmaals: voor gelijke delen zullen erven *Pauwels,* Catharina (gehuwd met commandeur ***Adriaen Blocq),*** Mr. Cornelis, Mr. Nicolaes, ***Adriaen,*** *Benjamin,* ***Beatrix en*** *Catharina; Clara,* weduwe van ***David*** *Luypaert,* krijgt, dewijl ***David*** een desolate boedel en een „naeckte" huisvrouw heeft nagelaten, slechts de legitieme portie; Maria, huisvrouw van *Claes Cornelisz. Cleuting,* krijgt eveneens slechts de legitieme, daar haar man alles doorgelapt heeft „met malle koopmanschappen en droncken drinken" en de olieslaagerij, die de testateur hem verschaft heeft, verkocht moest worden bij accoord van 30 maart 1616 en later de andere kinderen Maria in huis moesten nemen, waarna. *Cleuting* „in den crijgh is geloopen"[67]).

Gerard is begraven in Lisse onder een zerk met vier kwartieren en de spreuk „Fata viam invenient", terwijl ook een geschilderd venster te zijner nagedachtenis werd aangebracht[67a]).

Uit het eerst& huwelijk:

1. *Gerrit van der Laen,* geb. omstreeks 1577, † jong.
2. *Paulus van der Laen,* ged. Haarlem 16 aug. 1579, † na 5 nov. 1620, tr. Enkhuizen (ondertr. aldaar 25 aug. en te Amsterdam 19 aug. 1606) *Jannetje Pietersdr. Hardebol,* geb. te Enkhuizen, waarschijnlijk dr. van ***Pieter*** *Jansz. Hardebol,* schepen van Enkhuizen 1579, '81, '83, '88 en '92.

   Bij zijn ondertrouw in Amsterdam woonde Paulus aldaar op het Singel bij de Haerlemmersluys; de bruid compareert niet, doch een oom van haar, de Amsterdamse schepen ***Jonas*** *Cornelisz.* ***Witsen,*** legt de nodige verklaringen voor haar af; zij woonde te Enkhuizen in de Pactuynen.

   Het is niet gebleken, dat uit dit huwelijk kinderen sproten; in Amsterdam, Haarlem noch Enkhuizen werden dopen gevonden en de latere verervingen in de steeds slinkende nakomelingschap van Gerard van der *Laen* en diens beide vrouwen doet vermoeden, dat ***Paulus*** geen kinderen heeft nagelaten.
3. *Clara van der Laen,* geb. omstreeks 1580, † na 5 nov. 1620, tr. Haarlem 29 aug, 1600 *David Jansz. Luipaart,* jonggesel van Dordrecht, † vóór 5 nov. 1620.

   David komt ook voor als ***David*** *Jansz.* ***Brouwers,*** doch dit kan ons inziens wel als een beroepsnaam van hem of van zijn vader worden aangemerkt.
4. *Maria van, der Laen,* ged. Haarlem ***15*** nov. 1581, † na 5 nov. 1620, tr. *Claes Cornelisz. Cleuting,* olieslager te Haarlem, later militair (1620), † na 5 nov. 1620.
5. *Catharina van der Laen,* ged. Haarlem 8 april 1584, † in 1662, tr. te Haarlem (ondertr. Amsterdam 28 mei 1605) *Adriaen Martensz. Block,* geb. Gouda 158 1/'82, commandeur, † waarschijnlijk Lisse tussen 15 febr. en 20 mei 1661.

   Bij zijn huwelijk woont Adriaen op de Nieuwendijk te Amsterdam en is dan 23 jaar oud.

   Catharina had uit haar vaders nalatenschap het huis Keukenhof te Lisse ontvangen; na haar overlijden wordt dit bezit in 1662 verkocht door haar legatarissen, namelijk haar halfbroeder *Adriaen* en de kinderen en kleinkinderen van ***Maria van der*** *Laen* en *Claes* Cornelisx. *Cleuting.*

   14 maart 1646 wordt ***Adriaen*** *Block* beleend met het huis ter Specken na opdracht van zijn zwagers Mr. *Cornelis* en *Adriaen* ***van der*** *Laen*[68]) [80]). Drie dagen later krijgt hij octrooi om bij testament over zijn leengoederen te mogen beschikken, waarna hij voor notaris Jacob Schout te Haarlem testeert: zijn kleinkinderen zullen gemeenschappelijk de Spekken erven. Deze kleinkinderen, gesproten uit zijn beide dochters *Adriana* en ***Catharina*** *Block* zijn in 1646 nog zeer jong, maar 20 mei 1661 wordt de kleinzoon Adriaen ***Andelot,*** mede namens zijn medeërfgenamen beleend[69]). 13 mei 168'7 draagt hij, met procuratie van de andere medeëigenaren, de Snekken Op aan zijn nicht ***Magdalena van*** *der Laen* (dochter van VIId), die dan de enige, nog levende Van der Laen van deze tak is[70]).

Wit het tweede huwelijk:

7 juli 1621 testeren ***Beatrix, Nicolaes, Adriaen,*** *Catharina* en Benjamin gemeenschappelijk[71]).

6. *Cornelis van der Laen,* ged. Haarlem 6 maant 1590, † jong.
7. *Beatrix van der Lam,* gad. Haarlem 12 jan. 1592, begr. aldaar (Gr. k.) in de week 14-20 aug. 1639, tr. Lisse (gerechtelijk ten huize van haar zwager Block) 26 april 1622 *Isaac Massa*[72]), ged. Haarlem 7 okt. 1586, koopman op Rusland en herhaaldelijk gezant van de Staten-Generaal naar Rusland, begr. Haarlem (Gr. k.) in de week 20-27 juai 1643, zn. van *Abraham Massa* en *Sara Jansdr. Tixon;* hij hertr. Haarlem 22 april 1640 *Maria van Wassenbergh.*

   Zijn door Frans Hals geschilderd portret uit 1635 (aet. 48) bevindt zich in de Art Gallery of Toronto te Toronto (Canada); bovendien bevindt zich in het Rijksmuseum te Amsterdam[73]) het beroemde schilderij van Frans Hals, „Een echtpaar ten voeten uit"; op grond van de grote gelijkenis van de jonge echtgenoot met het portret in Toronto en de datering der kunsthistorici op omstreeks 1621, wordt thans algemeen aangenomen, dat het hier Isaac Massa en ***Beatrix van der*** *Laen* betreft, geschilderd meteen na. hun huwelijk, dus waarschijnlijk in 1622.

   Het echtpaar maakte huwelijkse voorwaarden op 8 april 1622[74]) en testeerde voor notaris J. Schoudt te Haarlem op 2 mei 1624[75]).
8. *Cornelis van der Laen,* ged. Haarlem 17 dec. 1594, † jong.
9. *Cornelis,* volgt VIId.
10. Mr. *Nicolaes van der Laen,* ged. Haarlem 26 febr. 1597, phil. student te Leiden 10 okt. 1613, jur. stud. te Padua 16 juli (?) 1616, advocaat voor den Hove van Holland, † tussen 2 nov. 1644 en 31 januari 1646.

    4 aug. 1628 wordt Mr. Nicolaes beleend met de Spekken te Lisse na opdracht van zijn vader[76]). Nadat hij en zijn broer *Adriaen* op 16 mei 1635 *f* 12.000 op dit

65) Transportakten Beverwijk, inv.nr. 1207, 2e reg. (1591—1620), fol. 65, vo.
66) A.R.A., Rechterlijk archief Lisse,, schepenaktes, boek 4.
67) Id., id., fol. 322.
67a) Ir. A. F. de Graaff in Leidsch Jaarboekje 1941, pag. 174.
68) Arch. Holl. Leenk., inv.nr. 150 (Ho.Ov. N), Noord-Holland, fol. 37.
69) Id., inv.nr. 154 (Ho. Ov. P), Noord-Holland. fol. 24.
70) Id.; inv.nr. 161 (Ho. Ov. W), Noord-Holland, fol. 70 vo.
71) A.R.A., Rechterlijk archief Lisse, schepenaktes. boek 4. fol. 346.
72) Vgl. Nieuw Nederlandsch Biografisch Woordenboek, deel VIII, pag. 1128 en De Ned. Leeuw. jrg. 1938., kol. 332.
73) Catalogus van tentoongestelde schilderijen nr. 1084. Vgl. E. de Jongh en P. J. Vinken, Frans Hals als voortzetter van een emblematische traditie; bij het huwelijksportret van Isaac Massa en Beatrix van der Laen, in Oud-Holland 1961, pag. 117-152 en E. de Jongh, Zinne- en mmnebeelden in de schilderkunst van de zeventiende eeuw, 1967, pag. 28 sqq.
74) A.R.A., Rechterlijk archief Lisse, schepenaktes, boek 5, fol. 13 en De Ned, Leeuw, jrg. 1938, kol. 189.
75) Vgl. De Ned. Leeuw, jrg. 1938, kol. 189 en 332..
76) Arch. Holl. Leenk., inv.nr. 145 (Ho. Ov. H), Noord-Holland, fol. 36 vo.

ISAAC MASSA (1586-1643) en zijn echtgenote
BEATRIX VAN DER LAEN (VId, 7) (1592—1639).
Olieverf op doek (140 cm x 166,5 cm) door Frans Hals 1622.
Rijksmuseum te Amsterdam.

leengoed hebben opgenomen, dragen zij op 2 nov. 1644 de erfpacht erover op aan hun zwager ***Adriaen Block*** [77]).

11. Jonker *Adriaen van der hen,* ged. Haarlem 24 nov. 1598, juridisch student te Leiden in juni 1646, raad en rentmeester van Rijnland 1646—'67 en 1674—'81, † (vóór 11 okt.) 1681.

Adriaen werd in 1667 geschorst als rentmeester van Rijnland wegens bedenkelijke praktijken en verrijking ten eigen bate ten koste van Rijnland; zijn vervolging voor de Hoge Raad van Holland en Zeeland werd echter aan de spijker gehangen en hij trad weer in functie [78]).

Voor zijn aandeel in de Spekken zie bij zijn broeders Mr. ***Nicolaes*** en Cornelis.

Voor schout en schepenen van Lisse koopt hij op 18 aug. 16'77 voor *f* 1750 3 morgen uit de Spekken, waarmee hij 19 aug. 1677 beleend wordt [79]). Zijn nicht ***Magdalena van der Laen*** (dochter van VIId) was zijn universele erfgenaam, toen hij als laatste mansoir van zijn tak in 1681 stierf.

12. (J o n g e) ***Catharina van der Laen,*** ged. Haarlem 27 okt. 1600, † waarschijnlijk vóór 1635.

Zestien jaar na haar halfzuster wordt zij eveneens met de naam ***Catharina*** gedoopt; dit in de 16de eeuw nog veel voorkomend gebruik, was omstreeks de eeuwwisseling al praktisch geheel uit de mode geraakt.

13. ***Benjamin van der Laen,*** ged. Haarlem 3 juli 1602, † na 7 juli 162 1 en waarschijnlijk vóór 3 1 mei 1622.

VIId. Jonker *Cornelis* ***van der*** *Laen,* ged. Haarlem 26 april 1595, phil. student te Leiden 10 lokt. 1613, jur. stud. te Padua 16 juli (?) 1616, † Haarlem 23 febr. 1651, tr. 's-Gravenhage (Gr. k.) 5 aug. 1618 ***Maria van Huycqueslooth,*** geb. Rijswijk 15 juni 1579, † aldaar 7 okt. 1628, begr. aldaar in de kapel, dr. van ***Cornelis van Huycqueslooth en Lucretia van*** *Assendelft.*

22 febr. 1620 wordt ***Cornelis*** beleend met 7½ morgen te Rijswijk. Als erfgenaam van zijn broeder Mr. ***Nicolaes*** en met zijn broeder ***Adriaen.*** verkoopt hij op 31 januari 1646 de Spekken te Lisse aan zijn zwager ***Adriaen Block*** [80]).

7 juni 1619 werd zijn echtgenote beleend met 1 morgen 3 hond 15 roeden land te Rijswijk na opdracht [81]). Van haar wordt gezegd, dat zij (mogelijk voor haar huwelijk) ,,domino ***Assendelfio*** familiariter cohabitaverat" [82]).

Uit dit huwelijk:

Magdalena ***van der*** *Laen,* geb. Rijswijk 12 april 1621, † Lisse, h. ter Spekken, 28 dec. 169 1.

19 dec. 1628 wordt ***Magdalena*** beleend met de bovengenoemde 1 morgen 3 hond 15 roeden land te Rijswijk na dode van haar moeder; haar vader doet de verplichte hulde en na diens dood haar oom ***Adriaen*** op 7 mei 1653 [83]). 7 mei 1653 wordt zij tevens beleend met 7⅝ morgen te Rijswijk na dode van haar vader, waarvoor eveneens haar oom ***Adriaen*** hulde doet [84]). 11 oktober 1681 wordt zij na dode van hem als zijn universele erfgename beleend met de 3 morgen uit de Spekken [85]). 13 Mei 1687 tenslotte wordt zij beleend met de Spekken, die zij heeft teruggekocht van de kleinkinderen van haar oom ***Adriaen.*** ***Block*** voor ***f 3000;*** als hulder treedt

77) A.R.A.,Rechterlijk archief Lisse, schepenaktes, boek 7, fol. 199 en 347.
78) Vgl. S. J. Fockema Andreae, Het Hoogheemraadschap Rijnland, Leiden 1934, pag. 183 en 187.
79) Arch. Holl. Leenk., inv.nr. 159 (Ho. Ov. V), Noord-Holland, fol. 16.
80) A.R.A., Rechterlijk archief Lisse. schepenaktes, boek 8, fol. 21.
81) Arch. Holl. Leenk., leenreg. Abdij Egmond, fol 13.
82) Hoge Raad van Adel, collectie Snouckaert van Schauburn en MS. Schaep.
83) Arch. Holl. Leenk., inv.nr. 280 (Abdij Egmond), fol. 38 vo.
84) Id., inv.nr. 152 (Rupturae), Noord-Holland, fol. 9.
85) Id., inv.nr. 160 (Comoeta), Noord-Holland, fol. 31 vo.

nu op haar neef (van moeders zijde) ***IJsbrant de Bye,*** raad en schepen van Leiden [86]). Een dag later krijgt zij octrooi om over haar leengoederen bij testament te mogen beschikken [87]).

Zij testeert op de Spekken 6 okt. 1691, ruim twee maanden voor haar dood; het testament [88]) werd overgegeven aan notaris Johan den Blauwen te Leiden en op 9 januari 1692 geopend [89]): tot universeel erfgenaam blijkt te zijn benoemd haar bovenvermelde neef ***IJsbrant de Bye,*** die haar dan ook in al haar lenen opvolgde.

Tak B.

IVe. Mr. *Gerrit* ***van der*** *Laen,* I.U. Lic., vrij- en ambachtsheer van Uitterbuurt (15 16), ambachtsheer van Schoterbosch (1567), geb. in 1480/'81, advocaat voor den Hove van Holland, rentmeester van de abdij Leeuwenhorst (1565), † 13 juni 1568, tr. 1° vóór 30 juni 1509 [89a]) *Dieuwer Ewout* ***Willem*** *Berthoensz.dr.,* † vóór 1516, weduwe van ***Jan van Alphen*** [89a]); tr. 2° (huw. voorw. 4 sept. 15 16 [90])) ***Adriana van Alckemade,*** † in 1560, dr. van ***Hendrick van Alckemade*** en *Clara* ***Buyfewech*** *Gerritsdr.*

In maart 1508 ontvangt *Gerrit* van zijn moeder zijn vaderlijk erfdeel en wat deze geërfd heeft van haar zuster ***Heyl wan Poel*** [91]). De ouders van zijn eerste echtgenote bewoonden een hofstede te Voorhout, welke hun eigendom was [92]). ***Dieuwer*** zelf had van het kapittel van St. Jan te Utrecht in leen 2 stukken land te Noordwijk, zoals later blijkt bij de belening hiermee van de zoon uit haar mans tweede huwelijk, Mr. ***Nicolaes van der Laen,*** op 17 dec. 1577 [93]).

Gerrits tweede vrouw, ***Adriana van*** *Alckemade,* erfde als oudste dochter na het overlijden van haar vader diens belangrijke leengoed „een woningh te Warmont", later steeds genaamd Endepoel, welk goed, oorspronkelijk groot 24 morgen, reeds in 1325 door een voormoeder ***Magnus*** in het geslacht ***Van Alckemade was*** gebracht. De belening van ***Adriana*** geschiedde op 4 febr. 1522 [94]); volgens het testament van haar vader ***Hendrick van Alckemade*** bleven de inkomsten van dit goed voorlopig als duwarie toekomen aan ***Hendricks*** weduwe. Aangezien deze ***Hendrick*** vernoemd was naar zijn m o e d e r 1 ij k e grootvader ***Hendrick van Alckemade,*** van wie hij Endepoel had geërfd, was hij in feite dus slechts een ***pseudo-Van Alckemade;*** hij en zijn dochter voerden echter het volle wapen: in zilver een leeuw van sabel, gekroond en getongd van goud, zoals uit latere rouwborden is gebleken.

Mr. ***Gerrit*** van ***der*** *Laen,* wiens status door zijn beide huwelijken niet onbelangrijk was gestegen, moet waarschijnlijk wel beschouwd worden als een bijzonder lastig heerschap. Ontelbare malen komt zijn naam voor in de sententiën van het Hof van Holland, vele malen procedeerde hij voor zich of voor zijn familieleden, doch ook uit naam van derden. waaruit wij wel mogen concluderen, dat hij als advocaat voor den Hove was geadmitteerd; dit blijkt ten overvloede nog uit het feit, dat hij in 1516 bij ziin huweliikse voorwaarden zijn huis te 's-Gravenhage inbracht: Later zal hij in Leiden gewoond hebben. Een querulant persoon, niemand was veilig voor zijn aanvallen: zelfs zijn eigen schoonmoeder moest het

86) Id., inv.nr. 161 (Ho. Ov. W), Noord-Holland, fol. 70 vo.
87) Id., inv.nr. 162 (Conv. regis princ.), Noord-Holland, fol. 54.
88) Afschrift in Familiearchief Van Beresteyn.
89) Arch. Holl. Leenk, inv.nr. 162 (Conv. regis princ.), Abdij Egmond, fol. 16.
89a) C.B.v.G., collectie kolonel J. P. de Man, in voce Van Alphen.
90) Arch. Holl. Leenk., inv.nr. 124 (Swarte ruyche reg.), Noord-Holland, fol. 37.
91) G.A. Haarlem, Transportregister F 357, fol. 41 vo.
92) A.R.A.. Arch. Hof van Holland. inv.nr. 1264, fol. 36 d.d. 27 juni 1511.
93) C.B.v.G., collectie Nederland's Patriciaat, charter nr. 62.
94) Arch. Holl. Leenk., inv.nr. 124 (Swarte ruyche reg.), Noord-Holland, fol. 42.

ontgelden, omdat hij het nodig achtte tegen haar te procederen over de medegave van £ 1500, welke aan *Adriana* met haar huwelijk was toegezegd [95]. Een ander conflict met *Clara* eindigde met een overeenkomst op 15 april 1525, waarbij zij afstand deed van de lijftocht op de goederen van wijlen haar man [96].

In de jaren 1524—'31 ligt Gerrit in conflict met de stad Leiden over de visserij de Marepoel, welke naar zijn mening een onderdeel zou uitmaken van het goed Endepoel. Bij sententie van 18 febr. 1531 werd Leiden echter in het gelijk gesteld.

Toen hij eindelijk zeer oud en kinds geworden was, werd Mr. Anthonis Hoefslagh op verzoek van de kinderen tot zijn curator [96a]) en later tot curator over de nalatenschap benoemd, die in deze functie rekening en verantwoording aflegde in 1569 [97]); ook regelde hij reeds de overdracht van burgemeester Nicolaes van der *Laen* (Vb tak A) van de ambachtsheerlijkheid Schoterbosch aan zijn oom Mr. Gerrit op 22 sept. 1567 [98]).

Vlak vóór ziin tweede huweliik had Mr. ***Gerrit*** reeds een belangrijk leengoed gekocht, de vrije- ***en*** ambachtsheerlijkheid Uitterbuurt, een leen van de heerlijkheid Egmond, dat tot 1759 in zijn nageslacht zal blijven; hij wordt met Uitterbuurt verlijd op 15 april 1516 na opdracht van Daniel van Cralingen, wiens voorouders dit goed ook reeds meer dan een eeuw hadden bezeten [99]). Een tweede belangrijk leengoed verwierf Mr. ***Gerrit*** in 1544 door de aankoop van 't Huys te Velde en 15½ morgen in Maasland [100]). Intussen had hij zich reeds in 1525 laten belenen met alle leengoederen van zijn eerste vrouw, waaronder 5 morgen te Noordwijkerhout [101]). 24 Okt. 1548 werd hij bovendien na opdracht beleend met een „duynken met de conijnen" te Noordwijkerhout [101a]). Ook kocht hij ***een*** weer lands te Oversliedrecht en 17 maart 1535 4 hont lands te Noordwijkerhout [101b]).

3 Febr. 1565 werd Mr. Gerrit eigenaar van de rechten, die de erfgenamen van Jan Stoop Kerstantsz. en zijn vrouw Claertgen Pieter Jan Clarenz.dr. hadden op het St. Janshofie of St. Jansklooster, zoals het in de 16de eeuw genoemd werd, door dit echtpaar in 1504 gesticht in Maredorp, dicht bij de Zijlpoort te Leiden; *Adriana van Alckemade* schonk *f* 3900 in rentebrieven en goederen aan deze stichting, zoals op 27 okt. 1584 bij een verklaring van haar erfgenamen blijkt [102]). De rechten op dit hofje, die praktisch met eigendom gelijk stonden, bleven tot 1792 in *Gerrit's* nageslacht.

Ook was Mr. Gerrit nog patroon en collator van de vicarie op het Heilig Kruisaltaar in de St. Pieterskerk te Leiden; op 2 april 1560 treedt hij als zodanig op, terwijl dan tevens blijkt, dat zijn zoon Geraert, student in Italië, possessor ervan was [103]). Ook op dit patronaat zullen we later nog terugkomen.

Uit het tweede (huwelijk:

1. *Claes,* volgt Ve.
2. *Hendrik, volgt* Vm.
3. *Geraert van der Laen,* student te Leuven in april *1554*, geestelijke, student in Italië (1560), † vóór 27 okt. 1584 [104]).

Geen der familiegenealogieën noemt hem.

4. *Dieuwer van der Laen,* † 19 nov. 1600 of 1611, begr. te Haarlem (Gr. k.) [105]), tr. *Hendrik van Assendelft,* † vóór 18 jan. 1573, zn. van Mr. *Barthout van Assendelft,* secretaris van het Hof van Holland 1500, en *Alijt de Vriese Nicolaesdr.*

   Als weduwe woonde *Dieuwer,* in sept. 1581, te Leiden, onder andere in het huis Breestraat hoek Vrouwensteeg N.Z., dat later aan Plantijn en F. van Ravelingen is gekomen [106]).

5. ***Anna*** *van der Laen* [107]), † vóór 7 mei 1601, tr. Jonker *Johan van Bassenrode,* heler van Eyseringen (Brab.) [107]), drossaart van Montfoort (1570—†), † † vóór 7 mei 1601, zn. van *Willem van Bassenrode* en *Margriete van Montfoort.*

   Jonker Jan. wan Bassenrode werd 18 mei 1570 beleend met 3 morgen land te Montfoort, dat na zijn dood aan zijn zwager ***Hendrik van der Laen*** komt.

   9 Okt. 1598 testeerde *Anna,* huisvrouw van Jonker Johan van ***Bassenrode:*** haar broeder *Henrick* is haar erfgenaam, terwijl Jonker *Guileyn,* de oudste zoon van haar broeder, ***Lowyse*** en anderen legaten krijgen [107a]).

6. *Maria van der Laen* [108]), tr. *Lucas van Steelant* [108]), geb. te Waasmunster, student te Leuven 3 okt. 1561, baljuw van Burcht en Zwijndrecht, zn, van *Marcus van Steelant,* hoogschout van het land van Waes, en *Margaretha van Royen.*

   10 Maart 1569 wordt commissie verleend op ***Nicolaes*** van der ***Laen*** om als curator van ***Maria*** van ***der Laen Gerritsdr.*** zich te verstaan tot het horen en sluiten van de rekening van Mr. .Anthonis Hoefslagh [97]).

Ve. Mr. *Claes van der Laen,* vrij- en ambachtsheer van Uitterbuurt, ambachtsheer van Schoterbosch [109]), geb. te Leiden, student te Leuven 29 aug. 1547, raad-ondinaris in den Hove van Holland 1561, wijkt uit naar Utrecht, † aldaar 18 okt. 1575, tr. *Catharina Zegers van Wassenhoven,* vrouwe van 's-Heeraartsberg en Bergambacht (1593) [109]), † na 31 maant 1599, dr. van *Geleyn Zegers van Ideghem,* ridder, heer van Wassenhoven, 's-Heeraartsberg en Bergambacht, raad-extraordinaris 1525 en -ordinaris 1536—'61 in den Hove van Holland, en *Louisa van Dorp;* zij hertr. *Arent Pijl* († vóór juni 1583) en tr. 3° vóór 21 dec. 1584 *Thomas Lovell,* wachtmeester 1589, seageant-majoor 1593, weduwnaar van *Emerentia van Woerden van Vliet.*

   22 Maart 1559 en ***18*** sept. 1561 wordt *Claes* geauthoriseerd tot het regelen van goederen, toebehorende aan Aelbrecht de Ridder en Anna van Steenbeeke [110]).

   Van zijn moeder erft hij aan leengoed: Endepoel te Warmond, waarmee hij beleend wordt op 4 dec. 1561 [111]), en van zijn vader: het huis te Velde en 15½ morgen te

95) A.R.A., Sententiën Hof van Holland, inv.nr. 498, nr. 29 d.d. 20 juni 1524.
96) G.A. Leiden, Weeskamer, invnr. 2432a.
96a) A.R.A. Arch. Holl. Leenk. inv.nr. 131 (Witte bonte reg.), Kennemerland, fol. 12.
97) A.R.A., Memoriaalboek Hof van Holland, fol. 13 d.d. 10 maart 1569.
98) Arch. Holl. Leenk., invnr. 131 (Witte bonte reg.), fol. 12.
99) Id., inv.nr. 274 (Heerlijkh. Egmond), fol. 564 vo.
100) Id.; inv.nr. 126 (Nieuwe reg.), Zeeland, fol. 36.
101) Id., inv.nr. 124 (Swarte ruyche reg.), Noord-Holland, fol. 85 d.d. 7 mei 1525.
101a) Id., inv.nr. 127 (Rode reg.), Noord-Holland, fol. 38.
101b) Vgl. Wapenheraut, jrg. 1902, pag. 88.
102) G.A. Leiden, Arch. der Hofjes, inv.nr. 151, 1 en 2 en 152; zie ook: J. J. Orlers, Beschrijvinge der stadt Leyden (1641), pag. 147 en 148.
103) G.A. Leiden, Kenningsboek N, fol. 109 (uitg. De Blécourt en Wijs, 1, 170).
104) Id., Arch. der Hofjes, inv.nr. 152.
105) Haar grafbord bij Opt Straeten van der Moelen. fol. 107.
106) G.A. Leiden, Bevolking 1581 en De Ned. Leeuw 1948, kol. 153.
107) Kon. Ned. Gen. voor Geslacht- en Wapenkunde, coll. Van Alkemade, MS. Adel en Wapens 111.
107a) G.A. Leiden, Weeskamer, inv.nr. 2432e.
108) Goethals. Dictionnaire gén. et hér. des familles nobles du royaume' de Belgique (Bruxelles 1849—'52), 1, pag. 481.
109) Kon. Ned. Gen. voor Geslacht- en Wanenkunde, coll. Van Alkemade, MS. Adel en Wapens 111; De Ned. Leeuw, jrg. 1933, kol. 456 en jrg. 1941, kol. 275.
110) A.R.A., Memorialen Hof van Holland, fol. 273 en 86.
111) Arch. Holl. Leenk., inv.nr. 129 (Pax utilis), Noord-Holland, fol. 29 vo.

Maasland. 5 morgen en een duintie in Noordwijkerhout, het ambacht van-Schoterbosch, een weer land in Oversliedrecht, waarmee hij 28 juni 1570 beleend wordt, en de vrije heerlijkheid Uitterbuurt [112]).

11 Sept. 1574 testeert *Claes* ten huize van Willem Eerstensz. van Vyanen te Utrecht, waarbij hij tot executeurs aanstelt zijn neven *Niclaes* en *Jan* van. der *Laen,* zonen van *Niclaes,* in zijn leven ontvanger van Mechelen, en tot voogd over zijn kinderen zijn broer Jonker ***Henriek van der*** *Laen* [113]).

11 April 1575 krijgt *Claes* nog commissie met Pieter Hanneman als voogd van ***Dirck wan der*** *Laen* (VIn tak C) over de goederen, hem nagelaten door Jonker ***Johan van Duivenvoirde*** [114]).

Mr. *Claes* was regent van het St. Janshofje te Leiden en patroon van de vicarie op het Heilig Kruisaltaar in de Pieterskerk en gerechtigde tot de prebende van Philippus en Jacobus in de Hooglandse kerk te Leiden.

Uit dit huwelijk:

Over de nagelaten kinderen van *Claes* van der *Laen* werd zijn broeder ***Hendrik*** voogd, in welke functie hij herhaaldelijk optreedt, aangezien de boedel belast was met ettelijke duizenden guldens [115]): hij verkoopt de hofstede Loo daarom voor *f* 2600 [116]), brieven van erfpacht op een woning onder Noordwijkerhout [117]) en verhypothekeert de hofstede de Lucht, mede onder Noordwijkerhout gelegen [118]). Ook waren er moeilijkheden met de betaling van de duwarie van ***Catharina van Wassenhoven,*** nu echtgenote van ***Thomas Lovell*** [119]). ***24*** febr. 1592 wordt Hendrik geauthoriseerd om als voogd van de beide jongste, nog minderjarige kinderen, ***Gerrit*** en Nicolaes, beiden buitenslands, over te gaan tot deling van de boedel met de beide, nu meerderjarige, oudste kinderen ***Louse*** en *Guillam (Gheleyn)* [120]); een inventaris van deze goederen komt daarop op 27 april 1592 te Noordwijkerhout tot stand [121]); gecaveld wordt on 16 okt. 1592 (met als naaste bloedverwanten van vaders zijde ***Hendrik, Dieuwer*** en ***Anna van der*** *Laen*) en opnieuw wordt geinventariseerd en gecaveld op 21 mei 1598 [122]).

Tenslotte krijgt oom ***Hendrik*** nog authorisatie om van de goederen der twee jongste kinderen, die „seer behouftich sijn en wonen in Portugael", welke goederen belast waren met f 200 's jaars als duwarie van hun moeder en f 4725, de volgende percelen te verkopen: 5 morgen weiland bij de „Bagijnengeest", 4 morgen hooiland bij de Drift, 5 morgen laagveen onder de Nieuwe Wetering te Noordwijkerhout „die Espelduyn", 5½ hont en 4½ morgen hooiland in Oegstgeest, alles toebedeeld aan ***Gerrit van der*** *Laen,* en de erfpacht van 3 kampen weiland van 4 morgen, 1 hont en 31 roeden, een kamp teelland aan de westzijde van de Delft van 2 morgen, 83 roeden, een kamp hoogveen aan de noordzijde van de Delft van 10 morgen, 2 hont en 78 roeden, 1 morgen „Espelduyn" te Noordwijkerhout, 5 morgen, 4 hont en 50 roeden weiland in Warmond, 1/4 perceel hooiland van 2½ morgen te Oegstgeest, de helft van 11 morgen en 1 hont land in Sliedrecht, de helft van f ***25*** en twee kapoenen erfpacht te Noordwijkerhout en de helft van 2 gemeten land te Rhoon, alles toebedeeld aan *Nicolaes* wan ***der*** *Laen* [123]).

Zowel in de kerk te Voorhout als in die van Noordwijk hing een rouwbord met de kwartierwapens der kinderen,

zonder dat wij konden uitmaken, voor wie deze opgehangen zijn; de kwartieren waren [124]):

Van der Laen	***Seqers***
Alkemade	***Van den Dorpe***
Van den Poel	***Culsbroeck***
Buytenwech	***Van der Meer***

1. ***Louise*** *van der Laen,* geb. vóór 1567, † tussen *28* juli 1645 en *2* aug. 1647, tr. *Wolffert van Borsselen,* heer van Duyvendijke en Haemstede [125]), geb. Zierikzee 28 sept. 1567, erfschout van de Hoge Vierschaar van Zeeland, † Leiden 16 mei 1612, begr. aldaar (Pietersk.), zn. van *Adolf van Borsselen* tot Spreeuwenstein en Schellach, representant van de eerste edele van Zeeland, erfbaljuw van Brouwershaven, momber van de Graaf van Buren 1562, in de ridderschap van Zeeland 1566—'70, burggraaf van Zeeland 1567, en *Levyne van Tuyll van Serooskerken en* weduwnaar van *Cornelia d'Ayala.*

   Als weduwe van jonker ***Wolffert van Borsselen*** wordt Louise, dan wonende te Wassenaar, op 19 juli 1645 beleend met 1/4 van Endepoel [126]); haar leenvolgster is haar nicht ***Dieuwer van der*** *Laen* (dochter van VIk).

2. *Geleyn,* volgt VIe.
3. *Gerrit,* volgt VIk.
3. *Nicolaes,* volgt VI 1.

VIe. Jonker *Geleyn van der Laen,* vrij- en ambachtsheer van Uittenbuurt, ambachtsheer van Schoterbosch (tot 1581) [127]), geb. 's-Gravenhage in 1566, litt. student te Leiden 21 aov. 1584 en 12 mei 1607, hoogheemraad van Rijnland 1617, † Voorhout 26 januari 1641, tr. Leiden (schep.) (ondertr. aldaar 10 aug. 1595) *Françoise van Haemsfede,* vrij- en ambachtsvrouwe van Uitterbuurt [128]), geb. te Haamstede, † vóór 1 dec. 1642, dr. van *Adolf van Haemstede Wittesz.,* scheepsbevelhebber 1543, baljuw van Duiveland, in de ridderschap van Zeeland 1568, vice-admiraal in Spaanse dienst, en *Anna van Almaras Fransdr.*

Elijkens een in 1622 ongemaakt register van de bevolking van Rijnland bestond het gezin toen uit: Jonker *Guislijn* van ***der*** *Laen* en Jofrou *van* der *Laen,* sijne gesinde, met ***Nicolaes, Loyse, Catarina, Witte, Henrick*** en ***Guislijn van der*** *Laen,* hare kinderen [129]).

19 Sept. en 9 okt. 1576 wordt *Geleyn* na dode van zijn vader beleend met een weer lands te Oversliedrecht, de hofstede van Loo te Voorburg (over de verkoop hiervan zie boven), het huis te Velde en 9½ morgen te Maasland (verkocht op 20 dec. 1581 [130])), 5 morgen in Noordwijkerhout, een duintje aldaar van 1 morgen (verkocht oo ***3*** mei 1593), het ambacht en land van Schoterbosch (verkocht in 1581), de hofstede Endepoel te Warmond en de vrije heerlijkheid Uitterbuurt [131]), bovendien na dode van zijn oom ***Hendrik*** met ***3*** morgen land te Montfoort op 7 sept. 1622 [132]). ***Françoise van Haemstede*** wordt als

---

112) Id., invnr. 131 (-Witte bonte rec.). Noord-Holland, fol. 59 vo. en Leenreg. Heerlijkh. Egmond G, fol. 7 vo.
113) Id., invnr. 149 (Ho. Ov. M), Noord-Holland, fol. 92.
114) A.R.A., Memorialen Hof van Holland, fol. 83.
115) Id., 3 maart 1578, fol. 220 vo.
116) Id., 22 maart 1577, fol. 221 vo.; 18 sept. 1577, fol. 198 vo.; 3 maart 1578, fol. 220 vo. en 6 dec. 1581, fol. 142 vo.
117) Id., 13 nov. 1589, fol. 95.
118) Id., 10 jan. 1590, fol. 107.
119) Id., 5 febr. 1585, fol. 113; Civiele sententiën 24 april 1586, nr. 82 en 8 dec. 1586, nr. 13.
120) A.R.A., Memorialen Hof van Holland, 24 febr. 1592, fol. 263 vo.
121) G.A. Leidea, Weeskamer, inv.nr. 2432 c.
122) Id., invnr. 2432 b.
123) A.R.A., Memorialen Hof van Holland, 11 sept. 1592, fol. 284 vo.
124) Kon. Ned. Gen. voor Geslacht- en Wanenkunde. MS. Ont Straeten van der Moelen, 7, fol. 408 en Snouckaert, Hollandia.
125) Hoge Raad van Adel, coll. Van Spaen.
126) A.R.A., Arch. Holl. Leenk., inv.nr. 150 (Ho. Ov. N), Noord-Holland, fol. 22 vo.
127) Zie voorts: Alg. Ned. Familieblad 1900, pag. 150: De Brielsche Vroedschap 371; A.R.A., Memorialen Hof van Holland 28 sept. 1621, fol. 194 vo.; G.A. 's-Gravenhage, Hypotheekreg. nr. 408, fol. 37 en enkele Haagse notarisaktes.
128) Vgl. A. W. E. Dek, De graven van Holland.
129) Wapenheraut, dl. 13, pag. 253.
130) A.R.A., Arch. Holl. Leenk., inv.nr. 135 (Ho. Ov. 1), fol. 241 vo.
131) Id., inv.nr. 132 (Nativ.), Noord-Holland, fol. 26, inv.nr. 274 (Heerlijkh. Egmond), fol. 564 vo. en invnr. 279 (Abdij Egmond), fol. 23 en 32 vo.
132) Id., invnr. 143 (Ho. Ov. F), Sticht, fol. 22 vo.

zijn weduwe op 23 ianuari 1642 beleend met de helft van Endepoel en de helft van 12 morgen land te Warmond[133]) en met de vrije heerlijkheid Uitterbuurt [134]), krachtens het. testament van haar man van 31 juli 1638 en krachtens octrooi van de Staten van Holland van 26 april 1595 [135]).

In 1631 procedeerde *Geleyn* tegen Jacob Jacobs van Hoorn, erfpachter van land te 's-Gravensloot en tussen de Linschoter en Middellandse Wetering; dit land behoorde in eigendom toe aan de vicarie op het Heilig Kruisaltaar in de St. Pieterskerk te Leiden, waarvan Geleyn's zoon *Adolf* vicaris was: er werd potaarde uit dit land gegraven en er zouden zelfs stukken ontvreemd zijn; *Geleyn*'s eis om herstel van de schade wordt hem echter ontzegd [136]).

Ook *Geleyn* was regent van het St. Janshofje, was patroon van de vicarie op het Heilig Kruisaltaar in de St. Pieterskerk, zoals uit het bovenstaande blijkt, en zal gerechtigd geweest zijn tot de prebende van Philippus en Jacobus in de Hooglandse kerk te Leiden.

Uit dit huwelijk:

7 Sept. 1641 werden de goederen, nagelaten door *Heyndrick van der Laen*, gewoond hebbend te Voorhout, waarvan na diens dood zijn weduwe Maria Suys het vruchtgebruik heeft genoten, en die daarna bezeten zijn door Guislain *van* der *Laen* geïnventariseerd voor de kinderen Niclaes, uitlandig, *Adolph, Geraerdt, Guislain, Adriana, Loyse* en *Catharina* van der *Laen* [137]). Ook werd de boedel van Guislain van der *Laen*, heer van Uytterbuurt, hoogheemraad van Rijnland, † 26 januari 1641, geïnventariseerd [138]), waarna scheiding en deling volgde [139]). 1 Dec. 1642 benoemden *Adolph van der Laen*, mede voor zijn broer Geraert, *Loyse* te Leiden, weduwe van *Maerten van Nitshem, Guislain* van der *Laen gezegd Haemstede* en Catharina *Anna van* der *Laen*, ook voor hun uitlandige broer *Niclaes*, als kinderen en erfgenamen van Guislain van der *Laen*, heer van Uytterbuurt, en *Françoise* van *Haemstede*, gewoond hebbende te Voorhout, scheidslieden voor hun onderlinge geschillen [140]). Een tweede scheiding en deling volgt dan op 29 mei 1642 [139]).

1. *Adriana van der Laen*, tr. beiden (ondertr. aldaar (kerk.) 19 april en (schepenen) 20 april 1617) Jonker *Geleyn* ***Zegers*** *van Ideghem gezegd van Wassenhoven* [141]), geb. omstreeks 1592, baljuw, schout en 'dijkgraaf van Oudewater 1618—vóór zijn †, † in 1637, zn. van Ds. *Geleyn* ***Zegers*** *van Wassenhoven*, predikant te Rijnsaterwoude 1594 en Bodegraven 11600, en *Maria Muys van Holy*.

   Geleyn Zegers van Wassenhoven had het baljuw-, schout- en dijkgraafschap van Oudewater gepacht op 3 juli 1618 en opnieuw op 7 juli 1621, 4 juli 1624 en 7 aug. 1634; 5 jan. 1638 is zijn opvolger in functie „alsoo mits afstant van jr. *Geislein Segers* van *Wassenhoven*, in sijn leven" enz. [142]).

   Het laatste kind, dat wij te Oudewater uit dit echtpaar gedoopt vonden, is *Anna Maria* op 17 juni 1633 (**VIIIf**).

2. Jonker *Nicolaes van der Laen*, vrij- en ambachtsheer van Uitterbuurt, geb. in 1597/'98, litt. student te Leiden *21* okt. 1611, kapitein, later kolonel van een ragimeat infanterie en cavalerie in Keizerlijke dienst, † na 26 maart 1643 (is dan uitlandig).

   Op 26 maart 1643 wordt hij beleend met de vrije heerlijkheid Uitterbuurt na dode van zijn moeder en nadat wegens zijn eigen uitlandigheid hiertoe op 21 maart procuratie was gegeven door zijn broer Jonker Guislain van der *Laen gezegd Haemstede*, mede namens hun zusters *Catharina* Anna en ***Louise;*** aangezien *Nicolaes* blijkbaar niet weer is komen opdagen, kon de belening van broer ***Adolf*** en diens nageslacht en erfgenamen voortgang hebben [143]).

3. *Anna van der Laen*, † in 1621.
4. *Louise van der Laen*, tr. 1° Jonker *Marten van Nithem*, † vóór 1 dec. 1642; tr. 2° (ondertr. Leiden (schep.) 7 maart 1644) *Reynold Duski*, uit Pruissen.
5. *Adolf*, volgt VIIe.
6. *Philip van der Laen*.
7. *Gerrit*, volgt VIIf.
8. *Hendrik van der Laen*.
9. *Lodewijk van der Laen*.
10. *Witte van der Laen*, † in Duitsland vóór 7 sept. 1641.
11. *Frans van der Laen*.
12. *Hendrik van der Laen*, † in Duitsland vóór 7 sept. 1641.
13. *Guislain Dorothé*, volgt VIIj.
14. *Cafharina Anna van der Laen*, kanunnikas van Leeuwenhorst, † na 21 maart 1643 (na 12 aug. 1665?).
15. zoon, † 27 april 1620, begr. Leiden (Pietersk.) [144]).

VIIe. Jonker *Adolf van der Laen*, vrij- en ambachtsheer van Uitterbuurt, geb. Leiden in 1599/1600, litt. student te Leiden 7 nov. 1614, † 27 febr. 1644, begr. Wassenaar 6 maart 1644, tr. vóór 12 febr. 1641 *Dieuwer van der Laen*, vrij- en ambachtsvrouwe van Uitterbuurt, begr. Wassenaar 26 april 1674, dr. van Jonker *Gerrit van 'der Laen* (VIL) en *Barbara van Haemstede; zij* hertr. Leiden (schep.) 14 nov. 1648 Janker *Dirck van der Laen*, heer van Ingensteyn (VIIn, 1' tak C).

Op 2 mei 1640 wordt *Adolf* na opdracht van zijn vader beleend met de helft van Endepoel [145]) en 7 maart 1642 na diens dood met een weer te Oversliedrecht, de helft van Endepoel, 3 morgen land te Montfoort en de vrije heerlijkheid Uitterbuurt [146]). Met de wederhelft van Endepoel en de heerlijkheid Uitterbuurt was zijn moeder echter reeds op 23 jan. 1642 beleend; na haar dood heeft broer *Guislain* Uitterbuurt trachten te behouden voor zijn uitlandige broer *Nicolaes*, maar deze is blijkbaar niet naar Nederland teruggekeerd, zodat de goederen aan *Adolf*'s erfgenamen zijn gekomen.

Zijn wapen met kwartierwapens en bijschrift komt voor in het album amicorum van Jonker Dirk Uittenhage de Mist in 1635; als helmteken is hier in plaats van het wijnvat tussen een vlucht een rijksappel van zilver [147]).

Na *Adolf*'s dood komen zijn leengoederen aan zijn zoon en na diens dood op grond van de subsidiaire erfstelling in zijn testament van 12 januari 1644 [148]) aan zijn weduwe: 2 aug. 1647 wordt zij derhalve beleend met een deel van Endepoel, 3 morgen te Montfoort en de heerlijkheid Uitterbuurt [149]). Bovendien erfde zij 1/4 van

133) Id., inv.nr. 149 (Ho. Ov. M), Noord-Holland, fol. 17 vo.
134) Id., inv.nr. 274 (Heerlijkh. Egmond), fol. 1369 vo.
135) G.A. 's-Gravenhage, coll. Personalia.
136) A.R.A., Civiele sententies Hof van Holland, inv.nr. 693, nr. 13.
137) G.A. Leiden, Weeskamer, inv.nr. 2432 m.
138) Id., inv.nr. 2432 o.
139) Id., inv.nr. 2432 p.
140) Id., inv.nr. 2432 u.
141) Vgl. De Ned. Leeuw, jrg. 1933, kol. 127.
142) A.R.A., Arch. Holl. Rekenk., inv.nr. 510.
143) A.R.A., Arch. Holl. Leenk., inv.nr. 274 (Heerlijkh. Egmond), fol. 1372 vo.
144) De Ned. Leeuw, jrg. 1944, kol. 166 en Kon. Ned. Gen. voor Geslacht- en Wapenkunde, Opt Straeten van der Moelen 7, fol. 14.
145) A.R.A. Arch. Holl. Leenk., inv.nr. 148 (Ho. Ov. L), Noord-Holland, fol. 69 vo.
146) Id., inv.nr. 149 (Ho. Ov. M), Zuid-Holland, fol. 31 vo. en inv.nr. 274 (Heerlijkh. Egmond), fol. 1373 vo.
147) Bijdragen tot de geschiedenis van Overijssel VII, pag. 317.
148) Verleden voor not. Claes Claesz. Moy te Leiden.
149) A.R.A., Arch. Holl. Leenk., inv.nr. 150 (Ho. Ov. N), Noord-Holland, fol. 69 vo. en inv.nr. 274 (Heerlijkh. Egmond), fol. 1375.

Endepoel van haar tante ***Louise van. der Laen*** op grond van haar testament van 28 juli 1645, overgegeven aan schepenen van Wassenaar op 2 aug. 1645 en werd daarmee beleend op 2 aug. 1647 [150]; zij kocht een ander kwart van Endepoel van haar nicht ***Catharina van der Laen*** (VI 1, 2), waarmede haar tweede man abusievelijk beleend werd op 23 juni 1662 [151]), terwijl zij uit eigen hoofde reeds het vierde kwart van Endepoel geërfd had op grond van het testament van 11 sept. 1574 van haar grootvader Mr. *Claes* van der ***Laen*** en na het overlijden van haar oom ***Geleyn*** van der ***Laen***, waarmee zij op 16 dec. 1644 beleend werd [152]). Haar leenvolgers zijn haar eerste mans neven *Guislain* en ***Gerrit van der Laen*** (**VIIIf** en VIIIg).

Enkele malen komt *Dieuwer* nog voor in het notariële archief van 's-Gravenhage.

Uit dit huwelijk:

1. Jonker Guislain van der *Laen*, vrij- en ambachtsheer van Uitterbuurt, begr. Wassenaar 19 juli 1647.

   16 Dec. 1644 wordt hij beleend met een weer land in Oversliedrecht (die na zijn dood aan de grafelijkheid vervalt), de helft van Endepoel, 3 morgen te Montfoort en de vrije heerlijkheid Uitterbuurt [153]).

2. *Barbara van der Laen*, † tussen 28 juli 1645 en 2 aug. 1647.

   Zij wordt vermeld in het testament van haar oudtante ***Louise van der Laen*** [154]).

VIIf. Jonker *Gerrit van der Laen*, geb. Leiden in 1601/'02, litt. student te Leiden 7 nov. 1614, luitenant onder kapitein Mortier (1641), te Bergen op Zoom (1656), † vóór 11 mei 1,674, tr. 1° N.N.; tr. 2° (ondertr. 's-Gravenhage 26 maart 1656) *Willemina Laignier* [155]), geb. ia 1615, † vóór 25 juli 1696, dr. van Jonker *Anthony Laignier*, heer van Wapesteyn, en *Elisabeth van der Does IJsbrantsdr.*

13 Sept. 1641 geeft *Gerrit* een volmacht aan zijn broer ***Adolf*** [156]).

Uit het eerste huwelijk:

1. *Guislain*, volgt VIIIf.
2. *Gerrit*, volgt VIIIg.
3. *Anna Cafharina van der Laen*, tr. Scheveningen 19 mei 1680 Jonker *Alexander de Hinojosa*, waarschijnlijk zn. van *Alexander de Hinojosa*, kapitein der infanterie in Staatse dienst.

   15 Maart 167'7 geeft *Anna Catharina* een procuratie aan Jan van der Cley, schout van Wassenaar, om gedurende haar afwezigheid haar zaken waar te nemen [157]).

   De huwelijkse voorwaarden zijn verleden te 's-Gravenhage op 2 mei 1680; zij — bij haar ondertrouw wonende te 's-Gravenhage — wordt daarbij geassisteerd door *Willemina Laignier*, weduwe van Jonker ***Gerrit van der Laen***, haar „schoonmoeder", hij door *Isabella de Hinojosa*, douairière ***Boneem*** [158]).

Uit het tweede huwelijk:

4. *Anthony (Arnoldus)*, volgt VIIIh.

150) Id., invnr. 150 (Ho. Ov. N), Noord-Holland, fol. 70.
151) Id., invnr. 154 (Ho. Ov. P), Noord-Holland, fol. 54 vo. en inv.nr. 155 (Ho. Ov. Q), Noord-Holland, fol. 9 vo. d.d. 2 okt. 1665.
152) Id., invnr. 149 (Ho. Ov. M), Noord-Holland, fol. 99.
153) Id., inv.nr. 149 (Ho. Ov. M), Noord-Holland, fol 98 vo. en inv.nr. 274 (Heerlijkh. Egmond), fol. 1373 vo.
154) Id., invnr. 150 (Ho. Ov. N), Noord-Holland, fol. 70.
155) Hoge Raad van Adel, coll. Snouckaert van Schauburg.
156) G.A. 's-Gravenhage, Notariëel arch., inv.nr. 38, fol. 247.
157) Id., id., inv.nr. 462, fol. 247 vo.
158) Id., id., inv.nr. 536, fol. 309.

VIIIf. Jonker *Guislain van der Laen*, vrij- en ambachtsheer van Uitterbuurt (1674-1701), kapitein der infanterie 24 jan. 1673, † in 1703/'04, tr. 1° vóór 12 aug. 1665 *Anna Maria Zegers van Ideghem gezegd van Wassenhoven*, ged. Oudewater 17 juni 1633, † (uitgev. van 's Gravenhage naar Wassenaar 8 april, aang. aldaar 9 april 1701), dr. van Jonker *Geleyn Zegers van Ideghem gezegd van Wassenhoven*, baljuw, schout en dijkgraaf van Oudewater, en *Adriana van der Laen* (VIe, 1); tr. 2° 's-'Gravenhage (Gr. k.) 1 jan. *1702 Apolonia Hoenders*, te 's-Gravenhage 1702.

Op de staten van oorlog komt *Guislain* voor van 1674 tot en met 1703, op de extraordinaris staten van oorlog in 1674, 1688—'97 en 1703 [159]). 24 januari 1673 krijgt hij commissie als kapitein; hij is tot dan toe luitenant in de compagnie van kanitein D'Elenen de Leemnutten; hij komt in de plaats-van de kapitein en kolonel Fredrik Magnus Wild- en Rijngraaf ter repartitie van Holland [160]). Hij zal dus achtereenvolgens gediend hebben bij het regiment infanterie, dat tot kolonels had: Van Amama 1667, Polman 1678, Van Limburg Stirum en Bronkhorst 1679, Van Limburg Stirum 1683, Van Coehoorn 1690, Van Coehoorn 1695 en Van Idsinga 1703.

12 Aug. 1665 zijn Jonker Guislain van ***der Laen*** en zijn huisvrouw aanwezig bij de opening van het testament van Jonker Guislain ***Dorothé van der Laen dict Haemstede*** (VIIj, zie aldaar).

21 Nov. 1669 geven de voogden van de kinderen van wijlen Jonker Jan ***Segers van Ideghem gezegd Wassenhoven te*** Nieuw-Beyerland een procuratie om te procederen tegen *Geleyn* van ***der Laen***, luitenant der infanterie, en ***Anna Maria*** van ***Wassenhoven***, zijn echtgenote; 3 dec. 1669 doen *Guislain* van ***der Laen***, luitenant in garnizoen te Maastricht, gehuwd met ***Anna Maria Zegers van Idegem gezegd Wassenhoven***, ook voor Guislain Zegers van ***Idegem gezegd Wassenhoven***, insignentmeester (?) van de Keizer over het hertogdom Stiermarc te Gratz, Jvr. ***Helena Spierings te*** 's-Gravenhage als moeder van haar kinderen bij wijlen ***Adolph Zegers van Idegem***, als erfgenamen van hun zuster ***Geertruyt*** *Zegers van Idegem*, dit voor hun proces voor de Hoge Raad van Holland en Zeeland tegen de huisvrouw van *Johan. van Ydegem* [161]).

28 Mei 1674 wordt *Guislain* beleend met de heerlijkheid Uitterbuurt op grond van testamentaire dispositie van *Dieuwer* van ***der Laen***, zijn moeie [162]) en 23 nov. 1674 met de drie morgen te "Montfoort na dode van dezelfde, zijn moeder (lees: moeie) [163]). Uitterbuurt draagt hij op 13 mei 1701 op aan zijn zoon ***Gerrit*** Willem.

De bemoeiingen van *Guislain* en ***Anna Maria van Wassenhoven*** met het St. Janshofje te Leiden blijken uit het notarieel archief van 's-Gravenhage [164]) en het Gerechtsdagboek van Leiden [165]). Tenslotte komt *Guislain* nog in verschillende notariële aktes te 's-Gravenhage voor, het laatst op 30 juni 1696.

Uit dit huwelijk:

Gerrit Willem van der Laen, vrij- en ambacbtsheer van Uitterbuurt (1701), geb. in 1669/'70, luitenant der cavalerie, † (uitgevoerd aan 's-Gravenhage naar Wassenaar 23 nov., aangegeven aldaar 24 nov. 1701).

Op de staten van oorlog komt hij voor als luitenant te

159) Kon. Ned. Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde, coll. Wakker.
160) A.R.A.. Arch. Raad van State, commissieboek 1673—'75, fol. 16:
161) G.A. 's-Gravenhage, Notariëel arch., invnr. 790b, fol. 35 vo. en 557, fol. 461.
162) A.R.A., Arch. Holl. Leenk., inv.nr. 158 (Ho. Ov. T), Heerlijkh. Egmond.
163) Id., id., Sticht, fol. 12.
164) G.A. 's-Gravenhage, Notariëel archief, inv.nr. 374, fol. 305, d.d. 23 febr. 1685.
165) G.A. Leiden, Gerechtsdagboek 3C, fol. 135 vo.

paard in 1699 en 1701, in het laatste jaar tevens als gepensioneerd luitenant op een wedde van *f* 500 [166]).

13 mei 1701 wordt ***Gerrit Willem,*** 31 jaar, luitenant te paard, na overgifte van zijn vader beleend met de heerlijkheid Uitterbuurt [167]).

VIIIg. Jonker *Gerrit van der Laen,* geb. in 1641/'42, kapitein der infanterie 2 nov. 1674, † (gesneuveld) voor Maastricht zomer 1676 [168]), tr. te Loosduinen (ondertr. 's-Gravenhage 1 april 1674 *Françoise Zegers van Ideghem gezegd van Wassenhoven,* † Leiden, St. Janshofje, 12 febr., wiltgev. naar Wassenaar 16 febr., begr. aldaar 17 febr. 1714, dr. van Jonker *Adolf Zegers van Ideghem gezegd van Wassenhoven* (zoon van VIe, 1), luitenant der Infanterie in Staatse dienst [168a]), commandeur ter zee [168]), en *Helena Spierinck;* zij hertr. 's-Gravenhage (Gr. k.) 15 dec. 1700 *Barent Lamberfse Vermeulen, te* Rouveen.

30 Okt. 1574 krijgt ***Gerrit*** commissie van de Staten van Friesland en 2 nov. 1674 van de Raad van State als kapitein in het regiment Oranje-Vriesland in de plaats van sergeant-majoor en kapitein Hessel van Bootsma, welke functie hij bediend had sedert 26 okt. 1.1.; daarvoor was hij luitenant in de compagnie van kapitein Nierop; 7 nov. 1674 krijgt hij vier weken verlof en op 21 sept. 1676 wordt hij wegens overlijden vervangen; zijn regiment stond ter repartitie van Friesland [169]).

1 April 1675 wordt Jonker ***Gerrit,*** 33 jaar, na dode van zijn moeie, ***Dieuwer van der Laen*** beleend met Endepoel [170]).

2 April 1677 woonde Françoise te Warmond blijkens een procuratie door haar afgegeven voor de verheffing van Endepoel ten behoeve van haar zoon [171]), 24 juni 1680 te Leeuwarden [172]), terwijl Bijleveld van haar zegt, dat zij het huis Bellesteyn in Wassenaar niet kon houden en toen naar het St. Janshofje te Leiden verhuisde, waar zij overleed. 26 april werd zij, weduwe van Gerrit van der *Laen,* te Leiden, beleend met de 3 morgen te Montfoort na dode van haar oom *Guislain van* der *Laen;* de te late verheffing hiervan werd gesanctionneerd, aangezien zij buiten Holland verbleef [173]); zij verkoopt dit land naderhand.

Uit dit huwelijk:

1. *Adolf Johan,* volgt IXg.
2. *Helena van der Laen,* † jong [168]).

IXg. Jonker *Adolf Johan van der Laen,* vrij- en ambachtsheer van Uitterbuurt (1711), ged. 's-Gravenhage (Gr. k.) 28 okt. 1674, kapitein in dienst der Oostindische Compagnie, † op Sumatra kort vóór 7 juni 1713, tr. 's-Gravenhage (Gr. k.) 10 maart 1709 *Lydia van Balen,* ged. aldaar (Kl. k.) 5 nov. 1688, † Utrecht, bsgr. aldaar 2 mei 1716, dr. van Mr. *Joachim van Balen* en *Cornelia Heyligenbergh; zij* hertr. waarschijnlijk in Indië in 1714 *Jan Louis Munninkx* († na 1735).

Adolf ***Johan*** komt voor als luitenant op Ternate op

166) Kon. Ned. Genootsch. voor Geslacht- en Wapenkunde, coll. Wakker.
167) A.R.A., Arch. Holl. Leenk., inv.nr. 165 (Testam.), Heerlijkh. Egmond, fol. 2.
168) Hoge Raad van Adel, collectie Snouckaert van Schauburg, in voce Spierinck.
168a) Balen, Beschrijvinge der stad Dordrecht, pag. 1134.
169) G.A. Leeuwarden, coll. Nauta en A.R.A., Arch. Raad van State, commisieboek 1673—'75, fol. 168.
170) A.R.A., Arch. Holl. Leenk., inv.nr. 158 (Ho. Ov. T), Noord-Holland, fol. 39 vo.
171) G.A. 's-Gravenhage, Notariëel archief, inv.nr. 453, fol. 84.
172) Id., inv.nr. 235, fol. 149.
173) A.R.A., Arch. Holl. Leenk., inv.nr. 166 (Ho. Ov. IJ), Sticht, fol. 37.

9 jan. 1705 en als kapitein van een expeditie op Sumatra's Westkust op 7 aug. 1712 [174]).

21 April 1677 wordt hij, 3 jaar oud, beleend met Endepoel [175]), dat ten slotte, zwaar met hypotheek belast, verkocht wordt. 13 april 1711 wordt hij beleend met de heerlijkheid Uitterbuurt na dode van zijn neef ***Gerrit Willem*** van der *Laen,* die langer dan een jaar dood is; het verzuim wordt echter opgeheven [176]).

De echtelieden testeerden aan de Kaap de Goede Hoop op 1 mei 1712 [177]).

Uit dit huwelijk:

Gerard Willem, volgt Xg.

Xg. Jonker *Gerard Willem van der Laen,* vrij- en ambachtsheer van Uitterbuurt (1715—'59), gad. Batavia (Hollandse k.) 17 juli 1712, klerk bij notaris Cornelis van Alphen te Leiden 1735, burger van Leiden in 1738, luitenant der dragonders, begr. 's-Hertogenbosch (St. Jansk.) 26 nov. 1794, tr. Leiden (Hoogl. k.) 18 awg. 1748 *Adriana Chrisfina Lehman,* ged. aldaar (luth.) 27 sept. 1725, † k. Oijen 17 dec., begr. Oyen 20 dec. 1809, dr. van *Georg Ernst Lehman,* juwelier, en *Johanna Charlotta Schlemuller (ex* matre Zegers *van Wassenhoven).*

25 juni 1715 wordt Gerard *Willem* beleend met Uitterbuurt; hij is dan 3 jaar en woont te Utrecht; hulde doet *Hendrik* ***de*** *Zegers van* Yedeghem van Wassenhoven als testamentaire voogd, wonende te Nieuw-Beyerland; zijn medevoogd is Mr. Joan Corresius, raadsheer in de provinciale raad van Gelderland te Roermond: na de dood van Hendrik van Wassenhoven hernieuwt Johan ***Louis Munnick*** de eed op ***6*** mei 1721; Gerard ***Willem*** doet zelf de eed ten slotte -- na verkregen venia aetatis van de Staten van Utrecht op 25 maart 1735 — op 26 okt. 1735 [178]). Hij verkoopt de heerlijkheid op 16 jan. 1759 aan de stad Haarlem voor *f* 2400 [179]).

Hij had in 1739 twee jaar gediend als cadet in het regiment van generaal-majoor Doys en verzoekt om een vaandrigsplaats [180]); in 1740 komt hij voor als kornet, in 1748 als luitenant in het regiment dragonders Von Heilmann, na 1742 Van Massou. Bij hun huwelijk woonden beide echtelieden in de Breestraat te Leiden.

Gerrit ***Willem was*** de laatste familieregent van het St. Janshofje te Leiden. In 1735 werd de rentmeester notaris Pieter Hubertus Plae, aangesteld door ***Louis Munninkx,*** met wie Gerrit ***Willem*** in onmin leefde, door deze vervangen door Mr. Carel Johan van Houttuin, die ook optrad als getuige bij zijn ondertrouw [181]). 29 febr. 1792 is ***Gerrit, Willem*** innocent en verkoven ziin vrouw ***Adriana Christina Lehman,*** mede voor haar" dochter ***Willemina Carolina,*** en ***Lydia Charlotta van der*** *Laen* hun rechten op het Hofje aan Abraham Kallenberg voor *f* 700; tot 1809 blijven er echter bemoeienissen van de familie met het Hofje [182]).

Volgens een attestatie was Gerard ***Willem*** bij de dood van zijn moeder de enige Jonker *van* der *Laen* nog in leven; in 1799 verklaren zijn beide dochters, dat hij, innocent zijnde, al zijn papieren verbrand heeft en op een verzekerde plaats gebracht ís.

174) Zie ook: Scheepsmonsterrollen van het schip 't Huis 't Loo van de Kamer Amsterdam, 1709, fol. 135 en van het schip Oosterstijn van de Kamer Zeeland, 1712, fol. 302, beide A.R.A., Arch. Oostindische Compagnie.
175) A.R.A., Arch. Holl. Leenk., nv.nr. 159 (Ho. Ov. V), Noord-Holland, fol. 3 vo.
176) Id., inv.nr. 167 (Rijssel), Heerlijkh. Egmond, fol. 6 vo.
177) Id., inv.nr. 168 (Ho. Ov. Z), Heerlijkh. Egmond, fol. 8.
178) Id., id., fol. 8.
179) Id., inv.nr. 177 (Prins Willem V), Heerlijkh. Egmond, fol. 9 vo.
180) G.A. Leiden, arch. Hofjes, inv.nr. 163, Memoriaalboek tussen pag. 72 en 73.
181) Id., id., fol. 3.
182) Id., arch. Hofjes, inv.nr. 160, 161 en 155.

Uit dit huwelijk:

1. Jonker *Johan Adolf van der Laen,* ged. Leiden (Hoogl. k.) 18 nov. 1749.
   Hij krijgt op 4 sept. 1768 kerkelijke attestatie naar Indië en zal in ieder geval vóór 1792 overleden zijn.
2. *Lydia Charlotta van der Laen,* geld. Breda *28* febr. *1751,* † Leiden, Meermanshof, 9 april, begr. aldaar *12* april 1831.
3. *Françoise Maria van der Laen,* ged. Breda 14 mei 1758.
4. *Wilhelmina Carolina* (barones) *van der Laen,* ged. Leiden (Marek.) 21 mei 1769, † Hillegom 15 juli, begr. aldaar 20 juli 1847, tr. Waalwijk 11 april 1792 Mr. *Jan Pieter Vermeulen,* heer van Oijen (1802—'10), gad. Batavia 22 maart 1769, luitenant ter zee 1788—'91, student te Leiden 27 nov. 1790; drost van Tilburg en Goirle 25 febr. 1793, † Hillegom 26 aug. 1823, zn. van *Jan Vermeulen,* boekhouder-generaal der Oostindische Compagnie, raad extraondinaris van Indië, en. *Anna Petronella Spiesser.*

   De heerlijkheid en het kasteel Oijen erfde Jan Pieter *Vermeulen* van zijn oom ***Gerrit Adriaan Vermeulen,*** maar hij verkocht deze weer in 1810. Hij kocht het drostambt van Tilburg en Goirle voor *f* 15.000, maar werd hieruit ontzet. Later woonde hij te Rotterdam, Utrecht 1810—'17, Amsterdam 181'7 en Hillegom [183].

VIIIh. Jonker *Anthony van der Laen,* ged. 's-Gravenhage (N. k.) 10 april 1657, hofmeester van Coenraad van Beuningen, de ambassadeur naar Engeland 1678, kapitein der infanterie (1696), tr. (ondertr. 's-Gravenhage 28 maart 1694) *Alida van Deufecom,* ged. aldaar (Gr. k.) 8 dec. 1660, † (imp. bet. 's-Gravenhage 20 nov. 1741), dr. van *Johan van Deufecom,* notaris te 's-Gravenhage, en *Elisabeth Calckmans:* zij hertr. Westmaas 18 jan. 1706 Ds. *Henricus van der Zeegen,* predikant te Westmaas 1692, † 1720, en tr. 3° Westmaas 3 0mei 1723 Ds. *Hermannus Bartholdus Hoedmaker,* predikant te Westmaas 1722, Duits predikant te 's-Gravenhage 1741.

11 mei 1674 maakte Jonker ***Anthonis van. der Laen,*** oud 17 jaar, een testament, waarbij hij zijn moeder ***Willemina Laignier,*** weduwe van Jonker ***Gerrit*** van der *Laen,* tot universeel erfgenaam benoemde [184].

19 mei 1678 kreeg ***Antony Gerardsz. van. der Laen,*** hofmeester van Van Beuningen, venia aetatis van de Staten van Holland, mede omdat hij „de ratificatie van het met S.M. van Engeland jongst gesloten tractaat" naar 's-Gravenhage had overgebracht; uit de overgelegde papieren blijkt, dat hij als ***Anthony Arnoldus ge***doopt was [185].

25 dec. 1694 testeerden ***Anthony van der Laen,*** kapitein-luitenant in het regiment graaf van Nassau, en ***Alida van Deutecom:*** hun huweliikse voorwaarden waren van 9 april 1694 [186].

25 juli 1696 komt hij, nu kapitein, voor in de plaats van zijn moeder als erfgenaam van ***Johanna Boudewijns,*** weduwe van Salomon. van ***der Hoeve;*** de andere erfgenamen zijn: ***Dirck Lanier*** als erfgenaam van zijn moeder ***Elisabeth*** van der ***Does,*** weduwe van ***Anthoni Lanier,*** en Martinus van ***Dalen*** als zoon van *Johanna Lanier,* ***ge***huwd met ***Anthony van Dalen*** [187].

Uit dit 'huwelijk:

1. *Johan Anthony van der Laen,* ged. 's-Gravenhage (Gr. k.) 16 jan. 1695, † (impost betaald aldaar 13 aug. 1704).
2. *Willemina Elisabeth van der Laen,* ged. 's-Gravenhage (N. k.) 17 juli 1696.

VIIj. Jonker *Guislain Dorothé van der Laen dict Haemsfede,* geb. in 1611/'12, jur. student te Leiden 16 mei 1648, † tussen 17 maart en 12 aug. 1665, tr. 1 ° N.N.; tr. 2° Walssenaar (voor schepenen) 14 sept. 1655 *Willemina van Tuyll van Bulkesteyn,* ged. 's-Gravenhage 11 maart 1629, † tussen 17 juli 1658 en 1660, dr. van Jonker *Jacob van Tuyll van Bulkesfeyn* en *Anna van Borsselen van Spreeuwensfeyn.*

21 januari 1656 maakt ***Guislain Dorothé*** als man en voogd van ***Willemina*** van ***Tuyll van Bulckesteyn*** staat en inventaris op van de door haar ten huwelijk aangebrachte bezittingen [188].

12 aug. 1665 overhandigen Joffr. ***Anna van Voorhout,*** Jonker ***Guislain*** van der ***Laen*** en deszelfs huisvrouw, Jvr. ***Catharina van der Laen,*** Jonker ***Antony*** van ***Wassenaer,*** heer van Sanen, en Jonker ***Guislain*** van ***Wassenhove,*** drost van Bocxel, het testament van Jonker ***Guislain Dorothe van der Laen gezegd Haemstede,*** gepasseerd te Voorhout voor notaris Martinus ter Zijde uit Leiden [189].

12 sept. 1665 geeft ***Jacob Taets van Amerongen*** als patroon van een prebende, geïntituleerd Jacobi Majoris in de St. Pancraskerk te Leiden, in der tijd vacerende door het overlijden van ***Guislain*** van ***der Laen dict Haemstede,*** zijn neve, deze aan zijn zoon ***Joost Taets van Amerongen*** [190].

Uit deze huwelijken:

Over de afwikkeling van de nalatenschappen van moeders- en vaders zijde der kinderen is veel te doen geweest:

In 1660 verkoopt Jonker ***Theodore Gyselin van der Laen aezegt Hamstede*** als vader en vooed van zijn kinderen land [191]. 17 maart 1665 krijgt hij authorisatie om land over de Mase, dat de kinderen geërfd hebben van hun moeder, tot een bedrag van *f* 7000 te verkopen; blijkens haar testament van 17 juli 1658 blijkt háár moeder obligaties tot dit bedrag te bezitten [192]. Na de dood van de vader wordt Jonker ***Anthony van Wassenaer,*** heer van Zanen, testamentair voogd over de kinderen; als zodanig verschijnt hij herhaaldelijk voor Haagse notarissen en ook krijgt hij authorisatie van het Hof van Holland om vast goed van de kinderen te verkopen op 16 maart en 6 juli 1666, de laatste maal goederen gelegen in Overmaze en elders, aangezien er bij de *f* 20.000 schuld is; ook hebben de voogd en de pupillen goederen in Brabant gemeenschappelijk [193]. Na de dood van Jonker ***Anthony van Wassenaer,*** die plaats gehad moet hebben tussen 17 april en 3 juli 1668, zijn Mr. Dirck van de Velde, advocaat, en Cornelis van (der) Beets, notaris te 's-Gravenhage, aangewezen tot voogd over de kinderen: bij zijn testament van 16 mei 1667 had ***Anthony*** beide -kinderen namelijk aangewezen tot zijn universele erfgenamen [194]. Deze voogden treden herhaaldelijk op in Haagse notariële akten, waarbij slechts over „de minderjarige kinderen" zonder naamsvermelding gesproken wordt, het laatst op 15 maart 1673 [195]. Een latere vermelding vonden wij nog op 15 okt. 1675, wanneer Cornelis van der Beets als voogd over het minderjarig zoontje een machtiging geeft [196].

183) De Ned. Leeuw, jrg. 1905, kol. 175; jrg. 1937, kol. 56, 95 en 223.
184) G.A. 's-Gravenhage, Notariëel archief, inv.nr. 260, fol. 61.
185) A.R.A., Arch. Staten van Holland, inv.nr. 2095, fol. 29.
186) G.A. 's-Gravenhage, Notariëel archief, inv.nr. 995, fol. 236.
187) Id., inv.nr. 920, fol. 195.
188) Id., inv.nr. 410, fol. 15.
189) Id., inv.nr. 564, nr. 251.
190) Id., inv.nr. 302, fol. 286.
191) Bodtboek Brielle, pag. 78, vermeld in Alg. Ned. Familieblad 1900, pag. 150.
192) A.R.A., Memorialen Hof van Holland, fol. 178.
193) Id., id., fol. 55 en 115.
194) Id., d.d. 3 juli 1668, fol. 215 vo.
195) G.A. 's-Gravenhage, Notariëel archief, inv.nr. 624, fol. 243; zie ook: A.R.A., Memorialen Hof van Holland 1668, nr. 90.
196) G.A. 's-Gravenhage, Notariëel archief, inv.nr. 495, fol. 646.

Uit het eerste huwelijk derhalve:

1. *Anna Catharina van der Laen dict Haemstede,* † na 9 aug. *1672.*

Op grond van het bovenstaande en het testament van haar broer *Geleyn* (zie beneden) menen wij, dat zij uit een eerder huwelijk van haar vader moet stammen; zij zal dan de joffr. Anna van *Voorhout* uit de slordig geredigeerde akte van 12 aug. 1665 zijn en Catharina van der *Laen* haar tante (VIe, 14).

Uit het tweede huwelijk:

2. Jonker *Geleyn van der Laen dict Haemstede,* geb. in 1655/'56, † tussen *15* maart *1673 en 15* okt. *1675.*

Hij testeerde, oud omstreeks 16 jaar, op 9 aug. 16'72, waarbij hij tot enige erfgenamen benoemde zijn zuster Anna ***Catharina van der Laen dict Haemstede*** en zijn enige broeder Jonker Nicolaes van ***der Laen dict Haemstede;*** mochten de testateur en zijn broer zonder nageslacht overlijden, dan is zijn zuster ***Anna Christina*** (sic!) van der *Laen* enig erfgenaam; tevens benoemt hij zijn zuster *Anna* (sic!) tot voogdes over de minderjarige erfgenamen [197].

3. Jonker ***Nicolaes*** *van der Laen dict Haemstede,* geb. vóór *27* maart 1659, † na *8* sept. 1688.

6 febr. en 5 sept. 16'79 treden Mr. Dirck van Velden, advocaat, en de rentmeester Cornelis van der Beets als voogden op van Jonker Nicolaes van ***der Laen als erf-,*** genaam van Jonker ***Anthony van Wassenaer*** [198]***. 27*** maart 1684 treedt *Nicolaes* voor het eerst zelfstandig op [199]; ten slotte machtigt hij op 8 sept. 1688 Ferdinandus Fabri tot verkoop van hofsteden en landerijen onder de vrijheid van Santhoven [200]. Na die datum verliezen wij hem uit het oog.

VIk. Jonker *Gerrit (Gerardt) van der Laen,* † na 12 febr. 1641, tr. *Barbara van Haemstede* [128], begr. Leiden (Pietersk.) 1 febr. 1622?, dr. van *Adolf van Haemstede Wittesz.,* scheepsbevelhebber 1543, baljuw van Duiveland, in de ridderschap van Zeeland 1568, vice-admiraal in Spaanse dienst, en *Anna van Almaras Fransdr.*

De joffrou ***Van der Laen,*** wonende op de Rijn en begraven in de Pieterskerk te Leiden op 1 febr. 1622 [201], kan, naar onze mening, moeilijk ander dan identiek zijn met ***Baráara van Haemstede;*** haar woonplaats komt bovendien overeen met die, opgegeven door haar dochter bii haar ondertrouw in 1648.

"12 febr. 1641 transporteert Jonker ***Gerrit van der Laen,*** ambachtsheer in Haemstede en Burcht, aan zijn dochter ***Dyewer van der Laen,*** vrouw van Jonker ***Adolff van der Laen,*** alle goederen, die hij geërfd heeft van zijn oom ***Hendrick van der Laen*** ingevolge diens testamenten van 23 januari 1597 en 8 dec. 1607 voor notaris' Vosmaer te 's-Gravenhage [202].

Uit dit huwelijk:

Dieuwer van der Laen, vrij- en ambachtsvrouwe van Uitterbuurt (1647), tr. 1° vóór 12 febr. 1,641 Jonker *Adolf van der Laen, vrij-* en ambachtsheer van Uitterbuurt (1642), geb. Leiden in 1599/1600, litt. student te Leiden 7 nov. 1614, bega. Wassenaar 6 maart 1644, zn. van Jonker *Geleyn van der Laen,* vrij- en ambechtsheer van Uitterbuurt, ambachtsheer van Schoterbosch (tot 158 1) (VIe), hoogheemraad van Rijnland 1617, en *Françoise van Haemstede,* vrij- en ambachtsvrouwe van Uitterbuurt (1,642); tr. 2" Leiden (schep.) 14 nov. 1648 Jonker *Dirck (Theodoor) van der Laen,* heer van Ingensteyn, geb. in 1616/'17, † tussen 23 juni 1662 en 5 maart 16'65, zn. van Jonker *Paulus van der Laen* (VIIn tak C) en *Isabella de Cock van Delwijnen,* vrouwe van Ingensteyn.

19 okt. 1648 ondertrouwden voor schepenen van Leiden Jonker ***Dirck van der Laen,*** heere van Ingesteyn, wonende te Oostvoorne, geassisteerd met Johan van ***der Laen,*** zijn broeder, mede wonende aldaar, en Joffr. ***Diever van der Laen,*** weduwe van Jonker ***Adolff van der Laen,*** wonende op den Rhijn, geassisteerd met Joffr. ***Judith van der Laen,*** haar moeie, wonende op de Bontmarkt.

Voor nadere bijzonderheden betreffende ***Dieuwer,*** zie men bij haar echtgenoten.

VI 1. Jonker *Nicolaes van der Laen,* kapitein 1604, † vóór 4 nov. 1644, tr. *Judith N.,* † na 19 okt. 11648.

Nicolaes van ***der Laen*** kreeg 5 juni 1604 commissie als kapitein in de plaats van Niclaes Clinckaert in een regiment ter repartitie van Utrecht [203]; als zodanig wordt hij vermeld op de staten van oorlog in 1604 en 1607 [166].

De ondertrouwgetuige 'van ***Dieuwer van der Laen*** (dochter van VIk), Joffr. ***Judith van der Laen te*** Leiden, kan naar onze mening moeilijk een andere zijn, dan de echtgenote van Nicolaes; verder vonden wij geen melding gemaakt van diens echtgenote.

Uit dit huwelijk:

Er wordt zonder datum melding gemaakt van de goederen, aankomende aan Niclaes en ***Catharina van der Laen,*** kinderen van wijlen *Niclaes* van ***der Laen,*** die kapitein was sedert 5 juni 1604 [204].

1. *Nicolaes van der Laen,* † vóór 4 nov. 1644.

2. *Catharina van der Laen,* † na *23* juni 1662.

4 nov. 1644 wordt ***Catharina van. der Laen*** beleend met een kwart van Endepoel uit kracht van het testament van haar grootvader Mr. *Claes* van. der ***Laen,*** volgens akte van recognitie van haar ooms en tante d.d. 13 maart 1620, bij dode van haar oom *Guislain* [205]; 23 juni 1662 draagt zij het leen op aan haar nicht ***Dieuwer van der Laen*** (dochter van VIk) [206].

Vm. Jonker *Hendrik 'van der Laen,* geb. Leiden in 1537/'38, student te Leuven 29 aug. 1547, verbonden edele 1566, hoogheemraad van Rijnland 1568—'72, meesterknaap van de houtvesterij van Holland (1578), † in mei 1608, begr. te Voorhout [207], tr. *Maria Suys,* † *25* maart 1622, begr. te Voorhout [207], dr. van Mr. *Cornelis Suys,* ridder, ambachtsheer van Rijswijk (1557), heer van ter Bung (1522). raad ordinaris 1534 en president van het Hof van Holland, hoogheemraad van Delfland 1538, en *Anna de Bije Jansdr.*

Hendrik wordt enige malen vermeld in het rechterlijk archief van Voorhout [208] en mede, namens de andere erfgenamen van zijn vader in een proces over land onder Zoeterwoude [209].

25 okt. 1601 wordt ***Hendrik*** beleend met 3 morgen

197) Id., inv.nr. *304,* fol. 41.
198) Id., inv.nr. 497, fol. 490 en 742.
199) Id., inv.nr. 1023, fol. 32.
200) Id., inv.nr. 1064, fol. 369.
201) De Ned. Leeuw, jrg. 1944, kol. 166.
202) G.A. Leiden, Weeskamer, inv.nr. 2432 h.
203) A.R.A., Arch. Raad van State, commissieboek.
204) G.A. Leiden, Weeskamer, inv.nr. 2432 o.
205) A.R.A., Arch. Holl. Leenk., inv.nr. 149 (Ho. Ov. M), Noord-Holland, fol. 92.
206) Id., inv.nr. 154 (Ho. Ov. P), Noord-Holland, fol. 54 vo.
207) Hun grafborden in de kerk te Voorhout vermeld bij Opt Straeten van der Moelen, deel 7, fol. 9, 120 en 440 (Kon. Ned. Genootsch. voor Geslacht- en Wapenkunde) en Snouckaert, Hollandia, pag. 40 en 44.
208) A.R.A., Rechterlijk archief Voorhout, B XXII (1594—1602), fol. 1 vo., 25 en 36 d.d. 9 juni 1594, 15 maart 1596 en 19 maart 1597.
209) A.R.A., Arch. Hof van Holland, civiele sententies 1594, nr. 166, d.d. 16 sept. 1594.

land te Montfoort na dode van zijn zwager Johan van Bassenrode, drossaart van Montfoort, bij verdeling tussen hem als erfgenaam van zijn zuster Anna van der *Laen* **en Juffr.** *Barbara van. Bassenrode,* **weduwe van Jonker** *Godschalck van Halmale* **te Montfoort,** *Johan's* **zuster** [210]**. Blijkbaar kreeg zijn weduwe na zijn dood dit land in vruchtgebruik. want pas in 1622 treedt als leenvolger zijn** oomzegger *Geleyn van* **der** *Laen* op.

20 **ianuari 1597 testeert** *Hendrik.* **wonende te Voorhout: "hij wil een christelijke en katholieke begrafenis; zijn weduwe krijgt het vruchtgebruik en na haar dood zijn erfgenamen: zijn neef** *Guislain* **van der** *Laen,* **oudste zoon van zijn broeder** *Nicolaes,* **raad in den Hove van Holland, en diens broer** *Gerardt* en **zuster** *Loyse* [211]**. Hij testeert opnieuw te** Voorhout **op 22 maart 1607 en herroept dit testament voor notaris** Dirck **Wolphertsz. op 1 okt. 1607** [212]**. Mogelijk** testeert **hij nogmaals op 8 dec. 1607** [202]**.**

Uit dit huwelijk drie jong-gestorven kinderen.

(Slot volgt.)

210) **A.R.A., Arch. Holl. Leenk., inv.nr. 136 (Ho. Ov. 2), fol. 195 en 196** vo.

211) **G.A. Leiden, Weeskamer, inv.nr. 2432 d en h.**

VRAGEN EN ANTWOORDEN,.

Middach-Verhil (van den Hill) (LXXX 240). In dit maandblad van juni 1963 stelde ik indertijd de vraag of *Anthonis Gheritss Middach* identiek is met *Anthonis Gheritss van den Hill,* waarop helaas geen antwoord binnenkwam.

De vroegste vermelding van *Anthonis Gheritss Middach* (dus met familienaam) werd gevonden 14 april 1588 R.A. Gorinchem no. 265 (verder aangehaald als R.A.G.) :„Lucas Jansz van breugel poirter tot Antwerpen vervolgt op *Thonis Geritss Middach,* woenende In middelcoop, voor de Restitutie van seker obligatie of 70 kgl daer voeren, welcke obligatie sprecken-de Is op eene genaemt Jan Mollaert."

Vóór 1558 komt men *Athonis Gheritss* verschillende malen tegen zonder familienaam, totdat op 17 juli 1546 (R.A.G. no. 257) *Thonis Gheritss van Hill* verschijnt, eveneens wonende in Middelkoop. En hiermede is dan het probleem geschapen!

Anthonis Gheritss, al of niet met de familienaam *Van (den) Hill, is* te volgen tot 6 sug. 1498 (R.A.G. no. 216), waar *Thonis Gherijtsz* tesamen met elf andere erfgenamen van „den ouden *Claes Jansz* († vóór *7* febr. 1502) verkopen 1/5 in 14 mergen land op Middelcoop. Over „den ouden *Claes Jansz",* zijn hoffstadt en zijn erfgenamen zou een boekdeel te schrijven zijn. Tenslotte komt de zaak voor het Hof van Holland in het jaar 1535, no. 45 onder „Salomon Jonge Jan Claesz contra Cornelis Gerrit Aertsz", Jammer genoeg ontbreekt het jaar 1535 geheel.

Bij rangschikking van de vele gegevens blijkt, dat *Anthonis Gheritss van den Hill* gehuwd was met *Alit,* dochter van *Peter Claess* (vermoedelijk één van de erfgenamen van „den ouden *Claesz Jansz").* Hun kinderen waren (voorzover bekend):

a. *Gherit Anthoniss,* verklaart 12 sept. 1526 (R.A.G. no. 239) zijn moeders versterf te hebben ontvangen;

b. *Marijken Anthonis Gheritsdr.,* tr. *Lenart Anthoeniss; zij* draagt *14* mei 1540 (R.A.G. no. 250) haar moeders versterf op aan haar vader:

c. *Scalck Thoeniss,* **raakt** *6* sept. 1518 (R.A.G. no. 232) met zijn vader betrokken bij een vechtpartij.

Anthonis Gheritss van den Hill is volgens eigen getuigenverklaring 8 oktober 1533 (R.A.G no. 245) „oudt ontrent 50 jaer", dus geb. ca. 1483. De ervaring leert dat men dergelijke leeftijdsopgaven niet altijd-serieus kan nemen. Te denken geeft dat hij 6 aug. 1498 zonder momber compareert. Hij zou dan 15 jaar zijn geweest. Zijn zoon *Gherit Anthoniss* **compareert** 12 sept. 1526 eveneens zonder momber. Het is mogelijk, dat men de momber niet heeft vermeld.

17 juli 1546 (R.A.G. no. 257) wordt door schepenen aan *Thonis Gheritss van Hill* opgedragen te bewijzen „wat betaelinge hij Peter Calff Adriaenss [1]) gedaen heeft aengaende sakenen halven pacht van Landt bedragende 20 schilden vrij geld verschenen petrij ad cathedram a° 44" en verder „wel verstaende dat aende voorss 20 schilden gedefalqueert ende afgetogen is de helft vande paaht die bedragende was 40 schilden, ende dat naevolghende scepenen appointement In date den 5en Novembris a° 1544".

Dit appointement is volledig opgenomen in R.A.G. no. 537 onder no. 228. Verklaard wordt „bij scepenen der stede van Gorinchem ende overwogen hebbende wel Jnt langhe mit goeden Rijpen Raide en deliberatie die Jnconvenienten ende zwaricheden gevallen Jndie dorpen vande lande van Arckel namentlick Leerbroeck Middelcoop Nulandt Oosterwijck ende Kekem, opgecomen ende geresen zijnde ter cause vande Laeste Oirloghe ende het water Jnde Jaere van 43 gevallen ende Jnde Jaere 44 verschenen" enz., besluiten „die Landtpachten aenden grontheeren cortten sal moegen die eenhelft van de pachte vervallen ende verschenen Jnde jaere als boven".

In hetzelfde jaar 1546, op 18 oktober (R.A.G. no. 302) draagt *Thoenis Gheritss* Jn Middelcoop op aan Neeltgen Jansdr. Gerit van Schoorts (?) wede 6 schilden jaarl. te betalen „te nemen op 3 mergen in een weer van 8 mergen Jn Middelcoop, oostw. aengelant de greeff van bueren, westw. Peter Jansz, streckende vande Middelcooperdijck aff totte hubertsche weteringe toe". Dit weer is duidelijk het „Jan Sweijnenweer", hetgeen uit tal van acten is vast te stellen. *Jan Sweijnen Willemss* was de schoonvader van *Barbara Corst Jansdr.,* weduwe van *Cornelis Jan Sweijnen,* de tweede echtgenote van *Anthonis Gheritss Middach, Anthonis Gheritss Middag* kocht achtereenvolgens de ontbrekende 5 mergen van de overige erfgenamen en was toen eigenaar van het „Jan Sweijnenweer" dat later „Middachweer genoemd werd. Dat *Barbara Corst Jansdr.* de tweede vrouw van *Anthonis Gheritss Middach* was blijkt uit: R.A.G. no. *260,* 17 nov. 1551, waar *Marijken Cornelisdr.* erkent het versterf van „*Barbara Corst Janssdr.* haer moeder ende desselfs *Anthonis Gheritss* woenende Jn Middelcoop tweede huijsvrou was saliger gedachte". Even verder noemt zij *Anthonis Gheritss* „haeren oom ende stiefvaeder". Welke betekenis hier aan „oom" moet worden gehecht is zonder meer niet te zeggen.

In de periode van 1547 tot 1558 wordt „ *Thonis Gheritss* in Middelcoop" verscheidene malen vermeld. Hiervan is **hij** in 1547 te identificeren als zeer waarschijnlijk *Van den Hill,* **in** 1550/'52 zeker als *Middach* (drie malen), in 1555/'57 niet zeker wie bedoeld is (vijf malen), in 1557 zeker als *Middach* en 14 april 1558 komt hij voluit als *Thonis Gheritss Middach* **te** voorschijn (zie hierboven).

Anthonis Gheritts Middag **en** *Anthonis Gheritss van den Hill* worden dus, zij het korte tijd doch in elk geval in 1547, gelijktijdig genoemd, en wel „wonende in Middelcoop", een zeer kleine gemeenschap, Zij worden niet onderscheiden als „de oude" of „de jonge". Men zou daaruit mogelijk kunnen opmaken dat zij één en dezelfde zijn. De persoon in kwestie zou dan circa 97 jaar zijn geworden, want *Middach* leeft nog

1) **6 nov. 1543 (R.A.G. no. 255) wordt genoemd** „*Cornelis Adriaensz alias koeijken oft kalff*", **waarschijnlijk een broer van** *Peter* **Leden van het geslacht** *Calff* **komen veel voor. De naam schijnt in die tijd te zijn ontstaan.**

24 oktober 1580 (R.A.G. no. 278), waar overgedragen wordt aan *Gherit Thonisz.' Middach* „een vierde paert Jn een halve mergen van Landts gelegen opt Leecheijnt van Middelcoop Jn zeker acht mergen Landts Jnt huysweer van *Anthonis Gheritssen Middach* en des voorss. *Gherits Thonissen* zijnen zoon daar zijl. nu ter tijt Jnne ende op woonen." Bij zijn derde huwelijk, dat gesloten zal zijn omstreeks 1550, was hij dan ongeveer 67 jaar. Dit huwelijk wordt nog gezegend met drie kinderen. Alles bij elkaar geen onwaarschijnlijke zaak, er zijn wel vreemder gevallen bekend.

Resumerende kunnen we stellen dat er zeker 3 mogelijkheden zijn:

1. *Van de Hill-Middach* zijn identiek,
2. ,, ,, ,, ,, grootvader-kleinzoon,
3. ,, ,, ,, ,, hebben geen verband in de rechte lijn.

Inzake *Van den Hill* bezit ik vrij veel gegevens uit de 15de—17de eeuw, opgediept uit het R.A. Gorinchem en voorlopig gerangschikt. *Anthonis Gheritss van den Hill* kan ik nog niet plaatsen. Hij zou een zoon kunnen zijn van *Gherif van den Hille Heinrickss*, van Den Bosch. Er zijn relaties met stad Gorinchem, het Land van Arkel c.a., Dordrecht enz.

Een opstelling laat ik hier volgen:

Anthonis Gheritss van den Hill, × *Aleijt Petersdr.,*
volgens eigen verklaring geb. † in *1526* of eerder.
omstreeks 1483, leeft nog 1546.

***Gherit** Thoeniss,* genoemd 12 sept. 1526.	***Marijken** Ant. Gheritsdr.,* genoemd 14 mei 1540, X ***Lenart Anthoenisz.***	***Scalck Thoeniss,*** genoemd 6 sept. 1518.

Anthonis Gheritss Middach, leeft nog 1580.
X 1" N.N.;
X 2" ***Barbara Corst Jansdr.,*** † ***1550*** of eerder, weduwe van ***Jan Sweijnen;***
X 3" omstr. 1550 N.N.

ex 3:

Gherit Thonisx. Middach, geb. omstr. 1551	***Maeyken Middaghen***	***Aerf Thonisx. Middach,*** geb. omstr. 1560.

Wie kan helpen enig licht in dit vraagstuk te brengen?

Hilversum. E. G. **MIDDAG.**

van Saksen. Van het boek „Wapens, Vlaggen en Zegels van Nederland" door T. van der baars verscheen (in 1930?) een herdruk, verzorgd door zijn zoon S. G. van der Laars voor „Koffie HAG". In de tweede aanvulling wordt op blz. 174 van deze herdruk melding gemaakt van het wapen van hertog *Georg van Saksen*, die in 1504 „gubernator" was in Friesland. Zijn zegel wend, aldus de aanvulling, in 1878 tentoongesteld op de „Historische tentoonstelling van Friesland" (te Leeuwarden? Franeker?). Is een afbeelding van dit zegel bekend?

Is een zegel of wapen bekend van zijn vader *Albrecht van Saksen*, die in 1498 met Friesland werd beleend?

Eindhoven. F. **J. C. M. VAN ETTRO.**

Schepenbrieven Heukelum **(Z.-H.)** (LXXXVI 308). Civiele akten werden te Heukelum of voor schout en twee schepenen of voor twee schepenen verleden. Uit de registers waarin deze akten werden ingeschreven, blijkt zulks. Er waren ter plaatse destijds zeven schepenen, die door de landsheer werden benoemd, Hoewel dit niet maatgevend is voor de gehele 17de eeuw kwam uit het Gemeente-Archief van Heukelum een akte te voorschijn van 15 januari 1638, waaruit bleek, dat deze gezegeld werd door twee schepenen. Het zegel van één zegelaar, namelijk van *Frans Corstensz. de Groot is* helaas verloren gegaan. Het persoonlijke zegel van de andere zegelaar *Jan Willemsz. Vliech is* nog aanwezig; het randschrift vermeldt namelijk diens naam. In dit verband moge vermeld worden, dat ik beschik over twee afdrukken van het persoonlijke zegel van *François Cornelis de Groot*, één in diens hoedanigheid van schout van Heukelum en één in diens kwaliteit van schout van St. Adolphslant nu genoemd Ooltgensplaat. Deze afdrukken dateren uit de 18de eeuw. De tekst van eerdergenoemde akte laat ik thans volgen:

„Wij *Frans Corstensz de Groot* ende *Jan Willemsz Vliech*, schepenen der stede Heuckelem oirconden, dat voor ons compareerde *Jan Hendricksz de Jongh,* denwelcken heeft getransporteert ende opgedraegen als hij doet bij desen, *Huyberf Mattheusz van Veen*, borger tot Gorcum, alle alsulcke superplus van penninghen als hem comparant ten overen soude mogen comen van de cooppenninghen van sijnen Queldijcxcamp, gelegen onder de polder Leuven op Heuckelem ende bij hem aen de vrouwe van zaliger *Henrick Ariensz van der Giessen* vercoft om al 't overschot voor voorszeyde cooppenninghen van haer te mogen ontfangen als sijn eygen. Ende hij comparant verteech ende cedeerden daeraff ende van alle actie, recht ende opseggen hij daeraen hadde als recht was ten behouve van *Huyberf van Veen* voornoemt, mits dat het voorszeyde superplus de voorseyde *Jan Henricksz de Jong* betalinge sal ende moet valideren aen 't gunt hij den voornoemden *van Veen* par obligatie schuldich is, sonder arch.

Des t' oirconde hebben wij schepenen voornoemt elck onsen zegel onder op 't spatium van desen doen drucken op den 15en january 1638. Mij bekent secretaris *Jan de Jong 1638."*

Heukelum. B. J. **DE GROOT.**

Schepenbrieven Heukelum **(Z.-H.)** (LXXXVI *308).* Verzameld in een Oorkondenboek (Van) Hooghdalem in mijn bezit, bevinden zich verscheidene acten en/of schepenbrieven in fotocopie, waaruit persoonlijke zegeling van schout en schepenen is vast te stellen, b.v.:

Rechterlijk Archief Heukelum (A.R.A. 's-Gravenhage), inv. nr. *23,* folio 124 vs. en *125:* hier verklaren schepenen aan het slot: „elck onsen segel aen desen brief doen hangen".

In deze acte komt *Jurriën van der Mast* naast *Geerit Hooghdalem* als schepen voor.

De achtergrond van de vraag is voor hem en mij het zelfde: Wie bezit uit die tijd (1683—1688) een originele schepenbrief, waaraan nog gave zegels aan de staarten zijn bevestigd?

Wie kent nog niet door mij doorvorste zegelverzamelingen, waarin zegels zitten van schout en schepenen van Heukelum?

Het wil nog wel eens voorkomen dat een vandaal-verzamelaar de moeite nam op een stukje van de afgeknipte staart de naam van de zegelaar te vermelden.

Gorinchem. H. **VAN** HOOGDALEM HZN.

INHOUDVAN DITNUMMER.

Bestuursberichten. — In memoriam W. F. del Campo Hartman, door H. L. Kruimel. — Het Haarlemse geslacht Van der Laen, door M. Thierry de Bye Dólleman en Mr. 0. Schutte. — Vragen en antwoorden.

DE NEDERLANDSCHE LEEUW

MAANDBLAD VAN HET

Koninklijk Nederlandsch Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde,

BESCHERMHEER Z.K.H. DE PRINS DER NEDERLANDEN

Dit blad verschijnt maandelijks en wordt aan alle leden van het Genootschap toegezonden.

Bijdragen en correspondentie, bestemd voor het Maand bl ad, gelieve men te richten tot de Hoofdredacteur Mr. W. W. van Valkenburg, *„Nijenstede", Backershaegenlaan 70,* Wassenaar.

De jaarlijkse contributie (abonnement) ad *f* 25,— gelieve men steeds vóór 1 februari te voldoen door storting op postrekening no. 20910 ten name van de penningmeester van het Genootschap te 's-Gravenhage.

Correspondentie, bestemd voor het Bestuur, gelieve men te richten tot de Secretaris Dipl. Ing. A. Corts, ***Louise de Colignylaan 18, Oegstgeest.***

Alle overige correspondentie (niet bestemd voor Bestuur of Redactie), zomede opgaven van adresverandering, te richten aan het Bureau van het Genootschap, *Bleyenburg 5,* 's-Gravenhage.

Betalingen aan de Bibliotheek dienen te geschieden op postrekening no. 487073, ten name van de Bibliotheek van het Genootschap te 's-Gravenhage.

De redactie van het Maandblad wijst er nadrukkelijk op dat zij niet aansprakelijk is voor de strekking of de inhoud der ondertekende stukken.

No. 12 **LXXXVIe Jaargang** **december 1969**

BESTUURSBERICHTEN.

Het bestuur geeft met leedwezen kennis van het overlijden van de Heren J. F. A. Boer, Th. H. L. C. Kuntze, Drs. J. H. Stadelmann von Escholzmatt en P. Weys, respectievelijk sedert 1942, 1918, 1958 en 1935 gewoon lid van het Genootschap.

Adreswijzigingen:

Mr. J. T. ANEMA,	St. Michielsgestel (N.-B.), *Papaverstraat 33.*
Drs. G. FAFIé,	Soest, *Ereprijsstraat 211.*
H. J. SCHOONDERWOERD,	Castricum, *Chopinstraat 6.*
Mr. A. SNETHLAGE,	Rotterdam-3016, *Rozenburglaan* 72 *b.*

Het Genootschap heeft zich geabonneerd op:

1. Spiegel der Historie; adres: Uitgeverij Europese Bibliotheek, Gasthuisstraat **12,** Zaltbommel.

2. Spiegel Historiael; adres: Uitgeverij Fibula-Van Dishoeck, Postbus 200, Bussum.

Het Haarlemse geslacht Van der Laen,

door M. THIERRY DE BYE DÓLLEMAN en MR. 0. SCHUTTE.

(vervolg en slot van LXXXVI, kol. 345).

Tak C,

IVn. *Dirck van der Laen,* † in 1547, tr. ***Margriet Pouwelsdr.***

Dirck woonde te Haarlem en men vindt in de transportregisters tussen febr. 1516 en maart 1547 verscheidene vast-goed transacties van hem genoteerd. In laatstgenoemd jaar zal hij gestorven zijn, want op 31 januari 1548 [213]) lezen wij, dat ***Margriet Pouwelsdr.,*** weduwe van ***Dirck van der Laen, een*** huis in de Grote Houtstraat heeft gekocht.

Het is niet met zekerheid uit te maken, wie deze *Margriet* was en wie haar ouders waren. Het is natuurlijk niet uitgesloten, dat *Dirck* zijn bruid destijds elders gevonden had. Indien zij echter een Haarlems meisje was, dan was zij vermoedelijk een dochter van ***Pouwel Jansz.,*** die in 1511 [214]) als enige van die naam (naast de bekende Pouwel Gerritsz. (van Outschoten)) voorkomt. Zij zou dan een zuster geweest zijn van ***Alijt Pouwelsdr.,*** de echtgenote van ***Claes Lotsx. Gael.*** Oudere genealogieën geven haar altijd de achternaam ***Van der Laen,*** mogelijk vanwege het opvullen der kwartieren of op grond van een onjuist gelezen akte.

Uit dit huwelijk:

Pouwel, volgt Vn.

212) Id., inv.nr. 2432 f.

213) G.A. Haarlem, Overdrachten en verboekingen, deel 1 (1547 sqq.), fol. 1 vo.

Vn. *Pouwel van der Laen*[214]), baljuw van Kennemerland 1551—'62, baljuw en houtvester van Brederode 1551—'62[51]), † tussen 22 aug. 1564 en 11 mei 1569, tr. *Cornelia van Kerckwerve*, † na 3 awg. 1571, dr. van *Jan van Kerckwerve Cornelisz.*, heer van Kerckwerve, Nieuwerkerk en Duivendijke, raad en rentmeester-generaal van Voorne, en *Maria Heerman Jacobsdr.*

In 1554 koopt *Pouwel* van Jan Claesz., scheepmaker, een huis buiten de St. Janspoort te Haarlem op de hoek van de Molensteeg[215]). In maart 1556 ontvangt hij een schuldbekentenis van Willem Jansz. en Willem Dircksz.[216]). 22 aug. 1564 koopt *Pauwels*, eertijds baljuw van Kennemerland, een erf in de Achterkamp te Haarlem[217]).

Cornelia van *Kerckwerve* komt nog voor als zijn weduwe in Haarlem[218]) en in het testament van haar zwager *Johan van. Duivenvoirde* (zie beneden).

Uit dit huwelijk:

1. *Dirck*, volgt VIn.
2. *Maria van der Laen*, 'geb. in 1552/'53[219]), † 16 mei 1615[219]), tr. Jonker *Willem van Drenckwaart*, ambachtsheer van Giessendam, heer van Giessenburg, geb. in 1538/'39[219]), baljuw van Puttem, † in 1592[219]), zn. van *Boudewijn van Drenckwaarf Willemsz.*, heer van Giessendam (1555) en Naters, raad en rentmeester-generaal van Zuid-Holland (1542, '43, '54), schepen 1539, '40, '58, '59 en burgemeester der gemeente 1560, '61, '62, '64, '65, '67, '68, '70 en '71 van Dordrecht en *Cafharina van Hogelande Jaspersdr.*

In het testament van haar aangetrouwde oom *Johan van Duivenvoirde* wondt zij bedacht met „de grootste gouden keten" en een rente van £ 200 's jaars (te lossen met £ 3200); haar aandeel in de procedures over deze erfenis volgt bij haar broeder *Dirck*.

3. *Cornelis van der Laen*, † jong.
4. *Margaretha van der Laen*, † jong.
5. *Margaretha van der Laen*, † jong.

VIn. Jonker *Dirck van der Laen*, geb. Haarlem, watergeus[220]), student te Leiden 14 aug. 1575, burgemeester van Brielle, baljuw van Voorne, † 2 maart 1590, begr. Brielle[107])[221]), tr. *Emerentia Dassa*, begr. Brielle 16 jan. 1607, dr. van Jonker *Adriaen Dassa* en *Maria van der Laen* (IVo, 1).

Jonker Johan *van Duivenvoirde*, raad van Z.K.M. en rentmeester-generaal van Brielle en het land van Voorne, weduwnaár van *Jenne* van *Kerckwerve*, bepaalde bij zijn testament van 3 aug. 1571, dat zijn familie van vaders zijde onterfd zou worden en zijn familie van moeders zijde *f* 1000 zou krijgen, zijn schoonzuster *Cornelia* van *Kerckwerve* (Vn) zijn vrouws kleren, zijn nicht *Maeyken van* der *Laen* (Vn, "2) de grootste gouden keten en een rente van £ 200 's jaars (te lossen met £ 3200), terwijl hij *Diericke* van *der Laen Pauwelsz.* „adopteert en soone maeckt" 'en hem tot zijn universele erfgenaam benoemt[222]). De intestaat-erfgenamen verzetten zich tegen dit testament, waaruit talrijke procedures voortkwamen[223]). Ondertussen waren op verzoek van *Dirck*, wonende te Delft, in 1575 tot voogden over hem aangesteld *Nicolaes* van der *Laen* (V b tak A) en Mr. Pieter Hanneman[224]).

Ook was *Dirck* op 3 iuli 1584 beleend met 1". 4⅝ gemeten lands in Bornisse in het oude land van Heenvliet, 2". 6 gemeten lands in Rijsweer, Heer Willem Bodekens hoeck, 3°. 3½ gemeten daaromtrent[225]) en op 2 nov. 1584 met 4°. 8 gemeten en 1 lijne lands in Rugge bij Brielle en 5". de helft van 5 gemeten en £ 2 Hollands 's jaars en de helft van 5 gemeten in de Oude Hoorn[226]), alles afkomstig van Jonker *Johan van. Duivenvoirde*.

8 nov. 1582 geven Jonker *Wilhelm van Drenckwaert*, als man van *Maria van der Laen*, en Jonker *Diederick van* der *Laen* volmacht aan Pieter van Drie1 om land te Overveen te transporteren[227]); 28 maart 1593 verkoopt Mr. Pieter van Drie1 ook namens hen. erfgenamen van *Pauwels van* der *Laen*, baljuw van Kennemerland, een erf op de Oude Gracht te Haarlem[228]).

10 nov. 1589 verkoopt Jonker *Dirck van der Laen* aan Willem Dircksz. den Abt, stadsmetselaar, een erf op de Achterkamp naast Van der Laens huis en de poort van het grote huis van *Willem van Drenckwaert* te Haarlem[229]).

12 sept. 1590 verkrijgt *Emerentiana Dacha*, weduwe van Jonker *Dirck van der Laen*, authorisatie om voor de erfgenamen zijn nagelaten goederen te verhypothekeren met *f* 4000 wegens schuld van de boedel van *Jan van* Duivenvoirde[230]).

26 febr. 1592 transporteert Jonker Cornelis van Bekesteyn Dircksz. als gemachtigde van Jvr. *Dasca*, weduwe van Jonker *Dirck* van der *Laen*, vast goed te Haarlem[231]).

Dirck komt verscheidene malen voor in het Bodtboek van Brielle[232]). 4 nov. 1603 wordt aan Juffr. *van der Laen* en Juffr. Anna van Valckesteyn toegestaan hare wapens uit hare glazen in het Weeshuis te Brielle te nemen en de perken met glad glas te vullen, zonder dat iemand in de toekomende tijden zijn wapen daarin mag stellen[233]).

Uit dit huwelijk:

Paulus, volgt VIIn.

VIIn. Jonker *Paulus van der Laen*, geb. Brielle in 1586/'87, jur. student te Leiden 23 mei 1605, † 13 sept. 1661, tr. 1° (ondertr. Leiden 26 sept.) okt. 1614 *Isabella de Cock van Delwijnen*, vrouwe van Ingensteyn (1635), † 22 mei 1636, dr. van *Arent de Cock van Delwijnen*, verwalter-richter van Wageningen, compareert op land- en kwartierdagen van Veluwe 1580—'84, in de ridderschap van Veluwe 1586—'98, en *Maria Mom Johansdr.*; tr. 2° vóór 18 okt.

214) Zijn wapen staat afgebeeld in het MS. 75 A 6 in de Koninklijke Bibliotheek te 's-Gravenhage.
215) G.A. Haarlem, Register van overdrachten nr. 182, fol. 36 en 69 vo.
216) Id., Transportreg. nr. 516, fol. 184.
217) Id., id. nr. 655a, fol. 69.
218) Id., id. nr. 716, fol. 40 vo.
219) Kon. Ned. Gen. voor Geslacht- en Wapenkunde, MS. Adel en wapens deel 111 in de coll. Van Alkemade, met vermelding van hun leeftijden bij overlijden: 62 en 53 jaar.
220) Sibbe 1942, pag. 272.
221) P. C. Bloys van Treslong Prins, Genealogische en heraldische Gedenkwaardigheden in en uit de kerken der provincie Zuid-Holland, deel 1, pag. 38.
222) A.R.A., Arch. Holl. Leenk., inv.nr. 135 (Ho. Ov. 1), fol. 415; aktes voor schepenen van Brussel d.d. 7 mei 1569 en 3 aug. 1571.
223) A.R.A., Memorialen Hof van Holland nr. 268, fol. 83 d.d. 11 april 1575; Civiele sententies id. nr. 551 d.d. 10 maart 1578, nr. 134 d.d. 21 nov. 1579; Criminele ordonnanties id. d.d. 20 juli 1582 (ook vermeld in De Navorscher 1894, pag. 329); Civiele sententies id. nr. 213 d.d. 22 juli 1586 en nr. 316 d.d. 6 okt. 1586.
224) Id., Memorialen Hof van Holland, fol. 83 d.d. 11 april 1575.
225) A.R.A., Arch. Holl. Leenk., inv.nr. 135 (Ho. Ov. 1), fol. 415.
226) Id., inv.nr. 137 (Ho. Ov. A), fol. 1.
227) G.A. Haarlem, Notariële protocollen nr. 31 (not. A. Willems), fol. 46.
228) Id., Transportreg. nr. 1002, fol. 15.
229) Id., id. nr. 1073. fol. 148.
230) A.R.A., Memorialen Hof van Holland, fol. 129.
231) G.A. Haarlem, Transportreg. nr. 1106, fol. 116.
232) Bodtboek 1577 sqq., pag. 9 (1577), pag. 115 (1584) en pag. 256 vo. (1589), vermeld door H. de Jager, De Brielsche Vroedschap in de jaren 1618-1794.
233) Vroedschapsresoluties, vermeld in dezelfde bron.

1657 Maria de Huyter, dr. van Jonker *Johan de Huyter Jacobsz., eques* auratus, en *Anna de Voochf van Rijneveld Willemsdr.*

Volgens Azevedo was *Paulus vóór* zijn huwelijk met Maria de *Huyter* nogmaals getrouwd.

29 mei 1607 ontvangt ***Guislijn*** van *der Laen* (VIe tak B) commissie als medevoogd over de minderjarige ***Poulus van der Laen*** [234].

3 en 5 okt. 1605 wordt Jonker ***Pouwels*** beleend met de vijf lenen van zijn vader [235]. 19 mei 1614 wordt hij beleend met 36 moreen te Alphen, Breedeweer, na opdracht van zijn grootmoeder *Maria* van der *Laen* [236].

9 sept. 1617 krijgt Jonker ***Pauwels van der Laen,*** die binnen Brielle is komen wonen, vrijdom van de impost op wijnen en vrijdom van wacht [237]; 30 okt. 1621 moet hij zes jaar achterstallige verponding betalen [237]. 18 dec. 1617 draagt hij als gevolmachtigde van de erfgenamen van *Emerentiana Arentsdr., weduwe* van Jonker ***Boudewijn van Kerckwerve, 5*** gemeten land in de Oude Hoorn op aan Aernoult van Beresteyn [237]. 27 juli 1628 wordt Jacob de Milde veroordeeld als ziinde remonstrant, en ook van wege zijn contacten met de papistische Jonker van der *Laen* te Oostvoorne [238]. In 1631 blijkt hij een lijfrente te bezitten als erfgenaam van zijn vader [239].

Bij zijn eerste huwelijk woont ***Paulus te*** Utrecht, maar onlangs te Leiden; zijn echtgenote op de Blickenburg te Zeist. ***Isabella de Cock van Delwijnen*** werd in 1623 beleend met 1/3 van de Stapelakker te Beest, na opdracht van haar broer *Johan* [240]. 3 april 1627 machtigt Jonker ***Paulus,*** wonende te Oostvoorne, zijn zwager Jonker ***Johan de Cock van Delwijnen,*** om naar Beest te reizen en daar betaling te vorderen van zijn rentmeester Thonis Lambrechtsz.. 9 sept. 1631 blijkt *Isabella* universeel erfgename te zijn van haar broer Johan, overleden in dienst van de Westindische Compagnie; 22 maart 1638 machtigt hij zijn vrouw om goederen 'te verkopen, haar aanbestorven van haar neef Jonker *Dirck van Eck* en geeft tevens procuratie aan Jonker ***Johan de Cock*** van-Del*wijnen* tot Wadenoyen (die op 27 aug. 1631 haar neef genoemd wordt); 2 juli 1646 geeft ***Paulus*** volmacht aan Pieter Dircxe Reeck om de landen van wijlen zijn vrouw voor zijn kinderen op te dragen en te bevestigen [241].

14 juni 1652 machtigt Jonker ***Paulus*** zijn zoon Jonker ***Theodoor van der Laen,*** heer van Ingesteyn, om uit zijn naam en van wege de andere erfgenamen van ***Machteld Schroots,*** vrouwe van Werm, opdracht' te doen van 4½ morgen land te Zoeterwoude. Op 18 okt. 1657 verklaart ***Maria de Huter,*** dat zij en haar broer ***Peter de Huter,*** heer van Outheusden, hun ouders erfenis in 1655 hebben gedeeld [241], [242].

In het kohier van de 200ste penning van 1659 [243] wordt het vermogen van Jonker ***Paulus van der Laen*** te Oostvoorne geschat op £ 45.000 [241].

Uit het teerste huwelijk:

1. Jonker *Dirck (Theodoor) van der Laen,* heer van Ingensteyn, geb. in 1616/'17, † tussen 23 juni 1662 en 5 maart 1665, tr. Leiden (schep.) 14 nov. 1648 *Dieuwer van der Laen, vrij-* en ambachtsvrouwe van Uitterbuurt (1647), begr. Wassenaar 26 april 1674, dr. van Jonker *Gerrit van der Laen* (VIk tak B) en *Barbara van Haemstede* en weduwe van Jonker *Adolf van der Laen, vrij-* en ambachtsheer van Uitterbuurt (1642) (VIIe tak B).

   Diderick wordt 23 juni 1662 beleend met de zes lenen van zijn vader [244]; hij erft van zijn moeder 1/3 van de Stapelakker te Beest, maar wordt daar niet mee beleend.

   Bij zijn ondertrouw in 1648 woont ***Dirck*** te Oostvoorne.

2. *Arent van der Laen* [155], † 4 april 1641.
3. *Paulus van der Laen,* † 5 april 1641.
4. *Maria Teresa van der Laen,* † tussen 5 juli 1682 en 22 okt. 1683.

   Azevedo noemt haar religieuse.

   5 maart en 1 april 1665 wordt zij beleend met de lenen van haar broeder [245].

   Zij testeerde 31 dec. 1676 voor notaris Vincent Castelein te Haarlem, waarbij zij onder meer bepaalde, dat haar neef *Johan Baptista* ***van der Laen,*** heer van Lassus (VIIp tak D) haar huis in Oostvoorne zou krijgen en waarbij zij verder als erfgenaam benoemde haar nicht ***Maria van*** *Braeckel* of, bij haar vooroverlijden, *Cornelia* van ***Amstel.*** *Philip van Spangen* en ***Cornelis.*** *Carel* en François *van* Spangen ieder voor 1/5 deel; een nadere dispositie volgde oo 5 iuli 1682. 22 okt. 1683 wordt Jonker *Pieter* ***van*** *de Werve* beleend met haar lenen [246].

   Een procedure tussen haar erfgenamen, ***Johan van de Werve*** van Emmeloort, ***Catharina*** van ***de Werve, Willem Alexander*** *t'Seraerts* te Cassel in Brabant nomine uxoris en ***Pieter*** François van ***de Werve als*** erfgenamen van vaders zijde, tegen ***Phillips van Spangen,*** heer van Spangen, Nieucoop, Banderies, Noorden en Achtienhoven, die zich als executeur-testamentair beschouwde, ***Charles*** François en ***Cornelis Justus van Spangen, Johan*** *Baptista* van der *Laen,* heer van Lassus, en ***Cornelia van Amstel*** van Doornenburch eindigde met een sententie van het Hof van Holland van 29 nov. 1686 [247].

5. *Johan van der Laen,* † tussen 19 okt. 1648 en 5 maart 1665.

   Wij vonden alleen melding van hem gemaakt als ondertrouw-getuige van zijn broeder ***Dirck.***

6. *Jacob van a'er Laen.*

234) A.R.A., Memorialen Hof van Holland, fol. 265.
235) A.R.A., Arch. Holl. Leenk., inv.nr. 140 (Ho. Ov. D), fol. 112 vo. *en* 113 vo.
236) Id., inv.nr. 141 (Treves A), Noord-Holland, fol. 24 vo.
237) Id., inv.nr. 142 (Treves B), Arkel, fol. 28 vo.; procuratie verleden voor schepenen van Brielle d.d. 6 sept. 1617.
238) Vergadering classis Voorne te Brielle, vermeld als in noot 232.
239) Rekening Voorne 1631, fol. 423 vo.
240) Repertorium Leenakten Kwartier Nijmegen, 728; Ned. Heraut 1889, pag. 27; Heraldiek& Bibliotheek 1883, pag. 162.
241) Vermeld door H. de Jager, De Brielsche Vroedschap in de jaren 1618—1794.
242) De Ned. Leeuw, jrg. 1884, kol. 65.
243) Pag. 1 vo.

Tak D.

IVo. Jonker *Nicolaes van der Laen,* vrijheer van Schrieck en Grootloo (1562), heer van Hagelstein, geb. Haarlem in 1497, raad van de Keizer, thesaurier en maitre de chambre van Eleonora van Oostenrijk, koningin-weduwe van Frankrijk en van Maria van Oostenrijk, koningin-weduwe van Hongarije, ontvanger-generaal van stad en land van Mechelen, begr. Mechelen (St. Jansk.) 28 mei 1565, tr. 31 aug. 1532 *Agafha de Huyter,* begr. Mechelen (St. Jansk.) 12 mei 1547, dr. van Mr. *Jan de Huyter,* ridder van Jeruzalem (1512), pachter van het hopgeld te Delft 1498—1503, '06—'07, '09—'11, baljuw, dijkgraaf en landgriffier van Delfland 1500—'07, '10—'18, schout van Delft 1504—'41, hoogheemraad 1510, baljuw, (dijkgraaf 1510, '13, '15 en schout 1510 van Strijen, schout en baljuw van Vlaardingen 1515, en *Petronella van Diepenhorst Cornelisdr.*

Het echtpaar woonde in 1544 op de Korte Hairgracht te Mechelen [248], welke huis 24 maart 1580 verkocht

244) A.R.A., Arch. Holl. Leenk., inv.nr. 154 (Ho. Ov. P), Arkel, fol. 12.
245) Id., inv.nr. 155 (Ho. Ov. Q), Voorne, fol. 1; Repertorium Leenakten Kwartier Nijmegen, pag. 675.
246) A.R.A., Arch. Holl. Leenk., inv.nr. 160 (Comoeta), Arkel-Putten, fol. 50.
247) A.R.A., Civiele sententies Hof van Holland, nr. 134.
248) S(tads) A(rchief) Mechelen, Dboeck van den Imposte, fol. 160 vo.

werd aan het klooster van Muysen; het is ook paleis van de hertog van Saksen geweest [249].

3 maart 1532 werd Nicolaes beleend met 36 morgen te Alphen, het Breedeweer; hij verkrijgt octrooi om dit land in erfpacht uit te geven [250]. 15 april 1562 [251] verwerft hij uit de domeinen de hoge, middelbare en lage heerlijkheid Schrieck en Grootloo.

Nicolaes testeerde 5 januari 1565 [252]; hij verdeelde zijn goederen onder zijn zes kinderen; de zoon Nicolaes krijgt toegewezen: huis en erf op de Cortte Hargracht te Mechelen, het huis de Clerckspoorte of Hageldam en andere goederen; Jan de heerlijkheid St. Jans in den Srecke en Grootloo, *f* 34,— rente op de goederen van des erflaters neef Nicolaes van der ***Laen Gerritsx.,*** nu burgemeester van Haarlem; aan de natuurlijke dochter ***Marie van der Laen,*** gehuwd met ***Henrick Verstrepe,*** legateert hij *f* 300,—, waarin begrepen de *f* 150,—, „die ick hebbe van haer moeder Anna *Martijns*"; van de wettige dochters krijgt Marie, gehuwd met Jonker ***Adriaen Dassa:*** 29½ morgen bij Leiden in de ambachten Voorschoten en Zoeterwoude, *f* 34,— erfpacht uit het leen van 36 morgen te Alphen, *f* 90,—, 12 hoenders en 2 zakken haver 's jaars uit een woning en 27 morgen in het ambacht Stompwijk, *f* 50,— en 6 kapoenen 's jaars op een woning en 18 morgen in de Weypoorte in Zoeterwoude, *f* 27,— en 6 kapoenen op 9 morgen lands, *f* 27,— en *4* hoenderen op een woning-met 9 morgen en 2 hont en *f* 22,— en 4 hoenderen op 9 morgen land in Stompwijk; aan *Petronelle,* weduwe van Mr. Jan *Wijts*: een woning en 21 morgen in de Weypoorte in Zoeterwoude, 18 morgen in Oud-Strijen, 1/3 van 16 morgen, de helft van 15 morgen, 4 hont en 33 gaarden in Maasland, 5 morgen in Kethel, 4 morgen in Liere, 2 morgen en 3 hont poortland gemeen met Jonker Henrick die Voocht van Rijnevelt bij Delft, 1 morgen in Berdijk, *f* 56,— en 3 kapoenen erfpacht op een woning met 25 morgen en 4 hont land in Korteraar, f 55,— en 6 kapoenen op een woning met 34 morgen in Zevenhuisen, *f* 55,— en 6 kapoenen op een woning met 19 morgen en 3 hont land te Zoeterwoude, *f* 30,— en 6 kapoenen op een woning met 18 morgen land op de Root in Zevenhuisen, 5 morgen in Berckerbosch, *f* 10,— op 3 morgen in Zoeterwoude, f 7.10.- en *2* kapoenen op 2 morgen en 2 hont in Stompwijk, de erfpacht van een huisrente te Liere, *f* 50,— 's jaars op Jan Heynen te Zegwaard; aan ***Anne,*** gehuwd met Jonker *Lanceloot van Gottignies* goederen in de Zuidelijke Nederlanden; aan *Johanne:* 14 morgen te Watering&, 12 morgen en 5 hont in Hodenpijl, de hofstede Oostbuytendijck van 10 morgen in Maasland, 10 morgen in Wateringen, 3 morgen in 't Abdissenrecht, 4 morgen en 3 hont poortland bij Delft, 13 morgen in Schieveen, 5 morgen, 1 hont en 25 gaarden in Oudeschie, 3 morgen poortland bij Delft, 4 morgen in Oudeschie, 14 hont in Wateringen, 5 wilhelmusschilden op 3 morgen en 3 hont in Maasland. 5 wilhelmusschilden op 5 morgen in een woning van 14 morgen te Maasland, £ 7.9.4 op Hubrecht Aemss te Rijswijk, de helft van £ 10.14.4 op 17 morgen te Wateringen; een huisrente van £ 8.14.- Op een huis en brouwerij in Zuyt binnen Delft, een huisrente van £ 3 op 3 huizen en een brouwerij in 't Zuyt binnen Delft geheten den Zeeman, 21 s. "op de grafelijkheid der stede Delft; enz.: Nicolaes van der *Laen Gerritsz.* te Haarlem en *Jan* de *Huyter* worden tot mombers benoemd over de eventueel nog minderjarige erfgenamen; executeurs worden Nicolaes van ***der Laen Gerritsz.,*** raad van de Koninklijke Majesteit in Holland en Jan van Brancroy.

Van *Nicolaes* van. ***der Laen*** is een rekenpenning bewaard, voorstellend aan de voorzijde: het gekroonde wapen van koningin Eleonora van Frankrijk (rechts Frankrijk, links Oostenrijk) met randschrift: POUR SERVIR A(U) BUREAU D(E) L(A) **R(E)YNE**; aan de keerzijde: een gevierendeeld wapen (1 een keper, vergezeld van 3 wijnvaten ***(Van der Laen)***, 11 een stappend paard ***(Van Assendelft)***, 111 een dwarsbalk, vergezeld van 3 lelies ***(Van Hillegom)***, IV gedwarsbalkt van 6 stukken, de 1ste, 3de en 5de beladen met resp. 4, 3 en 2 schuinkruisies *(Persijn)*) met randschrift: N(ICOLAS) VAN DER LAEN, E(CUIER), TR(ESORIER) G(ENERAL) DES F(INANCES) DE LA R(E)YNE)[253]. *Nico*-Zaes kan met dit wapen geen persoonlijk wapen bedoeld hebben; wel zou hij zijn vier kwartieren hebben kunnen willen weergeven of nog liever de wapens van de vier meest illustere families, waarvan hij meende af te stammen, want bij ons — en dit zal toch zeker ook bij hem het geval geweest zijn — bestaat geen twijfel, dat zijn moeder *Marietje* van ***Poel*** was. In ieder geval is dit de oudste vermelding van de ***Van Assendelft***-mystificatie, waarop de latere vermeldingen van *Assendelft* en ***Hillegom*** als kwartieren zullen zijn terug te voeren.

Uit dit huwelijk:

1. *Maria van der Laen,* geb. Delft in 1532/'35, † 7 of 17 januari 1617 of 1619, begr. te Brussel (Dominicanerk.), tr. Mechelen (St. Jansk.) 20 dec. 155 1 Jonker ***Adriaen*** *Dassa,* geb. Antwerpen in 1528/'29, † 7 maart 1595, begr. te Brussel (Dominicanerk.), zn. van Jonker *Ferdinand Dassa* en *Barbara Rockox.*

   22 juni 1566 wordt Maria beleend met de 36 morgen in Alphen, welke zij op 19 mei 1614 overdraagt aan haar kleinzoon ***Paulus van der Laen*** (VIIn tak C) 254).

   Adriaen procedeerde in 1584 over een erfpacht van zijn vrouw [255].

   Het echtpaar woonde in sept. 1581 met drie dochters in Leiden.

2. *Pefronella van der Laen,* † in 1602, bagr. 's-Gravenhage (Gr. k.), tr. 1° Mechelen (St. Jansk.) 26 mei 1560 Mr. *Jan Wijts,* J.U.D., geb. Brugge, student te Leuven 23 jan. 1543, † vóór 5 januari 1565, zn. van *Jan Wijts,* watergraaf van Vlaanderen (1535), en *Jeanne de la Saulx;* tr. 2° in 1566 *Gerrit Randerode van der Aa* [256], ridder, heer van Rozendael en Steenwinkel, geb. Mechelen, verbonden edele (1566), † 's-Gravenhage 16 okt. 1600, begr. aldaar (Gr. k.), zn. van Jonker *Jan Randerode van der Aa* en *Catharina de Borgneval,* vrouwe van Opoluwe, St. Pieters Woluwe, enz.

   Het echtpaar woonde in sept. 1581 met drie kinderen in Leiden.

3. *Anna van der Laen,* geb. te Mechelen, † ***21*** juni 1617, begr. Brussel (Grote Karmelieterk.), tr. Mechelen (St. Jansk.) 16 aug. 1563 Jonker *Lancelot de Gottignies,* heer van La Haye, Gottignies, Borgestein, enz., geb. te Mechelen, student te Leuven in april 1551 en in maart 1553, schepen 1569, '70, '74, '75, '88, '91, '92, '96, 1600, '04, '11, burgemeester 1576—'78, '87, thesaurier 1585, '86, '89, '90, 1601, '02, '07, ***'09*** en hoofddeken 1605 van Mechelen, † 12 mei 1620, begr. te Brussel (Grote Karmelieterk.), zn. van *Gillis de Gottignies,* ridder, heer van La Haye, Rogeri, Queni, burgemeester 1533, '37, '41, '46, '51, '52, '55, '56, '60, '61, '64, schepen 1535, '36, '39, '40, '44, '45, '64 en thesaurier 1562 van Mechelen, en *Petronella van*

249) (A. van den Eynde,) Provincie, stad en district van Mechelen (Brussel, 1770), deel 11, pag. 180.

250) A.R.A., Arch. Holl. Leenk., inv.nr. 125 (Car. imp.), Noord-Holland, fol. 55 en inv.nr. 129 (Pax utilis), id. fol. 41 vo.

251) Investituur 19 dec. 1562; Leenreg. Mechelen deel 11, fol. 104 vo., vermeld in De Navorscher jrg. 1889, pag. 70.

252) 1564 stil. brab.; R.A. Friesland, Arch. Liauckama — van Grotenhuis, inv.nr. 73 en uittreksel in A.R.A., Arch. Holl. Leenk., inv.nr. 131 (Witte bonte reg.), Noord-Holland, fol. 1.

253) Cf. F. Feuardent, Jetons et Méreaux depuis Louis IX jusqu'à la fin du Consulat de Bonaparte (Paris, 1915), tom. 111. nr. 11564.

254) A.R.A., Arch. Holl. Leenk., inv.nr. 131 (Witte bonte reg.), Noord-Holland, fol. 1; inv.nr. 141 (Treves A), Noord-Holland, fol. 24 vo.

255) A.R.A., Civiele sententies Hof van Holland 1584 nr. 342, d.d. 5 dec. 1584.

256) Bijgenaamd de schone.

Thienwinckel, vrouwe van Sint-Geertruy-Machelen (bij Vilvoorde).

Hun huwelijkse voorwaarden dateren van 2'7 juli 1563. Zij woonden in september 1581 sedert 14 maanden in de Breestraat te Leiden met 5 kinderen.

4. *Nicolaes*, volgt Vo.
5. *Jan*, volgt Vt.
6. *Johanna van der Laen* [257]), tr. Mechelen (St. Jansk.) 5 juni 1569 Jonker *Jan van Themseke* [257]), schout van Brugge 1572, † vóór sept. 1581, zn. van *Joris van Themseke Jansz.*, ridder, raad 1539, '42, '47, schepen 1541, '43. commies 1548, '53, '56 en schout 1556 van Brugge, en *Jacqueline van Coudenhooe Jansdr.*

Zij woonde als weduwe in september 1581 sedert 1½ jaar met 3 dochters op de Breestraat in Leiden.
Zij had een lijfrente op de stad Leiden [258]).

Natuurlijke dochter bij *Anna Martijns:*

7. *Maria van der Laen*, tr. Meohelen (St. Jansk.) 22 jan. 1549 *Henrick Versfrepen.*

Vo. *Nicolaes van der Laen* [259]), ridder (6 dec. 1599), heer van Hagelstein, geb. Mechelen in 1544, student te Leuven 20 sept. 1561, litt. student te Leiden 16 febr. 1581, schepen 1578, '79, 1607, '08, burgemeester 1584, '85, '86, '91—'93, '96—'99, 1602, '04, '1 l-'13, '17 en thesaurier 1594, '95, 1600, '01, '14, '15, '20, '21 van Mechelen, hoofdman Kruis- of Voetbooggilde 1595 aldaar, gouverneur en oppertoeziener van de wacht en der versterkingen van Mechelen 1597 [253]), † 17 mei, begr. Mechelen (St. Jansk.) 21 mei 1629, tr. omstreeks 1579/'80 *Margrief Peefers van Cafs*, vrouwe van Lassus en Onnezies (161 1), † Mechelen 6 mei, begr. aldaar (St. Jansk.) 10 mei 1630, dr. van Jonker *Jeroen Peefers van Cats*, schepen 1554, '56, '58, '62 en burgemeester 1561, '68, '70, '71 van Mechelen, en *Margarefha Favrel*, vrouwe van Lassus en Onnezies (1555).

In 1571 nam *Nicolaes* deel aan de slag bij Lepanto, waar hij werd gewond. 8 februari 1579 vaardigde de stad Mechelen hem met drie anderen af naar aartshertog Mathias om verlichting te krijgen van de twee vendelen soldaten van de kapiteins Le Noir en Cressonière; 15 september van dat jaar werd hij afgevaardigd naar Blaesvelt naar het leger van de kolonel Philippe de Recourt, baron de Licques, „om te assisteeren de cooplieden die onderwegen Aelst afgeworpen waren". 9 april 1580 onderscheidde hij zich bij de plundering van Mechelen gedurende de Engelse furie [260]). In september 1581 woonde hij met zijn vrouw te Leiden in de Breestraat. 24 oktober 1595 leidde hij als hoofdman van het Kruis- of Voetbooggilde het ontzet van Lier, waarvoor hij een zilveren schaal van de stad kreeg *en* ter gelegenheid waarvan de leden van het gilde. waaronder Nicolaes, werden uitgeschilderd; dit schilderij hing in 1770 nog in de grote, vierkante zaal van de Schiethof te Mechelen [261]). Ook kwam zijn portret voor op een schilderij van de wethouders van Mechelen [262]). Bij de blijde inkomst van aartshertog Albertus op 6 dec. 1599 werd *Nicolaes* door deze tot ridder geslagen [260]).

257) Vide: J. Gaillard, Bruges et le Franc ou leur magistrature et leur noblesse, supplement (Bruges, 1864), pag. 30-31.
258) G.A. Leiden, Burgemeestersdagboek A, fol. 65, vermeld in De Ned. Leeuw, jrg. 1948, kol. 161.
259) Zijn zegel is afgebeeld in Annales du Cercle archéologique de Mons, deel XXXV (1906), pag. 218.
260) De Navorscher, jrg. 1889, pag. 70.
261) (A. van den Eynde,) Provincie, stad en district van Mechelen (Brussel, 1770), deel 11, pag. 359 en G. J. J. van Melckebeke, Geschiedkundige aanteekeningen rakende de Kruis- of Voetbooggilde te Mechelen.
262) Als noot 249, pag. 319.

Hun grafsteen in de St. Janskerk te Mechelen had tot opschrift: „Icy gist Messire NICOLAS VAN DER LAEN, Chevalier, Seig(neu)r de Lassus, Onesies, Hagelsteyn &c., qui trespassa le XVIIe Mai XVIc XXIX et Dame MARGUERITE PEETERS VAN CATZ, sa compaigne, qui deceda le VIe Mai XVIcXXX. Priez Dieu pour leurs ames", waarbij hun wapens waren afgebeeld [263]).

Uit dit huwelijk:

1. *Nicolaes*, volgt VIo.
2. *Margrief van der Laen*, geb. omstreeks 1583, begr. Mechelen (St. Jansk.) 29 okt. 1599.
3. *Pefronella van der Laen*, geb. 'omstreeks 1585, † waarschijnlijk jong.
4. *Lucia van der Laen* [264]), ged. Mechelen (St. Jaask.) 23 aug. 1587, † Meohelen 14 maart, begr. aldaar (St. Romboutsk.) 16 maart 1644, tr. Meubelen (St. Jansk.) 27 juni 1623 *Philippe Snoy* [264]) ridder (2 maart 1633), heer van Oppuurs, Poederlé, Befferen en in Gierle, geb. Utrecht 6 okt. 1570, page van prins Maurits, page, later kamerheer van de hertog van Savoye, kamerheer van de prinses van Mansfeld in Duitsland, Italië en Spanje, schepen 1604, '05, '35, '36, burgemeester 1606, '07, '12-'14, '18, '21, '22, '24, '27, '32, '33 en thesaurier 1,608, '09, '16, '19, '20, '25, '29, '30 van Mechelen, provisor en momber van het godshuis van Oliveten 1628 aldaar, † Mechelen 9 juni [265]), begr. aldaar (St. Romboutsk,) 10 juni 1637, zn. van *Joos Snoy*, ridder, heer van Oppuurs, schepen van Mechelen 1582, en *Walburga van der Aa*, vrouwe van Befferen, en weduwnaar van 1° *Eleonore de Brimeu*, vrouwe van Puuderlé en Gierle, en 2° *Maria van der Dilft Eduardsdr.*

Een grafsteen in de St. Pieter en St. Pauluskerk te Mechelen had tot opschrift: „Heer PHILIPS SNOY, Ridder, Heere van Oppuers, Poederle. Befferen ende in Gierle &c., leet begraven in de Metropolitaine Kercke va(n) St. Rombout in de Capelle van St. Salvator. sterft den 9 Junii 1637; hier leet begraven de Edele Vrouwe ELEONORA VAN BRIMEU, syne wettige eerste huysvrauwe. dochter Jonckheere JAN VAN BRIMEU. Heere va(n) Poederle en(de) in Gierle, en(de) van Vrouwe CLARA VA(N) THUYL DE SEROSKERCKEN. die sterft anno 1616 den 8 Januarius; bidt voor de zielen", waarbij hun wapens en als kwartierwapens:

Snoy	*De Brimeu*
Derthuyse	*Van den Werve*
Van der Aa	*Seroskerke*
De Barres	*Micault* [266]).

Een andere grafsteen in de St. Janskerk te Mechelen had tot opschrift: „Heer PHILIPS SNOY, Ridder, Heere van Oppuers, Poederle, Befferen ende in Gierle, ende leet begraeven in de Metropolitaine Kercke van St. Rombout in de Capelle' van St. Salvator, sterft den 9 Junii 1637: hier leet begraeven de Edele Vrouwe MARIA VAN DER DILFT, syne wettighe 2e huysvrouwe, dochter van Heer EDOUARD VAN DER DILFT, Ridder, Heere van Doorne, Leverghem, ende van Vrouwe JO-

263) Graf- en Gedenkschriften van de provincie Antwerpen, deel VIII, pag. 445 en als noot 249, deel 1, pag. 332.
264) Vide: F. V. Goethals, Miroir des notabilités nobiliaires de Belgique, des Pays-Bas et du Nord de la France (Bruxelles, 1857—'62), deel 1, pag. 885 en Ch. Poplimont, La Belgique héraldique, Recueil historique, chronologique et biographique complet de toutes les maisons nobles reconnues de la Belgique (Brussel-Parijs, 1863—'67), deel X, pag. 110.
265) Als noot 249, deel 1, pag. 281.
266) Graf- en Gedenkschriften van de provincie Antwerpen, deel VIII, pag. 346.

SINE DE CORDES, syne derde huysvrauwe, sterft den 17 **May an(n)o** 1618; bidt voor de zielen", waarbij hun wapens en ais **kwartierwapens:**

Snoy	***Van der Dilft***
Derthuyse	*Bernuy*
Van der Aa	***De Cordes***
De Barres	*Preunen* [267]).

In de St. Salvatorkapel van de St. Romboutskerk bevond zich zijn wapenkabinet met 4 kwartierwapens [268]).

5. *Anna van der Laen,* ged. Mechelen (St. Jansk.) 21 dec. 1589, † 8 januari 1647, tr. Mechelen (St. Jansk.) 16 okt. 1632 *Willem Carel van Ranst,* begr. Mechelen (St. Jansk.) 15 dec. 1640, zn. van *Carel van Ranst* en *Elisabeth van Halmale.*
6. *Cornelia van der Laen,* ged. Mechelen (St. Jansk.) 3 dec. 1591, † Mechelen 14 april, begr. aldaar (St. Jansk.) 15 april 1672.
7. *Agatha van der Laen,* ged. Mechelen (St. Jansk.) 23 nov. 1593, begr. aldaar (St. Jansk.) 9 maart 1682.
8. *Hieronimus van der Laen,* gad. Mechelen (St. Jansk.) 25 febr. 1596, † waarschijnlijk jong.
9. *Jan Baptist,* volgt VIp.

VIo. Janker *Nicolaes van der Laen,* heer van Hagelstein en Onnezies, geb. omstreeks 1581, schepen 1619, '27, '28, '39, '40, burgemeester 1626, '29, '30, '35, '41, '42 en thesaurier 1632, '36, '37 van Mechelen, begr. aldaar (St. Pietersk.) 12 mei 1642, tr. Brussel (Kapellek.) 26 nov. 1634 *Eléonore de Gottignies,* vrouwe van Neerijssche en Sint-Geertruy-Machelen (1629), † 26 aug. 1666, begr. te Mechelen (St. Pietersk.), dr. van *Antoine de Gottignies,* ridder, heer van Neerijssche en Sint-Geertruy-Machelen, schepen 1598, '99, 1602—'04, '06, surintendant der rivage 1605, '09 en thesaurier 1607, '08 van Brussel, lid van de Raad van Brabant 1610, en *Anna van Winghene.*

Uit dit huwelijk:

1. *Nicolaas Antoon,* volgt VIIo.
2. *Anna Margareta (Maria) van der Laen,* geb. Mechelen 2.8 mei, ged. aldaar (St. Pietersk.) 29 mei 1637, geestelijke dochter, † Mechelen 16 maart, begr. aldaar (St. Pietersk.) 17 maart 1697.
3. *Jan Baptist van der Laen,* geb. Mechelen 30 mei, ged. aldaar (S.t. Pietersk.) 30 mei 1638, begr. Mechelen (St. Pietersk.) 19 sept. 1639.
4. *Alexander van der Laen,* geb. Mechelen 26 juni, gad. aldaar (St. Pietersk.) 27 juni 1639, kapitein in Spaanse dienst.
5. *Hendrik (Ignace)* [269]) *van der Laen,* geb. Mechelen 3 sept., ged. aldaar (St. Pietersk.) 9 sept. 1640, student te Leuven 14 januari 1658, kanunnik te Kamerijk, gegradueerd edelkanunnik, penitencier en plebaan van de Metropolitane kerk van St. Rombout te Mechelen, begr. aldaar (St. Jansk.) 22 sept. 1693.
6. *Jan Baptist Franciscus van der Laen,* ged. Mechelen (St. Pietersk.) 6 okt. 1642.

VIIo. Jonker *Nicolaas Antoon van der Laen,* heer van Hagelstein, Onnezies (in 1672 verkocht) en Neerijssche, geb. Mechelen 22 okt., ged. aldaar (St. Pietersk.) 23 okt. 1635,

267) **Id.,** pag. **435.**
268) **Id.,** pag. **41.**
269) In zijn doopakte Hendrik, in zijn begraafakte Hendrik Ignace.

student te Leuven 24 febr. 1651, schepen 1664—'68, '92—'95, burgemeester 1670—'72, '76—'79, '83, '85, '89 en thesaurier 1681, '82 van Mechelen, overhoofdman hand- of voetbooggilde 1671, † in 1695, tr. Mechelen (St. Pietersk.) 24 sept. 1672 *Johanna Maria Boccabella,* dr. van *Jules Boccabella,* heer van Kermansteyn, stadhouder van de lenen van Mechelen, secretaris en griffier van de gedeelde kamer van de Grote Raad van Mechelen 1658, en *Marie-Marguerite de la Tour,* vrouwe van Moriencourt, Steenwerve en Op-Hombeke.

Uit dit huwelijk:

1. *Nicolaas Alexander Jozef,* volgt VIIIo.
2. *Anna Clara van der Laen,* geb. Mechelen 31 jan., ged. aldaar (St. Katelijnek.) 31 jan. 1678, † Mechelen 5 april, bagr. aldaar (St. Jansk.) 8 april 1761.

Haar kwartieren waren:

Van der Laen	*Boccabella*
De Huyter	*Colonna*
Peeters de Cats	*Olimaert*
Favrel	***Boote***
De Gottignies	***De*** la *Tour d'Ophombeke*
De Tenremonde	***De Gros de Nieulande***
Van Winghe	*Kerreman*
Wouters de Vinderhoute	***Van der Hert.***

VIIIo. Jonker *Nicolaas Alexander Jozef van der Laen,* heer van Hagelstein en Neerijssche, geb. Mechelen 10 aug., ged. aldaar (St. Katelijnek.) 10 aug. 1675, schepen 1698-1705, '07—'10 en burgemeester 1706 van Mechelen, tr. Antwerpen? *Anna Maria van Bolstein (de Boulestay),* geb. te Antwerpen?, † Mechelen 18 juni, begr. aldaar (klooster van Muysen) 14 okt. 1701 [270]).

Uit dit huwelijk:

1. *Anna Teresia Carolina van der Laen,* geb. Mechelen, ged. aldaar (St. Jansk.) 22 febr. 1697, religieuse bij de Premonstratenser orde in de proosdij van Leliendael te Mechelen (novice in 1717), † aldaar.
2. *Nicolaas Joseph van der Laen,* geb. Antwerpen 2 febr. 1698, ged. Meuhelen (St. Pietersk.) 30 mei 1706, militair in Franse dienst.
3. *Franciscus Carolus van der Laen,* geb. Mechelen, ged. aldaar (St. Pietersk.) 3 juni 1699, schepen 1735—'43, '46—'49, '53—'56, '69-'77, burgemeester 1743—'45, '49—'52, politiemeester 1745, '46, '68 en thesaurier 1757—'68 wan Mechelen, provisor van het godshuis van St. Peter en Pauwel, † Mechelen 12 dec., begr. aldaar (St. Romboutsk.) 15 dec. 1778.

VIp. *Jan Baptist van der Laen,* ridder (Madrid 15 januari 1633), heer van Lassus, geb. Mechelen, ged. aldaar (St. Jansk.) 17 febr. 1599, kapitein der infanterie in Spaanse dienst tijdens de belegering van Maastricht 1632, sergeant-majoor van een regiment Waalse infanterie 25 okt. 1632, kolonel der infanterie 6 januari 1647, † te Mechelen, begr. aldaar (St. Jansk.) 25 okt. 1685, tr. (huwelijkse voorwaarden Brugge 13 april 1639) *Barbara Philippotte* des H.R. Rijksbarones *de Camargo,* geb. Brugge, ged. aldaar (St. Donaatsk.) 22 januari 1621, † Mechelen 10 maart, begr. aldaar (St. Jansk.) 12 maart 1664, dr. van *Jean-Baptisfe* des H.R. Rijksbaron (Regensburg 30 aug. 1630) *de Camargo,* kapitein van een compagnie kurassiers in Spaanse dienst, gouverneur en surintendant van Dam-

270) Als noot 249, deel II, pag. 181.

me, ridder in de Militaire Orde van St. Jacob, en *Anne-Alexandrine Boddens*, vrouwe van Helfeldt, en weduwe van Janker *Jacques de Vicq*, heer van Warnave (Nieuwkerke), kapitein van een vrije compagnie infanterie in Spaanse dienst.

Uit dit huwelijk:

1. *Anne-Marguerife van der Laen*, ged. Brugge (St. Jacobsk.) 29 aug. 1640, religieuse in de orde der Ursulinen te Rome, † aldaar.
2. *Barbe-Thérèse van der Laen*, geb. te Brugge, ged. aldaar (St. Jacobsk.) 29 sept. 1641, † Mechelen 28 nov., begr. aldaar (St. Jansk.) 30 nov. 1702, tr. 1° Mechelen (St. Jansk.) 30 mei 1690 Jonker *Joannes Vecquemans*, beer van St. Martens-Bodegem, lic. in de rechten, ged. Antwerpen (O.L.Vr.k.) 30 april 1634, advocaat, schepen 1665—'71, '73 en burgemeester 1672 van Antwerpen, raad in de Souvereine Raad van Brabant 1673, † Brussel 23 nov. 11692, begr. aldaar (St. Jacobsk.), zn. van Jonker *Jan Vecquemans*, heer van St. Martens-Bodegem, raad in de Souvereine Raad van Brabant, en *Marie Moens* en weduwnaar van *Marie-Anne de Pottere;* tr. 2° Brussel (St. Goedelek.) 24 maart 1696 *Philippe-François* baron (Madrid 25 okt. 1693) *de Colins*, heer van Wavre à Lens (Henegouwen) en Wayenisse (Rijmenam, prov. Antwerpen), geb. Mechelen 18 sept., ged. aldaar (St. Romboutsk.) 19 sept. 1634, student te Leuven 21 jan. 1653, raad in de Raad van Artois 1658, raad in de Provinciale Raad van Namen 1663, raad in de Grote Raad van Mechelen 1677, advocaat-fiscaal daarbij 1690, † Mechelen 10 okt., begr. aldaar (Minderbr.k.) 12 okt. 1696, zn. van Jonker *Antoine Colins*, heer van Wavre, J.U.D., raad in de Souvereine Raad van Henegouwen 1639, raad in de Grote Raad van Mechelen 1650, president van de Raad van Artois 1654, gedeputeerd commissaris van Z.K.M. voor de tenuitvoerlegging van de Vrede der Pyrenaeën en de vaststelling der grenzen tussen Spanje en Frankrijk 1660—'6 1, raad in de Geheime Raad 1663, en *Catherine de Vroey* en weduwnaar van *Jeanne-Catherine d'Alcantara*.

   30 sept. 1690 werd goedkeuring verleend aan de huwelijkse voorwaarden van Jean ***Vequemans,*** seigneur de Bodeghem, conseiller de S.M. en ***Barbe-Thérèse van der Laen*** [271]).

   10 okt. 1695 testeerde ***Philippe-François*** baron de ***Colins*** met zijn eerste echtgenote te Mechelen; ***Barbe-Thérèse*** testeerde aldaar op 2 nov. 1702.
3. *Jan Baptist Hyacinthus*, volgt VIIp.
4. *Cornelia Alexandrina van der Laen*, geb. Mechelen 15 jan., gsd. aldaar (St. Jansk.) 16 jan. 1644, † Mechelen 12 okt., begr. aldaar (St. Jansk.) 14 okt. 1653.
5. *Maria Theodora van der Laen*, geb., Mechelen 20 nov., glad. aldaar (St. Jansk.) 21 nov. 1646, religieuse in de orde der Augustijnen in klooster Blydenbergh te Mechelen (geprofest 11 juli 1673), † aldaar 4 april 1679.
6. *Agatha Henrietta van der Laen*, vrouwe van Bresende [272]), geb. Mechelen 5 maart, ged. aldaar (St. Jansk.) 6 maart 1648, † Mechelen 16 maart, begr. aldaar (St. Jansk.) 19 maart 1721.

271) Notarieel register nr. 40 N, vermeld in de Collectie Lefèvre-Obreen bij het Kon. Ned. Gen. voor Geslacht- en Wapenkunde.

272) Dat zij schonk aan haar neef ***Philippe-Louis-Théodore*** van ***der Laen*** (VIIIq).

7. *Philippina Adriana van der Laen*, geb. Mechelen 19 april, ged. aldaar (Ct. Jansk.) 20 april 1649, † Mechelen, begr. aldaar (St. Jansk.) 1 okt. 11675.
8. *Johannes Ludovicus van der Laen*, geb. Mechelen 9 april, ged. aldaar (St. Jansk.) 10 april 1,650, † Mechelen, begr. aldaar (St. Jansk.) 29 juli 1655.
9. *Ghislain Nicolaas*, volgt VIIq.
10. *Elisabeth (Isabelle) Joanna van der Laen*, geb. Mechelen 11 juni, ged. aldaar (St. Jansk.) 12 juni 1652, † Mechelen 28 januaai, begr. aldaar (Minderbr.k.) 29 januari 1697.

    Een grafsteen in de Minderbroederkerk te Mechelen, voor de grote kerkdeur. had tot opschrift: „Icy gist Noble Dem(oisel) le ISABELLE JOANNE VAN DER LAEN, Fille de M(es)sire JAN BAP(TIS)TE VAN DER LAEN, Seig(neu)r de Lassus, en son vivant Colonel d'un Regim(en)t d'Infanterie, & de Dame BARBE PHILIPPE DE CAMARGO, sa Compagne, trepassa te 28 Janv(ie)r 1697, qui par humilité a voulu être en terre sous le zeul de la porte; R(equiescat) I(n) P(ace)" [273]).
11. *Paulina Francisca van der Laen*, geb. Mechelen 26 jan., ged. aldaar (St. Jansk.) 27 jan. 1654, † Mechelen, begr. aldaar (St. Jansk.) 3 juni 1655.
12. *Paulus Franciscus Carolus van der Laen*, geb. Mechelen 7 juni, ged. aldaar (St. Jansk.) 8 juni 1655, priester in de orde der Jesuiten.
13. *Carolina Margareta van der Laen*, geb. Mechelen 14 april, ged. aldaar (St.. Jansk.) 17 april 1657, † Mechelen 22 april 1657.
14. *Hieronymus Theodoor van der Laen*, geb. Mechelen 30 sept., ged. aldaar (St. Jansk.) 4 okt. 1658, student te Leuven 9 mei 1680 en opnieuw in 1685, † Leuven 30 aug., begr. aldaar (St. Michielsk.) 1 sept. 1724, tr. aldaar (St. Michielsk.) 25 dec. 1695 *Anne-Catherine de Waerseggere dit Saverneele*, ged. Leuven (St. Pietersk.) 21 dec. 1649, † Antwerpen? 10 sept. 1728, dr. van *Jacques de Waerseggere dit Saverneele*, lic. *in* de med. te Leuven, en *Jeanne van Buyten*.

VIIp. Jonker *Jan Baptist Hyacinfhus van der Laen*, heer van Lassus, geb. Mechelen? 6 okt. 1642, kapitein der infanterie in Spaanse dienst, schepen 1690, '91, '95—'97, 1702—'06 *en* burgemeester 1707—'10 van Mechelen, † te Mechelen, begr. aldaar (St. Jansk.) 1 juni 1711, tr. *Isabelle-Charlotte de Jallet* [274]), † Mechelen 14 nov., begr. aldaar (St. Jansk.) 15 nov. 1693, dr. van *Pierre (de) Jallet*, maître de camp [275]) in Spaanse dienst, gouverneur van Dixmuiden, en *Isabelle de Bavelaer*.

Uit dit huwelijk:

1. *Marie-Isabelle van der Laen* [276]) [277]), (geb. Mechelen 13 maart 1674?), † Leuven 10 sept., begr. aldaar (St. Michielsk.) 11 sept. 1728, tr. Mechelen (St.. Jansk.) 18 febr. 1698 Jonker *Philippe-Jean Baptiste van der*

273) Als noot 249, deel II, pag. 26.

274) Zij is mogelijk geboren te Namen 28 mei 1659 en aldaar (St. Michielsk.) 7 augustus 1659 gedoopt als ***Anne-Isabelle-Charlotte.***

275) Generaal-majoor.

276) Vgl. Ch. Pergameni, Les archives historiques de la ville de Bruxelles, pag. 34.

277) Vgl. ook: J. F. A. F. de Azwedo, Histoire de la famille Coloma.

Vekene [276]) [277a]), heer van Berent (bij Roeselare), geb. Londerzeel 21 nov., ged. aldaar 22 dec. 1669, kapitein der cavalerie in het regiment van de markies van Westerloo in Spaanse dienst 1701, † Londerzeel 2 febr. 1748, zn. van Jonker *Marc van der Vekene*, heer van Berent en een derde Wijckhuysen (bij Gits), sergeant-majoor van een regiment cavalerie in Spaanse dienst, en *Isabelle-Françoise-Hélène Rubens;* hij hertr. *Jeanne-Pétronille de Moor*,

2. *Pieter van der Laen* [277]).
3. *Marie-Thérèse-Isabelle van der Laen* [277]), geb. Mechelen? 19 nov. 1679, † Mechelen 26 aug., begr. aldaar (St. Romboutsk.) 28 aug. 1734, tr. Mechelen (St. Jansk.) 27 jan. 1719 *Jean-Antoine van Slabbeeck*, heer van Stakoote (in Henegouwen), geb. te Mechelen, ged. aldaar (St. Kathelijnek.) 29 juni 1688, notaris te Mechelen 1712—'35, † Mechelen, begr. aldaar (St. Romboutsk.) 27 dec. 1735, zn. van *Jean-Baptiste van Slabbeeck,* notaris te Mechelen 1694-1745, en *Jeanne-Marie Buytas*,
4. *Barbe-Thérèse van der Laen* [277]), geb. Mechelen? 7 maart 1681, † 22 dec. 1682.
5. *Catherine-Laurence-Ursule van der Laen* [277]), geb. Brussel 25 juni, ged. aldaar (Kapellek.) 26 juni 1682.
6. doodgeboren zoon, Mechelen 13 juni 1683.
7. *Jean-Baptiste-Joseph van der Laen* [277]), geb. Mechelen? 18 aug. 1684, † te Mechelen, begr. aldaar (St. Jansk.) 3 sept. 1690.
8. dochter [277]).
9. *François-Jérôme-Jean-Martin van der Laen,* geb. Mechelen 11 nov., ged. aldaar (St. Jansk.) 12 DOV. 1,687, † te Mechelen, begr. aldaar (St. Jansk.) 10 april1 1688.
10. *Barbara Theresia Alexandrina van der Laen,* geb. Meuhelen 1 nov., ged. aldaar (St. Jansk.) 1 nov. 1688, religieuse in het St. Joriskloosler te Gent (geprofest 9 jan. 1714) onder de naam zuster Thérèse, † Gent, St. Joriskloosler, 5 okt. 1760.
11. *Nicolaas Jan Baptist van der Laen,* geb. Mechelen 20 april, ged. aldaar (St. Jansk.) 22 april1690, † waarschijnlijk jong, althans zonder nageslacht.
12. *Henricus Joannes Baptista,* volgt VIIIp.
12. *Carolina Philippine van der Laen,* geb. Mechelen 26 juni, ged. aldaar (St. Jansk.) 28 juni 1692, † te Mechelen, begr. aldaar (St. Jansk.) 7 juni 1693.
14. doodgeboren zoon, Mechelen 19 april 1693.

VIIIp. Jonker *Henrictu Joannes Baptista van der Laen dit de Lassus,* heer van Lassus en Hagelstein, geb. Mechelen 25 mei, ged. aldaar (St. Jansk.) 26 mei 1691, schepen 1729—'37 en burgemeester 1738—'43 van Mechelen, schout van stad en land Mechelen 1743—†, raad van de Bank van Lening, provisor van het St. Josephshuis, geseyt het Blauw-Huys, † Mechelen 17 jan., begr. aldaar (St. Jansk.) 19 jan. 1767, tr. Mechelen (St. Kathelijnek.) 16 januari 1719 *Françoise-Josèphe de Robiano,* geb. te Brussel, ged. aldaar (St. Nicolaask.) 17 april 1694, † Mechelen 24 okt., begr. aldaar (St. Jansk,) 25 okt. 1737, dr. van Jonker *Balthazar-François de Robiano,* J.U.Lic., adjunct-

277a) Vgl. ook: De Ryckman de Betz, Généalogie de la famille Van der Vekene (Leuven, 1937) en De Herckenrode, O.C., pag. 1695 en 1966.

secretaris van de Geheime Raad, secretaris van Brussel, eerste secretaris en griffier van de Grote Raad van Mechelen, en *Isabelle-Françoise de Zadeleer.*

Het echtpaar testeerde te Mechelen op 14 april 1'720, dit testament werd die zelfde dag bekrachtigd door schepenen van Mechelen.

Uit dit huwelijk:

1. *Agatha Josepha* [278]) *van der Laen,* geb. Mechelen 11 apail, ged. aldaar (St. Jansk.) 11 april 1720, † (in de kraam) Mechelen 16 febr. 1754, begr. aldaar. (St. Pieters en Paulsk.), tr. Mechelen (St. Jansk.) 2 maart 1745 *Petrus Alphonsus Levinus* 2de graaf *de Coloma,* heer van Emaus, J.U.Lic. (6 febr.1736), geb. Gent 12 nov., ged. aldaar (St. Bavok.) 13 nov. 1707, student te Leuven in 1733/'34, aangewezen baron van Mullem, bekend genealoog, † Mechelen 31 dec. 1788, begr. Bornem (kerkh.) 3 jan. 1789, zn. van *Jean-Alphonse* 1 ste graaf (3 aug. 1728) *de Coloma* J.U.Lic. (1700), raad in de Grote Raad van Mechelen 171 1, advocaat-fiscaal 1714, regerend raad van de Hoge Raad der Nederlanden te Wenen 1725, chef-president van de Geheime Raad te Brussel 1733, staatsraad 1733—'39, en *Barbe le Poyvre.*

   Haar rouwbord hing in de St. Pieters en Paulskerk te Mechelen met het alliantiewapen De *Coloma-Van der Laen;* in plaats van de acht kwartierwapens zijn opgenomen de acht wapens van de echtgenotes van haar directe voorvaders Van der *Laen:*

Tetrode [279])	*Peeters* ***de Cats***
Hillegom [280])	*Camargo*
Assendelft	*Jallet*
De Huyter	***De*** *Robiano* [281]).

2. *Marie-Anne-Josèphe van der Laen,* geb. Mechelen 14 mei, ged. aldaar 14 mei en (St. Jansk.) 21 mei 1721, † Mechelen 13 dec., begr. aldaar (St. Jansk.) 15 dec. 1727,
3. *Ludovica Eustachia Josepha van der Laen,* vrouwe van Hagelstein, geb. Mechelen 27 jan., ged. aldaar (St. Jansk.) 27 jan. 1723, † Mechelen 3 febr. 1797, br. aldaar (klooster van de Zwarte Zusters, parochie van Ct. Jan) 4 sept. 1763 *Petrus Franciscus Engelbertus Coloma,* 3de baron *de Moriensart,* heer van Ceroux, geb. Mechelen 12 maart, ged. aldaar (St. Pieters en Paulsk.) 13 maart 1708, lid van de ridderschap van Brabant 1745, † Mechelen 29 maart, begr. Bornem (kerkh.) 30 maart 1789, zn. van *Jean-Pierre Coloma,* 2de baron *de Moriensart,* heer van Ceroux, en *Marie-Claire-Philippine de Romrée,* vrouwe van Caneghem, Sterrenkruisdame 1733.
4. *Marie-Isabelle-Josèphe van der Laen,* geb. Mechelen 30 jan., ged. aldaar (St. Jansk.) 30 jan. 1725, † na 1788.

   Haar werd door de Geheime Raad op voorstel van de magistraat van Mechelen het fabriceren van laken verboden wegens haar adellijke afkomst (niet-adel werd de vrijdom van belasting, toekomend aan de adel, wegens lakenfabricage, ***juist*** wel toegestaan) [281a]).

278) Gedoopt als Agatha.
279) In sabel drie plompebladeren van zilver.
280) In goud een dwarsbalk van azuur, vergezeld van 2 en 1 lelies van keel.
281) Als noot 263, pag. 341.
281a) S.A. Mechelen, resoluties van de Magistraat, serie 1, nr. 25 (1788—'91), fol. 66, 82, geciteerd door Octave le Maire, L'imprescriptibilité de l'ancienne noblesse et la dérogeance d'après la jurisprudence ancienne (Bruxelles, 1969), pag. 40, noot 140.

5. *Jean-Nicolas-Antoine-foseph van der Laen,* geb. Meahelen 21 sept., gad. aldaar (St. Jansk.) 22 sept. 1726, † Mechelen 8 aug., begr. aldaar (St. Jansk.) 11 aug. 1746.
6. *Louis-Francois-Joseph van der Laen,* geb. Mechelen 24 april, ged. aldaar (St. Jansk.) 24 april 1728, † Mechelen 12 juli, begr. aldaar (St. Jansk.) 12 juli 1729.
7. *Aimé- Joseph-Casimir van der Laen,* geb. Mechelen 2 maart, ged. aldaar (St. Janwk.) 2 maart 1730, † Mechelen 3 sept., begr. aldaar (St. Jansk.) 5 sept. 1731.
8. *Louis-François-foseph van der Laen,* geb. Mechelen 14 nov., ged. aldaar (St. Jansk.) 15 nov. 1731, † Meahelen 22 nov., begr. aldaar (St. Jansk.) 24 nov. 1735.
9. *Guillaume-Francois-Joseph van der Laen,* geb. Mechelen 22 mei, ged. aldaar (St. Jansk.) 22 mei 1733, † Mechelen 20 jan., begr. aldaar (St. Jansk.) 21 jan. 1747.
10. Jonker *Gerard Norbert Hyacinth Joseph van der Laen dit de Lassus* [281b]), heer van Lassus, J.U.Lic., geb. Mechelen 5 juli, gad. aldaar (St. Jansk.) 5 juli 1735, student te Leuven 22 dec. 1755, † Mechelen (O.L. Vr. hospitaal) 25 febr. 1809, tr. Brussel (O.L. Vr. van Finisterrek.) 8 mei 1775 [282]) *Jossine-Jeanne Broers* [281b]), geb. te Mechelen, ged. aldaar (St. Romboutsk.) 24 maart 1748, † Mechelen (O.L. Vr. hospitaal) 24 dec. 1797, dr. van Mr. *Christophorus Broers* J.U.Lic., advocaat bij de Grote Raad van Mechelen, en *Dorothea Crombecq.*

    Hij testeerde op 16 dec. 1'713 [283]).

VIIq. Jonker *Ghislain Nicolaas van der Laen,* heer van Ter Meersche [284]), geb. Mechelen 28 maart, gsd. aldaar (St. Jansk.) 29 maart 1651, kapitein der infanterie in Spaanse dienst, † Gent 22 sept. 1735, begr. Zomergem (St. Maartensk.), tr. Gent (St. Pietersk.) 27 april 1694 *Anne-Marie van Hearne,* geb. in 1653/'54, † Gent 7 mei 1717, begr. Zomergem (St. Maartensk.), waarschijnlijk dr. van Jonker *Charles van Heurne* en *Anne Piers.*

Uit dit huwelijk:

1. *Guillaume-Nicolas-François van der Laen,* geb. Gent 16 mei, ged. aldaar (St. Pietersk.) 19 mei 1695, † te Gent, begr. aldaar (St. Pietersk.) 13 mei 1706.
2. *Philippe-Louis-Théodore,* volgt VIIIq.

VIIIq. Janker *Philippe-Louis-Théodore van der Laen,* heer van Ter Meersche en Bresende [285]), geb. Gent 2 april, ged. aldaar (St. Pieters.) 22 april 1698, † Gent 28 dec. 1763, begr. Zomergem (St. Maartensk.), tr. 1° Gent (St. Michielsk. Noord) 19 mei 1722 *Marguerite-Françoise- Josèphe Ysebrant,* geb. Gent 23 maart, ged. aldaar (St. Michielsk. Noord) 23 maast 1700, † Gent 10 mei, begr. aldaar (St. Pdetersk.) 11 mei 1725, dr. van Jonker *Jean-Charles Ysebrant,* heer van Lendonck, burgerkapitein te Gent, en *Isabelle-Florentine-Yolande de Saluces-Bernemicourt;* tr. 2° Gent (St. Pietersk.) 9 juni 1736 *Anne-Catherine Troch,* geb. Kalken (Oost-Vlaanderen) 19 maart, ged. aldaar 20 maart 1710, eerst huishoudster bij haar toekomstige echtgenoot, † Gent 10 jan. 1775, begr. Zomergem (St. Maartensk.), dr. van *Joos Troch* en *Johanna Paelinck.*

Uit het eerste huwelijk:

1. *Isabelle-Marguerite-Théodore-Josèphe van der Laen,* vrouwe van het burggraafschap La Thieuloy, van de baronnie Fillièvres, van Wachen, Landrier, Goincourt enz., geb. Gent 10 april, ged. aldaar (St. Pietersk.) 11 april 1723, † Brussel 24 sept., begr. Jette (abdijk. van Dieleghem) 27 sept. 1783, tr. [286]) 30 april 1752 *Gaspard-Bernard-Jean-Dominique de Villegas,* 2de graaf *de Saint-Pierre- Jette* (15 juli 1767), heer van de baronnie Rivieren, van Kinschot, Ganshoren, Hamme, Relegem en Bever (gem. Strombeek), geb. Brussel 12 okt., ged. aldaar (St. Kathelijnek.) 12 okt. 1724, student te Leuven tussen 29 febr. en 31 aug. 1744, † Brussel 4 dec., begr. Jette (kerkh.) 7 dec. 1785, zn. van Jonker *Jean-Dominique-Joseph de Villegas,* beer van Kinschot en Cortendonck, en *Marie-Anne-Josèphe du Bois dit van den Bossche.*
2. *Marie-Thérèse-Josèphe van der Laen,* geb. Gent 27 april, ged. aldaar (St. Pietersk.) 27 april 1725, religieuse in de orde der Ursulinen in het klooster van St. Ambrosius te Doornik.

Uit het tweede huwelijk:

3. *Philippe-Théodore,* volgt IXq.
4. *Colette-Thérèse-Adrienne-Théodore van der Laen,* geb. Gent 1 febr., ged. aldaar (St. Pietersk.) 1 febr. 1739, † Gent 10 nov. 1813, tr. Luik (kapel der Klerken, parochie van St. Stephanus) [287]) 15 maart 1773 Jonker *Sébastien-Bernard-Guillaume d'Hane,* geb. Gent 5 juli, ged. aldaar (St. Pietersk.) 5 juli 1750, landeigenaar te Wetteren, † Gent 8 juli 1826, zn. van Jonker *François-Bernard d'Hane* en *Marie-Josèphe-Claudine de l'Épée.*
5. *Jean-Baptiste-Pierre.* volgt IXs.

IXq. Jonker *Philippe-Théodore van der Laen,* heer van Ter Meersche, geb. Gent 12 juni, gad. aldaar (St. Pietersk.) 12 juni 1737, † Gent 19 febr., begr. aldaar (k. van de H. Verlosser) 20 febr. 1784, tr. Gent (St. Michielsk. zuid) 14 januari 1761 *Marie-Jeanne-Françoise de Scheppere,* geb. Ronse 17 jan., ged. aldaar (St. Martensk.) 18 jan. 1741, burgeres van Gent 12 febr. 1753, † aldaar 23 febr. 1811, dr. van Dr. *Jean-Baptiste-Benoit de Scheppere,* med. doctor, schepen van Ronse 1742, '43, burger van Gent 12 febr. 1753, en *Jacqueline-Françoise de Pascal.*

Uit dit huwelijk:

1. *Sophie-Marie-Thérèse van der Laen,* geb. Gent 5 mei, ged. aldaar (St. Michielsk. zuid) 6 mei 1762, † Gent 6 dec., begr. aldaar (k. van de H. Verlosser) 7 dec. 1782.

281b) Vide: 0. J. A. G. le Maire, Geslachtlijst der familie Ghysebrechts met geschiedkundige bijzonderheden haar betreffende (Mechelen, 1930), pag. 129.

282) Het huwelijk was zes maanden eerder voor de plebaan van de St. Goedelekerk te Brussel voltrokken, maar dit huwelijk was ongeldig verklaard.

283) Not. arch. nr. 7113, vermeld in de collectie Lefèvre-Obreen bij het Kon. Ned. Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde.

284) Gemeente Zomergem; cf. Frans de Potter en Jan Broeckaert, Geschiedenis van de Gemeenten der Provincie Oost-Vlaanderen, 1ste reeks (arr. Gent), 8ste deel (Gent, 1864—'70), pag. 21, waaruit blijkt, dat Ter Meersche leenroerig was aan de Woestijne.

285) Bij schenking van zijn tante Agatha *Henrietta van der Laen* (VIp, 6).

286) Mogelijk op een bezitting van het geslacht *De Saluces-Bernemicourt* in Artois.

287) Geregistreerd parochie van St Nicolaas over de Maas.

2. *Hyacinthe-Théodore van der Laen,* geb. Gent 29 febr., ged. aldaar (St. Michielsk. zuid) 1 maart 1764. † Gent 25 maart, begr. aldaar (St. Pietersk.) 26 maart 1764,

3. *Anne-Marie-Françoise van der Laen,* geb. Gent 13 juni, gad. aldaar (St. Baafsk.) 13 juni 1765, † Gent 4 sept., begr. aldaar (St. Pietersk.) 5 sept. 1765.

4. *François-Joseph-Marie van der Laen,* geb. Gent 28 juli, ged. aldaar (St. Baafsk.) 31 juli 1766, † Gent 2 aug., begr. aldaar (St. Pietersk.) 2 aug. 1766.

5. *Jean-Fidele-Amand-Marie,* volgt Xq.

6. *Marie-Amélie-Françoise van der Laen,* geb. Gent 3 sept., ged. aldaar (k. van de H. Verlosser) 4 sept. 1769, † Cent 25 mei 1813, tr. aldaar (St. Jacobsk.) 7 sept. 1794 *Pierre-Jean Martens,* geb. Gent 24 aug., ged. aldaar (St. Baafsk.) 24 awg. 1770, fabrikant-horlogemaker, † Gent 8 dec. 1835, zn. van *Josse-Henri Martens,* beiaardier te Gent, en *Colombe-Jeanne van Linde.*

7. *Sabine-Jeanne van der Laen,* geb. Gent 5 januari, gad. aldaar (k. van de H. Verlosser) 5 januari 1771.

Xq. Jonker *Jean-Fidèle-Amand-Marie van der Laen dit de Ter Meersche,* beer van Ter Meersche (?), geb. Gent 13 okt., ged. aldaar (k. van de H. Verlosser) 13 okt. 1767, koopman (1797), particulier en rentenier (1799 sqq.), 'onderwijzer (1823), † Gent 13 aug. 1823, tr. aldaar (St. Jacobsk.) 22 april 1794 *Colette-Jeanne Marfens,* geb. Gent 11 febr., ged. aldaar (St. Baafsk.) 11 febr. 1773, † Gent 13 febr. 1819, dr. van *Josse Henri Martens,* beiaardier te Gent, en *Colombe-Jeanne van Linde.*

Uit dit huwelijk:

1. *Sophie-Adelaïde-Marie-Thérèse van der Laen,* geb. Gent 31 aug., ged. aldaar (St. Jacobsk.) 31 aug. 1794, † Gent 19 aug. 1800.

2. *Philippe-Théodore van der Laen,* geb. Gent 18 mei, ged. aldaar (k. van de H. Verlosser) 19 mei 1797, † Gent 20 januari 18 19.

3. *Julie van der Laen,* geb. Gent 8 juni, ged. aldaar (St. Nicolaask.) 9 juni 1799, † Gent 21 dec. 1,883.

4. *Edouard-Auguste,* volgt XIq.

5. *Francois-Joseph-Louis,* volgt XIr.

XIq. *Edouard-Auguste van der Laen,* geb. Gent 17 juhi 1802, ged. aldaar (St. Baafsk.), schrijnwerker en timmerman, employé bij de accijns en de belastingadministratie van de stad Gent (1852), † Gent 27 april 1888, tr. 1° Gent 26 mei 1830 (kerkelijk k. van de H. Verlosser 216 mei 1830) *Catherine-Françoise D'hondt,* geb. Gent 6 maart, ged. aldaar (St. Michielsk. noord) 6 maart 1796, linnenaaister (1830), † Gent 30 april 1852, dr. van *Philippe-Jacques D'hondt,* werkman, en *Marie-Thérèse Cortvrient* en weduwe van *Joseph-Léopold-François Bast,* meesterknecht; tr. 2° Gent 21 januari 1857 *Ida-Françoise Bogaerts,* geb. aldaar 13 aug. 1824, † Gent 14 aug. 1868, dr. van *Adrien-Emmanuel Bogaerts,* fabrikant-horlogemaker, en *Thérèse-Louise t'Jobbel* 'en weduwe van *Joseph-Pierre de Mey,* klerk bij de administratie der Spoorwegen.

Uit het eerste huwelijk:

1. *François-Joseph-Louis van der Laen,* geb. Gent 17 okt. 1831, † aldaar 6 mei 1832.

2. *Auguste van der Laen,* geb. Gent 21 sept. 1833, † aldaar 8 januari 1836.

3. dood geboren dochter, Gent 22 aug. 1835.

Uit het tweede huwelijk:

4. *Julienne-Philippine-Marie van der Laen,* geb. Gent 22 febr. 1858, † aldaar 25 aug. 1866.

XIr. *Francois-Joseph-Louis van der Laen,* geb. Gent 12 dec. 1805, ged. aldaar (St. Baafsk.) , schoenmaker, † Gent 19 mei 1843, tr. aldaar 21 okt. 1835 *Jeanne Libin,* geb. Gent 6 okt. 1808, dr. van *Jean Libin,* katoenspinner, en *Jeanne-Pétronille de Sutter.*

In tegenstelling tot zijn broers en zuster was *François* volkomen ongeletterd; hij had blijkbaar geen enkel onderwijs ontvangen. In zijn overlijdensakte wordt hij ongehuwd genoemd.

Uit dit huwelijk:

Amelia (ook: *Emelia*) *van der Laen,* geb. Gent 7 dec. 1829, dienstbode.

Natuurlijke zoon:

Jean-Joseph van der Laen, geb. Antwerpen 8 febr. 1853, † Gent 15 sept. 1853.

IXs. Jonker *Jean-Baptiste-Pierre van der Laen,* geb. Gent 6 maart,, ged. aldaar (St. Pietersk.) 7 maart 1741, † Gent 4 nov. 1802, tr. -aldaar (St. Pietersk.) 25 maart 1772 *Marie-Caroline-Colefte d'Hane,* geb. Gent 28 aug., gad. aldaar (St. Pietersk.) 29 aug. 1752, † Gent 30 nov. 18 18, dr. van Jonker *François-Bernard d'Hane* en *Marie-Josèphe-Claudine de l'Epée.*

Uit dit huwelijk:

1. *Eugénie-Caroline-Anne-Françoise van der Laen,* geb Gent 4 dec., gd, aldaar (St. Pietersk.) 5 dec. 1772, † Gent 8 dec. 1843, tr. aldaar 21 nov. 1799 Jonker *Maximilien-Philippe-Antoine Engel,* geb. Gent 26 sept., ged. aldaar (St. Nicolaask.) 26 sept. 1770, notaris te Kortrijk, secretaris van de onderprefectuur van Kortrijk onder het Franse bewind, advocaat te Kortrijk en Gent, † aldaar 4 dec. 1855, zn. van Jonker *Jacques-Joseph-Dominique Engel,* luitenant in het regiment van de graaf d' Arberg , schepen van Ghedeelen te Gent 1768—'88, en *Marie-Jossine van Wonterghem.*

2. *Charles-Alexandre-Théodore-Claude van der Laen,* geb. Gent 14 maart, ged. aldaar (St. Pietersk.) 15 maart 1780, † Gent 2 awg. 1804.

Vt. *Jan van der Laen,* ridder [288]), vrijheer van Schrieck en Grootloo (1565) [289]), 'geb. Mechelen in 1545/'6, student te Leuven 20 sept. 1561, thesaurier 1587, '88, '92, '93, '97—'99, 1604, '05, '08, 'll-'13, '17, '18, '23, '24, '32, burgemeester 1589, '90, '94, '95, 1601, '03, '09, '10, '15, '16, '19, '21 en schepen 1625 van Mechelen, overdeken van het St. Joorisgilde - 1590, kapitein en overhoofdman van het Handbooggilde 1590, ontvanger van de 20ste penning in de parochies van St. Rombout en O.L. Vrouwe 1598, buitengewoon monstercommissaris, provisor en momber van het godshuis van Oliveten (1628) [290]), † 10 juli, begr. Mechelen (St. Romboutsk.) 13 juli 1633, tr.

288) Vóór 1601, door aartshertog Albertus als hertog van Brabant.

289) Vide de in noot 264 aangehaalde werken, resp. deel 1, pag. 347, en deel VI, pag. 375, en De Navorscher, jrg. 1889, pag. 72 sqq.

290) Als noot 249, deel 11, pag. 257.

TRIJN VAN LIAUCKAMA
(1592—1656),
echtgenote van ***Theodor van der*** *Laen* (VIt).

Olieverf op doek (92 cm x 78 cm) 1622 (aet. 30).
Collectie Van Grotenhuis in het Fries Museum te Leeuwarden.

Anna Cymon (d'Aguilon), vrouwe van Diepenstein (*1573*—'95)[289][291], † Mechelen *13* maart 1614, begr. aldaar (St. Romboutsk.), dr. van *Domingo Cymon en Claire d'Almaras*, vrouwe van Diepenstein, en weduwe van *Philip van der Linden*, heer van Marneffe.

18 juni 1565 werd *Jan* beleend met Schrieck en Grootloo, waarvoor zijn neef en voogd Jan de ***Huytere*** de eed deed, aangezien hij zelf nog minderjarig was [292]. 24 oktober 1595 nam hij als overhoofdman van het Handbooggilde deel aan het ontzet van Lier, met zijn broeder *Nicolaes van* der *Laen*, waarvoor hij van de stad een zilveren schaal kreeg en ter gelegenheid waarvan hij ook werd uitgeschilderd [261]. Hij schonk aan de Minderbroederskerk te Mechelen een schilderij „op den hoogen autaer in de choor, geschildert door den vermaarden Antonius van Dyck, verbeldende Christus gehecht aen het cruys tusschen de twee moordenaers, met Maria ende Joannes staende omtrent het selve" [293].

Zijn rouwbord met vier kwartierwapens bevond zich in de St. Romboutskerk, terwijl daar ook de grafsteen van hem en zijn echtgenote lag met hun beider wapens en als opschrift „Cy gist Messire IEHAN VAN DER LAEN, Ch(eva)l(ie)r, Commun(e)m(ait)re de ceste ville de Malines, lequel morut le .., et Dame ANNE CYMON, sa compaigne, trespassée le 13 de Mars 1614, avecq leurs enfans, scavoir IACQUES VAN DER LAEN, Escuyer, lequel morut soldat pour le service de Sa Ma(jes)té le 17e Décembre 1601" en als kwartierwapens:

Van der Laen	***Cymon***
Hillegem van Rietveldt	***Aguilon***
Assendelft	***Figueroa***
Pers yn	*Puches*
Huyter	Almaras
Sonck	*Gomes*
Diepenhorst	***Bochout***
Dukeling	*Verendael*[294].

Uit dit huwelijk:

1. *Alexander van der Laen*, theol. lic., pastoor van de St. Janskerk te Mechelen, gegradueerd edelkanunnik van St. Rombouts, aartspriester en landdeken, begr. Mechelen (St. Romboutsk.) 26 jan. 1,649.

   De liquidatie van goederen te Schrieck onder Grootloo tussen Jan van ***der Laen*** als curator van het sterfhuis van Alexander van ***der Laen***, kanunnik en aartspriester te Mechelen, en Mr. Anthoni Viers vond plaats op 23 febr. 1650 [296].

2. *Theodor*, volgt VIt.

3. Jonker *Jacques van der Laen*, geb. in 1581/'82, soldaat in Spaanse dienst, †(gesneuveld) voor Oostende 17 dec. 1601, begr. Meahalen (St. Romboutsk.).

   Zijn rouwbord en grafsteen bevonden zich in de St. Romboutskerk te Mechelen [295].

VIt. *Theodor van der Laen*, ridder (7 sept. 1623 [297]), vrijheer van Schrieck en Grootloo, geb. Hoei 2 dec. 1585, oppertoezichter van de wacht en de wakers van Mechelen en omliggende sterkten, schepen 1617, '18, '41, '42, burgemeester 1622—'25, '28, '31, '32, '36, '40, '43 en thesaurier 1626, '27, '34, '35, '38, '39, '44 van Mechelen, kapitein van het Handbooggilde en monstercommissaris, † Mechelen 13 sept., begr. aldaar (St. Romboutsk.) 16 sept. 1644, tr. Mechelen (St. Romboutsk.) 3 aug. 1616 *Triin (Catharina)* ***van Liauckama***, vrouwe in Merchtem, geb. Keulen 2 nov. 1592, † Meahelen 9 juni 1656, begr. aldaar (St. Romboutsk.), dr. van *Jarich (George) van Liauckama Scheltesz.*, ridder, heer van Liauckama, kolonel van 3000 Friezen in Spaanse dienst, gouverneur van Groningen en Zutphen, en *Sjouck van Camminga Tietesdr.*

Hun portretten hingen in 1824 op Liauckamastate, waarvan haar portret hierbij wordt afgebeeld [298].

Blijkens het verzoek van Théodore van ***der Laen***, écuyer, uit 1623 om tot ridder verheven te worden, verkeerde hij blijkbaar in de veronderstelling af te stammen van „*Isbrand* ***van der Laen***, bailly de la Cunemare en Frize", en van „*Paule* ***van der Laen***, bailly de la Cunemare" [299]. Van 28 april 1620 dagtekent echter een brief van ***Paulus van der Laen*** (VIIn, tak C) aan zijn neef ***Dirck van der Laen*** ten huize van ***Johan van der Laen*** te Mechelen; *Paulus* schrijft hierin dat zijn vader heeft geschreven, dat *Nicolaes* van. der ***Laen Claesx.*** in leven was in 1489 (akte van Wouter van Rollant en Adriaen van der Voert, schepenen van Haarlem, betreffende de koop van een stuk land buiten de Zijlpoort, met een transfix uit 1521), dat *Maria* van ***Poel1*** de dochter was van *Dirck* ***van Poell*** en in 1507 nog leefde (transfix door een akte van 1505 van de leenmannen Jan van Schoten en Floris Bolle, waarbij zij reeds weduwe genoemd wordt); verder schrijft *Paulus:* „dese brieven heeft mijn vader gehadt en dit lant heeft miin vader met miin moye, sijn suster de vrou van *Gijssenburch*, gecabelt"; ook vermeldt hii het testament van *Heule* ***van Poell*** van ***5*** okt. 1506, waarin haar zusters ***Maria*** en *Katrin* genoemd worden; tenslotte nog: „mij is onlanx een out wapen, gesegelt in root was, gegeven van eenen *Arent* ***van der*** *Laen;* het wapen wort gehouden door eenen griffioen" [300].

27 maart 1664 vindt te Mechelen de scheiding en deling plaats van de nalatenschap van ***Theodore van der Laen***, ridder, heer van Schrieck, Grootloo, enz., en *Catharina* wan ***Liauckama;*** partijen hierbij zijn: 1. Jonker *Joan François* van ***der Laen***, heer van Voert-Meerbeke, enz., communiemeester der stad Mechelen, ook als gevolmachtigde van Jonker *Erard* ***Theodore van der*** *Laen*, meerderjarig en buitenslands [301], en van Jvr. ***Anna Sophia van der*** *Laen*, absent, wonende te Sexbierum [302], 2. ***Alexander Joseph van der Laen,*** kapitein ten dienste van Zijne Majesteit, 3. de zeereerwaarde heer *Elco Ferdinandus van der Laen,* lic. in de rechten, kanunnik gradueel van de metropolitaine kerk van St. Rombout; *Joan* François krijgt het huis te Rumpst en de leengoederen tegen inbreng [303].

Hun rouwborden (het zijne met vier kwartierwapens) bevonden zich in de St. Romboutskerk te Mechelen; opmerkelijk hierbij is, dat op de top van de keper in het ***Van der*** Laen-wapen een schildje met het wapen-Van *Assendelft* figureert [304].

Uit dit huwelijk:

1. Jonker *Johannes (Franciscus) van der Laen*, vrijheer van Schrieck en Grootloo (-1650), geb. te Mechelen 11 mei, ged. aldaar (St. Romboutsk.) 11 mei 1617, schepen 1651, '52, '60, '61, burgemeester 1654, '59, '62 en '63 en thesaurier 1655—'57 van Mechelen, kapitein handbooggilde 1650, overhoofdman van het

291) Bijgenaamd la belle Symons of la belle hérltière de Diepenstein.
292) Leenreg. Mechelen, deel 11, fol. 113, vermeld in De Navorscher, jrg. 1889, pag. 72.
293) Als noot 249, deel 11, pag. 3.
294) Als noot 263, deel VIII, pag. 73 en 74.
295) Als noot 263, deel VIII, pag. 72 en 74.
296) R.A. Friesland, .Arch. Liauckama-van Grotenhuis. inv.nr. 74.
297) Door koning Philips IV van Spanje;. het originele diploma is aanwezig in het S.A. te Mechelen.
298) Zie: 136ste verslag van het Friesch Genootschao. inv.nr. 189. besproken in de Vrije Fries, 47e deel (1966), pag. 187.
299) Wapenheraut 1912, pag. 216.
300) Als noot 296, inv.nr. 7.
301) Procuratie gegeven voor notaris Salomon Leopoldus Drescher te Pettau in Stiermarken d.d. 27 aug. 1663.
302) Procuratie gegeven voor notaris Jellius Dominici te Leeuwarden d.d. 25 nov. 1663.
303) Als noot 296, inv.nr. 75.
304) Als noot 263, deel VIII, pag. 71 en 72.

St. Jansgilde bijgenaamd de Peoene 1653 [305]), † Mechelen 12 sept. 1664, begr. Boortmeerbeek (kerk), tr. Mechelen (St. Romboutsk.) 14 okt. 165 1 *Suzanne* ***de Meutenaere,*** vrouwe van Boortmeerbeek, geb. Sevilla in 1611, begr. Boortmeerbeek 28 febr. 1670, dr. van *Antonie* ***de Meulenaere,*** heer van Boortmeerbeek (1641), ***en N. Verhoeven,*** en weduwe van ***Charles de*** *Santa-Cruz,* redder.

Zijn portret (aet. 5) uit 1622 wordt hierbij afgebeeld [306]). Gezien het feit, dat de vader in 1622 burgemeester van Mechelen was en het Twaalfjarig Bestand net was afgelopen, lijkt het ons onwaarschijnlijk, dat het portret in Friesland geschilderd zou zijn.

2. ***Georgius van der*** *Laen,* geb. 2 maart 1619, † in 1619.
3. *Sixtus* ***van der*** *Laen,* geb. Mechelen 22 febr., ged. aldaar (St. Romboutsk.) 22 febr. 1620, ingetreden in de orde der Augustijnen 1641, priester 1645, ('tweede) prior van die orde te Herentals en (derde) te Mechelen, † Mechelen 14 febr. 1684, begr. aldaar (Augustijnerkerk) [307]).

Zijn portret (aet. 2) uit 1622 uit het atelier van Wijbrand de Geest wordt hierbij afgebeeld [308]). Hetzelfde, wat bij het portret van zijn oudste broer is opgemerkt, kan ook hier gezegd worden.

4. *Schelto* ***Georgius van der*** *Laen,* geb. Mechelen 6 febr., ged. abdaar (St. Romboutsk.) 6 febr. 1622, † (aan de kinderpokken) Mechelen 26 okt., begr. aldaar (St. Romboutsk.) 28 okt. 1629,

Zijn portret (aet. 18) bevond zich in 1824 op Liauckamastate; de leeftijd op het schilderij is toen blijkbaar verkeerd gelezen [309]).

5. Jonker ***Alexander Josephus van der*** *Laen,* heer van Liauckama (1670) en in Merchtem (-1687), geb. Mechelen 4 april, ged. aldaar (St. Romboutsk.) 6 april 1624, kapitein in Spaanse dienst, † op Liauckamastate 15 juli 1702, tr. Weidum, op Dekemastate, 2 aug. 1672 ***Ael (Agatha) van Hiddema,*** geb. in 1645/'46, † op Liauckamastate (?) 6 mei 1706, dr. van *Goslick* ***van Hiddema*** en *Jel* ***van Dekema.***

Zijn portret, hoewel niet als zodanig herkend, zal in 1824 op Liauckamastate hebben gehangen [310]); hun beider rouwborden (het zijne merkwaardigerwijze met een foute leeftijd) bevinden zich thans in het Fries Museum [311]).

10 april 1699 geeft ***Alexander Joseph van der Laen,*** residerende op slot Liauckama te Sexbierum, volmacht aan zijn broeder ***Erardt Theodore van der Laen,*** schepen van Mechelen, om goederen, bossen en land in Brabant onder Smalbrant en Kapelle-op-den-Bos te verkopen; 10 juni 1700 wordt de akte hierover te Brussel verleden [311a]).

Ael van. Hiddema renunciëerde op de nalatenschap van haar man ten behoeve van haar zwager ***Erardus Theodor*** van ***der Laen*** [312]).

6. ***Anna Sophia Juliana van der*** *Laen,* geb. Mechelen 6 okt., ged. aldaar (st. Romboutsk.) 7 okt. 1626, † Mechelen 9 sept. 1627.

[305]) G. J. J. van Melckebeke, Geschiedkundige aanteekeningen rakende de St.-Jans-Gilde bygenaemd de Peoene (Mechelen, 1861), pag. 144.
[306]) Als noot 298, inv.nr. 190, resp. pag. 188,
[307]) Als noot 249. deel II, pag. 40.
[308]) Als noot 298, inv.nr. 191, resp. pag. 188.
[309]) Zie: de Vrije Fries, 47e deel (1966), pag. 187.
[310]) Als noot 309, pag.; 187 en 188.
[311]) Zie: 136ste verslag van het Fries Genootschap, inv.nrs. 201 en 202, besproken door H. M. Werner in De Ned. Heraut, jrg. 11, pag. 214.
[311a]) Not. Pet. Hullet, aanwezig als in noot 296, inv.nr. 21.
[312]) Als noot 296, inv.nr. 76.

Haar portret zal in 1824 op Liauckamastate hebben gehangen [309]).

7. ***Erardus (Theodor),*** volgt VIIt.
8. ***Anna Sophia van der*** *Laen,* geb. Mechelen 13 mei, ged. aldaar (St. Romboutsk.) 13 mei 1632, † op Liauckamastate 19 maart 1698.

Haar portret zal in 1824 op Liauckamastate hebben gehangen [309]).

9. ***(Elco) Ferdinand van der*** *Laen,* beer in Merchtem, J.U.Lic., geb. Mechelen 22 jan., ged. aldaar (St. Romboutsk.) 23 jan. 1634, student te Leuven 1651 [313]), edelkanunnik, president Geestelijk Hof, officiaal en aartsdeken te Mechelen, † Mechelen 17 april, bagr. aldaar (St. Romboutsk.) 18 april 1686.

Zijn portret (aet. 2½) uit 1636, toegeschreven aan Harmen Willems Wieringa, wordt hierbij afgebeeld [314]).

Zijn rouwbord hing in de St. Romboutskerk te Mechelen [315]).

Over de afwikkeling van zijn nalatenschap zijn stukken bewaard in het archief Liauckama-van Grotenhuis [316]).

10. ***Barbara Cafharina van der*** *Laen,* geb. Mechelen 26 mei, gad. aldaar (Ct. Romboutsk.) 27 mei 1637, † Mechelen 20 aug., begr. aldaar (St. Romboutsk.) 22 aug. 1688,

Haar portret zal in 1824 op Liauckamastate hebben gehangen [309]).

VIIt. ***Erardus Theodor van der*** *Laen,* ridder, heer in Merchtem (-16'87) en van Liauckama (1702), geb. Mechelen 14 jan., ged. aldaar (St. Romboutsk.) 15 jan. 1629, schepen 1677—'79, '83—'85, '87—'89, '96—1702 van Mechelen, overhoofdman 1693 en prince d'amour 1695 van het St. Jansgilde bijgenaamd de Peoene [317]), † op Liauckamastate 17 okt. 1706, tr. Oostende 17 sept. 1680 *Clara Mencia Joanna* ***de Vargas (y Machuca),*** geb. Antwerpen 20 sept. 1650, † op Liauckamastate 27 april 1716, dr. van Don *Barnabé* ***de Vargas y Machuca (Menticka),*** maître de camp [275]), sergeant-général de bataille [318]) in Spaanse dienst, ridder ia de Militaire Orde van St. Jacob, en *Isabella Clara* ***de Pastrana.***

Zijn portret (aet. mens. 15) uit 1630 wordt hierbij afgebeeld [319]).

Zijn rouwbord bevindt zich thans in het Fries Museum [320]).

Stukken betreffende de voogdij en het beheer der goederen van de nagelaten kinderen vàn Don ***Barnabé de Bargas y Machuca*** bevinden zich in het archief Liauckama-van Grotenhuis [321]).

Uit dit huwelijk:

1. ***Alexander Joseph,*** volgt VIIIt.
2. ***Anna Isabella Sophia (Josepha) van der*** *Laen,* ***geb.*** Mechelen 20 jan., ged. aldaar (St. Romboutsk.) 20 jan. 1683, † waarschijnlijk in de abdij Rottem ook gend. Mariënrode bij Diest tussen 1760 en 20 aug. 1766.

In zijn testament van 9 okt. 1727 bepaalde ***Schelto Willem*** baron ***van Bronkhorst*** [322]), dat haar nicht ***Wille-***

[313]) Als Nicolaus Ferdinandus van der Laen.
[314]) Als noot 298, inv.nr. 193 resp. pag. 188; bovendien: A. Wassenbergh, De portretkunst in Friesland in de zeventiende eeuw (Lochem, 1967), pag. 44 en. 47 en afb. 121.
[315]) Als noot 263, deel VI pag. 72.
[316]) Als noot 296, inv.nr. 21.
[317]) Als noot 305, pag. 143 en 144.
[318]) Wachtmeester-generaal.
[319]) Als noot 298, inv.nr. 192, resp. pag. 188.
[320]) Als noot 311, inv.nr. 203, resp. pag. 214.
[321]) Als noot 296, inv. nr. 181.

JOHANNES (FRANCISCUS) VAN DER LAEN (VIt, 1)
(1617-1664).

Olieverf op doek (111 cm x 73 cm) 1622 (aet. quinto)
Collectie Van Grotenhuis in het Fries Museum te Leeuwarden.

SIXTUS VAN DER LAEN (VIt, 3)
(1620—1684).

Olieverf op doek (110 cm x 73 cm) 1622 (aet. secund.)
Collectie Van Grotenhuis in het Fries Museum te Leeuwarden.

ERARDUS THEODOR VAN DER LAEN (VIIt)
(1629-1706).

Olieverf op doek (117 cm x 88 cm) 1630 (aet. mens. 15
Collectie Van Grotenhuis in het Fries Museum te Leeuwarden.

(ELCO) FERDINAND VAN DER LAEN (VIt, 9)
(1634—1686).

Olieverf op doek (105 cm x 80 cm) door Harmen Willems Wieringa 1636 (aet. 2½).
Collectie Van Grotenhuis in het Fries Museum te Leeuwarden.

mina Maria Theresia van der Laen haar jaarlijks *f* 200,— moest uitkeren of *f* 100,— indien zij haar de kost pat on Sassigt te Sassenheim 373). *Anna Isabella Sophia Josepha* testeerde op Liauckamastate op 6 febr. 1728 en woonde in 1760 nog in Diest [324]).

3. *Elisabetha Martina (Clara) van der Laen,* geb. Mechelen 12 nov., ged. aldaar ('St. Romboutsk.) 14 nov. 1684, † waarschijnlijk in de abdij Rottem ook gend. Mariënrode bij Diest na 20 aug. 1766.

In het testament van *Schelto Willem.* baron van *Bronkhorst* komt ook voor haar eenzelfde bepaling voor, als hij maakte ten voordele van haar zuster [323]). *Elisabeth Martina* Clara testeerde in de abdij Rottem op 20 aug. 1766, waarbij zij tot. haar universele erfgenaam benoemde *Matthias Barnabas Jan van Cannart d'Hamale* [324]).

VIIIt. Jonker *Alexander Joseph van der Laen,* heer van Liauckama (1706), geb. Mechelen, ged. aldaar (St. Romboutsk.) 15 sept. 1681, † op Liauckamastate 4 maant 1724, tr. Mechelen (St. Pietersk.) 28 juli 1717 *Maria Walburga van Coudenhove,* vrouwe van Tongerle, geb. in 1679/'80, † op Liauckamastate 19 febr. 1721, dr. van Jonker *Carel Eduard van Coudenhove,* heer van Tongerle, Locran en Beauregard, en *Maria Chrisfina Snoy.*

Uit dit huwelijk:

1. *Maria Christina Clara* barones *van der Laen,* vrouwe van Liauckama (1724) [324]), geb. en ged. op Liauckamastate 15 juni 1718, † Warffhuisen, h. Lulemaborg, 24 aug. 1787, tr. 1 ° Lier (Ct. Gummarusk.) 19 nov. 1733 *Matthias Victor van Cannart d'Hamale,* heer van Landijck, geb. Halen 21 mei, ged. aldaar 30 mei 1688, schout van Diest 1713—'20, meier en kastelein van Zichem en Scherpenheuvel 1713—†, † Sassenheim, h. Sassigt, in aug., aangegeven aldaar 24 aug. 1735, zn. van *Lambert van Cannart d'Hamale,* heer van Landijck, meier van Halen, en *Levine Jos(eph) ine van Mechelen de Berthout,* en weduwnaar van *Juliana Magdalena Proost;* tr. 2° op Liauckamastate 29 juni 1740 *Ernest Herman van Ewsum,* geb. Baflo, h. Saaxumborg, 26 aug. 1713, majoor der infanterie in het regiment Oranje-Friesland in Staatse dienst, † 's-Gravenhage 26 nov. 1748, *zn.* van *Onno van Ewsum,* majoor in Staatse dienst, en *Ida Elisabeth van Ripperda;* tr, 3° op Liauckamastate 11 okt. 1750 (scheiding van bed, tafel, bijwoning en goederen bij vonnis van de Hoge Militaire Vierschaar 23 juli, goedgekeurd 29 juli 1756) *Bernard Allard* baron *Hacfort,* geb. in 1705/'06, luitenant-kolonel in het regiment Van Randwijck in Staatse dienst, † Culemborg 23 april 1781, zn. van *Allard Bernard Hacfort* tot Warthuysen en *Johanna Francisca Coolwagen* tot den Esch.

In het testament van *Schelto Willem* baron van *Bronkhorst* komt ook voor haar eenzelfde bepaling voor, als hij maakte ten voordele van haar beide tantes [323]).

Zij maakte huwelijkse voorwaarden met haar tweede echtgenoot on 22 juni 1740. met haar derde echtgenoot op 2 sept. 1750.

Verklaringen betreffende de scheiding van tafel en bed van haar met haar derde echtgenoot bevinden zich in het archief Liauckama-van Grotenhuis [325]).

2. *Willemina Maria Theresia van der Laen,* vrouwe van. Tongerle, geb. op Liauckamastate 13 dec. 1719, † Antwerpen 19 dec. 1773, tr. in de abdij Rottem ook gend. Mariënrode bij Diest 22 dec. 1751 Jonker *Barnabé-Emmanuel-Joseph de Villegas,* geb. Antwerpen 13 april 1713, student te Leuven 1 januari 1735, politiemeester en handelaar in kantten te Antwerpen, eques auratus, † Antwerpen 13 jan. 1776, zn. van Jonker *Jacques-Ignace de Villegas,* heer van Veldwijck, schepen van Antwerpen, en *Isabelle-Claire Keynooghe,* vrouwe van Borsbeke, en weduwnaar van *Isabella Roose.*

In. het testament van *Schelto Willem* baron van *Bronkhorst* van 9 okt. 1727 [322]) wordt haar gelegateerd het huis Sassigt onder Sassenheim (dat hij bij zijn overlijden nog niet in eigendom bezat, maar wel van plan was te kopen, en door zijn executeur-testamentair Mr. Nic. Tjarck op 16 maart 1730 voor *f* 4880,— ten bate van de boedel werd gekocht). de meubelen, twee boerenwoningen onder Noordwijk 'en Noordwijkerhout, de landerijen aldaar en in Vlaanderen, die hij geërfd had van Adriana Françoise van Bronkhorst van Vliet († 1669), mits zij het proces hierover tegen de prins de Rubempré voortzet; indien de andere erfgenamen dit proces niet willen voortzetten, krijgt zij uit de goederen in Holland 1/3 van de waarde van de haar gelegateerde in Vlaanderen; verder moet zij haar tantes *Anna Isabella Sophia Josepha* en *Elisabeth Martina Clara* („*Maria*") en haar zuster Clara *van* der *Laen* ieder jaarlijks *f* 200,— uitkeren, of *f* 100,, indien zij hen in de kost op Sassigt neemt. Het proces tegen de prins de Rubempré eindigt met een vonnis van de Grote Raad van Mechelen van 27 febr. 1753 en dat tegen de (ten slotte) enig overlevende en derhalve universele erfgename van *Schelto Willem* baron van *Bronkhorst, Maria Allegonda van* Camstra, douairière *Balthasar van Ewsum.*, met een vonnis van de Hoge Raad van Holland en Zeeland van 19 okt. 1763 [324]) 323).

3. *Anna Sophia Carolina van der Laen,* geb. op Liauckamastate 26 dec. 1720, † jong,

Naschrift.

De aandachtige lezer zal in het voorgaande waarschijnlijk een aantal dragers van de naam *Van der Laen* niet zijn tegengekomen, van wie hij in eerste instantie vermoed zou hebben, dat zij wel tot het hier behandelde geslacht behoorden. In het bijzonder geldt dit voor de Leidse *Van der Laen*'s, wier naam later in vrouwelijke lijn voortleefde in het geslacht *Van Craecken van der Laen,* maar die blijkens het door hen gevoerde wapen behoorden tot de „*Van Boschuysen*-groep". Het is niet onze bedoeling hier verder een overzicht te geven van dit geslacht en andere personen met de naam *Van der Laen,* waarover wij gedurende ons onderzoek gegevens hebben verzameld, echter met één uitzondering, namelijk de familie van *Philippe-Jacques* des H.R. Rijksridder *van der Laen* († 1739), die in sinopel een gouden keper, vergezeld van drie wijnvaten van hetzelf de voerde [326]). Met veel voorbehoud luidt de genealogie van dit geslacht als volgt [327]):

I. *Ambrosius van der Laen,* vermeld in 1600,

II. *Jan van der Laen,* vermeld 31 dec. 1626, tr. *Elisabeth Geeraerts.*

322) **Not.** H. 1. Kreet te Leiden.

323) Als noot 296, inv.nr. 51.

324) W. J. J. C. Bijleveld in Ned. Archief voor genealogie en heraldiek, jrg. 7, pag. 84 sqq.

325) Als noot 296, inv.nr. 23.

326) Hoge Raad van Adel, Oostenrijks archief, deel XXXVI, pag. 940 uit Registre général des lettres patentes, deel 111, pag. 125.

327) Zie ook: De Herckenrode, Nobiliaire des Pays-Bas et du Comté de Bourgogne, pag. 1158, A.R.A. Brussel, aanwinsten 1913, no. 544.

Uit dit huwelijk:

1. *Geraard van der Laen,* vermeld te Antwerpen 12 juni 1612.
2. *Atnbroise van der Laen.*
3. *Abraham,* volgt 111.
4. *Isaac van der Laen.*

111. *Abraham van der Laen, tr.* Berlare 3 juni 1612 [328]) *Catharina Pijl.*

Uit dit huwelijk:

Jacobus, volgt IV.

IV. *Jacobus van der Laen,* geb. Berlare 13 nov., ged. aldaar 16 nov. 1631 [329]), vermeld 30 nov. 1694, tr. Wichelen 19 mei 1654 [330]) *Anna Margarite Arents,* dr. van *Jean Arents Anthonisz.*

Uit dit huwelijk:

1. *Jean-François van der Laen,* uit wie een tak te Aalst.
2. *(Egidius?) Philippus Jacobus,* volgt V.
3. *Jacques* ***van*** *der Laen,* geb. Wichelen 19 juli 1656.
4. *François-Jacques van der Laen,* geb. in 1658.

V. *Philippe-Jacques* des H.R. Rijksridder (29 aug. 1756 met terugwerkende kracht tot 28 okt. 1716 [326])) ***van der*** *Laen,* beer van het markiezaat Melin en van Bisecq, geb. in Vlaanderen, woonde te Brussel, † aldaar, aangegeven aldaar (St. Goedelek.) 6 dec. 1739, tr. Brussel (huw. voorw. aldaar 28 sept. 1716 [331])) *Jeanne-Françoise-Josèphe van Aerdenbodeghem.*

Hij, alsdan genoemd *Jaques* ***Philippe*** *van der Laen,* heer van Bisecq, procedeerde als erfgenaam van Magdalena Adriana de Gamarra y Contreras, gravin van Palomar, markiezin de Melin etc., douairière Philiberto de Sottomajor Manuel Vata y Benavides, markies de Melin voor het Hof van Holland.

In sept. 1731 maakten de echtelieden een codicil [332]). 1 sept. 1758 wordt de inventaris van het sterfhuis van de douairière *van* der *Laen,* dame de Melin, Bisecq, née *van* ***Ardenbodeghem*** opgemaakt [333]).

Uit dit huwelijk:

De beide dochters treden gezamenlijk op op 6 okt. 1758 [334]).

1. *Marie-Madeleine-Josèphe van der Laen,* vrouwe van het markiezaat Melin, van Bisecq, Cobertrange, Schrimplée, Diesenport, Sars-à Couvent, ged. Brussel (St. Goedelek.) 27 sept. 1719 [335]), † Leuven 25 maant, begr. aldaar 28 maart 1791, tr. *Gérard-François-Xavier de Herckenrode,* erfelijk voogd van Raatshoven, heer van Tendael en van de baronnie Roost (1779), lic. in de rechten, senator 1750—'55 en schepen 1756—'80 van Leuven, † 30 mei 1793, zn. van *Charles-Alexandre-Michel de Herckenrode,* erfelijk voogd van Raatshoven, beer van Tendael en Roost, deken 1722—'26, '37—'39, '41, '42, '45, '50—'53, senator 1727—'33, '43, '44, '46—'49 en schepen 1734—'36 van Leuven, en *Marie-Isabelle Hugo.*
2. *Elisabeth-Norbertine-Alexie- Josèphe van der Laen,* vrouwe van het markiezaat Melin en Bisecq [336]), ged. Brussel (St. Goedelek.) 17 juli 1725 [337]), † Brussel 11 aug. 1796, begr. aldaar (St. Goedelek.) [337]), tr. Brussel (St. Goedelek.) 3 okt. 1750 *Jean-Jérôme-Ange de Limpens,* lic. in de rechten (1743) [336]), geb. te Brussel, gsd. aldaar (St. Kathelijnek.) 12 maart 1722, advocaat voor de Raad van Brabant, raadpensionaris der Staten van Luxemburg te Brussel 1754, † Brussel 1 mei 1796, begr. Tervuren, zn. van *Charles-Gaspar-Louis de Limpens,* lic. in de rechten, stadhouder van de lenen van het Leenhof van Rolduc 1697, raadfiscaal bij het Souvereine Tribunaal van Limburg 1707, raad in de Souvereine Raad van Brabant 1716, en *Jeanne-Odile de Cloots.*

20 nov. 1784 kochten zij voor schepenen van Brussel drie huizen te Schaarbeek [338]). 17 jan. 1798 werd de verdeling van haar goederen geregistreerd [339]).

328) Getuigen: Christophorus van der Laen en Joanna Caltens.
329) Getuigen: Egidius N. en Jacobus Boens, pastor te Berlaar.
330) Getuigen: Petrus Oesterlincks en Jodocus Arents filius Joannis.
331) Not. lias nr. 1244 J. Pilloy te Brussel, geciteerd in collectie Lefèvre-Obreen bij het Kon. Ned. Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde.
332) Not. lias nr. 1259, nr. 119 J. Pilloy te Brussel, geciteerd als in noot 331.
333) Not. archief Brussel nr. 5695, nr. 2, geciteerd als in noot 331.
334) Id. nr. 3.
335) Getuigen: Gérard-Norbert Eelkens, raad in de Raad van Brabant, en la comtesse de Palomor, marquise de Melin; de doop is ingeschreven op grond van een bevel van de officiaal van Mechelen van 19 juli 1749, geciteerd als in noot 331.
336) Vgl. Eugène Poswick, Histoire biograpbique et généalogique de la Noblesse limbourgeoise (1873). deel 1, pag. 185.
337) Geciteerd als in noot 331.
338) A.R.A. Brussel, aanwinsten 1913, nr. 607, pag. 104.
339) Bureau de l'enreg., reg. no. 1, fol. 290 vo., geciteerd als in noot 331.

KORTE MEDEDELINGEN.

Berail.

(LXXXVI, kol. 202—208).

k o l. 2 0 6 : *Louis Berail,* ged. Sète 15 mei 1753, was een zoon van *Pierre* (niet: Louis) *Berail* en *Elizabeth M. Bouvier.* Zie huwelijksbijlagen bij het huwelijk van *Pierre Paul Berail* (geb. Montpellier 18 nov. 1787, † St. Michielsgestel 1 sept. 1850, getr. aldaar 7 juni 1827 met *Marianne Sophie de Bruin,* ged. Tilburg 10 dec. 1783, dr. van *Johan de Bruin* en *Arnolda Catharina Bles).* Bij de doop van *Pierre Paul Berail* te Montpellier op 21 nav. 1787 waren getuigen beide voornoemde grootouders en (een tante?) *Jeanne Berait,* echtgenote van *Pierre Athanaze Gay.*

k o l. 2 0 7 : Van Mevrouw Mr. E. C. M. Leemans-Prins ontving ik de mededeling, dat *Theodoor Prins* (zie onder 11 sub 1) n i e t op 5 juli 1905 is overleden (zoals staat in Nederl. Patriciaat 1,913, blz. 304), maar op 5 juli 1 8 9 5.

k o l. 2 0 8 : De (gegevens aan het slot van deze kolom omtrent *Leonard Corneille Bérail* (de zoon van IIIb) leze men als volgt:

Leonard Corneille Bérail, geb. Vught 14 sept. 1895, employé van de Bataafsche Petroleum Mij., vervolgens (1939) hoofd van het Bureau Documentatie bij de Persdienst van het Ministerie van Economische Zaken (gepens. 1 okt. 1960), ridder Oranje Nassau (1958), tr. 's-Gravenhage (bij volmacht) 11 mei 1923 *Julie Lina Raabe,* geb. Duisburg (Dld.) 27 nov. 1901, †'s-Gravenhage 31 juli 1969, dr. van *Adolf Gustav* en *Barbara Henriette Lina Ruppert.* ['s-Gravenhage].

MR. W. DE VRIES.

Berail.

(LXXXVI, **kol. 202-208).**

In bovengemeld artikel komt in kol. 207 onder 11 1 als vader van ***Henri Frederic*** baron ***de Senarclens de Grancy*** voor: ***Onno Adolphe Marck*** baron ***de Senarclens de Grancy.***

In De Ned. Leeuw 1929, kol. 95/96, komt deze laatste echter onder de gedoopten in het Hervormd doopboek van Sint Michielsgestel voor als:

1780 30 Juli ***Onno Adolf Marck W i l l e m***
v. C(harles) L(ouis) A(ugust) S(enarclens) de G(rancy)
m. ***C(ornelia) E(lisabeth)*** Bᵉˢˢᵉ ***du Tour.***
g. Adolf Lodewijk Willem graaf ***van Sayn en Wittgensteyn Berlenbourg*** en ***Anna Maria Bouwens*** Douar. Bᵉˢˢᵉ ***du Tour.***

De dopeling ontving zijn voornamen naar:

a. zijn grootvader: ***Onno Tamminga du Tour.***

b. zija overgrootvader: *Marc* ***Willem du Tour.***

c. genoemde doopgetuige: ***Adolf L. W.*** graaf ***van Sayn en Wittgensteyn Berlenbourg,*** gehuwd met ***Sara Cornelia Jacoba du Tour,*** tante van de dopeling.

F. L. HARTONG.

Muys van Holy.

> Wat raakt het u, en ook mij, of ik ***Muys,*** of ***Muys*** van ***Holy,*** werde genoemt ...
> (Verdediging van Mr. ***Nicolaes Muys van Holy,*** advt., tegens de ... lasteringen van den heer Isaac Kops ..., 1705, p. 23)

In het Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie 1968 heeft de heer C. Hoek in zijn artikel „Twee middeleeuwse hofsteden in Vlaardingerambacht" [1]) getracht het verband tussen het geslacht ***Muys (Muys van Holy)*** en de middeleeuwse ***Van Hoylede***'s aan te tonen. Het stuk is een fundamentele bijdrage tot de oplossing van dit reeds oude vraagstuk. Na de opgewarmde genealogie uit Simon van Leeuwen's Batavia illustrata (1685) in het Jaarboek 1965 [2]), was een kritisch, op de bronnen teruggaand onderzoek trouwens dringend gewenst. Nu heeft dan de heer Hoek, graaf- en archiefwerk combinerend, de geschiedenis van Holy cum annexis en de familiebetrekking der bezitters overtuigend gereconstrueerd.

Wel zou ik enkele kanttekeningen bij zijn artikel willen maken:

De resultaten van het onderzoek van Jhr. Dr. W. A. Beelaerts van Blokland zijn gepubliceerd in De Navorscher, jrg. 64 (1915), p. 441-445, 506—520; de vermelding van ***Muys van Hoylede*** in 1333 — waarvan de vindplaats inmiddels door de heer Hoek is achterhaald [3]) — op p. 506, noot 3.

Op p. 135, regel 4, dient men na „1 juli" aan te vullen „1437"; de volgende verkoop (regel 5-7) vond plaats op 11 januari 1438.

Jacop Musen wordt voorts nog in 1442 vermeld (G.A. Schiedam, oud-archief, no. 315, f. 178v. Verg. Dr. K. Heeringa, Rechtsbronnen der stad Schiedam, 1904, p. 408).

De afbeelding van het zegel van ***Anthonis Jacob Muysz.,*** tegenover p. 128, had een kwart slag naar rechts gedraaid moeten worden; de datering 21 april 1450 is niet in overeenstemming met die op p. 135-138, waar sprake is van 21 april 1457. De lezing 1450 gaat terug op het regest van de oorkonde in Verslagen omtrent 's Rijks oude archieven, **XXXVII** (1914), dl. 1, p. 340, regest 4; de bezing 1457 op het regest in Inventaris van het familie-archief Bicker, door Dr. 1. H. van Eeghen, 1956, p. 99, regest 7. In het charter zelf is, zij het met enige moeite, te lezen: „Int jair ons Heren MCCCC zeven ende vijftich", zodat de datering 1457 de juiste is.

Op p. 136, regel 36, dient men in plaats van „genoemde Adriaen" te lezen „Anthonis". Daar de regesten van de oorkonde van 21 april 1457 in Verslagen omtrent 's Rijks oude archieven en Inventaris van het familie-archief Bicker onjuiste beschrijvingen geven van zegels en zegelaars, dient hun formulering te luiden: Het zegel ven ***Symon Dammessoen,*** schepen van Delft en stiefvader van ***Lambrecht Jacobssoen,*** is verloren; dat van ***Thonis Jacobssoen,*** oom van ***Lambrechts*** vrouw, is los bijgevoegd.

Op p. 138, regel 24, dient men in plaats van „Jacobsz. [81])" te lezen „Jacobsz. [61])".

Anthonis Jacob Muysz. (p. 138) is wellicht met een dochter van ***Willem Jansz.*** gehuwd, daar ***Aechgen Willem Jansz.dr.*** vermeld wordt als tante van zijn zonen (G.A. Leiden, archieven van de kloosters, no. 83).

Een ***Jacob Oem,*** burgemeester van Delft (verg. p. 137) is in 1528 collator van de vicarie, gesticht door ***Geertruyt Florys Heynricxz. weduwe*** (De Nederlandsche Leeuw, jrg. 78 (1961). p. 254).

Via *Aeltgen* ***Jacobsdr. Muys*** (p. 139), hun kwartier 19, stammen ook ***Johan*** en ***Cornelis de Witt*** af van het Schiedams-Dordtse geslacht ***Muys (Muys van Holy),*** dat, zoals Mr. *Nicolaes* ***Muys van Holy*** met recht betoogde, „onder de Hollandse geslachten niet voor de nieuwstopgekomene noch minstgeachte" te houden was.

DRS. J. F. JACOBS.

De afstamming van Aline Ovingh († 1632) (11).

(LXXXVI, kol. 157-174).

In verband met de door Drs. 0. D. J. Roemeling in zijn bovengenoemde artikel in de kolommen 167-169 van de lopende jaargang opgeworpen vragen omtrent ***Margriet van Schonevelt genaamd*** *Grasdorp* en haar echtgenoot ***Philip van Virmondt*** moge verwezen worden naar mijn artikel „De Wapensteen te Eibergen" in De Nederlandsche Leeuw LVIII (1940), kol. 27-31, waar men in de daarbij opgenomen fragmentgenealogie ***Von*** *Viermünden* (kol. 28—30) uitvoerige gegevens omtrent bovengenoemde echtelieden aantreft.

D. JORDAAN J. G. HZN.

De Middelburgse Van de Putte's (11).

(LXXXVI, kol. **282-299).**

Op het Algemeen Rijksarchief te Brussel berust een leenboek van Wilsele-Putte (inv. heerlijkheden en schepenarchieven kantons Leuven nr. 1944, aldaar gedateerd 14de—16de eeuw). Aan de grondtekst ontlenen wij:

„Dit syn ***Lodewics*** manne *Roelants* die den hoeve van Putte „toe boeren ende leen van ham houden.

„In den eersten ***Vranke die*** *Kersmakē* te vooren *Lodewijck*

---

1) Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealonie. deel 22 (1968), p. 124-159. Eerder verschenen in: Rapport-betreffende de werkzaamheden verricht door de afdeling Oudheidkundig Onderzoek van de Dienst Gemeentewerken Rotterdam gedurende het vierde kwartaal van 1967. De tekst is voor publicatie in het Jaarboek op enkele punten herzien.

2) De voormalige heerlijkheid Holy in Vlaardingen-Ambacht, door A. Bijl Mz., in: Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie, deel 19 (1965), p. 199-232.

3) Muys van Hoylede, door C. Hoek, in: Jaarboek van het Centraal Bureau voor Genealogie, deel 23 (1969), p. 325.

„*vañ* Putte es man van den hoeve van Putte met toebehoor-
„ten . . . ghelic dat daer beleghen es tusschen die Dijle ende
„die strate. Item nae die doet des voorscr. *Vrancx es* man
„van deselven goeden *Godevaert die Kersmakere* syn sone.
„*Claes Kersemakere es* man geworden van denselve goede
„na doot syns vaders".

Hiermede wordt nogmaals bevestigd, dat *Lodewijk van de Putte* — en niet zijn jongere broer *Jan* — de aan *Vrank de Keersmaker* voorafgaande leenhouder geweest is.

Het leenboek is, blijkens de hier aangehaalde akte, opgemaakt na de dood van *Vrank's* zoon *Godevaert de Keersmaket* ten tijde van *Lodewijk Roelants*, dus *ver* na 1408, toen het geschil met de *Van de Putte's* beslecht was.

In het leenboek komt *Lodewijk van de Putte* verder nog voor als „man" in 1369, waaruit volgt, dat hij na de verkoop van het hof te Putte in 1367 één of meer andere lenen van Wilsele-Putte had aangehouden, die echter in het leenboek niet meer op zijn naam staan.

MR. DR. J. C. MARIS VAN SANDELINGENAMBACHT.

Het wapen van het waterschap „Midden-Limburg".

Bij Koninklijk Besluit van 15 september 1969, nr. 4, is aan het waterschap „Midden-Limburg" een wapen verleend, waarvan de beschrijving als volgt is geredigeerd:

„Gevierendeeld; 1 in azuur schuingekruist een
„kromstaf van goud en een zwaard van zilver met
„gevest van goud: 11 in zilver een keper van
„azuur; 111 in zilver vijf aaneengesloten ruiten
„van keel, kruislings gerangschikt; IV in azuur
„een roos van goud; een hartschild van goud met
„drie posthoorns van keel, beslagen, geopend en
„gemond van zilver.

„Het schild gedekt met een gouden kroon van
„drie bladeren en twee paarlen."

Het waterschap ligt in achttien verschillende gemeenten, waarvan Thorn, Horn en Kessel uit historisch oogpunt zeer (belangrijk zijn. De gemeente Weert is de grootste gemeente uit het hele gebied en de secretarie staat in Heythuysen.

Met deze vijf gemeentewapens is bij de samenstelling van het ontwerp gewerkt. De overige moesten noodgedwongen buiten beschouwing worden gelaten omdat het resultaat anders rommelig en onaantrekkelijk zou zijn (geworden.

Het wapen van Thorn, dat in 1882 werd vastgesteld, is bijzonder ingewikkeld van samenstelling en blijkens een mededeling van de rijksarchivaris in Limburg, die in „De Maasgouw" hierover een studie heeft gepubliceerd, is er bovendien een verwisseling opgetreden met het wapen der Oost-Pruisische stad Thorn. Om deze redenen leek het beter in plaats van het gemeentewapen de symbolen van geestelijk en wereldlijk gezag te gebruiken, die in dit merkwaardige vrouwenrijkje dat een rijksvorstendom was, tot de Franse tijd verenigd waren. Het wapen van Weert kon ongewijzigd worden gebruikt, uit dat van Kessel werd het ruitenkruis opgenomen, uit dat wan Heythuysen één der rozen en het wapen van Horn tenslotte kwam ongewijzigd in het hartschild.

De rangschikking 'der kwartieren werd zo gekozen dat de beide 'kwartieren met veel blauw (Thorn en Heythuysen) tegenover elkaar kwamen in 1 en IV, waardoor voor 11 en 111 Weert en Kessel beschikbaar kwamen, die beide veel zilver vertonen. Het bijzonder belangrijke wapen Horn kreeg zijn plaats in Met hartschild.

Op het schild kwam de gebruikelijke kroon van drie bladeren en twee paarlen als versiering.

MR. G. A. BONTEKOE.

VRAGEN EN ANTWOORDEN,

Lastdrager (LXXXV 116, 174; LXXXVI 51-58). De gevraagde kwartieren van *Johanna Jacoba Lastdrager* (in 1726 gehuwd met *Cornelis de Wijs)* zijn hieronder schematisch vermeld. Aanvullingen op de gegevens omtrent de leden van het geslacht *Lastdrager* kan men vinden in mijn mededelingen in de kol. 51-58 van de lopende jaargang van dit maandblad (ik gebruik hier verder de aldaar gevolgde nummering der generaties) ; voor de Enkhuizer kwartieren moge ik verwijzen naar een zeer binnenkort in dit maandblad te publiceren artikel van mijn hand over de geslachten *Huygh* en *Croonenburg*, terwijl ik voor de ascendenten *Van Nijsten* de meest essentiële gegevens — ontleend aan het Stamboek van den Frieschen vroegeren en lateren adel, door M. de Haan Hettema en A. van Halmael Jr. (Leeuwarden 1846) — ter completering hier mede zal opnemen. Besluiten zal ik met een aantal nagekomen gegevens ter aanvulling van mijn in kol. 51—58 van de lopende jaargang gedane mededelingen omtrent het geslacht *Lastdrager*.

1. *Johanna Jacoba Lastdrager* (111, 3) (1707—'86), tr. Batavia in 1726 *Cornelis de Wijs* (1695-1772).

Ouders:

2. Mr. *Johannes Lastdrager* (III) (1664—1723), tr. Leeuwarden in 170 1
3. *Cornelia Elisabeth van Nijsten* (1680—1718).

Grootouders:

4. Dis. *Johan Lastdrager* (11) (1634—1685), tr. Enkhuizen in 1658
5. *Jacomina Huygh* (1636-1706).
6. *Bartholomeus van Nijsten* (± 1628—1696), grietman te Rauwerderhem, tr. Hoogebeintum in 1656
7. *Margareta* (of *Griefje) Huygh* (1634-1700).

Over-grootouders:

8. Ds. *Nicolaas Lastdrager* (1) (1606—1642), tr. (te Grosthuizen?)
9. (vermoedelijk) een (dochter van Ds. *Theodorus Chrisfiaan Besten.*
10. Mr. *Pieter Huygh* (1605—1652), tr. Amsterdam in 1626
11. *Ida van Tongeren* (1601-1652).
12. *Pieter van Nijsten* tr.
13. *Aef van Jeltinga* (1598—1656).
14. *Floris Huygh* (1597—1655), koopman, schepen van Enkhuizen, tr. Enkhuizen in 1624
15. *Catharina Lucas* (1597-1652).

Bet-over-grootouders:

16. *Johannes Lastdrager*, tr.
17. N.N.
18. (vermoedelijk) Ds. *Theodorus Christiaan Besten*, pred. te Grosthuizen, tr.
19. N.N.
20. *Cornelis Jansz. Huygh* (± 1570—1638), pres. schepen van Enkhuizen, tr. 2° Enkhuizen in 1600

21. Grief *Jans* (†1624), dr. van *Jan Piefersz. Schram*, raad, schepen en burgemr. van Enkhuizen, bewindhebber der O.I. Comp.
22. *Hendrik Willemsz, van Tongeren*, geb. in 1563, tr. Amsterdam in 1588
23. *Trijntje Hendriks* (1568—1654), dr. van *Hendrik* en *Elsge Jans.*
24. ..... *van Nijsfen*, tr.
25. N.N.
26. *Buwe van Jelfinga* (1557—1615), tr. Dokkum in 1586
27. *Sas Wijngie (Winia)*, dr. van *Dionisius* en *Jick Rommerfsdr. Egtels.*
28. = 20. *Cornelis Jansz. Huygh* (±1570—1638), tr. 1" Enkhuizen in 1593
29. *Wabmoer Floris*, dr. van burgemr. *Floris Thijsz.* en *Grief Siewerfs.*
30. *Lucas Gerritsz.*, burgemeester van Enkhuizen, † in 1622, zn. van burgemr. *Gerrif Lucasz.* en *Wybrich Olferts Dol*, tr. Enkhuizen vóór 1582
31. *Dieuw Jacobs*, † in 1643, dr. van *Jacob Volkertsz.* en *Digna Seracles.*

Zoals uit deze kwartierstaat blijkt, hebben Mr. *Johannes Lasfdrager* en *Cornelia Elisabefh van Nijsfen* een overgrootvader gemeen in *Cornelis Jansz. Huygh*, „president schepenen" te Enkhuizen.

Dit geldt eveneens voor Mr. *Meinard Dofingh* — die te Amsterdam de ondertrouw van dit echtpaar in 1701 liet inschrijven — evenals voor Mr. *Pieter Huygh*, in 1694 gehuwd met *Ida*, een zuster van Mr. *Johannes Lasfdrager.*

De ascendenten van haar grootvader *Barfholomeus van Nijsfen* (±1628—'96), ontleend aan Stamboek Friesche Adel (*Jeltinga, Van Nijsten*), volgen hieronder, waarbij de nummering van de schematische kwartierstaat, opgenomen in het begin van dit artikel, is aangehouden:

12. *Pieter van Nijsfen*, tr.
13. *Aaf van Jelfinga*, geb. 18 juni 1598, † Hoogebeintum, Har'tastate, 19 dec. 1656.

26. *Buwe van Jelfinga*, geb. 19 januari 1557, promoveerde te Padua 1579, advocaat voor het Hof van Friesland 1580, secretaris van Dokkum, † 22 maart 1615, tr. Dokkum 20 april 1586
27. ***Sas** Wijngie*, † *24* dec. 1612.

52. *Wybefh van Jelfinga*, geb. in 1534, † 3 juli 1567, tr. omstreeks St. Gregorius 1555
53. *Tefcke Gatze Abbesdr. fhoe Buwalda*, † Buitenpost 23 aug. 1605 ('grafschrift: *Tefhcke van Oenema).*
54. *Dionisius Wijngie* (of *Winia*) tr.
55. *Jick Rommertsdr. Egtels.*

104. *Buma van Jelfinga*, † in 1544 (zn. van *Benne van Jeltinga*, † in 1504, en *Rints Feekesdr. Oenfsema*, van Westergeest, † in 1538). tr.
105. *Frouck Wybefsdr. van Siccama*, van Augustinusga.

Over *Barfholomeus van Nijsfen* (nr. 6) vermeldt dezelfde bron o.a. dat zijn 15de kind, *Maria Johanna*, geboren was te Rauwerd „maar te Leeuwarden gedoopt. Den 14 Juny (1672) kwam de tijding dat Overijssel zich aan de Bisschop van Munster had overgegeven, waarover grote ontsteltenis ontstond, welke ieder de vlucht deed nemen.

De Heer *van Nijsfen* was genoodzaakt zijne vrouw, nog maar twee dagen oud kraams, op zijne armen in eene koets te dragen, en haar alzoo, met de jong geborene, naar Leeuwarden te doen vertrekken „'t welk Gold Lof wel gelukt is", schreef hij. Zijne dochter stierf echter daags na den doop."

Ten slotte terug naar de familie *Lastdrager*, die haar naam wel placht te latiniseren: stamvader *Claes Lastdrager Johansz.* werd 4 mei 1627 te Leiden aan de Hogeschool ingeschreven als: „*Nicolaus Oneriger*, H o r n a n u s, 20 jaar". Is deze opgave correct, dan zag hij tussen 5 mei 1606 en 3 mei 1607 te Hoorn (of omgeving) het levenslicht en is hij misschien identieks met „*Claes", 10* sept. 1606 te Hoorn gedoopt als zoon van „*Jan Claesz van Groosfhuizen*" [1]. Relaties tussen *Lastdrager*'s, wonende te Grosthuizen en de 5 km. daarvan gelegen stad Hoorn waren in ieder geval aanwezig [2].

Uit het huwelijk van *Nicolaas Lastdrager* (11) met *Cornelisjen Willems*, ged. Enkhuizen 5 aug. 1608 (dr. van *Willem Dirksz.* en *Luytjemoer Jacobs)* werden aldaar twee dochters *Luytjemoer* gedoopt, resp. 10 okt. 1638 en postuum 2 okt. 1642: de vader is beide malen vermeld als *Nicolaus Oneriger* terwijl als getuige steeds optrad *Cornelis Piefersz. Biens.*

Als verdere aanvulling op mijn vorige bijdrage (kol. 52 van deze jaargang) enkele gegevens, welke ik dank aan de Heer G. Brinkhuis te Utrecht:

11, 1. Mr. *Nicolaus Lasfdrager* (1659-1739) transporteert te Utrecht met zijn vrouw 11 mei 1712 „synde de voorn. vrouwe *Eleonora Beck* te voorens weduwe van de Heer *Johan de Leeuw*" een huis op de Nieuwe Gracht aan „den marquis de Villarnoul d'Ausson", kocht een huis in de Heerenstraat (transport 8 juli 1719, „jegenswoordigh by ham Mr. *Nicolaas Lastdrager* bewoond, met de stallinge en koetshuys daarachter"; dit huis in 1748 door *Eleonora Beck*, zijn weduwe en enige #erfgenaam, weer verkocht) ; hij tr. 2° *Eleonora Susanna Beck*, † *8* juni 1751, begr. Utrecht (Catharijnekerk) „wed. van Mr. *Nicolaas Lasfdrager* in den Trans, gesonken ƒ 200,—, 16 ellen laken geheel gegeven" (zij br. 1° De Bilt 10 dec. 1699 *Jan de Leeuw*, wonende te Utrecht, † 31 januari 1711, begr. Jacobikerk aldaar („d'Heer *Jan de Leeuw*, med. doctor, laet na syn vrouw met onmundige kinderen op d'Marieplaets, een uer beluyd, d'Wapens opgehangen en is gesonken ƒ 1 00,—"), waaruit een dochter *Catharina Josina de Leeuw*, door Mr. *Nicolaas Lasfdrager*, „sieckelyk", gemachtigd (G.A. Utrecht, Not. H. van Dam 3 en 9 nov. 1738) en in het testament van *Elisabefh Lakenman*, weduwe van *Pieter Huygh*, in 1758 bedacht met ƒ 3.000,— en „testatrices bril met goudbeslag".)

---

1) In 1606 t/m. 1609 zijn 20 kinderen als „*Claes*" gedoopt, waarvan de vader Jan is genoemd; in deze periode geen vermelding van familienaam, evenmin de naam der moeder.

2) Althans in het aangrenzende Avenhorn (zie kol. 52. noot 1). De Heer K. Lastdrager te Den Helder attendeerde mij op een „CZaes *Claesz*", die 15 november 1620 met attestatie van Grosthuizen te Hoorn lidmaat werd (is dit de in genoemde noot vermelde *Claes Claes Lastdrager* uit 1624 ?) en voorts op een vermelding d.d. 15 augustus 1669 te Hoorn: „*Susanna Lastdragers* j.d. gewoont hebbende Duynstraat, versoekt attestatie na Leeuwarden" (is zij een zuster van Ds. ***Johannes Lastdrager,*** beroepen 1667 naar Leeuwarden?).

De Gem. Archiefdienst te Leiden verstrekte bijzonderheden over. een oude stadgenoot:

11, 9. *Georyius Lasfdrayer* (1673—na 1714), als „koopman" 4 juli 1701 poorter te Leiden, koopt aldaar in 1702 voor *f* 4.600,— eenhuis aan de Nieuwe Rijn (R.A. 69 fol. 14), welk bezit 24 mei 1714 wegens achterstand aflossingen en schulden aan metselaar, timmerman en loodgieter werd geveild (id. '92. fol. 14), ondertr. Leiden 29 april 1702 *Johanna Brouwer*, geb. te 's-Gravenhage, sedert 1693 weduwe van *Adriaan de Loo* (de inzegening van het huwelijk, hoewel proclamatie is opgenomen, is niet in trouwregister vermeld; van het echtpaar zijn gelen kinderen in doopregisters te Leiden ingeschreven, evenmin het begraven van *Georgius Lastdrager*, die mogelijk na 1714 uit Leiden is vertrokken).

Enkele archiefvondsten, gecombineerd met gegevens ontleend aan „De Textielindustrie in Oud-Rotterdam" van Dr. C. te Lintum en „De Nieuwe Stadsherberg" van Dr. E. Wiersum (resp. Rotterdamsch Jaarboekje 1900 en 1915), maakte het mogelijk nog enkele activiteiten te belichten van:

III. Mr. *Johannes Lasfdrager* (1664-1723) ; hij vestigt zich in 1697 vanuit Utrecht te Amsterdam [3]), promoveert een jaar later te Utrecht en testeert te Enkhuizen 30 juni 1699 (Not. 1188 „woenachtig tot Amsterdam", legateert aan *Nicolaas, Pefrus* en *Ida Lastdrager* ieder *f* 1.000,— en „specialyk uyt sonderlinge affectie aen syn jongste suster *Cafarina*" *f* 5.600,—, verder aan jongste broeder *Georyius* evenals „uyt een teedere affectie aan (de vierjarige) neef *Hendrik Fredrik Huggh* en syn nigte *Catharina Anna Huyyh*" (dan 2 jaar oud) ieder *f* 500,—.
Tenslotte aan *Maydalena Miller* „mitsgaders desselfs dogter *Johanna Susanna van der Puffe*", de effecten die laatstgenoemde in administratie heeft en „op Batavia sullen wesen bevonden". Zijn moeder *Jacomina Huyyh*, weduwe *Lastdrager*, wondt tot erfgename gesteld). Na de geboorte van zijn jongste kind (aug. 1723) verhuist „*Jean Lastdrager*, Burger en Coopman der Stadt Amsterdam" met zijn gezin naar Rotterdam om in de Stadsherberg buiten de Sahiedamse Poort „een fabrycq te appropriëeren" [4]) voor het maken van kamerbehangsels, tapijten en meubelstof fen, waarvoor nodig waren „smits, koperslagers, plaet en kopersnijders, linnenluyden . . . en specialyk mede een goed aantal knegts, ook veele kinderen en meysjas van onvermogene ingezetenen die door soodanig middel haer kostwinninge buyten laste van Diacony of f Gods huyzen kunnen bekomen" en welk bedrijf na ruim een jaar „al reeds dependeerde veertig menschen". Enkele weken na het overlijden van zijn vrouw, *Cornelia Elisabeth van Nijsten* († 16 aug. 1718), verlaat hij de Maasstad en zijn schuldeisers om in 172 1 als raad van Justitie naar Batavia te trekken.

3) Enkhuizen, Not. 1207, 13 april 1697: Mr. *Pieter Huygh* procuratie aan Sr. *Johannes Lastdrager* „wonende tot Utregt"; id. 12 october 1697 dan „wonende tegenswoordigh tot Amsterdam".

4) G.A. Rotterdam, resolutie vroedschap 17 october 1713: Request van „*Jean* Lastdrager", om de stadsherberg „ac. de Maaskant buyten deze Stad" (bij het veer naar Katendrecht, thans Veerhaven) te mogen kopen voor „het doen malen van alderhande nieuw bij hem geinventeerde goude, zilvere, Chinese en andere fraey. geschilderde kamerbehangsels, met coleuren nae 't leven, nieuwe soort van vloerkleederen off tapijten, met schoone duursame gecoleurde figuren, mitsgaders gesignieerde meubelbehangsels en diergelyke van lakenen en andere wolle stoffen"; verzoekt voorts ter „verligtinge van syne sware en nodige kosten" hem en „syne successeurs in de voors. fabryck met desselfs domestiquen in de voors. huysinge wonende te favoriseeren" met vrijstelling van bepaalde belastingen. Id. 11 december 1713: gedurende 15 jaar octroy verstrekt voor het maken „van de soorte, maeksels en inventie overeenkomende met de stalen by hem geexhibeert en op het Raethuys tot Leggers bewaart", terwijl hem en zijn kinderen het burgerrecht „gratis werden vereert".

Ter afronding van de gevraagde nadere gegevens over *Johanna Jacoba Lasfdrayer* en haar kwartieren tenslotte enige aanvullingen over de kinderen van het echtpaar Mr. *Johannes Lasfdrayer* en *Cornelia Elisabefh van Nijsfen:*

111, 2. *Barthold Boefius Lasfdrayer* (1705—'67), trouwt *Helena Willeboorfs*, uit welk huwelijk te Batavia werd gedoopt 7 juli 1730: *Johannes Lastdrager*, get. de koopman „*Joan Haak* en syn hv. *Maria Haack*".

111, *3. Johanna Jacoba Lastdrager* (1707—'86), † 14 januari 1786, begr. Utrecht (Nicolaïkerk) als „Vrouwe *Johanna Jacoba Lasfdrayer*, weduwe van de Heer *Cornelis de Wijs*, in de Heerestraat, laet na mondige kinderen, gesonken *f* 100,—"; zij tr. *Cornelis de Wijs*, begr. Utrecht (Nicolaïkerk), „overl. 1 6 nom. 1772, de Heer *Cornelis de Wijs* in de Heerenstraat, laet na zijn vrouw en mondige kinderen, gesonken *f* 80,—, 16 ellen laken gescheurt".

Rijswijk (Z.-H.). DRS. A. G. VOSDINGH BESSEM.

van der Noot (LXXXVI 225). Bij mijn naspeuringen naar de familie *Van der Noof* te Willemstad (Gens Nostra, jg. 24 (1969), blz. 339 vlg.) bleek mij, dat *Gerhardus (de) Bosson* (1718—ná 5 sept. 1783), de man van *Anna Maria van der Noof* (1716—1783), een zuster had gehad, *Geerfruy de Bosson*, die tussen 1727 en 1733 trouwde met een *Josua van der Noot*. Voor mijn vermoeden, dat *Anna Maria* en *Josua van der Noof* familie van elkaar geweest zouden zijn, vond ik geen enkel bewijs. Ook gelukte het mij niet vast te stellen, of er verwantschap heeft bestaan tussen genoemde *Josua van der Noof* en een naamgenoot, die op 7 jan. 1657 te Tholen werd gedoopt als zoon van *Joost Anthoniusz. van der Noof*. Wel stuitte ik op enige aanwijzingen, dat eerstgenoemde *Josua van der Noof* ook tot die Tholense familie kan hebben behoord. Het feit, dat hij een broer *Leonardus* had, deed overigens het vermoeden bij mij rijzen, dat er ook betrekkingen kunnen hebben bestaan tussen hem en *Joos Jansz. van der Noot*, vader van *Leonard* (of *Leenderf) van der Noot*, op Zuid-Beveland (Kloetinge en Goes), vermeld in De Nederlandsche Leeuw jg. 40 (1922), kol. 17 vlg. Bij gebrek aan nadere gegevens moet ik mij echter bepalen tot de volgende genealogie:

1. *Johannes van der Noof* (de oude [1])), schepen van Oosterhout (1742), diaken ald. (1748 [2])), † Oosterhout 28 maart 1750, begr. aldaar (in de kerk) 4 april 1750; tr. 1° vóór 1701 *Johanna Vermeulen*, † na 26 maart 1730 [3]); tr. 2° te Dongen (ondertr. Oosterhout 11 jan. 1742) *Johanna (van) Wijnoxbergen*, ged. Geertruidenberg 5 febr. 1696, † na 7 april 1748 [4]), dr. van *Gielis* en *Martijntje van Oudheusden*.

   Uit het eerste huwelijk (volgorde onbekend):

   a. *Josua*, volgt onder II.

   b. *Eva van der Noot*, ged. Tholen 1 nov. 1.699, † na 27 sept. 1744 [5]), tr. 's-Gravenmoer 25 aug. 1726 *Jan*

1) Doop van zijn kleinzoon *Cornelis van* der *Noot te* Oosterhout 26 maart 1746.
2) Doopboek Oosterhout 1748, blz. 55.
3) Doopboek 's-Gravenmoer (Hervormd).
4) Doopboek Oosterhout (Hervormd).
5) Doopboek 's-Gravenmoer (Hervormd).

Faktor, geb. aldaar, † na 27 sept. 1744 [5]).

c. *Leonardus van der Noot,* ged. Tholen 8 jan. 1701.

Alsmede vermoedelijk:

d. Johannes *van der Noot* (d e J o n g e), doopgetuige te 's-Gravenmoer 26 maart 1730 en 31 juli 1739).

11. *Josua van der Noot, geb.* ± 1700, burger van Dordrecht (afkomstig uit 's-Gravenmoer) 12 jan. 1733, gerechtsbode (vorster) te Oosterhout [6]), schepen aldaar, † Oosterhout 5, begr. aldaar 10 sept. 1784, tr. 1727-1733 *Geerfruy de Bosson,* ged. Oosterhout 12 jan. 1710, dr. van *Adriaan* [7]) en *Anna van Heusden.*

Uit dit huwelijk (behalve 6 jong overleden kinderen) :

1. *Johannes,* volgt onder IIIa.
2. *Adrianus,* volgt onder IIIb.
3. *Marinus van der Noot,* ged. Oosterhout 9 aug. 1739, bedienaar ter begrafenisse te Rotterdam, † aldaar 5 jan. 1820, tr. Rotterdam 11 nov. 1770 *Jannetje Otten,* geb. te 's-Gravenhage, ged. aldaar (Nieuwe kerk) 23 dec. 1742, † 's-Gravenhage 11 maart 1820, dr. van *Harmen* en *Jannetje van den Berg.*
4. *Leonardus,* volgt onder IIIc.

IIIa. *Johannes van der Noot,* ged. Oosterhout 29 nov. 1733, schipper van Rotterdam op Gent, † Rotterdam 3 maart 1811, tr. Oosterhout 21 juni 1767 *Elisabeth de Rooy,* ged. Oosterhout 7 febr. 1745, † te Rotterdam, dr. van *Hendrik* en *Anna Nieuwenhuyzen.*

Uit dit huwelijk:

1. *Geerfruy van der Noot,* ged. Rotterdam 17 febr. 1769, † aldaar 27 okt. 1837, tr. Rotterdam 14 nov. 1802 *Henricus Willem Cornelis Crooswijck,* geb. Kruisland, ged. aldaar 21 okt. 1764, ontvanger van Kruisland, † Rotterdam 14 febr. 1827, zn, van Ds. *Nicolaas* en *Johanna Maria Massis* en weduwnaar van *Jacoba van Winckel.*
2. *Anna van der Noot,* ged., Rotterdam 28 mei 1775, † Leiden 3 aug. 1860, tr. Rotterdam 16 jan. 1803 *Andreas Haan,* geb. Rotterdam 10 maart 1756, tand- en breukmeester aldaar, † Rotterdam 28 april 1831, zn. van *Jan Hendrik Lucas Haan Hoffman* en *Lucadina Emmercel,* en weduwnaar van 1° *Anna Walop* en 2° *Henderina van der Lindt.*
3. Dr. *Josua van der Noot,* ged. Rotterdam 31 mei 1773, med. doctor, † Arnhem 21 april 1802.
4. *Hendrik van der Noot,* ged. Rotterdam 9 dec. 1774.
5. *Adrianus van der Noot,* ged, Rotterdam 7 dec. 1777, begr. aldaar 18 juni 1785.

IIIb. *Adrianus* (of *Adriaan) van der Noot,* ged. Dordrecht 23 dec. 1736, gerechtsbode te Princenhage [8]), † aldaar (begr. 26) jan. 1780, tr. Willemstad 31 juli 1763 *Neeltje Ras,* ged. Strijen 23 nov. 1732, dr. van *Willem Willemsz.* en *Aaltje Bastiaens Maaskamp.*

Uit dit huwelijk:

1. *Josua van der Noot,* ged. Princenhage 10 juni 1764, begr. aldaar 27 aug. 1764.
2. *Anna van der Noot,* geb. Princenhage 11 nov., ged. aldaar 17 nov. 1765, † Rotterdam 18 mei 1836, tr. Rotterdam 8 mei 1791 *Egarius Arent,* geb. Breda 3 nov., ged. aldaar (Grote kerk) 5 nov. 1761, † Rotterdam 28 juni 1851, zn. van *Cornelis* en *Johanna Joos* (of *Jors*).
3. *Geertruy van der Noot,* geb. en ged. Princenhage 5 april 1767, † Rotterdam 25 febr. 1851, tr. 's-Gravenhage (Kloosterkerk) 9 mei 1802 *Isaac Aatman,* ged. 's-Gravenhage (Grote kerk) 2 1 nov. 1779, † (vermoedelijk na 25 febr. 1851 [9])), zn. van *Barent* en *Johanna Nollemans.*
4. *Willemijn van der Noot,* ged. Princenhage 5 april 1767.
5. *Josua van der Noot,* ged. Princenhage 30 dec. 1770.

IIIc. *Leonardus van der Noot,* ged, Oosterhout 26 sept. 1745, deurwaarder bij het Vredegerecht te Oosterhout, † aldaar 8 juli 1823, tr. Drimmelen 3 sept. 1780 *Maria van Gent,* geb. Drimmelen 6 juni, ged. aldaar 12 juni 1757, † Oosterhout 6 april 1820, dr. van *Cornelis* en *Maria Cornelisse van Drimmelen.*

Uit dit huwelijk:

1. *Josua van der Noot,* ged. Oosterhout 27 febr. 1782, † Oosterhout 20 maart, begr. aldaar 22 maart 1782.
2. *Maria van der Noot,* ged. Oosterhout 29 juni 1783, † Breda 12 jan. 1827, tr. Oosterhout 31 aug. 1808 *Jan* (of *Johannes) van der Meer,* geb. Terheyden 11 april, ged. aldaar 14 april 1776, beurtschipper van Rotterdam op Breda, † Breda 26 april 1834, zn. van *Daniel* en *Dina* (of *Gerdina) Vissers.*
3. *Josua Gerardus van der Noot,* ged. Oosterhout 25 dec. 1785, † aldaar 2 maart 1860.
4. *Cornelis Marinis van der Noot,* ged. Oosterhout 10 febr. 1788, dragonder van de 4e comp. van het regt. Lichte Dragonders no. 4, † Maastricht 2 maart 1817.
5. *Geertruy van der Noot,* ged. Oosterhout 24 mei 1790, † Breda 23 mei 1842, tr. Oosterhout 23 febr. 1817 *Johannes Bol,* ged. Bergen op Zoom 6 jan. 1793, timmerman (in 18 17 wonende te Roosendaal), zn. van *Philip* en *Anna Maria van Leyningen.*
6. *Teuntje Cornelia van der Noot,* ged. Oosterhout 13 juli 1794, † aldaar 9 maart 1832, tr. Oosterhout 10 mei 1821 *Jacobus Adolf Siekman,* geb. Zaandam 18 febr., ged. aldaar 28 febr. 1796, leerlooier te Oosterhout, zn. van *Coenraad Hendrik* en *Maria Johanna Creynen.*

Vught. **MR. W. DE VRIES.**

Schaep. Het Overijsselse riddermatige geslacht *Schaep* voerde (achtereenvolgens) de volgende wapens:

1. Gedeeld van 5 stukken met op het 1ste, 3de en 5de respectivelijk 4, 4 en 1 ruiten. In 1333 zegelde *Arnold Schaep,* kanunnik van Oudmunster te Utreoht, met dit wapen, waarover een barensteel met 5 hangers.
2. In rood een klimmend schaap van zilver.
3. In rood een ankerkruis van goud (*Van den Damme*) met een hartschild als onder 2 vermeld.

Welke Oost-Nederlandse geslachten (bijv. *Van Almelo)* voerden in de middeleeuwen soortgelijke wapens als onder 1 vermeld?

Gevraagd beschrijvingen van zegels van leden van deze familie *Schaep* vóór 1500.

Voorburg. W. ENTERMAN.

6) Oosterhout, Recht. Archief (R) 321, fol. 42.

7) Bij de dopen zijner kinderen steeds *„de Boisson"* genoemd. Hij was vorster in den Hout (onder Oosterhout) ; zie doopboek Oosterhout (Herv.) 7 okt. 1718.

8) Breda N 1032 (acte no. 56) ; zie ook N 1145 (acte no. 103).

9) *Geertruy* **van der** *Noot* werd bij haar overlijden „verlaten vrouw" genoemd.

Taat-Varkevisser (LXXXV 340; LXXXVI 226). De genealogie van de familie *Varkevisser*, waaruit *Jannetje Varkevisser stamt*, bevindt zich in het door J. P. van Brakel samengestelde speciale Katwijk-nummer van „Rijnland" (Tijdschrift voor Sociale Genealogie en Streekgeschiedenis voor Leiden en Omstreken), jrg. VI nr. 23/24 (oktober 1969).

Jannetje Varkevisser, de echtgenote van *Willem Taat*, komt voor op pag. 8 19: zij werd op 7 sept. 1783 (dus niet op 19 aug. 1781) gedoopt en overleed op 11 nov. 1,859. Haar ouders waren *Gerrit Reinsz. Varkevisser* (1751—1806/1811), die het beroep van reder en scheepmaker te Katwijk aan Zee uitoefende en die aldaar ook enige jaren schepen en burgemeester was, en *Magteld Jacobsdr. Berkhey* (1748—1816). *Willem Taat* oefende hetzelfde beroep als zijn schoonvader uit.

Met de gegevens uit het bovengenoemde artikel van J. P. van Brakel kunnen die, opgegeven door Mr. R. A. Rueb (Nederl. Leeuw LXXXVI, kol. 226 en 227) worden aangevuld.

's-Gravenhage, MR. C. P. BRIËT.

Taat-Varkevisser (LXXXV 340: LXXXVI 226). Als aanvulling op het antwoord van Mr. R. A. Rueb in het juli-nummer van de lopende jaargang (kol. 226-227) moge nog het volgende dienen (tenzij anders aangegeven alles Katwijk aan Zee):

Overgrootouders:

1. *Dirk Dirksz. Taat* was geb. te Nieuwkoop ± 1700.
5. *Rhijn Varkevisser* was reder.
7. *Jacob Berlchey* of *Sneest*.

Bet-overgrootouders:

1. *Dirk Taat* was geb. te Ter Aar.
5. *Harmen Krijgsman* wend begraven 5 mei 173 1.
7. *Reynout van der Knaap* werd begraven 4 juni 1753.
8. *Krijntje van Duyne* werd begraven 2 juli 1744.
9. *Gerrit Varkevisser* was naschrijver van de zeevis en het: lastgeld en werd begraven 17 febr. 1781.
10. *Jannetje van Duinen* werd gedoopt 7 juli 1697 en begraven 8 febr. 1773.
12. *Elisabeth Buys* werd begraven in dec. 1779.
13. *Wilm Snees*, ged. 20 okt. 1697, bagr. tin aug. 1767,
14. *Machteld Schelpsand* werd (begraven in juli 1768.
16. *Bregje de Jong* werd begraven in april 1769.

Bet-bet-overgrootouders:

1. *Wijt Taat.*
9. *Frederik Krijgsman.*
11. *Dirk Varkevisser.*
13. *Willem Reynsz. van der Knaap* tr. 22 nov. 1665
14. *Grietje Bouwens*,
15. *Huig Pietersz. van Duyne* tr. 8 mei 1666
17. *Reyn Dirksz. Varkevisser*, ged. 14 febr. 1677 (hij was een zoon van *Dirck Dirksz. Varckevanger*, geb. ± 1642 en † na 1692, die tr. ± 1667 *Maertie Adriaensdr., en* een. kleinzoon van *Dirck Pietersz. Broer*, die *8* januari 1639 tr. *Maertgen Gornelisdr.)*, begr. in okt. 1730, tr. 1 maart 1697
18. *Geertje Gerrits'dr. Roos*, begr. kort vóór 2 maart 1720.
19. *Jacob Gijsz. van Duinen* (zoon van *Gijs van Duijne*, geb. in 1595, † in 1657, tr. *Joosje Leendertsdr.*, en kleinzoon van *Maerten Gijsz. van Duijne*, geb. in 1571/'72, † vóór maart 1646, die tr. ± 1594 *Leentje Ariensdr.*, † in 1606/1609), gad. 10 april 1651, begr. in okt. 1725, ts.
20. *Aaltje Arensdr. Gratema*, ged. Noordwijk-Binnen 21 sept. 1670, † in mei 1728 (dr. van *Ary Jansz.* en *Jannetje Pietersdr. Surendonck).*
23. *Jacob Maartensz. Buys*, ged. 11 april 1678 (hij was een zoon van *Maerten Jacobsz. Buijs*, die tr. 24 nov. 1675 *Pietertje Jacobs Hoek)*, begr. 26 juni 1751, tr. 30 januari 1701
24. *Geertruid Jansdr. van den Berg*, begr. in mei 1762.
25. *Jacob Snees*, ged. 31 mei 1671 (hij was een zoon van *Willem IJsbrands*, tr. 16 juli 1655 *Neeltje Dirksdr. Harpert)*, tr. 8 mei 1695
26. *Jannetje Franse.*
28. *Arentje Bastiaansdr.*
31. *Willem Cornelisz. de Jong*, tr. 20 dec. 1698.

Bovenstaande gegevens ontving ik voor een groot deel van de Heer J. P. van Brakel, Merelstraat 39, Katwijk aan Zee, voorzitter van het Genootschap Oud-Katwijk.

S-Gravenhage. **MR. R. PARQUI.**

(vam) Wolfswinkel-van Berck (LXXXVI 227). Het geslacht Thomassen à Thuessink, door Mr. E. J. Thomassen à Thuessink van der Hoop (1930) bevat op blz. 35 nadere gegevens over het echtpaar *Muntz-Wolfswinkel*, alsmede de mededeling, dat het echtpaar *Wolfswinkel-van Berck* testeerde te Zwolle 14 juli 1661 en te Kampen 29 sept. 1687.

Wassenaar. MR. W. W. VAN VALKENBURG.

Salzburger emigranten (LXXXVI 308). Een zevental publicaties over dit onderwerp zijn mij bekend (de nrs. 1t/m 5 heb ik ter inzage gehad van de Provinciale Bibliotheek van Zeeland, Abdij te Middelburg):

1. De Salzburgsche emigratie naar het land van Kadzand in 1733, door L. Bootsgezel,
2. Oud-Zeeuwsche Gastvrijheid, door M. W. Maclaine Pont.
3. De trek der Salzburgsche emigranten naar Zeeuwsch-Vlaanderen, door J. N. Pattist.
4. De geneeskundige verzorging der Salzburgers in Staats-Vlaanderen, door J. A. Berger (Ned. Tijdschrift voor Geneeskunde, 1930).
5. De voorbereiding van de emigrantie der Salzburgers naar Westelijk Zeeuwsch-Vlaanderen in 1732 en hun wedervaren, gedurende de eerste twee maanden van hun reis derwaarts, door Dr. J. de Hullu (Ned. Arch. v. Kerkgeschiedenis, 194 1).
6. Die Emigration der Dürrnberger Bergknappen 1732, door Wilfried Keplinger (Mitteilungen der Gesellschaft für Salzburger Landeskunde, 100. Band. 1960).
7. Niet in de winter (roman in drie delen), door Emiel van Hemeldonck (uitgegeven door het Davidsfonds te Leuven, België).

Veenendaal. C. J. DE KRUIJTER.

INHOUD VAN DIT NUMMER.

Bestuursberichten. — Het Haarlemse geslacht Van der Laen, door M. Thierry de Bye Dóileman en Mr. 0. Schutte (vervolg en slot). — Korte mededelingen: Berail; Berail; Muys van Holy; De afstamming van Aline Ovingh († 1632) (11); De Middelburgse Van de Putte's (11); Het wapen van het waterschap „Midden-Limburg".' — Vragen en antwoorden.

LEXICOGRAFISCH NAAMREGISTER

Jaargang 1969.

Het teken * wil zeggen dat in het artikel ook aantekeningeu van wapenkundige aard voorkomen.

A

Aa, van der 37, 358 *, 359 *.
Aa, Pinssen van der 46.
Aa, Randerode van der 356.
Aalst, van 60, 107.
Aatman 386.
Abbenbroeke, van 239.
Abresch 1.16.
Abt, den 352.
Achel, van 304.
Achenbach 84, 85.
Achtevelt, van 113.
Adriaans 132.
Adrichem, van 312.
A(ec)kermonde, van '76, 78, 79*, 82.
Aeding, tot 159.
Aefferden, van 301.
Serdenbodeghem, van 375.
Aerssen, van 123, 306, 307.
Aguilon (, Cymon d') 369 *.
Aillaud 128.
Akkerman 104.
Alberda (anders Ubbena) 151.
Alcantara, d' 361.
Alc(ke)made, van 250, 330 *, 331, 334.
Aldefeld 49.
Allaert 216.
Almaras, van 334, 343, 369 *.
Almekinders 217.
Almelo, van * 386.
Alphen, van 330.
Altena, van Horne en (-) 148. 149, 212.
Alting 120.
Ameling(h) 48, 120.
Amerongen, van 113.
Amerongen, Taets van 33, 34, 342.
Ameyden, van 153, 154, 219, 220.
Ameyden van Duym, van 219.
Amstel, van 33, 354.
Amya 49.
Anckeren, van der Houven van 222.
Andelot 328.
Andreae 120.
Andreae, Fockema 117.
Appel(s) 307.
Ar(c)kel (Herkele), van 256.
Areberg, de 213.
Arendzen 110.
Arent 386.
Arents 375.
Ar(c)kel (Herkele), van 256.
Armandville, d' 218.
Arzt 116.
Asjes Brunenberg 102.
Asselberghs 118.
Assen, van 101, 102.
Assendelft, van 26, 312, 326, 329, 332, 356 *, 364 *, 369 *, 370 *.
Ausma 109.
Auwera, van der 118.
Av(e)res 86, 87.
Avesnes, van 33.
Ayala, d' 334.

B

Baarda. van 107.
Bacherach 216.
Backer, de 36.
Baclé 298.
Bael, van 218.
Baerdwijck, van * 152.
Baerles, de 216.
Baerselman 228.
Baeter 117.
Baillet 217.
Bal 118.
Balen 298.
Balen, van 339.
Balfours 59.
Ballen, van 151.
Ballot 50, 51.
Bam 320.
Ban (Bandt) 78, 81.
Banck, van- der 216.
Bandt (Ban) 78, 81.
Barail (Bérail) 202-208, 376, 377.
Barck 75-81.
Barendrecht (Berendrecht), van 246-250, 253, 263, 264.
Barnard 50.
Barres, de 358 *, 359 *.
Bassen, van 323.
Bassenrode, van 332, 345.
Bast 367.
Baudet 218.
Bavelaer, de 362.
Bavignée, de 301.
Beaumont, van 152, 153, 223.
Bec de Lièvre 301.
Beck 55, 58, 382.
Becke 26.
Yecker 36.
Beckere (, de) 291.
Beckmann 99.
Beek 104.
Beek, van 108.
3eel 116, 218.
Beelaerds 45.
Beer, de 50.
Beerens 47.
Beethoven, van 49.
Bekesteyn, van 352.
Bekkers 206.
Beljaars 108.
Bellens 39.
Beltman 109.
Bemelmans 117.
Benavides, de Sottomajor Manuel Vata y 375.
Bender 49.
Bent, van den 102.
Bentheim, van 119.
Bentinck tot de Brecklenkamp en Haselünne 142.
Bentink 100.
Bérail (Barail) 202—208, 376, 377.
Berben 217.
Berchem, van 303.
Berck 122.
Berck (Berks, Berx) (van Schijneveld((Schinveld), van (von Bercken) 120, 121, 152 227, 228, 388.
Berckel, van 49.
Berckelaer, van 216.
Bercken zu Stein-See, von 152
Berckenrode, van 315, 316, 326
Ber(c)khey (Berchey) 76, 78, 82, 226, 227, 387.
Berenberg 48.
Berendrecht (Barendrecht), van 246-250, 253, 263, 264.
Beresteyn, van 326, 353.
Berg, van den 108. 212. 385. 388.
Bergen, van 221, 222.
Bergen-Glymes, van 153.
Bergen van de(r) Grijp, van 152, 153, 220-22.
Bergen (Berchem), van de Grijp gezegd van 153.
Berger 105.
Berghe, van den 241, 255, 256, 295.
Berghe gen. Trips, van 304.
Berichuys, de 290.
Ber(c)khey (Berchey) 76, 78, 82, 226, 227, 387.
Bernemicourt, de 302.
Bernemicourt, de Saluces- 366.
Bernhamme, de 149.
Bermuy * 359.
Bertens 297.
Berthout, van Mechelen de 373.
Besemaer 248.
Besemer (Bezemer) 62, 65, 68, 78, 83, 84.
Besoyen (Bisoyen), van 242, 244.
Bessems 118.
Besten (, à) 53., 380.
Besten, van 168.
Bettenborgh, Zievel de 303.
Beukenkamp 121.
Beveren, van 118.
Bevervoorde, Engelbert van 299
Beijen 298.
Beyger (, de) 274., 275.
Bezemer (Besemer) 62, 65, 68, 78, 83, 84.
Bichon 116.
Bicker 49.
Bie, de 118, 119.
Biedermann 48.
Biens 382.
Biert 308.
Bies, van der 296.
Biesen, van den * 45.
Biesoet 216.
Bird 88.
Biscop 65, 68, 74.
Bishop 49.
Bitter 323.
Blas 308.
Bleckmann 208.
Bleek (Bliek) 132.
Blenke (Blink) 118.
Bles 202, 203, 205,207, 376.
Blesius 152.
Bleyswijk, van 141.
Bliek (Bleek) 132.
Blink (Blenke) 118.
Blocq (Block) 327-329.
Bloemhof 120.
Blokdijk 108.
Blommestein, van 91.
Blon, le 218.
Bloot 121.
Blote, die 268.
Blumen 163, 164.
Blyenburgh, van 122.
Boccabella 360 *.
Bocholt, van 302, 304.
Bochout * 369.
Bo(c)k 22, 23.
Bock van Lichtenberg 300.
Bockhoven. van 39., 59.
Bockstaele'll7.
Boddens 361.
Bode 87, 103.
Bodeker 140, 141.
Bodt, de 123.
Boechurst, van der 268 *.
Boeke1 (Bokel, Bukel) 247, 253, 254.
Boelaert 117.
Boelens 319, 321, 322.
Boenswart, van 255, 256.
Boer (Buer) 87.
Boessler, van Monster ten 162.
Boetzelaer, van den 192.
Bogaert, van de 138.
Bogaerts 367.
Bois, du 298.
Bois dit van den Bossche, du 366.
Bo(i)sson (, de) 384, 385.
Bok (Bock) 22, 23.
Bokel (Boekel, Bukel) 247, 253, 254.
Bol 225, 386.
Bollaert 25.
Bolstein, van (de Boulestay) 360.
Bolt 106.
Boltzius 124.
Boneem 337.
Bons, de 127, 128.
Bontwerckers genaamd van Eyck 38.
Booga(e)rt 294.
Boom 15.
Boot 15.
Boote * 360.
Borch, ter 157, 159, 173.
Borch, van der 159.

Borch, von der 150.
Boreel de Mauregnault 128.
Borgel, te 103.
Borgneval, de 356.
Borluut d' Hoogstraete 49.
Borsselen, van 243, 252, 269, 334.
Borsselen van Spreeuwensteyn, van 342.
Borssum (, van) 120.
Borst 262, 264.
Bos 106, 121.
Bos gezegd Slootingh 22.
Bosch 208, 219.
Bosch tot Moppertingen 300.
Bosch, van den 290.
Boschuysen, van 374.
Bosman (Busman) 100.
Bossche, van den 47, 295.
Bossche, du Bois dit van den 366.
Bossert (Botschart, Rotsaert(ss)) van Vlodrop 37. 39, 150, 151.
Bosson (Boisson) (, de) 384, 385.
Both van der Eem 233.
Both Hendriksen 84.
Botha 50.
Bothen 44.
Botman 4-12.
Botschart (Bossert, Rotsaert (ss)) van Vlodrop 37. 39, 150, 151.
Botterweg 104, 105.
Bouber 116.
Bouchez 117.
Bouchout, van 142.
Boudewijns 341.
Boulestav, de (van Bolstein) 360.
Boullenger, le 85.
Bousses 227.
Boutmy 218.
Bouvier 207, 376.
Bouvrie, de 117.
Bouwens 296, 377, 387.
Böve 118.
Box 19-27.
Box, de la Rive 19, 26.
Boxtel, van 39.
Braack 12, 13.
Brabant, van 33.
Brabant-Gaesbeek, van 148,212.
Braeckel. van 354.
Brakel, van 242, 244, 245.
Brakel, van Riede(n) (Reyde, Rithe, Rye) van 241-247 *, 249, 252-257, 272.
Brancrov., van 355.
Brand 104.
Brande, van den 297.
Brandon 56.
Braun 116.
Breda, van 139, 154.
Breda. en Schoten, heren van * 45.
Brederode, van 33, 321, 322.
Brederoe 15.
Bree 107.
Bree (c) kpot 126—141 *.
Breeckpot alias Ruysselaer 140.
Bree(d)zijp, van 292-294.
Breempden, van den 47.
Breidbach, van Renesse- 144.
Breitenstein 118.
Breman 103.
Breton 127, 130.
Brienen, van 194, 195.
Brimeu, de 358 *.
Brinkman 51.
Brins (Brintz) 226, 227.
Broeck, van den 46.
Broek, op 't 217.
Broeke, van den 239.
Broekman 27.
Broer 387.
Broers 365.
Broich, von 48.
Bronkhorst. van 372-374.
Brouwer 383.
Brouwers 134, 217, 301, 326.
Brouwer(us) 53.
Bruelis, v. 271.
Bruelis, van Ostee en van 269.
Bruin 107.
Bruin, de 376.
Brummeleuw (Brumlewen) 88. 275.
Brunenberg, Asjes 102.
Bruningse 14.
Brunt 131-134, 137.
Bruyn, de 46, 206, 207.
Bruyne, de 285, 294.
Bruynen 64.
Bruynsz 323.
Buchorst (Buckhorst), van 177, 181, 184, 191, 194.
Bucquoi, de (du) 27, 28.
Budde 120.
Buer (Boer) 87.
Bu(e)ren, van 243, 250.
Bukel (Boekel, Bokel) 247, 253, 254.
Buniau, Severin de 91.
Burch, van der 85, 89, 91, 122, 123.
Burchvliet. van 320.
Burgh, van der 122, 123.
Burghgraeff, van de 156.
Busman (Bosman) 100.
Bussche-Ippenburg, von dem 203.
Bussen 19.
Bus(s)hoff 124.
Buth 233.
Buwalda, thoe 381.
Buys 226, 227, 387, 388.
Buytas 363.
Buyten, van 362.
Buyte(n)wech 330, 334.
Bye, de 330, 344.
Bylandt, van 143.
Bijlwerff (, van) 211, 212.

C

Cabauw, Theus van 324, 325.
Cabiliau 216.
Calcarius 124.
Calckmans 341.
Calckum genannt Sobbe, van 121.
Caldemeyer 90.
Calff 346.
Camargo, de 360, 362, 364 *.
Camminga, van 370.
Campbell 91.
Campen, van 35, 37.
Cancher 319, 320, 325.
Canisius 223.
Cannart d' Hamale, van 373.
Cansius (Canzius) 223.
Canter 323.
Cantfort, van 141-147.
Canzius (Cansius) 223.
Captein 227.
Carbeel (Crabeels) 293, 294.
Carlier 88.
Cate, ten 86.
Cats, van 357, 358 *.
Cats, Peeters de 360 *, 364 *.
Cattenburg, van 113.
Cattendijc, van 268.
Caulier 116.
Celos 120.
Cenie 218.
Centen 16. 227.
Cerf, Le 49.
Charante, van 32-37.
Christiaensen 297.
Chijs, van der 76, 78, 82.
Clamijns, de Rose alias 293, 294.
Clarke 222.
Clee, van der 40.
Clerck. de 135.
Cleuting 326.
Cleve, van 148, 149, 212.
Cloeck (Kloeck) 134, 139, 307.
Clomp 111.
Cloon, van 58-60.
Cloon, van Soestdijck van 225, 226.
Clooster (Klooster), van den 158, 166, 168, 172.
Cloots, de 376.
Cloppenburg(h) 134, 136, 155, 222.
Cloudt, van (von) Pelden genaamd 123, 306.
Cluyten, van der 39.
Cock, de 226.
Cock van Delwijnen, de 344, 352, 353.
Coehoorn 56.
Coen 221.
Coenegracht 117.
Coenen 77.
Coertze 219.
Coesveld, van 58.
Coeverden. van 120.
Coevorden, van 190, 191, 194.
Cole (Cools) 41.
Colen 292.
Colet 217.
Colins, de 361.
Coloma 312.
Coloma de Moriensart 364.
Colonna 360 *, 364 *.
Colstein (Colsteijn) 12, 13.
Colyn de Beusdael, de 305.
Colyn baron van Montagu 302.
Conin(ck)x 47.
Coning (, de) 62, 75, 78.
Coningsloo, van 120.
Coninxloo. van 118.
Contreras, de Gamarra y 375.
Cools (Cole) 41.
Coolwagen 373.
Coot 210.
Cop 137.
Coppen 19, 20.
Corbagh, van 225.
Cordes, de 359 *.
Cores Eype (Heype) 223.
Corgelon 276.
Corst 346.
Corswarem, van 300.
Cortenbach tot Helmont, van 302.
Cortvrient 367.
Coster, de 139.
Costere 296.
Costere, de 293.
Costerus 56.
Cothem, van 285, 294.
Coudenhove, van 357, 373.
Couper 156.
Coupijn 8.
Coijmans 146.
Craan(e) 126—141 *.
Crabeels (Carbeel) 293, 294.
Craecken van der Laen, van 374.
Craen ((de) Crane) 136 *, 137*.
Craght, van der 88.
Crainhem. van Hinnisdael en 303.
Cralingen, van 238, 249, 250.
Cramerus 86.
Crane (, de) (Craen) 136 *, 137 *.
Cranendonck 58.
Cremer (Kramer) 85.
Cretic 46.
Cretser (Kretzer) 133, 135, 138.
Creynen 386.
Crichton 112.
Croese 223.
Croix, de la (Lacroix) 127, 128.
Crol(lius) 88.
Crombecq 365.
Crommelin 45.
Cromwijk 43.
Croonenburg 380.
Crooswijck 385.
Crusius 153.
Cru(y)ninghen, van 213, 214.
Crijns 217.
Cuiper 228.
Culemborg, van 33, 34, 35, 112.
Culsbroeck 334.
Cunninghame 89.
Curtois 136.
Cymon (d' Aguilon) 369 *.

D

Dacha (Dassa, Dasca) 351, 352, 355, 356.
Dachsburg, van Leiningen- 303.
Daelwijk, van 142.
Daems 20.
Daendels 87.
Dalen, van 341.
Dam, Schaep(s) tot. den 159-161.
Dambenoy, Forstner van 49.
Damme, van den * 386.
Danckaerts (Danckers) 21.
Daniels 36.
Danlaar 323.
Dannenbargh 86.
Darmstadt, Hessen- * 48.
Dasper 142.
Dassa (Dacha, Dasca) 351, 352, 355, 356.
Daulmerie 117.
Daun zu Falckenstein, von * 48.
Davidson 25.
Dave (Davre), van 300.
Dedem (Deernen), van 119, 159-161, 168, 169, 174.
Deelman 120.
Deembeck, heer tot 162.
Dekema, van 371.
Delff 48.
Delsman 104.
Denis (de Nijs) 299.
Deni(j)s 121.
Dennewitz (Dennewisz) 153.
Dens 295.
Derthuyse * 358, 359.
Deuling 28.
Deurne (Doirne), van 294.
Deutecom, van 341.
Dexters 217.
D'hundt 367.
Dickhuis (of: Dijckman (n)) 134, 137-139, 141.

Dicklergen, dit van Stackenbroeck, van 46.
Diel 133, 134.
Diemen. van 315.
Diepenhorst, van 354, 369 *.
Diest, van 23. 212. 216.
Dieu, de 153, 221.
Dike, van den 290.
Dilft, van der 358, 359 *.
Dilvael 36.
Dingstee., van 103.
Dint(h)er, van 41 *.
Dinter, Hesselt van 41. 49.
Dirkx 217.
Dishoeck, van 219.
Dittmann 47.
Ditzhuyzen, van 218.
Does. van der 337, 341.
Doesburg Lanooij 109.
Dogger 53, 54.
Doirne (Deurne), van 294.
Doitsma 22.
Doitsma, Nordingh 22, 24.
Dol 381.
Dollichen 132.
Dooren, van Doorne alias van 220.
Doorne, van 154.
Doorne alias van Dooren, van 220.
Doortoge, van de 33.
Dorp, van 22, 23, 332.
Dorpe, van den 334.
Dorsten, van 86, 109.
Dortmund, von 48.
Dotingh 381.
Doyere (Hoyere) , de 36.
Dragt 105.
Drake af Intorp 89.
Drees 90.
Drenckwaert, van 321, 351, 352.
Dreteling, van 24.
Dreyer 219.
Driel, van 352.
Driessen 20. 218.
Drimborn, von 121.
Drimmelen, van 386.
Droste to Vyssering 162.
Duern, van 113.
Duif(f) 120.
Duinen (Duyne), van 226, 227, 387.
Du(i)venvoorde, van 249, 250, 333, 351, 352.
Dukeling * 369.
Dulmen, van 49, 169, 170.
Düngeln (Dungel(e)(n), van (von) 167, 168.
Dure, van 195.
Dürer 48.
Duski 336.
Dütting 45.
Duvelant, van (ute) 234-236, 258, 259, 261, 262, 267, 268, 271-273.
Duym, van 20, 21, 153, 154, 219, 220.
Duym, van Ameyden van 219.
Duyn 73.
Duyn, van der 46, 207.
Duyne (Duinen), van 226, 227, 387.
Duynen. van 83.
Duys 118.
Duyst van Santen 111.
Dijck, van 298.
Dijckman(n) (of: Dickhuis) 134, 137-139, 141.
Dijk, van 51.
Dijkman 100.

E

Ebbinghuysen 49.
Ebert 47.
Echten, van 163, 165, 166, 170, 194, 195.
Eck, van 113. 353.
Eeckeloo, van 138.
Eelkens 375.
Eem, Both van der 233.
Eerden, van der 149.
Eggenhuizen 109.
Egmond, van 33, 243, 253, 254.
Egmond van Buren, van 243.
Egtels 381.
Eilers 100.
Eimbers 103.
Eind (Ende), van 't 103.
Ekkelkamp 109.
Elen (Oelen, Olen), van 225.
Elffers 109.'
Elibank (Abank) 11.2.
Elsenwael 62, 84.
Elshof 85, 275.
Elven, von 168.
Emmercel 385.
Emmerlinck 26.
Ende (Eind), van 't 103.
Endeling, van 35.
Engel 368.
Engelbert van Bevervoorde 299.
Engelberts 87.
Engelen 217.
Engelken 150.
Engen, van 106.
Ens 319.
Ente 100.
Entzinger 154.
Epée, de 1' 366, 368.
Erasmus 219.
Ereshoven, van Nesselrode- 305.
Ernemu(i)den, van 264, 272, 273.
Esbee(c)k, van 24, 25.
Esbeek, Vreijs van 20.
Eseau(s) 25.
Eskens 51.
Espen (Nispen), van 242, 245, 297.
Essen, van 36, 187, 194, 195, 274.
Esseveld, van 113.
Eswein 154.
Even. van 292.
Everaet 25, 26.
Evertsen 36, 37.
Ewsum, van 373, 374.
Ewijk, van 215.
Eyck, Bontwerckers genaamd van 38.
Eijkelboom 103.
Eijnatten, van 301.
E(y)nde, van der (den) 111.
Eype (Heype), Cores 223.

F

Fabri(e) 20, 21, 23.
Faktor 385.
Fauconnier 154. 155.
Faucquenberghe (Fockenbergh) 136, 138.
Favrel 357, 360 *.
Federlin (Fe(e)derle) 215.
Fermenteau (de Fremantjou) 8.
Fern(e)ij, van 102.
Fick 116.
Fidden 59, 226.
Fierens 218.
Figueroa * 369.
Flaman 59.
Flans, van 302.
Flodrop (Vlodrop), van (de Flodorp) 40 *,-4i *.
Fockema Andreae 117.
Fockenbergh (Faucquenberghe) 136, 138.
Fon(c)k 69, 70, 224.
Forckenbeck (, von) 218.
Forstner van Dambenoy 49.
Fort 133.
Foyman 240.
Fransen 299.
Fransen van de Putte 282, 283, 299.
Fransier, Le 44.
Fremantjou, de (Fermenteau) 8.
Freriks 28.
Freudenberg 84.
Fritz 46.
Frix 12.
Fuchs 116.

G

Gaarman 221.
Gabry 154, 155.
Gael 350.
Gaesbeek (Gaesbeke), van 149, 269.
Gaesbeek, van Brabant- 148, 212.
Gamarra y Contreras, de 375.
Gans 320.
Gay 376.
Geene 22, 23.
Geeraerts 374.
Gelder, van 120.
Gelmen, van 241, 253, 254.
Geloes, de 305.
Gemert, van 40.
Gennepstiin, van 221.
Gennip, van 46.
Gent, van 225, 386.
Gerrits 108.
Gerwen, van 38.
Gestel. te 20. 24.
Gevers 127.
Geyern, Schenck von 303.
Ghemert, van * 40.
Gielen 117.
Giessen, van der 348.
Gils, van 100.
Ginkel, van 106.
Gierdslovia 90.
Gluysteen 12.
Glymes 222.
Glymes, van Bergen- 153.
Goedhardt 109.
Goer de Hervé, de 303.
Goes, van der 296.
Goessens (Goossens) 155, 156, 222.
Goethals 56.
Gogh, van 22, 296.
Goirl, van 38.
Gomes * 369.
Goossens (Goessens) 155, 156, 222.
Goris 55.
Gorisse 47.
Gosens 44.
Gottignies, van 355, 356, 359, 360 *.
Goubergen, van 39.
Goud 238.
Goudsmit 105.
Goupil 218.
Goijaerts 19.
Goye, de 256.
Goye, van Haghensteyne en van Langherake, heer van 256.
Goijer, de 140.
Graag, van der 58.
Graeff (Graaf), van de 51, 55.
Gra(e)sdorp (Grastorff), van Schoneveld (Scho(o)n(e)feld) gen. 158—160, 167—169, 378.
Graf 215.
Grancv. de Senarclens de 207. 377."
Grasdorp (Gracsdorp, Grastorff), van Schoneveld (Scho(o)nefeld) gen. 158—160, 167-169, 378.
Grasdorp, van (van Aeswin te Gramsdorf) 159.
Gratema 388.
Grave 135.
Grave, v. 271.
Gravenweert, van 's- 298.
Greve, de 48.
Greve, van de 123.
Grevinck 158.
Gri(e)p(s) (Grijp, Gripe) 85-88, 275, 276.
Grim 85.
Grimbergen 26.
Grimm (, Rhebisch) 119.
Grimmelius 99, 100.
Gripe (Gri(e)p(s), Grijp) 85—88, 275, 276.
Grobbendonck, Schetz van 301.
Groen 120.
Groenevelt 210, 226, 227.
Groenewald 219.
Groeneweg 4.
Groenhoff 107.
Groninx 45.
Groesbeek, van 34.
Groet, die 37.
Groosthuizen, van 382.
Groot, de 348 *.
Grootenhuis 5.
Gro(o)thaus, van 159, 160.
Groothuys 91, 92.
Grootvelt 113.
Gros de Nieulande, de * 360.
Grouber 143.
Grubbe 169.
Griip 102.
Grijp (Gripe, Gri(e)p(s)) 85-88, 275, 276.
Grijp, van der 221, 222.
Grijp, van Bergen van de(r) 152, 153, 220-222.
Grijp gezegd van Bergen (Berchem), van de 153.
Gubijn 120.
Guiné 118.
Guitton 40.
Gülcher 49.
Gijssenburch, van 370.

H

Haa(c)k 384.
Haak (Haeck) 133, 135.
Haak. van der 60.
Haan' (Hoffman) 385.
Haanebeek 51.
Haavekost 219.
Habbaert 121.
Habsburg, van 148.
Habsburg-Kyburg, van 148,149.
Hac(k)fort, van 159, 167-169, 174, 183, 373.

Hadamar, von 48.
Haeck (Haak) 133, 135.
Haeften, van 159, 162.
Haemstede, van 334-336, 343, 353.
Haemstede, van der Laen gezegd 335, 336, 338, 342, 343.
Haen 269.
Haeseforths 88.
Haeys 111.
Hafermann 120.
Hafften, van 72.
Hagen 188, 189, 193.
Hage (n) doorn 28.
Hahn 129.
Hallincq 296.
Halmale, van 345, 359.
Halteren, van 134.
Hamal, de 301.
Hamale, van Cannart d' 373.
Hambecke (Hambek) 86.
Hamelmann 141.
Hamert, van 248.
Hane, d' 366, 368.
Hanewinckel 39.
Hardebol 326.
Harpert 388.
Harreveld, van 107.
Hart, de 12-16.
Hasaert 117.
Hattem (Hattum), van 36, 112, 113, 156 *, 306.
Hatzfeld-Wildenburg, van 304.
Haudion, de 301.
Haveloes (, van) 284, 285, 293, 295.
Haze, de 153, 221.
Hechingen, van Hohenzollern- 301, 302.
Hecking 49.
Hee(c)k, van 4-12.
Heeckeren, van 173, 174.
Heemsing 84.
Heemstra 158, 161, 162.
Heeren 225.
Heerentum (Hirtum), van 47.
Heeres 101.
Heermansz 322. 326. 351.
Hees, van 110, 111.
Heese 26.
Hegen, van 303.
Heiden, van 169.
Hekkenbroek. van 22.
Helden, van 308.
Helferich 116.
Helfrich 48.
Helm 136, 139.
Helvetius 126.
Helvetius van Riemsdijk 126.
Hendriksen, Both 84.
Henegouwen-Holland 314 *.
Hengenas 276.
Henrici 43.
Hensberg 14.
Hensen 106.
Herckenrode. de 375, 376.
Herent, de 288.
Herkele (Ar(c)kel), van 256.
Herlin 120.
Hermalle, de Warzée d' 49.
Hernen (Hurne(n)), van 212. 2 1 3 .
Herselle, de 305.
Hert, van der * 360.
Hertoghe, de 48.
Hervé, de Goer de 303.
Hessels 41.
Hesselt van Dinter 41, 49.
Hessen-Darmstadt * 48.
Heukelom, van 33.
Heuneman 89, 90.
Heurne, van 365.
Heusden, van 60. 385.
Heuvel, van den 36.
Heijde, van der 138.
Heijden Sinclair, van der 299.
Heyenhoven, van 121.
Heyligenbergh 339.
Heymbeeck, van 39.
Heype (Eype), Cores 223.
Hiddema, van 371.
Hill(e), van (den) (Verhil) 345-347.
Hillegem van Rietveldt * 369.
Hillegom, van 312, 314 *, 356 *, 364 *.
Hillingberg (Hillincberch) 175-196.
Hillingberge, Stelling geheten 180, 184.
Hinnisdael en Crainhem, van 303.
Hinojosa, de 337.
Hirtum (Heerentum), van 47.
Hissink 228.
Hoeben 21
Hoedmaker 341.
Hoefslagh 331, 332.
Hoek 388.
Hoen 300.
Hoen-Neufchateau, van 301.
Hoenders 104,105, 338.
Hoensbroech, von und zu 300.
Hoensbroeck (- Geul, -Oost en- Overbach), van 300-306.
Hoeve, van der 341.
Hoevenagel 132.
Hoeymans 47.
Hoff, van 't 12, 15.
Hoffman, Haan 385.
Hofhuis 149.
Hogelande, van 351.
Hogendorp, van 110-112.
Hohenzollern-Hechingen, van 301, 303.
Holaert, van 223.
Holk, van 15.
Hol(1)aer 77.
Hollaert 35.
Holland, van 33.
Holland, Henegouwen- 314 *.
Holte, van 213.
Holterman 140.
Holy, Muys van 335, 377, 378.
Hompesch, van 300.
Hondt, de 104.
Hooft 216.
Hooft, 't 298.
Hoogenstraaten 107.
Hooghdalem 348 *.
Hoogstraete, Borluut d' 49.
Hoogstraten 24.
Hoogvorst, van der Linden d' 301.
Hoolen 43.
Hoop, de 299.
Hoorn, van 224, 318, 320, 335.
Hoorn, van der 227.
Hop 120.
Hopers 83.
Hoppers 140.
Horion, de 46.
Horne, van 44 *, 212, 213.
Horne (en (-) Altena), van 148, 149, 212.
Hornhovius 155.
Horrenbeeck. van 216.
Horst, van der 84.
Houck. de 218.
Houtcoper 52.
Houten, van 211, 212.
Houven, van der 153, 221.
Houven van Anckeren, van der 222.
Höxbrö 105.
Hoyere (Doyere), de 36.
Hoylede, van 377.
Hugenholtz 119.
Huigen 149.
Huissen 10'7, 108.
Hungen gen. Wassenbergh, van 43.
Hurne(n) (Hernen), van 212, 213.
Hurst, van 233.
Huysquieslooth, van 329.
Huygh 51, 52, 54-57, 380-383.
Hu(y)mansz 81.
Hu(y)ter(e), de 353-355, 360*, 364 *, 369 *.

I

Ideghem, Zegers van 332.
Idema 108.
Iden (IJden) 292, 294.
Ingenhaeff, van 121.
Ippenburg, von dem Busscher- 203.
Isenberg, van 213.
Isendoorn, van 34.
Isfordinck 124.
Isselmuden, van 191, 192, 194.
Isselmunde, van 253.
Ittersum, van 159, 163%-167, 169, 172-174.

J

Jagt, van der 16.
Jallet (, de) 362, 364 *.
Jansen 149, 155, 222.
Jeltinga, van 380, 381.
Jintis (, d') 19, 20.
t' Jobbel 367.
Johnston, de Leeuw 26.
Jong, de 21, 108, 227, 387, 388.
Jong van den Nieuwenhuyse, de 142.
Jongbloets 13.
Jong(h), de 211, 212, 348.
Jonkers 108.
Joordens 21, 22.
Joos (of: Jors) 386.
Jordens 297, 307.
Jorissen 88, 91.
Jors (of: Joos) 386.
Jouw 134.
Junius 58, 226.
Juyst 68, 77.

K

Kaarmann 120.
Kaaij 107.
Kamp 128.
Kamp, van der 22.
Kampers 20, 21.
Kampferbeke, van 167, 174, 190.
Kampherbeek 105.
Karsten 12.
Karten 140.
Keersmakere, de (Kersmaker,) 286, 287, 289, 291, 378, 379.
Keller 86, 101, 275.
Kels(t), van 79.
Kerckalster (Kerchalster), van 293.
Kerckrinck 323.
Ker(c)kwerve, van 320, 321, 351, 353.
Kerkman 14, 15.
Kerpen, van 36.
Kerreman * 360.
Kersmaker(e) (Keersmakere), d(i)e 286, 287, 289, 291, 378, 379.
Kessel, van 43, 212.
Kets 227.
Kettwich 120.
Keuken 146.
Keulen, van 136.
Key, de 116.
Keynooghe 374.
Keysers 73.
Kieft 324.
Kircharten, van 59.
Kirchmeister 84.
Klassink 118.
Kleibrink 103.
Kleist 107.
Kloeck (Cloeck) 134, 139, 307.
Klok 12, 16.
Klonkers 87.
Klooster (Clooster), van den 158, 166, 168, 172.
Kloppenborg 120.
Klopper 12.
Knaap, van der 226, 227, 387.
Knap 90.
Kneuter 21.
Knoppert 159, 174.
Knottnerus 120.
Koch 105.
Koerhuis 103.
Köhler, Maus von 127-129.
König 50.
Konjer 118.
Könnigh, de 104.
Koppijn 13.
Kort 14, 15.
Koster 6.
Koudyser 117.
Kraamwinkel 219.
Krafft 119.
Kramer (Cremer) 85.
Kranendonk 51.
Krayeveld 103.
Kreekel 226.
Krekel 36.
Kretzer (Cretser) 133, 135, 138.
Krieters 141.
Kritzinger 50.
Kro 48.
Kroege (r) (Kruigen) 16.
Kronenberg 92.
Kroon 227.
Kruigen (Kroege (r)) 16.
Kruse 50.
Krijgsman 226, 387.
Krijtens 140.
Kuchlinus 88.
Kuiper 85.
Kuiper van der Stam 12.
Kuipers 85.
Kurk de Lempeda 46.
Kuylenburg 113.
Kuyper 10, 11.
Kyburg, van 148.
Kyburg, van Habsburg- 148, 149.
Kijlstra 105.

L

Laar. van 117.
Lacroix (de la Croix) 127, 128.
Laen (Lane), van der 311-345 *, 350-376 *.

Laen gezegd Haemstede, van der 335,336, 338, 342, 343.
Laen dit de Lassus, van der 365.
Laen, van Craecken van der 374.
Laer, van 171, 172.
La(ig)nier 337, 341.
Lakenman 382.
Lamargelle. de 302. 304.
Lamberts 228 *, 298.
Lambrechts 36.
Lammers 103.
Lamzweerde, van 128.
Lande, van de 37.
Lange, de 149.
Langerack, van 245, 255, 256.
Langevelt 220.
Langlois 218.
Lanooii, Doesburg 109.
Lanthenée, le Ratz de 116.
Lantmeter 133.
Lardinois 218.
Lardinois de Ville, de 143.
Lare, van (de) 292.
Lars 89.
Lassus, van der Laen dit de 365.
Lastdrager (Oneriger, Oneyger) 51-58, 380-384.
Lautenbach 116.
Lauwyck, van der 306.
Lawick. van der 159.
Leck, van der 33. 249.
Leck, (heren) van de 247, 251.
Lede (Lee), van der 268, 271.
Ledeganck 216.
Leefdael. van 305.
Leemans 118.
Leenders 12.
Leent, van 227.
Leerodt, van 305.
Leeuw, de 382.
Leeuw, van der 89, 122.
Leeuw Johnston, de 26.
Leeuwe, van 36.
Leeuwen, van 28, 35, 226, 227.
Lehman 340.
Leidelmeijer 107.
Leiningen-Dagsburg (Dachsburg) 48 *, 303.
Leisler 129.
Lem 260.
Lens 219, 296.
Lentze 108.
Lessanen, van 270.
Leu, le 218.
Leurink 275.
Leuven, van 212, 216.
Leydendecker (sic!) 49.
Leyningen, van 386.
Leyten 38.
Lhommel, de 48.
Liauckama, van 370.
Libin 368.
Libra. de 300.
Lichte, van der 102.
Lichtenberg, Boek van 300.
Liedekercke, van 262, 264, 271.
Liens 136, 223.
Liernur 49.
Liet, van der 27.
Lièvre, Bec de 301.
Limburg Stirum, van (de) 46. 216, 302, 303.
Limpens, de 376.
Linde, van 367.
Linde, van de 217.
Lindeboom 103.
Linden, van der 44, 369.
Linden d'Hoogvorst, van der 301.
Lindenburch, van 325.
Lindt. van der 385.
Linthorst 103.
Lisse, van der 297.
Lockhorst, van 211.
Lodensteyn, van 140, 141.
Loef(f) (Louf(f)(, van der) 209-212.
Loeffen 19.
Lommel, de 217.
Loo 321.
Loo, de 383.
Loo, van 217.
Loon, van 58, 135, 138.
Lootens 119.
Loretz 219.
Lotichius 124.
Louf(f) (Loef(f) (, van der) 209—212.
Louisse (Louysz, Lowyssen) 221, 222.
Loup, Macalester 88, 91.
Louwens 156.
Louysz (Lowyssen, Louisse) 221, 222.
Lovell 332, 333,
Lövenich. von 49.
Lowyssen (Louysz, Louisse) 221, 222.
Loycx 72.
Lozee 219.
Lubberink 118.
Lugtmaker 91, 122, 123.
Luhrs 219.
Luipaart (Luypaert) 326.
Lulofs 89-91, 224.
Lussanet de la Sablonière. de 107.
Luteyn 299.
Luteijn Risseeuw 219.
Luther 120.
Luypaert (Luipaart) 326.
Luysteraar 119.
Lyminghen, uyten 286, 290.
Lysen 46.

M

Maaskamp 385.
Mabelis 132.
Macalester 85, 89, 91, 122, 123, 306.
Macalester Loup 88, 91.
Machuca (Menticka), de Vargas y 372.
Mackenzie 91.
Maerbeke. van 291. 292.
Maern, van der 312.
Maes 297.
Maesdijk, van den 22, 23.
Mager 118.
Magnus 122, 339.
Mak 106.
Malderick, van 112.
Malherbe 117.
Malste ? (Melste ?) 161.
Man, de 49.
Manger 47.
Mans 101.
Mansholt 120.
Mansvelder 209. 210. 212.
Manteau 36.
Mantesz (Mantens) 210, 211.
Marck 207.
Marck, van der 27.
Marsein 92.
Marsman 103.
Martens 100, 367.
Martin 120.
Martinus 87.
Marijnen 149, 150.
Maschereel, van 300.
Massa 328.
Massis 385.
Mast, van der 348 *.
Mauregnault, Boreel de 128.
Maurenbrecher 120.
Mauri(c)k (Mouderick) , van 34, 35, 112 *, 113.
Maus von Köhler 127-129.
Méan, de 303.
Méan (de Beaurieux). de 305.
Mechelen de Berthout; van 373.
Mechels 217.
Meder 47, 120.
Meeningen, van 298.
Meer, de 49.
Meer, van der 334, 386.
Meeren, van der 142.
Meerheim 99.
Meerman 155.
Meese 90.
Meeus 293, 294.
Mei, de 133.
Meiling 86.
Meins 104.
Melhuvs 51.
Melle, "van 104.
Melste ? (Malste ?) 161.
Menagé 224.
Mengelberg 49.
Menkema 120.
Menninck 227.
Ment 153.
Ment genaamd Roodcruys 221.
Menticka (Machuca), de Vargas y 372.
Mentock, de 41.
Merct, van der 296.
Merincx 38.
Merode, van (von) 121.
Merode, Scheiffart van 300.
Mertens 293, 294.
Merwede, van der 244. 255. 256.
Merwen, 'van (der) 124.
Mesemacre, de (Mesmacker) 142, 143.
Messchert 299.
Metsu 216.
Metting 120.
Metzker 47.
Meul(e)man(n) 98-110 *.
Meulen, van der 103.
Meulenaere, de 371.
Meuwissen 117.
Mey, de 155, 367.
M(e)ij, van der 84.
Meijer 154.
Meyros 136.
Meijster 224.
Micault * 358.
Middach (Middag) 345-347.
Miert, van 47.
Milde, de 353.
Miller 383.
Mist, Uittenhage de 336.
Moddeman 110.
Moens 36, 218, 361.
Moerdrecht. van 238. 239.
Moerman 117.
Moersbergen, de Wael van 113.
Moesbergen, 'van 210.
Moin, le 89.
Mol 8, 27.
Molanus (van der Molen) 292.
Molen, van der 106.
Molen, van der (Molanus) 292.
Molengraaf 24.
Molerus 12, 13, 15.
Mom 352.
Mons (Monte), de (Moens) 36.
Monster ten Boessler, van 162.
Monster ter Lobarch, van 162.
Montanier 154, 155.
Monte (Mons), de (Moens) 36.
Montens 111.
Montfoort, van 325, 332.
Mooiendans 102.
Moor, de 363.
Moriensart, Coloma de 364.
Mouderick (Mauri(c)k), van 34, 35, 112*, 113.
Mouton 218.
Mozart 47.
Mulert 164-166, 171, 173, 174.
Muller 100, 147.
Mul(l)ier 218.
Mülstro, von Olmissen genannt (von) 121.
Munninck 132.
Munninkx (Munnick) 339, 340.
Munster (Munster) (tot Nijenhuis), van 157-164, 166-174 *.
Münster zu Botzlar, von 167.
Munts (Muntz) 228, 388.
Murphy 120.
Murray 112.
Musen (Muysz) 377, 378 *.
Muyden, van 136.
Muyl, van der 77.
Muylvoort 87.
Muijs 26.
Muys (van Holy) 335, 377, 378.
Muysenhol, van 224.
Muysz (Musen) 377, 378 *.
Mye, van der 248.
Mijnnen 293.

N

Nachenius 223.
Nagelmaker(s), Pe(e)ters (alias) 292.
Nahuys, van 140.
Naier 147.
Namur, de 302.
Neck, van 321.
Neervoort 91, 92.
Nes, van 119.
Nesselrode, van 304.
Nesselrode-Ereshoven, van 305.
Neufchateau, van Hoen- 301.
Neuville, de 218.
Niehoff 47.
Niehoff (Nijhof) 99.
Niemaghen, van 238, 248.
Nierop 14.
Nieulande, de Gros de * 360.
Nieupoort, van 323.
Nieuwenhuyse, de Jong van den 142.
Nieuwenhuysen, van 38.
Nieuwenhuyzen 385.
Nispen (Espen), van 242, 245, 297.
Nit (s) hem, van 335, 336.
Nobelaer, de 325.
Noirot 36.
Nollemans 386.
Noorbargs 228.
Noordaa, van der 46.
Noordeloos, van 244.
Noorden, van 21.
Noordingen, van 110.
Noordyck 307.
Noordijk 149.
Noortdijck 135.
Noot, van der 46, 225, 384-386.
Norden, van 91.
Nordingh 22.

Nordingh Doitsma 22, 24.
Noske 47.
Noyen, à 42.
Nutz 154.
Nyenrode, van 34, 252, 253.
Ny(e)sten (Nijssen, Nysden), van 54, 56, 57, 380-382, 384.
Nijhof (Niehoff) 99.
Nijhoff 110.
Nijs, de (Denis) 299.
Nijssen 217, 218.
Nijssen (Ny(e)sten, Nysden), van 54, 56, 57, 380-382, 384.
Nijst 117.

O

Obbes 215, 221.
Obrecht 47.
Odink 101.
Oelen (Elen, Olen), van 225.
Oem 322, 326, 378.
Oems 38.
Oenema, van 381.
Oentsema 381.
Oestenwolt, van 173.
Oesterhout, van 249, 250, 263.
Oettingen, van 303.
Oevinck (Ovingh) 157-174, 188, 189. 193, 378.
Oiring (von Oirich) 159, 160, 172.
Olbers 27.
Oldenbarnevelt, van 150.
Olen (Oelen, Elen), van 225.
Olffen, van 218.
Olimaert * 360.
Olmissen genannt (von) Mülstro, von 121.
Ommen, van 103,104.
Ommeren, van 123, 306, 307.
Oneriger (Oneyger, Lastdrager) 51-58, 380-384.
Ongewassen 131-133, 135.
Onsta 171.
Oomen 47.
Oordt, van 32-37, 130.
oost 109.
Oost, van 276.
Oosterdijk 22.
Oranje, prins van 243.
Ossenberch, van 299.
Ostee en van Bruelis, van 269.
Ostenryk 120.
Otten (Otto) 40. 225. 385.
Ottinck 86, 275.
Oudendorp 27.
Oud Heusden (Oudheusden), van 242, 244, 384.
Oultremont de Warfusée. d' 301.
Oupey, van 300.
Omschoten, van 321, 323, 326, 350.
Ouwens 123, 225, 298, 396.
Ouzeel 297, 298.
Oven, van 49.
Overbeeck, van 47.
Overbeek, v. 149.
Overdorp 298.
Ovinge van Pesse 171.
Ovingh (Oevinck) 157-174, 188, 189, 193, 378.

P

Paelinck 366.
Paets 77.
Pagindrecht, van 234.
Pallan(d)t, van 167, 304.
Pangaert d'Opdorp (van den Panteate) 41.
Pannecoucke 216.
Panser 76, 78.
Pantgate, van den (Pangaert d'Opdorp) 41.
Paravicini 47.
Parridaen 315.
Pascal, de 366.
Pasternaec (naex) 45.
Pastrana, de 372.
Peeters 39.
Peeters de Cats 360 *, 364 *.
Pe(e)ters (alias) Nagelmaker(s) 292.
Pelden genaamd Cloudt. van (von) 123, 306.
Pendrecht, van 247.
Peneux 203, 206, 207.
Pennenburg 109.
Pennink 101.
Peny 131.
Perk 156.
Persoons 292.
Persijn 117, 216, 254, 312, 356 *, 369 *.
Perwin (de Beauvechain), de Villers- 41.
Pesse, Ovinge van 171.
Pesters, de 222.
Peters 102, 217, 292.
Peters (Peeters) (alias) Nagelmaker(s) 292.
Peterse 149.
Petit 49.
Pfeiffer 107.
Philippo 117.
Philinnyne 225.
Piccardt 140.
Piek 121.
Pieroom (Pierssen Oom, Pietersen) 131, 133.
Piers 365.
Pierssen Oom (Pieroom, Pietersen) 131, 133.
Pieters 132, 136.
Pietersen (Pierssen Oom, Pieroom) 131, 133.
Pieterson 225.
Pinssen van der Aa 46.
Pisset 297, 298.
Plancius 24.
Plat, le 89.
Plesman 132.
Ploech 136.
Pluijm 23.
Poel(l), van 312-314, 318, 330, 356, 370.
Poel, van den 334.
Poele 162.
Poel(e), van den 248, 249.
Polanen, van 249.
Polman 120.
Polman(s) 157, 171, 172.
Ponde 323.
Poort 12.
Poorter, de 46, 215.
Poppe 109.
Porten (Portzen), van der 48, 49.
Postelius 124.
Pot 14.
Pot, van der 88.
Pottere, de 361.
Pottgieter 120.
Potuyt 220.
Poulle 130.
Poyvre, le 364.
Preunen * 359.
Prick 50.
Prikker 120.
Prins 207. 376.
Prinse 298.
Probsting 276.
Proost 373.
Puches * 369.
Putte, van de(n) (de Puteo, de Putte) 282-299 *, 378, 379.
Putte, Fransen van de 282, 283, 299.
Putte, van der 383.
Putteman 225.
Putten, van 148.
Putten en Strijen, van 212.
Puybroek 276.
Pijl 332, 375.
Pijll 88.
Pijlsweert, van 58.

Q

Quesne, du 218.
Quitmann 50, 51.

R

Raab(e) 89, 208, 376.
Raasvelt 26.
Raateland 43.
Rabode 289.
Rademacher 297.
Raedt (van der Voort), de 142.
Raesfeld, van 159, 160, 162, 167.
Raeshorn (, van) (Raessoeren) 159, 160.
Raet, de 76, 82, 118.
Ralw (?), van 39.
Ram 90, 133, 136.
Ramp 139, 140.
Randerode van der Aa 356.
Randwijck, van 207.
Ranitz, de 120.
Ranst, van 359.
Raquo 116.
Ras 385.
Rasinghem, van 247.
Ratz de Lanthenée, le 116.
Rauwenhoff 58.
Raveschot, van 39.
Reefman 101.
Reeken, van 154.
Rembrechts 36.
Renesse, de 304.
Renesse-Briedbach, van 144.
Rengers 113, 171.
Renne, van der 41.
Renterghem, van 216.
Rest, de 117.
Retel 153.
Rettig 116.
Reuchlin 47.
Reus 227.
Rey, de la 219.
Reynders 91.
Rhebisch (Grimm) 119.
Rheyne 156.
Rhode, de 276.
Rhoon, heren van 232-273.
Richter 90.
Ridder, de 332.
Riede(n) (Reyde, Rye, Rithe) (van Brakel), van 241-247 *, 249, 252-257, 272.
Rie(d)t(h), van 92 *.
Riehm 89, 122.
Riel 116.
Riemsdijk, van 49, 126.
Riemsdijk, Helvetius van 126.
Riet (Rie(d)t(h)), van 92 *.
Ripperbant 174.
Ripperda (, van) 161, 162, 168, 170, 373.
Risseeuw, Luteijn 219.
Rive, de la 26.
Rive Box, de la 19, 26.
Riviere 49.
Rivieren, van der 286, 290.
Robiano, de 363, 364 *.
Rockox 356.
Rödelheim, Solms- 48.
Roden (Roen), van 235, 253, 262-273.
Roderijs, van 268.
Roedolf 117.
Roelants 286, 287, 290, 296, 378, 379.
Roelofs 105.
Roemers 28.
Roen (Roden), van 235, 253, 262-273.
Roerom 77.
Roesingh (Roosinge) 24, 25.
Roeterink 138.
Rogier 216.
Ro(i)them, van 306.
Romborgh 154, 155.
Römeling 174.
Romrée, de 364.
Romijn 15.
Rond, le 116.
Roodcruys, Ment genaamd 221.
Ro(o)de(n)rijs 154, 220.
Roorda 113.
Roos 387.
Roose 296, 374.
Roosinge (Roesingh) 24, 25.
Root 137-139.
Rooy, de 385.
Rooy, van 219.
Rose alias Clamijns, de 293, 294.
Rosevelt, van 223.
Rossem, van 34.
Rossum, van 120.
Rothenbura, graven von 363.
Rotsaert (ss) (Botschart, Bossert) van Vlodrop 37, 39. 150, 151.
Rotterdam, van 209, 210.
Rouville 218.
Rovere, de 123.
Royen, van 59, 153, 226, 332.
Rubens 363.
Rue, de la 218. 297.
Ruessink 110.
Ruinen, van 163, 164 *, 171—173, 195.
Ruitenborg (Rutenborch, Ruytenberg), van 163, 165, 166.
Ruiven (Ruyven, Ruvene), van 83, 233, 262.
Runge 150.
Runhaar 105.
Ruppert 376.
Rustenberg 101.
Rutenborch (Ruytenberg, Ruitenborg), van 163, 165, 166.
Rutten 117.
Ruvene (Ruyven, Ruiven), van 83, 233, 262.
Ruychaver, 320, 321, 324.
Ruysselaer, Breeckpot alias 140.
Ruijssen, van 210.
Ruyt, le 227.
Ruytenberg (Rutenborch. Ruitenborg), van 163, 165, '166.
Ruijven (Ruiven, Ruvene), van 83, 233, 262.
Ryckwaert 218.
Rijkman 5.

Rijneveld, de Voocht van 353, 355.
Rijp, van 21.
Rijsingen, van 46.
Rijst, van der 219.
Rijswijc, van 233, 248, 249, 254, 265, 266, 268, 272.

S

Sab(b)e 216.
Sablonière, Lussanet de la 107.
Sac van Wiick 300.
Sachsen, von 218.
Saint Amant, Theroude de 112
Saksen, van * 347.
Salden 217.
Salé (e) 120.
Saluces-Bernemicourt, de 366.
Sandberg 49.
Sande, van 221.
Sande, van de 108.
Sande, van den 297.
Sanders 90.
Sanen, van 15, 16.
Santa-Cruz, de 371.
Santen, Duyst van 111.
Santheuvel. van den 123.
Sasbout 253, 273.
Saulx, de la 356.
Sauvage 218.
Sauvee 21, 22.
Saverneele, de Waerseggere dit 362.
Sayn en Wittgensteyn Berlenbourg, van 377.
Scemmelpenninck (Scimmelpenninc) 45.
Schaap 227.
Schade van Westrum 12.
Schaep 122, 386 *.
Schaep(s) (tot den Dam) 159—161.
Schagen, van 321.
Schauvlieghe 36.
Scheidemann 47.
Scheiffart van Merode 300.
Schelpsand 227, 387.
Schenck van Geyern 303.
Schencking, von 167.
Schenk van Toutenburg * 215.
Schepers 107.
Scheppere, de 366.
Schetter 49.
Schetz van Grobbendonck 301.
Schilden, van der 225.
Schillemans 283, 284, 295, 296.
Schilperoort 139.
Schiwwers 109.
Schlemuller 340.
Schmidgall 108.
Schmitz 51.
Schoffelen 217.
Schonefeld (Schoneveld), van 172, 174.
Schoneveld (Scho(o)n(e)feld) gen. Gra(e)sdorp (Grastorff), van 158-160, 167-169, 378.
Schoonhoven, van 221.
Schoorel 226.
Schoormans 225.
Schorer 283, 295-297.
Schorteldoek 122.
Schot 47.
Schoten, van 320, 321.
Schram 381.
Schroots 353.
Schuitemaker 109.
Schulenborch(g), van 183.
Schultz 99, 100.
Schünemann 49.
Schuurman 24.
Scobben(t), van 238, 239.
Sconenberch, van 175.
Segers 334.
Selbach, van 162.
Sels 118.
Semerpont, de 217.
Senarclens de Grancy, de 207, 377.
Senden, van 120.
Seracles 381.
Sermes 26.
Serwouters 296.
Sevenaer, van 121.
Severin de Buniau 91.
Seys 27.
Siccama, van 381.
Si(e)gemund(t) 130, 131.
Siekman 386.
Silvolde(n), van 123, 306, 307.
Sinclair, van der Heijden 299.
Sirker 45, 46.
Sittert, van 't 14.
Six 117. 216.
Sixty 52, 53.
Slabbeeck. van 363.
Sleeuws 38.
Slichtenbree 28.
Slooten, van 108.
Slootingh, Bos gezegd 22.
Slijpe, van 49.
Smal 136.
Smeder, die 260.
Smeets 128.
Smeijew 155, 156.
Smit 14.
Smith 49.
Smits 118.
Smulders 39.
Smydt 307.
Snees 387, 388.
Snievaers 40.
Snoe 81.
Snoeck 117.
Snoy 358 *, 359 *, 373.
Sobbe. van Calckum genannt 121.
Soes(t)dij(c)k, van 58-60.
Soestdijck (van Cloon), van 225, 226.
Soetens 307, 308.
Sohn 54.
Solms-Rödelheim * 48.
Sonck 320, 369 *.
Sonderdanc (ke) 45.
Sonderlant (Zonderlant) 238—240.
Sonnevelt, van 324, 325.
Soomer 27.
Sottomajor Manuel Vata y Benavides, de 375.
Soutendijk 21.
Souw, van der 228.
Souwen 24, 25.
Spangen, van 354.
Speck, van der 80.
Speelman 153.
Spierincxhoec, van 268, 269.
Spierings (Spierinck) 338, 339.
Spiesser 341.
Spillaert 36.
Splinter 241, 253-256.
Swrankhuijsen 26.
Sprong 82.
Spyck, van 151.
Spijkerman 108.
Stackenbroeck, (van Dicklergen dit) van 46.
Stael, van der 84.
Stahl 84.
Stam, (Kuiper) van der 12.
Stans (Stants) 217, 218.
Stap, 109, 221.
Stavast 14.
Staverman(s) 85.
Steege, Struuck van der 206, 297.
Steelant. van 332.
Steenacker, van 218.
Steenbeeke, van 332.
Steenis 14.
Steenvoirt, van 38.
Steenwijck, van 192.
Steenwijk, de Vos van 159, 161-167, 172, 174, 192.
Stelling (Stellinc(k)) 171, 173, 175-196 *, 273, 274.
Stelling geheten Hillingberge 180, 184.
Stelt 123, 225.
Stephani 44.
Steur, van de 140.
Steyn 219.
Stirum, van (de) Limburg 46, 216, 302, 303.
Stock 50.
Stockhof 138.
Stoep 238.
Stolck, van 62.
Stolk 16.
Stoop 331.
Stopkeerb 131.
Stoppelaere 117.
Stork 127, 128.
Storm 36, 270. 272.
Stoves 276.
Sträther 46.
Strick 99, 100, 102.
Strik 50.
Strik(s) (Strick) 86. 87.
Stroink 86, 100, 275.
Struuck van der Steege 206, 207.
Strijn 254.
Strijp 42.
Strijp, van 59.
Stuckens 293, 294.
Stulen (Stuels) 87.
Stuvesand 45.
Surendonck 388.
Sutter, de 368.
Suys 335, 344.
Swaefken 168.
Swaenswij(c)k, van 221, 222.
Swan 27.
Swart 50.
Sweerts 26, 38, 285.
Sweijnen 346, 347.
Swindrecht, van 247, 248, 251, 253.
Swolle, van 120.
Sijtsema 105.

T

Taaks 89-91, 224.
Taat 226, 227, 387, 388.
Taay 91, 122.
Tackebos 225.
Taets van Amerongen 33, 34, 342.
Tamminga du Tour 377.
Tanghe 117. 216.
Teelinge, van 83.
Telting 224.
Temers 216.
Tenremonde, de * 360.
Testelet (Tistelet) 132, 134 *, 137.
Tetenburg 104.
Tetrode * 364.
Teussing (Theusink) 87.
Teylingen. van 247, 250. 251. 253, 254, 325.
Themseke, van 357.
Theroude de Saint Amant 112.
Theunissen 217.
Theus (van Cabauw) 324, 325.
Theusink (Teussing) 87.
Thiel, van 298.
Thienwinckel. van 357.
Thierens 58.
Thoden 120.
Thomas 35.
Thonisz 306, 307.
Thoor. van 36.
Thorbecke 47.
Thung 107.
Thije, ten 110.
Thgmans 72.
Tidden 226.
Tilburg, van 220.
Timmermans 47.
Tissel 51.
Tistelet (Testelet) 132, 134 *, 137.
Tixon 328.
Tjallis ll.
Tolhuis 108.
Tölners 86.
Tongeren, van 54, 57, 380, 381.
Toren, van den 109.
Tour, de la 360.
Tour' d'Ophombeke, de la * 360.
Tour, (Tamminga) du 377.
Toussain 138, 140.
Toutenburg, Schenk van * 215.
Treslong, van 312.
Triebier 221.
Triest, van 43.
Trips, van Berghe gen. 304.
Troch 366.
Tromp 208.
Trompetter 23.
t' Seraerts 354.
Tserhuyghs 38.
Tuyll van Bulkesteyn, van 342.
Tuyll van Serooskerken, van 334, 358 *.
Tweeënhuizen, van 172.
Tybencampe 174.

U

Ubbena (, Alberda anders) 151.
Udents 36.
Uittenhage de Mist 336.
Ungewitter 224.
Ursel, van 301.
Uterwijck, van 186, 193.
Utrecht, van 88.
uys 50.

V

Vader, van Voorst 105.
Valckenborch. van 216.
Valckenburch, van 223.
Valckesteyn, van 352.
Valkenburg,. van 33, 36.
Vandersteene 217.
Varckevanger 387.
Varent, van der 41. 42 *.
Vargas (Bargas) (y Machucaj (Menticka), de 372.
Varkevisser 226, 227, 387, 388.
Vasseur, le 218.
Ve (c) quemans 361.
Veen, van 321, 348.

Veen(e), van 65, 68, 74.
Veer, de 56.
Veering 86.
Vegiano, de 217.
Vekene, van der 363.
Velden, van 22, 23.
Velsius 124.
Velthoven, van 19.
Veltkamp 108.
Ven, van de 12.
Venetsiaen 77.
Verbiest 216.
Verbolt 116.
Vercammen 218.
Vercken (tot Vercken,, van) (von) 120, 121.
Verendael * 369.
Verhil (van (den) Hill(e)) 345 -347.
Verhoef 42.
Verhoeven 20. 21, 371.
Verlaen 323.
Vermeer 108, 109, 208.
Vermeulen 36, 339, 341, 384.
Vernier 116.
Verschoor * 152.
Verstraete 216.
Verstrepe(n) 355, 357.
Vervooren 92.
Vervoort 218.
Verwarde 134, 137, 139, 140.
Verwest 217.
Verwey 113.
Verwoerd 50.
Vest 21.
Veste, van der 73.
Vicq, de 216, 361.
Viermünden, von (van (von) Virmond(t)) 159. 167-169. 172, 378
Vierssen, van 297.
Viëtor 102.
Viljoen 50.
Ville, de Lardinois de 143.
Villegas, de 374.
Villegas (de Saint-Pierre-Jette), de 366.
Villeneufve, de 218.
Villers-Perwin (de Beauvechain), de 41.
Villiers, de 50.
Vinceler, van 120, 121.
Vincent 27.
Vincke 73.
Vinderhoute, Wouters de* 360.
Vinke 99, 100.
Virmond(t), van (von) (von Viermünden) 159, 167-169, 172, 378.
Visch 118.
Visser 217.
Vissering 120.
Vissers 21, 386.
Vlaanderen, van 33.
Vleugels 218.
Vliech 348 *.
Vliet, van 224.
Vliet, van Woerden van 332.
Vlodrop (Flodrop), van (de Flodorp) 3742 *, 150 *, 151.
Vlodrop (Botschart, Bossert, Rotsaert (ss)) van 37, 39, 150 151.
Voirt, van der 292.
Vollenhoven, van 63, 65, 68, 76, 77.
Voltelen 132, 133, 136, 138, 140 141.
Vonck (van Lienden) 32-37.
Vonderweidt (von der Wevd, van der Weyden) 120.
Voocht van Rijneveldt, de 353. 355.
Vooght 228.
Voogt, de 132.
Voorden, van de 299.
Voorhout, van 342, 343.
Vo(e) rscoten, van 247-249, 253, 254.
Voorst Vader, van 105.
Voort, van der 60.
Voort, de Raedt van der 142.
Vorne, van 233.
Vos 108.
Vos (, de) 163—167.
Vos, de 220.
Vos van Steenwijk(de(n) 159, 161-167, 1'72, 174, 192.
Voshol 134.
Vreijs 23.
Vreijs (van Esbeek) 20.
Vries, de 78, 79, 103. 104.
Vriese, de 122, 332.
Vroegop 137.
Vroey, de 361.
Vrij (d) thoff 216.
Vrijere, de 295.
Vulpius 4 7 .
Vulson (, de) 123, 124.
Vuijlsteke 117.
Vuyttenweerdt (weerde) 112.
Vijfhuis 298.
Vijgh 68.

W

Waalwijk, van 38.
Wachters 138.
Wael van Moersbergen, de 113.
Waenseggere dit Saverneele, de 362.
Wagensfelt, van 307.
Wagt, van der 21.
Waha, de 302, 305.
Wahl, van der 116.
Walch 48.
Walig 146.
Walop 385.
Warendorp 22.
Warfusée, d'Oultremont de 301.
Warfusée, van Waronx- 300.
Warnier 227.
Waroux-Warfusée, van 300.
Warzée d'Hermalle, de 49.
Wassenaer, van 249, 268, 342, 343.
Wassenbergh, van 328.
Wassenbergh, van Hungen gen. 43.
Wassenhove(n), van 333, 338, 342.
Wassenhoven, Zegers van 332, 335, 340.
Wassenhoven, Zegers van Ideghem (gezegd) van 335, 338—340.
Water, ten 190.
Waterlander 298.
Waterpas 221.
Weber 45, 46.
Weerdenburg, van 36.
Weerdt, van 59.
Weerth, de 120.
Weibnom 47.
Weichs, de 49.
Weitzel 47.
Welters 117.
Wenckebach 90.
Wendelnisse (**Wendelnesse),** van 263-265, 272.
Werff, van der 107.
Werkhoven, van 227.
Werninck 228.
Werve, van de 354.
Werve, van den * 358.
Wesenberg, van 181.
Wesken 276.
West, van der 101.
Westerholt, van 162, 164-166.
Westermann 49.
Westhoven, von 167.
Westrenen 140.
Westrheene (Westreenen), van 32-37.
Westrum, Schade van 12.
Weyd, von der (van der Weyden, Vonderweidt) 120.
Wezelenburg 226.
Wickerode- (, van) 149, 213.
Wideux, van 300.
Wiebes 224.
Wiessing 149.
Wildenburg, van Hatzfeld- 304.
Wilke(n)s 28.
Willeboorts 384.
Willems 12, 13, 15.
Winckel, van 385.
Winckler 120.
Wing(h)e(ne), van 120, 359, 360 *.
Winia (Wijngie) 381.
Winkel, ten 87. 99.
Winkel, van 217.
Winter 84.
Winterberg 101.
Wissinck 307.
Wit, de 11, 12, 107.
With, de 297.
Witheyn 155.
Witsen 326.
Witt, de 378.
Wittewronghel 45.
Wittgensteyn Berlenbourg, van Sayn en 377.
Witzell 90.
Woerden van Vliet, van 332.
Woerkom, van 105.
Wolff 116.
Wolf (f) swinkel (, van) 227,228, 388.
Wolflare, von 275.
Woltering 99.
Woltrings 87.
Wonterghem, van 368.
Wortelboer 28.
Woudenberg, van 256.
Wouter, de 48.
Wouters 39.
Wouters de Vinderhoute *360.
Wouwer, van de 308.
Wt(t)enweerde 32—37, 113, 156.
Wulffs 140.
Wuijster 207.
Wijburgch, van 111.
Wijck, van 36.
Wijck, Sac van 300.
Wijer, van de 116.
Wijngaarden, van 110, 111.
Wijngie (Winia) 381.
Wijnoxbergen (, van) 384.
Wijnssen 321.
Wijs, de 58-60, 225, 226, 380 384.
Wijshof 217.
Wijts 355, 356.

X

Xylander 124.

IJ

IJdegem, van 338.
IJden (Iden) 292, 294.
IJdsma 104.
IJsbrantsz 62-84.
IJsebrant 366.
IJsselsteyn, van 217.

Z

Zaedeleer. de 364.
Zanen, van 154, 219.
Zay 267, 268 *, 271.
Zeeborg 120.
Zeegen, van der 341.
Zeper 217.
Zegerius 228.
Zegers van Ideghem 332.
Zegers van Ideghem (gezegd) van Wassenhoven 335, 338-340.
Zegers van Wassenhoven 332, 335, 340.
Zelm, van 24.
Zevender, van 34.
Zievel de Bettenborgh, de 303.
Zomerland 238.
Zonderlant (Sonderlant) 238—240.
Zonderwyck, van 37.
Zurk, van 16.
Zuuren, van 135.
Zuylen (van Nyevelt), van 33, 34.
Zwetsloot 109.
Zijl, van 208.
Zijlstra 224.
Zijnen 23.
Zytsema 89, 224.

Mededelingen van het Bestuur van het Kon. Ned. Genootschap voor Geslacht- en Wapenkunde

EXCURSIE GROEP NOORD-HOLLAND
zaterdag 28 juni 1969.

Deze excursie naar Driebergen en Amerongen zal onder leiding staan van Jhr. J. J. G. Alting von Geusau.
Nadere inlichtingen bij de secretaris J. Baronesse van Dedem-Weijschedé, Van Lennepweg 20 te 's-Gravenhage.

ALGEMENE LEDENVERGADERING
zaterdag 21 juni 1969, te Deventer.

In verband met de op zaterdag 21 juni 1969 te Deventer te houden Algemene Ledenvergadering van het Genootschap wondt nog hat volgende madegedeeld:

Voor de bestuursverkiezing worden, in verband met het niet herkiesbaar zijn van Mr. J. H. de Vey Mestdagh en de Heer B. van der Feen de Lille, als nieuwe bestuursleden voorgesteld Mr. E. J. Mac Gillavry en Mr. 0. Schutte, Zoals reeds medegedeeld is Mr. E. Idema Greidanus herkiesbaar.

Het Gemeentebestuur van Deventer biedt een ontvangst aan in het Stadhuis (Groot Kerkhof) te 10.30 uur. Daarna vindt de vergadering plaats in de Schouwburg, Groot Kerkhof te 11.15 uur. De gemeenschappelijke koffietafel in hotel „De Wereld", Korte Bisschopstraat 18-20, Deventer zal te 13.00 uur beginnen. De wandeling door het Bergkwartier, na beëindiging van de koffietafel, zal om 14.15 uur beginnen. Daarna zal het gezelschap zich in twee 'groepen (A en B) verdelen.

De wandeling naar en de bezichtiging van de Grote Kerk bagint te ongeveer 15.00 uur voor groep A. Voor groep B vindt de bezichtiging van het gemeentemuseum „De Waag" en lat museum „De Drie Haringen" eveneens te 15.00 uur plaats. Deze groep B zal zich echter weer in twee groepen B_1 en B_2 moeten splitsen vanwege de {beperkte ruimte in de twee (musea. Om 16.00 uur gaat groep B naar de Grote Kerk en groep A naar de musea, waar deze groep zich eveneens in twee groepen moet splitsen.

Na het aperitief zal de gemeenschappelijke maaltijd in 'hotel „De Keizerskroon" te 18.30 uur beginnen.
Onderstaande strook wordt gaarne ingevuld verwacht vóór 12 juni 1969 bij het op de strook vermelde adres.

Inzenden vóór 12 juni 1969

Aan het Kon. Ned. Genootschap
voor Geslacht- en Wapenkunde
p/a Dr. Kuyperstraat 6
's-Gravenhage

Ondergetekende . .

heeft het voornemen op 21 juni 1969 deel te nemen aan:

de algemene vergadering	☐	
de koffiemaaltijd	☐	*f* 7,50
het diner	☐	

Bovenstaand bedrag ad *f* 7,50 is overgemaakt op postgiro No. 487073 van de Bibliotheek van het Genootschap.

(datum) (ondertekening)

VRAAG EN AANBOD.

Deze rubriek is uitsluitend, bestemd voor leden van het Genootschap en niet voor **de handel,**

De Hoofdredacteur beslist als enige instantie over het al of niet opnemen van de ingezonden vragen en aanbiedingen en aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid voor het aangebodene,

Ter bestrijding van de kosten van deze rubriek dient vooreerst ƒ 0,75 te worden overgemaakt, desgewenst in postzegels, aan de hoofdredacteur: plaatsing geschiedt alleen na ontvangst van dit bedrag.

Ter overname gevraagd: Oorkondenboek van het Sticht Utrecht, delen IV en V.
Mr. D. Dunlop, Holbeinstraat 22, Amsterdam-Z.

Ter overname aangeboden: Zilveren bruiloftspenning d.d. 21 april 1790 van *Claudius Henricus van Herwerden* en *Geertruida Agneta Commelin,* vermeld o.a. in De Navorscher 1912, p. 472, alsmede de bijbehorende, originele „Verklaaring eener Medaille", bevattende een beschrijving met toelichting. Prijs in overleg.
Mr. H. D. de Vries Robbé, Blauwburgwal 16 III, Amsterdam, telef. (kantoor) 020 - 221661.

PRIJZEN OVERDRUKKEN MAANDBLAD.

Voor de overdrukken uit „De Nederlandsche Leeuw" gelden thans de volgende prijzen, *exclusief 12 % B.T.W.:*

10 overdrukken 4 pag., voor ƒ 21,50 (elke 10 ex. meer kosten ƒ 0,95);
10 overdrukken 8 pag., voor ƒ 36,50 (elke 10 ex. meer kosten ƒ 1,203 ;
10 overdrukken 16 pag., voor ƒ 67,— (elke 10 ex. meer kosten ƒ 1,85);
10 overdrukken 24 pag., voor ƒ 97,50 (elke 10 ex. meer kosten ƒ 2,40).

Overdrukken in een andere omvang en oplaag zullen in dezelfde verhouding berekend worden.

Voor een schatting van de prijs moet men rekening houden met het feit, dat een pagina van een overdruk (aan de hand waarvan de hierboven vermelde prijzen zijn berekend) ± 48 regels telt (en niet ± 64 regels, zoals de kolommen van het maandblad).

Gezien deze prijsverhoging wordt de inzenders van artikelen voor het Maandblad gewezen op de mogelijkheid om — in plaats van overdrukken — extra-nummers tegen de prijs van ƒ 0,75 per 'nummer te bestellen van de aflevering (en), waarin het door hen ingezonden artikel is opgenomen. Een zodanige bestelling dient echter — evenals de opgave van het gewenste aantal overdrukken — reeds bij de inzending van de kopij te worden gedaan,

Tevens wordt in verband met het bovenstaande gewezen op het feit, dat — indien zij zulks bij de toezending van de kopij uitdrukkelijk verzoeken — inzenders van een artikel twee nummers en inzenders van een bijdrage voor de rubriek „Korte Mededelingen" één nummer gratis toegezonden kunnen krijgen.